

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנקד

לש"ס דף היומי

מסכת בבא בתרא

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר במדבר כרך ו'

לפי ספר זוהר 10 פרקים (70-79 פרקים) עמודים עז-תכו

[מפרשת נשא דף קלה. (אדרא רבא) עד פרשת בלק דף רג:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויגמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"ו לעץ חיים), ובזה יזכה להבין
לגו עדו העליון (זוהר חדש שיר השירים - כי בלי ללמוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרס"ק,
והאריז"ל]), וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעולם הבא (מבואר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרס"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יבטלו בתבנית נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובתו על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פבוכבים לעולם
נעיד (תקוני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר ונש"ס בנחד הם מחריבים את העולם,
כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בקשטיה
ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמוניותה ושק הושט כסותה
וכל האמות יאמרו ל'ישאל' 'מה דודך מדוד', מה תורתכם
מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהבלי העולם. אין עלבון
תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגיות מעלבונה של תורה ואינם
עוסקים בחקמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם
מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרב את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה,
כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חנים.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חנים.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

לָהּ מַעֲלֵא לְתַתָּא. וְכֵן לְסַמְכָא תַנְיִנָא, וְתִלְתָּא וְרַבִּיעָא. וּבֵין סַמְכָא לְסַמְכָא, אַחֲדִין תַּמְנִיסָר רַגְלֵי דְסַמְכֵי וּמִתְנַהֲרִין בְּבוֹצִינָא דְגְלִיפָא (בְּבוֹסִימָא דְגְלִיפִין) בְּהֵוּא פְּרִיסָא. וְכֵן לְאַרְבַּע עֵיבָר.

וְחַמִּינָא אֵלִין תְּקוּנִין דְּנַהֲרִין עָלֶהּ, וְהוּוּ מַחְפָּאן מְלֵי דְפּוּמָנָא, לְאַתְעֵטְרָא וּלְאַסְתֵּלְקָא כָּל חַד בְּאַתְרֵיהּ. וְכַד הוּוּ מִתְתַּקֵּן מְפּוּמָּנָא, כָּל חַד וְחַד סָלִיק וְאַתְעֵטְר וְאַתְתַּקֵּן בְּהֵוּא תְּקוּנָא דְאַתְתַּקֵּן הָכָא, מְפֹל (ס"א פְּחֶבֶל דְּכָל) פּוּמָא דְחַד מִינָן. וּבִשְׁעָתָא דְחַד מִינָן פִּתַּח פּוּמָא, לְתַקְנָא בְּהֵוּא תְּקוּנָא, הֵוּא תְּקוּנָא הָוָה יְתִיב וּמַחְפָּה לְמַלְהָ דְנִפְיָק מְפּוּמִּיכוֹן, וְכַדִּין סָלִקָא בְּדוּכְתִּיהּ וְאַתְעֵטְר.

וְכָרְ סַמְכִין מְפָאן וּמְפָאן, חֲדָאן עַל דְּשַׁמְעִין מַה דְּלֹא יָדְעוּ, וְצִיּוּתִין לְקַלִּיכוֹן. פְּמָה רְתִיכִין קְיִימִין הָכָא בְּגִיגִיכוֹן. וְפֹאִין אֲתוּן לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּכִלְהוּ מְלֵי דְנִפְקֵי מְפּוּמִּיכוֹן, כִּלְהוּ מְלִין קְדִישִׁין. מְלִין פִּשְׁרִין דְּלֹא אֶסְטָאן לִימִינָא וּלְשִׁמָּא לָא.

קַרְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי לְמַשְׁמַע, וְצִיּוּת לְהִנִּי מְלֵי, עַד דְּהוּא אֲגָמֵר (ס"א אֲגִימֵר) דִּינָא, דִּי לְעֵלְמָא דְאַתִּי תִימְרוּן זְמָנָא אַחְרָא כָּל הִנִּי מְלֵי קְדִישִׁין. עֲלִיכּוּ כְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז') וְחִפְךָ כִּיִּין הַטּוֹב וְגו', דּוּבֵב שְׁפָתֵי יִשְׁנִים. מָאִי דּוּבֵב שְׁפָתֵי יִשְׁנִים. דְּאַפִּילוּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי מְרַחֲשֵׁן שְׁפּוּתִיכוּ אֲוִרִיּתָא קַמִּיהּ.

הַשְׁתָּא אֲתַתְּקֵנוּ וְאַתְפּוּנוּ דַּעְתָּא, לְמַתְקֵן תְּקוּנוֹי דְּזַעִיר אֲפִין, הֵיךְ יִתְתַּקֵּן, וְהֵיךְ יִתְלַבֵּשׁ בְּתַקּוּנוֹי מִתְקוּנֵי עֲתִיק יוֹמִין, קְדִישָׁא דְקְדִישִׁין, טְמִירָא דְטְמִירִין, טְמִירָא מְפֹלָא. דְּהַשְׁתָּא חוּבְתָא (חֻבְתָּא) עֲלִיכּוּ, לְמַגְזֵר דִּינָא קוּשְׁטָא יָאָה וְשְׁפִירָא וּלְאַתְקֵנָא כָּל תְּקוּנִין עַל בְּרִיּוּתָא.

תְּקוּנֵי דְזַעִיר אֲפִין, מִתְקוּנֵי דְאַרְיָא אֲפִין אֲתַתְּקֵנוּ. וְאַתְפִּשְׁטוּ תְּקוּנוֹי מְפָאן וּמְפָאן, כְּחִיזוּ בְּרַנְשָׁא, לְמַשְׁלֵטָא (ס"א וּמְשִׁלָּא) בֵּיהּ רוּחָא דְטְמִירָא דְכָל טְמִירִין. בְּגִין לְמִיתֵב עַל כּוֹרְסִיָּא, דְּכְתִיב, (יִחְזָקֵאל א') וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶּף דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מְלֻמָּעָה. כְּמִרְאָה אָדָם: דְּכִלִּיל כָּל דִּיוֹקְנִין. כְּמִרְאָה אָדָם: דְּכִלִּיל כָּל שְׁמָהּ. כְּמִרְאָה אָדָם: דְּבִיהּ סְתִימִין כָּל עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּמִרְאָה אָדָם: דְּכִלִּיל כָּל רִזִּין דְּאַתְאֲמְרוּ וְאַתְתַּקְנוּ עַד דְּלֹא אֲבָרִי עֲלָמָא, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא אֲתַקְיָמוּ.

הָאֲנָא בְּצִנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, עֲתִיקָא דַּעְתִּיקִין עַד לֹא זְמִין תְּקוּנוֹי, בְּאַנִּי מְלָכִין, כְּנֵס מְלָכִין, (נ"א גְּלִיָּה מְלָכִין) וּמִשְׁעֵר מְלָכִין, וְלֹא הוּוּ מִתְקִימִי, עַד דְּדַחִי (ס"א דַּחִי) לוֹן, וְאַצְנַע לוֹן לְבַתֵּר זְמָנָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בְּרַאשִׁית לו') וְאַלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם. בְּאַרְץ

אָדום, בַּאֲתֵר דְּכָל דִּינִין מִתְקַיֵּימִין תַּמָּן, וְכִלְהוּ לָא אֶתְקַיְּמוּ.
 עַד דְּרִישָׁא חוּרָא עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין אֶתְתַּקֵּן. כִּד אֶתְתַּקֵּן, תַּקִּין כָּל תְּקוּנִין
 דְּלִתְתָּא, תַּקִּין כָּל תְּקוּנִין דְּעֵלָאין וְתַתָּאין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל רִישָׁא
 דְּעֵמָא, דְּלֹא אֶתְתַּקֵּן הוּא בְּקַדְמִיתָא, לִית עֵמָא מִתְתַּקְנָא. וְאִי אִיהוּ מִתְתַּקֵּן,
 כִּלְהוּ מִתְתַּקְנָן. וְאִי אִיהוּ לֹא מִתְתַּקֵּן בְּקַדְמִיתָא, לֹא יְכֻלִּין עֵמָא לְאֶתְתַּקְנָא.
 מִנָּלָן. מַעֲתִיק יוֹמִין. דְּעַד לֹא אֶתְתַּקֵּן הוּא בְּתִקּוּנֵי, לֹא אֶתְתַּקְנוּ כָּל אִינוּן
 דְּבִעוּ לְאֶתְתַּקְנָא, וְכִלְהוּ עַלְמִין אֶתְתַּרְבוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית
 לו) וַיִּמְלֹךְ בְּאָדָם כָּל עֵץ בְּגֵן עֵדֶן. וַיִּמְלֹךְ בְּאָדָם, רִזָּא חָדָא (ס"א וְקִירָא) הוּא.
 אֶתֶר דְּכָל דִּינִין מִתְקַטְרִין תַּמָּן, וְתַלְיִין, מִתַּמָּן.

כָּל עֵץ בְּגֵן עֵדֶן, תֵּאנָא הוּא גִזְרָת דִּינָא, תַּקִּיפָא דְתַקִּיפִין, דְּבִגִּינִיה מִתְקַטְרִין
 אֶלְף אֶלְפִין מְאִירִי דִּיכְבָּא וִילְלָה. (בראשית לו) וְשֵׁם עֵירוֹ דְּנִהָבָה. מְאִיר
 דְּנִהָבָה. כְּלוּמַר דִּין הָבָה. כְּמָה דְּאֵת אֹמֶר, (משלי כ) לְעֹלֹקָה שְׁתֵּי כְּנוֹת הַבַּיִת.

בִּיּוֹן דְּסָלִיק לְאֶתִּישְׁבָּא, בִּיה לֹא קָאִים, וְלֹא הוּה יְכִיל לְמִיקָם, וְכִלְהוּ
 עַלְמִין אֶתְתַּרְבוּ. מְאִיר טַעְמָא. מְשׁוּם דְּאָדָם לֹא אֶתְתַּקֵּן. דְּתִקּוּנָא
 דְּאָדָם בְּדִיוּקְנִיה, כָּלִיל כְּלָא, וַיְכִיל (דף קל"ה ע"ב) כְּלָא לְאֶתִּישְׁבָּא בִּיה.
 וּבְגִין דְּתִקּוּנָא דָּא דְּאָדָם, לֹא אֶשְׁתַּכַּח. לֹא יְכִילוּ לְמִיקָם וּלְאֶתִּישְׁבָּא,
 וְאֶתְבָּטְלוּ. וְאֶתְבָּטְלוּ סְלָקָא דְּעֵתָן וְהָא כִּלְהוּ בְּאָדָם אֶתְפְּלִילָן. אֶלָּא
 אֶתְבָּטְלוּ וְאֶסְתַּלְקוּ מִהוּא תִקּוּנָא, עַד דִּיִּתִּי תִקּוּנָא (נ"א דִּיוּקְנָא) דְּאָדָם. וְכִד
 אֶתָּא הָאִי דִּיוּקְנָא, אֶתְגַּלְפוּ (ס"א אֶתְפְּלִילָן) כִּלְהוּ, וְאֶתְחַזְרוּ לְקִיוּמָא אַחְרָא.
 מִנְהוּן אֶתְבָּסְמוּ, (ס"א מִנְהוּן אֶתְבָּסְמוּ וְלֹא אֶתְבָּסְמוּ) וּמִנְהוּן לֹא אֶתְבָּסְמוּ כָּלִל.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וַיִּמָּת, וַיִּמָּת. דְּאֶתְבָּטְלוּ לְגַמְרִי. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא כָּל
 מָאן דְּנִחִית מִדְּרָגָא קְדָמָא דְּהוּה בִּיה, קָאִירִי בִּיה מִיתָה. כְּמָה דְּאֵת
 אֹמֶר, (שמות ב) וַיִּמָּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, דְּנִחִית מִדְּרָגָא קְדָמָא דְּהוּה קָם בִּיה.
 וְכִיּוֹן דְּאֶתְתַּקֵּן אָדָם, אֶתְקִרְוִין בְּשֵׁמָהּ אַחְרָנִין, וְאֶתְבָּסְמוּ בְּקִיוּמָא בִּיה,
 וְקִיִּימִין בְּדוּכְתִּיָּהוּ.

וְכִלְהוּ אֶתְקִרְוִין בְּשֵׁמָהּ אַחְרָנִין מִן קְדָמָאין, בִּר הוּהוּ דְכְּתִיב בִּיה, (בראשית
 לו) וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בֵּת מִטְרֵד בֵּת מִי זָהָב. מְאִיר טַעְמָא. מְשׁוּם
 דְּהָנִי לֹא אֶתְבָּטְלוּ כְּשֵׁאֶר אַחְרָנִין. מְשׁוּם דְּהוּה דְּכָר וְנוֹקְבָא. כְּהָאִי תִמָּרָא,
 דְּלֹא סְלָקָא אֶלָּא דְּכָר וְנוֹקְבָא. וּבְגִין כְּךָ הִשְׁתָּא דְּאֶשְׁתַּכַּחוּ דְּכָר וְנוֹקְבָא,
 לֹא כְּתִיב בְּהוּ מִיתָה כְּאַחְרָנִין, וְאֶתְקִיִּימוּ. אֲבָל לֹא אֶתִּישְׁבוּ, עַד דְּאֶתְתַּקֵּן
 דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, וְכִיּוֹן דְּאֶתְתַּקֵּן דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, אֶתְחַזְרוּ וְאֶתְקִיִּימוּ בְּקִיוּמָא
 אַחְרָא, וְאֶתִּישְׁבוּ.

תאנא, פד סליק ברעוּתא דרישא חוורא, למעבד יקרא ליקריה, תקין
 וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינוּתא, חד ניצוצא, (נשב ביה אתתקן) (ס"א
 אתתקן וסליק רעוּתיה) ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר. וניצוצא קאים, ושאר
 נפיק אוּרא דכיא ומתגלגלא, נשב ביה אתתקן. ונפיק חד גולגלתא
 תקיפא, ואתפשט לארבע סטרין.

ובהאי אוּרא דכיא, אשתאיב ניצוצא ואתאחד, וכליל (ס"א ואתכליל) ביה.
 ביה סלקא דעתך. אלא אתטמר ביה. ובגין כך, האי גולגלתא
 אתפשט בסטרוי, והאי אוּרא הוא טמיר דטמירין דעתיק יומין, ברוחא
 דגניז.

בהאי גולגלתא אתפשטו אשא מסטר חד, ואוּרא מסטר חד. ואוּרא
 דכיא קאים עליה מהאי סטר. ואשא דכיא קאים מהאי סטר. מאי
 אשא הכא. אלא לאו הוא אשא, אבל בוצינא דא (נ"א ניצוצא) דאתכליל
 באוּרא דכיא, נהיר למאתן ושבעין עלמין, ודינא מסטרוי אשתכח, ובגין
 דא, האי גולגלתא, אתקרי גולגלתא תקיפא.

בגולגלתא דא, נתבין תשעה אלפי רבוא עלמין, דנטלין עלוי וסמכין
 עלוי. בהאי גולגלתא, נטיף טלא מרישא חוורא, דאתמלי
 מניה תדיר. ומהאי טלא דאנער מרישיה זמינן מיתייא לאחיא.

והוא טלא דאתכליל בתרי גווי, מסטרא דרישא חוורא, חוור בגווי
 (ס"א בגווי). דכליל פלהו חוורי (וכלהו חוורי) אבל פד אתיישבן בהאי
 רישא דזעיר אפין, אתחזי ביה סומקא. פהאי בדולחא דאיהו חוור,
 ואתחזי גוונא סומקא בגוונא חוורא.

ובגין כך פתיב, (דניאל יב) ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם
 ואלה לחרפות לדראון עולם. לחיי עולם, בגין דאתחזיאו לההוא
 חוורא, דאתי מסטר דעתיק יומין, אריכא דאנפין. לחרפות לדראון
 עולם, בגין דאתחזיאו לההוא סומקא דזעיר אפין. וכלא כליל בההוא
 טלא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה כו) כי טל אורות טלך. אורות: תרין. וההוא
 טלא דנטיף, נטיף כל יומא לחקלא דתפוחים. בגווי חוורא וסומקא.
 האי גולגלתא אנהיר בתרי גווי, להאי סטר ולהאי סטר. ומהאי אוּרא
 דכיא, אתפשט מגולגלתא לאנפוי מאה וחמשין רבוא עלמין. ובגין
 כך אתקרי זעיר אפין. ובשעתא דאצטריך, אתפשטו אנפוי ואריכין בההוא
 זמנא, בגין דאשגח באנפוי דעתיקי דעתיקין, וחייס לעלמא.
 ומהאי גולגלתא, נפיק חד עיבר, לכל אינון דלתתא. ויהי אגר אוּראותא
 לעתיק יומין. פד עאלין בחושפנא, (דף קל"ו ע"א) תחות שרביטא.

וּלְקָבִיל דָּא. (שמות לח) בַּקַּע לַגּוֹלְגֻלְתָּ לְתַתָּא, כַּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבָנָא. וְהָאִי בַקַּע אַגְרֵי אוֹרְאוּתָא, אֲשֶׁתְּכַח מְנִיָּה לְעֵתִיק יוֹמִין.

בְּחֻלְלִיָּה דְּגוֹלְגֻלְתָּא, (ס"א בגולגולתא דא) תַּלְתָּ חֲלָלִין אֲשֶׁתְּכַחוּ, דְּשִׁרְיָא מוֹחָא בְּהוּ, וְקְרוּמָא דְקִיק חֲפִיָּא עֲלִיָּהּ. אֲבָל לֹא קְרוּמָא קְשִׁישָׁא סְתִימָא כְּעֵתִיק יוֹמִין. וּבְגִין דָּא, הָאִי מוֹחָא אֲתַפְּשֵׁט וְנִהִיר (ס"א ונפיק) לְתַלְתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מַעַדָּן.

וְתֵאֲנָא, בְּתַלְתָּ חֲלָלִין דְּגוֹלְגֻלְתָּא מוֹחָא שְׁרִיָּא. מִחֲלָלָא חַד מִתְּבַקַּע (ס"א ומתפשט) חַד מִבּוּעָא לְאַרְבַּע סְטָרִין, וְנִפְיק מִהֵוּא מוֹחָא דְשִׁרְיָא בְּהָאִי חֲלָלָא, תַּלְתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין רוּחִין דְּחֻכְמָתָא.

מִחֲלָלָא תְנִינָא, מִתְּבַקַּע וּמִתְּפַשֵּׁט חַד מִבּוּעָא אַחְרָא. וּמִתְּפַתְחִין חֲמִשִּׁין תַּרְעִין. מֵאֲלִין חֲמִשִּׁין תַּרְעִין, אֲתֵאֲחָדֻן חֲמִשִּׁין יוֹמִין דְּאוֹרִיָּתָא. חֲמִשִּׁין שְׁנִין דְּיוֹבְלָא. חֲמִשִּׁין אֶלֶף דָּרִין, דְּזֻמִּין קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְבָּא רוּחִיָּה לִיָּה, וּלְשִׁרְיָא בֵּיה.

מִחֲלָלָא תְלִיתָא, נִפְקִין אֶלֶף אֲלָפִין אֲדָרִין וְאַכְסְדָּרִאִין, דְּדַעְתָּא שְׁרִיָּא עֲלִיָּהּ, וְדָרִי בְּהוּ. וְהָאִי חֲלָלָא שְׁרִי חֲלָלִיָּה (ס"א מדוריה) בֵּין הָאִי חֲלָלָא וּבֵין הָאִי חֲלָלָא, וְאֲתַמְלִיין מִתָּרִין סְטָרִין כָּל אֵינוֹן אֲדָרִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי כד) וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלֹאוּ. וְאֲלִין תַּלְתָּ מִתְּפַשֵּׁטִין בְּכָל גּוּפָא, לְהָאִי סְטָרָא וּלְהָאִי סְטָרָא. וּבְאֵינוֹן אַחִיד כָּל גּוּפָא וְאַחִיד בְּהוּ גּוּפָא מִכָּל סְטָרִין, וּבְכָל גּוּפָא אֲתַפְּשֵׁטִין וְאֲשֶׁתְּכַחוּ.

תֵּאֲנָא, בְּגוֹלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא, תְּלִיין אֶלֶף אֲלָפִי רַבּוּא וְרַבּוּא רַבְּבִין קוּצִי דְשַׁעְרֵי אוּכְמָן, וּמִסְתַּבְּכִין דָּא כְּדָא, וּמִתְּעַרְבִין דָּא כְּדָא. וְלִית חֲשַׁבָנָא לְנִימִין דְּכָל קוּצָא וְקוּצָא, דְּאַחִידִין בֵּיה דְכִיין וּמִסְאַבִּין. וּמִפְּאֵן אֲתֵאֲחָדֻן טַעְמֵי אוֹרִיָּתָא, בְּדַכְיָא בְּמִסְאַבָּא. בְּכָל אֵינוֹן סְטָרִין דְּאֵינוֹן דְכִיין, בְּכָל אֵינוֹן סְטָרִין דְּאֵינוֹן מִסְאַבִּין.

יְתִבִּין קוּצִי מִסְתַּבְּכִין וְתִקִּיפִין. מְנַהוֹן שְׁעִיעִין, וּמְנַהוֹן תִּקִּיפִין. וּבְכָל קוּצָא וְקוּצָא, יְתִבִּין נִימִין תְּלִין עַל תְּלִין. מִתְּלַהֲטִין וְתְלִיין כְּגִיבֵר תִּקִּיָּה, מְאִרֵי נֶצַח קְרִבִּין. בְּתִקּוּנָא יָאָה בְּתִקּוּנָא שְׁפִירָא תִקִּיפָא (בְּחֹר כְּאֵרִוּים). רַבְּרִבִּין וְתִקִּיפִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) בָּחוּר כְּאֵרִוּים.

מִתְּתַקְנִין קוּצִין דְשַׁעְרֵי, וְתְלִיין תְּלִין עַל תְּלִין, מִהָאִי סְטָרָא לְהָאִי סְטָרָא, עַל גּוֹלְגֻלְתָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) קוּצוּתִיו תְּלַתְלִים. וְתֵאֲנָא יְתִבִּין תְּלִי תְלִין, מְשׁוּם דְּמְשִׁיכִין מִמְּבּוּעִין סְגִיָּאִין, דְּתַלְתָּ רַהֲטִי מוֹחָא. מִמְּבּוּעָא חֲלָלָא חַד דְּגוֹלְגֻלְתָּא, אֲתַמְשְׁכֵן שַׁעְרֵי בְּמְשִׁיכוּתָא, וּמִתְּעַבְדִין תְּלִין, דְּתְלִיין מִפְּמָה מְבּוּעִין, דְּאֲתַמְשְׁכֵן מִהָאִי חֲלָלָא. מִחֲלָלָא

תננינא, נפקי חמשינ מבוועין, ואתמשכן שערי מאינון מבוועין במשיכותא,
 ואתעבדין תלין, דתליין ומתערבין בקוצין אחרנין. מחללא תליתא,
 נפקי אלה אלפין אדרין ואכסדראין, ואתמשכן שערי במשיכותא מפלהו.
 (ומתעבדין תלין על תלין ומתערבין בקוצין אחרנין) ובגין כך אינון קוצין, תלין על תלין.

ובדלו משיכן דאתמשכן מתלת חללין דמוחא דגולגלתא. וכל אינון
 נימין וכל אינון קוצי תליין וחפיין לסטרא דאודנין. ובגין כך
 פתיב, (דניאל ט) הטה אלהי אונך ושמע. ובהאי תלין, תליין (נ"א ובהאי תליין)
 ימינא ושמאלא, נהורא וחשוכא, רחמי ודינא. וכל ימינא ושמאלא תלי
 בהאי, ולא בעתיקא.

בפלגותא דשערי, אתחזי חד אורחא דקיק, דמתאחדא מההוא ארחא
 דעתיק יומין. ומההוא ארחא, אתפרשן שית מאה ותליסר
 ארחין, דאתפלגון בארחין דפקודי דאורייתא. דכתיב, (תהלים כה) כל ארחות
 יי חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו.

תנא, בכל קוצא וקוצא, מתאחדן אלה אלפין מארי דיבבא ויללה, דתליין
 בכל קוצא וקוצא מאינון תקיפין. ומאינון שעיעין מאריהון
 דמתקלא, (ס"א מאריהון דרמימותא ואיהו מתקלא בעיניהו) בגין כך אית ימינא ואית שמאלא.
 מצחא דגולגלתא. אשגחותא דאשגחותא. ולא מתגלייא, בר ההוא זמנא,
 דצריכין חייביא לאתפקדא, ולעיינא בעובדיהון. ותנא, כד
 אתגלייא האי מצחא, אתערו כל מאריהון דדינא, וכל עלמא בדינא
 אתמסר. (דף קכ"ו ע"ב) בר ההיא שעתא, כד סליקו צלותהון דישראל לקמי
 עתיק יומין, ובעי לרחמא על בנוי, גלי מצחא דרעוא דרעוין, ונהיר
 בהאי דזעיר אפין, ואשתכיף דינא.

בהאי מצחא, נפיק חד שערא, דמתפשט ביה ממוחא דאפיק חמשינ
 תרעין. וכד אתפשט, אתעביד מצחא דאשגחותא, לחייבי עלמא,
 לאינון דלא מתפספי בעובדיהון. הדא הוא דכתיב, (ירמיה ג) ומצח אשה
 זונה הנה לך מאנת הפלם.

ותנא, שערא לא קאים בהאי אתר דמצחא, בגין דאתגלייא לאינון
 דחציפין בחובייהו. ושעתא דמתער קדשא בריך הוא
 לאשתעשעא עם צדיקייא, נהירין אנפיהי דעתיק יומין, באנפוי דזעיר
 אפין, ומתגליא מצחיה, ונהיר להאי מצחא, וכדין אתקרי עת רצון. וכל
 שעתא ושעתא דדינא תלי, והאי מצחא דזעיר אפין אתגלייא, אתגלייא
 מצחא דעתיקא דעתיקין, ואשתכיף דינא, ולא אתעביד.

ותנא, האי מצחא, אתפשט במאתן אלה סומקי דסומקי, דאתאחדן ביה,

וּכְלִילָן בֵּיהּ. וְכַד אֲתַגְלִיָּא מִצָּחָא דְזַעִיר אַפִּין, אֵית רְשׁוּתָא לְכֻלְהוּ לְחֻרְבָּא. וְכַד אֲתַגְלִיָּא מִצָּחָא דְרַעְוָא דְרַעְוִין, דְּנִהִיר לְהָאִי מִצָּחָא, כְּדִין כְּלָהּ מִשְׁתַּכְכִּין.

וְתַנְיָא, עֲשְׂרִין וָאַרְבַּע בְּתֵי דִינִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּהָאִי מִצָּחָא, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן נֶצַח (ס"א מִצָּחָא וְכָל חַד אֶקְרִי נֶצַח). וּבְאַתְרוּן (דאפין) רְצוּפִין (דאפין), הוּא מִצָּח. וְאֵית מִצָּח וְאֵית נֶצַח דְּאִינוּן נֶצַחִים. וְהֵינּוּ דַתְנָן נֶצַח נֶצַחִים. וְאִינוּן בְּמִצָּחָא, וּמִתְפַּשְׁטֵן מִנְהוֹן בְּגוּפָא, בְּאַתְרִין יְדִיעָן.

וְתַנְיָא, מָאִי דְכְּתִיב, (שמואל א טו) וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשָּׁקֵר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם. הָאִי רָזָא אוּקִימָנָא, כֹּל הָהוּא נֶצַח דְּאַתְפָּשֵׁט בְּגוּפָא, זְמַנִּין דְּתָלִי עַל עֲלָמָא לְמִידָן, וְתָב וּמִתְחַרֵּט וְלֹא עֵבִיד דִּינָא, אִי תִּיבִין. מָאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּקָאִי בְּדוּכְתָּא דְּאַקְרִי אָדָם, וְיָכִיל לְאַתְחַרְטָא. אָבֵל אִי בְּאַתֵּר דְּאַתְקְרִי רֹאשׁ, (בְּהָאִי מִצָּחָא) אֲתַחֲזִי וְאַתְגְּלִיָּא הָאִי נֶצַח, לָאו הוּא עֵידָן וְאַתֵּר לְאַתְחַרְטָא. מָאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּלֹא הָוָה מְאַתֵּר דְּאַקְרִי אָדָם, דְּהָא לֹא אֲתַגְלִי פְרָצוּפָא וְחוּטְמָא, אֲלֵא מִצָּחָא כְּלַחוּדוּי. וּבְאַתֵּר דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח פְּרָצוּפָא, לֹא אֶקְרִי אָדָם. וּבְגִין כֶּךָ לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם כְּנֶצַח דְּבִשְׂאָר תְּקוּנֵי גוּפָא.

עֵינּוּ דְרִישָׁא, מִשְׁתַּנְיִין מִשְׂאָר עֵינִין, שְׂרָקוּתָא דְּבִגְבְּתָא, דְּעַל רִיסֵי עֵינִין, מְכַחֲלִין (דְּכָל עֵינִין מְכַחֲלִין) בְּאוּפְמָתָא, תְּלִיין תְּלִין עַל תְּלִין דְּשַׁעְרֵי, וְאִינוּן תְּקוּנָא דְּעַל עֵינִין, בְּרִישָׁא דְּמִצָּחָא, וּמִתְאַחֲדָן מִתְרוּוִיָּהּ שְׁבַע מָאָה אֲלָפֵי מָאִירֵי דְּאַשְׁגָּחוּתָא. (דְּעַל תְּרִיסֵי דְּעֵינִין).

בְּכִסּוּתָא דְּעֵינִין, לְהַטִּין אֵלָּהּ וָאַרְבַּע מָאָה רַבּוּא, דְּמִתְאַחֲדָן בְּגִבְיִין דְּאִינְהוּ כִסּוּתָא. וְאַשְׁגָּחוּתָא דְּעֵינָא דְּעֵתִיק יוֹמִין עֲלִיָּהּ. וּבְשַׁעְתָּא דְּסִלְקִין אִינוּן כִסּוּתָא, אֲתַחֲזִי כְּמָאן דְּאַתְעַר מִשְׁנִתִּיה, וְאַתְפַּקְחָן עֵינּוּי, וְחִמָּאן לְעֵינָא פְקִיחָא, וְאַתְסָחָן בְּחַד חוּרָא דְּעֵינָא טָבָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שיר השירים ה) רוֹחַצוֹת בְּחֶלֶב. מָאִי בְּחֶלֶב. בְּחוּרָא דְּלַעֲיֵלָא קְדָמָא (נ"א בְּחוּרָא קְדָמָא דְּעֵינָא טָבָא). וּבִהֵיא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּכַח אֲשְׁגָּחוּתָא דְּרַחֲמִי. (ס"א וְגַבִּין כֶּךָ צְלוּתָא דְּשִׁשְׁרָאֵל סִלְקָא בְּגִין דִּיפְקַח עֵינּוּ, וְיִתְסָחוּן בְּהוּא חוּרָא).

וְעַל דָּא צְלִי דוּד, (תהלים מד) עוֹרָה לָמָּה תִישָׁן יְיָ הִקִּיצָה. דִּיפְקַח עֵינּוּי, וְיִתְסָחוּן בְּהוּא חוּרָא. וְכָל זִמְנָא דְּעֵינּוּי לָאו מִתְפַּקְחָן, כֹּל מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין, כְּפִיין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְשִׂאָר עַמִּין שְׁלִטִין עֲלִיָּהּ. וּבְזִמְנָא דִּיפְקַח עֵינּוּי, יִתְסָחוּן בְּעֵינָא טָבָא, וְרַחֲמֵי עַל יִשְׂרָאֵל. וְאַסְתַּחֲר (ס"א וְאַתְחֵר) עֵינָא, וְעֵבִיד נּוֹקְמִין בְּשִׂאָר עַמִּין. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים לה) הָעִירָה וְהִקִּיצָה. הָעִירָה: לְאַתְסָחָה בְּהֵיא חוּרָא. הִקִּיצָה: לְמַעַבַּד נּוֹקְמִין לְאִינוּן דְּכְפִיין לוֹן.

עינני פד אתפקחן, אתחזון שפירין כהני יונים, בסומק ואוכם וירוק, חנור, לא אתגלי, אלא בזמנא דאסתפל בעינא טבא, ומסתחאן כל אינון גוונין, בההוא חנור.

מאינון גוונין דמתגליין, נפקין שבעה עינין דאשגחותא. דנפקי מאוכמא (דף קל"ז ע"א) דעינא. הדא הוא דכתיב, (זכריה ג) על אבן אחת שבעה עינים. מאן אבן אחת. אוכמתא דעינא.

מסומקא, נפקין שבעה רהיטין, דסמכין (נ"א דסמכין) לסטר שמאלא, ומתלהטין באשא דלסטר צפון, ומתאחדן לאתפשטא בעלמא, לגלגא ארחין דחייביא הדא הוא דכתיב, (זכריה ד) שבעה אלה עיני יי המה משוטטים בכל הארץ.

מירוקא, נפקין שבעה טהירין (ס"א נהירין) דקטרא דלסטר (נ"א רהיטין דסמכין לסטר) דרומא, ומתאחדן לאתפשטא בעלמא, לגלגא ארחין ועובדין דבני נשא, בין טב בין ביש, דכתיב, (איוב לד) פי עיניו על דרכי איש וגו'. וכד אסתחאן בחנורא, משתפחין פלהו לאשגחא לכל מארי קשוט, לאוטבא עלמא בגינהון. וכל אשגחותא דההוא חנורא, הוי לטב על ישראל. ואשגח בסומקא למאן דעאקין להו. הדא הוא דכתיב, (שמות א) ראה ראיתי. ראה: לאוטבא לון. ראיתי: לנקמא לון, מדעקין לון, ובגין כן כתיב, (תהלים מד) עורה למה תישן יי הקיצה אל תזנח לנצח. עורה, והקיצה, תרי אשגחותא. תרי פקייחין. תרי טבן. רחמי ונוקמין.

גוונא קדמאה, סומקא בגו סומקא כליל וסתים כל סומקין, מקמיה לא אתחזון. סותרניה דההוא סומקא, אסחר חד חוטא אוכמא, ואקיף ליה.

גוונא תניינא, אוכמא. פאבנא חד דנפיק מתהומא, חד זמן לאלף שנים, בימא רבא. וכד נפיק האי אבנא, אתי רגשא ותקפא על ימא. וקליה דימא, וגלגלהי אזלין, ואשתמעו לנונא רבא, דאקרי לזיתן. ונפיק מתהומא. והאי אבנא מתגלגלא בתוקפא דימא, ונפיק לבר. והיא אוכמא, דכל אוכמין סתימין קמיה. (ס"א והא אוקמוס דכל אויחין סתימין קמיה) וכך היא אוכמותא דעינא אוכמא, דכליל וסתים כל שאר אוכמין. וסותרניה דההוא אוכמא, אסחר חד חוטא סומקא, (ס"א לסטר חד) ואקיף לההוא אוכמא.

גוונא תליתאה. ירוקא דירוקי, דכליל וסתים כל ירוקין. ובסותרניה דההוא ירוקא, אסחרו תרין חוטין. חוטא סומקא לסטר חד. וחד חוטא אוכמא לסטר חד. ואקיפין לההוא ירוקא.

וכד אסתחר (נ"א אתגל) חנורא, ואסתחרי עינא, כל אינון גוונין לא משתפחין,

ומשתקעין לתתא (סוקמא יוקמא אוקמא). לא אתחזי בר ההוא תוורא, דנהיר מעתיק יומין. ונהירין מניה כל אינון דלתתא. (נ"א הוא).

ולית גוונא אתחזי, בר ההוא תוורא בלחודי. ובגין כף אסתלקו כל מאריהון דסוקמא ואוקמא, דאינון תאומין פחדא. הדא הוא דכתיב (שיר השירים ד) שניך פער הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות. מאי מן הרחצה. מההוא אסחותא דעינא קדישא עלאה. שכלם מתאימות, מתערבן דא בדא, ואתדבקן דא בדא. ומה דאמר שניך פער הקצובות, ואת אמרת שכלם מתאימות. כלומר, תוורא דלהון, פההוא תוורא דעינין, כד אסחן בתוורתא דעינא עלאה.

ודא זמינין למנדע צדיקיא, למחזי ברוחא דחכמתא, כמה דאת אמר (ישעיה נד) כי עין פעין יראו. אימתי בשוב יי ציון. וכתיב (במדבר יד) אשר עין פעין נראה אתה יי, וכדין פקיחותא דעינין לטב.

ואית פקיחותא דעינין לטב. ואית פקיחותא דעינין לביש. לטב, כמה דכתיב, (דניאל ט) פקח עיניך וראה שוממותינו וגו'. ודא הכא לטב, ולביש. וכתיב (ישעיה לג) עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן אהל כל יצען כל יסע יתדוהיו לנצח הא הכא לטב ולביש. דלא אתעביד דא בלא דא.

תנא בצניעותא דספרא, מהו עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן. וכי ירושלם נוה שאנן הוא, והא כתיב (ישעיה א) צדק ילין בה. ובאתר דאשתכח צדק, לאו שקיט, ולא שאנן הוא. אלא עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן, נוה שאנן, לעתיק יומין אתמר, (דשנח באליו עיניו) דההוא עינא שקיט ושאנן. עינא דרחמי, עינא דלא נטיל מאשגחותא דא, לאשגחותא אחרא. ובגין כף כתיב, עיניך תראנה חסר יו"ד, ולא עיניך. ומה דאמר ירושלם ולא ציון, הכי אצטריך, לאכפייא (דף קל"ז ע"ב) לדינא, דאשתכח בה ולרחמא עלה.

ותאנא, כתיב (דברים יא) עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, (הדא הוא דכתיב צדק ילין בה דבה אשתכחו גורי דינין ותיר מכל שאר אתרי) (נ"א דכתיב צדק ילין בה)

דבה אשתכחו גורי דינין ותיר מכל שאר אתרי ותאנא, כתיב (דברים יא) עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה. השתא עיני ה' אלהיך בה וכדין פקיחותא דעינין בה לטב ולביש בגין דאית בהו ימינא ושמאלא, דינא ורחמי) ולזמנא דאתי, ישתכח בה עינא חד דרחמי. עינא דעתיקא דעתיקין הדא הוא דכתיב, (ישעיה נד) וברחמים גדולים אקבצך. פיון דאמר רחמים, מהו גדולים. אלא אית רחמי, ואית רחמי. רחמי דעתיק דעתיקין, אינון אקרון רחמים גדולים. רחמי דזעיר אנפין, אקרון רחמים סתם. (מהנ"א הוא: משום דאית ביה ימינא ושמאלא, דינא ורחמי) ובגין כף וברחמים גדולים אקבצך, דעתיק יומין.

תאנא בהני עינין, בתרין גוונין מנייהו, בסומקא ואוכמא, שראן תרין דמעין. וכד בעי קדשא דקודשין לרחמא על ישראל, אחית תרין דמעין, לאתבסמא בימא רבא. מאן ימא רבא. ימא דחכמתא עלאה. פלומר דיתסחון בנהרא (ס"א בחורא) במבועא דנפיק מחכמתא רבא, ומרחם ליה לישראל.

חוטמא. תאנא בצניעותא דספרא, חוטמא דזעיר אנפין. בחוטמא אשתמודע פרצופא. בהאי חוטמא אתפרשא מלה דכתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו וגו'. עלה עשן באפו, בהאי תנא, אתפללו אשא, וגחלי דנורא. דלית (ס"א בחוטמא אשתמודע פרצופא תלת שלחובין מתוקרין בנקובי מהאי חוטמא אתפשטן תלת גווי תנא ואשא וגחלי דנורא דכתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו. ולית) תנא בלא אשא, ולא אשא בלא תנא. וכלהו אסתליקו (ס"א אתדליקו) ונפקי מחוטמוי.

ותאנא, פד אתחברו תלת אלין, דכלילן בהאי תנא, דנפיק מחוטמא. אתקמט חוטמא, ונשיב ונפיק תנא אוכמא וסומקא. ובין תרי גווי. (נ"א בתרי) וקרין ליה, אף וחימה ומשחית. ואי תימא אף וחימה פתיב, (דברים ט) כי יגורתי מפני האף וחימה, דאינון תנא אוכמא וסומקא, משחית מנא לן. דכתיב, (בראשית יג) לפני שחת יי את סדום ואת עמורה. שחת המשחית, בנורא דליק מוקדא.

ותאנא, חמש גבוראן אינון, בהאי זעיר אנפין. ואסתלקו לאלה וארבע מאה גבוראן. ומתפשטאן בחוטמוי. בפומא. בדרועוי. בידין. באצבעין. ובגין כף כתיב, (תהלים קו) מי ימלל גבורות יי. גבורת כתיב, כתיב הקא גבורות, וכתיב התם, (דברי הימים א כט) לך יי הגדולה והגבורה. אלא הכי תאנא, פד אתחבראן פלהו גבוראן בחדא, אתקרי גבורה חדא.

וכלהו גבוראן, שריאן לנחתא מחוטמוי. ומהאי תליין, אלה (אלפין) וארבע מאה רבוא, לכל חד מנייהו. ובהאי תנא דאפיק מחוטמוי, תליין אלה (אלפין רבוא) וארבע מאה (וחמש) דסטר גבורה דא. וכלהו גבוראן תליין מהאי חוטמא, דכתיב, (תהלים קמה) דור לדור ישפח מעשיך וגו'. וכד שארי גבורה דא, פלהו גבוראן מתלהטן ושטאן, (נ"א ונקטין) עד דנחתן ללהט החרב המתהפכת.

כתיב, (בראשית יט) כי משחיתים אנחנו את המקום הזה. וכתיב (בראשית יג) לפני שחת יי את סדום ואת עמורה. וכתיב, (בראשית יט) ויי המטיר על סדום ועל עמורה. אלא הכי תאנא, לא דיין לרשעים וכו', אלא דמהפכי מידת רחמים למידת הדין.

והיאך מהפכי, והא כתיב (מלאכי ג) אני יי לא שניתי. אלא בכל זמנא דעתיק

דַּעֲתִיקִי, רִישָׁא חֲנוּרָא, (אתגליא) רַעוּא דְרַעוּיָן, אַתְּגַלִּינָן, רַחֲמִין רַבְרַבִּין
אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּכֻלָּא. וּבִשְׁעָתָא דְלֹא אַתְּגַלִּיא, כָּל זַיִינִין (ס"א דינן) דְּזַעֲרִי אֲפִין
זְמִינִין, וְכַבֵּיכּוּל רַחֲמִי, עָבִיד דִּינָא, הֵהוּא עֲתִיקָא דְכֻלָּא.

דַּתְנָא, כַּד אַתְּגַלִּיא עֲתִיקָא דַּעֲתִיקִין, רַעוּא דְרַעוּיָן, כְּלָהוּ בּוֹצִינִי דַּאֲתַקְרוּן
בְּשָׂמָא דָא, נְהִירִין. וְרַחֲמִי אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּכֻלָּא. וּבִשְׁעָתָא דְלֹא אַתְּגַלִּי
טְמִירָא דְטְמִירִין, וְלֹא אַתְּנַהֲרִין אֲלִין בּוֹצִינִי, מַתְעֲרִין דִּינִין, וְאַתְעָבִיד
דִּינָא. מָאן גָּרִים לְהָא דִּינָא. רַעוּא דְרַעוּיָן דְלֹא אַתְּגַלִּי, וּבְגִין כֶּךָ מְהַפְכִין
חַיִּיבֵיא רַחֲמִי לְדִינָא. וּמָה דְאָמַר הָכָא, מֵאֵת יֵי מִן הַשָּׁמַיִם. בְּזַעֲרִי אֲפִין
אַתְמַר. וּמִשְׁמַע דְּכְתִיב מִן הַשָּׁמַיִם, אֵשׁ וּמִיָּם. רַחֲמִי וְדִינָא. לְאַפְקָא מָאן
דְּלִית בֵּיה דִּינָא כָּלֵל.

תַּאנָּא, הָאִי חוּטְמָא זַעֲרִי. וְכַד שְׂאֲרֵי תַנָּא (דף קל"ח ע"א) לְאַפְקָא, נָפִיק
בְּכַהֲלוֹ, וְאַתְעָבִיד דִּינָא. וּמָאן מְעַכָּב לְהָאִי חוּטְמָא דְלֹא יָפִיק
תַּנָּא, חוּטְמָא דַּעֲתִיקָא קְדִישָׁא, דֵּהוּא אֲקָרִי אֲרַךְ אֲפִים מְכֻלָּא.

וְהִינֵנוּ רָזָא דַּתְנִינָן, יֵי יֵי פָסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ. בְּכֻלָּהוּ אֲתֵר דְשָׂמָא
אֲדַכֵּר תְּרֵי זְמַנִּי, פָּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, כְּגוֹן (בראשית כב) אֲבָרָהָם
אֲבָרָהָם. (בראשית מו) יַעֲקֹב יַעֲקֹב. (שמואל א ג) שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל. כְּלָהוּ פָסִיק טַעֲמָא
בְּגוּוֹיָהּ. חוּץ מִמֶּשֶׁה מִשֶּׁה, דְלֹא פָסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ. מָאִי טַעֲמָא.
אֲבָרָהָם אֲבָרָהָם, בִּתְרָאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, דֵּהֲשָׁתָא שְׁלִים בְּעֶשֶׂר
נְסִיוֹנִי, וּבְגִין כֶּךָ פָסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, דֵּהֲשָׁתָא לֹא הָוָה אִיהוּ כַּדְקְדַּמִּיתָא.
יַעֲקֹב יַעֲקֹב, בִּתְרָאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, דֵּהֲשָׁתָא אֲתַבְּשֵׁר בְּיוֹסֵף,
וְשָׂרָאֵת עָלֶיהָ שְׂכִינְתָא. וְעוֹד, דֵּהֲשָׁתָא אֲשִׁתְּלִים בְּאַרְעָא, אֵילָנָא
קְדִישָׁא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא, בִּתְרִיסָר תְּחוּמִין, בְּשַׁבְעִין עֲנָפִין, מָה דְלֹא הָוָה
בְּקַדְמִיתָא. וּבְגִינִי כֶּךָ, בִּתְרָאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, וּפָסִיק טַעֲמָא
בְּגוּוֹיָהּ. שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, טַעֲמָא פָסִיק בְּגוּוֹיָהּ. מָאִי טַעֲמָא. בִּתְרָאָה
שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, דֵּהֲשָׁתָא הוּא נְבִיאָה, וְקוּדְם לִכְן לֹא הָוָה
נְבִיאָה. אֲבָל מִשֶּׁה מִשֶּׁה, לֹא אֶפְסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, דְּמִיּוּמָא דַּאֲתִילִיד,
שְׁלִים הָוָה. דְּכְתִיב, (שמות ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

אוּף הָכָא יֵי יֵי, פָסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, קְדַמָּאָה שְׁלִים, בִּתְרָאָה שְׁלִים
בְּכֻלָּהוּ. וּמִשֶּׁה, בְּאַתֵּר דִּינָא אָמַר, לְנַחֲתָא לִוְן מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא,
רַחֲמִין לְזַעֲרִי אֲנָפִין. דֵּהֲכִי תַנִּינָן, כְּמָה חֵילָא דְמִשֶּׁה, דְּאֲחִית מְכִילָן דְּרַחֲמִי
לְתַתָּא. וְכַד אַתְּגַלִּי עֲתִיקָא בְּזַעֲרִי אֲפִין, כְּלָא בְּרַחֲמִי אֲתַחֲזוּן. וְחוּטְמָא
אֶשְׁתַּכִּיךְ, וְאַשָּׁא וְתַנָּא לֹא נָפִיק, כְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר (ישעיה מז) וְתַהֲלִיתִי אֲחֻטָּם
לָךְ.

וְתֵאנָא, בְּתֵרִין נִיקְבִין דְּחוּטָמָא, בְּחַד נִיקְבָא נְפִיק תְּנָנָא, לְהֵיט, וּמִשְׁתַּקְעָא
בְּנִיקְבָא דְּתֵהוּמָא רַבָּא. וּמַחַד נִיקְבָא, נְפִיק אִשָּׁא דְּאוּקִיד
בְּשִׁלְהוּבוֹי, וּמִתְלַהֵטָא (בְּאַרְבַּע אֲלָף) בְּאֶלְף וְאַרְבַּע מֵאָה עֲלָמִין דְּבִסְטָר
שְׁמַאלָא. וּמֵאֵן דְּגָרִים לְקָרְבָא בְּהָא, אֶקְרִי אֵשׁ יִי. אִשָּׁא דְּאֶכְלָא וְאוּקִיד
כָּל שָׂאֵר אִשִּׁין. וְהָאִי אִשָּׁא לֹא אֶתְבָּסָם, אֶלָּא בְּאִשָּׁא דְּמִדְבָּחָא. וְהָאִי תְּנָנָא
דְּנְפִיק מִנוּקְבָא אַחֲרָא, לֹא אֶתְבָּסָם אֶלָּא בְּתֵנָנָא דְּקָרְבָנָא. (דְּמִדְבָּחָא).

וְכֵלָּא תְּלִיָּא בְּחוּטָמָא, בְּגִין כּוֹן כְּתִיב, (בְּרַשִׁית ח) וַיֵּרַח יִי אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ.
דְּכֵלָּא בְּחוּטָמָא תְּלִיָּין, לְאַרְחָא הָאִי חוּטָמָא, בְּתֵנָנָא, וְאִשָּׁא סוּמְקָא.
וּבְגִין כּוֹן אֶתְקַבֵּל בְּרַעְוָא. וְהָאִי (חֹוָא) דְּכְתִיב, (בְּמִדְבָּר יב) וַיִּחַר אֵף יִי. (דְּבָרִים יא)
וְחִירָה אֵף יִי. (שְׁמוֹת כב) וְחִירָה אִפִּי. (דְּבָרִים ו) כּוֹן יִחִירָה אֵף יִי. כֵּלָּא בְּזַעִיר אִפִּין
אַתְמָר, וְלֹא בְּעִתִּיקָא.

וְתֵאנָא, כְּתִיב (דְּנִיָּאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזִנָּהּ וּשְׁמַע הָאִי (ס"א תֵּאנָא בְּצִנְיָעוּתָא דְּסַפְרָא דְּרִנָּא
(ס"א עֲקִימָא) עֲקִימָא לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ וְדָא אִיהוּ) אוּדְנָא דְּאֶתְעָבִיד תַּחְוֹת שְׁעָרֵי.
וּשְׁעָרֵי תְּלִיָּין עֲלִיה. (וְאוּדְנָא הוּא לְמִשְׁמַע) וְאוּדְנָא אֶתְעָבִיד בְּרִשְׁוּמֵי רִשְׁיָמִין לְגָאוּ.
כְּמָה דְּעָבִיד (ס"א דְּכֵאֲרִי) דְּרִנָּא בְּעִקִּימָא, (לְהָאִי וְלְהָאִי) מָאִי טַעְמָא בְּעִקִּימָא. (ס"א
בְּגִין דִּיתְעָכַב קָלָא לְאַעֲלָא לְמוּחָא וּבְחִין בְּמוּחָא וְלֹא בְּחִילוֹ) (בְּגִין לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ) וְתֵאנָא, מִהָאִי עֲקִימָא
דְּבָגוּ אוּדְנִין, תְּלִיָּין כָּל אֵינוֹן מֵאֲרִי דְּגִדְפִין, דְּכְתִיב בְּהוּ, (קֵהֶלֶת י) כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר.

בְּגוּ אוּדְנָא, נְטִיף מִתְּלַת חֲלָלֵי דְּמוּחָא, לְהָאִי נִיקְבָא דְּאוּדְנִין. וּמִהָהוּא
נְטִיפָא, עֵייל קָלָא בְּהָהוּא עֲקִימָא, וְאַתְצָרִיף בְּהָהוּא נְטִיפָא, בֵּין טַב
וּבֵין בִּישׁ. טַב, דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים טט) כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוָנִים יִי. בִּישׁ, דְּכְתִיב,
(בְּמִדְבָּר יא) וַיִּשְׁמַע יִי וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יִי.

וְהָאִי אוּדְנָא סְתִים לְבָר. וְעִקִּימָא עֵייל לְגוּ, לְהָהוּא נִיקְבָא דְּנְטִיפָא מֵן
מוּחָא, בְּגִין לְמַכְנֵשׁ קָלָא לְגָאוּ, דְּלֹא יִפּוּק לְבָר, וִיחָא נְטִיר וְסְתִים
מִכָּל סְטָרוֹי. בְּגִין כּוֹן הוּא רִזָּא. וְוִי לְהָהוּא דְּמַגְלִי רִזִּין, דְּמֵאֵן דְּמַגְלִי רִזִּין
כָּאֵלוּ אֶכְחִישׁ תְּקוּנָא דְּלַעֲיִלָּא. דְּאַתְתָּקֵן לְמַכְנֵשׁ רִזִּין, וְלֹא יִפְקוֹן לְבָר.
תְּנָנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּצוּוּחִין יִשְׂרָאֵל בְּעֶאקָא, וּשְׁעָרֵי מִתְגַּלְיִין מַעַל אוּדְנִין,
כְּדִין עֵייל קָלָא בְּאוּדְנִין, בְּהָהוּא נִיקְבָא דְּנְטִיף מִמוּחָא, וְכֵנֶשׁ (וְכֵנֶשׁ)
בְּמוּחָא. וְנְפִיק בְּנִיקְבֵי דְּחוּטָמָא. וְאַתְזַעֵר חוּטָמָא, וְאַתְחַמֵּם, (ס"א וְאַתְחַמֵּם)
וְנְפִיק אִשָּׁא וְתֵנָנָא מֵאֵינוֹן נִיקְבִין, וּמִתְצָרִין (דף קל"ח ע"ב) כָּל גְּבוּרָאֵן, וְעָבִיד
נִיקְמִין.

וְעַד לֹא נְפִקִין מֵאֵינוֹן נִיקְבִין אִשָּׁא וְתֵנָנָא, סְלִיק הָהוּא קָלָא לְעִילָא, וּבְטַשׁ
בְּרִיחָא דְּמוּחָא (ס"א בְּרִישָׁא בְּמוּחָא), וְנִגְדִין תְּרִין דְּמַעִין מְעִינִין, וְנְפִיק

מִנְחִירֵי תַנָּא וְאַשָּׁא, בְּהֵוָה קָלָא דְנָגִיד לֹון לְבַר.

בְּהֵוָה קָלָא דְעִייל בְּאוּדְנִין, אֲתַמְשְׁכָאן וּמִתְעַרְן (ס"א מִתְעַרְבִין) פּוּלִי הָאִי, בְּגִין כֶּף כְּתִיב, וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיַּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ. בְּהֵוָה שְׁמִיעָה דְהֵוָה קָלָא, אֲתַעַר מוּחָא (כּלָא). תַנָּא, כְּתִיב הָטָה אֱלֹהֵי אֲזַנָּךְ, כְּלוּמַר אֲרַפִּין (ס"א אוּדְנִין). שְׁתִּית מָאָה אֶלְפָּה רַבּוּא אֵינּוֹן מְאֲרִיהוֹן דְגַדְפִּין, דְתַלְיִין בְּאַלִּין אוּדְנִין. וְכָלָא אֲתַקְרוּן אֲזַנֵּי יְיָ. וּמָה דְאֲתַמַּר הָטָה יְיָ אֲזַנָּךְ, אֲזַנָּךְ בְּזַעִיר אֲפִין אֲתַמַּר.

מִסְטָרָא דְחַד חֲלָלָא דְמוּחָא תַלְיִין אוּדְנִין. וּמִחֲמָשִׁין תַרְעִין דְנִפְקִין מֵהֵוָה חֲלָלָא, דָּא הוּא (ס"א אִית) תַרְעָא חַד, דְנָגִיד וְנִפְקִי וְאֲתַפְתַּח בְּהֵוָה נּוֹקְבָא דְאוּדְנָא, דְכְתִיב, (אִיּוֹב ל"ד) כִּי אֲזֹן מְלִין תִּבְחָן. וְכְתִיב (תְהִלִּים ז') וּבוֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיּוֹת. וּמִסְטָרָא דְאֲתַפְשְׁטוּתָא דְהֵוָה חֲלָלָא, דְחֲמָשִׁין תַרְעִין דְאֲתַפְשְׁטוּתָא בְּגוּפָא, בְּאַתֵּר דְלִבָּא שְׁאֲרִי, מִתְפַּשֵּׁט הֵוָה חֲלָלָא דְחֲמָשִׁין תַרְעִין, וְאוּדְנָא קָרִי בִיהַ בְּחִינָה, וּבְלִבָּא קָרִי בִיהַ בְּחִינָה, מְשׁוּם דְמֵאֲתַר חַד מִתְפַּשְׁטִין. (ס"א בְּהֵוָה נּוֹקְבָא דְאוּדְנָא וּמִסְטָרָא דְאֲתַפְשְׁטוּתָא דְהֵוָה חֲלָלָא דְחֲמָשִׁין תַרְעִין אֲתַפְשֵׁט בְּגוּפָא כְּאַתֵּר דְלִבָּא שְׁאֲרִי וְעַל דָּא כְּאוּדְנָא קָרִי בִיהַ בְּחִינָה וּבְלִבָּא קָרִי בִיהַ בְּחִינָה דְכְתִיב כִּי אֲזֹן מְלִין תִּבְחָן וְכְתִיב בּוֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיּוֹת מְשׁוּם דְמֵאֲתַר חַד מִתְפַּשְׁטִין).

תַנָּא בְּצִנְיָעוּתָא דְסִפְרָא, כְּמָה דְאוּדְנָא דָּא אֲבַחִין בִּין טַב וּבִין פִּישׁ, כֶּף כּלָא. דְבְזַעִיר אֲפִין אִית סִטְרָא דְטַב וּבִישׁ. יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא. רַחֲמֵי וּדִינָא. וְהָאִי אוּדְנָא כְּלִיל בְּמוּחָא וּמְשׁוּם דְאֲתַפְלִיל בְּמוּחָא וּבְחֲלָלָא חַד אֲתַפְלִיל בְּקָלָא דְעִייל בִּיהַ. וּבְאוּדְנָא קָרִי בִיהַ שְׁמִיעָה. וּבְשְׁמִיעָה אֲתַפְלִיל בִּינָה. שְׁמַע: כְּלוּמַר, הֵבֵן אֲשַׁתְּכַח (ס"א וְאִסְתַּכַּל) דְכָלָא בְּחַד מִתְקָלָא אֲתַקֵּל. וּמִלִּין אֲלִין לְמְאֲרִיהוֹן דְמְאֲרִין אֲתִיְהָבֵן, לְמְשַׁמַּע וּלְאַסְתַּפְלָא וּלְמַגְדַּע. תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (חֲבֻקֵּק ג') יְיָ שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאִיתִי וְגו', הָאִי קָרָא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְכַד נְבִיאָה קְדִישָׁא, (ס"א מְהִימָנָא) שְׁמַע, וְאַסְתַּפֵּל, וַיִּדַּע, וְקָאִים עַל תְּקוּנִין אֲלִין, כְּתִיב יִרְאִיתִי, תִּמְן יָאוֹת הוּא לְדַחֲלָא וּלְאַתְבָּר קָמִיהַ, הָאִי בְזַעִיר אֲפִין אֲתַמַּר.

כַּד אֲסַתְּפֵל וַיִּדַּע מָה כְּתִיב. יְיָ פַּעַלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חִיִּיהוּ. הָאִי לְעֵתִיק יוֹמִין אֲתַמַּר. וּבְכַל אֲתַר דִּישְׁתַּכַּח, יְיָ יְיָ, כִּי־ד ה"א תְרִי זְמָנִי, אוּ בְּאַלְפָּה דְל"ת, וַיִּוֹד ה"א, חַד לְזַעִיר אֲפִין, וְחַד לְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין. וְאַף עַל גַּב דְכָלְהוּ חַד, וְחַד שְׁמָא אֲקָרוּ.

וְתַנְיֵן אִימְתִי אֲקָרִי שֵׁם מָלָא. בְּזִמְנָא דְכְתִיב יְיָ אֱלֹהִים. דְהָאִי הוּא שֵׁם מָלָא דְעֵתִיק דְכָלָא, וְדְזַעִיר אֲנָפִין. וְכָלָא הוּא שֵׁם מָלָא אֲקָרִי. וּשְׁאָר לָא אֲקָרִי שֵׁם מָלָא, כְּמָה דְאוּקִימָנָא, (בְּרַאשִׁית ב') וַיִּטַּע יְיָ אֱלֹהִים, שֵׁם

מלא בנטיעות גנתא. ובכל אתר, יי אלהים, אתקריא שם מלא. יי יי, כלא הוא בכללא. והוא זמנא אתערון רחמין בכלא.

יי פעלך בקרב שנים חייהו, לעתיק יומין אתמר. מאן פעלך. זעיר אפין. בקרב שנים, אינון שנים קדמוניות, דאקרון ימי קדם, ולא אקרון שנות עולם. שנים קדמוניות אינון ימי קדם. שנות עולם אלין ימי עולם. והכא בקרב שנים, מאן שנים. שנים קדמוניות. חייהו למאן. חייהו לזעיר אפין. דכל נהירו דיליה מאינון שנים קדמוניות אתקיימו, ובגין כך אמר חייהו. ברוגז רחם תזכור, לההוא חסד עלאה דעתיקא דעתיקין, דביה אתער רחמין לכלא, למאן דבעי לרחמא, ולמאן דיאות לרחמא.

תאנא, אמר רבי שמעון, אסהדנא עלי שמיא, ולכל אלין דעלנא קיימין. דחדאן מלין אלין, בכלהו עלמין. וחדאן בלפאי מלי, ובגו פרוכתא עלאה דפריסא עלנא, מתטמירין, וסלקין, וגניז להו עתיקא דכלא, גניז וסתים מפלא. וכד שרינא למללא, לא הו ידעין חבריא, דכל הני מלין קדישין מתערין הכא. זכאה חולקיכון חבריא דהכא. וזכאה חולקי עמכון, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי אלהיכם וגו'. מאן עמא קדישא כישראל, דכתיב בהו (דברים לג) אשריך ישראל מי כמוך, דכתיב (שמות טו) מי כמכה באלם יי. משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין. ובעלמא דאתי יתיר מהכא. (דף קל"ט ע"א) דהתם לא מתפרשן מגיה, מההוא צורא דצירין ביה צדיקא, הדא הוא דכתיב ואתם הדבקים ביי, ולא פתיב הדבקים ליי, אלא ביי ממש.

תאנא, פד נחית מן דיקנא יקירא עלאה, דעתיקא קדישא, סתים וטמיר מפלא, משחא דרבות קדישא, לדיקנא דזעיר אפין. אתתקן דיקנא דיליה, בתשעה תקונין. ובשעתא דנהיר דיקנא יקירא דעתיקא דעתיקין, בהאי דיקנא דזעיר אפין, נגדין תליסר מבויעין דמשחא עלאה, בהאי דיקנא. ומשתכחין ביה, עשרין ותריין תקונין. ומגיה נגדין, עשרין ותריין

אתון (ס"א דאורייתא) דשמא קדישא. (נ"א ובעלמא דאתי, משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין ובעלמא דאתי יתיר מהכא דהתם לא מתפרשן מהחא צורא דתי דצורין ביה צדיקא דהא הוא דכתיב ואתם הדבקים ביי ביי ממש עליכו כתיב אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביי וכתיב מי כמוך באלים יי השתא אתקונו דעתא לאוקורי למלכא ולאוקירי וקרא דדיקנא קדישא למלכא, תנא מתתקן דיקנא עלאה דיקנא קדישא בט' תקונין ודא איהו דיקנא דזעיר אנפין וכד נחית מן דיקנא יקירא עלאה דעתיקא קדישא כהאי דיקנא דזעיר אנפין נגדין י"ג מבויעין דמשחא עלאה כהאי דיקנא ומשתכחין ביה כ"ב תקונין ומגיה נגדין כ"ב אתון דשמא קדישא).

ואם תאמר דיקנא לא אשתבח, ולא אמר שלמה אלא (שיר השירים ה) לחייו. (ולא מארי דיקנא) אלא הכי תאנא בצניעותא דספרא, כל מה דאטמר וגניז,

וְלֹא אֲדַכֵּר וְלֹא אֲתַגְלִיֵּיא. הָהוּא מְלָה הָיִי עֲלָאָה וַיִּקְיֵרָא מְכָלָא, (מְשוּם)
וּבְגִין דָּא הוּא סְתִים וְגִנְיִז. וַדִּיקְנָא מְשוּם דְּהוּא שְׁבַחָא וּשְׁלִימוּתָא,
וַיִּקְיֵרָוּתָא מְכָל פְּרָצוּפָא, גְּנֻזִּיה קָרָא, וְלֹא אֲתַגְלִיֵּיא.

וְתֵאנָא, הָאִי דִּיקְנָא דְּאִיהוּ שְׁלִימוּתָא דְּפְרָצוּפָא וּשְׁפִירוּתָא דְּזַעִיר אַפִּין,
נְפִיק מְאוּדְנוּי, וְנַחֲתִית וְסָלִיק וְחָפִי, בְּתַקְרוּבָא דְּבוֹסְמָא. מָאִי
תַקְרוּבָא דְּבוֹסְמָא. כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) לְחִיזוּ כְּעֵרוּגָת הַבּוֹשֶׁם (וְלֹא
עֵרוּגוֹת). בְּתַשְׁעָה תְּקוּנִין, אֲתַתְּקֵן הָאִי דִּיקְנָא דְּזַעִיר אַנְפִּין. בְּשַׁעֲרֵי (דְּדִיקְנָא)
אוּכְמִי, מִתַּתְּקֵנָא בְּתַקוּנָא שְׁפִיר. כְּגַבְר תַּקִּיף שְׁפִיר לְמַחֲזִי. דְּכַתִּיב, (שִׁיר
הַשִּׁירִים ה) בַּחֲזוֹר כְּאֲרִזִּים.

תַקְוָנָא קְדָמָא. מִתַּתְּקֵן שְׁעָרָא מְלַעֲיָלָא, וְנְפִיק הָהוּא נִיצוּצָא בּוֹצִינָא
דְּקֶרְדִּינוּתָא, וְנְפִיק מְכָלָלָא דְּאוּרָא דְּכִיָּא, וּבִטְשׁ בְּתַחֲתוֹת שְׁעָרָא
דְּרִישָׁא, מִתַּחֲתוֹת קוֹצִין דְּעַל אוּדְנִין. וְנַחֲתִית מְקַמִּי פִתְחָא דְּאוּדְנִין נִימִי עַל
נִימִי, עַד רִישָׁא דְּפוּמָא.

תַקְוָנָא תְּנִינָא. נְפִיק שְׁעָרָא, וְסָלִיק מְרִישָׁא דְּפוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא
דְּפִתְחָא דְּפוּמָא. וְנַחֲתִית מִתַּחֲתוֹת פּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא, נִימִין עַל
נִימִין, בְּתַקְוָנָא שְׁפִירָא.

תַקְוָנָא תְּלִיתָא. מְאֻמְצָעִיתָא דְּתַחֲתוֹת חוּטָא, מִתַּחֲתוֹת תְּרִין נוֹקְבִין, נְפִיק
חַד אַרְחָא, וּשְׁעָרִין זַעֲרִין תַּקִּיפִין, מְלִיִין לְהָהוּא אַרְחָא, וּשְׁאֵר
שְׁעָרִין מְלִיִין מֵהָאִי גִיסָא, וּמֵהָאִי גִיסָא, סוּחְרָנִיָּה דְּהָהוּא אַרְחָא. וְאַרְחָא
לֹא אֲתַחֲזִי לְתַתָּא כָּלִל, אֶלָּא הָהוּא אַרְחָא דְּלַעֲיָלָא, דְּנַחֲתִית עַד רִישָׁא
דְּשְׁפּוּוֹתֵן, וְתַמֵּן שְׁקִיעָא הָהוּא אַרְחָא.

תַקְוָנָא רְבִיעָא. נְפִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַתְּקֵן, וְסָלִיק וְחָפִי בְּעֲלֵעוּי דְּתַקְרוּבָא
דְּבוֹסְמָא.

תַקְוָנָא חֲמִשָּׁא. פָּסִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַחֲזִינֵן תְּרִין תַּפּוּחִין, מְכָאן וּמְכָאן,
סוּמְקֵן כְּהָאִי וְרָדָא סוּמְקָא. וּמִתַּלְהֵטֵן כְּמֵאֲתָן וּשְׁבַעִין עֲלָמִין,
דְּמִתַּלְהֵטִין מִתַּמֵּן (כ"א מִנְהוֹן).

תַקְוָנָא שְׁתִּיתָא. נָפִק שְׁעָרָא כְּחַד חוּטָא בְּסַחְרָנִיָּה דְּדִיקְנָא, וְתַלְיִין עַד
רִישָׁא דְּמַעוּי, וְלֹא נַחֲתִית עַד טְבוּרָא.

תַקְוָנָא שְׁבִיעָא. דְּלֹא תַלְיִין שְׁעָרֵי עַל פּוּמָא, וּפּוּמָא אֲתַפְּנִי מְכָל סְטְרוּי.
וַיִּתְּבִין שְׁעָרֵי בְּתַקְוָנָא סְחוּר סְחוּר לִיה.

תַקְוָנָא תְּמִינָא. דְּנַחֲתִין שְׁעָרֵי בְּתַחֲתוֹת דִּיקְנָא, דְּמַחְפִּיִין קְדָלָא, דְּלֹא
אֲתַחֲזִיא. כְּלָהוּ שְׁעָרֵי דְּקִיקִין, נִימִין עַל נִימִין. מְלִיִין מְכָל סְטְרוּי.

תקונא תשיעא. (מתעבדון שערי עם אינון) דמתחברין (נ"א אתמשכון) שערי כלהו בשקולא מעלייא, (ס"א מלייא) עד (נ"א עם) אינון שערי דתליין. כלהו בשקולא שפיר, כחד גיבר תקיף, מארי נצח קריבין.

בתשעה תקונין אלין, נגדין ונפקין ט' מבויעין דמשח רבות דלעילא. ומההוא משח רבות, נגדין לכל אינון דלתתא. תשעה תקונין אלין אשתכחו בדיקנא דא. ובשלימות תקונא דדיקנא דא, אתקרי (פר נש לתתא) גיבר תקיף. דכל מאן דחמי דיקנא קיימא בקיומיה, תלייא ביה גבורה תקיפא. עד פאן תקונא דדיקנא עלאה דזעיר אפין.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, קום ברי (קדישא), סלסל תקונא דדיקנא (נ"א דמלכא) קדישא, בתקונין אלין. (דף קל"ט ע"ב) קם רבי אלעזר, פתח ואמר, (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'. עד מבטוח בנדיבים. תנא, הכא תשעה תקונין דדיקנא דא. להני תקונין אצטריך דוד מלכא, בגין לנצחא לשאר מלכין, ולשאר עמין.

תא חזי, כיון דאמר הני תשעה תקונין, לבתר אמר כל גוים סבבני בשם יי פי אמילם. אמר, הני תקונין דאמינא, למאי אצטריכנא. משום דכל גוים סבבני. ובתקונא דדיקנא דא, תשעה תקונין, דאינון שם יי, אשצינון מן עלמא, הדא הוא דכתיב בשם יי פי אמילם.

ותנא בצניעותא דספרא, תשעה תקונין אמר דוד, הכא, שיתא אינון בשמא קדישא. דשית שמחן הו, ותלת אדם. ואי תימא תרין אינון. תלתא הו, דהא נדיבים בכלל אדם הו.

תנא שיתא שמחן, דכתיב: מן המצר קראתי יה, חד. ענני במרחב יה, תרין. יי לי לא אירא, תלת. יי לי בעוזרי, ארבע. טוב לחסות ביי, חמשה. טוב לחסות ביי, שיתא. אדם תלת, דכתיב: יי לי לא אירא מה יעשה לי אדם, חד. טוב לחסות ביי מבטוח באדם, תרי. טוב לחסות ביי מבטוח בנדיבים, תלת.

ותא חזי רזא דמלה, דבכל אתר דאדכר אדם הכא, לא אדכר אלא בשמא קדישא. דהכי אתחזי. משום דלא אקרי (תוה) אדם, אלא במה דאתחזי ליה. ומאי אתחזי ליה. שמא קדישא. דכתיב, (בראשית ב) ויצר יי אלהים את האדם, בשם מלא, דהוא יי אלהים. במה דאתחזי ליה ובגין כך הכא לא אדכר אדם אלא בשמא קדישא.

ותנא, פתיב מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה, תרי זמני יי"ה יי"ה, לקביל תרי עלעוי, דשערי אתאחדן בהו. ומדחמא דשערי אתמשכאן ותליין, שארי ואמר יי לי לא אירא. יי לי בעוזרי. בשמא דלא

חֲסֵר. בְּשָׂמָא דְהוּא קְדִישָׁא. וּבְשָׂמָא דָא, אֲדַפְרֵי אָדָם. וּמָה דְאָמַר מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם, הָכִי הוּא. דְתִנָּא כָל אֵינוֹן פְּתִירִין קְדִישִׁין דְּמִלְפָא, כַּד אֲתַתְּקִנָן בְּתַקּוּנוֹי. אֲתַקְרוּן אָדָם. דִּיּוֹקְנָא דְכִלִּיל כִּלָּא. וּמָה דְמִשְׁלָפָא בְּהוּ, אֲתַקְרִי שָׂמָא קְדִישָׁא. וְתַעֲרָא וּמָה דְבִיּה, אֲתַקְרִי יְהוֹ"ה, וְאֲתַקְרִי אָדָם בְּכִלָּלָא דְתַעֲרָא, וּמָה דְבִיּה. (ס"א וּמָה דְאֲשִׁתְּלִיף מִתַּעֲרָא אֲתַקְרִי שָׂמָא קְדִישָׁא, תַּעֲרָא וּמָה דְבִיּה אֲתַקְרִי יְהוֹ"ה אֲתַקְרִי אָדָם בְּכִלָּלָא תַּעֲרָא וּמָה דְבִיּה).

וְאֵלִין תַּשְׁעָה תַּקּוּנִין דְאָמַר דָּוִד הָכָא, לְאַכְנָעָא שְׁנָאוֹי בְּגִין דְּמָאֵן דְּאֲחִיד דִּיקְנָא דְּמִלְפָא, וְאוֹקִיר לִיה בְּיָקִירוֹ עֲלָאָה, כָּל מָה דְּבַעֲי מִן מִלְפָא מִלְפָא עֲבִיד בְּגִינִיה. מָאִי טַעֲמָא דִּיקְנָא, וְלֹא גּוּפָא. אֵלָא גּוּפָא אֲזִיל בְּתַר דִּיקְנָא, וְדִיקְנָא לֹא אֲזִיל בְּתַר גּוּפָא. (וּל"ג מִן וְדִיקְנָא עַד גּוּפָא) (דִּיקְנָא אִיהוּ עֵיקְרָא דְכָל גּוּפָא וְכָל תְּרוּרָא דְגּוּפָא בְּתַר דִּיקְנָא אֲזִיל וְכִלָּא בְּדִיקְנָא תִּלְוָא).

וּבְתַרִי גּוּוֹנֵי אֲתִי הָאִי חֲשַׁפְנָא, חַד כְּדִקְאֻמְרָן. תְּרִין: מִן הַמְצִיר קְרָאֲתִי יְה, חַד. עֲנֵנִי בְּמִרְחָב יְה, תְּרִי. ה' לִי לֹא אִירָא, תִּלְת. מָה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם, אֶרְבַּע. ה' לִי בְּעוֹזִרִי, חֲמִשׁ. וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאִי, שִׁיתָא. טוֹב לְחַסוֹת בְּה', שְׁבַעָה. מִבְּטוֹחַ בְּאָדָם, תְּמַנְיָא. טוֹב לְחַסוֹת בִּי מִבְּטוֹחַ בְּנִדְיָבִים, תַּשְׁעָה. (ס"א טוֹב לְחַסוֹת בְּה' / מִבְּטוֹחַ בְּאָדָם. ז. טוֹב לְחַסוֹת בְּה'. ח. מִבְּטוֹחַ בְּנִדְיָבִים).

מִן הַמְצִיר קְרָאֲתִי י"ה, מָאִי קָא מִיִּירִי אֵלָא דָּוִד, כָּל מָה דְאָמַר הָכָא, עַל תַּקּוּנָא דְדִיקְנָא דָא קְאָמַר. (רַבִּי יְהוּדָה אָמַר) מִן הַמְצִיר קְרָאֲתִי יְה, מֵאֲתַר דְּשָׂאֲרֵי דִיקְנָא לְאַתְּפִשְׁטָא, דְּהוּא אֲתַר דְּחִיק, מִקְמִי פִתְחָא דְאוּדְנִין מַעֲיִלָא, תַּחוֹת שְׁעָרֵי דְרִישָׁא. וּבְגִין כֶּף אָמַר י"ה י"ה תְּרִי זְמַנִּי. וּבִבְתַר (ס"א וּבְתַר) דְּאַתְּפִשְׁט דִּיקְנָא, וְנַחֲתִית מְאוּדְנוֹי, וְשָׂאֲרֵי לְאַתְּפִשְׁטָא, אָמַר יי לִי לֹא אִירָא, דְּהוּא אֲתַר דְּלֹא דְחִיל (ס"א דְּחִיק) וְכָל הָאִי אֲצִטְרִיךְ וְכוּ', (אָדָם אֲתַקְרִי וְעַל אֲתַפְשִׁטוּתָא הָאִי אֲצִטְרִיךְ) דָּוִד לְאַכְנָע תַּחוֹתִיה מַלְכִּין וְעַמִּין, בְּגִין יִקְרָא דְדִיקְנָא דָא.

וְחֵאנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, כָּל מָאֵן דְּחֲמִי בְּחַלְמִיָה דְדִיקְנָא דְכַר נֶשׁ עֲלָאָה אֲחִיד בִּידִיה, אוּ דְאוּשִׁיט יְדִיה לִיה. יְנַדַּע דְּשָׁלִים הוּא עִם עֲלָאִי, וְאַרְמִיָה תַּחוֹתִיה אֵינוֹן דְּמַצְעֵרִין לִיה. תִּנָּא, מִתַּתְּקִין דִּיקְנָא עֲלָאָה בְּתַשְׁעָה תַּקּוּנִין, וְהוּא דִּיקְנָא דְזַעִיר אֲפִין, בְּתַשְׁעָה תַּקּוּנִין מִתַּתְּקִין.

תַּקּוּנָא (דף ק"ט ע"א) קְדָמָאָה. מִתַּתְּקִין שְׁעָרָא מַעֲיִלָא, וְנִפְיָק מִקְמִי פִתְחָא דְאוּדְנִין, מִתַּחוֹת קוֹצֵי דְתַלְזִין עַל אוּדְנִין, וְנַחֲתִין שְׁעָרֵי, נִימִין עַל נִימִין, עַד רִישָׁא דְפּוּמָא. תֵּאנָא, כָּל אֵלִין נִימִין דְּבִדִּיקְנָא, תַּקִּיפִין יִתִּיר מִכָּל נִימִין דְּקוֹצִין דְּשְׁעָרֵי דְרִישָׁא, וְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא אֲרִיכִין (וּבְכִיז), וְהָנִי לֹאוּ אֲרִיכִין, וְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא, מְנַהוֹן שְׁעִיעִי, וּמְנַהוֹן קְשִׁישִׁין.

וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲתַמְשְׁכֵּן שְׁעָרֵי חוּרֵי דַּעֲתִיק יוֹמִין, לְשַׁעֲרֵי דְזַעִיר אַפִּין, כְּתִיב,
(משלי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה. מָאִי בַחוּץ. בְּהַאי זַעִיר אַפִּין.
דַּמְתַּחְבְּרָן תְּרִי מוֹחִי.

תְּרִי מוֹחִי סִלְקָא דַּעֲתָךְ. אֵלָא אִימָא אַרְבַּע מוֹחִי. תַּלְת מוֹחִי דְהוּ בְזַעִיר
אַפִּין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ בַתַּלְת חֲלָלִי דְגוּלְגַלְתָּא דְרִישָׁא. וְחַד מוֹחָא שְׁקִיט
עַל בְּרִייה, דְכָלִיל כָּל תַּלְת מוֹחִי. דַּאֲתַמְשְׁךְ מַנְיָה מְשִׁיכֵן כְּלִילָן שְׁקִילָן,
בְּשַׁעֲרֵי חוּרֵי. לְהַאי זַעִיר אַפִּין לַתַּלְת מוֹחִי דְבִיה.

וּמִשְׁתַּכְּחֵן אַרְבַּע מוֹחִי בְּהַאי זַעִיר אַפִּין. בְּגִין כְּךָ אֲשַׁתְּלִימוּ אַרְבַּע פְּרָשִׁיֹות
דְּכַתִּיבִין בַּתְּפִילִין, דַּאֲתַכְּלִיל בְּהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא דַּעֲתִיק יוֹמִין,
עֲתִיקָא דַּעֲתִיקִין, וְזַעִיר אַפִּין. דְּהַאי הוּא שְׁלִימוּתָא דְשְׁמָא קַדִּישָׁא. דְּכַתִּיב,
(דברים כח) וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עָלֶיךָ וְיֵרָאוּ מִמֶּךָ. שָׁם יִי.
שָׁם יִי מִמָּשׁ, דְּאִינוּן אַרְבַּע רַהִיטֵי בְּתֵי דַּתְּפִילִין.

וּבְגִין כְּךָ, חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה. דְּהָכָא מִשְׁתַּכְּחִין. דְּהָא עֲתִיקָא דַּעֲתִיקִין,
סְתִימָא דְסְתִימִין, לֹא אֲשַׁתְּכַח, וְלֹא זְמִין חֲכָמָתָא דִּילִיה, מְשׁוּם
דַּאִית חֲכָמָתָא סְתִימָא דְכָלָא וְלֹא אַתְפָּרֶשׁ. וּבְגִין דַּאֲתַחְבְּרוּ אַרְבַּעַה מוֹחִין
בְּהַאי זַעִיר אַפִּין. אַתַּמְשְׁכֵּן אַרְבַּע מְבוּעִין מַנְיָה לְאַרְבַּע עֵיבֶר, וּמִתְפָּרֶשֶׁן
מִחַד מְבוּעָא, דְנִפְיָק מְכַלְהוּ. וּבְגִין כְּךָ אִינוּן אַרְבַּע.

וְתֵאֲנָא, הַאי חֲכָמָתָא דַּאֲתַכְּלִילָא בְּאַרְבַּע, אַתַּמְשְׁכָא בְּהַנִּי שְׁעָרֵי, דְאִינוּן
תַּלְיִין תַּלְיִין עַל תַּלְיִין. (נ"א הוּא) וְכַלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין, וְאַתַּמְשְׁכוּ
וּנְגִידוּ כָל חַד לְסִטְרוּי. וְאַלְף אַלְפִין וּרְבּוּא רַבְבָּן תַּלְיִין, מַנְיָהוּ דְלִיתְהוּן
בַּחוּשְׁבָּנָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שיר השירים ה) קוֹוְצוּתִיו תַּלְתָּלִים. תַּלִּי תַלִּים.
וְכַלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין לְאַתְחַבְּרָא, כְּהַאי חֲלָמִישׁ תַּקִּיף. וְכַהַאי טַנְרָא דַּאִיהִי
תַּקִּיפָא. עַד דַּעֲבָדִין נּוֹקְבִין וּמְבוּעִין מִתַּחוּת שְׁעָרָא, וּנְגִידִין מְבוּעִין תַּקִּיפִין
לְכָל עֵיבֶר וְעֵיבֶר לְכָל סִטְר וְסִטְר. וּבְגִין דְּהַנִּי שְׁעָרֵי אוֹכְמִי וַחֲשׁוֹכֵן, כְּתִיב
(איוב יב) מְגַלָּה עֲמוּקוֹת מִנִּי חֹשֶׁךְ וַיּוֹצֵא לְאוֹר צִלְמוֹת.

וְתֵאֲנָא, הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא תַקִּיפִין (בַּלְחוּדִי) מִשְׁאַר שְׁעָרֵי דְרִישָׁא, מְשׁוּם דְּהַנִּי
בַּלְחוּדִיִּיהוּ מִתְפָּרֶשֶׁן וּמִשְׁתַּכְּחֵן, וְאִינוּן תַּקִּיפִין בְּאוֹרְחִיִּיהוּ. אִמָּאִי
תַקִּיפִין. אִי תִימָא, מְשׁוּם דְכַלְהוּ דִּינָא, לֹאוּ הָכִי, דְּהָא בַּתְּקוּנִין אֵלִין
אַשְׁתַּכְּחוּ רַחֲמֵי (וְדִינָא). וּבְשַׁעֲתָא דְנַחֲתִין תַּלִּיסַר מְבוּעֵי נְהָרֵי דְמִשְׁחָא, אֵלִין
כַּלְהוּ רַחֲמֵי.

אֵלָא תֵאֲנָא, כָּל הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא, כַּלְהוּ תַקִּיפִין. מָאִי טַעֲמָא. כָּל אִינוּן
דְּרַחֲמֵי, בַּעֲיִין לְמַהוּי תַקִּיפִין. לְאַכְפִּיָּא לְדִינָא. וְכָל אִינוּן דְאִינְהוּ
דִינָא, הָא תַקִּיפִין אִינוּן. וּבִין כְּךָ וּבִין כְּךָ בַּעֲיִין לְמַהוּי תַקִּיפִין, מִתְרִין

סטרין. כד פְּעִי עֲלָמָא רַחֲמִין, רַחֲמֵי תְּקִיפִין וְנִצְחִין עַל דִּינָא. וְכַד פְּעִי דִּינָא, דִּינָא תְּקִיף, וְנִצְחָה עַל רַחֲמֵי. וּבִגִּין כֶּף פְּעִינָא לְמַהוּי תְּקִיפִין מִתְרִין סְטְרִין, דְּכַד פְּעוּ רַחֲמֵי, שְׁעָרֵי דְאִינוּן בְּרַחֲמֵי, קִיַּיִמִין וּמִתְחַזְיָא (ס"א מִתְחַזְיָא) דִּיקְנָא בְּאִינוּן שְׁעָרֵי, וְכֹלָא הוּוּ רַחֲמֵי. וְכַד פְּעִיָּא דִּינָא, אֲתַחֲזִיָּא דִּיקְנָא בְּאִינוּן שְׁעָרֵי, וְכֹלָא אֲתַקֵּיִם בְּדִיקְנָא.

וְכַד אֲתַגְלִיָּא דִּיקְנָא קְדִישָׁא חוּרָא, כָּל הָנִי וְכָל הָנִי מִתְנַהֲרִין וּמִסְתַּחֲזִין, כְּמֵאֵן דְּאֲסַתְחִי בְּנִהְרָא עֲמִיקָא מִמָּה דְהוּה בִּיה. וְאֲתַקֵּיִמוּ כְּלָהוּ בְּרַחֲמֵי, וְלִית דִּינָא אֲשַׁתְּכַח, וְכָל הָנִי תִשְׁעָה כַּד נִהְרִין כְּחָדָא, כְּלָהוּ אֲסַתְחִין בְּרַחֲמֵי.

וּבִגִּין כֶּף אָמַר מֹשֶׁה זְמַנָּא אַחְרָא, (במדבר יד) יִי אֶרֶץ אֲפִים וְרַב חֶסֶד. וְאֵלֹהֵי אֱמֶת לֹא קָאמַר. מִשּׁוּם דְּרִזָּא דְמִלְחָה, אִינוּן תִּשְׁעָה מְכִילִין דְּנִהְרִין מִעַתִּיק יוֹמִין לְזַעִיר אֲפִין. וְכַד אָמַר מֹשֶׁה זְמַנָּא תְּנִינָא, תִּשְׁעָה תְּקוּנִין אָמַר. וְאִינְהוּ תְּקוּנֵי דִיקְנָא דְמִשְׁתַּפְּחִי בְּזַעִיר אֲפִין, וְנִחַתִּין מִעַתִּיק יוֹמִין וְנִהְרִין (דף ק"ט ע"ב) בִּיה. וּבִגִּין כֶּף אֱמֶת תִּלְיָא פְּעַתִּיקָא, וְהִשְׁתָּא לֹא אָמַר מֹשֶׁה וְאֱמֶת.

תְּנָא, שְׁעָרֵי דְרִישָׁא דְזַעִיר אֲפִין, כְּלָהוּ קְשִׁישִׁי, תִּלִּין עַל תִּלִּין. וְלֹא שְׁעִיעִין. דְּהָא חֲמִינָא דְתִלְת מוֹחֵי בְתִלְת חֲלָלֵי מִשְׁתַּפְּחִין בִּיה, וְנִהְרִין מִמוּחָא סְתִימָאָה. וּמִשּׁוּם דְּמוּחָא דְעַתִּיק יוֹמִין, שְׁקִיט וְשְׁכִיף כְּחָמַר טַב עַל דְּוִירְדִיָּה, שְׁעָרֵי כְּלָהוּ שְׁעִיעִין, וּמִשִּׁיחִין בְּמִשְׁחָא טַב. וּבִגִּין כֶּף כְּתִיב, (דניאל ז) רֹאשָׁה כְּעָמַר נָקָא.

וְהָאִי דְזַעִיר אֲפִין, קְשִׁישִׁין וְלֹא קְשִׁישִׁין. דְּהָא כְּלָהוּ תִלְיִין וְלֹא מִתְקַמְטִין, וּבִגִּין כֶּף חֲכַמְתָּא נָגִיד וְנָפִיק. אֲבָל לֹא חֲכַמְתָּא דְחֲכַמְתָּא, דְּאִיהִי שְׂכִיכָא וְשְׁקִיטָא. דְּהָא תְּנִינָא דְלִית דִּידַע מוֹחִיה דְעַתִּיק יוֹמִין, בַּר אִיהוּ. וְהָאִי דְכְּתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הִבִּין דְרַפָּה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, בְּזַעִיר אֲפִין אֲתַמַּר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיף בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, כְּעֲלָמָא דִּין וּכְעֲלָמָא דְאֲתִי.

תְּקוּנָא תְּנִינָא. נָפִיק שְׁעָרָא, וְסָלִיק מִרִישָׁא דְפּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא דְפִתְחָא דְפּוּמָא, וְנִחִית מִתַּחוּת פּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא, נִימִין עַל נִימִין, בְּתִקּוּנָא שְׁפִיר.

קוּם רַבִּי אַבָּא. קָם רַבִּי אַבָּא, פִּתַּח וְאָמַר, כַּד תְּקוּנָא דִּדִּיקְנָא דָּא מִתְתַּקֵּן בְּתִקּוּנָא דְמִלְכָּא, (ס"א בְּתִקּוּנֵי מִלְכִּין) (ס"א כַּד תְּקוּנָא דָּא מִתְתַּקֵּן בְּדִיקְנָא דְמִלְכָּא אֲתַחֲזִי) כְּגַבְרָא תְּקִיף שְׁפִיר לְמַחֲזִי, רַב וְשְׁלִיט, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קמז) גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ. וְכַד אֲתַבְּסָם בְּתִקּוּנָא דִּיקְנָא יִקְרָא קְדִישָׁא, וְיִשְׁגַּח בִּיה, אֲקָרִי

בְּנִהֲרֵי דִילִיָּה, אֶל רַחוּם וְגו'. וְהָי תְּקוּנָא תְּנִינָא אֶתְתַּקֵּן, כִּד נִהִיר בְּנִהֲרֵי
דְּעֵתִיק יוֹמִין, אֶקְרִי רַב חֶסֶד. וְכִד מְסַתְּפְלִי דָא בְּדָא, אֶתְקְרִי בְּתִקּוּנָא
אַחְרָא וְאַמֶּת. דִּהָא נִהֲרֵי אֲנִפִּיה. (ס"א דא נִהֲרֵי דִּאֲנִפִּין).

וְתֵאנָא, נוֹשָׂא עוֹן אֶתְקְרִי דָא תְּקוּנָא תְּנִינָא, כְּגוּוּנָא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא.
אַבְל מְשׁוּם הָהוּא אוֹרְחָא דְּנִפִּיק, בְּתִקּוּנָא תְּלִיתָא תַּחוּת תְּרִין
נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, וְשַׁעֲרִין תְּקִיפִין זְעִירִין מְלִיין לְהָהוּא אוֹרְחָא, לֹא אֶתְקְרוּן
הֶכָא נוֹשָׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, וְאֶתְקִימוּ בְּאַתֵּר אַחְרָא.

וְתֵנִיא, תְּלַת מָאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמֵשׁ חֲסָדִים, כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעֵתִיק יוֹמִין,
וְכִלְהוּ אֶקְרוּן חֲסָדִי קְדָמָא, דְּכִתִּיב, (תהלים פט) אֵיךְ חֲסָדֶיךָ
הָרָאשׁוֹנִים, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכֻלָּא, וְחֶסֶד
דְּזַעִיר אֲפִין אֶקְרִי חֶסֶד עוֹלָם.

וּבְסִפְרָא דְּצִנִּיעוּתָא, קָרִי בִּיה לְחֶסֶד קְדָמָא דְּעֵתִיק יוֹמִין רַב חֶסֶד. וּבְזַעִיר
אֲפִין, חֶסֶד סֶתֶם. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב הֶכָא, (שמות לד) וְרַב חֶסֶד. וְכִתִּיב,
(שמות לד) נוֹצֵר חֶסֶד לְאֻלְפִים סֶתֶם. וְאוֹקִימָנָא, הָאִי רַב חֶסֶד, מִטָּה כְּלָפִי
חֶסֶד, לְנִהָרָא לִיָּה, וְלֹאֲדֻלְקָא בּוֹצִינִי.

דְּתֵנָא הָאִי אוֹרְחָא דְּנִחִית תַּחוּת תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, וְשַׁעֲרִין זְעִירִין
מְלִיין לְהָהוּא אֶרְחָא, לֹא אֶקְרִי הָהוּא אֶרְחָא עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, דְּלִית
אַתֵּר לְאַעֲבָרָא לִיָּה בְּתֵרִי גּוּוֹנִי. חֵד מְשׁוּם שַׁעֲרֵי דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּהָהוּא אֶרְחָא,
הוּא אַתֵּר קִשְׂיָא לְאַעֲבָרָא. וְחֵד, מְשׁוּם דְּנִחִית אַעֲבָרָא דְּהָהוּא אוֹרְחָא עַד
רִישָׁא דְּפוּמָא, וְלֹא יִתִּיר.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) שְׁפָתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים, סוּמְקִין כְּוֹרְדָא, נוֹטְפוֹת מוֹר
עוֹבֵר, סוּמְקָא תְּקִיף, וְהָאִי אוֹרְחָא דְּהֶכָא, בְּתֵרִי גּוּוֹנִי לֹא (ס"א בְּתֵרִי גּוּוֹנִי
אֲנִים וְלֹא) אֶתְבָּסֶם. מִפָּאן מָאן דְּבַעֲי לְאַגְזָמָא, תְּרִי זְמַנִּי כְּטַשׁ בִּידִיה בְּהָאִי
אוֹרְחָא.

תְּקוּנָא רַבִּיעָא נִפִּיק שַׁעֲרָא, וְאֶתְתַּקֵּן, וְסָלִיק וְחָפִי בְּעֵלְעוֹי, בְּתִקּוּבָתָא
דְּבוֹסְמָא. הָאִי תְּקוּנָא יָאָה וְשַׁפִּירָא, לְאַתְחִזָּא הוּד וְהָדָר הוּא (ס"א
הוּד עֲלָאָה). וְתֵנִיא, הוּד עֲלָאָה, נִפִּיק וְאַתְעֵטֵר וְנִגִּיד לְאַתְאֲחִדָּא (ס"א לֵאמָר דְּעֵלְעוֹי)
בְּעֵלְעוֹי, וְאֶתְקְרִי הוּד זָקֵן. וּמַהֲאִי הוּד וְהָדָר, תְּלִיין אֵלִין לְבוּשִׁי, דְּאַתְלַבֵּשׁ
בְּהוּ, וְאִינוּן פּוֹרְפִירָא יְקִירָא דְּמִלְפָּא. דְּכִתִּיב, (תהלים קד) הוּד וְהָדָר לְבָשֶׁת,
תְּקוּנִין דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְאֶתְתַּקֵּן בְּהָאִי דִּיוּקָנָא דְּאָדָם, יִתִּיר מִכָּל דִּיוּקָנִין.
וְתֵאנָא (דף קמ"א ע"א) הָאִי הוּד, כִּד אֶתְנַהֵר בְּנִהֲרֵי דִּדִּיקָנָא עֲלָאָה, (נ"א דָא)
וְאַתְפַּשֵּׁט בְּשָׂאָר תְּקוּנִין נִהֲרִין. הָאִי הוּא נוֹשָׂא עוֹן מַהֲאִי גִיסָא,
וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע מַהֲאִי גִיסָא. וּבְגִין כֶּף, (שיר השירים ה) לְחִיּוֹ כְּתִיב. וּבְצִנִּיעוּתָא

דספרא אקרי, הוד והדר ותפארת. דהא תפארת הוא עובר על פשע, שנאמר (משלי יט) ותפארתו עבור על פשע. אבל האי תפארת לא אוקימנא, אלא בתקונא תשיעאה, כמה דאת אמר ותפארת בחורים כחם. ותמן אקרי תפארת. וכד אתתקל (ס"א אסתכל), במתקלא חד סלקין. אמר רבי שמעון, יאות אנת רבי אבא, לאתברכא מעתיקא קדישא, דכל ברכאן נפקין מניה.

תקונא חמישאה. פסיק שערא, ואתחזון תרין תפוחין מפאן ומפאן, סומקן כהאי ורדא סומקא. ומתלהטן במאתן ושבעין עלמין, הני תרי תפוחין, כד נהרין (סתרין ספרי) מנהירו דתרין תפוחין קדישין עלאין דעתיקא, אתמשך סומקא, ואתי חיורא. כהאי כתיב, (במדבר ו) יאר יי פניו אליך ויחנך. דכד נהרין מתברך עלמא. ובשעתא דאתעבדו סומקא, כתיב ישא יי פניו אליך, כלומר יסתלק. ולא ישתפח רוגזא בעלמא. תאנא, פלהון נהורין דאתנהרן מעתיקא קדישא, אתקרון חסדי קדמאי. ובגין אינון, נהרין כל אינון חסדי עולם.

תקונא שתיתאה. נפיק שערא, כחד חוטא דשערי בסחרניה דדיקנא. (ס"א ותליון עד רישא דמעיו ולא נחית עד טבורא, תנא תקונא דא הוא דאקרי) פאת הזקן ואיהו חד מחמש פאין, דתליין בחסד (וברחמי), ולא אבעי לחבלא האי חסד, כמה דאתמר. ובגין כן, (ויקרא יט) לא תשחית את פאת זקנך כתיב.

תקונא שביעאה. דלא תליין שערא על פומא, ופומא אתפני מפל סטרוי, ויתבין שעריין בתקונא סחור סחור ליה. קום רבי יהודה. קם רבי יהודה, פתח ואמר, (דניאל ד) בגזירת עירין פתגמא. כמה אלף רבבן מתנשן (ס"א מתנשן) ומתקיימן כהאי פומא, ותליין מניה, וכלהון אקרון פה. הדא הוא דכתיב, (תהלים לג) וברוח פיו כל צבאם. ומההוא רוחא דנפיק מפומא, מתלבשן.

כל אינון דלבר, תליין מהאי פומא. ומהאי פומא (ס"א רוחא) כד אתפשט האי רוחא, מתלבשן ביה כמה נביאי מהימנא, וכלהו פה יי אתקרון. ובאתר דרוחא נפיק, לא אתערבא מלה אחרא וכלהו (פיות) מחפאן לאתלבשא כההוא רוחא דנפיק. והאי תקונא שליטא על כלהו שיתא. משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן. ובגיני כן שערוהי שקילין סוחרניה דפומא. ואתפני מפל סטרוי, והאי תקונא שליטא על כלהו משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן. אמר רבי שמעון, בריך אנת לעתיקא קדישא.

תקונא תמינאה דנחתין שערי בתחות דיקנא, מחפין קדלא דלא אתחזי.

דַּתְנִיָּא, אֵין לְמַעְלָה לֹא עֶרְף וְלֹא עֶפּוּי, וּבְזִמְנָא דַּאֲגָח (כ"א דְּנִצָּח) קָרְבִּי
 אַתְחִזִּי. מִשּׁוּם לֹא־חֲזָאָה גְבוּרָתָא. דִּהָא תְּנִינָן, אֶלְף עֲלָמִין אַתְאֲחִדֵּן מִנִּיה, ^(שיר השירים ד)
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, אֶלְף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כָּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים.
 וְאֶלְף הַמָּגֵן רָזָא הוּא. בְּצִנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, כָּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים דַּאֲתוּ מִסְטֵר
 גְּבוּרָה חַד, מְאִינוּן גְּבוּרָאן.

תְּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה. דַּאֲתַמְשְׁכֵּן (כ"א דְּמַתְחַבְּרֵן) שְׁעָרֵי בְּשָׁקוּלָא מְלִיא, עִם אִינוּן
 שְׁעָרֵי דְּתַלְיִין, כְּלָהוּ בְּשָׁקוּלָא שְׁפִיר, כְּחַד גִּיבֵר תְּקִיף, מְאִרִי נִצָּחֵן
 קָרְבִּיָּא. מִשּׁוּם דְּכָלְהוּ שְׁעָרֵי אַתְמְשְׁכֵּן בְּתֵר אִינוּן דְּתַלְיִין. וּכְלָלָא דְּכָלְהוּ
 בְּאִינוּן דְּתַלְיִין. וְכָלָא אַתְמְשֵׁךְ, (חֲסֵר כֹּאן) וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כ) תִּפְאֶרֶת
 בַּחֲוִרִים כְּחֵם. (וְנִרְאָה עַל הַיָּם כְּבָחוּר מִזֶּבֶח הָדָא הוּא דְּכְתִיב) כְּתִיב (שיר השירים ה) בָּחוּר כְּאֲרֻזִּים,
 כְּגִיבֵר עֲבִיד גְּבוּרָאן, וְדָא הוּא תִּפְאֶרֶת, חֵילָא וּגְבוּרָתָא וְרַחֲמֵי.

תְּנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל הַגִּי תְּקוּנִין, וְכָל הַגִּי מְלִין, בְּעִינָא לְגַלְיָא
 לְמֵאֲרִיחֻן דַּאֲתַקְלוּ בְּמַתְקָלָא, וְלֹא לְאִינוּן דְּלֹא עָאלוּ (נ"א דְּעָאלוּ וְלֹא
 נִפְקוּ) אֶלָּא לְאֵלִין דְּעָאלוּ וְנִפְקוּ, דְּכָל מָאן דְּעִייל וְלֹא נָפִיק, טַב לִיָּה דְּלֹא
 אֲבִיר.

כְּלָלָא דְּכָל מְלִין, עֲתִיקָא דְּעֲתִיקִין, וְזִעִיר אֲפִין, כְּלָא חַד. כְּלָא הָוָה. כְּלָא
 הָוִי. כְּלָא יְהֵא. לֹא יִשְׁתַּנִּי. וְלֹא מִשְׁתַּנִּי. וְלֹא שְׂנָא. אַתְתַּקֵּן בְּתַקוּנִין
 אֵלִין. אֲשֶׁתִּלִּים דִּיוֹקְנָא דְּכָלִיל כָּל דִּיוֹקְנִין. דִּיוֹקְנָא דְּכָלִיל כָּל שְׁמָהָן.
 דִּיוֹקְנָא (דף קמ"א ע"ב) דַּאֲתַחֲזִי בְּגוּוֹנוֹי כְּהֵא דִּיוֹקְנָא (נ"א בְּגוּוֹיָה כָּל דִּיוֹקְנִין) לָאוּ הָאִי
 דִּיוֹקְנָא הָוִי, אֶלָּא כְּעִין הָאִי דִּיוֹקְנָא.

כֹּד אַתְחַבְּרֵן עֲטָרִין וְכַתְרִין, כְּדִין הוּא אֲשַׁלְמוּתָא דְּכָלָא. בְּגִין, דִּדִּיוֹקְנָא
 דַּאֲדָם, הָוִי דִּיוֹקְנָא דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין דַּאֲתַפְּלָלוּ בֵּיה. וּבְגִין דִּהֵא דִּיוֹקְנָא
 כְּלִיל עֵלְאִין וְתַתְּאִין, אַתְקִין עֲתִיקָא קְדִישָׁא תְּקוּנוֹי, וְתַקוּנָא דְּזִעִיר אֲפִין,
 בְּהֵאִי דִּיוֹקְנָא וְתַקוּנָא.

וְאִי תִימָא מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. כְּלָא הוּא בְּמַתְקָלָא חַדָּא, אֲבָל מִכָּאן (נ"א
 מָאן) אַתְפָּרֶשֶׁן אֲרַחֲוִי. (נ"א אַתְפָּרֶשֶׁן רַחֲמֵי) וּמִכָּאן (נ"א וּמָאן) אֲשַׁתְּכַח דִּינָא.
 וּמִסְטָרָא דִּילָן הוּוּ שְׁנִיָּין דָּא מִן דָּא. וְרִזִּין אֵלִין לֹא אַתְמָסְרוּ, כֹּד לְמַחֲצָדִי
 חֲקָלָא קְדִישָׁא. וְכְתִיב (תהלים כה) סוּד יְיָ לִירָאִיו.

כְּתִיב (בראשית ב) וַיִּצְרֵ יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּתֵרֵי יוֹדִיָּין. אֲשֶׁלִּים
 תְּקוּנָא גּוּ תְּקוּנָא, טְבִרְקָא דְּגוּשְׁפִּנְקָא. וְדָא הוּא וַיִּצְרֵר.
 תְּרִין יוֹדִין לְמָה. רָזָא דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְרָזָא דְּזִעִיר אֲפִין. וַיִּצְרֵר, מְאִי
 צֵר. צֵר צוּרָה בְּגוּ צוּרָה. (וְדָא הוּא וַיִּצְרֵר) וּמַהוּ צוּרָה בְּגוּ צוּרָה. תְּרִין
 שְׁמָהָן, דַּאֲתַקְרִי שֵׁם מְלֵא, יְיָ אֱלֹהִים. וְדָא הוּא רָזָא דְּתֵרִין יוֹדִיָּין

דְּוִיִּצְר, דְּצֵר צוֹרָה גוֹ צוֹרָה. תְּקוּנָא דְשָׁמָא שְׁלִים, יִי אֱלֹהִים.
וּבְמָה אֶתְפְּלִילוּ. בְּדִיוֹקְנָא עֲלָא דָא, דְּאִקְרִי אָדָם. דְּכָלִּיל דְּכָר וְנוֹקְבָא.
וְעַל דָּא כְּתִיב אֵת הָאָדָם דְּכָלִּיל דְּכָר וְנוֹקְבָא. אֵת: לְאַפְקָא וּלְמַסְגִּי
זֵינָא דְנַפִּיק מִיָּה. (מְדָכָר וְנוֹקְבָא).

עֲפָר מִן הָאֲדָמָה: דִּיוֹקְנָא בְּגוֹ דִּיוֹקְנָא. וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים: טְבַרְקָא
דְּגוֹשְׁפִּנְקָא גוֹ בְּגוֹ. וְכָל דָּא לָמָּה. בְּגִין לְאַשְׁתַּלְפָּא וּלְעֵיילָא בֵּיה
סְתִים דְּסְתִימָא עֲלָא, עַד סוּפָא דְכָל סְתִימִין. (הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ
נְשָׁמַת חַיִּים) נְשָׁמָתָא, דְּכָל חַיִּי דְעֵילָא וְתַתָּא תַלְיִין מִהֵיאָה נְשָׁמָתָא, וּמִתְקִימִי
בֵּיה.

וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, לְאַתְרָקָא, וּלְעֵיילָא בְּתִקּוּנִין כְּגוּנָא דָא, וּלְאַשְׁלָפָא
לְהֵיָא (נ"א מַהֲיָא) נְשָׁמָתָא. מִדְּרָגָא לְדְרָגָא עַד סוּפָא דְכָל דְּרָגִין. בְּגִין
דִּיהֵיָּי הֵיָּא נְשָׁמָתָא מִשְׁתַּכְּחָא בְּכָלָא, וּמִתַּפְּשָׁטָא בְּכָלָא. וּלְמַהֲיָי כָּלָא
בִּיחודָא חַד. וּמֵאֵן דְּפָסִיק הָאִי יַחְדָּא מִן עֲלָמָא, כְּמֵאֵן דְּפָסִיק נְשָׁמָתָא
דָּא, וּמִחֲזִי דְאִית נְשָׁמָתָא אַחְרָא, בַּר מַהֲאִי. וּבְגִין כֵּן, יִשְׁתַּצִּי הוּא וְדוּכְרָנִיה
מִן עֲלָמָא לְדְרִי דְרִין.

בְּהֵיָּי דִּיוֹקְנָא דָּאָדָם, שְׁאֲרִי וְתִקִּין כָּלָלָא דְכָר וְנוֹקְבָא. כִּד אֶתְתַּקֵּן הָאִי
דִּיוֹקְנָא בְּתִקּוּנֵי, שְׁאֲרִי מַחֲדוּי, מִבֵּין תְּרִין דְּרוּעִין. בְּאַתְרֵי דְתַלְיִין
שְׁעָרֵי דְדִיוֹקְנָא, דְּאַתְקִרוּן (נ"א דְאַתְקִרִי) תַּפְּאֶרֶת. וְאַתַּפְּשָׁט הָאִי תַּפְּאֶרֶת, וְתִקִּין
תְּרִין חֲדִין, וְאַשְׁתַּלַּף לְאַחֲרוּי, וְעַבְד גּוֹלְגַלְתָּא דְנוֹקְבָא. כָּלָא סְתִימָא מִכָּל
סְטֻרֵי. בְּשַׁעֲרָא בְּפִרְצוּפָא דְרִישָׁא. וּבְכָלָלָא חָדָא אֶתְעַבִּידוּ בְּהֵיָּי תַּפְּאֶרֶת,
וְאַקְרִי אָדָם דְּכָר וְנוֹקְבָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מד) כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת
בֵּית.

כִּד אֶתְבְּרִי פְּרִצוּפָא דְרִישָׁא דְנוֹקְבָא, תַּלְיָיא חַד קוּצָא דְשַׁעֲרֵי מַאֲחֻרֵי
דְזַעִיר אֲפִין, וְתַלִּי עַד רִישָׁא דְנוֹקְבָא. וְאַתְעֵרוּ שְׁעָרֵי בְּרִישָׁהָ, כָּלָהוּ
סוּמְקִי דְכָלְלָן בְּגוֹ גּוּוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ז) וְדָלַת רֹאשׁוֹ כְּאַרְגָּמָן.
מַהוּ אֲרָגְמָן. גּוּוּי דְכָלִּילָן בְּגוֹ גּוּוּי.

תַּאנָּא, אֶתַּפְּשָׁט הָאִי תַּפְּאֶרֶת מִטְבוּרָא דְלָבָא, וְנָקִיב וְאַתְעַבְרֵי בְּגִיסָא אַחְרָא,
וְתִקִּין פְּרִצוּפָא דְנוֹקְבָא עַד טְבוּרָא. וּמִטְבוּרָא שְׁאֲרִי, וּבְטְבוּרָא
שְׁלִים.

הוּא אֶתַּפְּשָׁט הָאִי תַּפְּאֶרֶת, וְאַתְקֵן מַעוּי דְכְּוֹרָא, וְעֵייל (וְאַתְקֵן) בְּהֵיָּי אֶתְר
כָּל רַחֲמִין, וְכָל סְטֻרָא דְרַחֲמִי. וְתַאנָּא, בְּהֵיָּי מִיעֵיין אֶתְאַחֲדֵן, שִׁית
מַאָה אֶלֶף רַבּוּא מְאִירֵי דְרַחֲמִי. וְאַתְקֵרוּן בְּעֵלִי מִיעֵיין. דְכְּתִיב, (ירמיה לא) עַל
כֵּן הָמוּ מַעֲי לֹו רַחֵם אֲרַחֲמֵנוּ נָאִם יְיָ.

תאנא, האי תפארת, כליל פרחמי, וכליל בדינא, ואתפשט רחמי בדכורא,
ואתעבר ונקיב (ס"א ונהיר) לסטר אחרא, ותקין מייעוי דנוקבא,
ואתתקנו מעהא בסטרא דדינא.

תאנא, אתתקן דכורא בסטריה, במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילן
ביה, ומנהון לגו, ומנהון לבר. מנהון רחמי. ומנהון דינא. פלהו
(דף קמ"ב ע"א) דדינא, אתאחדו בדינא דאחורוי, דנוקבא אתפשטת תמן.
ואתאחדו ואתפשטו בסטרהא.

ותאנא, חמשה ערייתא (נ"א תקונין) אתגליין בה, בסטרא דדינן חמשה.
ודינן חמשה (נ"א בסטרא דדינא ודינהא) אתפשטן, במאתן וארבעין
ותמניא ארחין. והכי תאנא, קול באשה ערוה. שער באשה ערוה. שוק
באשה ערוה. יד באשה ערוה. רגל באשה ערוה. דאף על גב דתרין אלין
לא שנייה חברנא, ותרין אלין יתיר מערוה אינון.

ותאנא בצניעותא דספרא, אתפשט דכורא ואתתקן בתקוני. אתתקן
תקונא דכסותא דכא. והאי הויא אמה דכא. ארכיה דההוא
אמה, מאתן וארבעין ותמניא עלמין. וכלהו תליין בפומא דאמה, דאתקרי
יו"ד. וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה דאמה, אתגלי חסד עלאה. והאי אמה
חסד הוא דאתקרי, ותלי (נ"א והאי חסד הוא תלי) בהאי פום אמה. ולא אקרי
חסד, עד דאתגלייא יו"ד פום אמה.

ותא חזי, דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד, עד דאתגלייא יו"ד
דאמה. וכיון דאתגלי אקרי שלים, הדא הוא דכתיב, (בראשית יז) היתהלך
לפני והיה תמים, תמים ממש. וכתיב (שמואל ב כב) ואהיה תמים לו ואשתמרה
מעוני. מאי קא מיירי, רישא וסיפא. אלא כל דגלי האי יו"ד, ואסתמר
דלא עייליה ליו"ד ברשותא אחרא. ליהוי שלים לעלמא דאתי, ולהוי
צריך בצורא דחיי. מאי ברשותא אחרא. דכתיב, (מלאכי ב) ובעל פת אל
נכר. ובגין כך כתיב, ואהיה תמים לו, דכיון דהוא תמים בגלוייא דיו"ד,
ואשתמרה מעוני.

וכיון דאתפשט אמה דא, אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן (בשמאלא)
דנוקבא, ואשתקע בנוקבא באתר חד, וארשים בערייתא, כסותה
דכל גופא דנוקבא. ובההוא אתר אקרי ערוה דכלא. אתר לאצנעא לההוא
אמה, דאקרי חסד. בגין לאתפסמא גבורה דא דכליל חמש גבוראן, בהאי
חסד דכליל בחמש חסדין. חסד ימינא, גבורא שמאלא. אתפסם דא בדא,
ואקרי אדם, כליל מתרין סטרין. ובגין כך, בכלהו כתרין אית ימינא
ושמאלא, דינא ורחמי.

תאנא, עד לא זמין תקונני דמלכא, עתיקא דעתיקין, בנה עלמין, ואתקין תקוננין לאתקיימא. ההוא ניקבא לא אתבסמא, ולא אתקיימו, עד דנחית חסד עלאה ואתקיימו, ואתבסמו תקוני ניקבא, בהאי אמה דאקרי חסד. הדיא הוא דכתיב, (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, אתר דכל דינין משתפחין תמן (ואינון תקוני אתתא, אשר היו לא כתיב אלא אשר מלכו) ולא אתבסמו, עד דאתקן כלא, ונפיק האי חסד, ואתישב בפומא דאמה. הדיא הוא דכתיב, וימת וימת, דלא אתקיימו, ולא אתבסמו, דינא בדינא.

ואי תימא אי הכי דדינא כלהו, והא כתיב וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנגר, והא לא אתחזי דינא. דתנינן, רחובות הנגר איהו בינה, דמינה מתפתחין חמשין תרעין דנהורין ובוצינין, לשית סטרי עלמא. תאנא, פלהו דינא, פר מחד דאתקיים בתראה, והאי שאול מרחובות הנגר, דא הוא חד סטרא, דאתפשט ונפיק מרחובות הנגר.

ובלהו לא אתקיימו, לא תימא דאתבטלו, אלא דלא אתקיימו בההוא מלכו, (ובסטר נוקבא) עד דאתער ואתפשט האי בתראה מפלהו, דכתיב וימלוך תחתיו הדר. מאי הדר. חסד עלאה. ושם עירו פעו, מאי פעו. בהאי פעי בר נש דזכי לרוחא דקודשא ושם אשתו מהיטבאל, בכאן אתבסמו דא בדא, ואתקרי אשתו, מה דלא כתיב בפלהו.

מהיטבאל, אתבסמותא דדא בדא. בת מטריד, תקונין דמסטר גבורה. בת מי זהב, אתבסמו ואתפלילו דא בדא, מי זהב: רחמי ודינא.

פאן אתדבקו אתתא בדכורא.

בסטרוי, אתפרשן בדוועין, בשוקין. דוועין דדכורא, חד ימינא, חד שמאלא דרועא קדמאה (ס"א קדישא) (דף קמ"ב ע"ב) תלת קשרין אתקשרו ביה, ואתפלילו ב' דוועין. ואתפלילו סלקא דעתך. אלא תלת קשרין בימינא, ותלת קשרין בשמאלא. תלת קשרין דימינא, אתפלילן בתלת קשרין דשמאלא. ובגין כך, דרועא לא כתיב אלא חד. אבל ימינא, לא כתיב ביה זרוע, אלא (שמות טו) ימינה יי. (תהלים קיח) ימין יי אתקרי, בתלת קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון.

ואי תימא הא בתלת חללין מוחא דגולגלתא משתפחין. תאנא, פלהו תלת מתפשטין, ומתקשרן בכל גופא, וכל גופא אתקשר בהני תלת, ומתקשרין בדרועא ימינא. ובגין כך תאיב דוד ואמר, (תהלים קי) שב לימיני. משום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא, וייתיב תמן לכורסא שלימתא. ובגין כך כתיב (תהלים קיח) אכן מאסו הבונים וגו', משום דיתיב לימינא. היינו דכתיב, (דניאל יב) ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין, פלומר, פמאן

דְּזָכִי לְחִיבוּתָא דְּמִלְפָּא. וְכַּאֲהוּ חוֹלְקִיהּ, דְּמֵאֵן דְּפָרִישׁ מִלְפָּא יְמִינִיהּ.
וְקָבִיל לִיהּ תַּחוּת יְמִינִיהּ. וְהָאִי יְמִינָא כַּד יְתִיב, קִשְׁרִין אֲתַפְּשָׁא.

וְדִרְוּעָא לֹא אוֹשִׁיט יְדִיהּ (כ"א וְקִשְׁרִין לֹא אֲתַפְּשִׁמוּ וְדִרְוּעָא לֹא אוֹשִׁיט וְתִיב) בְּתֵלַת קִשְׁרִין
דְּאַמְרִין. וְכַד מִתְעַרְיִן חֲזִיבִיא, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּעֵלְמָא, מִתְעַרְיִן תַּלְת
אַחֲרָנִין, דְּאֵינוּן דִּינָא קִשְׁיָא, וְאוֹשִׁיט דִּרְוּעָא וְכַד אוֹשִׁיט דִּרְוּעָא, יָד יְמִינָא
הוּא, אֲבָל אֲתַקְרִי (ישעיה נא) זְרוּעַ יְיָ, (דברים ט) זְרוּעֶךָ הִנְטוּיָהּ (נ"א תֵּלַת קִשְׁרִין אֲתַקְשְׁרוּ
בֵּיהּ וְאֲתַפְּלִילוּ תֵּלַת קִשְׁרִין דִּימִנָא וְתֵּלַת קִשְׁרִין דְּשִׁמְאֵלָא בְּג' קִשְׁרִין דְּאַחֲתָא דְּאַחֲסִינוּ לְחוֹלְקִיהוּן. וְאִי תִּימָא הָא בְּג'
חֲלָלִי מוֹחָא דְּגוֹלְגֻלְתָּא מִשְׁתַּכְּחִין. תֵּאנָא כּוֹלְהוּ ג' מִתְפַּשְׁטִין וּמִתְקַשְׁרִין בְּכָל גּוּפָא וְכָל גּוּפָא אֲתַקְשֵׁר בְּהִנּוּ תֵּלַתָּא וּמִתְקַשְׁרִין
בְּדִרְוּעָא יְמִנָא. וְהָאִי יְמִינָא כַּד יְתִיב קִשְׁרִין לֹא אֲתַפְּשִׁמוּ וְדִרְוּעָא לֹא אוֹשִׁיט וְתִיב בְּתֵלַת קִשְׁרִין דְּאַמְרִין. וְכַד חֲזִיבִיא
מִתְעַרְיִן. מִתְעַרְיִן תַּלְת אַחֲרָנִין דְּאֵינוּן דִּינָא קִשְׁיָא וְאוֹשִׁיט דִּרְוּעָא וְאֲתַקְרִי זְרוּעַ יְיָ וְזְרוּעֶךָ הִנְטוּיָהּ) בְּזִמְנָא דְּתַלְת
אַלִּין אֲתַפְּלִילֵן בְּתֵלַת אַחֲרָנִין, אֲקָרִי כֻלָּא יְמִינָא, וְעֵבִיד דִּינָא בְּרַחֲמִי,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, יְמִינֶךָ יְיָ נֹאדָרִי בְּכֹחַ יְמִינֶךָ יְיָ תִּרְעֵץ אוֹיֵב, בְּגִין דְּמִתְעַרְיִן
רַחֲמִי בְּהוּ.

וְתֵאנָא, בְּהָאִי יְמִינָא מִתְאַחֲדִין תַּלְת מָאָה וְשִׁבְעִין אֵלֶּף רַבּוּא, דְּאַקְרוּן
יְמִינָא. וּמָאָה וְתַמְנִין וְחֲמִשָּׁה אֵלֶּף רַבּוּא, מִזְרוּעַ דְּאַקְרִי זְרוּעַ יְיָ.
מֵהָאִי וּמֵהָאִי תִּלְיָא זְרוּעָא, וְהָאִי וְהָאִי אֲקָרִי תַּפְּאֶרֶת, דְּכְתִיב, (ישעיה סג)
מוֹלִיךְ לַיָּמִין מִשָּׁה, הָא יְמִינָא. זְרוּעַ, הָא שְׁמָאֵלָא. דְּכְתִיב, (ישעיה סג) זְרוּעַ
תַּפְּאֶרֶתוֹ, דָּא בְּדָא.

וְתֵאנָא, בִּידָא שְׁמָאֵלָא, מִתְאַחֲדִין אַרְבַּע מָאָה וְחֲמִשִּׁין רַבּוּא מְאָרִי תְּרִיסִין,
מִתְאַחֲדִין בְּכָל אַצְבָּעָא וְאַצְבָּעָא. וּבְכָל אַצְבָּעָא וְאַצְבָּעָא עֶשֶׂר
אַלְפִין מְאָרִי תְּרִיסִין מִשְׁתַּכְּחִין. פּוּק וְחֲשׁוּב, כְּמָה אֵינוּן דְּבִידָא. וְהָהוּא
יְמִינָא אֲקָרִי סִיוַעָא קְדִישָׁא, דְּאֵתִי מִדִּרְוּעָא דִּימִינָא, מִתְלַת קִשְׁרִין. (ואף על
גב דְּאַקְרִי יָד חֲוֵי סִיוַעָא) דְּכְתִיב (ובתִּיב) (שמואל ב ג) וְהִנֵּה יָדַי עִמָּךְ. וּמִתְאַחֲדִין מֵהָאִי,
אֵלֶּף וְאַרְבַּע רַבּוּא, וְתַמְנִיא, וְחֲמִשׁ מָאָה אַלְפִין מְאָרִי תְּרִיסִין דְּסִיוַעִין בְּכָל
עֲלָמָא. וְאַקְרוּן יָד יְיָ עֲלָאָה. יָד יְיָ תַּתָּאָה. וְאֵלֶּף עַל גַּב דְּבְכָל אֲתֵר יָד יְיָ
שְׁמָאֵלָא. זְכוּ יָמִין יְיָ, אֲתַפְּלִל יָדָא בְּזִרְוּעָא, וְהוּי סִיוַעָא, וְאַקְרִי יָמִין. וְאִי
לֹאוּ, יָד יְיָ תַּתָּאָה. תֵּאנָא, כַּד מִתְעַרְיִן דִּינִין קִשְׁיִין לְאַחֲתָא בְּעֵלְמָא, הָכָא
כְּתִיב, (תהלים כה) סוּד יְיָ לִירְאָיו.

וְתֵאנָא בְּצִנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, דְּכָל דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחִין מִדְּכוּרָא, תְּקִיפִין בְּרִישָׁא,
וְנִיחִין בְּסוּפָא. וְכָל דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחִין מִנּוּקָא, נִיחִין בְּרִישָׁא,
וְתִקִּיפִין בְּסוּפָא. וְאֵלְמָלָא דְּאֲתַעְבִּידוּ כַּחֲדָא, לֹא יְכַלִּין עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.
עַד דְּעִתִּיק דְּעִתִּיקִי סְתִימָא דְּכֻלָּא, פָּרִישׁ דָּא מִן דָּא, וְחִבְר לִוְן לְאַתְבַּסְמָא
כַּחֲדָא.

וְכַד פְּרִישׁ לֹוֹן, אָפִיל דְּוִרְמִיטָא לְזַעֲרֵי אָפִין, וּפְרִישׁ לְנוֹקְבָא מְאַחֲרוּי דְּסִטְרוּי, וְאַתְקִין לָהּ כָּל תְּקוּנָהָא, וְאַצְנָעָא לְיוֹמָא דִּילִיָּה, לְמִיתָהָא לְדְכוּרָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּפֹּל יְיָ אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן. מַהוּ וַיִּישָׁן. הָאִי הוּא דְכְתִיב, (תהלים מד) עֹרָה לָמָּה תִישָׁן יְיָ. וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו, מָאִי אַחַת. דָּא הִיא נּוֹקְבָא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי, וְסִלְקָא, וְאַתְתַּקְנָא. וּבְאַתְרָהָא שְׁקִיעַ רַחֲמֵי וְחֶסֶד, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה. וְכְתִיב (יחזקאל לו) וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאָבֶן מִבְּשָׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר.

וּבְשַׁעְתָּא דְּבָעָא לְמִיעַל שַׁבְתָּא הָוָה בְּרִי רוּחִין וְשָׂדִין וְעֲלֵעוּלִין, וְעַד לָא סִיִּים לֹוֹן, אַתְת מְטְרוֹנִיתָא בְּתַקּוּנָהָא, וְיִתִּיבַת קָמִיָּה. בְּשַׁעְתָּא דִּיתִיבַת קָמִיָּה, אָנַח לֹוֹן לְאִינוֹן בְּרִיָּאן, וְלָא אֲשַׁתְּלִימוּ. כִּיּוֹן דְּמְטְרוֹנִיתָא יִתְבַּת עִם מַלְכָּא, (דף קמ"ג ע"א) וְאַתְתַּחְבְּרוּ אָפִין בְּאַפִּין, מָאן יִיעוּל בִּינִיָּיהוּ, מָאן הוּא דִּיקָרַב בְּהַדִּיָּיהוּ. (כְּגִין כָּךְ סְתִימָא דְּמִלְחָ עֹנְתוּן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּוָדְעִין רוּא דְּנָא מִשְׁבַּת לְשַׁבַּת.) וְכַד אַתְתַּחְבְּרוּ, אַתְתַּבְּסְמוּ דָּא בְּדָא. יוֹמָא דְכָלָא אַתְתַּבְּסֵם בִּיָּה. וּבְגִין כָּךְ, אַתְתַּבְּסְמוּ דִּינִין דָּא בְּדָא, וְאַתְתַּקְנוּ עַלְאִין וְתַתְּאִין.

וְתֵאנָא בְּצִנְיָעוֹתָא דְּסִפְרָא, בָּעָא עֲתִיקָא קְדִישָׁא לְמַחְזִי, אִי אַתְתַּבְּסְמוּ דִּינִין, וְאַתְתַּדְּבִקוּ תַרִּין אֵלִין דָּא בְּדָא, וְנִפְק מִסִּטְרָא דְּנוֹקְבָא דִּינָא תְּקִיפָא, (דָּלָא וְכִיל עֲלָמָא לְמַסְכֵּל) דְּכְתִיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי וְגו'. וְלָא הָוָה יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְכֵּל, מְשׁוּם דְּלָא אַתְתַּבְּסַּמְת, וְחֻזָּא תְּקִיפָא אֲטִיל בָּהּ זִוְהָמָא דְּדִינָא קְשִׁיָּא, וּבְגִין כָּךְ לָא הָוָה יָכִיל לְאַתְתַּבְּסָמָא. וְכַד נִפִּיק דָּא קִיָּן מִסִּטְרָא דְּנוֹקְבָא, נִפְק תְּקִיף קְשִׁיָּא, תְּקִיף בְּדִינוּי, קְשִׁיָּא בְּדִינוּי. כִּיּוֹן דְּנִפְק אַתְתַּחְלָשַׁת וְאַתְתַּבְּסַּמְת. כְּתִר דָּא, אֲפִיקַת אַחְרָא בְּסִימָא יִתִּיר, וְסִלִּיק קְדָמָאָה דְּהָוָה תְּקִיפָא קְשִׁיָּא, וְכָל דִּינִין לָא אַתְתַּעֲרְבוּ (ס"א אַתְתַּעֲרְעוּ) קָמִיָּה (ס"א וְכָל דִּינִין לָא) אַתְתַּעֲרְעוּ עֲמִיָּה.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ד) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בְּשָׂדֵה. בְּשָׂדֵה: דְּאַשְׁתְּמוּדַע לְעִילָא. בְּשָׂדֵה דְּאַקְרִי שָׂדֵה דְּתַפּוּחִים. וְנִצַּח הָאִי דִּינָא לְאַחוּהָ, מְשׁוּם דְּהָוָה קְשִׁיָּא מְנִיָּה, וְאַכְפִּיָּיָה וְאַטְמִרִיָּה תַּחְתִּיָּה. עַד דְּאַתְעַר בְּהָאִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, וְאַעֲבִרִיָּה מִקָּמִיָּה. וְשְׁקִיעִיָּה בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא. וְכָלִיל לְאַחוּי בְּשְׁקוּעָא דִּימָא רַבָּא, דְּמַבְּסֵם דְּמַעִין עַלְאִין. וּמִנְהוֹן נַחְתִּין נִשְׁמַתִּין לְעֲלָמָא, אֵינִשׁ לְפּוּם אוֹרְחוּי.

וְאַף עַל גַּב דְּטְמִירִין אִינוֹן. מִתְפַּשְׁטִין דָּא בְּדָא, וְאַתְעֲבִידוּ גּוּפָא חַד וּמַהֲאִי גּוּפָא, נַחְתִּין נִשְׁמַתְהוֹן דְּרִשְׁיַעֲיָא חֲזִיבִיָּא, תְּקִיפִי רוּחָא. מִתְרוּוִיָּהוֹן כְּחָדָא סִלְקָא דַּעְתָּךְ. אֵלָא דָּא לְסִטְרוּי, וְדָא לְסִטְרוּי. זַפְאִין

אינון צדיקניא, דמשלפי נשמתהון מהאי גופא קדישא דאקרי אדם, דכליל כלא, אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחבראן תמן, בצרורא דאתקלא (ס"א דאתקלא).

זבאין אינון צדיקניא, (ס"א אתון חבריא) דכל הני מלין קדישין, דאתמרו ברוח קדישא עלאה, רוח דכל קדישין עלאין אתפללן ביה, אתגליין לכו. מלין דעלאין ותתאין צייתין להו, זבאין אתון מאריהון דמאריין, מחצדי חקלא, דמלין אלין תנדעון ותסתפלון בהו, ותנדעון למאריכון אפין באפין, עינא בעינא. ובהני מלין תזכון לעלמא דאתי, הדא הוא דכתיב, (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'. יי, עתיק יומין הוא האלהים. וכלא הוא חד, בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמיא.

אמר רבי שמעון, חמינא עלאין לתתא, ותתאין לעילא. עלאין לתתא, דיוקנא דאדם, דהוא תקוני עלאה, כללא דכלהו. (חסר).

תאנא, פתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, דכליל שית בקרטופא כחדא. והאי הוא דכתיב, (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש.

ותאנא בצניעותא דספרא, באדם אתפלילו כתרין עלאין, בכלל ובפרט. ובאדם אתפלילו כתרין תתאין, בפרט וכלל. כתרין עלאין בכלל, כמה דאתמר בדיוקנא דכל הני תיקונין (ס"א דיוקנין). בפרט: באצבעין דידן, חמש כנגד חמש. כתרין תתאין, באצבעין דרגלין דאינון פרט וכלל. דהא גופא לא אתחזי בהדיהו. דאינון לבר מגופא. ובגין כך לא הו בגופא. דגופא אעדי מנייהו.

אי הכי, מאי (זכריה יד) ועמדו רגליו ביום ההוא. אלא רגליו דגופא, מאריהון דדינין (ס"א דמאריין) למעבד נוקמין ואקרון פעלי רגלים. ומנהון תקיפין. ומתאחדן מאריהון דדינין די לתתא, בכתרין תתאין.

תאנא, כל אינון תקוני דלעילא, דבגופא קדישא, (בדבר ונוקא) כללא דאדם, אתמשך דא מן דא, ומתאחדן דא בדא, ואשקון דא לדא. כמה דאתמשך דמא בקטפין דורידין לדא ולדא, להכא ולהכא, מאתר דא לאתר אתרא, ואינון משקין (ס"א קסמין) דגופא (נ"א לגופא). אשקיין דא לדא, מנהרין דא לדא. עד דאנהירו כלהו עלמין, ומתברכאן בגיניהון.

תאנא, כל אינון כתרין (דף קמ"ג ע"ב) דלא אתפללו בגופא, פלהו רחיקין ומסאבין, ומסאבן כל מאן דיקרב לגביהון, למנדע מנהון מלין.

תאנא, מאי תיאובתא דלהון לגבי תלמידי חכמים. אלא משום דחמן בהו גופא קדישא, ולא תפללא בהו בההוא גופא. וכי תימא, אי הכי, הא מלאכין קדישין וליתהון בכללא דגופא. לא. דחס ושלום אי

לִיהוּן לְבַר מִכָּלֵל דְּגוּפָא קְדִישָׁא, לֹא הוּוּ קְדִישִׁין וְלֹא מִתְקַיְיֵמי. וְכָתִיב (דניאל י) וְגִוְיִיתוּ כְתָרֵשִׁישׁ. וְכָתִיב (יחזקאל א) וְגִבּוֹתֶם מִלְּאוֹת עֵינַיִם. (דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל. כִּלְהוּ בְּכָלֵל דְּאָדָם. בַּר מִהֲנִי דְלִיתְהוּן בְּכָלֵל דְּגוּפָא, דְּאֵינוּן מִסְאָבִין, וּמִסְאָבִין כָּל מָאן דִּיקָרֵב בְּהִדְיָהוּ.

וְהָאֵנָּה, כִּלְהוּ מְרוּחָא דְשְׁמָאֵלָא, דְּלֹא אֲתַבְּסָם בְּאָדָם מִשְׁתַּכְּחִין, וְנִפְקוּ מִכָּלֵל דְּגוּפָא קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתַדְּבָקוּ בֵּיהּ. וּבְגִין כֶּף כִּלְהוּ מִסְאָבִין וְאִזְלִין וְטָאסִין עֲלֵמָא, וְעִיילִין בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, לְאֲתַדְּבָקָא בְּהַהוּא דִּינָא קְדָמָא דְאֶקְרִי קִין, דְּנָפִיק בְּכָלֵל דְּגוּפָא דְלִתְתָּא. וְשָׂאטִין וְטָאסִין כָּל עֲלֵמָא, וּפְרָחִין וְלֹא מִתְדַבְּקָן בְּכָלֵל דְּגוּפָא, וּבְגִינֵי כֶּף אֵינוּן לְבַר, מִכָּל מִשְׁרִיין דְלַעֲיֵלָא וְתַתָּא. מִסְאָבִין אֵינוּן. בְּהוּ כָתִיב (ויקרא יג) מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ.

וּבְרוּחָא דְאֶקְרִי הֶבֶל, דְּאֲתַבְּסָם יְתִיר בְּכָלֵל דְּגוּפָא קְדִישָׁא. נִפְקִין אַחֲרֵינִין דְּמִבְּסָמָן יְתִיר, וּמִתְדַבְּקִין בְּגוּפָא, וְלֹא מִתְדַבְּקִין. כִּלְהוּ תַלְיִין בְּאוּרָא וְנִפְקִין מֵהָאֵי כָלֵל דְּאֵלִין מִסְאָבִין. וְשְׁמַעִין מַה דְּשְׁמַעִין מַעֲיֵלָא, וּמִנִּיּהוּ יַדְעֵי לְתַתָּא דְקָאמְרִי לְהוּ.

וְהָאֵנָּה בְּצִנְיָעוּתָא דְסַפְרָא, כִּיּוֹן דְּאֲתַבְּסָמוּ לַעֲיֵלָא כָלֵל דְּאָדָם, גּוּפָא קְדִישָׁא, דְּכַר וְנוֹקְבָא. אֲתַחֲבְרוּ זְמָנָא תְלִיתָא, וְנִפְקִין אֲתַבְּסָמוּתָא דְכָלָא. וְאֲתַבְּסָמוּ עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וּמִכָּאן אֲשַׁתְּכָלֵל עֲלֵמָא דְלַעֲיֵלָא וְתַתָּא, מִסְטָרָא דְגוּפָא קְדִישָׁא. וּמִתַּחֲבָרִין עֲלָמִין, וּמִתַּחֲבָרִין דָּא בְּדָא, וְאֲתַעֲבִידוּ חַד גּוּפָא. (ובגין דכִּלְהוּ חַד גּוּפָא, שְׂכִינְתָּא לַעֲיֵלָא, שְׂכִינְתָּא לְתַתָּא, קְדָשָׁא כְּרִיד הוּא לַעֲיֵלָא, קְדָשָׁא כְּרִיד הוּא לְתַתָּא) וּמִשְׁלָפָא רוּחָא, וְעִיילָא בְּחַד גּוּפָא. וּבְכִלְהוּ לֹא אֲתַחֲזִי אֶלָּא חַד. (ישעיה ו) קָדֵשׁ קָדֵשׁ קָדֵשׁ יִי עֲבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. דְּכָלָא הוּא חַד גּוּפָא.

וְהָאֵנָּה, כִּיּוֹן דְּאֲתַבְּסָמוּ דָּא בְּדָא, (כְּתִיב (שיר השירים א) תוֹרִי זָהָב נִעְשָׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף) אֲתַקְּשְׁרוּ דִּינָא וְרַחֲמִי. (אֲתַבְּסָמָא דִּינָא בְּרַחֲמִי) וְאֲתַבְּסָמָת נּוֹקְבָא בְּדְכוּרָא. וּבְגִינֵי כֶּף לֹא סִלְקָא דָּא בְּלֹא דָּא, כִּהָאֵי תָמָר, דְּלֹא סִלְקָא דָּא בְּלֹא דָּא. וְעַל הָאֵי תַנִּינִן, מָאן דְּאִפִּיק גְּרָמִיָּה בְּהָאֵי עֲלֵמָא מִכָּלֵל דְּאָדָם, לְבָתָר פֶּד נָפִיק מֵהָאֵי עֲלֵמָא, לֹא עִייל בְּכָלֵל דְּאָדָם, דְּאֶקְרִי גּוּפָא קְדִישָׁא. אֶלָּא בְּאֵינוּן דְּלֹא אֶקְרוּן אָדָם, וְנִפְקִין מִכָּלֵל דְּגוּפָא.

תַּנְיָא, תוֹרִי זָהָב נִעְשָׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף, דְּאֲתַבְּסָמוּ דִּינָא בְּרַחֲמִי. וְלִית דִּינָא, דְּלֹא הוּוּ בֵּיהּ רַחֲמִי. וְעַל הָאֵי כָתִיב, (שיר השירים א) נָאוּן לְחַיִּיךָ בַּתוֹרִים צוֹאֲרֶךְ בַּחֲרוּזִים. בַּתוֹרִים: כֶּמָּה דְכָתִיב, תוֹרִי זָהָב נִעְשָׂה לָךְ וְגו'. בַּחֲרוּזִים: כֶּמָּה דְכָתִיב, עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף. צוֹאֲרֶךְ, בְּכָלֵלָא

דְּנוֹקָא, דָּא מְטְרוֹנִיתָא אֲשֶׁתְּכַח בִּי מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיָלָא, וִירוּשָׁלַם דְּלַתְתָּא (ס"א הוא מקדשא דכלא) וּמִקְדָּשָׁא. וְכָל דָּא מְדַאֲתְבָסְמַת בְּדִכּוּרָא, וְאִתְעָבִיד כָּלְלָא דְאָדָם, וְדָא הוּא כָּלְלָא דְמַהִימְנוּתָא. מָאִי מַהִימְנוּתָא. דְּבִגְוִיָּה אֲשֶׁתְּכַח כָּל מַהִימְנוּתָא.

וְהָאֵנָּא, מָאֵן דְּאֶקְרִי אָדָם, וְנִשְׁמָתָא נִפְקַת מִנִּיהּ, וּמִיתָ, אָסִיר לְמִיבַת לִיהּ בְּבִיתָא, לְמַעַבְדַּד לִיהּ לִינָה עַל אֶרְעָא, מְשׁוּם יִקְרָא דְהָאִי גּוּפָא, דְּלֹא יִתְחַזִּי בֵּיהּ קָלָנָא, דְּכִתִּיב, (תהלים מט) אָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין, אָדָם דְּהוּא יִקָּר מִכָּל יִקְרָא, בַּל יִלִּין. מָאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דָּאִי יַעֲבֹדוֹן הָכִי, נִמְשָׁל כְּבִהְמוֹת נְדָמוֹ. מַה בְּעִירִי לֹא הוּוּ בְּכָלְלָא דְאָדָם, וְלֹא אִתְחַזִּי בְּהוּ רִוְחָא קְדִישָׁא, אוֹף הָכָא כְּבִעִירִי, גּוּפָא בְּלֹא רִוְחָא, וְהָאִי גּוּפָא, דְּהוּא יִקְרָא דְכָלְלָא, לֹא יִתְחַזִּי בֵּיהּ קָלָנָא.

וְהָאֵנָּא בְּצִנִּיעוּתָא דְסִפְרָא, כָּל מָאֵן דְּעָבִיד לִינָה לְהָאִי גּוּפָא קְדִישָׁא, בְּלֹא רִוְחָא, עָבִיד פְּגִימוּתָא בְּגוּפָא דְעֵלְמִין. דְּהָא בְּגִין (דף קמ"ד ע"א) דָּא, לֹא עָבִיד לִינָה בְּאַתְרָא קְדִישָׁא, בְּאַרְעָא דְצִדְקָא יִלִּין בֵּיהּ, (ס"א דְכִתְרָא קְדִישָׁא דְמִלְכָּא בְּאַרְעָא דְכִתִּיב (ישעיה א) צִדְקָא יִלִּין בֵּיהּ) מְשׁוּם דְּהָאִי גּוּפָא יִקְרָא, אִתְקַרֵּי דִיוִקְנָא דְמִלְכָּא. וְאִי עָבִיד בֵּיהּ לִינָה, הוּוּ פָּחַד מִן בְּעִירָא. (הָרָא הוּא דְכִתִּיב, (תהלים מט) נִמְשָׁל כְּבִהְמוֹת (ע"ב) נְדָמוֹ).

וְהָאֵנָּא, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. (ס"א בְנֵי הָאֱלֹהִים) אֵינֶנּוּ דְאַטְמֵרוּ, וְנִפְלוּ בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, (הָאָדָם תְּרִיעֵ) וְכִתִּיב וַיֵּלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מַעֲוֹלָם וְגו'. מַהִּהוּא דְאֶקְרִי עוֹלָם. כְּדִתְנִינֵן יְמֵי עוֹלָם. אֲנָשֵׁי הַשָּׁם, מִנְהוֹן נִפְקוּ רִוְחִין וְשִׁדִּין לְעֵלְמָא, לְאַתְדַּבְּקָא בְּרִשְׁיַעֲיָא.

הַנְּפִילָיִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, לְאַפְקָא אֵלִין אַחֲרֵינִין. דְּלֹא הוּוּ בְּאֶרֶץ. הַנְּפִילָיִים: עַז"א וְעַז"ל הוּוּ בְּאֶרֶץ. בְּנֵי הָאֱלֹהִים לֹא הוּוּ בְּאֶרֶץ. וְרַזָּא הוּא וְכָלְלָא אִתְמַר.

כְּתִיב (בראשית ו) וַיִּנָּחֶם יי כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאֶרֶץ, לְאַפְקָא אָדָם דְּלַעֲיָלָא, דְּלֹא הוּוּ בְּאֶרֶץ. וַיִּנָּחֶם יי הָאִי בְּזַעִיר אִפִּין אִתְמַר. וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ, וַיִּעֲצֹב לֹא נֶאֱמַר. אֵלָא וַיִּתְעַצֵּב, אִיהוּ אִתְעַצֵּב, דְּבִיהּ תְּלִיָּא מִלְתָּא. לְאַפּוּקִי מִמָּאֵן דְּלֹא אִתְעַצֵּב. אֵל לְבוֹ, בְּלָבוֹ לֹא כְּתִיב, אֵלָא אֵל לְבוֹ. כְּמָאֵן דְּאִתְעַצֵּב (וּמִקְבֵּל) לְמַאֲרִיָּה, דְּאִתְחַזִּי הָאִי לְלָבָא דְכָל לְבִין.

וַיֹּאמֶר יי אִמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְגו'. לְאַפְקָא אָדָם דְּלַעֲיָלָא. וְאִי תִימָא אָדָם דְּלַתְתָּא בְּלַחֲדוּי. לֹא לְאַפְקָא כָּלְלָא, מְשׁוּם דְּלֹא קָאִים דָּא בְּלֹא דָא.

וְאֵלֶּמְלָא חֲכָמָה סְתִימָא דְכָלָא, כֹּלָא אֶתְתַּקֵּן כְּמִרְיָשָׁא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ח) אֲנִי חֲכָמָה שְׁכַנְתִּי עִרְמָה. אֵל תִּקְרִי שְׁכַנְתִּי, אֶלָּא שְׁכַנְתִּי (ס"א ש"כנתי).

וְאֵלֶּמְלָא הָאִי תְּקוּנָא דְאָדָם, לָא קָאִים עֲלֵמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) יִי בְּחֻכְמָה יִסֵּד אֶרֶץ. וְכְתִיב (בראשית ו) וְנָח מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יי. וְתֵאנָא, פְּלִהוֹן מוֹחִין תְּלִיין בְּהָאִי מוֹחָא. וְהַחֲכָמָה הוּא פְּלִלָא דְכָלָא הוּא. וְדָא חֲכָמָה סְתִימָא, דְּבָהּ אֶתְתַּקֵּן וְאֶתְתַּקֵּן תְּקוּנָא דְאָדָם, לְאֶתְיִשְׁבָּא כֹּלָא עַל תְּקוּנִיה, כֹּל חַד בְּאַתְרִיה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת ו) הַחֲכָמָה תַּעֲזוֹ לְחֻכָּם מַעֲשֶׂה שְׁלִיטִים, דְּאִינוֹן תְּקוּנָא שְׁלִימָא דְאָדָם. וְאָדָם הוּא תְּקוּנָא דְלָגוּ, מִנִּיה קָאִים רִוּחָא. (הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמואל א טז) כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינִים וַיַּחַח וַיֵּרָא לְלֵבָב, דְּאִיהוּ בְּלָגוּ לָגוּ).

וּבְהָאִי תְּקוּנָא דְאָדָם, אֶתְחַזִּי שְׁלִימוּתָא מְהִימְנוּתָא דְכָלָא, דְּקָאִים עַל פּוֹרְסִיָּא. דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וְדַמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מְלֻמָּעָה. וְכְתִיב (דניאל ז) וְאָרוּ עִם עֲנְנֵי שָׁמַיָא כְּבַר אֲנָשׁ אֲתָה הָוָא וְעַד עֵתִיק יוֹמָא מָטָה וּקְדַמוּהִי הַקְּרִבוּהִי. עַד פָּאן סְתִימָאן מְלִין, וּבְרִירִין טַעְמִין. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְמָאן דִּידַע וַיִּשְׁגַּח בְּהוֹן, וְלָא יִטְעִי בְּהוֹן, דְּמִלִּין אֵלִין לָא אֶתְיָהִיבוּ, אֶלָּא לְמֵאֲרִי מְדִין (מֵאֲרִין) וּמְחַצְדֵי חֻקְלָא, דְּעָאֵלוּ וּנְפָקוּ, דְכְּתִיב, (חושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי יי וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וּפּוֹשְׁעִים יִפְשְׁלוּ בָם.

וְתֵאנָא, בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָרִים קְלִיָּה וְאָמַר, אִי בְּמִלִּין דִּילָן, דְּאֶתְגַּלְיִין הָכָא, אֶתְגַּנִּיזוּ חֲבֵרִיָּא בְּאֶדְרָא דְעֲלֵמָא דְאֶתִי, וְאֶסְתַּלְקוּ מֵהָאִי עֲלֵמָא, יָאוּת וְשְׁפִיר הָוָה, בְּגִין דְּלָא אֶתְגַּלְיִין לְחַד מִבְּנֵי עֲלֵמָא. הָדָר וְאָמַר, הָדָרִי בִי, דְּהָא גְּלִי קָמִיָּה דְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, דְּהָא לָא לִיקְרָא דִּילִי עֲבִידָנָא, וְלָא לִיקְרָא דְבֵית אַפָּא, וְלָא לִיקְרָא דְחֲבֵרִיָּא אֵלִין, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יִטְעוֹן בְּאוֹרְחוֹי, וְלָא יַעֲלוֹן בְּכִסּוּפָא לְתַרְעִי פְּלִטְרוֹי, וְלָא יִמְחוֹן בִּידִיהוֹן. זַפְּאָה חוּלְקִי עֲמָהוֹן, לְעֲלֵמָא דְאֶתִי.

וְתֵאנָא, עַד לָא נְפָקוּ חֲבֵרִיָּא מֵהָהוּא אֶדְרָא, מִיתוּ רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יַעֲקֹב, וְרַבִּי חֲזַקְיָה, וְרַבִּי יִיסָא. וְחִמּוּ חֲבֵרִיָּא, דְּהוּוּ נְטִלִין לוֹן מְלֵאכִין קְדִישִׁין בְּהָהוּא פְּרָסָא. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִלָּה, וְאֶשְׁתַּכְּכוּ. צוּחַ וְאָמַר, שְׁמָא חֶסֶד וְשְׁלוֹם גִּזְרָה אֶתְגַּזֵּר עֲלֵנָא לְאֶתְעַנְשָׁא, דְּאֶתְגַּלִּי עַל יְדִנָא מַה דְּלָא אֶתְגַּלִּי מִיוֹמָא דְקָאִים מָשָׁה עַל טוֹרָא דְסִינִי, דְכְּתִיב, (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם יי אֲרַבְעִים יוֹם וְאֲרַבְעִים לַיְלָה וְגו'. מַה אָנָּה הָכָא. אִי בְּגִין דָּא אֶתְעַנְשׁוּ.

שְׁמַע קָלָא, זַפְּאָה אֲנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, זַפְּאָה חוּלְקָא וְחֲבֵרִיָּא, אֵלִין דְּקִימִין

בְּהֶדְרָה, דְּהָא אֲתַגְלִי לְכוּן מַה דְּלֹא אֲתַגְלִי לְכָל חֵילָא דְלַעֲיָלָא, (דף קמ"ד ע"ב) אֲבָל תָּא חֲזִי, דְּהָא כְּתִיב, (יהושע ו) בְּכֹרוֹ וַיִּסְדְּנָהּ וּבִצְעִירוֹ יֵצִיב דְּלִתְיָהּ. וְכָל שָׁפָן דְּבִרְעוּ סָגִי וְתַקִּיף, אֲתַדְּבִקוּ נִפְשָׁתְהוֹן בְּשַׁעְתָּא דָּא דְאֲתַנְסִיבוּ. וְזָפָא חוּלְקִיָּהוֹן, דְּהָא בְּשָׁלִימוּתָא אֶסְתַּלְקוּ. (דלא הוּהּ בִּן לֵאמֹנָן דְּהוּוּ קַמְיָהוּ, אִמְאִי מִיתָו). תֵּאֲנָא, בְּעוֹד דְּאֲתַגְלִיין מַלִּין, אֲתַרְגִּישׁוּ עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין, (דֵּאִינוּן רַחֲמִין) וְקָלָא אֲתַעַר בְּמֵאתָן וַחֲמִשִּׁין עֲלָמִין דְּהָא מַלִּין עֲתִיקִין לְתַתָּא אֲתַגְלִיין, וְעַד (נ"א ועוד) דְּאֵלִין מִתְּבַסְמִין נִשְׁמַתִּיהוּ בְּאִינוּן מַלִּין, נִפְקָא נִשְׁמַתִּיהוּ בְּנִשְׁקָה, וְאֲתַקְשָׁר בְּהֵוּא פֶּרְסָא, וְנִטְלִין לְהוּ מִלֵּאכִי עֲלֵאִי, וְסִלְקִין לֹון לַעֲיָלָא. וְאִמְאִי אֵלִין. מִשּׁוּם דְּעָאלוּ וְלֹא נִפְקוּ זְמָנָא אַחְרָא מִן קַדְמַת דְּנָא, וְכִלְהוּ אַחֲרֵינִי עָאלוּ וְנִפְקוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה זָפָא חוּלְקִיָּהוֹן דְּהֵנִי תִלְתָּא, וְזָפָא חוּלְקָנָא לַעֲלָמָא דְאֵתִי בְּגִין דָּא. נִפְקָא קָלָא תַנְיִינוּת וְאָמַר, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלכֶם הַיּוֹם. קָמוּ וְאָזְלוּ. בְּכָל אֶתֶר דְּהוּוּ מִסְתַּכְלִי סָלִיק רִיחִין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שָׁמַע מִיָּה, דְּעֲלָמָא מִתְּבַרַךְ בְּגִינָן. וְהוּוּ נִהְרִין אֲנָפוּי דְכִלְהוּ, וְלֹא הוּוּ יְכִלִין בְּנִי עֲלָמָא לֹאֶסְתַּכְלָא בְּהוּ.

תֵּאֲנָא, עֲשָׂרָה עָאלוּ, וְשָׁבַע נִפְקוּ, וְהוּוּ חֲדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְרַבִּי אָבָא עָצִיב. יוֹמָא חַד הוּוּ יְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אָבָא עָמִיה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִלָּה, וְחָמוּ לֹאֵלִין תִּלְתָּא דְּהוּוּ מִיִּיתִין לְהוּן מִלֵּאכִין עֲלֵאִין, וּמְחַזְזִין לְהוּ גְנִיזִין וְאֲדָרִין דְּלַעֲיָלָא, בְּגִין יִקְרָא דְלֵהוּן. וְהוּוּ עֵיילִי לֹון בְּטוּרִי דְאַפְרַסְמוֹנָא דְכָּיָא. נַח דַּעְתִּיה דְּרַבִּי אָבָא.

תֵּאֲנָא, מַהֲהוּא יוֹמָא לֹא אַעֲדוּ חֲבֵרִיאָא מִפִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְכַד הוּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן מְגִלָּה רִזִּין, לֹא מִשְׁתַּכְחִין תַּמָּן אֵלָא אִינוּן. וְהוּוּ קֹארי לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁבַעָה אָנָן עֵינִי יִי. דְּכְתִיב, (זכריה ד) שְׁבַעָה אֵלֶּה עֵינֵי יִי וְעָלָן אֲתָמַר. אָמַר רַבִּי אָבָא, אָנָן שִׁיתָא בּוֹצִינִי, דְּנִהְרָאן מִשְׁבִּיעָא. אֲנִתְּ הוּא שְׁבִיעָא דְכָלָא. דְּהָא לִית קִיּוּמָא לְשִׁיתָא, פֶּר מִשְׁבִּיעָא. דְּכָלָא תְּלִי בְּשִׁבְעָא. רַבִּי יְהוּדָה קֹארי לִיה שַׁבַּת, דְּכִלְהוּ שִׁיתָא מְנִיה מִתְּבַרְכִּין, דְּכְתִיב, (שמות כ) שַׁבַּת לִי, קֹדֶשׁ לִי, מַה שַׁבַּת לִי קֹדֶשׁ, אוּף רַבִּי שְׁמַעוֹן שַׁבַּת לִי קֹדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּוִהֲנָא עַל הֵהוּא חֲגִיר חֲרָצָן, מֵאֲרִיה דְּשַׁעְרִי, אִמְאִי לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּבִי אֲדָרָא דִילָן, בְּזְמָנָא דְאֲתַגְלִיין מַלִּין אֵלִין קִדִּישִׁין. אֲדִהְכִי, אֲתָא אֵלִיהוּ, וְתִלַּת קְטַפּוּרִי נִהְרִין בְּאֲנָפוּי. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאִי טַעְמָא לֹא שְׂכִיחַ מוֹר בְּקֶרְדּוּטָא (ס"א בְּקֶרְדּוּטָא) גְּלִיפָא דְמֵאֲרִיה, בְּיוֹמָא דְהִלּוּלָא.

אמר ליה, חייך רבי שבע יומין אתברירו קמיה קדשא בריך הוא, כל אינון דיינתון וישתכחן עמיה, עד לא עיילתון בבי אדרא דלכון, ובעינא לאשתכחא, זמין קשיר בכתפוי (ס"א נ"ל שכן צריך לומר, ואנא הנה זמין תמן, ובעינא קמיה לאשתכחא, וברין קשיר בכתפוי) ולא יכולנא, דההוא יומא שדרני קדשא בריך הוא, למעבד נסין לרב המנונא סבא וחברוי, דאתמסרו בארמונא (ס"א בקרונא) דמלכא, וארחישנא להו בנסא, דרמינא להו כותלא דהיכלא דמלכא, ואתקטרו בקטרוי, דמיתו ארבעים וחמשה פרדשפי. ואפיקנא לרב המנונא וחברוי ורמינא (נ"א ואליכנא) לון לבקעת אונו, ואשתזיבו. וזמינא קמייהו נהמא ומיאי, דלא אכלו תלתא יומין. וכל ההוא יומא לא בדילנא מנייהו.

וכר תבנא, אשפחנא פרסא דנטלו כל אינון סמכין, ותלת מן חברייא עלה, ושאיילנא לון. ואמרו חולקא דקודשא בריך הוא, מהלולא דרבי שמעון וחברוי. זפאה אנת רבי שמעון, וזפאה חולקא, וחולקא דאינון חברייא דיתבין קמך. כמה דרגין אתתקנו לכון לעלמא דאתי. כמה בוצינין דנהורין זמינין לנהרא לכו.

ותא חזי, יומא דין בגינא אתעטרו חמשין בתרין לרבי פנחס בן יאיר חמוה. ואנא אזילנא עמיה בכל אינון נהרי דטורי דאפרסמונא דכיא, והוא בריר דוכתיה, ואתתקן. (ס"א ואנא הא חנונא דהא בריר וכו') אמר ליה, קטורין צדיקייא בקרטופא דעטרין, (דף קמ"ה ע"א) בריש גרחי ובזמני ושבתי, יתיר מפל שאר יומין.

אמר ליה, ואף כל אינון דלבר, דכתיב, (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'. אי אלין אתיין, כל שפן צדיקייא. מדי חדש בחדשו, למה. משום דמתעטרי אבהתא רתיכא קדישא. ומדי שבת בשבתו, דמתעטר שביעאה דכל אינון שיתא יומין, דכתיב, (בראשית ב) ויברך אלהים את יום השביעי וגו'.

ואנת הוא רבי שמעון, שביעאה דשיתא, תהא מתעטר ומתקדש יתיר מפלא. ותלת עדונין דמשתכחין בשביעאה, זמינין חברייא אלין צדיקייא לאתעדנא בגינא לעלמא דאתי. וכתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג לקדוש יי מכוהד. מאן הוא קדוש יי. דא רבי שמעון בן יוחאי, דאקרי מכוהד בעלמא דין, ובעלמא דאתי. עד כאן האדרא קדישא רבא.

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר
 פה תברכו וגו'. רבי יצחק פתח
 ואמר, (תהלים קג) וחסד ה' מעולם
 ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני
 בנים. פמה גדולה היראה לפני
 הקדוש ברוך הוא, שבכלל
 היראה ענוה, ובכלל הענוה
 חסידות. נמצא שכל מי שיש בו
 יראת חטא, ישנו בכלן. ומי
 שאינו ירא שמים, אין בו לא ענוה
 ולא חסידות.

רעיא מהימנא

מצוה (כ"ב) זו לברך הכהן את העם
 בכל יום בזקיפות האצבעות,
 ולברך ברכה בכל יום, להמצא
 ברכות מעלה ומטה. שהרי
 האצבעות עומדות בסוד עליון,
 חמש תוף חמש. חמש של הימין
 וחמש של שמאל. חמש של
 הימין הן שבח יותר על אותן של
 שמאל, משום שימין זו יש לה
 שבח יתר על שמאל. ועל זה
 בברכה שמברך הכהן את העם,
 צריך לזקף ימין על שמאל ולעין
 בעין טובה.

ובשפורש הכהן את ידיו,
 השכינה שורה על אותן
 האצבעות, שהרי הקדוש ברוך
 הוא הסכים עם הכהן באותן
 ברכות. וישראל מתברכים משני
 צדדים - מלמעלה ומלמטה.
 מלמעלה - השכינה ששורה על
 אותן אצבעות, והכהן שמברך.
 בא ראה, דברים שעושים,
 מעוררים דברים למעלה. כמו זה
 בפרישת אצבעות הכהן למטה,
 מתעוררת השכינה לבא ולשרות
 עלינו. וכן פמה דברים הם בעולם
 שמעוררים דברים למעלה, שהרי
 בהתעוררות שלמטה מתעורר כח
 אחר למעלה, וזה בארנו בכמה
 מקומות. והינו טעם הלולב והינו
 טעם השופר. וכן זה עשר אצבעות מעוררות השכינה לשרות עליהן. מתעוררות עשר
 מעלות אחרות להאיר, והכל בשעה אחת.

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו
 וגו'. (במדבר י') רבי יצחק פתח ואמר, (תהלים
 קג) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו
 לבני בנים. פמה גדולה היראה לפני הקדוש
 ברוך הוא, שבכלל היראה ענוה, ובכלל
 הענוה חסידות. נמצא שכל מי שיש בו יראת
 חטא, ישנו בכלן ומי שאינו ירא שמים, אין
 בו לא ענוה ולא חסידות.

רעיא מהימנא

פקודא (כ"ב) דא לברכא כהנא ית עמא בכל יומא, בזקיפו
 דאצבעון. ולברכא ברכתא בכל יומא, לאשתפחא
 ברכאן עילא ותתא. דהא אצבעאן קיימן ברזא עלאה,
 חמש גו חמש. חמש דימינא, וחמש דשמאלא. חמש
 דימינא, אינון שבחא יתירא על אינון דשמאלא, בגין,
 דהא ימינא אית ליה שבחא יתירא על שמאלא. ועל דא
 בברכתא דקא בריך כהנא ית עמא, אצטריך לזקפא ימינא
 על שמאלא. ולעינא בעינא טבא.

וכד פריש ידי כהנא, שכינתא שריא על אינון אצבעאן,
 דהא קדשא בריך הוא אסתבם עמיה דכהנא באינון
 ברכאן. וישראל מתברכין מתרין סטרין מעילא ותתא.
 מעילא, שכינתא דשריא על אינון אצבעאן, וכהנא דקא
 מברך.

תא חזי, מלין דקא עבדי, מתערין מלין לעילא. כגוונא
 דא בפרישו דאצבעון דכהנא לתתא, אתערת שכינתא
 למיתי ולשריא עלן. וכן פמה מלין אינון בעלמא,
 דמתערין מלין לעילא. דהא באתערותא דלתתא, אתער
 חילא אתרא לעילא. והא אוקימנא בכמה דוכתי. והיינו
 טעמא דלולב, והיינו טעמא דשופר. וכמה אינון בהאי
 גוונא עשר אצבעון, מתערי שכינתא לשרייה עליהו.
 מתערי עשר דרגין אתרנין לעילא לאהררא, וכלא בשעתא
 חדא.

טעם השופר. וכן זה עשר אצבעות מעוררות השכינה לשרות עליהן. מתעוררות עשר
 מעלות אחרות להאיר, והכל בשעה אחת.

וְעַל כֵּן אָסוּר לִבְנוֹת אֶדָם לְזִקְנָה
אֲצַבְעוֹת בְּזָקִיפּוֹת לְחֻנָּם, אֲלֵא
בְּתַפְלָה וּבְכִרְכּוֹת וּבִשְׁם שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ,
שֶׁהֵם הַמַּעֲוָרִים אֶת הַשֵּׁם
הַקְדוּשׁ וְסוּד הָאֻמּוֹנָה. זְקִיפּוֹת
הָאֲצַבְעוֹת, מִמְּנִים בְּאוֹתָהּ
זְקִיפּוֹת שֶׁלֹּהֶן עֲשָׂרָה שְׁלִיטִים,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְהִכְהֵן צָרִיךְ לְבָרֵךְ
בְּעֵין טוֹכָה בְּהִסְפָּמַת הַשְּׂכִינָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱבָאָר.

בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה שֶׁבְּרַכָּה זֹאת יוֹצֵאת
מִפִּי הַכֹּהֵן, אוֹתָן שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת
יוֹצֵאוֹת וְטֹסוֹת בְּרָקִיעַ, וּמִמְּנִים
שְׁשִׁים גְּדוּלִים עַל כָּל אוֹת וְאוֹת,
וְכָלֶם מוֹדִים עַל כָּל הַבְּרָכוֹת
הַלְלוּ. מָה הַטַּעַם שֶׁשְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת
בַּבְּרָכוֹת הַלְלוּ? מִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל
הֵם שְׁשִׁים רַבּוֹא, וְסוּד שְׁשִׁים
רַבּוֹא עוֹמְדִים בְּעוֹלָם, וְכָל אֶחָד
וְאֶחָד הוּא (רַבּוֹא) אֶחָד.

הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ שֶׁיוֹצֵא מִזֶּה עוֹלָה
לְמַעַלָּה עַד אוֹתוֹ הַכֹּסֵא
שֶׁלְמַעַלָּה. וְהַפֶּל, שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה
וּשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, מוֹדִים לַכֹּהֵן
בְּאוֹתָן הַבְּרָכוֹת וְעַל אוֹתָם שְׁשִׁים
מִמְּנִים. וְעַל זֶה כְּתוּב, וְשִׁמּוֹ אֶת
שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.
וְאֵז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרֵךְ אֶת
יִשְׂרָאֵל. (ע"ב רַעִיָא מוֹהִימָנָא).

רַמְדֵּנוּ, מִי שֶׁיֹּצֵא מִן הַיָּרָאָה
וְנִתְלַבֵּשׁ בַּעֲנוּה - עֲנוּה עֲדִיף,
וְנִכְלָל בְּכֻלָּם. זֶהוּ שְׂכִינָתוֹ (מִשְׁלִי)
(כח) עֹקֵב עֲנוּה יֵרָאֵת ה'. כָּל מִי
שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יֵרָאֵת שְׁמִים, זֹכֶה
לְעֲנוּה. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲנוּה, זֹכֶה
לְחִסְדוֹת. וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יֵרָאֵת
שְׁמִים, זֹכֶה לְכָלֶם. לְעֲנוּה -
שְׂכִינָתוֹ עֹקֵב עֲנוּה יֵרָאֵת ה'.
לְחִסְדוֹת - שְׂכִינָתוֹ (תַּחְלִים ap) וְחִסְדֵּי
ה' מַעֲלֵם וְעַד עוֹלָם עַל יֵרָאֵי.
רַמְדֵּנוּ, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חִסְדוֹת,
נִקְרָא מִלֵּאָף ה' צְבָאוֹת. זֶהוּ
מִפְּנֵי

וְעַל דָּא, אָסוּר לִיהַ לְכַר נֶשׁ לְזִקְפָא אֲצַבְעָאן בְּזָקִיפּוֹ
לְמַגְנָא, אֲלֵא בְּצִלוֹתָא, וּבְכִרְכָּאן, וּבְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּאֵינוֹן אֶתְעֵרוּ דְשִׁמָּא קְדִישָׁא,
וְרָזָא דְמַהִימָנוּתָא. זְקִיפּוֹ דְאֲצַבְעָאן, מִמְּנֵן בְּהִיּוֹא זְקִיפּוֹ
דְלַהוֹן, עֲשָׂרָה שְׁלִיטִין, כְּמָה דְאוֹקִימוּהָ. וְכִהְנָא בְּעִי
לְבָרְכָא בְּעִינָא טָבָא, בְּאַסְתְּכִמוּתָא דְשְׂכִינָתָא, כְּמָה
דְּאַתְמַר.

בְּהִיּוֹא שֶׁעָתָא דְבְּרַכְתָּא דָּא נִפְקָא מִפּוּמִיָּה דְכִהְנָא, אֵינוֹן
שְׁתִּין אֶתְוּוֹן, נִפְקִין וְטָסִין בְּרָקִיעָא, וּמִמְּנֵן שְׁתִּין
רַבְרָבִין, עַל כָּל אֶת וְאֶת. וְכִלְהוֹ אוֹדֵן עַל כָּל אֲלִין בְּרַכָּאן.
מִאי טַעַמָא שְׁתִּין אֶתְוּוֹן בְּכִרְכָּן אֲלִין. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל שְׁתִּין
רַבּוֹא אֵינוֹן, וְרָזָא דְשְׁתִּין רַבּוֹא קִימִין בְּעֻלְמָא, וְכָל חַד
וְחַד אֵיְהוּ חַד (רַבּוֹא).

שְׁמָא קְדִישָׁא דְנִפְקָא מִהֵאִי, סִלְקָא לְעִילָא, עַד הֵהוּא
כְּרִסְיָא דְלְעִילָא. וְכִלְא שְׂכִינָתָא עֲלָאָה, וּשְׂכִינָתָא
דְלַתְמָא, אוֹדֵן בְּכִהְנָא בְּאֵינוֹן בְּרַכָּאן, וְכָל אֵינוֹן שְׁתִּין
מִמְּנֵן. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְשִׁמּוֹ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי
אֲבָרְכֶם. וְכִדִּין קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.
(ע"ב).

הֵאֲנָא, מִי שֶׁיֹּצֵא מִן הַיָּרָאָה, וְנִתְלַבֵּשׁ בַּעֲנוּה,
עֲנוּה עֲדִיף, וְנִכְלָל בְּכֻלָּהוּ. הֵדָּא הוּא
דְכְּתִיב, (מִשְׁלִי כב) עֹקֵב עֲנוּה יֵרָאֵת יי. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ
בּוֹ יֵרָאֵת שְׁמִים, זֹכֶה לְעֲנוּה. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ
עֲנוּה, זֹכֶה לְחִסְדוֹת. וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יֵרָאֵת
שְׁמִים, זֹכֶה לְכָלֶם. לְעֲנוּה, דְכְּתִיב עֹקֵב עֲנוּה
יֵרָאֵת יי. לְחִסְדוֹת, דְכְּתִיב וְחִסְדֵּי יי מַעֲלֵם
וְעַד עוֹלָם עַל יֵרָאֵי.

הֵאֲנָא, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חִסְדוֹת, נִקְרָא מִלֵּאָף
(דף קמ"ה ע"ב) יי צְבָאוֹת. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
(מִלְאכִי ב) כִּי שְׁפַתִּי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַּעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ
מִפִּיהוּ כִּי מִלֵּאָף יי צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זֹכֶה

שְׂכִינָתוֹ (מִלְאכִי ב) כִּי שְׁפַתִּי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַּעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֵּאָף ה' צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי

מה זכה כהן להקרא מלאך ה' צבאות? אמר רבי יהודה, מה מלאך ה' צבאות כהן למעלה, אף כהן מלאך ה' צבאות למטה. ומי הוא מלאך ה' צבאות למעלה? (דניאל יב) זה מיכאל השר הגדול, שבא מחסד של מעלה, והוא כהן גדול של מעלה. כביכול כהן גדול שלמטה נקרא מלאך ה' צבאות, משום שבא מצד החסד. מהו חסד? רחמים תוך רחמים. ומשום כך כהן לא נמצא מצד הדין. מה הטעם זכה כהן לחסד? בגלל היראה. זהו שכתוב (תהלים קג) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו.

מהו עולם ועולם? אמר רבי יצחק, כמו שהתקן בחדר הקדוש, עולם אחד, ועולם שנים. אמר רבי חייא, אם כך, מן העולם ועד העולם צריך לו להיות! אמר לו, שני עולמות הם, וחקורו להיות אחד. אמר רבי אלעזר לרבי יצחק, עד מתי תסתם דבריך? מן העולם ועד העולם כלל של סוד עליון, אדם שלמעלה ואדם שלמטה, והינו עולם ועולם. וכתוב ימי עולם, וכתוב שנות עולם, והרי פרשה בחדר הקדוש העליון.

ע"י יראיו - שכל מי שהוא ירא חטא, נקרא אדם. מתי? אמר רבי אלעזר, שיש בו יראה, ענוה, חסידות, כלל של הכל.

אמר רבי יהודה, והרי שנינו, אדם כלל זכר ונקבה. אמר לו, ודאי כך זה בכלל של אדם, שמי שמתחבר זכר ונקבה, נקרא אדם, ואז ירא חטא. ולא עוד, אלא ששורה בו ענוה. ולא עוד, אלא ששורה בו חסד. ומי שלא נמצא זכר ונקבה, אין בו לא יראה ולא ענוה ולא חסידות. ומשום כך נקרא אדם כלל הכל. וכיון

כהן להקרא מלאך יי צבאות. אמר רבי יהודה, מה מלאך יי צבאות, כהן למעלה, אף כהן מלאך יי צבאות למטה.

ומאן הוא מלאך יי צבאות למעלה. זה מיכאל השר הגדול, דאתי מחסד של מעלה, והוא כהן גדול של מעלה, כביכול, כהן גדול דלתתא, אקרי מלאך יי צבאות, משום דאתי מסטרא דחסד. מהו חסד. רחמי גו רחמי. ובגין כך, כהן לא אשתכח מסטרא דדינא. מאי טעמא זכה כהן לחסד, בגין היראה. הדא הוא דכתיב, (תהלים קג) וחסד יי מעולם ועד עולם על יראיו.

עולם ועולם מהו. אמר רבי יצחק כמה דאתתקן באדרא קדישא, עולם חד, ועולם תרי. אמר רבי חייא אי הכי מן העולם ועד העולם מיבעי ליה. אמר ליה, תרי עלמי נינהו. ואתהדרו לחד. אמר רבי אלעזר לרבי יצחק עד מתי תסתם דבריך. מן העולם ועד העולם, כללא דרזא עלאה, אדם דלעילא, ואדם דלתתא, והיינו עולם ועולם. וכתיב ימי עולם, וכתיב שנות עולם, והא אוקמוה באדרא קדישא עלאה.

ע"י יראיו, דכל מאן דאיהו דחיל חטאה, אקרי אדם. אימתי. אמר רבי אלעזר, דאית ביה יראה ענוה חסידות, כללא דכלא.

אמר רבי יהודה, והא תנינן אדם כללא דדכר ונוקבא. אמר ליה ודאי הכי הוא, בכללא דאדם, דמאן דאתחבר דכר ונוקבא, אקרי אדם, וכדין דחיל חטאן. ולא עוד אלא שריא ביה ענוה. ולא עוד אלא שריא ביה חסד. ומאן דלא אשתכח דכר ונוקבא, לא הו' ביה לא יראה ולא ענוה ולא חסידות. ובגין כך אקרי אדם כללא דכלא, וכיון דאקרי אדם,

שְׁנֵקְרָא אָדָם, שׁוֹרָה בּוֹ חֶסֶד, שְׁכָתוֹב (שם פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. וְלֹא יָכוֹל לְהַבְנוֹת אִם לֹא נִמְצָא זָכָר וְנִקְבָּה.

וְכָתוֹב (תהלים קג) וְחֶסֶד ה' מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאִיו. יִרְאִיו - כָּלֵל שֶׁל אָדָם. דָּבָר אַחֵר וְחֶסֶד ה' מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם - אֵלֶּה אוֹתָם כִּהְיִים שֶׁבָּאוּ מִצַּד הַחֶסֶד, וְיִרְשׁוּ יִרְשָׁה זוֹ שִׁירְדָה מַעֲוֹלָם שֶׁלֹּמְעֵלָה לְעוֹלָם שֶׁלֹּמְטָה. עַל יִרְאִיו - כִּהְיִים שֶׁלֹּמְטָה, שְׁכָתוֹב (ויקרא טז) וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדָה בֵּיתוֹ, לְהַתְּפִלֵּל בְּכָלֵל שֶׁל אָדָם. (שם) וְצִדְקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים, מִשּׁוּם שֶׁזָּכָה לְבָנֵי בָנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּן, מִהוּ וְצִדְקָתוֹ? וְחֶסֶד הִיא צְרִיף לֹא לְהִיּוֹת!

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, הֵינּוּ סוּד שֶׁשָּׁנִינוּ בְּזֹאת, (בראשית ב) כִּי מֵאִישׁ לָקַחָה זֹאת. וְכָתוֹב לִזְמַן יִקְרָא אִשָּׁה. וְזֹאת נִכְלָלָה בְּאִישׁ, שֶׁהֵינּוּ חֶסֶד, וְזֹאת נִקְבָּה. חֶסֶד זָכָר. וּמִשּׁוּם כֵּן זָכָר שֶׁבָּא מִצַּד הַלְבָן הַזֶּה, נִקְרָא חֶסֶד. וְזֹאת נִקְרָאת צִדְקָה, שֶׁבָּאָה מִצַּד אָדָם, וּמִשּׁוּם כֵּן נִקְרָאת אִשָּׁה. וְהֵינּוּ מֵה שְׁכָתוֹב וְצִדְקָתוֹ. מֵה זֶה וְצִדְקָתוֹ? צִדְקָתוֹ שֶׁל חֶסֶד, בֵּת זִוְגוֹ, לְהַתְּבַשֵּׁם זֶה בָּזֶה. וּמִשּׁוּם כֵּן לְמַדְנֹה, כֹּל כֵּהֵן שְׂאִין לוֹ בֵּת זִוְג, אֲסוּר בַּעֲבוּדָה, שְׁכָתוֹב וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדָה בֵּיתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשּׁוּם שְׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּמִי שֶׁלֹּא נִשָּׂא אִשָּׁה, וְכִהְיִים צְרִיכִים יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעָם לְהַשְׁרוֹת בָּהֶם שְׂכִינָה. וְכִינּוֹן שֶׁשׁוֹרָה בָּהֶם שְׂכִינָה, שׁוֹרָה בָּהֶם חֶסֶד, וְנִקְרָאִים חֲסִידִים, וְצְרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת הָעָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קמז) וְחֲסִידֶיךָ יְבָרְכֶיךָ. וְכָתוֹב (דברים לג) תִּמְצִיחַ וְאוֹרִיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וּמִשּׁוּם אֲהַרֵּן וְאַל בָּנָיו לֹאֹמַר כֹּה תִּבְרַכּוּ.

שְׂרִיָּא בֵּיה חֶסֶד, דְּכָתִיב, (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. וְלֹא יָכוֹל לְהַתְּבַנָּה, אִי לֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכָר וְנִקְבָּה.

וְכָתִיב וְחֶסֶד יִי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאִיו. יִרְאִיו כָּלֵל דְּאָדָם. דָּבָר אַחֵר וְחֶסֶד יִי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם, אֵלִין אֵינוֹן בְּהִי דְּאָתוֹ מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, וְאַחֲסִינוּ אֲחִסְנָא דָּא דְּנַחֲתִית מַעֲוֹלָם דְּלִעֲיָלָא לְעוֹלָם דְּלִתְתָּא. עַל יִרְאִיו, בְּהִי דְּלִתְתָּא, דְּכָתִיב, (ויקרא טז) וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדָה בֵּיתוֹ, לְהַתְּפִלֵּל בְּכָלֵל דְּאָדָם. וְצִדְקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים, מִשּׁוּם דְּזָכָה לְבָנֵי בָנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, מִהוּ וְצִדְקָתוֹ, וְחֶסֶדוֹ מִיבְעִי לִיה.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, הֵינּוּ רִזָּא דְּתַנִּינָן בְּזֹאת, (בראשית ב) כִּי מֵאִישׁ לָקַחָה זֹאת. וְכָתִיב (בראשית ב) לִזְמַן יִקְרָא אִשָּׁה, וְזֹאת אֲתַפְּלִילָת בְּאִישׁ, דְּהֵינּוּ חֶסֶד, וְזֹאת נִקְבָּה. חֶסֶד דְּכָר. וּבִגִּין כֵּן דְּכָר דְּאָתִי מִסְטָרָא דְּחִוּרָא דָּא, אֲקָרִי חֶסֶד. וְזֹאת אֲתַקְרִי צִדְקָה, דְּאֲתִיָּא מִסְטָר סוּמָקָא. וּבִגִּין כֵּן אֲקָרִי אִשָּׁה. וְהֵינּוּ דְּכָתִיב וְצִדְקָתוֹ, מָאִי וְצִדְקָתוֹ. צִדְקָתוֹ דְּחֶסֶד, בֵּת זִוְגוֹ, דְּאֲתַבְּסָמָא דָּא בְּדָא. וּבִגִּין כֵּן תַּנִּינָן, כֹּל כֵּהֵן שְׂאִין לוֹ בֵּת זִוְג, אֲסוּר בַּעֲבוּדָה, דְּכָתִיב וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדָה בֵּיתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשּׁוּם דְּלִית שְׂכִינָתָא שְׂרִיא, בְּמָאן דְּלֹא אֲנָסִיב, וְכִהְיִי בַעֲיִין יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר עָמָא, לְאַשְׁרִיָּא בְּהוּ שְׂכִינָתָא. וְכִינּוֹן דְּשִׁרְתָּ בְּהוּ שְׂכִינָתָא, שְׂרִיא בְּהוּ חֶסֶד, וְאַקְרוּן חֲסִידִים. וּבַעֲיִין לְבָרְכָא עָמָא, הָדָא הוּא דְּכָתִיב (תהלים קמח) וְחֲסִידֶיךָ יְבָרְכֶיךָ. וְכָתִיב, (דברים לג) תִּמְצִיחַ וְאוֹרִיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וּמִשּׁוּם דְּכִהְיָנָא אֲקָרִי חֲסִיד, בְּעִי לְבָרְכָא. וּבִגִּין כֵּן כָּתִיב, דָּבָר אֵל אֲהַרֵּן וְאַל בָּנָיו לֹאֹמַר כֹּה תִּבְרַכּוּ. מֵאִי שְׂכִינָה נִקְרָא חֲסִיד, צְרִיף לְבָרֵךְ. וּמִשּׁוּם כֵּן כָּתוֹב, דָּבָר אֵל

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנִּקְרְאִים חֲסִידִים, וְכָתוּב וְחֲסִידֶיךָ יִבְרֹכְכָה.

כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם. כֹּה תִּבְרְכוּ - בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. כֹּה תִּבְרְכוּ - בִּירְאָה. כֹּה תִּבְרְכוּ - בַּעֲנוּה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כֹּה תִּבְרְכוּ - לְמַדְנוּ, הַצֹּדֵק הַזֶּה נִקְרָא כ"ה, שֶׁכָּל הַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים מִכ"ה (מִכְנוֹ), וְהֵינּוּ מֵה שֶׁאָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, מֵה זֶה מִכָּה (שְׂכָה) רַבָּה? כְּלוּמַר, מִכָּה מִכָּה. וְכָתוּב (שְׁמוֹת ז') וְהִנֵּה לֹא שִׁמְעַתָּ עַד כ"ה, כְּמוֹ שֶׁהַפָּחִיד מִשֶּׁהָ בָּזָאת תִּדְעַ פִּי אֲנִי ה', וְהַכֵּל אֶחָד. וְכָתוּב וְלֹא שֶׁתִּלְבּוֹ גַּם לְזֹאת, שֶׁהִזְמִינָה לְהַחֲרִיב אֶת אֶרְצוֹ.

מִכָּב"ה הַזֹּאת מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים, וּמִשֶּׁהַתַּחֲבֵר עֲמָה חֶסֶד, מִתְבַּשְּׁמָת. וּמִשּׁוּם כִּף נִמְסָר זֶה לְכַהֵן שֶׁבֶא מַחֲסֵד, כְּדִי שֶׁתִּתְבָּרֵךְ וְתִתְבַּשֵּׂם כ"ה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כֹּה תִּבְרְכוּ. כְּלוּמַר, אֵף עַל גַּב שֶׁהִכָּה הַזֹּאת נִמְצְאָת בְּדִינִים, תִּבְשְׁמוּ אוֹתָהּ וְתִבְרְכוּ אוֹתָהּ, שֶׁכָּתוּב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. תִּבְרְכוּ בְּחֶסֶד זֶה אֶת כ"ה, וְתִבְשְׁמוּ אוֹתָהּ מוֹל יִשְׂרָאֵל, כְּדִי שֶׁלֹּא יִמָּצְאוּ כֹה דִינִים.

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם. לֹא כָתוּב אָמְרוּ, אֶלָּא אָמַר, לְהוֹצִיא מִשְׁרָבוֹ הַפְּרִיזִים שֶׁלֹּא מִפְּרִסְמִין דָּבָר, שֶׁהָרִי לֹא הִצְטוּוּ לְפָרֶסֶם הַשֵּׁם, מִשְׁמַע שֶׁכָּתוּב אָמַר לָהֶם. אָמַר סֵתֶם. דָּבָר אַחֵר אָמַר - בִּינּוֹן שֶׁכָּתוּב כֹּה תִּבְרְכוּ, לָמָּה לֹא כָתוּב תִּאֲמְרוּ? אֶלָּא שֶׁנָּה רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר לָהֶם, זָכוּ - לָהֶם. לֹא זָכוּ - אָמַר סֵתֶם.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דְּנִיָּאל י') וְרִאִיתִי אֲנִי דְּנִיָּאל לְבָדִי אֶת הַמֶּרְאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת הַמֶּרְאָה וְגו'. וְרִאִיתִי אֲנִי

טַעֲמָא. מִשּׁוּם דִּיאֲקֵרוֹן חֲסִידִים, וְכָתִיב וְחֲסִידֶיךָ יִבְרֹכְכָה.

כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם, כֹּה תִּבְרְכוּ, בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. כֹּה תִּבְרְכוּ, בִּירְאָה. כֹּה תִּבְרְכוּ, בַּעֲנוּה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כֹּה תִּבְרְכוּ, תִּאֲנָא, הָאִי צַד"ק אֶתְקָרִי כ"ה, דְּכָל דִּינִין מִתְעָרִין מִכ"ה (נ"א מִנִּיה), וְהֵינּוּ דִּיאֲמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, מֵהוּ מִכָּה (ס"א דְּכָה) רַבָּה. כְּלוּמַר, מִכָּה מִן כֹּה. וְכָתִיב (שְׁמוֹת ז') וְהִנֵּה לֹא שִׁמְעַתָּ עַד כ"ה, כְּמָה דִּיאֲגִזִּים מִשֶּׁהָ. וְכָתִיב (שְׁמוֹת ז') בָּזָאת תִּדְעַ פִּי אֲנִי יי, וְכָלֵא חַד, וְכָתִיב (שְׁמוֹת ז') וְלֹא שֶׁתִּלְבּוֹ גַּם לְזֹאת, דִּזְמִינָא לְחַרְבָּא אֶרְעִיָּה.

וּמֵהָאִי כ"ה מִתְעָרִין דִּינִין. וּמִדִּיאֲתַחֲבֵר עֲמָה חֶסֶד, אֶתְבַּסְמָת. וּבִגִּין כִּף, אֶתְמַסֵּר דָּא לְכַהֵן, דִּיאֲתִי מַחֲסֵד, בִּגִּין דִּתְתַּבָּרֵךְ וְתִתְבַּסֵּם כ"ה, הָדָא הוּא דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ, כְּלוּמַר, אֵף עַל גַּב דִּהָאִי כֹה אֲשֶׁתְּכַחַת בְּדִינִין, תִּבְסְמוּן לָהּ, וְתִבְרְכוּן לָהּ, דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, תִּבְרְכוּ בֵּהָאִי חֶסֶד לְכ"ה, וְתִבְסְמוּן לָהּ לְקַבְּלִיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, בִּגִּין דִּלֹּא יִשְׁתַּכַּחוּן כֹּה דִינִין.

הָדָא הוּא דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם. אָמְרוּ לֹא כָתִיב, אֶלָּא אָמַר, לְאַפְקָא מִשְׁרָבוֹ הַפְּרִיזִים, דִּלֹּא מִפְּרִסְמִין מְלָה, דִּהָא לֹא אֶתְפַּקְדוּ לְפָרֶסְמָא שְׁמָא, מִשְׁמַע דְכָתִיב אָמַר לָהֶם. אָמַר סֵתֶם. דָּבָר אַחֵר אָמַר בִּינּוֹן דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ, אָמַרִי לֹא כָתִיב תִּאֲמְרוּ. אֶלָּא תְּנִי רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר לָהֶם. זָכוּ לָהֶם, לֹא זָכוּ אָמַר סֵתֶם.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דְּנִיָּאל י') וְרִאִיתִי אֲנִי דְּנִיָּאל לְבָדִי אֶת הַמֶּרְאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת הַמֶּרְאָה וְגו'. וְרִאִיתִי אֲנִי דְּנִיָּאל לְבָדִי.

דניאל לבדי? ! והרי שנינו, הם נביאים, והוא לא נביא, ומי הם? חגי זכריה ומלאכי. אם כך, נעשה קדש חל, והרי כתוב לא ראו, למה פחדו? ובדניאל כתוב וראיתי אני, ולא פחד, והוא לא נביא, הרי חל קדש?

אָלָא כִּךְ לַמְדֵּנוּ, כְּתוּב (תהלים כו) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אָנִי בּוֹטֵחַ. בְּזֹאת, זֶה שְׁאֲמַרְנוּ. זֹאת חֶבֶל חֶלְקוֹ לִירֵשׁ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ נִקְמוֹת. וְשִׁנּוּ, עָשָׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת דָּוִד מֶרַכְבָּה קְדוּשָׁה עִם הָאֲבוֹת, כְּתוּבִים עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַכֹּל, שִׁירְשׁוּ הָאֲבוֹת. וְלַמְדֵּנוּ שְׁדוּד הוֹרִישׁ מַלְכוּת לְבָנָיו, וּבִמְקוֹם מַלְכוּת הָעֲלִיּוֹנָה הַתְּחִיָּה וְיִרֵשׁ הוּא וּבָנָיו מַלְכוּת זוֹ שְׁלֹא תַעֲבֹר מִשְׁלֹטוֹנָם לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

וְלַמְדֵּנוּ, בְּשַׁעַת שְׁפָתַי הַמַּלְכוּת הַזֶּה הַתְּעוֹרֵר לְבָנֵי דָוִד, אֵין מִי שִׁיעֲמַד לִפְנֵינוּ. וְרֹאיתִי אָנִי דְנִיָּאל לְבָדִי אֶת הַמֶּרְאֶה, מִשׁוּם שֶׁמִּבְּנֵי דָוִד הֵיךְ, שְׁפָתוֹב (דניאל א) וְיֵהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְנִיָּאל חֲנַנְיָה וְגו'. וְהוּא רָאָה וְשָׁמַח בְּזֶה שֶׁהוּא מַצֵּד יִרְשֶׁת חֶלֶק חֶבֶל אֲבִיו, וּמִשׁוּם שֶׁהֵיךְ שְׁלוֹ הוּא סָבֵל, וְאַחֲרִים לֹא סָבְלוּ. שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעַת שְׁחִכָּהּ הַזֹּאת מִתְּעוֹרֶרֶת בְּדִינָהּ, לֹא יְכוּלִים בְּנֵי הָעוֹלָם לַעֲמֹד לִפְנֶיהָ.

וּבְשַׁעַת שֶׁהַפְּתָנִים פּוֹרְשִׁים יְדֵיהֶם, שְׂבָאִים מִחֶסֶד, מִתְּעוֹרֵר חֶסֶד שֶׁלְמַעֲלָה וּמִתְחַבֵּר בִּכְ"ה הַזֹּאת, וּמִתְבַּשְּׁמֵת וּמִתְבַּרְכֵת בְּפָנִים מְאִירוֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲבִירִים מֵהֶם דִּינִים. וְהוּא שְׁפָתוֹב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֶת שְׂאֵר הָעַמִּים. בְּגִלְדֵּי כִּךְ כֵּהֵן וְלֹא אַחֵר. כֵּהֵן, כְּדִי שִׁיתְעוֹרֵר הַפֶּתַר הַזֶּה שְׁלוֹ, חֶסֶד, עַל יְדוֹ, שְׁנַקְרָא חֶסֶד, שְׁפָתוֹב (דברים לג) לֹאִישׁ חֶסֶדֶךָ. וְהוּא

וְהָא תְּנִינָן, אֵינְהוּ נְבִיאִי, וְאֵינְהוּ לָאוּ נְבִיא, וּמֵאֵן נִינְהוּ. חֲגִי זְכַרְיָה וּמִלְאָכִי. אִי הָכִי, אֲתַעֲבִיד קֹדֶשׁ חוֹל, וְהָא כְּתִיב לֹא רָאוּ, אֲמַאי דְחִילוּ. וּבְדְנִיָּאל כְּתִיב וְרֹאיתִי אָנִי, וְלֹא דְחִיל. וְאֵינְהוּ לָאוּ נְבִיא, הָא חוֹל קֹדֶשׁ.

אָלָא הָכִי תֵּאנָא, כְּתִיב (תהלים כו) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אָנִי בּוֹטֵחַ. בְּזֹאת, הָא דְאֲמַרְן זֹאת עֲדָבָא חוֹלְקִיה, לֹא תַחֲסִנָא, וְלַמְעַבְדַּ לִּיה נּוֹקְמִין. וְתֵּנָא, עֲבִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְדוֹד, רְתִיכָא קֹדִישָׁא עִם אֲבָהָתָא, כְּתוּבִין עֲלֵאִין קֹדִישִׁין דְּכָלָא, דְּאֲחִסִּינוּ אֲבָהָתָא. וְתֵּאנָא, מְלָכוּ יִרִית דָּוִד לְבָנָיו בְּתָרוּי. וּבְאַתָּר מְלָכוּ דְלַעֲלֵלָא, אֲתַקְרָא, וְאַחֲסִין הוּא וּבָנָיו מְלָכוּ דָא, דְלֹא אַעֲדִי מִשְׁוֹלְטָנְהוֹן לְדִרֵי דִרִין.

וְתֵּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דֵּהֵאִי כְּתָרָא דְמַלְכוּתָא אֲתַעֲר לְבָנָיו דְּדוֹד, לִית מָאן דְקָאִים קָמִיה. וְרֹאיתִי אָנִי דְנִיָּאל לְבָדִי אֶת הַמֶּרְאֶה, מִשׁוּם דְּמִבְּנֵי דְדוֹד הָוָה, דְּכְתִיב, (דניאל א) וְיֵהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְנִיָּאל חֲנַנְיָה וְגו'. וְהוּא חָמָא וְחֲדִי בֵּהֵאִי דֵּהוּא מַסְטֵר אֲחִסְנַת חוֹלְקָא עֲדָבָא דְאַבּוּי, וּמִשׁוּם דֵּהוּא דִּילִיָּה הוּא סָבֵל, וְאַחֲרִינֵי לֹא סָבְלִי. דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דֵּהֵאִי כ"ה אֲתַעֲר בְּדִינָיו, לֹא יְכַלִּין בְּנֵי עַלְמָא לְמִיקָם קָמִיה.

וּבְשַׁעֲתָא דְפָרְסִין פִּהְגִי יְדִיָּהוּ, דְאֲתִיִּין מִחֶסֶד, אֲתַעֲר חֶסֶד דְלַעֲלֵלָא, וְאַתְחַבֵּר בֵּהֵאִי כֹה, וּמִתְבַּסְמָא וּמִתְבַּרְכָא בְּאַנְפִין נְהִירִין לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַתְעֲדִי מְנַהוֹן דִּינִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְשְׂאֵר עַמִּין. בְּגִין כִּךְ כֵּהֵן, וְלֹא אַחֲרָא. כֵּהֵן בְּגִין דִּיתַעֲר הָאִי כְּתָרָא דִּילִיָּה חֶסֶד, עַל יְדוּי, דְאֲקָרִי

כְּדִי שִׁיתְעוֹרֵר הַפֶּתַר הַזֶּה שְׁלוֹ, חֶסֶד, עַל יְדוֹ, שְׁנַקְרָא חֶסֶד, שְׁפָתוֹב (דברים לג) לֹאִישׁ חֶסֶדֶךָ. וְהוּא

בא מצד הַחֶסֶד. וְכָתוּב (תהלים קמז)
וַחֲסִידֶיךָ יִבְרֹכֶכָה. אַל תִּקְרִי
יִבְרֹכֶכָה, אֶלָּא יִבְרְכוּ כ"ה. כֹּה
תִּבְרְכוּ - בְּשֵׁם הַמְּפֹרֵשׁ. כֹּה
תִּבְרְכוּ - בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעָה
שֶׁהִפְחֵן שְׁלֹמֹה קָם וּפּוֹרֵשׁ יָדָיו,
כָּל הַכְּתָרִים (ספירות) הַקְּדוּשִׁים
שֶׁלֹּמֶלָה מִתְעוֹרְרִים וּמִתְקַנְּנִים
לְהַתְּבָרֵךְ, וּמֵאִירִים מַעֲמֵק הַבְּאֵר
שֶׁנִּמְשָׁף לָהֶם מֵאוֹתוֹ עֵמֶק שִׁיּוּצָא
תָּמִיד, וְלֹא פּוֹסְקִים הַבְּרֻכּוֹת
הַנוֹבְעוֹת מִבּוֹעִים לְכָל הָעוֹלָמוֹת,
וּמִתְבָּרְכִים וּמִשְׁקִים מִכָּלֵם.

וְלְמַדְנֵנוּ, בְּאוֹתוֹ זְמַן לַחֹשׁ
וּשְׁתִּיקָה יֵשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.
לְמַלְךְ שְׂרוּצָה לְהַזְדוּג בַּמַּלְכָּה
וְרוּצָה לְהַכְנִס אֵלֶיהָ בְּלִחָשׁ, וְכָל
הַשְּׂמִשִּׁים מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹתוֹ זְמַן
וּמִתְלַחֲשִׁים: הֲרִי הַמַּלְךְ בָּא
לְהַזְדוּג בַּמַּלְכָּה. מִי הַמַּלְכָּה? זֶה
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל?
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל סֶתֶם.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּהֵן בְּעֵי לְזִקְכָּא צְרִיף
לְזִקָּף זְמִין עַל שְׂמָאל, שְׁכָתוּב
(ויקרא ט) וַיֵּשֶׁא אֶהָרֹן אֶת יָדוֹ אֶל
הָעַם וַיְבָרֶכֶם. יָדוֹ כְּתוּב, וְלֹא יָדָיו,
מִשּׁוּם שֶׁשִּׁבַּח הַיָּמִין עַל הַשְּׂמָאל.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סוּד הוּא, מִשּׁוּם
שְׁכָתוּב (בראשית ג) וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ.
לְמַדְנֵנוּ, כֹּהֵן שְׂרוּצָה לְפָרֵשׁ יָדָיו,
צְרִיף שִׁיתוּסָף קֹדֶשׁ עַל קֹדֶשְׁתּוֹ,
שְׁצָרִיף לְקֹדֶשׁ יָדָיו עַל יַד הַקְּדוּשָׁה.
מִי יָד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה? זֶה לֹוִי, שְׁצָרִיף
כֹּהֵן לְטַל קֹדֶשׁ שֶׁל מִים מִיָּדָיו,
שְׁכָתוּב וְקֹדֶשֶׁת אֶת הַלּוֹיִם. הֲרִי
הֵם קְדוּשִׁים. וְכָתוּב בְּלוֹיִם, (במדבר
יח) וְגַם אֶת אַחִיךָ מִטָּה לֹוִי וְגו'.
שִׁבְט אָבִיךָ - כָּלֵל. מִכָּאֵן שֶׁכָּל
כֹּהֵן שְׂפּוֹרֵשׁ יָדָיו, צְרִיף לְהַתְּקַדֵּשׁ
עַל יָדֵי קְדוּשָׁה, לְהוֹסִיף קֹדֶשׁ עַל

חֲסִיד, דְּכָתִיב, (דברים לג) לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וְהוּא אֶתִּי
מִסְטָרָא דְּחֶסֶד. וְכָתִיב (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ
יִבְרֹכֶכָה, אַל תִּקְרִי יִבְרֹכֶכָה, אֶלָּא יִבְרְכוּ
כ"ה. כֹּה תִּבְרְכוּ, בְּשֵׁם הַמְּפֹרֵשׁ. כֹּה תִּבְרְכוּ,
בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעָתָא דְּכִהְנָא
דְּלִתְתָּא קָם וּפָרִיס יָדָיו, כָּל כְּתָרִין
קְדִישִׁין דִּלְעִילָא מִתְעָרִין, וּמִתְתַּקְּנִין
לְאַתְּבָרְכָא, וְנִהְרִין מַעוּמָקָא דְּבִירָא, דְּאַתְּמִשְׁף
לְהוּ מִהֵהוּא עוּמָקָא דְּנִפְק תְּדִיר, וְלֹא פָסִיק
בְּרָכָאן דְּנִבְעִין, מִבּוֹעִין לְכָלֵהוּ עַלְמִין
וּמִתְבָּרְכֵן וּמִתְשַׁקְּיִין מִכָּלֵהוּ.

וְתַאנָּא, בַּהֲהוּא זְמַנָּא, לְחִישׁוּתָא וּשְׁתִּיקוּתָא
הוּי בְּכָל עַלְמִין. לְמַלְךְ דְּבַעֲי
לְאַזְדוּגָא בְּמִטְרוּנִיתָא, וּבַעֲי לְמַעַל לָהּ
בְּלִחִישׁוֹ, וְכָל שְׂמִשִּׁין מִתְעָרִין בַּהֲהוּא זְמַנָּא
וּמִתְלַחֲשִׁין, הָא מַלְכָּא אֶתִּי לְאַזְדוּגָא
בְּמִטְרוּנִיתָא. מָאן מִטְרוּנִיתָא. דָּא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. מָאן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
סֶתֶם.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּהֵן בְּעֵי לְזִקְכָּא יְמִינָא
עַל שְׂמָאלָא, דְּכָתִיב, (ויקרא ט) וַיֵּשֶׁא אֶהָרֹן
אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרֶכֶם. יָדוֹ כְּתִיב, וְלֹא יָדָיו.
מִשּׁוּם דְּשִׁבַּחַא דִּימִינָא עַל שְׂמָאלָא. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, רָזָא הוּא, מִשּׁוּם דְּכָתִיב, (בראשית ג) וְהוּא
יִמְשׁוֹל בָּךְ.

תַּאנָּא, כֹּהֵן בְּעֵי לְפָרְסָא יָדָיו, בְּעֵי דִיתוּסָף
קֹדֶשׁ (דף קמ"ו ע"ב) עַל קֹדֶשׁ דִּילִיָּה,
בְּעֵי לְקֹדֶשׁ יָדָיו, עַל יָדָא דְּקִדִּישָׁא. מָאן
יָדָא דְּקִדִּישָׁא. דָּא לִיּוּאָה. בְּעֵי כִּהְנָא לִיטוּל
קֹדֶשׁ דְּמִיָּא מִיָּדָיו, דְּכָתִיב וְקֹדֶשֶׁת אֶת
הַלּוֹיִם, הָא אֵינוֹן קְדִישִׁין. וְכָתִיב בַּהֲהוּא בְּלוֹיִם,

וְגַם אֶת אַחִיךָ מִטָּה לֹוִי וְגו'. שִׁבְט אָבִיךָ כָּלֵל. מִכָּאֵן, דְּכָל כֹּהֵן

קדשתו. ולכן לא יטל קדשה של מים מכן אדם אחר שאיננו קדוש.

ובספרא דצניעותא למדנו, לוי שהתקדש כהן על ידו, צריך הוא להתקדש בתחלה. ולמה לוי? שיתקדש על ידי כהן אחר. למדנו, כהן אחר לא צריך, שהרי כהן שאינו שלם, לא צריך זה הפה השלם להפגם על ידי פגום שלא שלם. אבל לוי שהוא שלם וראוי לעלות לדוכן ולעבד באהל מועד, הרי הוא שלם, והרי נקרא קדוש, שכתוב וקדשת את הלויים. אמר רבי תנחום, אף נקרא טהור, שכתוב וטהרת אתם. ומשום כך צריך להוסיף כהן קדשה על קדשתו.

למדנו, כהן שפורש ידיו, צריך שהאצבעות לא יתחברו זו בזו, כדי שיתברכו כתרם קדושים כל אחד ואחד לבדו כמו שראוי לו, משום ששם הקדוש צריך להתפרש באותיות רשומות שלא לערב זה בזה, ולא יתפון (ולתפון) באותם דברים.

אמר רבי יצחק, רוצה הקדוש ברוך הוא שיתברכו עליונים כדי שיתברכו תחתונים, ויתברכו עליונים שהם קדושים בקדשה עליונה על ידי התחתונים, שהם קדושים בקדשה עליונה, שהם קדושים מכל קדושים שלמטה, שכתוב (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה.

אמר רבי יהודה, כל כהן שלא יודע סוד זה, ולמי מברך, ומאי הברכה שמברך - אין ברכתו ברכה, והינו מה שכתוב (מלאכי ב) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו. מה זה דעת? דעת סתם. ותורה יבקשו מפיהו,

דפריס ידוי, בעי לאתקדשא על ידי דקדישא, ליתוסף קדשה על קדושתיה. ועל דא, לא יטול קדשה דמיא, מבר נש אחרא, דלא הוי קדישא.

ובצניעותא דספרא תאנא, לוי דאתקדש כהנא על ידוי, בעי הוא לאתקדשא בקדמיתא. ואמאי לוי, ויתקדש על ידא דכהנא אחרא. תאנא, כהנא אחרא לא בעי, דהא כהן דלא שלים, לא בעי האי כהנא שלים, לאתפגם על ידא דפגימא דלא שלים. אבל לוי דאיהו שלים, ואתחזי לסלקא בדוכנא, ולמפלח במשפן זמנא, הא שלים הוא, והא אקרי קדוש, דכתיב וקדשת את הלויים. אמר רבי תנחום, אף אקרי טהור, דכתיב, (במדבר ח) וטהרת אותם. ובגין כך בעי לאוספא כהנא קדשה על קדושתיה.

תאנא, כהנא דפריס ידוי, בעי דלא יתחברון אצבעאן דא בדא, בגין דיתברכון פתרין קדישין, כל חד וחד בלחודוי, כמה דאתחזי ליה. בגין דשמא קדישא בעי לאתפרשא באתוון רשימין דלא לאערבא דא בדא. ולא יתפון (גא ולא תפוןא) באינון מלין.

אמר רבי יצחק, בעי קדשא בריך הוא דיתברכון עלאי, בגין דיתברכון תתאי, ויתברכון עלאי דאינון קדישין בקדושה עלאה, על ידא דתתאי, דאינון קדישין בקדושה עלאה, דאינון קדישין מכל קדישין דלתתא, דכתיב, (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה.

אמר רבי יהודה, כל כהן דלא ידע רזא דא, ולמאן מברך, ומאן היא ברכתא דמברך,

לאו ברכתא דיליה ברכתא, והינו דכתיב, (מלאכי ב) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו

מפיהו. מאי דעת. דעת סתם. ותורה יבקשו מפיהו, עלאין, יבקשו מפיהו.

עליונים יבקשו מפייהו. תורה. תורה סתם, היף
 יבקשו מפייהו? תורה. תורה. תורה
 סתם. איך אחוזה תורה שלמעלה
 שנקראת תורה סתם? שלמדנו,
 תורה שבכתב ותורה שבעל פה
 באותם כתרים עליונים שנקראו
 כף. מה הטעם? כי מלאך ה'
 צבאות הוא. ולמדנו שצריך
 הכהן לכוון באותם דברים
 שלמעלה ליחד את השם הקדוש
 כפי שצריך.

רעיא מהימנא

מצוה אחר זו - ברפת כהנים.
 יברכך ה', יאר ה', ישא ה'. מקור
 משלשה שמות אלו: יוד ה"א
 וא"ו ה"א (יוד ה"א וא"ו ה"א). קדשה,
 אהי"ה אהי"ה אהי"ה, שמקורו
 יו"ד ה"א וא"ו ה"א. הקשור של
 שניהם, היחוד של שניהם -
 אדנ"י, שבו א"י, שרמוזים
 איהדונה"י (יאהדונה"י, וזה העמוד
 האמצעי, והשכינה היא יאהדונה"י) (מקור מג'
 שמות אלו יו"ד ה"א יו"ד ה"א שרמוזים יאהדונה"י,
 וזה העמוד האמצעי, השכינה איהדונה"י)
 (איהדונה"י), ורמוזים א"י רביעי
 משני שמות מפרשים שרשומים
 בהם. (עד כאן רעיא מהימנא).

אמר רבי שמעון, למדנו בספרא
 דצניעותא, שם הקדוש גלוי
 ומכסה, שגלוי הרי כתוב ביו"ד
 ה"א וא"ו ה"א. שמכסה כתוב
 באותיות אחרות, ואותו שמכסה
 הוא הנסתר (אחרים, ואותו שמכסה הוא
 נסתר) של הכל. אמר רבי יהודה,
 ואפלו אותו שמגלה מכסה
 באותיות אחרות, בגלל אותו
 טמיר הטמירים בפנים.

שחרי פאן צריך הכהן לצרף שם
 הקדוש ולהוריד רחמים, (כלם)
 שכלם כלולים בדבור של עשרים
 ושתיים אותיות (שכלן מדות) (בשני
 כתרים) כתרי הרחמים. ובאותיות
 אלו של השם הזה סתומים עשרים ושתיים מדות הרחמים, ושלש עשרה של העתיק נסתר וגנוז

ומאי יבקשו מפייהו. תורה. תורה סתם, היף
 אחידא תורה דלעילא דאקרי תורה סתם.
 דתניא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה באינון
 פתרינ עלאין דאתקרוין הכי. מאי טעמא. כי
 מלאך יי צבאות הוא. ותניא, דבעי כהנא
 לכוונא באינון מלין דלעילא, ליחדא שמה
 קדישא כמה דאצטריך.

רעיא מהימנא

פקודא פתר דא, ברפת כהנים יברכך יי. יאר יי. ישא
 יי. מקורא מתלת שמיהן אלן, יו"ד ה"א וא"ו
 ה"א (ס"א יו"ד ה"א וא"ו ה"א). קדשה, אהי"ה אהי"ה אהי"ה,
 דמקורא דיליה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קשורא דתרויהו,
 יחוד דתרויהו, אדנ"י, דביה א"י, דרמזין איהדונה"י
 (ס"א יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעייתא ושכינתא איהי יאהדונה"י) (ס"א
 מקורא מג' שמיהן אלן יו"ד ה"א ויו"ד ה"א דרמזין יאהדונה"י ודא עמודא
 דאמצעייתא שכינתא איהדונה"י) (נ"א איהדונה"י) ורמזין א"י
 רביעאה, מתרי שמיהן מפרשן, דרשימין בהון (ע"כ רעיא
 מהימנא).

אמר רבי שמעון, תאנא בצניעותא דספרא,
 שמה קדישא אתגלייא ואתפסייא.
 דאתגלייא, פתיב ביו"ד ה"א וא"ו ה"א.
 דאתפסייא כתיב באתון אחרן, ומההוא
 דאתפסייא ההוא טמירא (ס"א אחרון ומההוא דאתפסייא
 הוא טמירא) דכלא. אמר רבי יהודה, ואפילו ההוא
 דאתגלייא, אתפסיא באתון אחרן, בגין ההוא
 טמירא דטמירין בגו.

דהא הכא בעי כהנא לצרפא שמה קדישא,
 ולמיחת רחמי, (כלהו) דכלהו כלילן
 בדיבור דעשרין ותריין אתון (ס"א דכלהו מכילן) (ס"א
 כתרי כתרי) פתרי דרחמי. ובהני אתון דהאי שמה,
 סתימאן עשרין ותריין מכילן דרחמי, ותליסר

אלו של השם הזה סתומים עשרים ושתיים מדות הרחמים, ושלש עשרה של העתיק נסתר וגנוז

מהכל. ותשע שהתגלו מזעיר אנפין (בזעיר אנפין), ומתחברין כלם בצרוף שם אחד שהיה הפה מכוון כשפרס ידיו בעשרים ושתים אותיות חקוקות.

ולכוננו, כשהיתה צניעות בעולם, היה מתגלה שם זה לכל. משרבתה החצפה בעולם, נסתר באותיותיו. שכשהיה מתגלה, הפה היה מכוון, והשם מתפרש. במה מכוון? מכוון בנסתר שטמיר וגנוז, ומתגלה ומתפרש. משהתרבתה החצפה בעולם, נסתר הכל באותיות רשומות.

ובא ראה שכל אלו עשרים ושתים אותיות (רחמים) (שכל אלו עשרים ושתים מדות הרחמים), משה אמר אותן בשתי פעמים. פעם ראשונה אמר שלש עשרה מדות של עתיק העתיקים, נסתר הכל, להוריד אלה למקום שנמצא הדין, לכפותם. פעם שניה אמר תשע מדות רחמים שכלולים בזעיר אנפין, ומאירים מהעתיק נסתר הכל. וכלם כולל הפה כשפורש ידיו לברך את העם, ונמצאים שמתברכים כל (העליונים) העולמות בצד הרחמים שנמשכים מהעתיק הטמיר, נסתר הכל. וכל העשרים ושתים אותיות הללו מדות נסתרות.

יברכה ה' וישמרה, אלו שלשה פסוקים ושלשה שמות של שמים עשרה אותיות הפוללות כנגדם, ובכל התפון הפה. וכל עליונים ותחתונים מתבשרים בעשרים ושתים אותיות שנסתרות בשלשת הפסוקים הללו, כנגד עשרים ושתים (אותיות) מדות רחמים שפוללות הכל. ולכן פתוב אמור, ולא אמור, כמו שפארנו. אמור - שצריך לכוון בכל הנסתרים הללו בכל המעלות הללו. אמור - בדברים

דעתיקא סתים וגניז מפלא, ותשעה דאתגליין מזעיר אנפין (בזעיר אנפין) ומתחברין כלהו בצרופא דשמא חד, דהיה מכוון כהנא כד פריס ידיו בעשרין ותריין אתוון גליפין.

והאנא, כד הוה צניעותא בעלמא, הוה מתגלייא שמא דא לכלא. מדאסגי חציפותא בעלמא, סתים באתווי. דכד הוה מתגלייא. כהנא מכוין, ושמא מתפרש. במאי מכוין. מכוין בסתימא דטמיר וגניז, ומתגלייא ומתפרש. מדאסגי חציפותא בעלמא, סתים פלא באתוון רשימין.

והא חזי, דכל הגי עשרין ותריין אתוון (ס"א רחמי)

(ס"א דכל הגי כ"ב מכילן דרחמי), (דף קמ"ז ע"א) משה

אמרן בתרי זמני. זמנא קדמא אמר, תליסר מכילן דעתיקא דעתיקין סתימא דכלא, לנחתא אלין לאתר דדינא אשתבח, לאכפיא להו. זמנא תניינא, אמר תשעה מכילן דרחמי, דכלילן בזעיר אנפין, ונהירין מעתיקא סתימא דכלא. וכלהו כליל כהנא כד פריס ידיו לברכא עמא, ומשתבחין דמתברכין כלהו (ס"א עליון) עלמין בסטרא דרחמי, דאתמשכן מעתיקא טמירא סתימא דכלא. וכל הגי עשרין ותריין אתוון, מכילן סתימאן.

יברכה יי וישמרה, אלין תלת קראי, ותלת שמיהן דתריסר אתוון כלילן לקבליהון, ובכלא אתפון כהנא. וכל עלאי ותתאי מתבסמן בעשרין ותריין אתוון, דסתימין כהני תלת קראי, לקביל עשרין ותריין (אמור) מכילן דרחמי דכליל פלא. ובגין כף פתיב אמור, ולא אמור, כמה דאוקימנא. אמור. דבעי לכוונא בכל הגי סתימין, בכל הגי דרגין. אמור: במלין סתימין דלעילא. אמור: חושבן רמ"ח אברין דבאדם חסר חד.

מאי טעמא. דבחד תליין פלהו. וכלהו מתברכאן בהאי ברכתא, בהני תלת קראי, פדאמרן. להם: לאתפללא בהאי ברכתא עלאין ותתאין.

תאנא, אמר רבי יוסי, יומא חד יתיבנא קמיה דרבי אלעזר בן רבי שמעון, שאילנא ליה, אמינא, רבי מאי קא חמא דוד דקאמר (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי, אדם תינח, בהמה למח. אמר ליה יאות שאלת, פלא במנינא הוא, זכו אדם, לא זכו בהמה.

אמינא, רבי, רזא דמלה קא בעינא. אמר ליה פלא אתמר, ותא חזי, קרא קדשא בריך הוא לישראל אדם, פגוונא דלעילא. וקרא להו בהמה, וכלא בחד קרא, דכתיב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי וגו'. ואתן צאני צאן מרעיתי, הא בהמה. אדם אתם, הא אדם. וישראל אקרו אדם ובהמה, ובגין כך אדם ובהמה תושיע יי. ועוד רזא דמלה, זכו אדם פגוונא דלעילא. לא זכו, בהמה אקרון. וכלהו מתברכאן בשעתא חדא. אדם דלעילא. ובהמה דלתתא. ופל שפן דכלא אית בהו בישראל, הדא הוא דכתיב אדם ובהמה תושיע יי.

ותא חזי, לית ברכתא לתתא אשתכח, עד דישתכח לעילא. ומדאשתכח לעילא אוף לתתא אשתכח, וכלא הכי תליא לטב ולביש. לטב, דכתיב (הושע ב) אענה את השמים והם יענו את הארץ. לביש, דכתיב (ישעיה כד) יפקוד יי על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי יהודה, בגין כך (האי תפארת פתח ביה) כתיב אמור להם סתם, לאתברא עלאין

נסתרים של מעלה. אמור - חשבון רמ"ח איברים שבאדם חסר אחד. מה הטעם? שבאחד כלם תלויים. וכלם מתברכים בברכה זו בשלשת הפסוקים הללו כמו שבארנו. להם - לכלל בברכה זו עליונים ותחתונים. למדנו, אמר רבי יוסי, יום אחד ישבתי לפני רבי אלעזר בן רבי שמעון ושאלתי אותו, אמרתי, רבי, מה ראה דוד שאמר (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע ה' אדם מילא, בהמה למח? אמר לו, יפה שאלת, הפל הוא במנין. זכו - אדם. לא זכו - בהמה.

אמרתי, רבי, סוד הדבר אני רוצה. אמר לו, הפל נאמר, ובא ראה, הקדוש ברוך הוא קרא לישראל אדם, פדגמה שלמעלה, וקרא להם בהמה, והפל בפסוק אחד, שכתוב ואתן צאני צאן מרעיתי וגו'. (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי - הרי בהמה. אדם אתם - הרי אדם. וישראל נקראו אדם ובהמה, ומשום זה אדם ובהמה תושיע ה'. ועוד סוד הדבר, זכו - אדם פדגמה שלמעלה, לא זכו - נקראו בהמה, וכלם מתברכים בזמן אחד - אדם שלמעלה ובהמה שלמטה. וכל שפן שהכל יש בהם בישראל. זהו שכתוב אדם ובהמה תושיע ה'. ובא ראה, הברכה לא נמצאת למטה עד שתמצא למעלה, ומשנמצאה למעלה - גם למטה נמצאת, והכל תלוי כך לטוב ולרע. לטוב, שכתוב (הושע ב) אענה את השמים והם יענו את הארץ. לרע, שכתוב (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. אמר רבי יהודה, בגלל זה (התפארת הו' פתח ב) כתיב אמור להם, סתם, בתחלה, ואחר כך את בני ישראל

להתברך עליונים ותחתונים כלם כאחד, שכתוב פה תברכו

אָמור לָהֶם סֵתָם, לְהַתְּבָרֵךְ כָּלֶם
כְּאַחַד. יִבְרַכְךָ ה' - לְמַעַלְה.
וַיִּשְׁמְרֵךְ - לְמַטָּה. יָאֵר ה' פָּנָיו -
לְמַעַלְה. וַיַּחֲנֹךְ - לְמַטָּה. יֵשׂא ה'
פָּנָיו - לְמַעַלְה. וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם -
לְמַטָּה.

רַבִּי אָבָא אָמַר, כָּלֶם מִתְּבָרְכִים
כְּאַחַד בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת
חֻקִּיקוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ שֶׁנִּכְלָל
וְנוֹסֵף כָּאֵן, בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
אוֹתִיּוֹת כָּלֶם מִתְּבָרְכִים. וְהֵם
רַחֲמִים תּוֹף רַחֲמִים, שְׁלֹא נִמְצָא
בָּהֶם דִּין. וְלֹא? וְהִרִי כְּתוּב יֵשׂא
ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ! אָמַר רַבִּי אָבָא,
יֵשׂא - יִסְלַק וַיַּעֲבִיר כְּדִי שְׁלֹא
יִמְצָא דִּין כָּלֶל.

רַמְדֵּנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעָה
שֶׁהִכְהֵן פּוֹרֵשׁ יָדָיו, אֲסוּר לָעֵם
לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁשְּׂכִינָה
שׁוֹרָה בִּידָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם
כֵּךְ, כִּיּוֹן שְׁלֹא רּוֹאִים, אֲזַי מָה
אֲכַפֵּת לָהֶם, שֶׁהִרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת ל"א)
כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחִי, בְּחַיֵּיהֶם
לֹא רּוֹאִים, אֲבָל בְּמִיתָתָם רּוֹאִים?
אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהֵשֵׁם הַקְדוֹשׁ
רְמוּז בְּאַצְבָּעוֹת יָדָיו, וְצִרְיָה
הָאָדָם לִפְתּוֹד. אָף עַל גִּבּוֹ שְׁלֹא
רּוֹאֶה שְׂכִינָה, לֹא צִרְיָה לְהִסְתַּפֵּל
עַל הַיָּדִים שֶׁל הַכֹּהֲנִים, כְּדִי
שֶׁהֵעֵם לֹא יִמְצָא בְּחֻצָּפָה אֶל
הַשְּׂכִינָה.

רַמְדֵּנוּ, בְּשַׁעָה שֶׁהִכְהֵן פּוֹרֵשׁ
יָדָיו, צִרְיָה הָעֵם לָשׁוּב בִּירְאָה,
בְּאִמָּה, וְלִדְעַת שְׁאוּתָהּ שַׁעָה עַת
רְצוֹן נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת,
וּמִתְּבָרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
וְאִין דִּין בְּכָלֶם, וְהִיא הַשַּׁעָה
שֶׁמִּתְגַּלֶּה הַנִּסְתָּר עֲתִיק הָעֲתִיקִים
בְּזַעִיר אֲנָפִין, וְנִמְצָא שְׁלוֹם בְּכָל.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרָאשֵׁי שְׁלֹשֶׁת
הַפְּסוּקִים הָלָלוּ יו"ד יו"ד יו"ד:
יִבְרַכְךָ ייָאֵר ייָשׂא. כָּלֶם

וְתַתְּאִין, כְּלָהוּ כְּחָדָא. דְּכָתִיב כֹּה תְּבָרְכוּ
בְּתַחֲלָה, וְאַחֲרַי כֹּךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם
סֵתָם, לְאַתְּבָרְכָא כְּלָהוּ כְּחָדָא, יִבְרַכְךָ ייָ,
לְעִילָא. וַיִּשְׁמְרֵךְ, לְתַתָּא. יָאֵר ייָ פָּנָיו, לְעִילָא.
וַיַּחֲנֹךְ, לְתַתָּא. יֵשׂא ייָ פָּנָיו, לְעִילָא. וַיִּשֶׁם לָךְ
שְׁלוֹם לְתַתָּא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, כְּלָהוּ כְּחָדָא מִתְּבָרְכָאן,
בְּעֶשְׂרִין וְתַרְיִן אַתּוּן גְּלִיפִין דְּשִׁמְא
קְדִישָׁא דְאַתְּכַלֵּל וְסִתִּים הֵכָא, בְּעֶשְׂרִין וְתַרְיִן
אַתּוּן מִתְּבָרְכָאן כְּלָהוּ. וְאִינוּן רַחֲמֵי גּוֹ רַחֲמֵי,
דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח בְּהוּ דִּינָא. וְלֹא, וְהַפְתִּיב יֵשׂא ייָ
פָּנָיו אֵלֶיךָ. אָמַר רַבִּי אָבָא, יֵשׂא: יִסְלַק וַיַּעֲבִיר
בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח דִּינָא כָּלֶל.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעָתָא דְּכַהֲנָא פְּרִיס
יְדוּי, אֲסִיר לִיָּה לְעַמָּא לְאַסְתַּכְּלָא בִּיָּה,
מִשּׁוּם דְּשְׂכִינְתָּא שְׂרִיא בִּידוּי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
אִי הָכִי, כִּיּוֹן דְּלֹא חֲמָאן מָה אֲכַפֵּת לָהּ, דְּהָא
כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ג) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחִי, בְּחַיֵּיהוֹן
לֹא חֲמָאן, אֲבָל בְּמִיתָתָהוֹן חֲמָאן. אָמַר לִיָּה,
מִשּׁוּם דְּשִׁמְא קְדִישָׁא רְמִיזָא בְּאַצְבָּעֵן דִּידוּי,
וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְדַחֲלָא, אָף עַל גִּבּוֹ דְּלֹא חֲמָאן
שְׂכִינְתָּא, לֹא בַּעֲאן לְאַסְתַּכְּלָא בִּידֵיהוּ דְּכַהֲנֵי,
בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּחוּן עַמָּא חֲצִיפָאן לְגַבִּי
שְׂכִינְתָּא.

תַּאנָּא, בְּהֵיא שַׁעָתָא דְּכַהֲנָא פְּרִיס יְדוּי,
צִרְיִין עַמָּא לְמִיתַב בְּדַחֲלִלוֹ,
בְּאִימְתָא, וְלִינְדַע דְּהֵיא שַׁעָתָא, עֵידֵן רַעוּתָא
אִשְׁתַּכַּח בְּכָלָהוּ עַלְמִין, וּמִתְּבָרְכָן עַלְאִין
וְתַתְּאִין, וְלִית דִּינָא בְּכָלָהוּ. וְהוּא שַׁעָתָא,
דְּאַתְּגַּלִּי סְתִימָא עֲתִיקָא דְּעֲתִיקִין בְּזַעִיר אֲנָפִין
וְאַשְׁתַּכַּח שְׁלָמָא בְּכָלָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵי תַלְתָּ קְרָאִי (דף קמ"ז ע"ב)

רִישֵׁיהוֹן יו"ד יו"ד יו"ד, יִבְרַכְךָ ייָאֵר ייָשׂא. כְּלָהוּ לְאַחֲזָאָה

לְהִרְאוֹת אֲמוֹנָה הַשְׁלֵמָה,
וּלְהַתְּבָרֵךְ מִהַעֲתִיק מִי שְׁצָרִיף.
יו"ד יו"ד יו"ד, לְהַתְּבָרֵךְ זְעִיר
אֲנִפִּין מִעֲתִיק הַכֹּל. וּמִשּׁוּם כֵּן,
בְּכֻכָּהּ ה' לְמַעַלָּה, וַיִּשְׁמְרֶהָ הוּא
לְמִטָּה, וְכֵן כָּלָם.

וְשִׁנָּה הַתֵּנָּא לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִי
שְׁמַצְטַר בְּחִלּוּמוֹ, שְׂיָבֵא בְשֻׁעָה
שֶׁהַכֹּהֲנִים פּוֹרְשִׁים יְדִיהֶם,
וַיֹּאמֶר: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שֶׁלְךָ
וּחִלּוּמוֹתַי שֶׁלְךָ וְכו'. לָמָּה?
מִשּׁוּם שְׁאוֹתָהּ שְׁעָה נִמְצְאוּ
רַחֲמִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת, וּמִי
שְׂיָבֵקֶשׁ תְּפִלָּתוֹ בְּצַעְרוֹ, מִתְּהַפֵּף
לוֹ דִּין לְרַחֲמִים.

וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי. מַה זֶה וְשָׁמוּ אֶת
שְׁמִי? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִתְקַנּוּ,
כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב (במדבר ד) וְשָׁמוּ אוֹתָם
אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאוֹ.
לְהַתְּקִין בְּבִרְכָּתָם פְּתָרִים שֶׁל יָמִין
לְיָמִין, וּכְתָרִים שֶׁל שְׂמָאל
לְשְׂמָאל כְּרָאוּי, שְׁצָרִיף שֶׁלֹּא
יִטְעוּ בָהֶם לְהַתְּקִין הַכֹּל כְּדִי
שִׁיתְּבָרְכוּ עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וְאַם יַעֲשׂוּ כֵּן, מַה כְּתוּב? וְאֲנִי
אֲבָרְכֶם. לָמִי? לְאוֹתָם כֹּהֲנִים,
שֶׁכְּתוּב (בראשית כז) וּמִבְּרַכְיָה בְּרוּךְ.
וְכָתוּב (שם יב) וְאֲבָרְכָה מִבְּרַכְיָה.
הֵם מְבָרְכִים אֶת הָעָם, וְאֲנִי אֲבָרְךָ
אוֹתָם, וּלְפִיכָךְ כְּתוּב וְשָׁמוּ, וְלֹא
כְּתוּב יֹאמְרוּ אוֹ יִזְכְּרוּ.

רַמְדֵּנוּ, כֹּל כֹּהֵן שֶׁלֹּא אוֹהֲבִים
אוֹתוֹ הָעָם, לֹא יִפְרֹשׁ יָדָיו.
וּמַעֲשֵׂה הָיָה כֹּהֵן אֶחָד שֶׁקָּם
וּפָרַשׁ יָדָיו, וְעַד שֶׁלֹּא הִשְׁלִים
נַעֲשֶׂה גַל עֲצָמוֹת. מַה הִטָּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁלֹּא בָרַךְ בְּחִבּוּבָה. וְקָם
אַחֵר וּפָרַשׁ יָדָיו וּבָרַךְ, וְהִתְתַּקֵּן
אוֹתוֹ הַיּוֹם. כֹּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ אוֹהֵב
אֶת הָעָם אוֹ הָעָם לֹא אוֹהֲבִים
אוֹתוֹ, לֹא יִפְרֹשׁ יָדָיו לְבָרַךְ אֶת
הָעָם, שֶׁכְּתוּב (משלי כב) טוֹב עֵין
הוּא יְבָרַךְ, אֶל תִּקְרִי יְבָרַךְ, אֲלֵא
יְבָרַךְ.

מִהִימָנוּתָא שְׁלִימָא. וּלְאַתְּבָרְכָא מִעֲתִיקָא מָאן
דְּאֲצְטְרִיף. יו"ד יו"ד יו"ד, לְאַתְּבָרְכָא זְעִיר
אֲנִפִּין מִעֲתִיקָא דְכָלָא. וּבִגִּין כֵּן יְבָרְכֶךָ יי
לְעִילָא, וַיִּשְׁמְרֶהָ הוּא לְתַתָּא, וְכֵן כָּלָהּ.

וְהָאֲנִי תֵּנָּא קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי מָאן
דְּמַצְטַר בְּחִלּוּמִיה, לִיתִּי בְשֻׁעָתָא דְכַהֲנֵי
פְּרִסֵּי יְדִיָּהוּ, וְלִימָא רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שֶׁלְךָ
וּחִלּוּמוֹתַי שֶׁלְךָ וְכו'. אֲמַאי. מִשּׁוּם דִּהְיָא
שְׁעָתָא אֲשַׁתְּכַחוּ רַחֲמֵי בְּעֵלְמִין כָּלָהּ, וּמָאן
דִּיבְעֵי צְלוּתִיה בְּצַעְרִיה, אֶתְהַפֵּף לִיה דִּינָא
לְרַחֲמֵי.

וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי. (במדבר ו) מַהוּ וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִתְקַנּוּ. כִּמָּה דְכְּתִיב,
(במדבר ד) וְשָׁמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְאֵל
מִשְׁאוֹ. לְאַתְקֵנָא בְּבִרְכָּתָהוֹן פְּתָרִין דִּימִינָא
לִימִינָא, וּכְתָרִין דְּשְׂמָאלָא לְשְׂמָאלָא, כְּדָקָא
חֲזִי. דְּבַעֲיָא דְלֹא יִטְעוֹן בַּהוֹן, לְאַתְקֵנָא כָּלָא,
בִּגִּין דִּיתְבָּרְכוּן עֲלֵאִין וְתַתָּאִין.

וְאִי יַעֲבֹדוֹן הָכִי, מַה כְּתִיב. וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.
לְמָאן. לְאֵינּוֹן כֹּהֲנֵי, דְכְּתִיב, (בראשית כז)
וּמִבְּרַכְיָה בְּרוּךְ. וְכְתִיב (בראשית יב)
וְאֲבָרְכָה מִבְּרַכְיָה. אֵינּוֹן מְבָרְכִין לְעַמָּא, וְאֲנָא אֲבָרְךָ
לָהּ. וּלְפִיכָךְ כְּתִיב וְשָׁמוּ, וְלֹא כְּתִיב יֹאמְרוּ,
אוֹ יִזְכְּרוּ.

תֵּאנָּא, כֹּל כֹּהֵן דְּלֹא רַחֲמִין לִיה עַמָּא, לֹא
יִפְרוּס יָדָיו. וְעוֹבְדָא הָוָה בְּחֵד כֹּהֵן
דְּקָם וּפְרִיס יָדָיו, וְעַד דְּלֹא אֲשָׁלִים, אֶתְעַבִּיד
תְּלָא דְגֵרְמִי. מָאִי טַעַמָּא. מִשּׁוּם דְּלֹא בְרִיף
בְּחִבּוּבוּתָא. וְקָם אַחֵר וּפְרִיס יָדָיו וּבָרַיף,
וְאֶתְתַּקֵּן הָהוּא יוֹמָא. כֹּל כֹּהֵן דִּהוּא לֹא רַחֲמִים
לְעַמָּא, אוֹ עַמָּא לֹא רַחֲמִין לִיה, לֹא יִפְרוּס
יָדָיו לְבָרְכָא לְעַמָּא, דְכְּתִיב, (משלי כב) טוֹב עֵין
הוּא יְבָרַךְ אֶל תִּקְרִי יְבָרַךְ, אֲלֵא יְבָרַךְ.

לְמַדְנוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה מַה פְּתוּב בְּאֹתוֹ בְּלָעַם הָרָשָׁע. בְּשַׁעֲרֵי שְׁנַמְסֵר לוֹ לְבָרְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה מְשֻׁנֵּי בְעֵין רָעָה כְּדִי שְׁלֹא תִתְקַּח הַבְּרָכָה, וְהִנֵּה תוֹלֵה דְבָרָיו בְּאוֹתָהּ עֵין רָעָה, שְׁפָתוֹב (במדבר כד) נֶאֱמַר בְּלָעַם בְּנוֹ כְּעֵר. מַה זֶה בְּנוֹ כְּעֵר? מֵאוֹתוֹ שֶׁהִנֵּה שׁוֹנֵא אוֹתוֹ יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְנֶאֱמַר הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵין, שְׁפָתוֹב הָעֵין טוֹב מֵהֶם, כְּדִי שְׁלֹא יִתְפָּרְכוּ וְלֹא תִתְקַּח הַבְּרָכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּף הוּא בּוֹדֵא, שְׁנַמְצָאָת פְּתִיחַת (שְׁנַמְצָאָת פְּתִיחַת) עֵין לְבָרְךָ, שְׁפָתוֹב (דניאל ט) פִּקְח עֵינֶיךָ, כְּדִי לְבָרְךָ. וּבִרְכַּת רַב הַמְּנוּנָא סָבָא כִּף הִנֵּה אוֹמֵר: הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְקַח עֵינָיו עֲלֶיךָ. וּבְאֹתוֹ רָשָׁע פְּתוּב שְׁתֵּם הָעֵין, כְּדִי שְׁלֹא יִתְפָּרְכוּ עַל יָדוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֵכֵן צָרִיךְ הַכֵּה לְבָרְךָ בְּעֵין טוֹבָה, בְּרַכְתּוֹ תִּתְקַּח. וְשְׁלֹא מִכָּרְךָ בְּעֵין טוֹבָה, כְּתוּב (משלי כג) אֵל תִּלְחֹם אֶת לֶחֶם רַע עֵין וְאֵל תִּתְּאוּ לְמִטְעָמוֹתָיו. כְּלוּמָר, אֵל תִּבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ בְּרָכָה כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בֹּא רְאֵה, כְּתוּב (דברים כג) וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמּוֹעַ אֶל בְּלָעַם וְגו'! לְשִׁמּוֹעַ אֶל בְּלָעַם? אֵל בָּלַק הִנֵּה צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת, שְׁהָרִי בָלַק עָשָׂה הַכֹּל! מַה זֶה אֵל בְּלָעַם? אֵלֹא מִשּׁוֹם שֶׁהִנֵּה סוֹתָם עֵינָיו כְּדִי שְׁלֹא יִתְפָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל. לְמַדְנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לוֹ הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָלָעַם: רָשָׁע, אִתָּה סוֹתָם עֵינֶיךָ כְּדִי שְׁלֹא יִתְפָּרְכוּ בְּנֵי - אֲנִי אֶפְקַח עֵינִי, וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁתֹּאמַר, אֶהְפֹּךְ אוֹתָם לְבָרְכָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם) וַיִּהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ וְגו'.

וְעַל כֵּן כְּתוּב, (משלי כב) טוֹב עֵין הוּא יְבָרְךָ כִּי נִתֵּן מִלְחָמוֹ לְדָל.

תֵּאֲנֵא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתוּב בְּהֵהוּא רָשָׁע דְּבָלָעַם, בְּשַׁעֲרֵי דְאֶתְמָסֵר לִיהּ לְבָרְכָא לְיִשְׂרָאֵל, הִנֵּה מְשֻׁנֵּי בְעֵינָא בִישָׁא, בְּגִין דְּלֹא יִתְקַּח בְּרַכְתָּא, וְהִנֵּה תְלִי מְלוּי בְּהֵהוּא עֵינָא בִישָׁא, דְּכְתִיב, (במדבר כד) נֶאֱמַר בְּלָעַם בְּנוֹ כְּעֵר. מֵאִי בְנוֹ כְּעֵר. מַה־הוּא דְּהִנֵּה סָאֲנִי לְהוּ יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא. וְנֶאֱמַר הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵין, דְּסִתִּים עֵינָא טָבָא מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּלֹא יִתְפָּרְכוּ, וְלֹא יִתְקַּח בְּרַכְתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הִכִּי הוּא וְדָא, דְּאֶשְׁתַּכַּח פְּקִיעָא (כ"א דְּאֶשְׁתַּכַּח פְּקִיעָא) דְּעֵינָא לְבָרְכָא, דְּכְתִיב, (דניאל ט) פִּקְח עֵינֶיךָ, בְּגִין לְבָרְכָא. וּבְרַכְתָּא דְּרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, הִכִּי אָמַר, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְקַח עֵינָיו עֲלֶיךָ. וּבְהֵהוּא רָשָׁע פְּתִיב, שְׁתוּם הָעֵין. בְּגִין דְּלֹא יִתְפָּרְכוּ עַל יָדוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגִין כִּף פְּהֵנָא דְּבָרִיךְ בְּעֵינָא טָבָא, בְּרַכְתִּיהּ אֶתְקִיָּם. וְדְלֹא מִכָּרְךָ בְּעֵינָא טָבָא, פְּתִיב, (משלי כג) אֵל תִּלְחֹם אֶת לֶחֶם רַע עֵין וְאֵל תִּתְּאוּ לְמִטְעָמוֹתָיו, כְּלוּמָר אֵל תִּבְקֹשׁ מִנֵּיהּ בְּרַכְתָּא כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תֵּאֲנֵא חֲזִי, פְּתִיב (דברים כג) וְלֹא אָבָה יי אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמּוֹעַ אֶל בְּלָעַם וְגו'! לְשִׁמּוֹעַ אֶל בְּלָעַם, אֵל בָּלַק מִיבְעִי לִיהּ, דְּהֵא עָבִיד בָּלַק כָּלֵא, מַהוּ אֵל בְּלָעַם. אֵלֹא מִשּׁוֹם דְּהִנֵּה סִתִּים עֵינָיו, בְּגִין דְּלֹא יִתְפָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל. תֵּאֲנֵא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לִיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָלָעַם, רָשָׁע, אִתָּה סִתִּים עֵינֶיךָ בְּגִין דְּלֹא יִתְפָּרְכוּ בְּנֵי. אֲנֵא אֶפְקַח עֵינִי, וְכָל מַלְיָן דְּתִימָא, אֶהְפֹּךְ לְהוּ לְבָרְכָא. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, וַיִּהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ וְגו'.

וְעַל דָּא כְּתִיב, טוֹב עֵין הוּא יְבָרְךָ כִּי נִתֵּן מִלְחָמוֹ לְדָל. מַהוּ מִלְחָמוֹ. כְּמָה

מה זה מלחמו? כמו שבארנו, שכתוב (ויקרא כא) לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו'. משמע שקדשי הקדשים, לחם אלהיו יצא ממנו, ולכן פי נתן מלחמו לדל. למדנו פמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שעליונים ותחתונים מתפרכים רק בגלל ישראל.

שם מדנו, אמר רבי יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי, נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יפגס בירושלים של מעלה עד שיפגסו ישראל בירושלים של מטה, שנאמר (הושע יא) בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר. כלומר, כל זמן שהשכינה פאן בגלות, השם שלמעלה לא נשתלם, וכל התקונים לא נתקנו, כביכול נשאר השם הקדוש חסר.

רבי אבא היה הולך ללוד, פגע בו רבי זירא בר רב. אמר לו, הרי ראיתי פני השכינה, ומי שרואה פני השכינה, צריך ללכת ולרוץ אחריה. זהו שכתוב (הושע ו) ונדדפה נרדפה לדעת את יי. וכתוב (ישעיה ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי וגו'. כי מציון תצא תורה וגו'. ואנא בעינא למיהך בתרף, ולמילך מאינון מלי מעלייתא, דאתון טעמין כל יומא, מאדרא קדישא.

מה זה שכתוב, (בראשית טו) והאמן בה' ויחשבה לו צדקה? אם הקדוש ברוך הוא חשב אותה לאברהם או אברהם לקדוש-ברוך-הוא? ואני שמעתי שהקדוש ברוך הוא חשב אותה לאברהם, ולא התישב בלבי. אמר לו, כך בארנו, ולא היה כך. בא ראה, ויחשבה, לא כתוב ויחשב לו, אלא ויחשבה, ודאי שאברהם חשב אותה לקדוש-ברוך-הוא. אמר לו הקדוש ברוך הוא, צא מאצטגנינות

דאוקימנא, דכתיב, (ויקרא כא) לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו'. משמע דקדשי הקדשים לחם אלהיו נפק מניה. ובגין כך פי נתן מלחמו לדל. תניא, פמה חביבין ישראל קמי קדשא בריך הוא, דעלאי לא מתפרכי אלא בגיניהון דישראל.

דתנין, אמר רבי יהודה, אמר רבי חייא, אמר רבי יוסי, נשבע הקדוש ברוך הוא, שלא יפגס בירושלים של מעלה, עד שיפגסו ישראל בירושלים של מטה, שנאמר (הושע יא) בקרבך קדוש ולא אבא בעיר. כלומר, כל זמן דשכינתא הכא בגלותא, שמא דלעילא לא אשתלים. וכל תקונין לא אתקנו, כביכול אשתאר (דף קמ"ז ע"א) שמא קדישא חסרא.

רבי אבא היה אזיל ללוד, פגע ביה רבי זירא בר רב, אמר ליה הא חמינא אפי שכינתא, ומאן דחמי אפי שכינתא, בעי למיזל ולרהטא בתראה. הדא הוא דכתיב, (הושע ו) ונדדפה נרדפה לדעת את יי. וכתוב (ישעיה ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי וגו'. כי מציון תצא תורה וגו'. ואנא בעינא למיהך בתרף, ולמילך מאינון מלי מעלייתא, דאתון טעמין כל יומא, מאדרא קדישא.

מאי דכתיב, (בראשית טו) והאמן ביי ויחשבה לו צדקה, אי קדשא בריך הוא חשבה לאברהם, או אברהם לקודשא בריך הוא. ואנא שמענא, דקודשא בריך הוא חשבה לאברהם, ולא אתישבא בלבאי. אמר ליה הכי אוקימנא, ולא הכי הוי. תא חזי, ויחשבה, ויחשוב לו לא כתיב, אלא ויחשבה, אברהם ודאי חשבה לקודשא בריך הוא. דתניא, כתיב (בראשית טו) ויציא אותו החוצה, אמר ליה קדשא לקדוש-ברוך-הוא. שלמדנו, כתוב ויציא אותו החוצה. אמר לו הקדוש ברוך הוא, צא מאצטגנינות

שֶׁלָךְ, לֹא אוֹתָהּ הִדְרָךְ לְדַעַת שְׁמִי, אֶתָּה רוֹאֶה וְאֲנִי רוֹאֶה, אֲבָרָם אֵינוֹ מוֹלִיד, אֲבָרָהֶם מוֹלִיד. מִכָּאן וְהִלָּאֵה הַשְׁתַּדְּלוּ בְּדֶרֶךְ אַחֲרָת, כ"ה יִהְיֶה זֶרַעַךְ. מֶה זֶה כ"ה? הִיא כְּתוּר עֲשִׂירֵי הַקְדוּשׁ שֶׁל הַמֶּלֶךְ לְדַעַת אֶת שְׁמוֹ, וְהִיא הַכְּתוּר שֶׁהַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים מִמֶּנָּה.

וְכִמְדַּנּוּ, כֹּה יִהְיֶה זֶרַעַךְ מִמֶּשׁ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׂמַח אֲבָרָהֶם לְהַסְתַּפֵּל וְלְדַעַת אֶת שְׁמוֹ וְלִהְדַּבֵּק בוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַתַּבְשׂוּר בְּכ"ה, וְאֵף עַל גֵּב שֶׁמִּתְעוֹרְרִים מִמֶּנָּה הַדִּינִים, חָשַׁב אֲבָרָהֶם לְאוֹתוֹ הַכְּתוּר, אֵף עַל גֵּב שֶׁהִיא דִּין, כָּאֵלּוּ הִיא רַחֲמִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיַּחֲשֹׁבָהּ. מֶה זֶה וַיַּחֲשֹׁבָהּ? אֶת אוֹתוֹ הַכְּתוּר, צִדְקָה וְרַחֲמִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כ"ה הִיא כְּתוּר עֲשִׂירֵי, וְנִקְרָאת צִדְקָה, וּמִמֶּנָּה מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים. וְאֲבָרָהֶם, אֵף עַל גֵּב שֶׁיָּדַע שֶׁמִּהְצִדֵּק הַזֶּה מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים, הוּא חָשַׁב אוֹתָהּ צִדְקָה שְׁלֵל מִתְעוֹרְרִים מִמֶּנָּה הַדִּינִים, בְּגִלָּל שֶׁהִיא רַחֲמִים.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֶה שְׁכָתוּב (שם כד) 'וְה' בְּרַךְ אֶת אֲבָרָהֶם בְּכָל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יומים-א כט) כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ. וְכָתוּב כֹּה תִּבְרָכוּ. שֶׁבְּגִלָּל יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכַת הַכ"ה עַל יְדֵי הַכֶּהֱן, בְּשִׁבִּיל שִׁיתְבָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁחָה, וְתִמְצָא בְּרָכָה בְּכָל. וְלַעֲתִיד לְבֹא (כתוב) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (תהלים קלד) 'יִבְרַכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וְגו'.' (שם קלה) בְּרוּךְ ה' מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן יְרוּשָׁלַם.

וַיְהִי בְּיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה וְגו'. שָׁנָה רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹם שֶׁנִּכְנְסָה כָּלָה לַחֲפָה. בְּמָה בְּאֲרָנוּ בְּיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה? אֵלָּא מִלֵּמַד שֶׁעַל יְדֵי מֹשֶׁה נִכְנְסָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכִי עַד עָכְשׁוּ הִתְעַפְּכָה שְׁלֵל נִכְנְסָה לְמִקּוּמָהּ, וְהָרִי כְּתוּב (שמות מ) וְלֹא יָכַל מֹשֶׁה לְבּוֹא אֶל אֱהֱל מוֹעֵד

בְּרִיךְ הוּא, צֹא מֵאֲצִטְגָּנוֹנוֹת שְׁלָךְ, לֹא הוּא אוֹרְחָא לְמַנְדַּע שְׁמִי, אֶת חָמִי, וְאֵנָּה חֲמִינָא, אֲבָרָם אֵינוֹ מוֹלִיד, אֲבָרָהֶם מוֹלִיד. מִכָּאן וְהִלָּאֵה, אֲשַׁתְּדְּלוּ בְּאֲרָחָא אַחֲרָא, כ"ה יִהְיֶה זֶרַעַךְ. מָאִי כ"ה. הִיא כְּתוּרָא עֲשִׂירָאֵה קְדִישָׁא דְּמִלְפָא, לְמַנְדַּע שְׁמִיָּה, וְהִיא כְּתוּרָא דְּדִינִין מִתְעַרְיִן מִמֶּנָּה.

וְתֵאנָא, כֹּה יִהְיֶה זֶרַעַךְ מִמֶּשׁ. בְּהִיא שְׁעֵתָא חֲדֵי אֲבָרָהֶם, לְאַסְתַּפֵּלָא וְלְמַנְדַּע שְׁמִיָּה, וְלֹא תִדְבָּקָא בִּיה, מִשּׁוּם דְּאֵתְבָשׂוּר בְּכ"ה, וְאֵף עַל גֵּב דְּדִינִין מִתְעַרְיִן מִמֶּנָּה, חֲשֹׁבָהּ אֲבָרָהֶם לְהִהוּא כְּתוּרָא, אֵף עַל גֵּב דְּהִיא דִּינָא, כָּאֵלּוּ הִיא רַחֲמִי. הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב, וַיַּחֲשֹׁבָהּ. מָאִי וַיַּחֲשֹׁבָהּ. לְהִהוּא כְּתוּרָא. צִדְקָה רַחֲמִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כ"ה כְּתוּרָא עֲשִׂירָאֵה הִיא, וְאֵתְקָרִי צִדְ"ק, וְדִינִין מִתְעַרְיִן מִמֶּנָּה, וְאֲבָרָהֶם אֵף עַל גֵּב דִּינָא דְּדִינִין מִתְעַרְיִן מִמֶּנָּה מִהִיא צִדְקָה. הוּא חֲשֹׁבָהּ צִדְקָה, דְּדִינִין לֹא מִתְעַרְיִן מִמֶּנָּה, בְּגִין דְּהוּא רַחֲמִי.

הֵנוּ אָמַר רַבִּי אֲבָא, מָאִי דְּכָתִיב, (בראשית כד) וַיִּבְרַךְ אֶת אֲבָרָהֶם בְּכָל, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (דברים יומים א כט) כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ. וְכָתִיב כֹּה תִּבְרָכוּ, דְּבִגְיָנִיָּהּ דִּיִּשְׂרָאֵל מִתְבָּרַךְ הִיא כ"ה עַל יָדָא דְּכִהְנָא, בְּגִין דִּיִּתְבָּרְכוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וַיִּשְׁתַּפַּח בְּרַכְתָּא בְּכָלָא וּלְזִמְנָא דָּאֵתִי (ס"א כתיב) כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים קלד) 'יִבְרַכְךָ יי מִצִּיּוֹן וְגו'.' (תהלים קלה) בְּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם.

וַיְהִי בְּיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה וְגו'. (במדבר ד') תָּנָא רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹם שֶׁנִּכְנְסָה כָּלָה לַחֲוּפָה. בְּמָאִי אוֹקִימָנָא בְּיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה. אֵלָּא מִלֵּמַד, דְּעַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה נִכְנְסָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכִי עַד הִשְׁתָּא אֲתַעַפְּכַת דְּלֹא עֵיילַת לְדוּכְתָּהּ, וְהַכְּתִיב עָכְשׁוּ הִתְעַפְּכָה שְׁלֵל נִכְנְסָה לְמִקּוּמָהּ, וְהָרִי כְּתוּב (שמות מ) וְלֹא יָכַל מֹשֶׁה לְבּוֹא אֶל אֱהֱל מוֹעֵד

וגו' ? אמר רבי יצחק, אין מקדם ומאחר בתורה.

ויהי ביום פלות משה, ודאי פלות של משה. ששנינו, אמר רבי שמעון, מהו שכתוב (תהלים סח) עלית למרום שבית שבי וגו' ? אלא בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות א) של נעליך מעל רגליך, הזדעזע הדר. אמר מיכאל לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, התרצה לסתר אדם ? והרי כתוב (בראשית ה) זכר ונקבה בראם ויברך אתם, ואין נמצאת הברכה אלא במי שהוא זכר ונקבה, ואתה אומר להפך מאשתו ?

אמר לו: הרי קיים משה פריה ורביה, כעת אני רוצה שישא את השכינה, ובשבילו תרד השכינה לדור עמו. זהו שכתוב עלית למרום שבית שבי. ומהו השבי ? שכינה שנסאה לה. לקחת מתנות באדם. באדם לא כתוב, אלא באדם הידוע למעלה. וביום שירדה השכינה, אותו יום שנסאה למשה היא ירדה, זהו שכתוב פלות משה, פלות משה ממש.

וביהושע שפניו כפני הלבנה, כתוב (יהושע ה) של נעליך, שלא נפרד אלא בזמנים ידועים, שהרי השכינה לא נסאה לו כל כך ולא נראתה לו, שכתוב (שם) ויפל יהושע אל [על] פניו ארצה. אבל כאן פלות משה ודאי. מתנות באדם, מתנת כתוב. אשרי חלקו של משה שרבוננו חפץ ביקרו על כל שאר בני העולם.

ויאמר ה' אל משה נשיא אחד ליום. מהו ליום ? אמר רבי יהודה, ימים שלמעלה שהתחנכו להתברך באותם שנים עשר

באינון תריסר תחומין,

ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו'. אמר רבי יצחק אין מוקדם ומאוחר בתורה.

ויהי ביום פלות משה, פלות של משה ודאי. דתנינן אמר רבי שמעון, מאי דכתיב, עלית למרום שבית שבי וגו'. אלא בשעה שאמר לו קדשא בריך הוא, (שמות א) של נעליך מעל רגליך, אזדעזע הדר, אמר מיכאל קמי קדשא בריך הוא, רבוננו של עולם תבעי לסתור אדם. והא כתיב (בראשית ה) זכר ונקבה בראם ויברך אותם, ולית ברכתא אשתכח, אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא, ואת אמרת לאתפרשא מאתתיה.

אמר ליה הא קיים משה פריה ורביה, השתא אנא בעינא דיתנסב בשכינתא, ובגיניה יחות שכינתא לדיירא עמיה, הדא הוא דכתיב עלית למרום שבית שבי. ומאי שבי. שכינתא דאתנסיבת עמו. לקחת מתנות באדם. באדם לא כתיב, אלא באדם הידוע למעלה. וביומא דנחתת שכינתא, ההוא יומא דאתנסבא במשה נחתא, הדא הוא דכתיב פלות משה, פלות משה ממש.

וביהושע דאנפוי כאנפי סיהרא כתיב, (יהושע ה) של נעליך, דלא אתפרש אלא בזמנין ידיעין, דהא לא אתנסיבת עמיה שכינתא כל כך, ולא אתחזי ליה, דכתיב (יהושע ה) ויפל יהושע אל [על] פניו ארצה. אבל הכא פלות משה ודאי. מתנות באדם, מתנת כתיב, זכאה חולקיה דמשה, דמאריה בעי ביקריה, על כל שאר בני עלמא.

ויאמר יי אל משה נשיא אחד ליום. (במדבר ד) מהו ליום. אמר רבי יהודה, יומין דלעילא, דאתחנכו (דף קמ"ח ע"ב) לאתברכא,

תחומים שגפרידים, וכל אחד התפתח והתחנך בברכה על ידי אותם שלמטה. למדנו, כלם מתברכים בגלל מזבח שלמעלה, ואפלו התחתון, ואפלו עובדי כוכבים ומזלות מתברכים.

שקמדנו, אמר רבי שמעון, אלמלא לא הקריבו שנים עשר נשיאים אלו, לא יכל העולם לעמד לפני שנים עשר נשיאי ישמעאל, שכתוב, (בראשית כה) שנים עשר נשיאים לאמתם. משהקריבו אלו של ישראל, לקחו שלטון של הכל, משום כך נשיא אחד ליום.

וכך מה שהקריבו, כדגמה שלמעלה הקריבו, כדי שיתברכו כלם. אילים ששים, עתודים ששים, כמו שכתוב (שיר השירים ג) ששים גברים סביב לה, שבצד הגבורה. כף אחת עשרה זהב וגו', והרי נתבאר. אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא מוריק עליהם ברכות ומקשיב לתפלותיהם, ועליהם כתוב (תהלים קב) פנה אל תפלת הערער ולא כזה את תפלתם וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת בהעלותך

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואמרף אליו בהעלותך את הנרת וגו'. רבי יהודה פתח, (תהלים יט) והוא כחתן יצא מחפתו וגו'. אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא רצה בהם, ונתן להם תורת אמת, עץ חיים, שבו האדם אוזח (יורש) חיים לעולם הזה וחיים לעולם הבא. שכל מי שמשתדל בתורה ואוחז בה, יש לו חיים (אוחז בחיים). וכל מי שעוזב דברי התורה ונפרד מהתורה, כאלו נפרד מהחיים,

דמתפרשא, וכל חד אתתקן ואתחנך בברכתא על ידי דאלין דלתתא. תאנא, בלהו מתברכן בגין מדבחה דלעילא, ואפילו תתאה ואפילו עובדי כוכבים ומזלות מתברכן.

דתנא, אמר רבי שמעון, אלמלא לא אקריבו אלין תריסר נשיאין, לא יכיל עלמא למיקם קמי תריסר נשיאי ישמעאל, דכתיב, (בראשית כה) שנים עשר נשיאים לאומותם. מדאקריבו אלין דישראל, נסיבו שולטנותא דכלהו, בגין כך נשיא אחד ליום.

וכך מה דאקריבו, כגוונא דלעילא אקריבו, בגין דיתברכון בלהון. אילים ששים, עתודים ששים, כמה דכתיב, (שיר השירים ג) ששים גבורים סביב לה, דבסטר גבורה. כף אחת עשרה זהב וגו', והא אתמר, זכאה חולקיהון דצדיקאי, דקודשא בריך הוא מריק עלייהו ברקאן, וציית צלותהון, ועלייהו כתיב, (תהלים קב) פנה אל תפלת הערער ולא כזה את תפלתם וגו'.

ברוך יי לעולם אמן ואמן.

ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת בהעלותך

וידבר יי אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואמרף אליו בהעלותך את הנרות וגו', (במדבר ח) רבי יהודה פתח, (תהלים יט) והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'. זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהון, ויהב להון אורייתא דקשוט, אילנא דחיי, דביה אחיד בר נש (ס"א ורית) חיינ להאי עלמא, וחיינ לעלמא דאתי. דכל מאן דאשתדל באורייתא ואחיד בה, אית ליה חיינ (ס"א אחיד בחיין). וכל מאן דשביק מלי דאורייתא, ואתפרש מאורייתא, כאלו

משום שהיא חיים, וכל דבריה חיים. זהו שכתוב (משלי ד) כי חיים הם וגו'. וכתוב (שם ג) רפאות תהי לשרך וגו'.

בא ראה, עץ החיים אחוז ממעלה למטה. ושמש זו שמאירה לכל, אורה מתחיל מהראש, ומתפשט בגוף האילן בדרך ישר. שני צדדים אחוזים בו, אחד לצפון ואחד לדרום, אחד ימין ואחד שמאל, (והם) בשעה שמאירה השמש כמו שנתבאר, מאותו גוף (גוף) האילן, מחזק לזרוע ימין ומאיר בתקפו, ומתקפו מאיר השמאל ונכלל באורו.

והוא כחתן יצא מחפתו. מהי חפתו? זהו (שיר השירים א) עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. יצא מחפתו - זהו ראש של כל אור, כמו שנאמר בפסוק שלאחריו, מקצה השמים מוצאו. זו ראשית הכל שנקראת מקצה השמים. ואז יצא כחתן ממש, כשיוצא לפגוש את פלתו אהובת נפשו, ופורש זרועותיו ומקבלה.

כמו זה והוא כחתן יצא מחפתו, הולכת השמש ומתפשטת למערב. כיון שמערב מתקרב, צפון מתעורר מולו בתחלה, ומתקרב למערב, ומזוג אותו במקומו, כמו שנאמר שכתוב (שם ב) שמאלו פחת לראשי. ואחר כך צד דרום, שהוא ימין, שכתוב וימינו תחבקני. אז ישיש כגבור לרוץ ארח, להאיר הלכנה, ופרשוה. בא ראה, בהעלתך את הנרת - אלו מנורות עליונות שכלן מאירות כאחת מהשמש.

רבי אבא פתח, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון. הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא ראה, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם

מתפרש מחיין, בגין דהיא חיין, וכל מלוי חיין, הדא הוא דכתיב, (משלי ד) כי חיים הם וגו'. וכתוב (משלי ג) רפאות תהי לשרך וגו'.

תא חזי, אילנא דחיי, אחיד מעילא לתתא. והאי שמשא דנהיר לכלא, נהורא דיליה שארי מרישא, ואתפשט בגופא דאילנא בארץ מישר, ב' סטרין אחידן ביה, חד לצפון, וחד לדרום. חד ימינא, וחד שמאלא. (ואינון) בשעתא דשמשא נהיר כמה דאתמר, מההוא גופא (ס"א) דאילנא, אתקיף לדרועא דימינא, ואנהיר בתוקפיה. ומתוקפיה נהיר שמאלא, ואתכליל בנהוריה.

והוא כחתן יוצא מחפתו, מאן איהו חפתו. דא איהו (שיר השירים ג) עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. יוצא מחפתו, דא איהו רישא דכל נהורא כמה דאת אמר בקרא דאבתריה, מקצה השמים מוצאו, דא שירותא דכלא, דאקרי מקצה השמים. וכדין, נפיק כחתן ממש, פד נפיק לאערעא לכלתיה, רחימתא דנפשו, ופריש דרועוי, ומקבל לה. כהאי גוונא והוא כחתן יוצא מחפתו, אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב, כיון דמערב אתקריב, סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא, וקריב למערב, וזויג ליה באתריה, כמה דאתמר דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי. ולבתר סטר דרום דאיהו ימינא, דכתיב וימינו תחבקני. פדין ישיש כגבור לרוץ ארח, לאנהרא סיהרא ואוקמוה. תא חזי, בהעלותך את הנרות, אלן בוצינין עלאין, דכלהו נהירין כחדא מן שמשא. (חסר כאן).

רבי אבא פתח, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון. האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, זכאין אינון ישראל,

תורה הקדושה, ולמדם דרכיו להתדבק בו, ולשמר מצוות התורה לזכות בהן לעולם הבא, וקרבם בשעה שיצאו ממצרים, שהרי אז הוציאם מרשות אחרת, והעלם להאחז בשמו, ואז נקראו בני ישראל בני חורין מהפל, שלא ישובו תחת רשות אחרת, והעלם להאחז בשמו, שעולה על הכל, ששולט על עליונים ותחתונים.

ומתוך אהבתם קרא להם (שמות ז) בני בכרי ישראל, כדגמה (של הקדושה) עליונה. (ועל זה) הרג (והרג) כל בכור שלמעלה ומטה, והתיר קשרים ואסורים של עליונים ותחתונים כדי להוציאם, ועשאם בני חורין מהפל. ועל זה לא רצה הקדוש ברוך הוא לא מלאך ולא שרף, אלא רק הוא. ועוד, שהרי הוא ידע להבחין ולדעת הכל ולהתיר אסורים, ואינם ברשות שליח אחר, אלא בידו.

בא ראה, באותו לילה שרצה הקדוש ברוך הוא להרג כל אותם בכורות כמו שנאמר, בשעה שירד הלילה, באו מזמרים לומר לפניו. אמר להם, לא זמן הוא, שהרי שירה אחרת מזמרים בני בארץ.

בשעה שנחלק הלילה התעוררה רוח צפון, ואז עשה הקדוש ברוך הוא נקמות, וישראל עושים שירה בקול רם, (וישראל מזמרים ואומרים הלל בקול רם) ואז עשאם בני חורין מהפל, ומלאכים עליונים וכל מרכבותיהם היו מקשיבים להם לקולות ישראל. אחר שנמולו, רשמו את בתיהם מאותו דם ומדם הפסח בשלשה רשומים: (שם יב) על המשקוף ועל שתי המזוזות.

מה הטעם? הרי פרשה, משום שהוא רשם קדוש, והמשחית

קדושא ברין הוא יזהב לון אורייתא קדישא, (דף קמ"ט ע"א) ואוליף לון ארחוי, לאתדבקא ביה, ולמיטר פקודי דאורייתא, למזכי בהו לעלמא דאתי. וקריב להו בשעתא דנפקו ממצרים, דהא כדין אפיק לון מרשותא אחרא, וסליק לון לאתאחדא בשמיה, וכדין אקרון בני ישראל, בני חורין מפלא. דלא יתבו תחות רשותא אחרא, וסליק לון לאחדא בשמיה, דסליק על פלא, דשליט על עלאין ותתאין.

ומגו רחימותא דלהון, קרא לון (שמות ד) בני בכורי ישראל, פגוונא (דקדושה) עלאה (ועל

דא). קטל (ס"א וקטל) כל בכור דלעילא ותתא, ושרא קטירין ואסירין דעלאין ותתאין, בגין לאפקא לון, ועביד לון בני חורין מפלא. ועל דא לא בעא קדשא ברין הוא, לא מלאך, ולא שרף, אלא איהו. ועוד, דהא איהו ידע לאבחנא ולמנדע פלא, ולמשרי אסירין, ולאו אינון פרשותא דשליחא אחרא אלא בידיה.

תא חזי, בההוא ליליא דבעא קדשא ברין הוא לקטלא כל אינון בכורי כמה דאתמר, בשעתא דרמש ליליא, אתו מזמרין לזמרא קמיה, אמר לון, לאו עידן הוא דהא שירתא אחרא, מזמרין בני בארעא.

בשעתא דאתפליג ליליא, אתער רוח צפון, וקודשא ברין הוא כדין עבד נוקמין,

וישראל עבדין שירתא בקול רם, (ס"א וישראל מזמרין ואמרין הלל בקול רם) וכדין עבד לון בני חורין מפלא, ומלאכין עלאי, וכל משריין בלהו, הוו צייתין להון לקליהון דישראל. פתר דאתגזרו, רשימו לבתיהון, מההוא דמא, ומדמא דפסחא, בתלת רשימין. (שמות יב) על המשקוף ועל שתי המזוזות.

מאי טעמא. הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא

קדושא, ומחבלא בד איהו נפיק, ורחמי
ההוא דמא דהוה רשים על ההוא פתחא,
חייס עלייהו דישראל, הדא הוא דכתיב
ופסח יי על הפתח וגו'. הכא אית
לאסתכלא, אי קדשא ברין הוא אתי
וקטיל בארעא דמצרים, ולא שליח
אחרא, רשימא דא דעל פתחא למא,
והא כלא גלי קמיה. ותו, מהו ולא יתן
המשחית, ולא ישחית מיבעי ליה.

אלא ודאי הכי הוא, דכתיב, (שמות יב) ויי
הפה כל בכור. ויי: הוא ובית דינו.
וההוא בי דינא הכא אשתכח. (ס"א מנא
דבבלא) ובכלא בעי לאחזאה עובדא, בגין
לאשתזבא. דהא כגוונא דא על גבי
מדפחא, בגין דלא אשתכח מחבלא.
האי בעובדא, ובזמנא דלא אצטריך האי,
פגון ראש השנה, דאיהו יומא
דדינא, ומאריהון דלישנא בישא קיימין
עלייהו דישראל, בעינן מלין, צלותין
ובעיותין, ובעינן לאחזאה עובדא (ס"א ברוקא
ונפשא) כמה דאוקימנא. והא אתמר, ובמה.
בשופר. (לאחזאה שופר) לאתערא שופרא
אחרא. ואנן מפיקין בההוא קלא, רחמי
ודינא כחדא, כלא בדקא יאות. כמה
דההוא שופר עלאה, אפיק קלא דאיהו
כללא כחדא. ולא תערא רחמי קאזלינן,
ולתברא מאריהון דדינא, דלא ישלטון

בהאי יומא. וכד רחמי מתערינן, פלהו בוצינן עלאין נהרין מהאי גיסא
ומהאי גיסא. פדין (משלי טז) באור פני מלך חיים.
תא חזי, בשעתא דכהנא (דבא) אתפון לאדלקא בוצינן לתתא, והוה קריב
קטורת פוסמין, בההוא שעתא פדין בוצינן עלאין נהרין, ואתקטר
כלא כחדא, וחדו וחדוותא אשתכח בכלהו עלמין, הדא הוא דכתיב, (משלי
טז) שמן וקטורת ישמח לב, ועל דא בהעלותך את הנרות.

בא ראה, בשעה שהכנין (הגדול) מתפון
להדליק נרות למטה והיה מקריב קטרת
בשמים, באותה שעה אז מנורות עליונות
מאירות, ונקשר הכל כאחד, ושמחה
וחדוה נמצאת בכל העולמות. והו
שפתוב (שם כז) שמן וקטרת ישמח לב,
ועל זה בהעלותך את הנרות.

בא ראה, בשעה שהכנין (הגדול) מתפון
להדליק נרות למטה והיה מקריב קטרת
בשמים, באותה שעה אז מנורות עליונות
מאירות, ונקשר הכל כאחד, ושמחה
וחדוה נמצאת בכל העולמות. והו
שפתוב (שם כז) שמן וקטרת ישמח לב,
ועל דא בהעלותך את הנרות.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי יצחק, הוּוּ אַזְלִי
בְּאוֹרְחָא, פִּגְעוּ בְּאִינוּן טוּרִי קָרְדוּ, עַד
דִּהוּוּ אַזְלִי, זָקַף עֵינָיו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְחָמִי אִינוּן
טוּרִי רַמָּאי, וְהוּוּ חֲשׂוֹכֵן, וּדְחַלָּן בְּדַחִילוֹ. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר לְאִינוּן חֲבֵרִיָּא, אֵלּוּ אַבָּא הָכָא,
לֹא הָוֵה דַּחִילָנָא, אָבֵל פִּיּוֹן דַּאֲנֵן תִּלְתָּא, וּמַלִּי
דְּאוּרִייתָא בִּינָנָא, דִּינָא הָכָא לֹא אֲשַׁתְּכַח.

פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, כְּתִיב וַתִּנַּח הַתִּיבָה
(בראשית ח) וַתִּנַּח הַתִּבְיָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׂבִיעִי וְגו', עַל הָרִי אֲרָרְט וְגו'.
כִּמְהָ חֲבִיבִים דְּכָרִי הַתּוֹרָה,
שֶׁכָּל דְּכָר וְדְכָר יֵשׁ סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים, וְהַתּוֹרָה כֻּלָּה נִקְרָאת
עֲלִיוֹנָה. וְשִׁנּוּ בִּשְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה
מִדּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה: כָּל דְּכָר שֶׁהִיָּה
בְּכָלֵל וְיֵצֵא מִן הַכָּלֵל, לְלַמֵּד, לֹא
לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל
עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא.

שְׁהָרִי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כָּלֵל עֲלִיוֹן,
אֵף עַל גִּב דְּנִפְיָא מִנָּה, חֵד סְפוּר בְּעֵלְמָא.
וְדָאִי לֹא אֲתִי לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא סְפוּר, אֶלָּא
לְאַחֲזָאָה מַלְיָן עֲלָאִין, וְרִזִּין עֲלָאִין. וְלֹא לְלַמֵּד
עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא.
בְּגִין דִּהַהוּא סְפוּר דְּאוּרִייתָא, אוּ הַהוּא
עוֹבְדָא, אֵף עַל גִּב דִּהַהוּא נִפְקָא מְכָלְלָא
דְּאוּרִייתָא, לָאו לְאַחֲזָאָה עַל גְּרַמִּיָּה נִפְקָ
בְּלִבְדָּ, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא כָּלֵלָא עֲלָאָה
דְּאוּרִייתָא כֻּלָּא נִפְקָ.

בְּגוֹן הָאִי דְּכְתִיב, (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתִּיבָה
בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי בִּשְׁבַעַת עֶשֶׂר יוֹם לַחֲדָשׁ עַל הָרִי
אֲרָרְט. וְדָאִי הָאִי קָרָא מְכָלְלָא דְּאוּרִייתָא נִפְקָ,
וְאֲתִי בְּסְפוּר דְּעֵלְמָא. מָאִי אֲכַפְתָּ לָן, אִי שְׂרִי
בְּהָאִי, אוּ בְּהָאִי, דִּהָא בְּאַתֵּר חֵד לִישְׁרִי. אֶלָּא
לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא. וְזַכָּאִין אִינוּן
יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתִיָּהִיב לָהּ אוּרִייתָא עֲלָאָה
אוּרִייתָא דְּקִשׁוּט. וּמֵאֵן דָּאֵמַר, דִּהַהוּא סְפוּרָא

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק, הוּוּ אַזְלִי
בְּאוֹרְחָא, פִּגְעוּ בְּאִינוּן טוּרִי קָרְדוּ, עַד
דִּהוּוּ אַזְלִי, זָקַף עֵינָיו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְחָמִי אִינוּן
טוּרִי רַמָּאי, וְהוּוּ חֲשׂוֹכֵן, וּדְחַלָּן בְּדַחִילוֹ. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר לְאִינוּן חֲבֵרִיָּא, אֵלּוּ אַבָּא הָכָא,
לֹא הָוֵה דַּחִילָנָא, אָבֵל פִּיּוֹן דַּאֲנֵן תִּלְתָּא, וּמַלִּי
דְּאוּרִייתָא בִּינָנָא, דִּינָא הָכָא לֹא אֲשַׁתְּכַח.

פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, כְּתִיב וַתִּנַּח הַתִּיבָה
בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי וְגו', עַל הָרִי אֲרָרְט וְגו'.
כִּמְהָ חֲבִיבִין מַלִּי דְּאוּרִייתָא, דְּבְכָל מְלָה
וּמְלָה, אֵיתִי רִזִּין עֲלָאִין, וְאוּרִייתָא כֻּלָּא, עֲלָאָה
אֲקָרִי. וְתַנִּינָן בְּתַלְיִסָּר מְכִילָן דְּאוּרִייתָא, כָּל
דְּכָר שֶׁהִיָּה בְּכָלֵל, וְיֵצֵא מִן הַכָּלֵל, לְלַמֵּד, לֹא
לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל
כֻּלּוֹ יֵצֵא.

דִּהָא אוּרִייתָא דְּאִיָּהִי (דף קמ"ט ע"ב) כָּלֵלָא עֲלָאָה,
אֵף עַל גִּב דְּנִפְיָא מִנָּה, חֵד סְפוּר בְּעֵלְמָא.
וְדָאִי לֹא אֲתִי לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא סְפוּר, אֶלָּא
לְאַחֲזָאָה מַלְיָן עֲלָאִין, וְרִזִּין עֲלָאִין. וְלֹא לְלַמֵּד
עַל עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא.
בְּגִין דִּהַהוּא סְפוּר דְּאוּרִייתָא, אוּ הַהוּא
עוֹבְדָא, אֵף עַל גִּב דִּהַהוּא נִפְקָא מְכָלְלָא
דְּאוּרִייתָא, לָאו לְאַחֲזָאָה עַל גְּרַמִּיָּה נִפְקָ
בְּלִבְדָּ, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא כָּלֵלָא עֲלָאָה
דְּאוּרִייתָא כֻּלָּא נִפְקָ.

בְּגוֹן הָאִי דְּכְתִיב, (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתִּיבָה
בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי בִּשְׁבַעַת עֶשֶׂר יוֹם לַחֲדָשׁ עַל הָרִי
אֲרָרְט. וְדָאִי הָאִי קָרָא מְכָלְלָא דְּאוּרִייתָא נִפְקָ,
וְאֲתִי בְּסְפוּר דְּעֵלְמָא. מָאִי אֲכַפְתָּ לָן, אִי שְׂרִי
בְּהָאִי, אוּ בְּהָאִי, דִּהָא בְּאַתֵּר חֵד לִישְׁרִי. אֶלָּא
לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כֻּלּוֹ יֵצֵא. וְזַכָּאִין אִינוּן
יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתִיָּהִיב לָהּ אוּרִייתָא עֲלָאָה
אוּרִייתָא דְּקִשׁוּט. וּמֵאֵן דָּאֵמַר, דִּהַהוּא סְפוּרָא

ספור של התורה, להראות על אותו ספור בלבד הוא בא - תפח רוחו. שאם כן, היא אינה תורה עליונה, תורת אמת, אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת.

בא ראה, מלך בשר ודם לא מכבודו לדבר דברי הדיוט, כל שכן לכתבם. ואם עולה בדעתך ששלך עליון הקדוש ברוך הוא לא היו לו דברים קדושים לכתב ולעשות מהם תורה, אלא שהוא כנס דברי הדיוטות, כמו דברי עשו, דברי הגר, דברי לבן ביצקב, דברי האתון, דברי בלעם, דברי בלק, דברי זמרי, וכןסם, וכל שאר הספורים שפתובים, ועשה מהם תורה.

אם כן, למה נקראת תורת אמת, (תהלים ט) תורת ה' תמימה, עדות ה' נאמנה, פקודי ה' ישרים, מצות ה' ברה, 'ראת ה' טהורה, משפטי ה' אמת, וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב, אלה אותם דברי תורה? אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת, תורת ה' תמימה, וכל דבר ודבר בא להראות דברים (אחרים) עליונים. שאותו דבר של אותו ספור לא להראות על עצמו צא בלבד בא, אלא להראות על אותו כלל הוא בא, כמו שבארנו.

בא ראה, ותנח התיבה וגו'. פסוק זה כן, כל שכן אחרים, (הפסוק הזה כן הוא, ודברי נחבאר) בשעה שדין תלוי על העולם והדינים שרונים, והקדוש ברוך הוא יושב על כסא דין לדון העולם באותו פסא, כמה רשומים נרשמו בו, כמה פתקים גנוזים בתוכו בתוך תיק המלך. כל הספרים שפתוחים שם נגזו, ומשום כן לא נשפח

דאורייתא, לאחזאה על ההוא ספור בלבד קאתי, תיפח רוחיה. דאי הכי, לאו איהי אורייתא עלאה, אורייתא דקשוט, אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה, איהי אורייתא דקשוט.

תא חזי, מלך בשר ודם, לאו יקרא דיליה הוא, לאשתעי מלה דהדיוטא, כל שפן למכתב ליה, ואי סליק בדעתך, דמלפא עלאה קדשא ברוך הוא, לא הוו ליה מלין קדישין, למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא, אלא דאיהו כניש כל מלין דהדיוטין, פגון מלין דעשו. מלין דהגר. מלין דלבן ביצקב. מלין דאתון. מלין דבלעם. מלין דבלק. מלין דזמרי. וכניש להו, וכל שאר ספורין דכתיבין, ועביד מנייהו אורייתא.

אי הכי, אמאי אקרי (מלאכי ב) תורת אמת, (תהלים ט) תורת יי תמימה, עדות יי נאמנה, פקודי יי ישרים, מצות יי ברה, יראת יי טהורה, משפטי יי אמת, וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב. אלין אינון מלי דאורייתא. אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה, איהו אורייתא דקשוט, תורת יי תמימה. וכל מלה ומלה, אתיין לאחזאה מלין (אחריו) עלאין, דההוא מלה דההוא ספור, לאו לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתיא, אלא לאחזאה על ההוא כללא קאתי, כמה דאוקימנא.

תא חזי ותנח התיבה וגו'. האי קרא כן, כל שפן אחרנין, (ס"א האי קרא כן איהו והא אתמר) בשעתא דדינא תלי על עלמא, ודינין שריין, וקודשא ברוך הוא יתיב על כורסיין דדינא למידן עלמא בההוא כורסיין, כמה רשימין אתרשימו ביה, כמה פיתקין גניזין בגויה, בגו אחמתא דמלפא, בלהו ספרים דפתיחו תמן אתגניזו, ובגין כן לא אתנשי

דְּבַר מִהֶמְלֶכָּה, וְכִסָּא זֶה לֹא נִתְקַן
וְלֹא שׁוּרָה אֵלָּא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי,
שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, יוֹם שְׁבוּ כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם נִפְקָדִים בּוֹ, כָּלֶם עוֹבְרִים
לִפְנֵי אוֹתוֹ כִּסָּא. וְעַל זֶה וַתִּנָּח
הַתִּבָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי וְדָא, שֶׁהוּא דִּין הָעוֹלָם.

עַל הָרִי אֶרְרֹט - אֵלּוּ (עֲמוּדֵי הַכִּסָּא)
בְּעָלֵי הַדִּין, בְּעָלֵי יִבְכָּה וּלְלָה,
וְכָלֶם שְׁלוּחִים (שְׂכָלֶם שְׂקֻטִים) בְּאוֹתוֹ
יוֹם לִפְנֵי הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִמָּה
בְּעָלֵי מִגְנִים מִתְעוֹרְרִים בְּיוֹם זֶה,
וְכָלֶם עוֹמְדִים תַּחַת אוֹתוֹ כִּסָּא
בְּדִין הָעוֹלָם.

וַיִּשְׂרָאֵל מִתְפַּלְּלִים תְּפִלָּה בְּאוֹתוֹ
יוֹם, וּמִבְקָשִׁים וּמִתַּחֲנֻנִּים לִפְנָיו,
וְתוֹקְעִים בְּשׁוֹפָר, וְהַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא חָס עֲלֵיהֶם וְהוֹפֵךְ דִּין
לְרַחֲמִים, וְכָל עֲלִיוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים
פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: (שם פט) אֲשֶׁרִי
הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. וְעַל זֶה צָרִיךְ
בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, שְׂאוֹתוֹ שְׂתוֹקֵעַ
שִׁידַע עֶקֶר הַדְּבָר, וַיִּכְנֹן בָּהּ
בְּתְרוּעָה, וַיַּעֲשֶׂה הַדְּבָר בְּחֻכְמָה,
וְעַל זֶה כְּתוּב אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי
תְרוּעָה, וְלֹא כְּתוּב תוֹקְעֵי תְרוּעָה,
וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

הֲרָבוּ כָּל אוֹתוֹ יוֹם. כְּשִׁירָד
הַלִּילָה עָלוּ לְמָקוֹם אֶחָד, וּמִצָּאוּ
מַעְרָה אַחַת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
יִכְנֹס אֶחָד לַתּוֹךְ הַמַּעְרָה, אִם
נִמְצָא מָקוֹם שֶׁהוּא יוֹתֵר מִתְקָן.
נִכְנַס רַבִּי יוֹסִי, וַרְאֵה מַעְרָה אַחֶרֶת
בְּתוֹכָהּ, אוֹר הִנֵּר בָּהּ. שָׁמַע קוֹל
אֶחָד שֶׁהִיא אוֹמֵר: בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת
הַנֵּרֶת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ
שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת. כָּאֵן לִקְחָה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל אוֹר, וְהָאֵם הַעֲלִינָהּ
מִתְעַטְרָת, וְכָל הַנֵּרוֹת מִמֶּנָּה
מֵאִירִים. בָּהּ שְׁתֵּי שְׁלֵהֲבוֹת
דְּקִיקוֹת פּוֹרְחוֹת, כָּלֶם שׁוֹשְׁבֵינִים
(מִסְרִיגִים) קְשׁוּרִים לַעֲלִינָהּ, וּמִשָּׁם
לְמַטָּה.

מִלָּה מִן מַלְכָּא, וְהָאִי כּוֹרְסִיָּא לֹא אֶתְקַן, וְלֹא
שְׂרִיא. אֵלָּא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיהוּ יוֹמָא
דְּדִינָא, יוֹמָא דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא אֶתְפַּקְדוֹן בִּיהּ,
כְּלָהוּ עֲבָרִין קָמִי הֵהוּא כּוֹרְסִיָּא. וְעַל דָּא, וַתִּנָּח
הַתִּבָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְדָא,
דְּאִיהוּ דִּינָא דְּעַלְמָא.

עַל הָרִי אֶרְרֹט, אֵלּוּ (סִמְכֵי כּוֹרְסִיָּא) מְאִרִּיהוֹן
דְּדִינָא, מְאִרִּיהוֹן דִּיבְכָא וּלְלָא, וְכְלָהוּ
שְׁלִיחִין (ס"א דְּכְלָהוּ שְׁכִיבִין) בְּהֵהוּא יוֹמָא קָמִי קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְכִמָּה מְאִרִּי תְרִיסִין אֶתְעָרוּ בְּהָאִי
יוֹמָא, וְכְלָהוּ קִימֵי תַחַת הֵהוּא כּוֹרְסִיָּא,
בְּדִינָא דְּעַלְמָא.

וַיִּשְׂרָאֵל מִצְלָאן צְלוּתָא בְּהֵהוּא יוֹמָא, וּבְעָאן
וּמִתַּחֲנֻנָּן קָמִיהּ, וְתוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר,
וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִים עֲלֵיהוּ, וּמִהִפֵּךְ דִּינָא
לְרַחֲמֵי. וְכָל עֲלָאִי וְתַתָּאִי, פְּתַחִי וְאָמְרִי, (תהלים
פט) אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. וְעַל דָּא בְּעִינָא
בְּהֵהוּא יוֹמָא, דְּהֵהוּא דְתַקַּע, דִּידַע עֶקֶרָא
דְּמִלָּה, וַיִּכְוֹן בִּיהּ בְּתְרוּעָה, וַיַּעֲבִיד מִלָּה
בְּחֻכְמָתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי
תְרוּעָה, וְלֹא כְּתִיב תוֹקְעֵי תְרוּעָה, וְהָא אֶתְמַר.
אֲזָלוּ כָּל הֵהוּא יוֹמָא, כַּד רַמַּשׁ לִילִיא, סְלִיקוּ
לְחַד אֶתֶר, וְאֶשְׁכַּחוּ חַד מְעֵרְתָא. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, לִיעוֹל חַד גּוֹ מְעֵרְתָא, אִי אֶשְׁתַּכַּח
אֶתֶר דְּאִיהוּ יִתִּיר מִתְתַּקָּן. עָאֵל רַבִּי יוֹסִי, וְחָמָא
מְעֵרְתָא אַחֶרָא בְּגוּיָהּ, נְהוּרָא דְשָׁרְגָא בִּיהּ,
שָׁמַע חַד קָלָא דְהִוָּה אָמַר, בְּהַעֲלוּתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת
אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת. הָכָא
נִטְלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נְהוּרָא, וְאָמַר עֲלָאָה (דף
ק"ב ע"א) מִתְעַטְרָא, וְכְלָהוּ בּוֹצִינִין מִינָּה נְהִירִין.
בָּהּ תִּרִין טוֹפְסִירִין דְּקִיקִין פְּרָחִין, שׁוֹשְׁבֵינִין
(ס"א שְׁכִיבִין) כְּלָהוּ קְטָרִין לְגַבִּי עֲלָאָה, וּמִתְמַן
לְתַתָּא.

שָׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְשָׁמַח. בָּא אֶל רַבִּי אֱלֶעָזֶר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֶעָזֶר, וְכַנְסוּ, שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִקְדִּימָנו הַיּוֹם הַזֶּה לְהַרְחִישׁ לָנוּ בְּנִסִּים. וְכַנְסוּ. בִּינוֹן שֶׁנִּכְנְסוּ, רָאוּ שְׁנֵי בְנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, (תהלים לו) מַה יִּקָּר חֲסִדָּךְ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל בְּנִפְיָךְ יִחְסִיו. קָמוּ אֵלָּה, וַיֵּשְׁבוּ כָלֶם, וְשָׁמְחוּ כָלֶם. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, מַה יִּקָּר חֲסִדָּךְ אֱלֹהִים, שֶׁמִּצְאָנוּ אֶתְכֶם. חֲסִד עֲשֵׂה לָנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמָקוֹם זֶה. עָכְשׁוּ הַדְּלִיקוּ נֵרוֹת.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת, בְּהַעֲלֹתְךָ מִמֶּשׁ, בְּהַדְלָקָתְךָ. שֶׁהָיוּ כְּאֶחָת נַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שְׁתֵּי עֲבוּדוֹת, שֶׁהֵן קָשֶׁר אֶחָד, וּמָה? שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לָב, שֶׁכָּתוּב (שמות ל) וְהַקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן וְגו'. וְכָתוּב וּבִהַעֲלֹת אֶהְרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעֲרִפִּים יִקְטִירֶנָּה. מַה שׁוֹנָה כָּאן בְּהִיטִיבוֹ, וּמָה שׁוֹנָה שֶׁם וּבִהַעֲלֹת? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכֹּל דִּבֶּר אֶחָד.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהִיטִיבוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מֵיָּן. טוֹבִים - רוֹוִי יָּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה מד) וְנִשְׁפַּע לָחֶם וְנִהְיָ טוֹבִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הֵטְבָה מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ט) וְטוֹב לָב מִשֶּׁתֶּה תָּמִיד. וּבִהַעֲלֹת, שֶׁהָיוּ בִּזְמַן שֶׁמֶשְׁקִים וּמִרְוִים מִהִשְׁקָאת הַנֶּחֱל, אֲזַי עֲלִיוֹנִים מִתְעַלִּים, וּבְרִכּוֹת (עליונות וחתונות) נִמְצְאוֹת בְּכֹלֶם, וְשָׁמְחִים כָּלֶם. וְעַל זֶה וּבִהַעֲלֹת.

רַבִּי אֶחָא אָמַר, בְּשַׁעֲה שְׁעִמָּק הַכֹּל מֵאִיר, (שְׁתַּנּוּם הַכֹּל מֵאִיר) מֵאִיר בְּנֶחֱל, וְהַנֶּחֱל שׁוֹפֵעַ (מֵאִיר) בְּדֶרֶךְ יֶשֶׁר לְהִשְׁקוֹת הַכֹּל, וְאֲזַי כָּתוּב בְּהַעֲלֹת (בְּהִיטִיבוֹ), מִשּׁוֹם שֶׁזֶּה יוֹצֵא

שָׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְחָדִי, אֶתָּא לְגַבִּי רַבִּי אֱלֶעָזֶר, אָמַר לִיה רַבִּי אֱלֶעָזֶר, נִיעוּל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְדִּים לָן הָאִי יוֹמָא, לְאַתְרֵהּשָׁא לָן בְּנִסִּין. עָאֵלוּ, בִּינוֹן דְּעָאֵלוּ, חָמוּ תָרִין בְּנֵי נָשָׂא, דִּהְיוּ לְעָאן בְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, (תהלים לו) מַה יִּקָּר חֲסִדָּךְ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל בְּנִפְיָךְ יִחְסִיו. קָמוּ אֵלָּין, וַיִּתְּבִי כְלָהוּ, וְחָדוּ כְלָהוּ, אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, מַה יִּקָּר חֲסִדָּךְ אֱלֹהִים, דְּאִשְׁפַּחְנָא לָכוּ. חֲסִד עָבַד לָן קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַתְרָא דָּא, הַשְׁתָּא אֲדִלִּיקוּ בּוֹצִינִין.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. (במדבר ח') בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת, בְּהַעֲלֹתְךָ מִמֶּשׁ, בְּאֲדִלְקוּתְךָ. דִּהָא כְּחֵדָא אֲתַעְבִּיד עַל יְדָא דְכֶהֱנָא תָרִין פּוֹלְחָנִין. דְּאִינוּן קְשׁוּרָא חֵדָא. וּמָאן אִינוּן. שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת. כְּדִכְתִּיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לָב. כְּדִכְתִּיב, (שמות ל) וְהַקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן וְגו'. וְכָתִיב וּבִהַעֲלֹת אֶהְרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעֲרִפִּים יִקְטִירֶנָּה. מָאִי שְׁנָא הָכָא בְּהִיטִיבוֹ, וּמָאִי שְׁנָא הָתָם וּבִהַעֲלֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּלָא חֵד מְלָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהִיטִיבוֹ: כְּמָה דְּאֵתָא אָמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מֵיָּן. טוֹבִים: רוֹוִי חֲמָרָא. כְּמָה דְּאֵתָא אָמַר, (ירמיה מד) וְנִשְׁפַּע לָחֶם וְנִהְיָ טוֹבִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הֵטְבָה מִמֶּשׁ. כְּמָה דְּאֵתָא אָמַר (משלי טו) וְטוֹב לָב מִשֶּׁתֶּה תָּמִיד. וּבִהַעֲלֹת, דִּהָא בְּזִמְנָא דְּאִתְשַׁקְיִין וְאִתְרוּיִין מִשְׁקִיו דְּנִחְלָא, כְּדִין עֲלֵאִין עֲלִוּא, וּבְרִכָּאן (ס"א עֲלֵאִין וּתְרֵאִין) אִשְׁתַּפְּחוּ בְּכִלָּהוּ, וְחָדוּ בְּכִלָּא. וְעַל דָּא וּבִהַעֲלֹת.

רַבִּי אֶחָא אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּעִמְיָקָא דְּכִלָּא נְהִיר, (ס"א דְּסִתְיָמָא דְּכִלָּא נְהִיר) נְהִיר בְּנִחְלָא. וְנִחְלָא, נְגִיד (ס"א נְהִיר) בְּאַרְח מִיִּשְׁר לְאִשְׁקָאָה כִלָּא. כְּדִין כְּתִיב, בְּהַעֲלֹת (נ"א בְּהִיטִיבוֹ) בְּגִין דִּהָא מִעוּמְקָא

מעמק הכל. בהעלת, שבא מצד עליון של עמק (של סתום) הכל שנקרא מחשבה. והכל דבר אחד. ואז כנסת ישראל מתברכת, וברכות נמצאות בכל העולמות.

רבי יצחק פתח, פתוב (מלכים-א ח) בנה בניתי בית זבל לך מכוון לשבתך עולמים. בית זבל, בית זבול ודאי. כשנפקדו בידיה כל גנזי המלך ושולטת בהם, אז נקרא בית זבול. ורקיע אחד יש שנקרא זבול, שהרי זה נמצא לקבל ברכות ולסדר הכל, וזה נקרא בית זבול.

בא ראה, פתוב (דברים לג) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלה. מלמד שהשתפּו כֶּאֱחָד. זה יוצא ועורף קרב, וזה יושב ועוסק בתורה, וזה נותן חלק לזה, וזה נותן חלק לזה. בחלק זבולון הים, וכנסת ישראל נקראת ים כנרת. וכך ראוי, משום שתכלת זו יוצאת משם, ופרשוה, שהרי למטה כמו שלמעלה. ים כנרת למעלה - ים כנרת למטה, תכלת למעלה - תכלת למטה, והכל במקום אחד. ועל זה ירש זבולון, לצאת לערף קרב. ומניין לנו שכן זה? שכתוב (שם) עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק. זבחי צדק בודאי. מה הטעם? כי שפע ימים יינקו. ויששכר חלקו בתורה, ונותן לזבולון חלק של התורה בודאי. ועל זה השתפּו כֶּאֱחָד, להתברך זבולון מיששכר, שברפת התורה היא ברפת הכל.

רבי אבא אמר, ירשת התורה בודאי כך היא, ודרגה ששית זו נותנת שכר (ששית אחת נותנת שכר) תורה, ומורישה לה לכנסת ישראל, מוריש הלבן לתכלת.

משיפיר בין תכלת ללבן,

דכלא נפקי, בהעלת דאתי מסטרא עלאה, דעמיקא (ס"א דסתיקא) דכלא, דאקרי מחשבה. וכלא חד מלה, וכדין כנסת ישראל אתברכא, וברכאן אשתפּחי בכלהו עלמין.

רבי יצחק פתח, פתיב (מלכים א ח) בנה בניתי בית זבל לך מכוון לשבתך עולמים. בית זבל, בית זבל ודאי, כד אתפקדו בידיה, כל גנזי מלכא, ושלטא בהו. פדין אקרי בית זבול. ורקיע חד אית דאקרי זבול, דהא דא אשפּח לקבלא ברכאן, ולסדרא כלא, והאי אקרי בית זבול.

תא חזי, פתיב (דברים לג) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלה, מלמד דאשתפּו כחדא. דא נפיק ואגח קרבא, ודא יתיב ולעי באורייתא. ודא יהיב חולקא לדא, ודא יהיב חולקא לדא. בחולקיה דזבולון ימא, וכנסת ישראל אקרי ים כנרת. והכי אתחזי, בגין דהא תכלת נפיק מתמן, ואוקמוה, דהא לתתא כגוונא דלעילא, ים כנרת לעילא, ים כנרת לתתא. תכלת לעילא, תכלת לתתא, וכלא באתר חד.

ועל דא ירית זבולון, למיפק לאגחא קרבא, ומנלן דהכי הוא. דכתיב, (דברים לג) עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק. זבחי צדק ודאי. מאי טעמא. כי שפע ימים יינקו. ויששכר חולקיה באורייתא, ויהיב לזבולון חולקא דאורייתא ודאי, ועל דא אשתפּו כחדא, לאתברכא זבולון מיששכר, דברכתא דאורייתא, היא ברכתא דכלא.

רבי אבא אמר, אחסנתא דאורייתא ודאי הכי הוא, ודרגא דא שתייתא יהיב אגר (ס"א) חד שתייתא (הייב אגר) אורייתא, ואחסין לה לכנסת ישראל, אחסין חוורא לתכלתא. ועל דא תנינן,

וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, (ברכות א) מְשִׁיפֵיר
בֵּין תְּכַלֵּת לְלֶכֶן, שִׁינְדְעוּ הַגּוֹנִים,
שֶׁהָרִי אֲזִי נִקְרָא בִּקְ"ר, וְהַלֵּכֵן בָּא
לְעוֹלָם, וְהַתְּכַלֵּת נִעְבֵּר. וְעַל זֶה
כָּל קְרֻבוֹת הַמֶּלֶךְ וְכָל כְּלֵי זֵין
הַמֶּלֶךְ נִמְנוּ בִּידֵיהֶ, וְהָרִי בְּאַרְנו.
בְּאֵר חֲפְרוּהָ שְׂרִים פְּרוּהָ נְדִיבֵי
הָעָם. בְּאֵר - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
חֲפְרוּהָ שְׂרִים - זֶה אֲבָא וְאֲמָא
שֶׁהוֹלִידוּ אוֹתָהּ. פְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם
- אֵלּוּ הָאֲבוֹת, שֶׁכְּתוּב (תהלים מז)
נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהֶם וְגו'. בְּשִׁבִּיל לְהַתְּבַרֵּךְ
מֵהֶם עַל יְדֵי דְרָגָה אַחֲרָת. וּמִי
הַדְּרָגָה? צָדִיק שֶׁעוֹמֵד עָלֶיהָ. וְעַל
זֶה אֲמַרְנוּ, כְּשֶׁבָּאֵר זֶה נוֹטֶלֶת -
בְּסִיּוּעַ הָאֲבוֹת נוֹטֶלֶת.

וְנִקְרָאת בְּאֵר, וְנִקְרָאת יָם. נִקְרָאת
בְּאֵר בְּשִׁעָה שִׁיִּצְחָק יוֹצֵא מִזֵּין
מִצֵּד אֲמָא וְכָא לְהַמְשִׁיף אַחֲרֵי זֶה
וּמִמֶּלֶא אוֹתָהּ, אֲזִי נִקְרָאת בְּאֵר
יִצְחָק, בְּאֵר מֶרֶם, וְהָרִי בְּאַרְנו.
יָם, כְּשֶׁמֶאִירָה מֵאוֹר עֲלִיּוֹן שֶׁל
אֲבָא, אֲזִי נִקְרָאת יָם, שֶׁנֶּחֱלִים
הוֹלְכִים לְתוֹכָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הֹלְכִים אֶל
הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מֵלֵא.

וּמִיּוֹם שֶׁגָּלְתָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בְּגִלּוֹת, כְּתוּב (איוב יד) אֲזָלוּ מַיִם
מִנִּי יָם - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְנִהָר
יִחְרַב וְיִבֶּשׁ - זֶה צָדִיק. וְעַל זֶה
כְּתוּב (ישעיה נז) הַצָּדִיק אֲבָד וְגו'.
שֶׁהוּא הֵיךְ נִהָר עֲלִיּוֹן וּמִכְבֵּד
שֶׁנֶּכְנֵס לְתוֹכָהּ, וְהוּא כּוֹנֵס כָּל
אוֹתָם נִהָרוֹת וְנִחָלִים שֶׁשׁוֹפְעִים
מִשְׁפַּע אוֹתוֹ נִהָר קָדוֹשׁ שֶׁלֹּא
פּוֹסְקִים מִימּוֹ לְעוֹלָמִים, שֶׁשׁוֹפַע
וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, וְהוּא נִכְנָס
לְתוֹכָהּ וּמִמֶּלֶא אֲגַמְיָהּ, וּמִשֵּׁם
יּוֹרְשִׁים כָּל הָעוֹלָמוֹת (נזונו וְיִוֹרְשִׁים)
בְּרֻכּוֹת כָּל.

בֹּא רָאָה, בְּשִׁעָה שֶׁמֶתְבַּרְכֵּת
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כָּל הָעוֹלָמוֹת
בְּאֵרֵינוּ שֶׁהִיא מְגַנָּה עַל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ

דִּישְׁתַּמוּדְעֵן גּוֹנִי, דִּהָא כְּדִין אֲקָרִי בִּקְ"ר,
וְחִוּוֹרָא אֲתִי לְעֵלְמָא, וְתַכְלֵתָא אֲתַעְבֵּר. וְעַל
דָּא כָּל קְרֻבִין דְּמִלְכָּא, וְכָל זֵינֵי מִלְכָּא בִּידֵיהָ
אֲתַמְנָן, וְהָא אוֹקִימָנָא.

בְּאֵר חֲפְרוּהָ שְׂרִים פְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, (במדבר כא)
בְּאֵר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפְרוּהָ שְׂרִים,
דָּא אֲבָא וְאֲמָא, דְּאוֹלִידוּ לָהּ. פְּרוּהָ נְדִיבֵי
הָעָם, אֵלּוּן אֲבָהֶן. דְּכְתִיב, (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים
נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם וְגו'. בְּגִין (דף ק"נ ע"ב)
לְאַתְּבָרְכָא מְנַהוּן, עַל יְדֵי דְּרָגָא חַד, וּמִנּוּ.
צָדִיק דְּקָאִים עָלֶיהָ. וְעַל דָּא אֲמַרְיָנָן, כִּד הָאִי
בְּאֵר נִטְלָא, בְּסִיּוּעָא דְּאֲבָהֶן נִטְלָא.

וְאֲקָרִי בְּאֵר, וְאֲקָרִי יָם. אֲקָרִי בְּאֵר, בְּשִׁעָתָא
דִּישְׁחָק נָפִיק מִזֵּינָא מִסְטָרָא דְּאִימָא,
וְאֲתִי לְאַמְשָׁכָא אֲבַתְרָא דָּדָא, וּמִלִּי לָהּ, כְּדִין
אֲקָרִי בְּאֵר דִּישְׁחָק. בְּאֵר דְּמֶרֶם. וְהָא אוֹקִימוּהָ.
יָם כִּד אֲתַנְהֵרָא מִנְהֵרָא עֲלָאָה דְּאֲבָא, כְּדִין
אֲקָרִי יָם, דְּנִחָלִין אֲזָלִין לְגִוּוּהָ, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר
(קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו
מֵלֵא.

וּמִיּוֹמָא דְּגָלְתָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹתָא, כְּתִיב
(איוב יד) אֲזָלוּ מַיִם מִנִּי יָם, דָּא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. וְנִהָר יִחְרַב וְיִבֶּשׁ, דָּא צָדִיק. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (ישעיה נז) הַצָּדִיק אֲבָד וְגו'. דִּהוּא הָוָה נִהָר
עֲלָאָה וְיִקְיָרָא, דְּעִיִּיל בְּגִוּוּהָ, וְהוּא כְּנִישׁ כָּל
אֵינּוֹן נִהָרִין וְנִחָלִין, דְּנִגְדִין מְגִידוֹ דִּהוּא
נִהָר קָדִישׁ, דְּלֹא פִסְקִין מִיּוֹמֵי לְעֵלְמִין, דְּנִגְדִין
וְנָפִיק מֵעֵדֶן עֲלָאָה, וְהוּא עִיִּיל בְּגִוּוּהָ וּמִלִּי
אֲגַמְיָהּ, וּמִתְמָן יִרְתִּין עֲלִמִין כְּלָהוּ (אמנו וְיִרְתִּין)
בְּרַפֵּן כְּכֵלָא.

הָא חֲזִי, בְּשִׁעָתָא דְּאַתְבָּרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
עֲלִמִין כְּלָהוּ אֲתַבְּרָכָן, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
מִתְבַּרְכִּים, וְיִשְׂרָאֵל לְמַטָּה יּוֹנְקִים וּמִתְבַּרְכִּים בְּגִלְלָהּ. וְהָרִי בְּאַרְנו שֶׁהִיא מְגַנָּה עַל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ

יִנְקִין וּמִתְבָּרְכִין בְּגִינָה. וְהָא אוֹקִימָנָא דְהִיא
אֲגָנָא עֲלֵיהּ, דִּישְׂרָאֵל, כְּמָה דְאִתְמַר.

כְּתִיב (שמות יד) וַיִּסַּע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ וְגו'.

מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהָא
אוֹקִימָנָא, דְּהִיא שַׁעֲתָא, בְּסִיּוּעַ דְּאַבְהֵן
נְטֵלָא. וְכֵד אֵינוֹן מִשְׁתַּכְּחִין לְגַבְהָ, כִּלְא
מִשְׁתַּכְּחִי. וּבְגִין כֶּךָ אִתְמַסֵּר בְּאַלִּין קְרָאִי שְׁמָא
קְדִישָׁא, דְּכָלִּיל בְּהוֹן אֲבַהֲתָא, כְּמָה
דְּאוֹקִימָנָא. חַד קְרָא כְּסֻדְרָא, וְחַד לְמַפְרַע,
וְחַד כְּסֻדְרָא.

וַיִּסַּע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ וְגו', דָּא כְּסֻדְרָא
בְּגִין דְּאַבְרָהָם אֲשַׁתְּכַח הָכָא, וְכָל אֵינוֹן
דְּאִתּוּ מִסְטָרִיָּה, וְעַל דָּא אִיהוּ כְּסֻדְרָא כְּגִוּוֹנָא
דָּא.

הָכָא אִתְעַשֵּׁר אֲבָרָהָם בְּעֵטְרוֹי, וְאַעֲטֵר לָהּ
לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאַלִּין אִתְוּוֹן פְּלָהוּ
בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, לְמִיָּהָ בִּימָמָא. דְּכְתִיב (תהלים מב)

יּוֹמָם יִצְיָה יְיָ חֲסִדוֹ וּבְלִילָהּ שִׁירָה עָמִי. וְעַל
דָּא כְּתִיב וַיִּסַּע, אִימָתִי נְטֵלִין בְּמִטְלָנִיָּהּ, הוּי
אִימָא בִּימָמָא, כִּד נְהִיר שְׁמָשָׁא. וְדָא חַד קְרָא
דְּאִיהוּ בְּשַׁבְעִין וּתְרִין אֲתוּוֹן.

תְּנִינָא דִּיצְחָק, הָכִי נָמִי דְאִשְׁתְּכַח בְּשַׁבְעִין
וּתְרִין אֲתוּוֹן, לְאִשְׁתְּכַחא בְּדִינָא לְגַבִּי
מִצְרָאִי וּלְגַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִי. וְעַל דָּא כְּתִיב,
וַיָּבֹא בֵּין מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל,
לְקַבִּיל אֶלֶיךָ וּלְקַבִּיל אֶלֶיךָ. וַיְהִי הָעֵנָן וַיַּחֲשֹׁךְ,
דְּהָכִי הוּא יוֹמָא דִּיצְחָק, דְּעִיבָא הוּי, עֲנָנָא
וַיַּחֲשֹׁכָא מִנִּיהּ הוּא. וּבְגִין כֶּךָ סְדוּרָא דְאִתְוּוֹן
לְמַפְרַע, (בְּאוֹרְחָא עֲקִיבָא) וְלֹא בְּאוֹרְחָא מִיִּשְׂרָאֵל, כְּגִוּוֹנָא
דָּא.

וְעַל דָּא אִתְוּוֹן פְּלָהוּ לְמַפְרַע, דְּכְתִיב וַיְהִי הָעֵנָן
וַיַּחֲשֹׁךְ, דְּכִיּוֹן דְּעָאֵל יִצְחָק בְּדִינָיו, לֹא

שְׁנַתְבָּאָר.

כְּתוּב (שמות יד) וַיִּסַּע מִלֶּאךָ
הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ וְגו'. מִלֶּאךָ
הָאֱלֹהִים - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהָרִי
בְּאַרְנוּ שְׁאוּתָהּ שַׁעֲתָא בְּסִיּוּעַ
הָאֲבוֹת לִוְקַחְתָּ. וְכִשְׁהֶם נִמְצְאוּ
אֲצִלָּה, הִפְלִי נִמְצְאוּ. וּמִשּׁוּם כֶּךָ
נִמְסֵר בְּפִסּוּקִים אֵלּוּ שֵׁם הַקָּדוֹשׁ,
שְׁכּוּלִל בְּהֶם הָאֲבוֹת, כְּמוֹ
שְׁבָאֲרֵנוּ. פִּסּוּק אֶחָד פְּסֻדָּר, וְאַחַד
לְמַפְרַע, וְאַחַד פְּסֻדָּר.

וַיִּסַּע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ וְגו'
זֶה פְּסֻדָּר, מִשּׁוּם שְׁבָאֲרֵהֶם
נִמְצָא כָּאן וְכָל אוֹתָם שְׁבָאִים
מִצְדוֹ, וְעַל כֶּךָ הוּא פְּסֻדָּר כְּמוֹ זֶה.
כָּאן הִתְעַשֵּׁר אֲבָרָהָם בְּעֵטְרוֹתָיו
וְעַשֵּׁר אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹתִיּוֹת
אֵלּוּ פִּלְן בְּדִרְךָ יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת בְּיוֹם,
שְׁכְּתוּב (תהלים מב) יּוֹמָם יִצְיָה ה'
חֲסִדוֹ וּבְלִילָהּ שִׁירָה עָמִי. וְעַל זֶה
כְּתוּב וַיִּסַּע. אִימָתִי לִוְקַחְתִּים
בְּמִשְׁאוֹתֵיהֶם? הִנֵּה אוֹמֵר בְּיוֹם,
כִּשְׁמָאִיר הַשְּׁמֶשׁ, וְזִהוּ פִּסּוּק אֶחָד
שֶׁהוּא בְּשַׁבְעִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת.
שְׁנֵי שְׁל יִצְחָק, כֶּךָ גַּם שְׁנִמְצָא
בְּשַׁבְעִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת, לְהִמְצָא
בְּדִין לְגַבִּי הַמִּצְרַיִם וּלְגַבִּי יִשְׂרָאֵל
בְּרַחֲמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב וַיָּבֹא בֵּין
מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל,
לְמֹל אֱלֹהִים וּלְמֹל אֱלֹהִים. וַיְהִי הָעֵנָן
וַיַּחֲשֹׁךְ, שְׁכָךְ הוּא יוֹם שְׁל יִצְחָק,
שְׁמַעְנָן הִיא, עֲנָן וַיַּחֲשֹׁךְ מִמֶּנּוּ
הוּא. וּמִשּׁוּם כֶּךָ סְדוּרָא הָאוֹתִיּוֹת
לְמַפְרַע, (בְּדִרְךָ עֲקִיבָא) וְלֹא בְּדִרְךָ יִשְׂרָאֵל
כְּמוֹ זֶה.

וְעַל זֶה כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע,
שְׁכְּתוּב וַיְהִי הָעֵנָן וַיַּחֲשֹׁךְ. שְׁכִיּוֹן
שְׁכְּנִס יִצְחָק בְּדִינָיו, לֹא קָרִב זֶה
אֶל זֶה. כְּתוּב זֶה אֶל זֶה. אוֹתָם
שְׁבָאוּ מִצְד אֲבָרָהָם לֹא קָרְבוּ זֶה
לְזֶה, שְׁהָרִי לֹא יָכְלוּ, מִשּׁוּם
שְׁבָאֵר זֶה נִדְבָּקָה בִּיצְחָק, כְּמוֹ

קָרִב זֶה אֶל זֶה. כְּתִיב זֶה אֶל זֶה, אֵינוֹן דְּאִתּוּ מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם, לֹא קָרִיבוּ

שנאמר ויאר את הלילה. שפשהתמלאה להתחבר (להתחזק) ביצחק, לא קרב זה אל זה ולא לכל להתקרב, עד שבא יעקב והתחבר באברהם, ולקח את יצחק ושם אותו באמצע, ואז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ונצלו ישראל.

ושנינו, במקום שנמצאים האבות, שאר הצדיקים נמצאים אפס, ועל זה שם זה עולה לצדיקים אחרים מפרדים, אף על גב שכלם יוצאים לדרך אחד.

בשמיארה בא"ר זו מצד יצחק ונקשרת בו, נעשה ים הגדול תקיף, וגלים חזקים עולים ויורדים בוצף ורגז בתקיפות, נוטל למעלה, עולה, ויורד למטה. אברהם בא מולו (כנגדו), ומתוך רגז ונצף וחמה ותקיפות זה אל זה לא היו מתקרבים, עד שבא יעקב ושוכח הרגז, וממיה ושובר גלי הים. זהו שכתוב (שמות יד) ויט משה את ידו על הים ויולף ה' את הים ברוח קדים עזה וגו'. מה זה ברוח קדים עזה? זו רוח יעקב, עזה, תקיפה למולו לשבר רגז ים זה. וישם את הים לחרבה ויפקעו המים, (הוא) רוקן הים ממי רגז, ונחלקו המים לצד אברהם ולצד יעקב. זהו שכתוב ויפקעו המים, לצד זה ולצד זה, ועל כן כל האותיות בדרך ישר כראוי.

אלה אותיות בדרך ישר בצד יעקב, וכל אותם שבאו מצדו. וכשבא יעקב, התחבר באברהם ולקח את יצחק, והשרהו באמצע. אז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה. ועל זה מעשה בתקון בשם הקדוש בזווג האבות נודע, שהוא קשר אחד,

באמצעייתא. כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא. ועל דא, עובדא בתקונא בשמא קדישא

דא בדא. דהא לא יכלין, בגין דהאי באר אתדבקא ביצחק. כמה דאת אמר, ויאר את הלילה. דכד אתמלייא לאתחברא (ס"א לאתקפא) ביצחק, לא קרב זה אל זה, ולא יכיל לקרבא. עד דאתא יעקב, ואתחבר באברהם, ונטל ליצחק, ושארי ליה באמצעייתא, כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא, ואשתזיבו ישראל.

ותנינן, באתר דאבהתא אשתכחי, שאר צדיקייא משתכחי גבייהו, ועל דא שמא דא, סליק לסטרין אחרנין מתפרשן, אף על גב דכלהו נפקין לארחתא חד.

בר נהרא האי בא"ר מסטרא דיצחק, ואתקשר ביה, אתעביד ימא רבא תקיפא, וגלגלין תקיפין, סלקין ונחתין בוצף ורוגזא בתקיפו, נטיל לעילא, (דף קנ"א ע"א) סליק, ונחית לתתא, אברהם אתי לקבלא (ס"א לקבליה), ומגזו רוגזא ונצפא וחימתא ותקיפו, זה אל זה לא היו מתקרבים, עד דאתא יעקב, ושכיך רוגזא, ומאיד ותבר גלגלי ימא, הדא הוא דכתיב, (שמות יד) ויט משה את ידו על הים ויולף ה' את הים ברוח קדים עזה וגו'. מאי ברוח קדים עזה. דא רוח יעקב, עזה תקיף לקבליה, לתברא רוגזא דהאי ימא. וישם את הים לחרבה ויפקעו המים (נ"א הוא) אריק ימא מימי רוגזין, ואתפליגו מיא לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב, הדא הוא דכתיב ויפקעו המים לסטרא דא ולסטרא דא. ועל דא אתוון פלהו בארז מישר פדקא יאות.

אלין אתוון בארז מישר, בסטר דיעקב, וכל אינון דאתו מסטריה, וכד אתא יעקב,

אתחבר באברהם, ונטל ליצחק, ושארי ליה באמצעייתא. כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא. ועל דא, עובדא בתקונא בשמא קדישא

קָשֶׁר נֶאֱמָן, לִהְיוֹת מְרַכְבֵּה שְׁלֵמָה, וּבְזוּג הָאֲבוֹת כְּאֶחָד נַעֲשֶׂה הַכֹּל.

וְיִוָּדְעִים הַחֲבֵרִים לִלְכֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, לְהַתְקִין מַעֲשֵׂה פְּרָאוֹי, וּכְשֶׁם זֶה קָשֶׁר הָאֲבוֹת, נִמְצְאוּ דְרָכִים לְדִין וּלְרַחֲמִים, לְסִיּוּעַ, לְחֶסֶד, לִירְאָה, לְתוֹרָה, לְחַיִּים, לְמוֹת, לְטוֹב, לְרַע. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִּיקִים שְׂיִוָּדְעִים דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וְיִוָּדְעִים לִלְכֹת בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

הָרִי הָאֲבוֹת בְּמַסְעוֹת, בְּמַעֲשִׂים, בְּקִשְׁרִים שֶׁמִתְקַשְׂרִים זֶה בְּזֶה. וּכְשֶׁמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, אֵין מִי שִׁיקוּם לְפָנֵיהֶם. וְשִׁנּוּ, בְּמָקוֹם שֶׁהָאֲבוֹת נִמְצְאוּ, שָׁאֵר הַצְדִּיקִים נִמְצְאוּ עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה שֵׁם זֶה עוֹלָה לְצַדִּיקִים אֲחֵרִים נִפְדָּרִים, אֵף עַל גַּב שְׁפָלָם יוֹצְאִים לְדֶרֶךְ זֶה.

השלמה מהחשמטות סימן ח

שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיּוֹנִים בְּרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם, וְעֲלֵיהֶם שָׁתַל וּבִנָּה עוֹלָמוֹת. זֶהוּ שִׁפְתוֹב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְּתוּב בְּשֵׁשֶׁת.

וּבִנְגַד אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיּוֹנִים בְּרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ שְׁבַעַה צְדִיקֵי אָמֶת, לְהַעֲמִידָם וּלְהַאֲרִי לָהֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּנֶגֶד יוֹמוֹ, וְשָׁתַל אוֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדוֹר שְׂרָאוֹי, וְהֵם אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבָרֵיהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב יוֹסֵף מֹשֶׁה אֶהְרֹן דָּוִד.

וְהֵם נִקְרָאִים הָרִים, הָרִי קָדֵם, שֶׁהֵם תְּלוּיִים מֵאוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיּוֹנִים, וְהַשְׁבִּיעִי שְׁעוֹמֵד לְפָנֵיהֶם, זֶהוּ שִׁפְתוֹב (זְכַרְיָה יב) וּבֵית דָּוִד כִּפְּלֵיהֶם כְּמֶלֶךְ ה' לְפָנֵיהֶם.

בְּזוּגָא דְאַבְהֵן אֲשֶׁתְּמוֹדֵעַ, דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא חַד, קְשׁוּרָא מְהִימְנָא, לְמַהוּ רְתִיכָא שְׁלִימְתָא.

וּבְזוּגָא דְאַבְהֵן בְּחָדָא, אֲתַעֲבִיד כְּלָא. וְיִדְעִין חֲבֵרֵיִיא לְמִיהָ בְּאַרְחַ מִישָׁר, לְאַתְקַנָּא עוֹבְדִין בְּדָקָא יָאוֹת, וּבְשִׁמָּא דָּא קְשׁוּרָא דְאַבְהֵן, אֲשֶׁתְּכַחוּ אוֹרְחִין לְדִינָא, וּלְרַחֲמֵי, לְסִיּוּעַ, לְחֶסֶד, לְדַחֲלוֹ, לְאוֹרֵייתָא, לְחַיִּי, לְמוֹתָא, לְטָב, לְבִישׁ. זָפֵאִין אֵינוֹן צְדִיקֵיִיא, דִּידְעִין אוֹרְחוֹי דְאוֹרֵייתָא, וְיִדְעִין לְמִיהָ בְּאוֹרְחוֹי דְמֶלֶכָא קְדִישָׁא, זָפֵאִין אֵינוֹן בְּעֶלְמָא דִין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי.

הָא אַבְהֵן בְּמִטְלָנִין, בְּעוֹבְדִין, בְּקְשׁוּרִין דְמִתְקַשְׂרֵי דָּא בְּדָא. וְכַד מִתְחַבְּרִין בְּחָדָא, לִית מָאן דִּיקוּם קַמִּיָּהוּ. וְתִנְיִנֵן, בְּאַתָּר דְאַבְהֵתָא אֲשֶׁתְּכַחוּ, שָׁאֵר צְדִיקֵיִיא מִשְׁתַּכַּחֵי גַבִּיָּהוּ. וְעַל דָּא שְׁמָא דָּא סָלִיק לְסִטְרִין אַחֲרָנִין מִתְפָּרֶשֶׁן, אֵף עַל גַּב דְכֻלְהוּ נִפְקִין לְאַרְחָא חַד.

השלמה מהחשמטות (סימן ח)

שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלֵאִין, בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֶלְמָא. וְעֲלִיָּהוּ שְׁתִּיל וּבְנֵי עֲלָמִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְּתִיב בְּשֵׁשֶׁת.

וְלִקְבִיל אֵינוֹן שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלֵאִין, בְּרָא בְּאַרְעָא שְׁבַעַה זָפֵאִי קְשׁוּט, לְקִיּוּמָא לֹון, וּלְאַנְהָרָא לֹון, כָּל חַד וְחַד לְקַבִּיל יוֹמִיָּה. וְשְׁתִּיל לָהּ, כָּל חַד וְחַד בְּדָרָא דְאַתְחַזִּי לָהּ. וְאֵינוֹן אַבְהֵן דְעֶלְמָא, אֲבָרֵיהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד.

וְאֵינוֹן אִיקְרוּן הָרִים, הָרִי קָדֵם, דְּאֵינוֹן תְּלִיין מֵאֵינוֹן שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלֵאִין. וְשְׁבִיעָא דְקִיּוּמָא קַמִּיָּהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (זְכַרְיָה יב) וּבֵית דָּוִד כִּפְּלֵיהֶם כְּמֶלֶךְ ה' לְפָנֵיהֶם.

ואף על גב דאיהו שביעא, ופד אתפליל ביה
ביוסף, ויהיב ליה תפנוקא מבי מלפא,
אקרי אוף איהי שביעא.
וכדו אחידו בה בשכינתא, ברזא דשבעה.
בגין דשכינתא אקרי בת שבע. בת
מאימא עילא, דאיהי כללא דשבע דרגין
דעמה. ואיהי דרגא דצדק, עשירא דאינון
ספירין, דאיקרי בהו קדשא ברין הוא.

ואיקרי שביעא בקרא, (דברי הימים א כט) דלף ה'
הגדלה והגבורה והתפארת והנצח
וההוד כי כל וכו', עד הממלכה. ומאי טעמא,
והא רביעא היא ליומי. אלא בגין דאיהי
נטיעה בתרא, ואתפלילת בשביעא, בגין
כך נטלה שמה, וכולא חד.

וכר חד וחד מאבון, ידע ליה לקודשא ברין
הוא, מגו דרגא דיליה, ואחיד ביה ביהוא
דרגא. אברהם ידע ליה לקודשא ברין הוא,
מגו אספקלריא דיליה דאיהי מדת הגדולה,
מדת החסד, ימינא דמלפא. ועל דא אחיד
בה, ולא שביק לה לעלמין, ועביד טיבו עם
כל בני עלמא, ואוקמוה. דהא עובדוי סליקו
ליה בהאי דרגא.

יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה, דאקרי פחד
יצחק, ודחיל ליה לעלמין. יעקב ידע
ליה מגו דרגא דתפארת. דאיהו כליל מחסד
ומפחד, ואקרי אמת, ואחיד בה. הדא הוא
דכתיב, (מכה ז) תתן אמת ליעקב.

יוסף ידע ליה לקודשא ברין הוא מגו ההיא
אספקלריא, דאקרי כל. ועל דא אקרי
יוסף כלכל, דכתיב (בראשית מז) ויכלכל יוסף.
ואיקרי יסוד עולם.
משה ואהרן אינון תרין פרובין, דאשתמע
קלא דלעילא מביניהו, ועל דא

ואף על גב דאיהו שביעא, ופד אתפליל ביה
ביוסף, ויהיב ליה תפנוקא מבי מלפא,
אקרי אוף איהי שביעא.

וכדו אחידו בה בשכינתא, ברזא דשבעה.
בגין דשכינתא אקרי בת שבע. בת
מאימא עילא, דאיהי כללא דשבע דרגין
דעמה. ואיהי דרגא דצדק, עשירא דאינון
ספירין, דאיקרי בהו קדשא ברין הוא.

ואיקרי שביעא בקרא, (דברי הימים א כט) דלף ה'
הגדלה והגבורה והתפארת והנצח
וההוד כי כל וכו', עד הממלכה. ומאי טעמא,
והא רביעא היא ליומי. אלא בגין דאיהי
נטיעה בתרא, ואתפלילת בשביעא, בגין
כך נטלה שמה, וכולא חד.

וכר חד וחד מאבון, ידע ליה לקודשא ברין
הוא, מגו דרגא דיליה, ואחיד ביה ביהוא
דרגא. אברהם ידע ליה לקודשא ברין הוא,
מגו אספקלריא דיליה דאיהי מדת הגדולה,
מדת החסד, ימינא דמלפא. ועל דא אחיד
בה, ולא שביק לה לעלמין, ועביד טיבו עם
כל בני עלמא, ואוקמוה. דהא עובדוי סליקו
ליה בהאי דרגא.

יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה, דאקרי פחד
יצחק, ודחיל ליה לעלמין. יעקב ידע
ליה מגו דרגא דתפארת. דאיהו כליל מחסד
ומפחד, ואקרי אמת, ואחיד בה. הדא הוא
דכתיב, (מכה ז) תתן אמת ליעקב.

יוסף ידע ליה לקודשא ברין הוא מגו ההיא
אספקלריא, דאקרי כל. ועל דא אקרי
יוסף כלכל, דכתיב (בראשית מז) ויכלכל יוסף.
ואיקרי יסוד עולם.

משה ואהרן אינון תרין פרובין, דאשתמע
קלא דלעילא מביניהו, ועל דא

שפתיב ונועדתי לך שם ודברתי
אתך, והם שני כרובים שלמעלה,
והם נצ"ח והו"ד, והם שני
העמודים של הגוף.

כמו זה יש למלכה למטה שני
כרובים תחתיה שיונקים ממנה,
והם ודאי עליונים, על ארון
העדות, שנקרא צדק, ארון
העדות. ומי עדות? זה יוסף, זהו
שפתיב עדות ביהוסף שמו,
ונקרא תורה שבכתב, וארון זה
תורה שבעל פה.

בא ראה, כל אותם אבות עליונים
שאחוזים למעלה, כלם רמוזים
בתורה שבכתב. ודוד שאחוז
באחרונה, שהיא תורה שבעל
פה, רמוזה בדברי קבלה, ומשום
כך נקראת קבלה, שמקבלת אור
מתורה שבכתב.

ואותם שני כרובים עליונים
עומדים על אותו עדות וארון,
זהו שפתיב והנצח וההוד כי כל
בשמים ובארץ. וזהו סיום
השמים, ומזוג את הארץ הזו.

וכך הוא, שכל מה שפרא הקדוש
ברוך הוא למעלה - פרא כנגדו
למטה. ויוסף נקרא עדות, זהו
שפתיב עדות ביהוסף שמו, ועל
זה שמו של יוסף שלם בכל,
למעלה ולמטה.

ועל זה שנינו שיוסף והארון
והשכינה היו הולכים במדבר
ביחד, וכל העולם היו אומרים:
מה טיבן של שני ארונות הללו?
ומשיבים להם: קיים זה מה
שפתיב בזה. קיים בודאי. זהו
שפתיב וצדיק יסוד עולם, הוא
קיום העולם.

בא דוד, שהוא שביעי של
האבות, אחז ביה בכת שבע
הזאת, שהיא ממלכה, ולא עזבה

אתייהיבת אורייתא על ידיהו. הדא הוא
דכתיב, ונועדתי לך שם ודברתי אתך וגומר.
ואינון תרין כרובין דלעילא, אינון נצח והוד,
ואינון תרין סמכין דגופא.

בגזונא דא, אית לה למטרוניתא לתתא, תרין
כרובין תחותה, דינקין מינה. ואינון
עילאין ודאי, על ארון העדות, דאיקרי צדק,
ארונא דעדות. ומאן עדות, דא יוסף, הדא
הוא דכתיב, (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו.
ואיקרי תורה שבכתב, והאי ארונא תורה
שבעל פה.

תא חזי, כל אינון אבהן עילאין דאחידן
לעילא, רמיזן כלהו בתורה שבכתב.
ודוד דאחיד בבתרייתא, דאיהי תורה שבעל
פה, רמיזא בדברי קבלה. ובגין כך אקרי
קבלה, דמקבלת נהירו מתורה שבכתב.

ואינון תרין כרובין עילאין, קיימין על ההוא
סהדותא דארונא, הדא הוא דכתיב, (דברי
הימים א כט) והנצח וההוד, כי כל בשמים ובארץ,
ודא איהו סיומא דשמיא ומזוג להאי ארץ.
והכי הוא, דכל מה שפרא קדשא ברין הוא
לעילא, פרא לקבליה לתתא. ויוסף אקרי
עדות, הדא הוא דכתיב עדות ביהוסף שמו.
ועל דא שמא דיוסף שלם בכלא לעילא
ותתא.

ועל דא תנינן, ארון דיוסף וארון דשכינתא,
בהדי הדדי הוו אזלין במדברא, והוו כולי
עלמא אמרי מה טיבן של שני ארונות אלו.
ומתיבין לון, קיים זה מה שפתיב בזה. קיי"ם
ודאי, הדא הוא דכתיב, (משלי י) וצדיק יסוד
עולם, איהו קיומא דעלמא.

אתא דוד דאיהו שביעאה, דאבהן אחיד ביה, בהאי בת שבע, דאיהי

לעולמיהם. וְהוּא שְׁפָתוֹב (יחזקאל לו)
וְדוֹד עֲבָדֵי נְשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם,
וְכָתוֹב (תהלים פט) כִּסְאוֹ כְּשֹׁמֶשׁ
נִגְדִי. וְכָל זֶה לְמַדְתָּנוּ הַתּוֹרָה,
שְׁפָלָם אַחֲזִיזִים בְּשִׁכְנָה בְּסוּד שֶׁל
שָׁבַע.

בֹּא וּרְאֵה, אֲבָרְהָם נֵר רִאשׁוֹן
קָדוֹשׁ שֶׁל הָעוֹלָם, כְּשֶׁרָצָה
לְהִתְקַרֵּב לְדוֹגְתּוֹ, לֹא יָכַל, עַד
שֶׁעָלָה וְנוֹדַע בְּאוֹתָן שֶׁל דְּרָגוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת שְׁעָלֶי, שֶׁהוּא חֶלֶק שְׁלוֹ.
בֵּינָן שֶׁעָלָה וְהִתְנוֹדַע לוֹ
לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתּוֹךְ אוֹתָן
שֶׁל דְּרָגוֹת, שְׁעַם אוֹתָן שָׁבַע,
וְשֶׁל דְּרָגוֹת, הֵן כְּתָר עֲלִיּוֹן
חֲכָמָה בִּינָה, וְהֵן שְׁלֵמוֹת עֶשֶׂר
סְפִירוֹת שֶׁנִּקְרָא בֵּהֶן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְכֵינָן שֶׁעָלָה אַחֵר כֶּף בְּאוֹתָן
שֶׁלשׁ, שֶׁהֵן עֵתִיק וְאַבָּא וְאַמָּא,
שֶׁשׁוּפָּע מֵהֶן אוֹר לְמִטָּה, אֹד אַחֲזִי
לְחַלְקוֹ אוֹתָהּ דְּרָגָה שֶׁתַּחַת אוֹתָן
שֶׁלשׁ, שֶׁנִּקְרָא חֲסֵד.

שָׂאת פֶּלֶן הוּא הַדְּבִיק מִתּוֹךְ
אוֹתָהּ אֲסִפְקָלְרִיָּה שְׁשׁוֹלֶטֶת
בְּלִילִיָּה, שֶׁבֶהֶן וְדָאִי לֹא הִיָּה אָדָם
שֶׁיֵּדַע כָּלוּם. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ בֵּן
שֶׁלשׁ שָׁנִים הַכִּיר אֲבָרְהָם אֶת
בּוֹרְאוֹ, וְדָקָא בֵּן שֶׁלשׁ.

וְבֹא רְאֵה סוּד שֶׁל שֶׁלשׁ שָׁנִים
אֵלּוּ וְלֹא חֲסֵד, מִשּׁוּם שֶׁשְׁכִּינָה
נִקְרָאת בֵּת שָׁבַע, וְלֹא יָכַל
לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ עַד שֶׁעָלָה לְהוֹדַע
מִתּוֹכָהּ וְלִהְיוֹת מוֹאֵר וּלְהֵאִיר
לְכָל, מִה שֶׁהוּא לְמִטָּה בְּאוֹתָן
דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת עִם אוֹתָן שָׁבַע
וְשֶׁלשׁ, הֵרִי עֶשֶׂר דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
סוּד שֶׁל שֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וְכֵינָן שֶׁהִיָּה נְאוּר בְּאוֹתָן שֶׁלשׁ,
רָצָה לְהַעֲלוֹת בְּאוֹתָן שָׁבַע בְּסוּד
הַכְּתוּב (בראשית כא) וַיֵּצֵב אֲבָרְהָם
אֶת שָׁבַע כְּבֶשֶׂת הַצֹּאן. וְסוּד זֶה
רָמַז לְאַבְרָמָלָךְ שֶׁלֹא יִפְרְעוּ מֵהֶם,

מִמְלָכָה, וְלֹא שְׁבִיב לָהּ לְעֵלְמִין. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְדוֹד עֲבָדֵי נְשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם.
וְכְתִיב, (תהלים פט) כִּסְאוֹ כְּשֹׁמֶשׁ נִגְדִי. וְכָל דָּא
אוֹלִיף לָן אוֹרִייתָא, דְּכָלְהוּ אַחֲזִיזָן בֵּהּ
בְּשִׁכְנִיתָא בְּרָזָא דְשָׁבַע.

תָּא חֲזִי, אֲבָרְהָם בּוֹצִינָא קְדָמָא קְדִישָׁא
דְּעֵלְמָא, כִּד בָּעָא לְסַלְקָא לְדְרָגִיָּה, לֹא
יָכִיל, עַד דְּסָלִיק וְאַשְׁתַּמּוּדַע בְּאִינוֹן תַּלְתַּת דְּרָגִין
עֵילְאִין דְּעֵלִיָּה, דִּהִיָּהוּא חוֹלְקָא דִּילִיָּה.

בֵּינָן דְּסָלִיק וְאַשְׁתַּמּוּדַע לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, מִגּוֹ אִינוֹן תַּלְתַּת דְּרָגִין, דְּעַם אִינוֹן
שָׁבַעָה, וְתַלְתַּת דְּרָגִין הֵם כְּתָר עֲלִיּוֹן חֲכָמָה
בִּינָה, וְאִינוֹן שְׁלִימוֹ דְּעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאִיקְרִי
בֵּהוּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵינָן דְּסָלִיק אַחֵר כֶּף
בְּאִינוֹן תַּלְתָּא, דְּאִינוֹן עֵתִיקָא וְאַבָּא וְאַמָּא,
דְּנִגִיד מִנְהוֹן נִהִירוֹ לְתַתָּא, כְּדִין אַחֲזִי
לְחוֹלְקִיָּה, הִיָּהוּא דְרָגָא דְתַחוּתִיָּהוּ דְאִינוֹן
תַּלְתָּא, דְּאִיקְרִי חֲסֵד.

דְּכִלְחֵו אַדְבִּיק לֶזֶן, מִגּוֹ אֲסִפְקָלְרִיָּא דְשִׁלְטָא
בְּלִילִיָּא, דְּבִהוּ וְדָאִי לֹא הִיָּה בְּרַנְשׁ
דִּידַע כָּלוּם. וְעַל דָּא תְנִינָן, בֵּן שֶׁלשָׁה שָׁנִים,
הַכִּיר אֲבָרְהָם אֶת בּוֹרְאוֹ, בֵּן שֶׁלשָׁה דִּיִּיקָא.

וְתָא חֲזִי, רָזָא דִּהִיָּה שֶׁלשָׁה שָׁנִין, וְלֹא חֲסֵד,
בְּגִין דְּשִׁכְנִיתָא אִקְרִי בֵּת שָׁבַע, וְלֹא יָכִיל
לְאַתְקַרְבָּא בִּהְדָּה, עַד דְּסָלִיק לְאַשְׁתַּמּוּדַעָא
מִגִּיָּה, וְלֹא תִנְהֵרָא וְלֹא תִנְהֵרָא לְכָלָא מְאִי דְאִיָּהוּ
לְתַתָּא, בְּאִינוֹן דְּרָגִין עֵילְאִין אִינוֹן שָׁבַעָה
וְשֶׁלשָׁה, הֵרִי עֶשֶׂר דְּרָגִין עֲלִיָּין, רָזָא דְשִׁמָּא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכֵינָן דִּהִיָּה מִתְנַהֵר בְּאִינוֹן שֶׁלשָׁה, בָּעָא
לְסַלְקָא בְּאִינוֹן שָׁבַע, בְּרָזָא דְכְתִיב,
(בראשית כא) וַיֵּצֵב אֲבָרְהָם אֶת שָׁבַע כְּבֶשֶׂת הַצֹּאן.

וְרָזָא דָּא רָמַז לְאַבְרָמָלָךְ, דְּלֹא יִתְפָּרְעוּן מִנְהוֹן, עַד דִּישְׁתַּלִּימוּ אִינוֹן שָׁבַעָה

עד שישתלמו אותם שבעה צדיקי אמת בישראל. כנגד אותן שבע דרגות שלמעלה.

בין שהשתלמו, יהיה העולם התחתון כמו העולם העליון בקיום שלם, וכא דוד, שהוא שביעי, ויעורר את אותה בת שבע שלמעלה, שהיא נוקמת נקמות ישראל, ותפרע מהם.

זהו שכתוב (שמואל ב ח) ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. מה זה ויהי אחרי כן? אחר שנשתלמו ישראל והיו כמו למעלה, אז ויך דוד את פלשתים ויכניעם. שהרי עד עכשו לא יכלו ישראל לשפר את כחם, שהרי התעוררו החברים באותו מתג האמה, ופרשוה.

ובא וראה, זה שרמז לו אברהם בכבשות הצאן ולא בעזים ולא בדבר אחר, משום שהם מצד החסד, שמאותם ממנים שיונקים מצד החסד יונקים למטה אותם כבשים שתחת שלטונם, ואברהם אחז לחלקו מדת החסד, והפל בסוד החכמה.

ועל זה שנינו, מי ששרוי בתוך צאן לא מסתכן לעולמים. ואם הוא שרוי בתוך עזים ורועה אותם, פמה שומרי החקים יושבים כנגדו להסטותו, בגלל שהם מצד של הדין הקשה.

אבל כשפא יצחק לכת אתו ברית, ברת אתו בשבעה שנגלה מתוך אותו באר, שכתוב (בראשית כו) ויקרא אתה שבעה.

בא וראה, אברהם קרא לאותה באר מים נובעים באר שבע, ויצחק קרא לה שבעה. מה בין זה לזה? אלא משום שיצחק אחז

זכאי קשוט בישראל, לקביל אינון שבעה דרגין דלעילא.

בין דאשתלמו, יתיב עלמא תתא כגוונא דעלמא עילא. בקיומא שלים. וייתי דוד, דאיהו שביעאה, ויתער להיא בת שבע דלעילא, דאיהי נקמא נקמתהון דישראל, ויתפרע מנהון.

הרא הוא דכתיב, (שמואל ב ח) ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. מאי ויהי אחרי כן. פתר דאשתלמו ישראל, והווי כגוונא דלעילא, כדין ויך דוד את פלשתים ויכניעם. דהא עד השתא לא יכלו ישראל למיתפר תוקפיהון, והא איתערו חברייא בההוא מתג האמה, ואוקמוה.

והא חזי, האי דרמז ליה אברהם בכבשות הצאן, ולא בעזים, ולא במילי אחריני, בגין דאינון מסטרא דחסד, מאינון ממנן דינקין מסטרא דחסד, ינקין לתתא אינון כבשים, תחות שולטניהון. ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד, וכולא ברזא דחכמתא. ועל דא תנינן, מאן דשרי גו עאנא, לא מסתכן לעלמין. ואי איהו שרי גו עזיאי, ורעי לון, פמה גרדיני נימוסין, יתבין לקבליה לאסטאה ליה, בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא.

אבל כד אתא יצחק למגזר עמיה קיים, גזר עמיה בשבעה, דאתגלייא מגו ההיא בירא, דכתיב (בראשית כו) ויקרא אתה שבעה.

תא חזי, אברהם קרא לההיא בירא דמיין, באר שבע. יצחק קרא לה, שבעה. מה בין האי להאי. אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפחד, דאיהו

לחלקו דרגה של פחד, שהוא דין, ועל זה הוסיף ביה ה'. וה' בכל מקום היא מדת הדין. וסימנה - (יחזקאל טו) הא דרכה בראש נתי. זהו שכתוב ויקרא אתה שבעה. שלא עשה בפכשים כמו שעשה אביו, והפל בסוד החכמה, והוסיף ביה ה', להראות שהיא חלקו.

בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בדין. כיון שראה שלא מתקנים, שתף בו חסד, זהו שכתוב (שם ב) ביום עשות ה' אלהים, ופרשוהו באברהם התקנים העולם. בגלל כך הבאר הזאת בית העולם על שמה נקרא, זהו שכתוב על פן קרא שם העיר באר שבע. אף על גב שהבאר הזו נדבקה ביצחק, שכתוב ויקרא אתה שבעה - שמה באר שבע צד של אברהם, ולא באר שבעה, זהו שכתוב (שיר השירים ב) וימינו תחבקני.

ובא וראה, ארבעה מאותם שבעה צדיקי האמת, כשרצו להתקרב לשכינה בסוד של שבע, כלם פגשו בבאר הזו שלא פוסקים מימיה לעולמים.

אברהם כרה את הבאר הזאת משום שהוא למד את כל בני העולם לעבד את הקדוש ברוך הוא, וכיון שפרה אותה, הוציא מים נובעים שלא פוסקים לעולמים.

וכיון שמת אברהם מה כתוב? (בראשית כו) וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם. כתוב בארת, ורק אחת היתה, שכתוב באר שבע, וקוראים בארות, משמע שרבים היו, משום שהבאר הזאת נראית לאבות בכל מקום שהיו הולכים, היתה נראית להם גדולים וכבירים.

כיון שמלאוה הפלשתים עפר,

דינא, ועל דא אוסיף ביה ה'. וה' בכל אתר איהי מדת הדין. וסימנה (יחזקאל טו) הא דרכה בראש נתי. הךא הוא דכתיב ויקרא אתה שבעה. דלא עבד בחורפן, כמה דעבד אבוי, וכלא ברזא דחכמתא, ואוסיף ביה ה', לאחזאה דאיהי חולקיה.

תא חזי, כד ברא קדשא בריך הוא עלמא, ברא ליה בדינא. כיון דחזא דלא מתקנים, שתף ביה חסד. הךא הוא דכתיב (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים, ואוקמוה באברהם איתקנים עלמא. בגין כך האי בירא, ביתא דעלמא, על שמה איתקרי. הךא הוא דכתיב, (שם כא) על פן קרא שם העיר באר שבע. אף על גב דהאי בירא אתדבק ביצחק, דכתיב (שם כו) ויקרא אתה שבעה. שמה באר שבע, סטרא דאברהם, ולא באר שבעה, הךא הוא דכתיב, (שיר השירים ב) וימינו תחבקני.

ותא חזי, ארבע מאינון שבעה זכאי קשוט, כד בעו לאתקרבא בשכינתא, ברזא דשבע, פלהו איערעו בהאי באר, דלא פסקו מימיו לעלמין.

אברהם פרי לה להאי בירא, בגין דאיהו אוליה לכל בני עלמא, דיפלחון לקודשא בריך הוא. וכיון דכרי לה, אפיק מיין נבעין דלא פסקין לעלמין.

וכיון דמת אברהם, מה כתיב (בראשית כו) וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם. בארת כתיב, וחד הוה, דכתיב באר שבע, וקרו ליה בארות, דמשמע דסגיין הוו. בגין דהאי בירא, מתחזי לון לאבהן בכל דוכתא דהוו אזלין, והוה מתחזי לון כבירין סגיין.

כיון דמילאו פלשתים עפרא, רזא דאהדרו

סוד שחזרו בני העולם לעבודה זרה, והעולם היה שמים, שאין מי שיודע את הקדוש ברוך הוא. כיון שבא יצחק ויחפר את באר המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מה זה וישב? אלא שהשיב את העולם לתקונו ולמד את בני העולם שידעו את הקדוש ברוך הוא, זהו שפתיב (שם כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו.

באר זו ממי היתה? ממי שפל חיי העליונים והתחתונים תלויים בו וראה הכל, זהו שפתיב (דניאל ב) יודע מה שבחשף ואור שרוי עמו.

ובא וראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם מצד הדין הקשה, כשחפרו אותה מה פתיב? שטנה, והרי פרשוה, עד שהוא בא ויחפר באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו, משום שפלם באים מצד הימין, ולא היתה שטנה בעולם, ולא יצא דין מהבאר הזאת להסטיין עליהם כשמצעשיהם לא היו כשרים.

ומהבאר הזאת הוא הפתח לדעת את הקדוש ברוך הוא, זהו שפתיב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא כם אודה יה. ועד שלא הסתלק מהעולם, ברוך את יעקב ושלחו לחזן להזדווג. וכשהלך לחזן מה פתיב? (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה. כיון שראה יעקב את כבוד הקדוש ברוך הוא מתוך אותה באר שנקראת באר שבע, אז אמר ללכך, (שם) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה, ונקא הקטנה.

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים צוה הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן מוסף שבע

בני עלמא לעבודה זרה, הוה עלמא שמים, דלית דידע לקודשא בריך הוא. כיון דאתא יצחק, מה פתיב, וישב יצחק ויחפר את באר המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מאי וישב, אלא דאתיב עלמא לתיקונייה, ואוליף לון לבני עלמא דידעון לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו.

האי בירא ממאן הוא. ממאן דכל חיין עילאין ותתאין וקיומיהון תליין ביה. וחזי כלא. הדא הוא דכתיב, (דניאל ב) ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא.

ותא חזי, אינון עבדי יצחק בגין דאינון מסטרא דדינא קשייא, כד חפרו לה, מה כתיב, שטנה, והא אוקמוה, עד דאתא איהו (בראשית כו) ויחפר באר אחרת וגו', ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו, בגין דכלהו אתיין מסטרא דימינא, לא הוה שטנא בעלמא, ולא נפיק דינא בהאי בירא, לא שטנא לון, כד לא מכשרי עובדיהון.

ומהאי בירא, איהו פתחא למינדע ליה לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא כם אודה יה. ועד דלא סליק יצחק מעלמא, בריך ליה ליעקב, ושלחיה לחזן, לאזדוגא. וכד אזיל לחזן מה כתיב (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה, כיון דחזא יעקב יקרא דקודשא בריך הוא, מגו ההוא בירא, דאקרי באר שבע. כדן אמר ליה ללכך, אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה דייקא.

תא חזי, לקבל אינון שבעה זפאין, פקיד קדשא בריך הוא באורייתא, לקרבא קרבן מוסף, בשבע זמנין בשתא. בגין

פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, כְּדִי לְהוֹסִיף לָהֶם תַּפְנוּקִים וְעִדּוּנִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. הָאֲבוֹת יִשְׁבְּעוּ בַּתְּחִלָּה, וְאַחֵר כֶּף הַבָּנִים, וְהֵם שִׁבְעַת פְּעָמִים וְלֹא יוֹתֵר.

בַּשָּׁבָת כִּנְגֵד צָדִיק יְסוּד עוֹלָם שְׁנִקְרָא כ"ל, וְנִקְרָא מוֹסָף שָׁבָת, לְהוֹסִיף לוֹ עִדּוּנִים מִהֶמֶח הַנֶּסֶת. וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּנְגֵד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת לְכָנָה.

וּמִחֲמִישָׁה עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ רִאשׁוֹן כִּנְגֵד אֲבֵרָהּם אֲבִיהֶם שְׁאָחוֹ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְנִקְרָא רִאשׁוֹן. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּעֲצֶרֶת שְׁנִתְּנָה בּוֹ תוֹרָה בַּשָּׁבָע קוֹלוֹת, כִּנְגֵד יַעֲקֹב שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי לְאֲבוֹת וְאָחוֹ בְּקוֹל, קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּנְגֵד יִצְחָק שְׁנוֹלֵד בּוֹ, וְאָנוּ מְזַכְּרִים בּוֹ עֲקֶדֶת יִצְחָק, וְהוּא יוֹם הַדִּין כִּנְגֵד מִדַּת הַדִּין הָאֲחוּזָה בּוֹ.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים כִּנְגֵד מֶשֶׁה, שֶׁבּוֹ קָבַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת תַּפְלָתוֹ וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל וְהַחֲזִיר לוֹ אֶת הַתּוֹרָה. בַּחֹג הַסְּכוּת כִּנְגֵד אֶהְרֹן, שֶׁבְּזִכּוּתוֹ הִלְכוּ אוֹתָם שִׁבְעָה עֲנָנִים שֶׁכֶּסּוּ עַל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סֶפֶה, וּמִשּׁוֹם זֶה עוֹשִׂים סֶפֶה, וּבְכָל הַתּוֹרָה יֵשׁ כְּמָה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים נִסְתָּרִים בָּהּ. וּכְשֶׁשִּׁבְּעַת אֱלֹהִים מִתּוֹסָפִים בְּבִרְכוֹת, כָּל הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת רַבָּה. ע"כ מֵהַשְׁמָטוֹת.

שִׁבְעָה קְשׁוּרִים הֵם שְׁמַתְקֻשְׁרִים בָּהֶם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת וְאַרְבָּעָה אֲחֵרִים. רֹאשׁ וְאַמְצַע בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְאַלֶּה אוֹתָם שְׁחִפְרוּ בְּאֵר מִים. שְׁנֵי זֶה אֵל זֶה, וְהֵם קֶשֶׁר אֶחָד בְּשִׁלֵּשׁ יוֹדִי"ן.

שְׁרִישֵׁי שְׁלֵמוֹת כָּל הָאֲמוּנָה. רְבִיעֵי שְׁנֵי עֲמוּדִים שֶׁהִגּוּף עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. הַחֲמִישִׁי טוֹב וְרַע, נֶהָר שְׁמוּצִיא עַץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת, הָעֵמֶק שֶׁל הַכֹּל. שְׁשֵׁי דִין

לְאוֹסְפָא לְהוֹ עִדּוּנִין וְתַפְנוּקִין מִבֵּי מִלְפָּא, אֲבָהֶן יִשְׁבְּעוּן בְּקִדְמִיתָא, וּבִתְרַן כֶּן בְּנִין. וְאִינוּן שִׁבְעָה זְמָנִין וְלֹא יוֹתֵר.

בַּשָּׁבָתָא לְקַבֵּל צָדִיק יְסוּד עוֹלָם, דְּאִקְרִי כָל, וְאִקְרִי מוֹסָף שָׁבָת, לְאוֹסְפָא לִיהַ עִדּוּנִין מִמּוֹחָא סְתִימָאָה, וּבְרִישׁ יִרְחָא, לְקַבֵּל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקַרִּיאת סִינְהָרָא.

וּמִחֲמִיכָר יוֹמָא לִירְחָא קִדְמָאָה, לְקַבֵּל אֲבֵרָהּם אֲבוּהוֹן, דְּאִחִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וְאִקְרִי רִאשׁוֹן. וּבִירְחָא תְּלִיתָאָה בַּעֲצֶרֶת, דְּאִתִּייהִיבַת בֵּיהּ אוֹרִייתָא בַּשָּׁבָעָה קוֹלוֹת, לְקַבֵּל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאִי לְאֲבָהֶן, וְאִחִיד בְּקוֹל קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְקַבֵּל יִצְחָק, דְּאִתִּילִיד בֵּיהּ, וְאָנוּ מְדַכְּרִינָן בֵּיהּ עֲקֶדֶת יִצְחָק, וְאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, לְקַבֵּל מִדַּת הַדִּין דְּאִחִיד בֵּיהּ.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, לְקַבֵּל מֶשֶׁה, דְּקַבֵּל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ צְלוֹתִיהּ, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְאַהֲדַר לִיהּ לוֹחִי אוֹרִייתָא. בַּחֹג הַסְּכוּת, לְקַבֵּל אֶהְרֹן, דְּבִזְכוּתִיהּ הוּוּ אֶזְלִין שִׁבְעָה עֲנָנִין, דְּחָפְן עַל יִשְׂרָאֵל כְּסוּפוֹת, וּבִגִּין כֶּף אִינוּן עֲבָדִין סֶפֶה. וְכָל אוֹרִייתָא, כְּמָה רִזִּין עִילָאִין סְתִימִין בֵּיהּ, וְכֵד אֵלִין שִׁבְעָה מִתּוֹסָפִין בְּבִרְכָּאן, כָּל עֲלָמָא בְּשִׁלְמוֹ סְגִיָּאָה. (עד כאן מִהַשְׁמָטוֹת).

שִׁבְעָה קְשׁוּרִין אִינוּן, דְּמִתְקַשְׁרִי בֵּהוּ תְּלַת אֲבָהֶן, וְאַרְבָּעָה אֲחֵרִין. רִישָׁא וְאַמְצַעִיתָא בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְאֵלִין אִינוּן דְּחִפְרוּ בִירָא דְּמִיָּא. תְּנִינָא זֶה אֵל זֶה, וְאִינוּן קְשׁוּרָא אֶחָד, בְּתִלַּת יוֹדִין.

תְּלִיתָאָה, שְׁלִימוֹ דְּכָל מְהִימְנוּתָא. רְבִיעָאָה, תְּרִין קְיִימִין, דְּגוּפָא קְיִימָא עֲלִייהוּ. חֲמִישָׁאָה, טב וּבִישׁ, נֶהָרָא דְּנִפִּיק אֵילָנָא דְּחַיִּי

ברחמים. שביעי בתחלה נאמר באותו ראש שאמרנו, משום שהוא אמצע הכל. ומשום שהוא אמצע הכל, נקרא אני, עמוד שכל הענפים נאחזים מסביבו. שבע דרגות אלו, מדרגה אחת לדרגה אחת (אחרת), נודעת מרפכה אחת בכל אלו שנאחזים בה. וכן מדרגה לדרגה, וכלם מתנהגים אחריה של אותה דרגה שנפקדה עליהם, והרי בארנו את הדברים.

בא ראה, בשעה שדרגות אלו נמצאות, כל האמונה נמצאת. ואילו שבעת העננים שסבבו את ישראל. בגלל זה כשנוטלת השכינה - באבות היא נוטלת. וכשאלה נוטלים, כל הדרגות האחרות נוטלות בהם, ואז מתעטרת כנסת ישראל פראוי.

בא ראה, זבולון שאמרנו יורש ים כנרת. ים כנרת סתם, וכך ראוי. אם כן, יהודה מה חלק יש בו? אלא יהודה נוטל מלכות הכל ונאחז בה בכל הצדדים.

רבי אלעזר אמר, בפרשה זו הרי נאמר המעשה של המנוחה ותקוניה וכל מה שבה, מדוע כן בפעם אחרת? אלא כיון שהנשיאים הקריבו (למעלה) קרבן המזבח וכל תקון שראוי לו, בא הפתוח ודבר שוב על מעשה המנוחה שהוא תקון על ידו של אהרן, שהרי למעלה מנוחה, וכל הנרות (התקונים) שלה, על ידי אהרן הכל מאירים.

בא ראה, המזבח, שנים עשר נשיאים היו לחנכו ולהתקינו. והרי פרשה, שנים עשר הם השבטים לארבעה צדדים, ארבעה דגלים, וכלם שנים עשר, והכל כדגמה עליונה. המנוחה

ומותא, עמיקתא דכלא. שתיקתא, דינא ברחמי. שביעאה, בקדמיתא אתמר, בזהו רישא דאמרון, בגין דאיהו אמצעיתא דכלא. ובגין דאיהו אמצעיתא דכלא, אקרי אני, קיומא דכל ענפין דמתאחדן מסתרינה.

שבעה דרגין אלין, מדרגא חדא לדרגא חדא (ס"א אחרת), אשתמודעא רתיכא חדא, בכל אינון דמתאחדאן ביה. וכן מדרגא לדרגא, וכלהו אתנהגן אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא עלייהו, והא אוקימנא מלי.

תא חזי, בשעתא דאלין דרגין משתכחי, כל מהימנוותא אשתכח, ואלין שבעה עננין דאסחרו להו לישראל. בגין כן פד נטלא שכינתא, באבהתא נטלא. וכד אלין נטלין, פלהו דרגין אחרנין נטלין בהו, וכדין אתעטרת כנסת ישראל פדקא יאות.

תא חזי, זבולן דקאמרן ירית ים כנרת. ים כנרת סתם, והכי אתחזי. אי הכי יהודה מה חולקא אית ביה, אלא יהודה נוטל מלכותא כלא, ואתאחיד ביה בכל סטריין.

רבי אלעזר אמר, האי פרשתא, הא אתמר עובדא דמנרתא ותקוניהא וכל מה דבה, אמאי הכי זמנא אחרא. אלא כיון דנשיאים קריבו (לעילא) קורבנא דמדבחא, וכל תקוניה דאתחזי ליה, אתא קרא ואשתעי עובדא דמנרתא, דהיא תקוניה על ידא דאהרן, דהא לעילא מנרתא, וכל בוצינין (ס"א תוקנין) דילה, על ידא דאהרן נהרין פלא.

תא חזי, מדבחא, תריסר נשיאין הוו לחנכא ליה, ולאתקנא ליה, והא אוקמוה תריסר אינון שבטין, לארבע סטריין, ארבע דגלים, וכלהו תריסר. וכלא כגוונא דלעילא. מנרתא

(דף קנ"א ע"ב) אתמני בשבעה בוצינין, לאדלקא על ידא דכהנא, וכלא כגוונא

נמנית בשבעה גרות להדלק על ידי הפה, והכל כדגמה עליונה. והמנורה על אות עומדת ובנס נעשתה, והרי פרשה במעשה המנורה.

ומזבח פנימי ומנורה עומדים כאחד לשמחת הכל, שכתוב (משלי כו) שמן וקטרת ישמח לב. ובארנו ששני מזבחות היו: אחד פנימי של הכל, וזה עומד לחדוה, ואחד בחוץ להקריב קרבנות. ומהפנימי הזה יוצא לזה שבחוץ. ומי שרואה ויסתכל, ידע חכמה עליונה, סוד הדבר אדני יהוה, ועל כך לא נקראה הקטרת אלא בשעה ששמן נמצא.

מצאנו בספרו של שלמה המלך, שהקטרת היא לחדוה ולסלק המות. מה הטעם? משום שהדין נמצא מזה שבחוץ, ושמחה וחדוה וקשר שמאיר מאותו פנימי שכל שמחה בו קימת. וכשזה מתעורר, כל הדין מסתלק מזה ולא יכול לעשות דין, ומשום זה קטרת עומדת לבטל המות, ועל זה קטרת היא קשר הכל, וזו נקרכת בפנימי. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

קח את הלויים וגו'. הרי פרשה שצריך לטהרם (להנהיגם) ולהמשיכם להתקשר במקומם, משום שהם זרוע שמאל וצד הדין. וכל מי שבא מצד הדין, צריך שלא יבזה שער, משום שמרבה דין בעולם. ועל כך אשה כמו זה, שלא תתראה שצרה וחוצה, וצריכה לכסות ראשה ולכסות שצרה, ובארנו והרי נתבאר. ואז מתברכים כל אלו שבאים מצד הדין. ועל כך כתוב

דלעילא. ומנרתא, על את קיימא, ובניסא אתעבידת, והא אוקמוה בעובדא דמנרתא. ומדבח פנימאה, ומנרתא, קיימי כחדא, לחדוותא דכלא. דכתיב, (משלי כו) שמן וקטרת ישמח לב. ואוקימנא דתרי מדבחן הוו, חד פנימאה דכלא, והאי קיימא לחדוותא. וחד לבר, לקרבא קרבנין. ומהאי פנימאה נפיק להאי דלבר, ומאן דחמי ויסתכל, יגדע חכמתא עלאה, רזא דמלה אדני יהוה. ועל דא לא אתקרב קטרתא, אלא בשעתא דשמן אשתבח.

אשבחנא בספרא דשלמה מלכא, קטרת הוא לחדוה, ולסלקא מותנא. מאי טעמא. בגין דדינא מהאי דלבר אשתבח, וחדוותא וחדו וקשורא דנהירו, מההוא פנימאה, דכל חידו ביה קיימא. וכד האי אתער, כל דינא אסתלק מהאי, ולא יכיל למעבד דינא. ובגין כך קטרת קיימא לבטלא מותנא, ועל דא, קטרת קשירו הוא דכלא, ודא אתקריב בההוא פנימאה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'. קח את הלויים וגו', (במדבר ח) הא אוקמוה דבעי לדכאה (ס"א לדכרא) לזון, ולאמשכא לזון, לאתקשרא באתרייהו, בגין דאינון דרועא שמאלא, וסטרא דדינא, וכל מאן דאתי מסטרא דדינא, בעי דלא ירפי שצרא, בגין דאסגי דינא בעלמא. ועל דא אתתא כהאי גוונא, דלא יתחזי שצרא לבר, ובעיית לאתחפייא רישה, ולכסי שצרהא, ואוקימנא, והא אתמר. וכדין אתפרכן כל אינון דאתיין מסטרא דדינא. ועל דא בליואי כתיב, וכה בלויים, וכה מעשה להם לטהרם וגו', והעבירו תער וגו'. ונאמר פי הלויים לא עולים למקומם

עַד שְׁיָרִים אוֹתָם הִכְהֵן, מִשּׁוּם שֶׁהֵימִין מִנְהִיג תְּמִיד לְשִׁמְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּיוֹם שְׁעוּלִים הַלּוּיִם לְמִקּוֹמָם, בְּשָׁנֵי פָּרִים. מָה הַטַּעַם פָּרִים? אֵלֹא הֵם כְּפָרִים לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל אֶת הַפָּרָה הַזֹּאת שֶׁנִּקְרָאת פָּרָה אֲדָמָה. הִכְהֵן, כָּל הַכֹּחַ וְכָל תְּקוּנָה תְּלוּיָה בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כֹּחַ הַגּוּף עוֹמֵד בְּזִרְעוֹ זִמִּין, וְעַל כֵּן הִכְהֵן הוּא זִרְעוֹ שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְבוֹ עוֹמֵד לְהִתְקִין הַכָּל וּלְהִתְקִין עוֹלָם, (מָה הַטַּעַם פָּרִים? אֵלֹא הֵם שִׁמְאֵל כְּמוֹ הַפָּרִים לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל. בֶּא רֵאשִׁי, הִכְהֵן זִרְעוֹ זִמִּין שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל הַזֶּה, וְבוֹ עוֹמֵד לְהִתְקִין הָעוֹלָם וּלְהִתְקִין הַכָּל, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כֹּחַ הַגּוּף בְּזִרְעוֹ זִמִּין עוֹמֵד, וְכָל הַתְּקוּנָה בּוֹ תְּלוּיָה) וְעַם כָּל זֶה לֹא נִמְצָא לְבָדּוֹ, אֵלֹא בְּגוּף וּשְׁמָאֵל, וְהַגּוּף הוּא עֶקֶר הַכָּל.

הַשְׁלָמָה מִחַהֲשֵׁמֻטוֹת סִימָן ט

וְהִנֵּי אַהֲרֹן אֶת הַלּוּיִם תְּנוּפָה לְפָנָיו. רַבִּי יְהוּדָה שָׁאֵל אֶת רַבִּי אֲבָא, לָמָּה הָיָה הִכְהֵן מְנִיף אֶת הַלּוּיִם? אָמַר לוֹ, מִשָּׁל לָמָּה הִדְבֵּר דּוֹמָה? לְתִינּוֹק כְּשֶׁהוּא בּוֹכָה וְכוּעֵס, מָה עוֹשִׂין כָּדִי לְפִיסוֹ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מְנִיפִין אוֹתוֹ וּמִנְעִנְעִים אוֹתוֹ כָּדִי לְשִׁתְּקוֹ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֲבָא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מַלְּה זֹאת בָּאָה לִידֶךָ וְלֹא חֲקִירָתָהּ בָּהּ? וְהִלֵּא יְשַׁמְעוּ אֲזַנֶּיךָ מִה שֶׁפִּיךָ מְדַבֵּר! כֵּן הִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כּוּעֵסֶת וְרוֹגֶזֶת, שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית מ"ט) שְׁמַעוֹן וְלֵוִי אַחִים כָּלִי חֲמֵס מְכַרְתֵּיהֶם, וְכְתוּב אֲרוּר אֶפֶס כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קָשְׁתָה, לְפִי שֶׁהֵם מִתְּגַבְּרִים וּמִתְקַשִּׁים בְּאֶפֶס וְעִבְרָתָם לְצִאת לַעֲשׂוֹת דִּין לְכָלֹת וּלְהַכְרִית בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲזִי הִכְהֵן, שֶׁהוּא הַחֲסֵד הָעֲלִיּוֹן, מְנִיף אוֹתוֹ הַצֵּד שֶׁל הַלּוּיִם, שֶׁהוּא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כָּדִי לְשַׁפֵּךְ

וּלְשַׁקֵּט רִגְזָהּ וְכוּעֵסָהּ, כָּדִי

תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעֲר וְגו'. וְאַתָּמָר לִיּוֹאֵי לֹא סִלְקִין לְאַתְרֵיהֶו, עַד דִּירִים לֹון כִּהֲנָא, בְּגִין דִּימִינָא מְדַבֵּר תְּדִיר לְשִׁמְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּיוֹמָא דְסִלְקִין לִיּוֹאֵי בְּדוּכְתֵיהֶו, בְּתֵרִין פָּרִים. מָאִי טַעְמָא פָּרִים. אֵלֹא אִינְהוּ כְּפָרִים, לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל לְהֵאֵי פָּרָה דְּאִקְרִי פָּרָה אֲדוּמָה. כִּהֲנָא כָּל חֵילָא וְכָל תְּקוּנָא בֵּיה תְּלִיָא, בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְּגוּפָא בְּזִרְעָא יְמִינָא קִיָּמָא. וְעַל דָּא כִּהֲנָא דְּזִרְעָא דִּישְׂרָאֵל כִּלְהוּ הָוִי. וּבֵיה קִיָּמָא לְאַתְקָנָא כָּלָא וּלְאַתְקָנָא עֲלִמָא (ס"א מָאִי טַעְמָא פָּרִים אֵלֹא אִינְהוּ שִׁמְאֵל כְּפָרִים לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל. תָּא חֲזִי כִּהֲנָא דְּזִרְעָא יְמִינָא דִּישְׂרָאֵל כִּלְהוּ הָוִי וּבֵיה קִיָּמָא לְאַתְקָנָא עֲלִמָא וּלְאַתְקָנָא כָּלָא בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְּגוּפָא בְּזִרְעָא יְמִינָא קִיָּמָא וְכָל תְּקוּנָא בֵּיה תְּלִיָא) וְעַם כָּל זֶה, לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּלַחֲדוּי, אֵלֹא בְּגוּפָא וּשְׁמָאֵל, וְגוּפָא עֶקֶרָא הוּא דְּכָלָא.

הַשְׁלָמָה מִחַהֲשֵׁמֻטוֹת (סִימָן ט)

וְהִנֵּי אַהֲרֹן אֶת הַלּוּיִם תְּנוּפָה לְפָנָיו. רַבִּי יְהוּדָה שָׁאֵל לְרַבִּי אֲבָא, לָמָּה הָיָה הִכְהֵן מְנִיף אֶת הַלּוּיִם. אָמַר לוֹ, מִשָּׁל לָמָּה הִדְבֵּר דּוֹמָה לְתִינּוֹק. כְּשֶׁהוּא בּוֹכָה וְכוּעֵס, מָה עוֹשִׂין כָּדִי לְפִיסוֹ? אָמַר לֵיה רַבִּי יְהוּדָה, מְנִיפִין אוֹתוֹ וּמִנְעִנְעִים אוֹתוֹ כָּדִי לְשִׁתְּקוֹ.

אָמַר לֵיה רַבִּי אֲבָא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מַלְּה זֹאת בָּאָה לִידֶךָ וְלֹא חֲקִירָתָהּ בָּהּ, וְהִלֵּא יְשַׁמְעוּ

אֲזַנֶּיךָ מִה שֶׁפִּיךָ מְדַבֵּר כֵּן הִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כּוּעֵסֶת וְרוֹגֶזֶת, דְּכִתִּיב, (בְּרֵאשִׁית מ"ט) שְׁמַעוֹן וְלֵוִי

אַחִים כָּלִי חֲמֵס מְכַרְתֵּיהֶם, וְכִתִּיב (בְּרֵאשִׁית מ"ט)

אֲרוּר אֶפֶס כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קָשְׁתָה, לְפִי שֶׁהֵם מִתְּגַבְּרִים וּמִתְקַשִּׁים בְּאֶפֶס וְעִבְרָתָם לְצִאת לַעֲשׂוֹת דִּין לְכָלֹת וּלְהַכְרִית בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲזִי הִכְהֵן, שֶׁהוּא הַחֲסֵד הָעֲלִיּוֹן, מְנִיף אוֹתוֹ הַצֵּד שֶׁל הַלּוּיִם, שֶׁהוּא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כָּדִי לְשַׁפֵּךְ

הגבורה, כדי לשכף ולשקט רגזה וכעסה, כדי שישתכרו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, כעין דגמא זו הפהן שמניף את הלויים תנופה כדי שישקט הצד של הגבורה שלהן, כדי שלא יתעורר הדין בעולם. בא רבי יהודה ונשק את ידיו. וכשיתעוררו הדינים בעולם, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום, אברהם אבינו עליו השלום הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו, הדא הוא דכתיב, (תהלים ז) ואל זעם בכל יום. (עד כאן מזהה שמטות).

יום: ע"כ מזהה שמטות. זאת אשר ללויים וגו'. בא ראה, לוי בן עשרים וחמש שנים יעבד, בן חמשים שנים עולה למקומו ומתעטר, ועשרים וחמש יעבד, שהרי אדם (בא ראה, לוי בן עשרים וחמש שנים עולה למקומו ומתעטר, ועשרים וחמש שנים יעבד, עד שעולה לדרגת חמשים), כשעולה לדרגה זו של חמשים שנים והלאה, יורד מתקף האש שבו. וכיון שהאש והחמימות מתקררת, הרי הוא פוגם לאותו מקום שנקשר בו.

ועוד, שקול זמרה לא כל כף נקשר בו, וקול צריף שלא יפגם, אלא צריף להתחזק, שהרי במקום הדין הקשה עומד, ולא בחלשה. ומשום זה צריף שלא יפגם אותו מקום שהוא קשור בו, שהוא דין הקשה, ולא החלש, ועל זה לא צריף להראות חלשה כלל בכל הצדדים. אשרי האיש שמשתדל בתורה וידע דרכי הקדוש ברוך הוא ולא סוטה לימין ולשמאל, שכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה'.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'. אמר רבי אבא, מה הטעם הזהירם פאן על פסח, והרי נתבאר להם במצרים? אלא בשנה השנית זה היה, שחשבו

שישתכרו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, כעין דגמא זו הפהן שמניף את הלויים תנופה כדי שישקט הצד של הגבורה שלהן, כדי שלא יתעורר הדין בעולם.

בא רבי יהודה ונשק את ידיו. וכשיתעוררו הדינים בעולם, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום, אברהם אבינו עליו השלום הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו, הדא הוא דכתיב, (תהלים ז) ואל זעם בכל יום. (עד כאן מזהה שמטות).

זאת אשר ללויים וגו'. (במדבר ח) תא חזי, ליואה בר חמש ועשרין שנין יפלה בר חמשין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר. וחמש ועשרין יפלה, דהא בר נש (ס"א תא חזי ליואה בר חמש ועשרין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר. וחמש ועשרין יפלה עד דסליק לדרגא דחמשיין). פד סליק להאי דרגא דחמשין שנין ולהלאה, נחית מן תוקפא דאשא דביה, וכיון דאשא וחמימותא אתקרה, הא פגים לההוא אתר דאתקשר ביה.

ועוד, דקלא דזמרא לא אתקשר בהדיה כל כף. וקלא בעי דלא יתפגם, אלא בעי לאתקפא, דהא באתר דדינא תקיף קיימא, ולא בחלשא. ובגין כך בעי דלא יפגים ההוא אתר דאתקשר ביה, דאיהו דינא תקיפא, ולא חלשא, ועל דא לא בעי לאחזאה חולשתא כלל בכל סטריין. זפאה הוא בר נש דאשתדל באורייתא, וינדע אורחוי דקודשא בריך הוא, ולא סטי לימינא ולשמאלא, דכתיב (הושע יד) כי ישרים דרכי יי.

וידבר יי אל משה במדבר סיני וגו'. (במדבר ט) אמר רבי אבא, מאי טעמא אזהר להון הקא על פסחא, והא אתמר להו במצרים. אלא בשנה השנית הוה, דישראל חשיבו דהא

ישראל שפסח זה הוא רק במצרים, וכיון שעשו אותו פעם אחת במצרים, חשבו שלא צריך יותר. בא הקדוש ברוך הוא והזהירם עליו, שלא יחשבו שעבר זמנו במצרים ולא יצטרך בגלל זה במדבר סיני בשנה השנית, להתקין להם לדורי דורות.

ואף על גב שהזהירם במצרים, עכשו צוה להם פעם אחרת באותו מקום שבו נתנו כל מצוות התורה. ועל כך בשנה השנית. מה זה בשנה השנית בחדש הראשון? אלא סוד עליון הוא שנה אחת וחדש אחד. מה בין זה לזה? חדש זו הלכנה. שנה זה השמש, שמאיר ללכנה. ואז היה בזמן שכל המצוות נמסרו בו.

רבי שמעון אמר, אוי לאותו איש שאמר שתורה זו באה להראות ספורים בעלמא ודברי הדיוטות. שאם כך, אפלו בזמן זה אנו יכולים לעשות תורה בדברי הדיוטות, ובשבח יותר מכלם. אם להראות דבר העולם, אפלו אותם סופרים בעולם יש ביניהם דברים יותר עליונים. אם כך, גלף אחריהם ונעשה מהם תורה כמו זה. אלא כל דברי התורה דברים עליונים הם וסודות עליונים.

בא ראה, עולם עליון ועולם תחתון במשקל אחד נשקלו. ישראל למטה - מלאכים עליונים למעלה. במלאכים העליונים כתוב, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות. (זה במקום עליון) בשעה שיורדים למטה (אף על גב שיורדים), מתלבשים בלבוש העולם הזה. ואם לא יתלבשו בלבוש כמו של העולם הזה, לא יוכלו לעמד בעולם הזה, והעולם לא יסבל אותם. ואם במלאכים כך, התורה

פסח לאו איהו אלא במצרים, וכיון דעבדו ליה זמנא חדא במצרים, חשיבו דלא אצטריך יתיר. אתא קדשא בריך הוא ואזהר לון עליה, דלא יחשבו דהא קא עבר זמניה במצרים, ולא יצטריך. בגין (דף קנ"ב ע"א) כך במדבר סיני בשנה השנית, לאתקנא להו לדרי דרין.

ואף על גב דהא אזהר להו במצרים, השתא פקיד לון זמנא אחרא, בההוא אתר דכל פקודין דאורייתא ביה אתיהיבו. ועל דא בשנה השנית. מאי בשנה השנית בחדש הראשון. אלא רזא עלאה היא, חד שנה וחד חדש. מה בין האי להאי. חדש: דא סיהרא. שנה: דא שמשא, דנהיר לסיהרא. וכדין הוה בזמנא דכל פקודין דאורייתא אתמסרו ביה.

רבי שמעון אמר, ווי לההוא בר נש דאמר, דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא, ומלין דהדיוטי. דאי הכי, אפילו בזמנא דא, אנן יכולין למעבד אורייתא, במלין דהדיוטי, ובשבחא יתיר מכלהו. אי לאחזאה מלה בעלמא, אפילו אינן קפסידי דעלמא, אית ביניהו מלין עלאין יתיר. אי הכי גזיל אבתייהו, ונעביד מפייהו אורייתא, פהאי גוונא. אלא כל מלין דאורייתא, מלין עלאין אינן, ורזין עלאין.

הא חזי, עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו. ישראל לתתא, מלאכי עלאי לעילא. מלאכי עלאי כתיב בהו, (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות. (האי באתר עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אף על גב דנחתין), מתלבשי בלבושא דהאי עלמא. ואי לאו מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא, לא יכולין למיקם בהאי עלמא, ולא סביל לון עלמא. ואי במלאכי כך, אורייתא דברא להו, וברא עלמין בלהו,

שְׁבָרָא אֹתָם וּבְרָאָה אֶת כָּל
הָעוֹלָמוֹת וְעוֹמְדִים בְּגִלְגָּלָה עַל
אַחַת פֶּמָּה וּכְמָה, כִּינּוֹן שִׁירְדָּה
לְעוֹלָם הַזֶּה, אִם לֹא תִתְלַבֵּשׁ
בְּלְבוּשֵׁי הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יוּכַל
הָעוֹלָם לְסַבֵּל.

וְעַל זֶה סִפּוּר זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה,
לְבוּשׁ הַתּוֹרָה הוּא. מִי שֶׁחֹשֵׁב
שְׂאוֹתוֹ לְבוּשׁ הִיא הַתּוֹרָה מִמֶּשׁ
וְלֹא דִבֵּר אַחֵר - תִּפְחַח רוּחוֹ, וְלֹא
יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. בְּגִלְגָּל
זֶה אָמַר דָּוִד, (שם קיט) גִּל עֵינֵי
וְאַבְיִטָּה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ. מַה
שֶׁתַּחַת לְבוּשׁ הַתּוֹרָה.

בֹּא רֵא, יֵשׁ לְבוּשׁ שְׁנֵרָאָה לְכָל,
וְאֹתָם הַטָּפְשִׁים כְּשֵׁרָאִים לְבוּשׁ
עַל בֶּן אָדָם שְׁנֵרָאָה יָפֶה, לֹא
מִסְתַּכְּלִים יוֹתֵר. חוֹשְׁבִים שְׂאוֹתוֹ
לְבוּשׁ הוּא הַגּוֹף, וְחוֹשְׁבִים
שֶׁהַגּוֹף הִיא הַנֶּשְׁמָה.

כְּמוֹ זֶה הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ גּוֹף, וְהֵם
מַצּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאוּ גּוֹפֵי
תּוֹרָה. גּוֹף זֶה מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁים,
שֶׁהֵם סִפּוּרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. טָפְשֵׁי
הָעוֹלָם לֹא מִסְתַּכְּלִים, רַק בְּאוֹתוֹ
לְבוּשׁ, שֶׁהוּא סִפּוּר הַתּוֹרָה, וְלֹא
יִדְעִים יוֹתֵר, וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בָּמָה
שֶׁתַּחַת אוֹתוֹ לְבוּשׁ. אוֹתָם
שִׁירְדָּעִים יוֹתֵר לֹא מִסְתַּכְּלִים
בְּלְבוּשׁ, אֲלֹא בַּגּוֹף שֶׁהוּא תַּחַת
אוֹתוֹ לְבוּשׁ. הַחֲכָמִים עֲבָדֵי
הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהֵם עֲמָדוֹ בְּהַר
סִינִי, לֹא מִסְתַּכְּלִים אֲלֹא רַק
בַּנֶּשְׁמָה, שֶׁהִיא עֶקֶר הַכֹּל, תּוֹרָה
מִמֶּשׁ. (וְלַעֲלָמָא) וְלַעֲתִיד לְבֹא
עֲתִידִים לְהַסְתַּכֵּל בַּנֶּשְׁמָה שֶׁל
נֶשְׁמַת הַתּוֹרָה.

בֹּא רֵא, כִּי גַם לְמַעַלָּה יֵשׁ
לְבוּשׁ, וְגוֹף, וְנֶשְׁמָה, וְנֶשְׁמָה
לְנֶשְׁמָה. הַשָּׂמִים וְחִילוֹתֵיהֶם אֵלֶּה
אוֹתָם לְבוּשִׁים, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל זֶה
הַגּוֹף שֶׁמְקַבֵּל אֶת הַנֶּשְׁמָה שֶׁהִיא
תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן הִיא גּוֹף
לְנֶשְׁמָה. נֶשְׁמָה שְׂאֻמְרָנִי זֶה

וְקִיּוּמִין בְּגִינָה, עַל אַחַת פֶּמָּה וּכְמָה כִּינּוֹן
דִּנְחֻתָּה לְהֵאֵי עֲלָמָא, אִי לֹא דְמִתְלַבֵּשׂא בְּהֵנִי
לְבוּשִׁין דְּהֵאֵי עֲלָמָא, לֹא יְכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.
וְעַל דָּא הֵאֵי סִפּוּר דְּאוֹרִייתָא, לְבוּשָׁא
דְּאוֹרִייתָא. אִיהוּ. מָאן דִּחְשִׁיב דִּיהוּא
לְבוּשָׁא אִיהוּ אוֹרִייתָא מִמֶּשׁ, וְלֹא מְלָה אַחֲרָא,
תִּיפְחַח רוּחִיה, וְלֹא יִהְיֶה לִיה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא
דְּאַתִּי. בְּגִין כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים קיט) גִּל עֵינֵי
וְאַבְיִטָּה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ. מַה דִּתְחוֹת לְבוּשָׁא
דְּאוֹרִייתָא.

הָא חֲזִי, אִית לְבוּשָׁא דְאַתְחֲזִי לְכָלָא, וְאִינוֹן
טָפְשִׁין כִּד חֲמָאן לְבַר נֶשׁ בְּלְבוּשָׁא
דְאַתְחֲזִי לֹון שְׁפִירָא, לֹא מִסְתַּכְּלִין יִתִּיר.
חְשִׁיבוּ דִּיהוּא לְבוּשָׁא, גּוֹפָא, וְחְשִׁיבוּ דְגּוֹפָא,
נֶשְׁמָתָא.

כְּהֵאֵי גּוֹוֹנָא אוֹרִייתָא, אִית לָהּ גּוֹפָא, וְאִינוֹן
פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא, דְּאֶקְרוּן גּוֹפֵי תּוֹרָה.
הֵאֵי גּוֹפָא מִתְלַבֵּשׂא בְּלְבוּשִׁין, דְּאִינוֹן סִפּוּרִין
דְּהֵאֵי עֲלָמָא. טָפְשִׁין דְּעֲלָמָא, לֹא מִסְתַּכְּלִי
אֲלֹא בְּהוּא לְבוּשָׁא, דְּאִיהוּ סִפּוּר דְּאוֹרִייתָא,
וְלֹא יִדְעִי יִתִּיר, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בָמָה דְּאִיהוּ
תְּחוֹת הוּא לְבוּשָׁא. אִינוֹן דִּידְעִין יִתִּיר, לֹא
מִסְתַּכְּלִין בְּלְבוּשָׁא, אֲלֹא בַּגּוֹפָא, דְּאִיהוּ תְּחוֹת
הוּא לְבוּשָׁא. חֲפִימִין עֲבָדֵי דְּמִלְכָּא עֲלָאָה,
אִינוֹן דְּקִיּוּמוֹ בְּטוֹרָא דְּסִינִי, לֹא מִסְתַּכְּלִי אֲלֹא
בַּנֶּשְׁמָתָא, דְּאִיהִי עֶקֶרָא דְּכָלָא אוֹרִייתָא מִמֶּשׁ.
(וְלַעֲלָמָא) וְלִזְמָנָא דְּאַתִּי, זְמִינִין לְאַסְתַּכְּלָא
בַּנֶּשְׁמָתָא דְּנֶשְׁמָתָא דְּאוֹרִייתָא.

הָא חֲזִי, הֵכִי נָמִי לְעִילָא, אִית לְבוּשָׁא, וְגּוֹפָא,
וְנֶשְׁמָתָא, וְנֶשְׁמָתָא לְנֶשְׁמָתָא. שְׂמִיא
וְחִילִיהוֹן. אֵלִין אִינוֹן לְבוּשָׁא. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
דָּא גּוֹפָא, דְּמִקְבֵּלָא לְנֶשְׁמָתָא, דְּאִיהִי תַּפְאֶרֶת
יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אִיהוּ גּוֹפָא לְנֶשְׁמָתָא. נֶשְׁמָתָא

תפארת ישראל, שהיא תורה ממש. ונשמה לנשמה זהו העתיק הקדוש, והכל אחוז זה בזה.

אוי לאותם רשעים שאומרים שהתורה היא רק ספור בעלמא, והם מסתכלים בלבוש זה ולא יותר. אשרי הצדיקים שמסתכלים בתורה פראוי. זין אינו יושב, רק בקנקן. כף התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה, ועל כף לא צריך להסתכל אלא במה שיש תחת הלבוש. ועל כף כל הדברים הללו וכל הספורים הללו הם לבושים.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. מה זה ויעשו? אמר רבי יוסי, הרי נתבאר, כל מי שמראה מעשה למטה פראוי, כאלו עשאו למעלה, שהרי בגללו התעורר דבר זה, כביכול, כאלו הוא עשאו, והרי נתבאר. איש איש כי יהיה טמא וגו'. איש איש - שתי פעמים, למה? אלא איש שהוא איש וראוי לקבל נשמה עליונה, והוא פגם עצמו שלא שורה עליו שכינה (תחלה) (נשמה) עליונה. מה הטעם? משום שהוא גרם והוא טמא את עצמו. ועל זה איש איש. איש שראוי להיות איש, והוא מטמא את עצמו שלא תשרה עליו קדשה של מעלה.

או בדרך רחוקה - זהו אחד מעשרה שהם נקודים בתורה, וכלם באים להראות דבר. מה זה בדרך רחוקה? משום שאדם שהוא מטמא את עצמו, מטמאים אותו מלמעלה. כיון שמטמאים אותו מלמעלה, הריהו בדרך רחוקה. מאותו מקום ודרך שזרע ישראל אחוזים בו, הרי בדרך רחוקה אחוז, שהתרחק (מלחקק) לקרב אליכם ולהתקשר בכם כמו שאתם מתקשרים.

שרייא עלוי שכינתא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא) עלאה. מאי טעמא. בגין דאיהו גרים, והוא מסאב ליה לגרמיה. ועל דא איש איש. איש דיתחזי למהוי איש, והוא מסאב גרמיה, דלא ישרי עלוי קדשה דלעילא.

או בדרך רחוקה, (במדבר ט) דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באורייתא, וכלהו אתיין לאחזאה מלה. מאי בדרך רחוקה. בגין דבר נש דאיהו מסאב גרמיה, מסאבין ליה לעילא. כיון דמסאבין ליה לעילא, הא איהו בדרך רחוקה מההוא אתר וארחא דזרעא דישראל אחידן ביה, הא בדרך רחוקה אחיד, דאתרחק (נ"א מלקרב) למקרב לכוון, ולאנתקשרא בכוון, כמה דאתון מתקשרין.

דאמרן דא תפארת ישראל, דאיהי אורייתא ממש. ונשמתא לנשמתא, דא איהו עתיקא קדישא. וכלא אחיד דא בדא.

ווי לאינון חייביא, דאמרי דאורייתא לאו איהי אלא ספורא בעלמא, ואינון מסתכלי בלבושא דא ולא יתיר. זכאין אינון צדיקיא, דמסתכלי באורייתא בדקא יאות. חמרא לא יתיב אלא בקנקן. כף אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא. ועל דא לא בעי לאסתכלא, אלא במה דאית תחות לבושא. ועל דא כל אינון מלין, וכל אינון ספורין, לבושין אינון.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. (במדבר ט) מאי ויעשו. אמר רבי יוסי, הא אתמר, כל מאן דאחזי עובדא לתתא בדקא יאות, כאלו עביד ליה לעילא. דהא בגיניה אתער ההוא מלה, כביכול, כאלו הוא עביד ליה, והא אתמר. (דף קנ"ב ע"ב).

איש איש כי יהיה טמא וגו'. (במדבר ט) איש איש תרי זמני, אמאי, אלא איש דהוא איש, ויתחזי לקבלא נשמתא עלאה, והוא פגים גרמיה. דלא

שרייא עלוי שכינתא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא) עלאה. מאי טעמא. בגין דאיהו גרים, והוא מסאב ליה לגרמיה. ועל דא איש איש. איש דיתחזי למהוי איש, והוא מסאב גרמיה, דלא ישרי עלוי קדשה דלעילא.

או בדרך רחוקה, (במדבר ט) דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באורייתא, וכלהו אתיין לאחזאה מלה. מאי בדרך רחוקה. בגין דבר נש דאיהו מסאב גרמיה, מסאבין ליה לעילא. כיון דמסאבין ליה לעילא, הא איהו בדרך רחוקה מההוא אתר וארחא דזרעא דישראל אחידן ביה, הא בדרך רחוקה אחיד, דאתרחק (נ"א מלקרב) למקרב לכוון, ולאנתקשרא בכוון, כמה דאתון מתקשרין.

אמר רבי יצחק, והא כתיב כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, דאתחזי תרין מלין משמע דכתיב או. אמר רבי יוסי, כאן, עד לא מסאבין ליה, כאן, בתר דמסאבין ליה. ומשמע אפילו האי, או האי, לא ישרי עלוי קדשה דלעילא, ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה.

ואי תימא, הא בירחא תניינא עביד אי לא מתקן גרמיה, לא. אלא כיון דמתדכי ומתקן גרמיה, הא ירחא תניינא למעבד פסחא. מכאן, כל בר נש דמדכי גרמיה, מדפאן ליה.

דאי תימא דבדרגא עלאה יתיר קאים בירחא תניינא, לאו הכי, דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה, נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד. ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא, נטיל בניינא. מאי יסודא. לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא, אלא יסודא דאבן טבא, כמה דאת אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזהו האבן ששורה עליה מי ששורה. אמר רבי יהודה, ודאי הכל אפלו בחדש השני, אבל אינו כמי שנוטל בזמנו. מה הטעם? זה שנוטל פסח בזמנו, נוטל ממטה למעלה ולא יורד, משום שפעלים בקדש ולא מורידים. וזה שנוטל אחר זמנו, יורד ממעלה למטה. בגלל זה שוים בכל, ולא שוים. שנה עולה ולא יורד, וזה יורד ולא עולה. בגלל כך מי שמקריב פסח בזמנו, יש לו שבח יותר. אשריהם ישראל שזכאים בכל, שזכאים בתורה, וכל מי שזוכה בתורה, זוכה לו בשם הקדוש. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

דזפאן בכלא, דזפאן באורייתא, וכל מאן דזכי באורייתא, זכי ליה בשמא קדישא. זפאין אינון ישראל, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

דאי תימא דבדרגא עלאה יתיר קאים בירחא תניינא, לאו הכי, דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה, נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד. ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא, נטיל בניינא. מאי יסודא. לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא, אלא יסודא דאבן טבא, כמה דאת אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזהו האבן ששורה עליה מי ששורה. אמר רבי יהודה, ודאי הכל אפלו בחדש השני, אבל אינו כמי שנוטל בזמנו. מה הטעם? זה שנוטל פסח בזמנו, נוטל ממטה למעלה ולא יורד, משום שפעלים בקדש ולא מורידים. וזה שנוטל אחר זמנו, יורד ממעלה למטה. בגלל זה שוים בכל, ולא שוים. שנה עולה ולא יורד, וזה יורד ולא עולה. בגלל כך מי שמקריב פסח בזמנו, יש לו שבח יותר. אשריהם ישראל שזכאים בכל, שזכאים בתורה, וכל מי שזוכה בתורה, זוכה לו בשם הקדוש. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

דאי תימא דבדרגא עלאה יתיר קאים בירחא תניינא, לאו הכי, דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה, נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד. ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא, נטיל בניינא. מאי יסודא. לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא, אלא יסודא דאבן טבא, כמה דאת אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזהו האבן ששורה עליה מי ששורה.

אמר רבי יהודה, ודאי כלא נטיל אפילו בירחא תניינא. אבל לאו איהו פמאן דנטיל ליה בזמניה. מאי טעמא. דא דנטיל פסחא בזמניה, נטיל מתתא לעילא, ולא נחית. בגין דמעלין בקדש, ולא מורידין. ודא דנטיל בתר זמניה, (דף קנ"ג ע"א) נחית מעילא לתתא. בגין כך שוין בכלא, ולא שוין. דדא סליק ולא נחית, ודא נחית ולא סליק. בגין כך מאן דמקרב פסחא בזמניה, שבחא יתיר אית ליה. זפאין אינון ישראל,

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

מצוה לעשות פסח שני על אלו שלא יכלו או שנטמאו בטמאה אחרת. אם סוד הפסח סוד האמונה שישראל נכנסים בה, שולט בניסן, ואז הוא זמן לשמחה, איך יכלו אלה שלא יכלו או שנטמאו לעשות בחדש השני, שהרי כבר הזמן?

אלא כיון דפנסת ישראל מתעטרת בעטרוותיה בניסן, לא מעבירה כתרין ועטרוותיה ממנה שלשים יום. וכל אותם שלשים יום מיום שיצאו ישראל מפסח, יושבת המלכה בעטרוותיה, וכל חילותיה בחדוה. מי שרוצה לראות את המלכה יוכל לראות. הפרוז מכריז: כל מי שלא יכול לראות את המלכה, יבא ויראה עד שלא ינעלו השערים. אימתי הפרוז מכריז? בארבעה עשר לחדש השני, שהרי משם ועד שבעה ימים השערים פתוחים. מפאן והלאה ינעלו השערים. ועל זה פסח שני.

מצוה זו - שחיתת הפסח בזמנו. ואחריו פסח ראשון ופסח שני לאכל אותם כמשפטן. וטמאים להיות נדחים לפסח שני, שהיא מצוה שלישית. תנאים ואמוראים, יש בני אדם כמו חלין של טהרה מצד מיכאל, וכמו חלין של הקדש, כגון בשר קדש, והם מצד גבריאאל. כהן ולוי. ויש בני אדם שהם כמו ימים טובים, והם קדש קדשים.

שבינה היא פסח ראשון מימין, ופסח שני משמאל. פסח ראשון מימין, ששם חכמ"ה. פסח שני משמאל, ששם חכמ"ה. פסח שני משמאל, ששם חכמ"ה. פסח שני משמאל, ששם חכמ"ה.

וכך טמאה נדה, ומצורע, וזב וזבה ויולדת, באש הגבורה הוא שורף. שהנשמה היא כלי של

פקודא למעבד פסח שני, על אינון דלא יכילו, או דאסתאבו במסאבו אחרא. אי רזא דפסח, רזא דמהימנותא דישאל עאלין בה, שלטא בניסן, וכדין איהו זמנא לחדוה, איך יכלין אלין דלא יכילו, או דאסתאבו, למעבד בירחא תניינא, דהא אעבר זמנא.

אלא כיון דפנסת ישראל מתעטרא בעטרהא בניסן, לא אתעדיאת כתרין ועטרהא מנה תלתין יומין. וכל אינון תלתין יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח יתבא מטרוניתא בעטרהא, וכל חילאה בחדוה. מאן דבעי למחמי למטרוניתא, יכיל למחמי. פרוזא כריז, כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא, ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעיה. אימתי פרוזא כריז. בארבעה עשר לירחא תניינא, דהא מתמן עד שבעה יומין, תרעין פתיחין. מפאן ולהלאה ינעלון תרעין. ועל דא פסח שני. (ע"ב)

פקודא דא, שחיתת הפסח בזמנו. ואבתריה פסח ראשון ופסח שני לאכול אותן כמשפטן. וטמאים להיות נדחים לפסח שני, דאיהו פקודא תליתאה. תנאין ואמוראין, אית בני נשא כחולין דטהרה, מסטרא דמיכאל. וכחולין דהקדש, כגון בשר קדש, ואינון מסטרא דגבריאאל. כהן ולוי. ואית בני נשא דאינון כיומין טבין, ואינון קדש קדשים.

שבינתא איהי פסח ראשון, מימינא. ופסח שני, משמאלא. פסח ראשון מימינא, דתמן חכמ"ה. פסח שני משמאלא, דתמן בינה. ובגין דגבורה מתעברין כל אשין נוכראין, דאינון כקש ותבן לגבי אש דגבורה, טמאים נדחים לפסח שני.

וכל טמאה נדה, ומצורע, וזב וזבה ויולדת, באש

משמאל, ששם בינה. ומשום שבגבורה עוברים כל האשים הנכריים, שהם כקש ותבן לגבי אש של גבורה, הטמאים נדחים לפסח שני.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא לֹא שׁוֹרֶה בָּהּ עַד שֶׁמִּתְלַכְנֶת בְּאֵשׁ הַגְּבוּרָה, שְׁכָתוֹב (יְרֵמְיָה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרֵי כָאֵשׁ נֶאֱמַר ה'. וּבְכֹאשׁ זֶה, אִם בְּרָזָל הוּא - מִתְפּוֹצֵץ, וְאִם אֶבֶן הוּא - נִמּוּחַ.

וּבְיָמֵינוּ, שֵׁשׁ תּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב, שְׁהִיא מִים - (וִיקָרָא יב) וְטִהְרָה מִמָּקוֹר דְּמִיָּה, וְנִטְהָר בָּהּ מִצָּרַע, וְטָמֵא מֵת, וְזָב, וְטָמֵא בְּכָל מִינֵי שָׂרָץ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (יִחְזָקָא לו) וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטִהְרָתֶם וְגו'.

בְּעֶמּוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא מָאנָא אֲתִיחַדַת בְּכַעֲלָהּ, דְּאִיָּהּ אֲתִתָּא, בְּתַר דְּאֲתַקְדָּשֶׁת בְּשִׁמְאָלָא, וְאֲתַדְפָּאֵת בְּמִי מְקוּהָ בִּימִינָא, וְאוֹמְרִים עַל מָאנִי דְּפִסְחָא, פְּלִים שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בָּהֶן בְּצוּנָן, מְטַבִּילָן בְּצוּנָן, וְהֵן טְהוֹרִים. אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּאֵינּוֹן מְסִטְרָא דְּרַחֲמֵי, וְאֵינּוֹן רַחֲמָנִים, מְאִרִי חֲנָא וְחִסְדָּא, לֹא צְרִיכִין לְאֲדָפָא בְּמִים פּוֹשְׁרִים כְּבִינוּנִים. כָּל שֶׁכֶּן בְּחַמֵּי חַמִּין, דְּבַהוֹן מִתְדַכִּין רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּמַחֲמִין גְּרַמִּיָּהוּ בְּאֶשׁא דִּיצָר הָרַע. וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר, כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בְּאֵשׁ. בְּגִין דְּזוֹהֲמָא דְּלַהוֹן נִפְיִשָּׁא. אֲבָל צְדִיקִים גְּמוּרִים בְּצוּנָן. דְּעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר, כָּל הַמְּשִׁים רִיחַ בֵּין הַדְּבָקִים, מְצַנְנִים לִיה גִּיהֶנֶם.

וְאִי נִשְׁמַתִּין חֲמָרִים, דְּאֵינּוֹן כְּמָאנִי חֶרֶס, שְׁבִירְתָן זֶה הִיא טְהִרְתָּן. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר נִשְׁבְּרוּ, נִטְהָרוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, (תְּהִלִּים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רִיחַ נִשְׁבְּרָה וְגו'. אֲבָל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב וּבְאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאֵינּוֹן אֵשׁ וּמִים, וְאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּרָזִי דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיָּהוּ אוֹר, דְּכֶתִיב בָּהּ, (מִשְׁלִי ו) וְתוֹרָה אוֹר, בְּאוֹרֵייתָא אֵינּוֹן מִתְדַכִּין בָּהּ.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הָרֹאֶה, הָרֹאֶה תְּמָרִים בְּחֹלֹם, תִּמּוּ עֲוֹנוֹתָיו. הָדָא הוּא דְּכֶתִיב, (אֵיכָה ד) תָּם עֲוֹנָךְ בֵּת צִיּוֹן. בְּגִין

דְּגְבוּרָה אִיָּהוּ שׁוֹרֶף. דְּנִשְׁמַתָּא אִיָּהוּ מָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיָּהוּ לֹא שָׂרִי בָּהּ, עַד דְּאֲתַלְכְּנַת בְּאֶשׁא דְּגְבוּרָה, דְּכֶתִיב, (יְרֵמְיָה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרֵי כָאֵשׁ נֶאֱמַר י'. וּבְהִיא אֶשָּׁא, אִם בְּרָזָל הוּא מִתְפּוֹצֵץ, וְאִם אֶבֶן הוּא נִמּוּחַ.

וּבִימֵינָא (נ"א וְכִמִּיא) דְּתַמָּן תּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב, דְּאִיָּהּ מִים, (וִיקָרָא יב) וְטִהְרָה מִמָּקוֹר דְּמִיָּה, וְאֲתַדְפִּי בָּהּ מִצָּרַע, וְטָמֵא מֵת, וְזָב וְטָמֵא בְּכָל מִינֵי שָׂרָץ. (דף קנ"ג ע"א) הָדָא הוּא דְּכֶתִיב, (יִחְזָקָא לג) וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטִהְרָתֶם וְגו'.

בְּעֶמּוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא מָאנָא אֲתִיחַדַת בְּכַעֲלָהּ, דְּאִיָּהּ אֲתִתָּא, בְּתַר דְּאֲתַקְדָּשֶׁת בְּשִׁמְאָלָא, וְאֲתַדְפָּאֵת בְּמִי מְקוּהָ בִּימִינָא, וְאוֹמְרִים עַל מָאנִי דְּפִסְחָא, פְּלִים שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בָּהֶן בְּצוּנָן, מְטַבִּילָן בְּצוּנָן, וְהֵן טְהוֹרִים. אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּאֵינּוֹן מְסִטְרָא דְּרַחֲמֵי, וְאֵינּוֹן רַחֲמָנִים, מְאִרִי חֲנָא וְחִסְדָּא, לֹא צְרִיכִין לְאֲדָפָא בְּמִים פּוֹשְׁרִים כְּבִינוּנִים. כָּל שֶׁכֶּן בְּחַמֵּי חַמִּין, דְּבַהוֹן מִתְדַכִּין רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּמַחֲמִין גְּרַמִּיָּהוּ בְּאֶשׁא דִּיצָר הָרַע. וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר, כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בְּאֵשׁ. בְּגִין דְּזוֹהֲמָא דְּלַהוֹן נִפְיִשָּׁא. אֲבָל צְדִיקִים גְּמוּרִים בְּצוּנָן. דְּעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר, כָּל הַמְּשִׁים רִיחַ בֵּין הַדְּבָקִים, מְצַנְנִים לִיה גִּיהֶנֶם.

וְאִי נִשְׁמַתִּין חֲמָרִים, דְּאֵינּוֹן כְּמָאנִי חֶרֶס, שְׁבִירְתָן זֶה הִיא טְהִרְתָּן. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר נִשְׁבְּרוּ, נִטְהָרוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, (תְּהִלִּים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רִיחַ נִשְׁבְּרָה וְגו'. אֲבָל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב וּבְאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאֵינּוֹן אֵשׁ וּמִים, וְאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּרָזִי דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיָּהוּ אוֹר, דְּכֶתִיב בָּהּ, (מִשְׁלִי ו) וְתוֹרָה אוֹר, בְּאוֹרֵייתָא אֵינּוֹן מִתְדַכִּין בָּהּ.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הָרֹאֶה, הָרֹאֶה תְּמָרִים בְּחֹלֹם, תִּמּוּ עֲוֹנוֹתָיו. הָדָא הוּא דְּכֶתִיב, (אֵיכָה ד) תָּם עֲוֹנָךְ בֵּת צִיּוֹן. בְּגִין

שְׁכָתוֹב בָּהּ (מִשְׁלִי ו) וְתוֹרָה אוֹר, הֵם נִטְהָרִים בָּהּ.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הָרֹאֶה: הָרֹאֶה תְּמָרִים בְּחֹלֹם, תִּמּוּ עֲוֹנוֹתָיו. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (אֵיכָה ד) תָּם עֲוֹנָךְ בֵּת צִיּוֹן.

דְתַמְרִים, בִּיה תַם, דְרָגָא דִיעֶקֶב, דְאִתְמַר בִּיה, (בראשית כה)
ויעקב איש תם. חובין מרים, ועל דא תמרים: תמן ת"ם,
ותמן מ"ר.

הכא רמיז, וימתקו המים. הדא הוא דכתיב, (שמות טו)
ויורהו יי עץ וימתקו המים. מהכא, מאן דאשתדל
באורייתא, דאיהו עץ. חובין דיליה, דאתמר בהון (שמות
א) וימרו את חיהם בעבודה קשה, קדשא בריה הוא
מחיל ליה, ויתחזרון מתיקין.

דיומין ייתון, דיתקיים בהו כמפקנו דמצרים, דאתמר
ביה (שמות א) וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא.
ובגלותא בתראה, לית מיתה אלא עוני דעני חשוב כמת.
לקיים בהון (צפניה ג) והשארתי בך עם עני ודל וחסו בשם
יי. לאתקיימא בהון (שמואל ב כב) ואת עם עני תושיע. ואלין
עתירים דישתארון בהון יתקיים בהון, (שמות ה) נרפים
אתם נרפים. נרפים הם באורייתא. נרפים הם, למעבד
טיבו עם מארי תורה. ואנשי חיל המסובכים מעיר לעיר
ולא יחוננו.

ונרפים הם בכבוד המס, דאי תימא כבדין אינון בכבוד
המס, ולא עבדין טיבו, בגין דא תכבד העבודה
על האנשים ויעשו בה, דכבוד המס עליהו, ואל ישעו
בדברי שקר, דאינון משקרין ואמריין דכבוד המס עליהו,
ובגין דא לא יעבדון טיבו. אינון משקרין במלוליהו,
ואמריין דמהכובד דתכבד עליהו, תבן אין נתן, ממונא
דשקרא, דביה טועין (ס"א שועין) לקודשא בריה הוא ובגין
דלא ישעון ביה, ולא חסו בשם יי, אין נתן לעבדיה.
ואלין דאית לון, טמיר וגניז ממונא מלגו, דאיהו תוכן,
כגון תוף האוצר ותיבה, אתקיים בהו ותוכן לבנים
תתנו. ודא כספים לבנים, דיהון בההוא דרא.

בההוא זמנא (שמות ט"ו) שם שם לו חוק ומשפט, ואינון

משום שתמרים, בו תם, דרגת
יעקב, שנאמר בו (בראשית כה)
ויעקב איש תם. עברות מרות,
ועל כף תמרים - שם ת"ם, ושם
מ"ר.

כאן רמז, וימתקו המים. זהו
שפתוב (שמות טו) ויורהו ה' עץ,
וימתקו המים. מכאן, מי
שמשתדל בתורה שהיא עץ,
עונותיו, שנאמר ביהן (שם א)
וימרו את חיהם בעבודה קשה,
הקדוש ברוך הוא מחיל לו,
ויחזרו מתוקים.

שיבאו ימים שיתקיים בהם
פיציאת מצרים, שנאמר בה (שם)
וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור
ההוא. ובגלות האחרונה אין
מיתה, אלא עני, שעני חשוב
כמת, לקיים בהם (צפניה ג)
והשארתי בקרבך [בך] עם עני
ודל וחסו בשם ה'. להתקיים בהם
(שמואל-ב כב) ואת עם עני תושיע.
ועשירים אלו שישארו בהם,
יתקיים בהם (שמות ה) נרפים אתם
נרפים. נרפים הם בתורה, נרפים
הם לעשות טובות עם בעלי תורה
ואנשי חיל המסובכים מעיר
לעיר ולא יחוננו.

ונרפים הם בכבוד המס. שאם
תאמר, כבדים הם בכבוד המס
ולא עושים טובות - בגלל זה (שם)
תכבד העבדה על האנשים ויעשו
בה, שפכד המס עליהם, ואל
ישעו בדברי שקר, שהם משקרין
ואומרים שפכד המס עליהם,
ומשום זה לא יעשו טובות. הם
משקרין בדבריהם, ואומרים
שמהכבד שתכבד עליהם, תבן
אין נתן, ממון השקר שבו טועים
לקדוש-ברוך-הוא. (מדברים)

ומשום שלא מדברים בו ולא חסו בשם ה', אין נתן לעבדיה.
ואלה שיש להם נסתר וגנוז הממון מבפנים, שהוא תכן, כמו תוף האוצר ותבה, מתקיים בהם
ותכן לבנים תתנו. וזה כספים לבנים שיהיו באותו דור.

באותו זמן, (שמות טו) שם שם לו חק ומשפט, והם בעלי משנה. גם כאן ויבאו מרתה, חוזרת

לָהֶם תֹּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מֶרֶה
בְּדַחְקִים רַבִּים, בַּעֲנִיּוֹת, שִׁיתַּקִּים
בָּהֶם (שם א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חֲיֵיהֶם
בַּעֲבֹדָה קָשָׁה - זֹו קָשִׁיא. בַּחֲמֹר
- זֶה קָל וַחֲמֹר. וּבִלְבָּנִים - זֶה
לְבוֹן הַלֶּכֶה. וּבִכָּל עֲבֹדָה בִּשְׂדֵה
- זֹו בְּרִיתָא. אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר
עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרָךְ - זֶה תִּיק"ו.

וְרוּעָה הִנָּאֵמָן, שֶׁם הַתַּקִּים בָּךְ,
שֶׁם שֶׁם לֹו חֹק וּמִשְׁפָּט וְשֶׁם נִסְהוּ.
וּבְעֵץ הַדַּעַת הִזָּה טוֹב וָרַע, שֶׁהוּא
אִסוּר וְהֵתֵר, וּבִאֻתָּם סוּדוֹת
שֶׁהִתְגַּלוּ עַל יָדְךָ, וַיִּמְתְּקוּ הַמֵּיִם.
כְּמוֹ מֶלַח שֶׁמִּמְתִּיק אֶת הַבֶּשֶׂר,
כָּךְ יִתְמַתְּקוּ בְּסוּדוֹת שֶׁמִּתְגַּלִּים
עַל יָדְךָ כָּל אוֹתָן קָשִׁיוֹת
וּמִחְלוקוֹת שֶׁל מֵיִם מְרִירִים שֶׁל
תֹּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, יִחְזְרוּ מִתּוֹקִים
מִי הַתֹּוֹרָה. וַיִּסְוִיךָ, בְּסוּדוֹת אֱלוֹ
שֶׁהִתְגַּלוּ עַל יָדְךָ, יִהְיוּ לָךְ
מִתּוֹקִים, וַיִּחְזְרוּ לָךְ כָּל הַדַּחְקִים
שֶׁלָּךְ בְּחִלּוּמוֹת שֶׁעָבְרוּ. וַחֲל"ם
בַּהֲפוּךְ אוֹתִיוֹת - מֶלַח, שֶׁמִּמְתִּיק
אֶת הַבֶּשֶׂר. גַּם יִסּוּרִים
מִמְתַּקִּים, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ.

וְלִרְשָׁעִים חוֹזְרִים יִסּוּרִים מֶלַח
סְדוּמִית, שֶׁמַּעֲזֹר אֶת הָעֵינִים,
לָקִים בָּהֶם (אִיּוֹב יא) וְעֵינֵי רְשָׁעִים
תִּכְלִינָה. וְהֵם עָרַב רַב רְשָׁעִים,
שִׁיתַּקִּים בָּהֶם בְּאוֹתוֹ זְמַן, (דְּנִיאל
יב) יִתְבָּרְרוּ וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים
וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ - אֵלֶּה
בַּעֲלֵי מִשְׁנָה. וַיִּצְרְפוּ - הֵם זֹרַע
קֹדֶשׁ שֶׁל שָׂאֵר הָעָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
(זְכַרְיָה יג) וַיִּצְרְפִים כְּצֹרֶךְ אֶת
הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים - אֵלֶּה
עָרַב רַב.

וְהַמְשַׁבְּלִים יְבִינוּ (דְּנִיאל שם) - אֱלוֹ
בַּעֲלֵי קְבֻלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שם)
וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ.
אֱלוֹ אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים כְּזֹהֵר זֶה
שֶׁנֶּאֱמַר סֹפֶר הַזֹּהֵר, שֶׁהוּא כְּמוֹ

מֵאֲרֵי מִשְׁנָה. אוֹף הָכָא וּבִבְאֹו מֶרְתָּה, אֶתְהַדְרִי לֹון אוֹרִייתָא
דְּבַעַל פֶּה, מֶרֶה בְּדַחְקִין סְגִיאיִן, בַּעֲנִיּוֹתָא, דִּיתַקִּים בָּהוּ,
(שם א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חֲיֵיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה: זֹו קוֹשִׁיא.
בַּחֲמֹר: דָּא קָל וַחֲמֹר. וּבִלְבָּנִים: דָּא לְבוֹן הַלֶּכֶה. וּבִכָּל
עֲבֹדָה בִּשְׂדֵה: דָּא בְּרִיתָא. אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ
בָּהֶם בְּפָרָךְ: דָּא תִיק"ו.

וְרוּעָא מְהִימָנָא, תַּמָּן אֶתְקִים בָּךְ, שֶׁם שֶׁם לֹו חֹק וּמִשְׁפָּט
וְשֶׁם נִסְהוּ. וּבִבְאֵי עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע, דָּאִיהוּ
אִסוּר וְהֵתֵר. וּבִבְאִינוֹן רִזִּין דָּאֶתְגַּלִּין עַל יָדְךָ, וַיִּמְתְּקוּ
הַמֵּיִם. בְּמֶלַח דְּמִמְתַּקֵּת בִּשְׂרָא, הִכִּי יִתְמַתְּקוֹן בְּרִזִּיא
דָּאֶתְגַּלִּין עַל יָדְךָ, כָּל אִינוֹן קוֹשִׁיִין וּמִחְלוקוֹת, דְּמִיִּין
מְרִירָן דְּאוֹרִייתָא דְּבַעַל פֶּה, אֶתְהַדְרִי מִתִּיקָן מִי אוֹרִייתָא,
וַיִּסְוִין דִּילָךְ, בְּרִזִּין אֱלִין דָּאֶתְגַּלִּין עַל יָדְךָ, יִהְיוּ לָךְ
מִתִּיקִין, וַיִּהְדְּרוּ לָךְ כָּל דַּחְקִין דִּילָךְ, בְּחִלְמִין דְּעִבְרִין.
וַחֲל"ם, בְּהִיפּוּךְ אֶתְוֹן מֶלַח. דְּמִמְתַּקֵּת יֵת בִּשְׂרָא. אוֹף
יִסּוּרִין מִמְתַּקִּים. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ.

וְלִרְשָׁעִים מִתְהַדְרִין יִסּוּרִין מֶלַח סְדוּמִית, דָּאִיהוּ מִסְמָא
אֶת הָעֵינִים, לְקִימָא בָּהוּ (אִיּוֹב יא) וְעֵינֵי רְשָׁעִים
תִּכְלִינָה. וַאֲינוֹן (דף קנ"ג ע"ב) עָרַב רַב רְשָׁעִיא, דִּיתַקִּים
בָּהוּ כִּיְהוּא זְמַנָּא, (דְּנִיאל יב) יִתְבָּרְרוּ וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים
וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ: אִינוֹן מֵאֲרֵי מִשְׁנָה. וַיִּצְרְפוּ:
אִינוֹן זֹרַע קֹדֶשׁ דְּשָׂאֵר עָמָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (זְכַרְיָה
יג) וַיִּצְרְפִים כְּצֹרֶךְ אֶת הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים, אִינוֹן
עָרַב רַב.

וְהַמְשַׁבְּלִים יְבִינוּ, (דְּנִיאל יב) אִינוֹן מֵאֲרֵי קְבֻלָּה, דָּאֶתְמַר
בְּהוֹן (דְּנִיאל יב) וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר
הַרְקִיעַ. אֱלִין אִינוֹן דָּקָא מִשְׁתַּדְּלִין כְּזֹהֵר דָּא, דְּאֶקְרִי סֹפֶר
הַזֹּהֵר, דָּאִיהוּ כְּתִיבֵת נַח, דְּמִתְכַּנְּשִׁין בָּהּ שְׁנִים מַעִיר,
וְשָׁבַע מִמְּלָכוּתָא. וְלִזְמַנִּין אֶחָד מַעִיר, וְשְׁנִים מִמְּשַׁפְּחָה.
דְּבַהוֹן יִתַּקִּים (שְׁמוֹת א) כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹוֹרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ.
וְדָא אוֹרָה דְּסַפְרָא דָּא, וְכֹלָא עַל סִיבָה דִּילָךְ.

תַּבַּת נַח שֶׁמִּתְכַּנְּסִים בָּהּ שְׁנִים מַעִיר וְשָׁבַע מִמְּלָכוּת, וְלִפְעָמִים אֶחָד מַעִיר וְשְׁנִים מִמְּשַׁפְּחָה, שֶׁבָּהֶם
יִתַּקִּים (שְׁמוֹת א) כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹוֹרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ. וְזֶה אוֹרָה שֶׁל סֹפֶר זֶה, וְהַכֹּל עַל הַסִּבָּה שֶׁלָּךְ.

ומי גרם זה? עורב, שאתה תהיה באותו זמן כיונה, ששליח אחר שנקרא בשםך, פעורב שגשלח בתחלה ולא חזר בשליחות, שהשתדל בשקצים, שנאמר בהם עמי הארץ שקץ, בגלל ממונם, ולא השתדל בשליחותו להחזיר צדיקים בתשובה, כאלו לא עשה שליחות רבנו.

ובך יתקיים סוד היונה שנכנס בעמקי תהום רבה, כך תפנס אתה בעמקי תהומי התורה. זהו שפתוב (יונה ב) ותשליכני מצולה בלבב ימים. ויהיו חכמה חסד נצח לימין, שגללם אמר דוד (תהלים קיח) ימין ה' רוממה ימין ה' עשה חיל. ושלש משמאל יתקשרו כאחד, שהם בינה גבורה הוד, ושלש דרגות שבאמצע - פתר תפארת יסוד - שאחוזות בימין ושמאל.

ומשום שראה אותך נביא מתקשר בשלש דרגות האמצע, פתח עליך פסוק זה, (ישעיה נב) הנה ישפיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. ומשום שאתה תהיה אחוז בשני משיחים, אמר דוד על שלשה ימינים של משיח בן דוד, ימין ה' שלש פעמים. כנגד שלשה שמאלים שאחוז בהם משיח בן אפרים, אמר מצד אחד שמאל, גבורה, לא אמות. פי אחיה - מצד שמאל של הו"ד שלך, שנאמר בו ונתן ההוד למשה, נתן בך מצד בינה.

משום שבו היית חרב ויבש כפל, בגלל משיח בן אפרים, בתורתך, בנביאותך עליו, בגופך שסבלת כמה מיני יסורים כדי שהוא לא ימות, ובקשף עליו רחמים, נאמר בו פי אחיה, מצד הבינה. ומשום זה לא אמות - מצד הגבורה. פי

אחיה - מצד הבינה, עץ החיים, שהתגברה עליו קריאת שמע של שחרית, וקושר אותו בקשר של תפלין בימין אברהם, שהוא שחרית.

ומאן גרים דא. עורב דאנת תהא כההוא זמנא, פיונה. דשליח אחרא דאקרי בשמך, פעורב דאשתלח בקדמיתא, ולא אתהדר בשליחותא, דאשתדל בשקצים, דאתמר בהון, עמי הארץ שקץ. בגין ממונא דלהון, ולא אשתדל בשליחותיה לאהדרא לצדיקייא בתיובכתא. כאלו לא עביד שליחותא דמאריה.

ובך יתקיים רזא דיונה, דעאל בעמקין דתהומי נמא, הכי תיעול אנת בעמיקו דתהומי אורייתא, הדא הוא דכתיב, (יונה ב) ותשליכני מצולה בלבב ימים. ויהיו חכמה חסד נצח לימין. דבגינייהו אמר דוד, (תהלים קיח) ימין ה' עושה חיל ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל. ותלת משמאלא יתקשרון כחדא, דאינון בינה גבורה הוד. וג' דרגין דאמצעיתא, פתר תפארת יסוד, דאחידין בימינא ושמאלא.

ובגין דחזא לך נביא מתקשר בתלת דרגין דאמצעיתא, פתח עלך האי קרא, (ישעיה נב) הנה ישפיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. ובגין דאנת תהא אחיד בתרין משיחין, אמר דוד על ג' ימינין דמשיח בן דוד, ימין ה' תלת זמנין. לקביל ג' שמאלין, דאחיד בהן משיח בן אפרים, אמר מסטרא דחד שמאלא, גבורה, לא אמות. פי אחיה, מסטרא דשמאלא דהו"ד דילך, דאתמר ביה ונתן ההוד למשה. אתייהיב בך, מסטרא דבינה.

בגין דביה הוית אנת חרב ויבש ככלא, בגין משיח בן אפרים, באורייתך, בנביאותך עליה, בגופך דסבילת כמה מיני יסורין, בגין דלא ימות הוא. ובעית רחמי עליה. אתמר ביה פי אחיה, מסטרא דבינה. ובגין דא לא אמות, מסטרא דגבורה. פי אחיה מסטרא דבינה, אילנא דחיי, דאתגבר עליה קריאת שמע של שחרית, וקשיר ליה בקשורא דתפילין, בימינא דאברהם, דאיהו שחרית.

אחיה - מצד הבינה, עץ החיים, שהתגברה עליו קריאת שמע של שחרית, וקושר אותו בקשר של תפלין בימין אברהם, שהוא שחרית.

וְאִסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה - מַצַּד הַהוּד. יִסֹּר יִסְרָנִי יְהוָה - חֻקָּמָה וּבִינָה, מִיָּמִין וּמִשְׁמָאל, בְּשִׁלְשָׁה יָמִים וּבְשִׁלְשָׁה שָׁמָאִים. וְלִמְנוּת לֹא נִתְּנִי - הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי בִּגְ' שְׁכֹלֵל פֶּתֶר וְצָדִיק, וְהוּא בֶּן יִ"ה. וּמִדֵּי יָקוֹם ו' לְה' בִּי"ה, בְּיָמִין וּשְׁמָאל, בְּרַחֲמִים וּתְחִנוּנִים, בְּכֹמָה פְּיוּסִים לְה' וּלְבָנָיָהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (עֲמוּס ט) בְּיוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֶכֶת דָּוִד הַנִּפְלֶת. וּמִשּׁוֹם זֶה אָמַר הַנָּבִיא (יִרְמִיָּה ל"א) בְּכִי יִבְאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.

כָּם רוּעָה הַנָּאֵמָן וְנִשְׁק לֹו וּבִרְךְ אוֹתוֹ, וְאָמַר, וְדָאִי שְׁלִיחַ רְבוּנָךְ אִתָּהּ אֵלֵינוּ. פִּתְחוּ תַנְאִים וְאֲמֹרָאִים וְאָמְרוּ, רוּעָה הַנָּאֵמָן, אִתָּהּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ כָּל זֶה, וְעַל יָדְךָ הִתְגַּלְתָּהּ, אָבֵל בַּעֲנוּה שְׁלָךְ, שְׁנָאֲמַר בָּךְ (בַּמְדַּבֵּר י"ב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנֹו מָאֵד, בְּמִקְוֹמוֹת אֵלֹו שְׁאִתָּה מִתְבַּשֵּׁשׁ לְחֻזְקָא טוֹבָה אֵלֶיךָ, מִנָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָנוּ וְלִמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה לְהִיּוֹת בִּידְךָ וּבְפִיד בְּמִקְוֹמוֹת אֵלֹו. (עַד כָּאן רַעֲיָא מַהִּימָנָא).

וְבִיּוֹם הַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן. רַבִּי חֲזִיָּא פִּתְחָ, (תְּהִלִּים קי"ב) פִּזְרָ נִתַּן לְאֲבִיּוֹנִים צְדָקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד קֶרְנוֹ תִּרּוֹם בְּכָבוֹד. פִּזְרָ לְאֲבִיּוֹנִים, מַה זֶה פִּזְרָ? כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (מִשְׁלֵי י"א) יֵשׁ מִפְּזֹר וְנוֹסָף עוֹד. יָכוֹל פִּזְרָ בְּעֶלְמָא? כֹּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ פִּזְרָ נִתַּן לְאֲבִיּוֹנִים. פִּיּוֹן שְׁנִתַּן לְעֲנִיִּים, פִּזְרָ זֶה נָאֵה. מַה זֶה וְנוֹסָף עוֹד? בְּכָל. וְנוֹסָף עוֹד - בְּעֶשֶׂר. וְנוֹסָף עוֹד - בְּחִיִּים. פְּסוּק זֶה כֶּף צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת: יֵשׁ מִפְּזֹר וְנוֹסָף עוֹד. מַה זֶה וְנוֹסָף? אֵלֹא אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁשׂוּרָה בֹו מִיתָה, הוּא גוֹרֵם לוֹ שְׁיִתּוֹסָף מִחִיִּים שְׁלִמְעָלָה לְהוֹסִיף לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,

הַפְּסוּק מַעֲיֵד שְׁכָל מִי שְׁנִתַּן לְעֲנִיִּים, מַעֲוֹרֵר עֵץ הַחַיִּים לְהוֹסִיף לְאוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת, וְאִזּוּ נִמְצָא חַיִּים וְשִׁמְחָה לְמַעְלָה. וְהָאֵדָם שְׁגוֹרָם אֶת זֶה, בְּשַׁעָה שְׁצָרִיךְ לוֹ, אוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים עוֹמֵד עָלָיו,

וְאִסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה, מַסְטָרָא דְהוּד. יִסֹּר יִסְרָנִי יְהוָה, חֻקָּמָה וּבִינָה, מִיָּמִינָא וּמִשְׁמָאֲלָא, בְּתִלְתּ לְיָמִינִין, וּתִלְתּ שְׁמָאִלִין. וְלִמְנוּת לֹא נִתְּנִי, עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, בִּגְ' דְכִלִּיל פֶּתֶר, וְצָדִיק, וְאִיהוּ בֶּן יִ"ה. וּמִדֵּי יָקוֹם ו' לְה' בִּי"ה, בְּיָמִינָא וּשְׁמָאֲלָא, בְּרַחֲמִי וּתְחִנוּנִי, בְּכֹמָה פְּיוּסִים לְה' וּלְבָנָיָהּ, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (עֲמוּס ט) בְּיוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֶכֶת דָּוִד הַנִּפְלֶת. וּבִגְזִין דָּא אָמַר נָבִיא, (יִרְמִיָּה ל"א) בְּכִי יִבְאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.

כָּם רַעֲיָא מַהִּימָנָא, וְנִשְׁקִי לִיה, וּבִרְיָךְ לִיה, וְאָמַר וְדָאִי שְׁלִיחָא דְמֹאֲרָךְ אִנְתָּ לְגַבְךָ. פִּתְחוּ תַנְאִין וְאֲמֹרָאִין וְאָמְרוּ, רַעֲיָא מַהִּימָנָא, אִנְתָּ הָיִיתָ יוֹדֵעַ כָּל דָּא, וְעַל יָדְךָ הִיא אִתְגַּלְיָא, אָבֵל בַּעֲנוּה דִילָךְ, דְאִתְמַר בָּךְ (בַּמְדַּבֵּר י"ב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנֹו מָאֵד, בְּאֵלִין אִתְרִין דְאִנְתָּ מִתְבַּשֵּׁשׁ לְאִחְזָקָא טִיבֹו לְגַבְךָ, מִנִּי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָן, וּלְבוֹצִינָא קִדְיָשָׁא, לְמַהֲוִי בִידְךָ וּבְפּוֹמָךְ בְּאֵלִין אִתְרִין. (ע"כ רַעֲיָא מַהִּימָנָא).

וְבִיּוֹם הַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן. (בַּמְדַּבֵּר ט) רַבִּי חֲזִיָּא פִּתְחָ, (תְּהִלִּים קי"ב) פִּזְרָ נִתַּן לְאֲבִיּוֹנִים צְדָקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד קֶרְנוֹ תִּרּוֹם בְּכָבוֹד. פִּזְרָ לְאֲבִיּוֹנִים, מָאִי פִזְרָ. כְּמָה דְאִתָּ אָמַר (מִשְׁלֵי י"א) יֵשׁ מִפְּזֹר וְנוֹסָף עוֹד. יָכוֹל פִּזְרָ בְּעֶלְמָא, קָא מִשְׁמַע לָן פִּזְרָ נִתַּן לְאֲבִיּוֹנִים, פִּיּוֹן דִּיהִיב לְמַסְכָּנִי, הָאִי פִזְרָא יָאוּת. מָאִי וְנוֹסָף עוֹד. בְּכָלָא. וְנוֹסָף עוֹד בְּעוֹתָרָא. וְנוֹסָף עוֹד בְּחִיִּי.

הָאִי קָרָא הָכִי מִיבְעִי לִיה, יֵשׁ מִפְּזֹר וְנוֹסָף עוֹד, מָאִי וְנוֹסָף. אֵלֹא הַהוּא אִתְרָ דְשָׁרִי בִיה מִיתָה, הוּא גָרִים לִיה דִּיתּוֹסָף מִחִיִּים דְלַעֲיָלָא לְאוֹסְפָא לִיה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, קָרָא אִסְתִּיד, דְכָל מָאֵן דִּיהִיב לְמַסְכָּנִי, אִתְעַר אֵילָנָא דְחִיִּי, לְאוֹסְפָא לְהִיָּא אֵילָנָא דְמוֹתָא, וּכְדִין אִשְׁתַּכַּח חַיִּים וְחַדוּ

הַפְּסוּק מַעֲיֵד שְׁכָל מִי שְׁנִתַּן לְעֲנִיִּים, מַעֲוֹרֵר עֵץ הַחַיִּים לְהוֹסִיף לְאוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת, וְאִזּוּ נִמְצָא חַיִּים וְשִׁמְחָה לְמַעְלָה. וְהָאֵדָם שְׁגוֹרָם אֶת זֶה, בְּשַׁעָה שְׁצָרִיךְ לוֹ, אוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים עוֹמֵד עָלָיו,

ואותו עץ המות מגן עליו, ומשום כך ונוסף עוד (כמו שנאמר). צדקתו עמדת לעד (תהלים קיא). מה זה עמדת לעד? עומדת על האדם לזמן לו קיום וחיים. כמו שהוא נתן לו חיים ועורר לגבי החיים, כך גם נותנים לו, ואלו שני אילנות (נותנים לו) עומדים עליו להצילו ולהוסיף לו חיים.

קרנו תרום בכבוד. בא ראה, העולם שאמרנו, אותה קרן תרום, ובמה? בכבוד שלמעלה, שאיש זה גרם לחברם באחד, ולרוקן ברכות למעלה ומטה.

רבי אבא אמר, בכל זמן שהמשכן מוקם במעשי בני אדם, אז אותו יום, יום של שמחת הפל, ושמן משחת קדש מתרוקן באותם גרות, ומאירים כלם. מי שגורם את זה, גורם לו (באותו עולם הבא) שינצל בעולם הזה, ויהיו לו חיים בעולם הבא. זהו שכתוב (משלי יא) וצדקה תציל ממות, וכתוב (שם ד) וארח צדיקים פאור נגה הולך ואור עד נכון היום.

עשה לה שתי חצוצרות פסוף וגו'. רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) ובלקת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים. ובלקת החיות, ברשות שלמעלה היו הולכים. שאם תאמר שזה למעלה למעלה - לא. למטה. אלא כמו זה מלפני הפנים, וזה לאחר הפנים.

רוח מארבע רוחות בארבעה מדורים ובארבעה צדדים, בזיון שנקראו בהדור הפנים המאירות. בגלל זה כעין (נאש"ר) כמראה החיות, שהם ארבע זויות, דגלים פרושים, אר"ה נש"ר שו"ר אד"ם, שכולל כלם ארבעה

לעילא. ובר נש דגרים דא, בשעתא דאצטריך ליה, ההוא אילנא דחיי קאים עליה, וההוא אילנא דמותא אגין עלוי. ובגין כך ונוסף עוד.

(כמה דאף אמר).

צדקתו (דף קנ"ד ע"א) עמדת לעד. (תהלים קיב) מאי עמדת לעד. עומדת עליה דבר נש, לזמנא ליה קיומא וחיים, כמה דאיהו יהיב ליה חיים, ואתער לגבי חיון, הכי נמי יהבין ליה. ואינון תרי אילנין (נהבין ליה) קיימין עליה לשיזבא ליה, ולאוספא ליה חיון.

קרנו תרום בכבוד, תא חזי עלמא דאמרן, ההוא קרן תרום. ובמה. בכבוד דלעילא, דהאי בר נש גרים לחברא לון פחדא, ולא ארקא ברכאן לעילא ותתא.

רבי אבא אמר, בכל זמנא דמשכנא אתקם בעובדיהון דבני נשא, פדין ההוא יומא, יומא דחדווה דכלא, ומשח רבות קדישא אתרק בהנהו בוצינין, ונהרין פלהו. מאן דגרים דא, גרים ליה (בההוא עלמא דאמי) דישתזיב בהאי עלמא, ויהא ליה חיים בעלמא דאתי, הדא הוא דכתיב, (משלי יא) וצדקה תציל ממות, וכתיב (משלי ד) וארח צדיקים פאור נגה הולך ואור עד נכון היום.

עשה לה שתי חצוצרות פסוף וגו'. (במדבר י) רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) ובלקת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים. ובלקת החיות, בקוץפירא דלעילא הוו אזלי. דאי תימא דהאי לעילא לעילא. לאו, לתתא. אלא כגוונא האי מקמי אנפין, והאי לבתר אנפין.

ויקא מארבע זיקין, בד' מדורין, ובד' סטריין, בזיוון דאתברון בקולמיטין דאנפין נהירין. בגין כך כעין (נאש"ר)

(נאש"ר)

מלאכים ששולטים וכוללים הכל.

דגל ראשון, מרפבה מזינת, אר"ה, מיכא"ל, רשום בפרישת הדגל הפרוש לימין. מזרח ראשית השמש הולך במשאו באור. שני ממנים תחת ידיו, יופיא"ל צדקיא"ל. אחד ללמד (לתורה), ואחד ללכת בשוק שהולך.

בשאר"ה לוקחים, לוקחים כמה מרפבות מזינות מצד ימין, והכל אחד. לצד שמאל השמש הולך (לוקח באחד לצד השמאל, השמש הולך) ומאיר ומעטר אותם. אלה ורכבות ממנים תחתיו, וכלם בינאה ובאימה, בזיע וברתת. אריה מושיט יד ימינו, פוגס לכל חילותיו אליו. שלש מאות ושבעים אלה אריות סביב אותו אר"ה, והוא ביניהם באמצע. בשגועה האריה הזה, הרקיעים מזדעזעים, וכל החילות והמרפבות מזדעזעים מיראתו. מאותו קול מתלהט נהר די נור, ויורד באלף וחמש מאות דרגות הגיהנם של מטה. אז מזדעזעים כל רשעי הגיהנם, והאש לוהטת, ועל זה כתוב (עמוס א) אריה שאג מי לא יירא.

גועה פעם שניה - שלש מאות ושבעים אלה אריות, כלם גועים. מושיט יד שמאלו - כל בעלי הדין למטה פוחדים ונכפים תחת אותה יד, ואותה יד פושטת עליהם, וכלם תחתיה, כמו שנאמר (בראשית מט) דך בעורף איבך.

ארבע כנפים לכל אחד ואחד מאש לבנה. כלם לוהטים. כל פנים של כפתור ופרח בלבן של אותה אש שקועים.

ארבע גדפין לכל חד וחד, מאשא חוורא. פלהו מלהטין. כל אפין דחזור ושושן פחוורתא דהוא אשא שקיען.

פמראה החיות, דאינון ארבע זויין, דגלין פרישן, אר"ה. נש"ר. שו"ר. אד"ם. דכליל פלהו ארבע מלאכין דשליטין וכלילן כלא.

דגלא קדמאה, משריא מזינא, אר"ה. מיכא"ל, רשים בפרישו דגלא פרישא לימינא. מזרח שירותא דשמשא, אזיל במטלנוי, בנהירו. תרין ממנן תחות ידיה, יופי"אל, צדקי"אל. חד לאורתא (נ"א לאורייתא).

וחד, למיהן בשוקא דאזיל.

בר אלין נטלין, נטלין כמה משריין מזינין, מסטרא דימינא, וכלא חד. לסטרא

שמאלא, שמשא אזיל (ס"א נטל בר חד לסטר שמשא, שמשא אזיל) ונהיר, ומעטר להו. אלה ורכוון ממנן תחותיו. וכלהו בדחילו באימתא בזיע ברתת. אריה אושיט ידיה ימינא, פניש לכל חילוי לגביה, תלת מאה ושבעין אלה אריותא, סותרניה דהוא אר"ה, ואיהו בינייהו באמצעיתא.

בר געי האי אריה, מזדעזען רקיעין, וכל חילין ומשריין מזדעזעין, מדחילו דיליה. מההוא קלא, נהר די נור מתלהטא, ונחית באלף וחמש מאה דרגין דגיהנם לתתא, פדין פלהו חייבין דגיהנם מזדעזען, ומלהטן אשא, ועל דא כתיב, (עמוס א) אריה שאג מי לא יירא.

געי תננינות, תלת מאה ושבעין אלה אריותא, פלהו געאן. אושיט ידיה שמאלא, כל מאריהון דדינא לתתא דחילין, ואתפפיין תחות ההוא ידא. וההוא ידא פשיט עלייהו, וכלהו תחותיה. כמה דאת אמר, (בראשית מט) דך בעורף איבך.

ארבע גדפין לכל חד וחד, מאשא חוורא. פלהו מלהטין. כל אפין דחזור ושושן פחוורתא דהוא אשא שקיען.

ארבע אנפין לכל חד וחד לארבע סטרין,
 פלהו נהירין בתוורא דשמשא. חד
 לסטר מזרח, נהיר בחדו. וחד לסטר מערב,
 (ס"א דא כניש) דאתפניש נהוריה. וחד לסטר צפון,
 חשוף בלא נהירו, פצלא דשמשא לגבי
 שמשא. צלא חשוף, שמשא נהיר. בגין
 דשמשא וצלא, ימינא ושמאלא, ואזלא
 בחדא. חשוכן (ס"א חושכן) דאזלין עמיה, כל
 אינון דנטלין זיינא.

ובדלו מימינא ומשמאלא בתלת רישין. רישא
 חדא דיליה, שבועין וארבע אלה, ושית
 מאה. אלין אינון רישא חד. נפקי חילא
 בימינא, דאיהו ארים עלייהו. פר כל אינון
 ממנן דלתתא, תחות אלין. שלטונין אלין על
 אלין, דרגין תתאין עם עלאין, דלית לון
 חשבנא.

רישא תניינא, דאזיל ברישא קדמאה, חשפון
 דיליה חמשיין וארבע אלה, וארבע
 מאה. פר כל (דף קנ"ד ע"ב) אלין ממנן דתחות לד'
 סטרין, דלית לון חשבנא. רישא תליתאה,
 דאזיל בתרייהו, חמשיין ושבעה אלה, וארבע
 מאה. פגוונא דנטיל ימינא, הכי נמי נטיל
 שמאלא, הכי נמי מקמייהו, הכי נמי
 מבתרייהו.

ביון דנטיל האי קדמאה, והורד המשפן.
 וכלהו ליוואי אמרי שירתא, מארי
 דתושבון פלהו מסטריה. פדין (יחזקאל א) פי רוח

החיה באופנים פתיב.
 דגלא תניינא. משריאי מזיינא, נש"ר,
 אוריאל, דרו"ם. תרי ממנן עמיה,
 שמשיאל חסדיאל. האי נשר סליק, וכל
 מאריהון דגדפין מקמיה. פמה משריין סלקין

בכל סטרין. כל חד וחד בתוקפא דשמשא.

ארבע פנים לכל אחד ואחד
 לארבעה צדדים, כלם מאירים
 בלבן השמש. אחד לצד מזרח
 מאיר בשמחה, ואחד לצד מערב,
 (זה בנס) שהכניס מאורו. ואחד
 לצד צפון, חשוף בלי אור, כצל
 השמש לגבי השמש. הצל חשוף,
 השמש מאיר. משום שהשמש
 והצל - ימין ושמאל, והולכים
 כאחד. חשוכים (חשפון) שהולכים
 עמו, כל אלו שלוקחים כלי זין.
 ובכ"ם מימין ומשמאל בשלשה
 ראשים. ראש אחד שלו, שבעים
 וארבעה אלה ושש מאות. אלה
 אותם ראש אחד. יוצאים כח
 בימין שהוא הרים עליהם, פרט
 לכל אותם ממנים שלמטה, תחת
 אלה. שלטונים אלה על אלה,
 דרגות תחתונות עם עליונות,
 שאין להם חשבון.
 ראש שני, שהולך בראש
 הראשון, חשבונו חמשים
 וארבעה אלה וארבע מאות, פרט
 לכל הממנים הללו שתחת
 לארבעה צדדים שאין להם
 חשבון. ראש שלישי, שהולך
 אחריהם, חמשים ושבעה אלה
 וארבע מאות. כמו שנוטל הימין,
 כך גם נוטל השמאל. כך גם
 מלפניהם, כך גם מאחריהם.
 ביון שנוסע ראשון - והורד
 המשפן. וכל הלויים אמרים
 שירה. בעלי התשבחות כלם
 מצודו. ואז כתוב, (יחזקאל א) פי רוח
 החיה באופנים.
 דגל שני, מרפבה מזינת, נש"ר,
 אוריאל, דרו"ם. ושני ממנים
 עמו - שמשיאל, חסדיאל. נשר
 זה עולה, וכל בעלי הפנפים
 מלפניו. פמה מרפבות עולות
 בכל הצדדים, כל אחת ואחת
 בחזק השמש.

רוח של רוח פנימית יוצאת, ואותה הרוח מגיעה לנשר הזה, ועולים איבריו ומכסים את הגוף, כמו שנאמר (איוב לט) המבינתך יאבר נץ פרש כנפיו לתימן. כמו דגמת כעין (דברים לב) כנשר יעיר קנו, נשר נץ זה עם יונה, עם נץ, וכל בעלי הכנפים כלם מצפצפים ושמחים. אחד מצד (עמוד אחד) לפני עולה ממטה למעלה. כמה צפרים יורדות ועולות, מצפצפות ושמחות, הולכות ומשוטטות. בשנוסע, מושט כנף ימין, כוונס לכל חיליו, שלש מאות וחמשים אלף בעלי כנפים בשני גופים, נש"ר ואר"ה כאחד. מרים קול, כל האחרים עולים ויורדים, מצפצפים מצדם מכמה דרגות.

שדשה ראשים הם כאחד במחנות אלו, וכלם בחשבון אחד. וחשבון הראשים הללו - ראש אחד, ארבעים וששה אלף וחמש מאות. ראש שני, חמשים ותשעה אלף ושלש מאות. ראש שלישי, ארבעים וחמשה אלף ושלש מאות וחמשים.

משני צדדים אלו יוצאים שני כרוזים שהולכים לפני כל המחנות, כששני אלה מכריזים: כל החילות וכל המחנות, חיות קטנות עם גדולות, כלם מתכנסים. מי ראה נסיעת כל הרקיעים, כלם נוסעים במשא במחנות לפני אותו משכן.

בשעה שאחד מהם, אותו שבא מצד אריה, פושט קול כדי שלא יזדעזעו כל אותם קולות, אז מתכנסות כל אותן מחנות. בשעה שאחר קורא, נשבר הקול ולא פושט, כל אותן המחנות של הנשר הזה, כלן מתכנסות לנסע במסעם. כנגד אלו שתי חצוצרות כסף, כגון זה הכל למטה. בא

רוחא דרוחא פנימא נפיק, וההוא רוחא מטי להאי נשר, וסליק אברוי ומכסייא לגופא. כמה דאת אמר, (איוב לט) המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן. כגוונא כדוגמא כעין כנשר יעיר קנו האי נשר נץ בהדיה יונה, בהדיה נץ, וכל מארי דגדפין פלהו מצפצפן וחדאן. חד מסטרא (ס"א חד סמכא) קמיה, סליק מתתא לעילא. כמה ציפרין נחתין ועאלין, מצפצפן וחדאן, אזלין ושאטין.

כד נטיל, אושיט גדפא ימינא, פניש לכל חילוי, תלת מאה וחמשין אלף מארי דגדפין, בתרי גופי, נש"ר ואר"ה כחדא. ארים קלא, פלהו אחרנין סלקין ונחתין, מצפצפן מסטריהו, מכמה דרגין.

תלת רישין אינון כחדא, במשריין אלין. וכלהו בחד חשבון. וחושבון דאלין רישין, רישא חדא, ארבעין ושית אלף וחמש מאה. רישא תנינא חמשין ותשע אלף ותלת מאה. רישא תליתאה, ארבעין וחמש אלפין, ושית מאה וחמשין.

מאלין תרי סטריין, נפיק תריין כרוזי, דאזלי מקמי כלהו משריין. כד אלין תרי מכריזי, כל חילין, וכל משריין, חיוון זעירין עם רברבן, פלהו מתכנשי. מאן חמי נטילא דכלהו רקיעין, כולהו נטלין במטולא במשריין, לקמיה דההוא משכנא.

בשעתא דחד מנייהו, ההוא דאתי מסטרא דאריה, פשיט קלא, בגין דלא יזדעזעון כל אינון קלין. כדין מתכנשין כל אינון משריין. בשעתא דאחרא קרי, מתבר קלא ולא פשיט, כל אינון משריין דהאי נשר, פלהו מתכנשו לנטלא במטלנייהו. לקביל אינון, שתי חצוצרות כסף, כגוונא דא כלא

רָאָה, כְּשֶׁאֵלֶּה נּוֹסְעִים, מָה כְּתוּב?
(יחזקאל א) וּבִלְכַת הַחַיִּית יִלְכוּ
הָאוֹפְנִים אִצְלָם, אוֹתָם
שֶׁמֶתְכַנְּסִים אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁהָרֹאשׁ
מִסְתַּפֵּל, כִּף גַּם בָּלָם.

דְּגַל שְׁלִישִׁי, שׁוּר, גְּבִירָאֵל, צָפוֹן.
שְׁנֵי מִמֵּנִים עִמּוֹ, קַפְצִיא"ל
חֲזָקִיא"ל. הַשׁוּר הַזֶּה מִצַּד
שְׂמָאל. קֶרְנֵי עוֹלוֹת בֵּין שְׁתֵּי
עֵינָיו. רוּגְזוּ בְּהִסְתַּכְּלוֹת, עֵינִים
לוֹהֲטוֹת כָּאֵשׁ שֶׁל נֹר דּוֹלֵק. נוֹגַח
וְרֹפֵס בְּרָגְלָיו וְלֹא חָס.

כְּשֶׁנִּזְעַק הַשׁוּר הַזֶּה, יוֹצֵאִים
מִנֶּקֶב תְּהוֹם רַבָּה כְּמָה חֲבוּרוֹת
מַפִּים (מַחְבָּלִים), כָּלָם גּוֹעִים
וּמְשׁוּטָטִים לִפְנֵי, וְהַחֲמַת וְהַתִּיק
שָׁבוּ שֶׁל כָּל עוֹנוֹת תְּלוּיִם לִפְנֵי,
שֶׁהָרִי כָּל עֲבֻרוֹת הָעוֹלָם כְּתוּבִים
בְּסֵפֶר וְעוֹלָם.

שְׁבַע נְהוֹרֹת אֲשֶׁ שׁוֹפְעִים לִפְנֵי.
כְּשֶׁצִּמָּא הוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ נְהַר דִּינֹר,
וְשׂוֹאֵב אוֹתוֹ בְּגִמְיָעָה אַחַת.
וְאוֹתוֹ נְהַר מִתְמַלֵּא כְּבִתְחֻלָּה וְלֹא
נִהְיָ אֲכֻזָּב. כָּל אוֹתָם חִילוֹת
שׂוֹאֵבִים אֵשׁ אוֹכֵלֹת אֵשׁ.
וְאֵלֶּמָּלָא שֶׁמִּצַּד אֶרְיָה יוֹצֵא נְהַר
אֶחָד שֶׁל מִים שֶׁמְכַבִּים אֶת
הַגְּחָלִים שֶׁלָּהֶם, לֹא יוֹכֵל הָעוֹלָם
לְסַבֵּל.

חֲשֵׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁשֶּׁם נִמְצָא, לֹא נִמְצָא
אוֹר. כְּמָה חִילוֹת שֶׁל שׁוּמְרֵי חֻק
הוֹלְכִים וּמְשׁוּטָטִים בְּחֲשָׁךְ,
וְאוֹתוֹ נְהַר שְׁדוּלֵק בְּצַד הַזֶּה, אֵשׁ
שֶׁחָרָה חֲשׂוֹכָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֵין
אֵשׁ לְבָנָה, אֵשׁ שֶׁחָרָה, אֵשׁ
אֲדָמָה, אֵשׁ שֶׁל שְׁנֵי גִּנּוּיִם - אֵל
תֹּאמַר, שֶׁהָרִי וְדָאֵי כִּף זֶה! וְעַם
כָּל זֶה לְמַעַלְה לְמַעַלְה כִּף נִמְצָא,
וּמִשֶּׁם שׁוֹפֵעַ לְתַחְתּוֹנִים הִלָּלוּ.

שְׁנֵי, הַתּוֹרָה בְּמָה נִמְצָאת? אֵשׁ
לְבָנָה, וְאֵשׁ שֶׁחָרָה עַל גְּבִי לְבָנָה.
בְּשְׁנֵי סוּגֵי אֵשׁ נִמְצָאת הַתּוֹרָה.
בֹּא רָאָה, הָאֵשׁ אַחַת הִיא,
וּמִתְחַלֶּקֶת לְאַרְבָּעָה. הַמִּים אֶחָד

לְתַתָּא. תָּא חֲזִי, כִּד אֵלִין נְטָלִין מָה כְּתִיב,
(יחזקאל א) וּבִלְכַת הַחַיִּית יִלְכוּ הָאוֹפְנִים אִצְלָם,
אֵינּוֹן דְּמִתְכַּנְּשׁוּ לְגַבִּיָּהּ, כְּגוֹנוֹנָא דְּרִישָׁא
אִסְתַּפֵּל, הָכִי נָמִי כְּלָהוּ.

דְּגַלָּא תְּלִיתָאָה. שׁוּר. גְּבִירָאֵל. צָפוֹן. תְּרִין
מִמֵּנִן עִמִּיה, קַפְצִיא"ל חֲזָקִיא"ל. הָאִי
שׁוּר מִסְטָרָא דְשְׂמָאֵלָא. קֶרְנֵי סִלְקִין בֵּין תְּרִין
עֵינָיו. רָגִיז בְּאִסְתַּכְּלוֹתָא, עֵינָיו מְלַהֲטִין כְּאֵשׁ
דְּנֹר דְּלִיק. נִגַּח וְרֹפֵסָא בְּרָגְלָיו וְלֹא חֲזִים.

כִּד גְּעִי הָאִי שׁוּר, נִפְקִין מִנוֹקְבָא דְתִהוֹמָא
רַבָּא, כְּמָה חֲבִילִי שְׁרִיקִין (ס"א טריקין), כְּלָהוּ
גְּעָאן וְשִׁטָּאן קָמִיה, וְחִימָתָא, וְאַחֲמָתָא דְכָל
חֻבִּין תְּלִיאָא קָמִיה, דְּהָא כָּל חוּבֵי עֲלָמָא,
כְּלָהוּ בְּסִפְרָא סִלְקִין וּכְתִיבִין.

שְׁבַע נְהוֹרֵי דְאֵשׁ נִגְדִין קָמִיה, כִּד צָחִי אֲזִיל
לְגַבִּי הַהוּא נְהַר דִּינֹר, וְשִׁאִיב לִיה
בְּגִמְיָעָא חָדָא. וְהַהוּא נְהַר אֲתַמְלִי
כְּדָבָק דְּמִיתָא, וְלֹא כְּדִיב. כָּל אֵינּוֹן חֲזִילִין,
שְׂאֲבִין אֵשׁ אֲכָלָא אֵשׁ. וְאֵלֶּמָּלָא דְּמִסְטָרָא
דְּאֶרְיָה, נִפִּיק חַד נְהָרָא דְּמִיא, דְּמְכַבִּין
גְּחָלֵתִיָּהּ, לֹא יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.

חֲשׂוֹכָא דְשִׁמְשָׁא תַּמָּן אֲשַׁתְּכַח, לֹא אֲשַׁתְּכַח
נְהִירוֹ. כְּמָה גְּרִדִּינִי נְמוּסִין אֲזִלִין
וְשִׁטָּאן בְּחֲשׂוֹכָא וְהַהוּא נְהַר דְּדִלִיק בְּסִטְרָא
דָּא, נֹרָא אוֹכְמָא חֲשׂוֹךְ. וְאִי תִימָא, דְּלֹא אִית
אֵשׁא חוּרָא, אֵשׁא אוֹכְמָא, אֵשׁא סוּמְקָא,
אֵשׁא דְתִרֵי גּוּוּנִי. לֹא תִימָא, דְּהָא וְדָאֵי הָכִי
הוּא, וְעַם כָּל דָּא לְעִילָא לְעִילָא הָכִי אֲשַׁתְּכַח,
וּמִתַּמָּן נִגִּיד לְאֵלִין תַּתָּאי.

תִּנְיִן אוֹרִייתָא בְּמָה אֲשַׁתְּכַח. אֵשׁא חוּרָא,
וְאֵשׁא אוֹכְמָא עַל גְּבִי אֵשׁא חוּרָא. בְּתִרֵי
אֲשִׁי אֲשַׁתְּכַח אוֹרִייתָא. תָּא חֲזִי, אֵשׁא חָדָא
הוּא, וְהָאִי אֲתַפְלִיג לְאַרְבָּעָה. מִיא חָדָא (דף

הם, ומתחלקים לארבעה. הרוח אחת היא, ומתחלקת לארבעה. שְׁלֹשָׁה ראשים נמצאים (מתחברים) במרכבות אלו. חשבונם - ראש אחד, ששים ושנים אֶלֶף ושבע מאות. ראש שני, ארבעים ואחד אֶלֶף וחמש מאות. ראש שלישי, חמשים ושלשה אֶלֶף וארבע מאות. פָּרט לָכֵל אלו הדרגות האחרות שנפרדות בצדיהן, ואין להן חשבון. כֵּלֶן דְּרָגוֹת על דְּרָגוֹת, פָּרט לְכֵמָה חִילוֹת שֶׁל שוֹמְרֵי חֶק שֶׁהֵם לְמִטָּה, חֲצוּפִים כְּכֹלֵב, נוֹשְׁכִים כְּחֹמֹר. אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְצָא לְפָנֵיהֶם, וְדִין שֶׁלֵּהֶם בְּצַד רְבִיעִי.

דָּגָל רְבִיעִי, אֶד"ם, רָפָא"ל, מַעֲרָב. יָחַד אֵתוּ רְפוּאָה. בְּצַד שְׁאֵדָם נִכְלָל, דִּין עֲלִיּוֹן עֲלִיו מִתְרַפָּא. זֶה (אֶחָד) אוֹחֵז בְּקֶרְנֵי הַשּׁוֹר, כְּשֶׁרוֹצֶה לְהִכְנִסֵם לְתוֹהוֹם רָכָה, וְכוּפֶת אוֹתָם שְׁלֵל יִשְׁרָף הָעוֹלָם. לְאַחַר זֶה שׁוֹרָה קוֹל דְּמָמָה דְּקָה, דִּין. (כֵּאן) דָּבָר בְּחֻשָּׁא, לֹא נִשְׁמַע דְּבַר הַבְּרָה כָּלֵל.

בְּצַד זֶה שׁוֹרָה מִי שְׁשׁוֹרָה, עוֹלָה מִי שְׁעוֹלָה, הַשֹּׁמֵשׁ מִתְכַּנֵּס לְהֵאִיר לְמִקּוֹם זֶה. בְּגִלֵּל זֶה וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה בְּצַד דְּרוֹם. אָבֵל כָּאֵן לֹא זֶה וְלֹא זֶה. מִדּוּעַ תְּרוּעָה? לְכַפּוֹת צַד צָפוֹן, וְלִכְנֹן צַד צָפוֹן לְאַחֹר.

בֹּא רֵאָה, שְׁתִּי חֲצוּצָרָת, מִשּׁוּם שֶׁהֵם מִצַּד שְׁנַיִם שְׁאִמְרָנוּ, מִמְּזֻרָח וּמִמְּדֻרָם. הֵן עֲתִידוֹת לְשֹׁבֵר דִּינִים וְלְכַפּוֹתָם. וְעַל זֶה הֵן מִכְסָּף. וּמִשּׁוּם זֶה, וּבִיּוֹם שֶׁמִּחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו', וּתְקַעְתֶּם בְּחֻצְצָרָת. סֶתֶם, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֶה בְּכַבּוֹדָם וְנִתֵּן לָהֶם חֵלֶק עֲלִיּוֹן עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

קנ"ה ע"א) אִיהוּ, וְהָאִי אֶתְפְּלִיג לְאַרְבַּע. רִוְחָא חָדָא אִיהוּ, וְהָאִי אֶתְפְּלִיג לְאַרְבַּע.

תִּלְתִּי רִישֵׁין אֲשֶׁתְּכָחוּ (ס"א אֶתְכָּחוּ) בְּמִשְׁרִיין אֵלִין. חֲשַׁבֵּן דְּלֵהוֹן, רִישָׁא חָדָא שְׁתִּין וְתָרִי אֶלֶף וּשְׁבַע מָאָה. רִישָׁא תְנִינָא, אַרְבַּעִין וְחָד אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מָאָה. רִישָׁא תְלִיתָאָה, תִּלְתִּי וְחֲמִשִּׁין אֶלֶף וְאַרְבַּע מָאָה. בַּר כָּל אֵינוֹן דְּרָגִין אַחֲרָנִין דְּאֶתְפְּרָשֵׁן בְּסִטְרֵיהוֹ, וְלִית לֹון חֲשַׁבְנָא. כֵּלֵהוּ דְּרָגִין עַל דְּרָגִין. בַּר כְּמָה גְרִידִינִי נְמוּסִין דְּאֵינוֹן לְתַתָּא, חֲצִיפִין כְּכֹלְבָא, נִשְׁכִּין כְּחֹמֶרָא, וְוִי מָאֵן דְּאֲשֶׁתְּכַח גְּבִייהוּ, וְדִינָא דְּלֵהוֹן בְּסִטְרָא רְבִיעָאָה.

דָּגָלָא רְבִיעָאָה, אֶד"ם רָפָא"ל. מַעֲרָב. בַּהֲדִיָּה אֲסוּתָא. בְּסִטְרָא דְּאָדָם אֶתְפְּלִיל דִּינָא עֲלָאָה עֲלִיָּה אֶתְסִי. הָאִי (ס"א חֲדָא) אֶחָד בְּקֶרְנֵי דְּשׁוֹר, כִּד מִיבִיעִי לְאַעְלָא לֹון לְתוֹהוֹמָא רָפָא. וְכַפִּית לֹון, דְּלֹא יוֹקִיד עֲלֵמָא. בְּתַר דָּא שְׂרִיא קוֹל דְּמָמָה דְּקָה דִּינָא. (ס"א חֲדָא) מָלָה בְּחֻשָּׁא, לֹא מִשְׁתַּמַּע מָלָה דְּהַבְרָה כָּלֵל.

בְּסִטְרָא דָּא, שְׂרִיא מָאֵן דְּשְׂרִיא, סְלִיק מָאֵן דְּסְלִיק, שְׁמִשָּׁא אֶתְפְּנִישׁ לְאַנְהָרָא לְהָאִי אֶתְר. בְּגִין כֶּף וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה, בְּסִטְר דְּרוֹם. אָבֵל חֲכָא, לָאוּ הָאִי וְלָאוּ הָאִי. אֲמַאי תְּרוּעָה. לְאַכְפִּיָּא סִטְר צָפוֹן, וּבְגִין כֶּף סִטְר צָפוֹן לְאַחֹרָא.

תָּא חֲזִי, שְׁתִּי חֲצוּצָרוֹת, בְּגִין דְּאֵינוֹן מִסְטְרֵי תָרִי דְּקַאמְרִי, מִמְּזֻרָח וּמִמְּדֻרָם. אֵינְהוּ זְמִינִין לְתַבְרָא דִּינִין, וְלְאַכְפִּיָּא לֹון. וְעַל דָּא אֵינוֹן מִכְסָּף. וּבְגִין כֶּף וּבִיּוֹם שֶׁמִּחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו', וּתְקַעְתֶּם בְּחֻצְצָרוֹת, סֶתֶם, בֵּין לְעִילָא בֵּין לְתַתָּא. זָכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי בִּיקְרִיָּהוֹן, וְיִהִיב לֹון חוֹלְקָא עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְקוּדְשָׁא

הוא משתבח בתשכחותיהם. זהו שכתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה וגו'. רבי אלעזר אמר, פאן יש להסתפל, נ' שהיא (מנורת) מחזרת לאחור, פאן בשני מקומות, למה? ואם תאמר נ' כפופה, הרי ידוע נ' כפופה נקבה. נ' פשוטה, כלל של זכר ונקבה. והרי בארנו במקום זה, ויהי בנסע הארץ. למה חזר לאחר כך כמו זה?

בא ראה, נ' באשרי יושבי ביתך לא נאמרה, משום שהיא בגלות, והרי פרשה החברים, שכתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו'. אלא מה כתוב למעלה? וארון ברית ה' נסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה. פיון שהיה נוסע הארון, נו"ן נוסעת עליו (עמוס), והרי השכינה יושבת על גבי הארון.

בא ראה חביבות הקדוש ברוך הוא לגבי ישראל, שהרי אף על גב שהם סוטים מדרך הישר, הקדוש ברוך הוא לא רוצה לעזבם, ובכל זמן מחזיר פניו למולם, שאם לא כך, לא יעמדו בעולם.

בא ראה, הארון היה נוסע לפניהם דרך שלשה ימים, נ' לא היתה נפרדת ממנו, ונוסעת עמו. ומתוך אהבת ישראל מחזיר פניו ומסתובב מלגבי הארון, כמו עפר האילים, כשהוא הולך, מחזיר פניו למקום שמשם יצא. ועל פן בנסע הארון, נו"ן מסובכת פנים למול ישראל, וכתפי הגוף לגבי הארון.

ועל כך, כשהארון היה נוסע, משה אמר קומה ה', לא תעזב אותם, החזר פנים אלינו, ואז נו"ן

ברוך הוא אשתבח בהו בתושבחתיהו, הדא הוא דכתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

ויהי בנסע הארון ויאמר משה וגו'. (במדבר י'). רבי אלעזר אמר, הכא אית לאסתפללא, נ' דאיהי (ס"א מנורה) מחזרת לאחורא הכא בתרי דוכתי, אמאי. ואי תימא נ' כפופה, הא ידיעה נ' כפופה נוקבא. נ' פשוטה, כלל דדכר ונוקבא. והא אוקימנא באתר דא, ויהי בנסע הארון. אמאי אתהדר לבתר פגיונא דא 5.

תא חזי, נ באשרי יושבי ביתך לא אתמר, בגין דהיא בגלותא. והא אוקמוה חבריא דכתיב, (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו'. אלא מה כתיב לעילא, וארון ברית יי נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה. פיון דהוה נטיל ארונא, נו"ן נטיל עליה (נ"א עמיה), והא שכינתא על גבי ארונא יתיב.

תא חזי, חביבותא דקודשא בריך הוא לגבייהו דישראל, דהא אף על גב דאינון סטאן מארח מישר, קדשא בריך הוא לא בעי לשבקא לון, ובכל זמנא אהדר אנפוי לקבליהו, דאי לאו הכי לא יקומון בעלמא. תא חזי, ארונא הוה נטל קמיהו ארץ תלתא יומין, נ לא הוה מתפרש מניה, ונטיל עמיה. ומגו רחימו דלהון דישראל, אהדר אנפוי ואסתחר מלגבי ארונא, כהאי איילא דעזלתא, כד איהו אזיל, אהדר אפוי לאתר דנפיק. ועל דא בנסע הארון, נו"ן אסחר אנפין לקבליהו דישראל, וכתפי גופא לגבי ארונא. ועל דא כד ארונא הוה נטיל, משה אמר קומה יי, לא תשבוק לון, אהדר אנפך לגבן,

חוזרת לגביהם כצורה זו, כמי שמחזיר פניו למי שאוהב. וכשהיה מתחיל הארון (וישראל) לשרות, אז החזירה נוי"ן פניה מישראל, והחזרה לגבי הארון, ובכל החזר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, בודאי כף הוא, אבל כאן לא החזיר פניו מישראל, שאם כף, צריכה נוי"ן להתהפך מגון של אחר עליון (שלמעלה), זה מנזר לאחור, וזה בדרך ישר לגבי הארון.

אלא ודאי לא החזיר פניו מהם. ומה עשה בשעה שהארון התחיל להשרות? אמר משה שובה ה', ואז שורה הארון, והשכינה עומדת בצד אחר, והפנים מול ישראל ומול הארון. (ומשום כך) ואז הפל נכלל (לתוכה) לפונן, לארון ולישראל. אלא שישאל גרמו אחר כך, שכתוב ויהי העם כמתאוננים.

אמר רבי אלעזר, אני שאמרתי מספרו של רב ייבא סבא, שאמר שבין מצד זה ובין מצד זה חזר. אמר לו, נאה אמר, אבל זה שאמרנו, כך תמצא בספרו של רב המנונא סבא, וכך זה בודאי. והמן פזרע גד הוא. אמר רבי יוסי, להעמיד זרע וחילות בארץ, כמו שנאמר (בראשית מט) גד גדוד יגודנו. מה זרע גד נטלו חלקם בארץ אחרת, כך המן שרה על ישראל מחוץ לארץ הקדושה.

דבר אחר פזרע גד הוא - פזרע גד לבן, ונקפה כשיריד לאויר, ונטחן (והתגשם) (ונבלע) בגוף, והרי פרשוה החברים. ועינו כעין הבדלח, כמו אותו בדולח שהוא לבן, כגון הימין (לבן העין) שלמעלה. (פזרע גד, כך לא נקרא בארץ

פדין נוי"ן אתהדר לגביהו כגוונא דא זכמאן דמהדר אנפיה למאן דרחים, וכד הוה שארי ארונא (וישראל) למשרי, פדין אהדר נון אנפוי מישראל, ואתהדר לגבי ארונא, ובכלא אתהדר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, בודאי הכי הוא, אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל, דאי הכי בעי נון לאתהפכא מגוונא דאחרא עלאה (ס"א ולעילא), האי ז מניזר לאחורא והאי באורח מישר לגבי ארונא.

אלא ודאי לא אהדר אנפוי מנייהו, ומה עבד בשעתא דשארי ארונא למשרי. אמר משה שובה יי, פדין שארי ארונא, ושכינתא קאים בסטרא אחרא, ואנפין לקבליהו דישראל, ולקבליה דארונא. (ובגין כך) וכדין כלא כליל (לגויה) לכונא, (דף קנ"ה ע"ב) לארונא, ולישראל. אלא דישראל גרמו לבתר, דכתיב ויהי העם כמתאוננים.

אמר רבי אלעזר, אנא דאמרן מספרא דרב ייבא סבא, דאמר דבין בהאי גיסא, ובין בהאי גיסא, אתהדר. אמר ליה, שפיר קאמר, אבל דא דאמינא, הכי תשפח בספרא דרב המנונא סבא, והכי הוא ודאי.

והמן (במדבר י"א) פזרע גד הוא. אמר רבי יוסי, לקיימא זרעא וחילין בארעא, כמה דאת אמר (בראשית מט) גד גדוד יגודנו. מה זרעא דגד נטלי חולקיהון בארעא אחרא, כך מן שריא עליהו דישראל, לבר מארעא קדישא.

דבר אחר פזרע גד הוא. פזרעא דגד חוורא, ואקפי בד נחית לאוירא, ואתנגרים (ס"א ואתגשים) (ס"א ואתבלע) בגופא, והא אוקמוה חברייא.

ועינו כעין הבדולח, כההוא בדולחא דאיהו פדין נוי"ן אתהדר לגביהו כגוונא דא זכמאן דמהדר אנפיה למאן דרחים, וכד הוה שארי ארונא (וישראל) למשרי, פדין אהדר נון אנפוי מישראל, ואתהדר לגבי ארונא, ובכלא אתהדר.

מזרימ, אבל לך ממשפס זרע כזרע גז הוא, כזרע גז לבן, ובחזו באשר יורד מלמעלה למטה). אמר רבי יצחק, מה שונה (שאמר) משה בדבר זה (חלש) למעלה כנקבה, שפתיב אם כן את עשה לי? את? ! אתה צריך לו להיות! אלא למקום שהמות שורה בו הוא אמר, ואותו מקום של הנקבה הוא. בגלל זה אמר הרגני נא הרוג, וזה עץ המות. והרי בארנו שבצע החיים לא שורה המות. ועל כן חזר לגבי אילן המות ואמר את, ולא אמר אתה, וכך צריך לו.

מיד - ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש וגו'. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה רוצה מות בכל זמן - הרי לך, ואצלתי מן הרוח וגו'. בא ראה שפאן ידע משה שהוא ימות ולא יפנס לארץ, שהרי אלדד ומידד היו אומרים דבר זה.

על כן לא צריך לו לאדם בשעה שהרגו שורה בו לקלל עצמו, שהרי כמה עומדים עליו שמקבלים אותו דבר. בזמן אחר שרצה מיתה, לא קבלו ממנו, משום שהכל היה לתועלת ישראל. כעת אינו, אלא מתוך רגז ודחק, ומשום זה קבלו ממנו. ועל כן נשארו לאחר כן אלדד ומידד ואמרו את זה, שמשה יתאסף, ויהושע יכניסם לישראל לארץ.

ומשום זה בא יהושע למשה וקנא על משה, ומשה לא השגיח בכבודו, ועל כן אמר, אני משה פלאם. מה זה פלאם? מנע מהם אותם דברים, כמו שנאמר (שמות לו) ויפלא העם מהביא. (בראשית ח) ויפלא הגשם מן השמים. מניעות ממש. ומשה לא רצה. צא וראה

חיוורא דעינא) דלעילא. (כזרע גז חזי לא אקרוי בארעא דמצראי אבל לך מחרשי וריעא כזרע גזא חוורא ואתקפיה בר נחית מלעילא לתתא).

אמר רבי יצחק, מאי שנא (דאמר) דמשה במלה דא (חלש) לעילא כנוקבא, דכתיב אם פכה את עושה לי, את, אתה מיבעי ליה. אלא לאתר דמותא שארי ביה קאמר, וההוא אתר דנוקבא איהו. בגין כן אמר הרגני נא הרוג, ודא אילנא דמותא. והא אוקימנא דבאילנא דחיי לא שרייא ביה מותא. ועל דא אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר את, ולא אמר אתה, והכי מיבעי ליה.

מיד (במדבר י"א) ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש וגו'. אמר ליה קדשא בריך הוא, את ביעי מותא בכל זמנא, הרי לך, ואצלתי מן הרוח וגו'. תא חזי, דהכא ידע משה דאיהו ימות, ולא ייעול לארעא, דהא אלדד ומידד מלה דא הוו אמרי.

על דא, לא לבעי ליה לאינש, בשעתא דרוגזא שארי ביה, ללטייא גרמיה. דהא כמה קיימי עליה דמקבלי ההיא מלה. בזמנא אחרנא דבעא מיתה, לא קבילו מניה. בגין דכלא לתועלתא דישראל הוה. השתא לאו איהו, אלא מגז רוגזא ודוחקא, ובגין כן קבילו מניה. ועל דא אשתארו לבתר אלדד ומידד, ואמרו דא, דמשה יתפניש, ויהושע ייעול לון לישראל לארעא.

ובגין כן אתא יהושע לגבי משה, וקני עליה דמשה. ומשה לא אשגח ביקרא דיליה. ועל דא אמר, אדני משה כללם. מאי כללם. מנע מנהון אינון מלין, כמה דאת אמר (שמות לו) ויפלא העם מהביא. (בראשית ח) ויפלא הגשם

מן השמים. מניעותא ממש. ומשה לא בעא. פוק חמי ענוותנותיה דמשה,

עונתנותו של משה, מה כתוב?
המקנא אתה לי וגו'. אשרי חלקו
של משה, שהוא עלה על כל
הנביאים העליונים (של העולם).
אמר רבי יהודה, כל שאר
הנביאים לגבי משה פלכנה לגבי
השמש.

רבי אבא היה יושב לילה אחד
ועוסק בתורה, והיו עמו רבי יוסי
ורבי חזקיה. אמר רבי יוסי, כמה
אותם בני האדם חזקי לב, שלא
משגיחים בדברי אותו עולם
כלום. אמר רבי אבא, בשר הלב
שאחזו בכל איברי הגוף עושה
להם. פתח ואמר, (קהלת) יש רעה
אשר ראיתי תחת השמש ורבה
היא על האדם. יש רעה - זה הוא
חזק רע של הלב, שרוצה לשלט
בדברי העולם הזה ולא משגיח
בדברי העולם ההוא דבר.

מדוע היא רעה? הפסוק אחר כך
מוכיח, שכתוב איש אשר יתן לו
האלהים עשר ונכסים וגו'. פסוק
זה קשה, פיון שכתוב ואיננו חסר
לנפשו מכל אשר יתאוה, למה
ולא ישליטנו האלהים לאכל
ממנו, שהרי אינו חסר לנפשו
כלום? אלא סוד הוא, וכל דברי
שלמה המלך מתלבשים הם
בדברים אחרים, כדברי התורה
שמתלבשים בספורי העולם.

בא ראה, אף על גב שרוצים
להסתפל בלבוש, כעת פסוק זה
כך אומר, שאדם הולך בעולם
הזה ונותן לו הקדוש ברוך הוא
עשר כדי שיזכה בו לעולם הבא
ותשאר אצלו הקרן. מהי הקרן?
אותה שעומדת, שהוא מקום
לצרר בו הנשמה. בגלל זה צריך
להשאיר אחריו לאותה קרן, וקרן
זו יקבלה לאחר שיצא מהעולם
הזה.

משום שקרן זו היא עץ החיים
של אותו עולם, ולא עומד בעולם

מה כתיב המקנא אתה לי וגו'. זכאה חולקיה
דמשה, דאיהו סליק על פלהו נביאי עלאי (נ"א
דעלמא). אמר רבי יהודה, כל שאר נביאין לגבי
משה, כסיהרא לגבי שמשא.

רבי אבא הוה יתיב ליליא חד, ולעי באורייתא.
והו עמיה רבי יוסי ורבי חזקיה. אמר
רבי יוסי, כמה אינון בני נשא תקיפו לבא,
דלא משגיחי במלי דההוא עלמא כלום. אמר
רבי אבא, בשרא דלבא, דאחידא בכל שייפי
גופא, קא עביד לון. פתח ואמר, (קהלת) יש
רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על
האדם. יש רעה: דא איהי תוקפא בישא דלבא,
דבעי לשלטאה במלי דהאי עלמא, ולא אשגח
במלי דההוא עלמא מדי.

אמאי איהי רעה. קרא דבתריה אוכח, דכתיב
איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים
וגו'. האי קרא קשיא, פיון דכתיב ואיננו חסר
לנפשו מכל אשר יתאוה, אמאי ולא ישליטנו
האלהים לאכול ממנו, דהא אינו חסר לנפשו
כלום אלא. רזא איהו, וכל מלוי דשלמה
מלבא, מתלבשן אינון במלין אחרנין, במלי
דאורייתא, דאינון מתלבשן בספורי עלמא.

תא חזי, אף על גב דבעינון לאסתפל
בלבושא, השתא האי קרא הכי קאמר,
דבר נש אזיל בהאי עלמא, ויהיב ליה (דף קנ"ו)
(א) קדשא בריהו הוא עותרא, בגין דיזכי ביה
לעלמא דאתי, וישתאר לגביה קרן. מאי קרן.
ההוא דאיהו קיים, דאיהו אתר לאתצטרא ביה
נשמתא. בגין כך בעי לאשארא אבתריה (נ"א
עותריה) להאי קרן, והאי קרן יקבל ליה, פתר
דיפוק מהאי עלמא.

בגין דהאי קרן, הוא אילנא דחיי דההוא
עלמא, ולא קיימא בהאי עלמא, אלא

הזה אלא אותו פרי שיוצא ממנו, ולכן אוכל האדם פתיו, שזוכה בעולם הזה, והקרן קימת לאותו עולם לזכות בה בחיים עליונים שלמעלה.

ומי שמטמא עצמו ונמשך אחר עצמו ולא מחסר לנפשו ולעצמו כלום, ואותו עץ נשאר ולא שם אותו מולו ביראה ולקבלו למעלה, אז - ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו, ולזכות באותו עשר. ודאי אדם אחר יאכלנו, כמו שנאמר (איוב כז) יכין וצדיק ילכש. בגלל זה צריך האדם לזכות במה שנתן לו הקדוש ברוך הוא לאותו עולם, ואז אוכל ממנו בעולם הזה, ותשאר לו אותה קרן לעולם אחר, להיות צרור בצרור החיים. אמר רבי יוסי, ודאי.

עוד אמר רבי יוסי, כתוב אם ככה את עשה לי הרגני נא וגו'. וכי משה, שהוא ענו מכל בני העולם, משום ששאלו ממנו ישראל לאכל מסר עצמו למיתה? למה? אמר רבי אבא, דבר זה למדנו וסוד עליון הוא. משה לא הרע לפניו ולא שאל מיתה על ששאלו ישראל.

בא ויראה, משה נאחז, והיה עולה במה שלא נאחז נביא אחר. (שהרי היה אחוז בצדקה) ובשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, שמח משה ואמר, ודאי כעת אותה שלמות נמצאת בי, שהרי בגללי נמצא מן לישראל. כיון שראה משה שחזרו לדרת לדרגה אחרת ושאלו בשר, ואמר (במדבר כא) ונפשנו קצה בלחם הקלוקל, אמר, אם כן זה, הרי דרגתי פגומה, שהרי בגללי

ההוא איבא דנפיק מניה, ועל דא איבא דיליה אכיל בר נש, דזכי בהאי עלמא, והקרן קיימא ליה לההוא עלמא, למזפי ביה בחיין עלאין דלעילא.

ומאן דסאיב גרמיה, ואתמשך בתר גרמיה, וליתיה חסר לנפשיה ולגרמיה כלום. וההוא אילנא אשתאר, ולא שויה לקבליה בדחילו, ולקבלא ליה לעילא. פדין ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו, ולמזפי בההוא עותרא, ודאי איש אחר יאכלנו, כמה דאת אמר (איוב כז) יכין וצדיק ילכש. בגין כן, בעי בר נש למזפי, כמה דיהיב ליה קדשא בריך הוא לההוא עלמא, וכדין אכיל מיניה בהאי עלמא, וישתאר לגביה ההוא קרן לעלמא אחרא, למהוי צרורא בצרורא דחיי. אמר רבי יוסי ודאי.

תו אמר רבי יוסי, פתיב אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו'. וכי משה דאיהו ענו מכל בני עלמא, בגין דשאלו מניה ישראל למיכל, מסר גרמיה למיתה, אמאי. אמר רבי אבא, האי מלה אוליפנא, ורזא עלאה איהו, משה לא אבאיש קמיה, ולא שאל למיתה על דשאלו ישראל.

תא חזי, משה אתאחד, והוה סליק במה דלא אתאחד נביאה אחרא. (דהא אחיד צדקה חזי) ובשעתא דאמר ליה קדשא בריך הוא למשה, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. חדי משה ואמר, ודאי השתא ההוא שלימו בי אשתכח. דהא בגיני אשתכח מן לישראל. כיון דחמא משה דאהדרו לנחתא לדרגא אחרא, ושאלו בשר, ואמרי ונפשנו קצה בלחם הקלוקל. אמר אי הכי הוא, הא דרגא דילי פגים. דהא בגיני יכליון ישראל מן במדברא, הא אנא פגימא, ואהרן

יאכלו ישראל מן במדבר. הרי אני פגום, ואהרן פגום, ונחשון בן עמינדב פגום.

אמר, ואם ככה את עשה לי הרגני נא הרג, שנחשבתי נקבה במאכלה, (ואני יורד מהשמים, שהוא דרגה עליונה, לדרת לדרגת נקבה, ואני עדיף משאר נביאי העולם. ועל זה אמר, ואל אראה (אחתי) ברעתי, כמות, ודאי לדרת לדרגה תחתונה. אז, ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש. אתה שאלת מקום שמיתה לא תצטרך, מקום שלא תהא פגום בדרגה שלך, ועל זה כתוב ואצילתי מן הרוח אשר עליה, שכלם הם שנאחו שם.)

(ואני ירדתי מן השמים לארץ. את עשה לי, לדרת למקום הנקבה ולפגם מקומי ודרגתי. אם כן, הרגני נא הרג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי. רעתי היא ודאי לאחוז בדרגה תחתונה. אז, ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש מוקני ישראל. הרי הם לתת להם אכל אחר, ולא תהיה פגום בדרגתך. ועל זה, ואצילתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. מה הטעם?

משום שהם נאחו בלבנה וכו') בלבנה, ורצה השמש להאיר לה. ועל כך ושמתי עליהם, כדי להאיר מהשמש, כאור הלבנה. (ומשום זה אכל זה לא) בא על ידי משה, כדי שלא יפגם.

אשרי חלקו של משה שהקדוש ברוך הוא רצה בכבודו, עליו כתוב (משלי כג) 'שמח אביך ואמך וגו'. 'שמח אביך - זה הקדוש ברוך הוא. ואמך - זו כנסת ישראל. ותגל יולדתך - זו אם משה שלמטה. הקדוש ברוך הוא אוהבו יותר מכל נביאי העולם ללא אמצעי כלל, (שהרי משה נתעלה על כל נביאי העולם ללא אמצעי כלל. כמו) שכתוב פה אל פה אדבר בו, והרי בארנו בכמה מקומות.

ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה. הרי פרושה, והוא סוד השם הקדוש מאחת עשרה אותיות, ולא רצה משה להתפלל יותר, משום שעל שלו לא רצה להטריח יותר למלך. בגלל זה הקדוש ברוך הוא רצה בכבוד משה. ובכל מקום הקדוש ברוך הוא רוצה בכבוד הצדיקים

פגים, ונחשון בן עמינדב פגים.

אמר ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג,

דחשיבנא נוקבא במיכלא דילה, (ואנא נחית

מן שמיא דאיהו דרגא עלאה, לנחתא לדרגא דנוקבא, ואנא עדיף מן שאר נביאי עלמא, ועל דא אמר ואל אראה (אחתי) ברעתי כמות ודאי לנחתא לדרגא תתאה. כדון ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש. את שאל אתר דמיתה לא תבעי אתר דלא תהא פגום בדרגא דילה. ועל דא כתיב ואצילתי מן הרוח אשר עליך דכלתו אינון דתמן אתאחדו.) (ס"א) ואנא נחית מן שמיא לארעא. את עושה לי לנחתא לאתר דנוקבא, ולמפגם לאתרי ודרגי אי הכי הרגני נא הרוג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי. רעתי היא ודאי לאחוז בדרגא תתאה. כדון ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש מוקני ישראל. הא אינון למיתן להו מיכלא אחרא, ולא תהא פגום בדרגא דילה. ועל דא ואצילתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. מאי

טעמא. בגין דאינון אתאחדו בסיתרא וכו') בסיתרא ובעי שמשא לאנהרא לה. ועל דא ושמתי עליהם, בגין לאנהרא מן שמשא, כנהורא דסיתרא. (ס"א) ובגין האי מיכלא דא, לא) אתייה על ידא דמשה, בגין דלא יתפגים.

ובאה חולקא דמשה, דקודשא בריך הוא בעי ביקריה, עליה כתיב (משלי כג) 'שמח אביך

ואמך וגו'. 'שמח אביך: דא קדשא בריך הוא. ואמך: דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך: דא אימא דמשה דלתתא. קדשא בריך הוא רחים ליה יתיר מפל נביאי עלמא, בלא, אמצעי כלל. (ס"א) דהא משה אסתלק על כל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל כמח) דכתיב פה אל פה אדבר בו, והא אוקימנא בכמה אתר.

ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה. (במדבר יב) הא אוקמוה, והוא רזא דשמא

קדישא, מחד סרי אתוון, ולא בעא משה לצלצה יתיר, בגין דעל ידיה למלכא לא בעי (דף קנ"ו ע"ב) לאטרחא יתיר. בגין כך קדשא בריך הוא בעא על יקרא דמשה. ובכל אתר קדשא

אותיות, ולא רצה משה להתפלל יותר, משום שעל שלו לא רצה להטריח יותר למלך. בגלל זה הקדוש ברוך הוא רצה בכבוד משה. ובכל מקום הקדוש ברוך הוא רוצה בכבוד הצדיקים

יותר על שלו. ולעתיד לבא עתיד
הקדוש ברוך הוא לתבע עלבון
ישראל מעמים עובדי כוכבים
ומזלות ולשמחם בחדות ציון,
שכתוב (ירמיה לא) ובאו ורננו
במרום ציון וגו'. ואז (ישעיה נט)
ובא לציון גואל וגו'. ברוך ה'
לעולם אמן ואמן. ימלוך ה'
לעולם אמן ואמן.

פרשת שלח לה

וידבר ה' אל משה לאמר שלח
לה אנשים ויתרו את ארץ כנען
וגו'. רבי חייא פתח, (איוב לח)
המיימד צוית בקר ידעתה שחר
מקמו. כתוב שחר, ה"א התרחקה
משחר. מה הטעם? אלא אמר
רבי חייא, בשעה שנוטה הערב
והשמש נוטה להכנס, אז נחלש
כחו, ואז שולט, השמאל ונמצא
דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז
צריך האדם להתפלל ולכונן רצון
(להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.

שאמר רבי ייסא, בשנוטה
השמש ונחלש, אז נפתח פתח
אחד בשמש ומתכנס כחו,
והשמאל שולט, ויצחק כורה
באר תחתיו.

ביון שוננס הלילה, השטר של
הפריטה מצוי באוצרו, וכמה
קבוצות מחבלים מזיקים (גורמים)
מתפשטים בעולם, וכלם
משוטטים בערבוביה, והולכים
וצוחקים בנפשות הרשעים (של בני
אדם) ומודיעים להם דברים, מהם
כוזבים ומהם אמת, ומי שנמצא
ביניהם, נתנה לו רשות לחבל,
וכל בני העולם ישנים (והתכנסו)
וטועמים טעם מות, והרי בארנו.
בא וראה, כשמתעוררת רוח
צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל

ברוך הוא בעא על יקריהון דצדיקייא, יתיר
על דיליה. ולזמנא דאתי, עתיד קדשא בריך
הוא למתבע עלבונא דישראל מעמין עובדי
כוכבים ומזלות, ולמחדי לון בחדוותא דציון.
דכתיב, (ירמיה לא) ובאו ורננו במרום ציון וגו'.
וכדין (ישעיה נט) ובא לציון גואל וגו'. ברוך יי
לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פרשת שלח לה

וידבר יי אל משה לאמר, שלח לה אנשים
ויתורו את ארץ כנען וגו'. (במדבר יב) רבי
חייא פתח, (איוב לח) המיימד צוית בקר ידעתה
שחר מקומו. שחר כתיב, ה"א אתרחקא
משחר. מאי טעמא. אלא אמר רבי חייא,
בשעתא דנטי ערב, ושמשא נטי למיעל, כדין
אתחלש תוקפיה, כדין שלטא שמאלא,
ומשתכח דינא בעלמא, ואתפשט (לעילא). וכדין
בעי בר נש לצלאה, ולכונא רעותא (ס"א לצלאה
רשפת רעותא) קמי מאריה.

דאמר רבי ייסא, כד נטי שמשא, ואתחלש,
כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא,
ואתכניש חיליה, ושמאלא שליט. ויצחק כרי
בירא תחותיה.

ביון דעאל ליליא, פתקא דקוטפא באחמתייה
שכיח. וכמה חבילין טריקן (אונדריקן)
אתפשטו בעלמא, וכלהו שטאן בערבוביא,
ואזלי וחיכאן בנפשן דרשיעייא, (ס"א דבני נשא)
ומודעין לון מלין, מנהון כדיבן, ומנהון
קשוט, ומאן דאשתכח בינייהו, אתייהיב לון
רשו לחבלא, וכלהו בני עלמא ניימין, (ואתכנשו)
וטעמין טעמא דמותא, והא אוקימנא.

תא חזי, כד אתער רוח צפון, כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא,

בשמאל, (ומתחברים באחד) ושורה
בזרוע במקומה. והקדוש ברוך
הוא בא להשתעשע עם הצדיקים
שבגן עדן, ואז כל מי שמתעורר
לעסק בתורה באותה שעה
משתתף יחד אתה, משום שהיא
(יושבת) וכל אוכלוסיה משבחים
למלך העליון, וכל אלו שנמצאים
(שהשתתפו אתה) בתשבחות התורה,
כלם כתובים בבני ההיכל ונקראים
בשמותם, ואלה רשומים ביום.

בא וראה, שם קדוש אחד יש
באותיות חקוקות, שהוא שולט
מחצות הלילה ואילך, והן אותיות
(כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה) מ' של מנצפ"ך
כולל אותם. מ פשוט (ישעיה ט)
לסרבה המשרה. נ' היתה סתומה
לזה ולזה, ואז פתרים כלולים הוא
ו' (י) של השם הקדוש התקינו,
וסתם מבויעה. אחר שילדה,
פתוחה היתה בראש אחד של
הפתח.

בשחרב בית המקדש נסתמו
המבועים מכל הצדדים, (אות זו
בוללת אותיות) ונכללו אותיות
אחרות, והן שבע. שלש מצד זה,
וארבע מצד זה. כל"ך. וסימן -
(שיר השירים ד) כלך יפה רעיתי ומום
אין בך. ו' זכר ונקבה כלולים
באחד, זה כולל שלש מכאן ושלש
מכאן, והם שש. ובארנו, בשתי
אותיות אלה, מ' ו', נכללו שתיים
עשרה אותיות. הסר מהן שתיים,
אחת למקום אחד, ואחת למקום
אחד.

כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כך נחקקו
האותיות, וסוד זה בכי תצא
למלחמה, פסוק שכתוב (דברים כב)
כי יהיה נצרה בתולה. נצר כתוב.
אחר שהסתלק הלילה והבקר
מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור
עליון, ואז - ידעתה שחר מקומו,
שידע (שודא) שחר מקומו של ה"א,
ונכלל בתוכו.

(ומתחברים בחדא) ושריא בדרועא באתרהא. וקודשא
ברוך הוא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא
דבגנתא דעדן, וכדין כל מאן דיתער למלעי
באורייתא בההוא שעתא. הא אשתתף בהדה,
בגין דהיא (יתבת) וכל אוכלוסין דילה, משבחין
למלכא עלאה, וכל אינון דאשתכחו (נ"א דאשתתפו
בהדה) בתושבחתא דאורייתא, פלהו כתיבין
בבני היכלא, ואקרון בשמהון, ואלין רשימין
ביממא.

הא חזי שמא חדא קדישא אית בגלופי אתון,
דהוא שלטא מפלגו ליליא ואילך, ואינון
אתון (כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה) מ דמנצפך כליל לון
מ, אוקמוה, (ישעיה ט) לסרבה המשרה. נ' הוה
אסתים להאי ולהאי, פדין פתרין כלילן הוא
ו' (נ"א י) דשמא קדישא אתקין ליה. וסתים
מבויעהא. פתר דאולידת, פתיחא הות פחד
רישא דפתחא.

בר אתחריב בי מקדשא, אסתיםו מבויעין מכל
סטריין. (מ"א את דא כליל אתון) ואכליל אתון
אחרן, ואינון שבעה. תלת מהאי סטרא,
וארבע מהאי סטרא. כל"ך. וסימן (שיר השירים ד)
כלך יפה רעיתי ומום אין בך, ו' דכר ונוקבא
כליל פחדא, דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן
ואינון שית. ואוקימנא באלין תרין אתון מ'
ו' אתכללו תריסר אתון, סליק מנייהו תרי.
חד לאתר חד, וחד לאתר חד.

כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, הכי אתגליפו אתון,
ורזא דא בכי תצא למלחמה, קרא
דכתיב, (דברים כב) פי יהיה נצרה בתולה. נצר
פתיב, פתר דאסתלק ליליא, וצפרא נהיר,
פדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה.
וכדין ידעתה שחר מקומו, דידע (דודא) שחר
מקומו דה"א, ואתכלילת בגויה.

בא וראה, משה היה השמש, ורצה להפנס לארץ. אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, כשבא אור השמש, נכללת הלכנה בתוכו. כעת שאפה שמש, איך יקומו כ אחד שמש וילכנה? הלכנה אינה מאירה אלא בשעה שמתכנסת השמש, אבל כעת אינך יכול. אם תרצה לדעת ממנה, שלח לך אנשים, לעצמך, כדי לדעת.

בא וראה, משה, אם תאמר שהוא לא ידע שלא יפנס לארץ בזמן זה - לא כף, אלא ידע, ורצה לדעת ממנה עד שלא יסתלק, ושלח את המרגלים הללו. פיון שלא השיבו דבר פראוי, לא שלח פעם אחרת, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו, שכתוב (דברים לב) עלה אל הר העברים הנה וראה את הארץ. וכתוב (שם לד) ויראהו ה' את כל הארץ. ולא זה בלבדו, אלא כל אלו שעתידים לעמד בכל דור ודור, כלם הראה למשה. ונתבאר, ופרשוה החברים.

בין שהתר משה לשלח, מה אמר להם? היש בה עץ. וכי מהו שאמר? ואם תאמר שלא ידע? אלא (לפינויאמר דבר, אבל כאן) כן אמר משה: אם יש בה עץ, הרי ידעתי שאני אפנס לשם. אינה עץ? זה עץ החיים. ושם לא היה, אלא בגן עדן שבארץ. אמר, אם יש בה עץ זה, אני אפנס לשם. ואם לא, לא אוכל אני להפנס.

אמר רבי חייא, כתוב (במדבר טו) וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת. איזה עצים פאן? ומה הוא זה? אלא זה צלפחד, והיה מדקדק על העצים הללו איזה גדול מהאחר, ולא חשש לכבוד רבונו, והחליף שבת לשבת. זהו

תא חזי, משה היה שמשא, ובעא לאעלאה לארעא. אמר ליה קדשא בריך הוא, משה, פד אתי נהורא דשמשא, אתפליל סיהרא (דף קנ"ז ע"א) בגוויה, השתא דאנת שמשא, היך יקומוין פחדא שמשא וסיהרא, לא נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתפניש שמשא, אבל השתא לית אנת יכיל. אי תבעי למנדע מנה שלח לך אנשים, לגרמך, בגין למנדע.

תא חזי, משה, אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא. לאו הכי, אלא ידע, והיה בעי למנדע מנה, עד לא יסתלק, ושלח לאלין מאללי, פיון דלא אתיבו מלה בדקא יאות, לא שלח זמנא אחרא, עד דקודשא בריך הוא אחזי ליה, דכתיב, (דברים לב) עלה אל הר העברים הנה וראה את הארץ. וכתוב (דברים לד) ויראהו יי את כל הארץ. ולא דא בלחודוי, אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל דרא ודרא, פלהו אחזי ליה למשה. ואתמר, ואוקמוה חברייא.

בין דשארי משה למשלח, מה אמר לון. היש בה עץ. וכי מה הוא דקאמר, ואי תימא דלא ידע. אלא (לפנינו יקא מלה אבל הכא) הכי אמר משה, אם יש בה עץ, הא ידענא דאנא איעול לתמן. מאי עץ. דא אילנא דחיי. ותמן לא היה אלא בגן עדן דארעא. אמר אם יש בה עץ דא, אנא איעול לתמן. ואי לא, לאו אנא יכיל למיעל.

אמר רבי חייא, כתיב (במדבר טו) וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת. מאן עצים הכא. ומאן הוא דא. אלא דא צלפחד, והיה דייק על אלין אילנין, הי מנייהו רב על אחרא, ולא חשש ליקרא דמאריה, ואחלה שבת לשבת. הדא הוא דכתיב, (במדבר כז) כי בחטאו

מת, בחטא ו' מת. (והוא וכלא

שְׁכֶתוֹב (שם כז) כִּי בִחְטָאוֹ מֵת, בִּחְטָא ו' מֵת. (וסוד הכול ודאי מקושש עצים) בְּגִלּוֹל זֶה הָיָה דִּינוֹ סְתוּם, וְלֹא הִתְפָּרַשׁ דִּינוֹ כְּדִינִים אֲחֵרִים, מִשּׁוּם שֶׁדָּבָר זֶה צָרִיךְ בִּחְשָׁאֵי וְנִסְתָּר וְלֹא גָלוּי, וְעַל זֶה לֹא נֶאֱמַר בְּגִלּוּי, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה כְבוֹד לְכְבוֹדוֹ.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׁאֵר הַעֲצִים יַחַד עִם שֶׁבֶת הָיָה מְקוּשֵׁשׁ, וְקָבַל עָלָיו לְפִי שְׁעָה וְהִתְכַּפֵּר חֲטָאוֹ. וְעַל זֶה הִתְקַשָּׁה מֹשֶׁה בְּדִין הַבְּנוֹת, שֶׁלֹּא יָדַע אִם הִתְכַּפֵּר לַהֲיֹת לְבָנוֹתָיו חֶלֶק וְנִחְלָה אִם לֹא. כִּיִּן שֶׁהֻזְכָּר שְׁמוֹ (שֶׁל צִלְפָּחֶד) הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכֶתוֹב (שם) כִּן בְּנוֹת צִלְפָּחֶד דִּבְרַת, נִדְעָה שֶׁהִתְכַּפֵּר חֲטָאוֹ. בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵי עֲצִים הֵם, אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד לְמַטָּה, בְּזֶה חַיִּים וּבְזֶה מוֹת. מִי שֶׁמְחַלֵּפֵם, גּוֹרֵם לוֹ מוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דָּבַשׁ מִצָּאֵת אָכַל דִּיךְ וְגו'.

אֲרוֹן וְתוֹרָה בְּאֶחָד עוֹמְדִים. תוֹרָה הַעֲקָר. הָאֲרוֹן הַבֵּית. וְעַל זֶה אָרַן חֹסֶר בְּלִי וְאֲ"ו בְּכָל מְקוֹם; אָרַן הַבְּרִית, אָרַן הַעֲדוּת. בְּכָל מְקוֹם אֲהָרֹן זָרַע יְמִין, פָּרַט לְאַחַד, שְׁכֶתוֹב (במדבר א) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, נִקְוֶה לְמַעַלָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה נָקַט עֵץ הַחַיִּים, וְלִכְּנָן רָצָה לְדַעַת אִם הָיָה מְצוּי בְּאֶרֶץ אִם לֹא, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הִלֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אִין וְהִתְחַזְקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאֶרֶץ. שֶׁהָיָה עֵץ הַחַיִּים נִחְמַד לְכָל וְהֵם לֹא הִבִּיאוּ אֶלָּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתַאנִּים, בְּאִילָן אֲחֵר תְּלוּיִים וְאַחוּזִים.

בֹּא וּרְאֵה, שֶׁלַּח לָךְ אֲנָשִׁים, בְּשִׁבְלֶךְ. רַבִּי יְהוֹנָדָה פֶּתַח, (משלי כה) כְּצֶנֶת שֶׁלֵּג בְּיוֹם קָצִיר צִיר

וְדָאֵי מְקוּשֵׁשׁ עֲצִים) בְּגִין כֵּן, הָיָה דִּינָהּ סְתִים, וְלֹא אֶתְפָּרַשׁ דִּינָהּ כְּדִינִין אֲחֵרִין. בְּגִין דְּמִלָּה דָּא בְּעֵי בִחְשָׁאֵי וְסְתִים וְלֹא גָלְיָא. וְעַל דָּא לֹא אֶתְמַר בְּאַתְגַּלְיָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבַד יָקָר לִיקָרְיָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׁאֵר עֲצִים בִּהְדִּי שֶׁבֶת הָיָה מְקוּשֵׁשׁ, וְקָבַל עוֹנָשָׁא לְפּוּם שְׁעָתָא, וְאַתְכַּפֵּר חוֹבִיָּה. וְעַל דָּא אֶתְקַשְׁי מֹשֶׁה בְּדִינָא דְבִנְתָּא, דְּלֹא יָדַע אִי אֶתְכַפֵּר לְמַהוּי לְבָנֵתִיה חוֹלֵק וְאַחְסָנָא אִי לֹא. כִּיִּין דִּדְכָר שְׁמִיָּה (דְּצִלְפָּחֶד) קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב כִּן בְּנוֹת צִלְפָּחֶד דִּבְרַת, אֶתְיָדַע דִּהָא אֶתְכַפֵּר חוֹבִיָּה.

הָא חֲזִי, ב' אִילָנִין אֵינּוּן, חֵד לְעִילָא, וְחֵד לְתַתָּא, בְּדָא חֲיִין, וּבְדָא מוֹתָא. מֵאֵן דְּאַחְלָף לֹון, גָּרִים לִיָּה מוֹתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְלִית לִיָּה חוֹלְקָא בְּהָהוּא עֲלָמָא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דָּבַשׁ מִצָּאֵת אָכַל דִּיךְ וְגו'.

אֲרוֹן וְתוֹרָה בְּחֵד קִיָּמִי. תוֹרָה עֲקָרָא, אֲרוֹן בֵּיתָא. וְעַל דָּא, אָרַן חֹסֶר בְּלֹא וְאֲ"ו בְּכָל אֲתֵר, אָרַן הַבְּרִית, אָרַן הַעֲדוּת. בְּכָל אֲתֵר אֲהָרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא, בַּר בְּחֵד, דְּכִתִּיב (במדבר א) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, נִקְוֶה לְעִילָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה אִילָנָא דְּחִי נָקַט, וְעַל דָּא בְּעָא לְמַנְדַּע, אִי הָיָה שְׁכִיחַ בְּאַרְעָא, אִי לֹא, וּבְגִין כֵּן אָמַר, הִלֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אִין וְהִתְחַזְקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאֶרֶץ. דִּהָא אִילָנָא דְּחִי אֶתְחַמַּד לְכָלָא. וְאֵינּוּן לֹא אֵייתִיאוּ אֶלָּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתַאנִּים, בְּאִילָנָא אֲחֵרָא תְלִיין וְאַחֲיִידִין.

הָא חֲזִי, (במדבר י"ג) שֶׁלַּח לָךְ אֲנָשִׁים: בְּגִינָךְ. רַבִּי יְהוֹדָה פֶּתַח, (משלי כה) כְּצֶנֶת שֶׁלֵּג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשִׁלְחֵהוּ וְנִפְשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב. כְּצֶנֶת

נאמן לשלחיו ונפש אדניו ישיב.
כצנת שלג ביום קציר, שמהנה
את הגוף ואת הנפש. ציר נאמן
לשלחיו, אלו כלב ופנחס שהיו
שליחים נאמנים ליהושע. ונפש
אדניו ישיב, שהחזירו שכינה
לדור בהם בישראל, ולא
הסתלקה מהם.

ואלו ששלח משה גרמו בכיה
לדורות אחרונים, וגרמו
להסתלק מישראל כמה אלפים
ורבבות, וגרמו לסלק שכינה
מהארץ מבין ישראל. אותם
ששלח יהושע, ונפש אדניו ישיב.
רבי חזקיה ורבי ייסא היו
הולכים בדרך. אמר רבי ייסא
לרבי חזקיה, אני רואה בפניך
שבתוכך יש הרהור. אמר לו, הרי
ודאי בפסוק זה הסתפלותי בו.
פיון שאמר שלמה, (קהלת א) פי
מקרה בני האדם ומקרה הבהמה
מקרה אחד להם וגו'. ושנינו,
שכל דברי שלמה המלך כלם
נסתרים מדרגות החכמה. אם כן,
בפסוק זה יש להסתפל, שהרי
נמצא בו פתח לאותם שאינם בני
האמונה.

אמר לו, ודאי כן זה, ויש בו
לדעת ולהסתפל. בין כן ראו אדם
שהיה בא, ובקש מהם מים,
שהיה צמא ועיף מחזק השמש.
אמרו לו, מי אתה? אמר להם?
יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו,
עסקת בתורה? אמר להם, עד
שאני אתכם בדברים, אעלה להר
הזה, ושם אקח מים ואשתה.
הוציא רבי ייסא כלי אחד מלא
מים ונתן לו. אחר ששתה, אמר,
נעלה אתך למים. עלה להר,
ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו
כלי אחד. ישובו. אמר להם אותו
האדם, כעת תשאלו, שהרי אני

שלג ביום קציר, דאחני לגופא ולנפשא. ציר
נאמן לשלחיו, אלו כלב ופנחס דהוו שליחי
מהימני לגבי יהושע. ונפש אדניו ישיב,
דאחדו שכינתא לדיירא בהו בישראל, ולא
אסתלקא מנייהו.

ואלין דשדר משה, גרימו בכיה לדורין
בתראין, וגרימו לאסתלקא מישראל
כמה אלף ורבבין. וגרימו לסלקא שכינתא
מארעא מבינייהו דישראל. אינון דשדר
יהושע, ונפש אדניו ישיב.

רבי חזקיה ורבי ייסא הוו אזלי בארחא, אמר
רבי ייסא לרבי חזקיה. חמינא באפך
דהרהורא אית בגווד. אמר ליה, הא ודאי האי
קרא אסתפלנא ביה, פיון דאמר שלמה, (קהלת
א) פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה
אחד להם וגו'. ותנינן, דכל מלוי דשלמה
מלפא, פלהו סתימין מדרגין דחכמתא. אי
הכי, האי קרא אית ביה לאסתפלנא, דהא
פתחא לאינון דלאו בני (דף קנ"ז ע"ב) מהימנותא
אשתכח ביה.

אמר ליה ודאי הכי הוא, ואית ביה למנדע
ולאסתפלנא. אדהכי חמו חד בר נש
דהוה אתי, שאל לון מיא, דהוה צחי, והוה
לאי בתוקפא דשמשא. אמרו ליה, מאן את?
אמר לון יודאי אנא, ואנא לאי וצחינא. אמרו
לעית באורייתא, אמר לון, עד דאנא עמכון
במלין, אסלק להאי טורא, ותמן אפסב מיא
ואשתתי.

אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיין, ויהב
ליה. פתר דשתה, אמר נסלק עמך
למייא. סליקו לטורא, ואשתכחו חד חוטא
דמייא דקיק, ומלי קטפורא חד. יתבו. אמר
לון ההוא בר נש, השתא שאילו, דהא אנא

אשתדלנא באורייתא, על

השפדלתי בתורה על ידי בני אחר, שאני הכנסתי לבית רב ובגללו הרוחתי בתורה. אמר רבי חזקיה, אם על ידי בנך - טוב הוא. אבל הדבר שאנו בו, אני רואה שלמקום אחר רוצה לעלות. אמר אותו האדם, אמר דברך, שלפעמים בתרמיל העני תמצא מרגלית.

אמר לו פסוק זה שאמר שלמה. סח לו. אמר לו, וכי (במה) במה אתם נפרדים משאר בני אדם שלא יודעים? אמרו לו, ובמה? אמר להם, על זה אמר שלמה פסוק זה, ולא אמר זה מעצמו כשאר אותם דברים, אלא חזר על אותם דברים של טפשי העולם שאומרים כן. ומה אומרים? פי מקרה [בני] האדם ומקרה הבהמה וגו'. טפשים שלא יודעים ולא מסתכלים בחכמה, אומרים שהעולם הזה הולך במקרה, והקדוש ברוך הוא לא משגיח עליהם, אלא מקרה [בני] האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'.

ובשש"למה הסתפל בטפשים הללו שאומרים את זה, קרא להם בהמה, שהם עושים עצמם בהמה ממש משום שאומרים דברים אלו. ומנין לנו? הפסוק שעליו מוכיח, שכתוב (קהלת א) אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ואלהות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי, וחשבתי בזה להסתפל על מה? על דברת בני האדם, על אותו דבר טפשות שהם אומרים לברם האלהים לבדם, ולא יתחברו יחד עם בני אדם אחרים שיש להם אמונה, ולראות שהם בהמה המה להם.

ולראות בהם אותם בני אמונה ויראות בהם אמונה בדעת

ידוי דחד ברי, דאנא עיילית ליה לבי רב, ובגיניה ריוחנא באורייתא. אמר רבי חזקיה אי על ידא דברך, טב הוא. אבל מלה דאנן ביה, אנא חמינא דלא אתר אחרא בעי לאסתלקא. אמר ההוא בר נש, אימא מלך, דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא. אמר ליה האי קרא דאמר שלמה, סח ליה. אמר ליה, וכי (נ"א כמה) במה אתון פרישן משאר בני נשא דלא ידעי. אמרו ליה ובמה. אמר לון, על דא אמר שלמה האי קרא, ולא אמר האי מגרמיה, כשאר אינון מלין. אלא אהדר אינון מלין דטפשי עלמא דאמרי כן, ומאי אמרי. פי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו', טפשי דלא ידעי ולא מסתכלן בחכמתא אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה, וקודשא בריך הוא לא אשגח עליהו, אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'.

וכר שלמה אסתפל באלין טפשיאין דקאמרי דא קרא לון בהמה, דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש, בגין דאמרי מלין אלין. ומנלן. קרא דעליה אוכח, דכתיב, (קהלת א) אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי וחשיבנא בהאי לאסתפל על מה, על דברת בני האדם. על ההוא מלה דטפשותא, דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו, ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרנין דאית לון מהימנותא, ולראות שהם בהמה המה להם.

ולראות בהו אינון בני מהימנותא, שהם בהמה ממש, ודעתייהו כבעירא. המה להם בלחודייהו, ולא לאעלאה לבני מהימנותא

שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמה. המה להם - בלבדם, ולא להכניס את בני האמונה בדעת

וטפשות זו, ועל כך המה להם, ולא לאחרים. ומה דעתם? פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תפח רוחם של אותן בהמות, אותם טפשים או מחסרי אמונה. אוי להם! אוי לנפשם! טוב להם שלא יבואו לעולם!

ומה השיבם שלמה על זה? הפסוק אחריו, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העלה היא למעלה, למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון, מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העלה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם, שכתוב בו (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם. איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל (קהלת א) תפח רוחם! עליהם כתוב (תהלים לה) יהיו כמץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה. אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות, עליהם כתוב (שם קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה. באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו. אמרו, ומה כל זה היה אתך ולא ידענו? אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.

עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר

בדעתא דטפשותא דא, ועל דא המה להם, ולא לאחרנין. ומה דעתא דלהון. פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תפח רוחיהון דאינון בעירי. אינון טפשאי. אינון מחסרי מהימנותא. ווי לון ווי לנפשיהו. טב להו דלא ייתון לעלמא.

ומה אתיב לון שלמה על דא. קרא אבתריה, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. מי יודע באינון טפשאי, דלא ידעי ביקרא דמלפא עלאה, ולא מסתכלי באורייתא, רוח בני האדם העולה, היא למעלה, לאתר עלאה, לאתר יקר, לאתר קדישא, לאתזנא מנהירו עלאה, מנהירו דמלפא קדישא, למהוי צרורא בצרורא דחיי, ואשתכחת קמי מלפא קדישא עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא לההוא אתר דהוה כל בר נש, דכתוב ביה (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (משלי כ) גר יי נשמת אדם. היך אמרי אינון טפשאי דלאו מבני מהימנותא, ורוח אחד לכל, תפח רוחיהון, עלייהו כתיב, (תהלים לה) יהיו כמץ לפני רוח ומלאך יי דוחה. אלין ישתארו בגיהנם, לאינון דרגין תתאין, ולא יסתלקון לדרי דרין. עלייהו כתיב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה. אתו רבי חזקיה ורבי ייסא, ונשקו רישיה, אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא, זכאה האי שעתיא דאערענא בך. (דף קנ"ח ע"א).

תו אמר, וכי על דא בלחודוי תוה שלמה, והא באתר אחרא אמר כגוונא דא, פתח

כְּמוֹ זֶה? פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רַע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. זֶה רַע וְדָאִי. מֵהוּ זֶה רַע? זֶהוּ מִי שִׁשְׁוֹפֵף זֶרַע בְּרִיקָנוֹת וּמַחֲבֵל דְּרָכָיו, מְשׁוֹם שֶׁזֶה אֵין מְדוּרָו בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים ד) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרֹף רַע. עַל זֶה אָמַר, זֶה רַע, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ מְדוּרָא לְעִילָא.

כִּי מִקְרָה אֶחָד לְכָל וָגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רַע (בְּגִין דָּא) וְהוֹלִילוֹת בְּלִבְכֶם בְּחַיֵּיהֶם. שְׁטוּת תְּקוּעָה בְּלִבְכֶם, וְהֵם מַחֲסְרֵי אַמּוּנָה, וְאֵין לָהֶם חֵלֶק בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְאֻתָּם בְּנֵי אַמּוּנָה, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם) וְאַחֲרָיו אֶל הַמֵּתִים.

בֹּא וְרֵא, הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַהֵר לְבְנֵי הָעוֹלָם וְאָמַר, (דברים ל) וּבַחֲרַף בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה, (בעולם הַזֶּה, וּבְעוֹלָם הַבָּא) וְהַחַיִּים שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם הֵם. אוֹתָם רָשָׁעִים מַחֲסְרֵי אַמּוּנָה מֵה אוֹמְרִים? כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו'. אֵף עַל גֵּב שִׁיבְחָר אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם (בְּאוֹתוֹ עוֹלָם) כְּמוֹ שֶׁאָמַר - לֹא כְּלוּם הוּא, שְׁהָרִי מְסוּר בְּיָדֵינוּ, (קהלת שם) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּשַׁחוּן, וּמְסוּר הוּא בְּיָדֵינוּ, (שם) כִּי לְכָל חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת. אֵיךְ יִהְיֶה לָנוּ חַיִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? וְעַל כֵּן זֶה רַע וְדָאִי, שֶׁלֹּא יְדוּרוּ בְּמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם בּוֹ חֵלֶק. וְאַף עַל גֵּב שֶׁכָּל הַפְּסוּקִים הִלְלוּ תִמְצָא סְמוּכִין לַחֲבָרִים בְּדָבָרִים אַחֲרִים, אֲבָל שְׁלֵמָה בֹּא לְגִלּוֹת עַל אוֹתָם רָשָׁעִים מַחֲסְרֵי אַמּוּנָה שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רַע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. זֶה רַע וְדָאִי. מָאִי זֶה רַע. דָּא הוּא מָאֵן דְּאוֹשִׁיד זֶרַעַא בְּרִיקָנָא, וְחִבִּיל אוֹרְחוֹי, בְּגִין דִּיהֵא לָאו מְדוּרָה בְּקִדּוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִהְיֶה לִיה חוֹלְקָא בְּעִלְמָא דְאַתִּי. הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרֹף רַע. עַל דָּא אָמַר, זֶה רַע, דְּלֹא יִהְיֶה לִיה מְדוּרָא לְעִילָא.

כִּי מִקְרָה אֶחָד לְכָל וָגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רַע (בְּגִין דָּא) וְהוֹלִילוֹת בְּלִבְכֶם בְּחַיֵּיהֶם. שְׁטוּתָא תְּקִיעַ בְּלִפְיֵיהּ, וְאֵינוֹן מַחֲסְרֵי מְהִימְנוּתָא, וְלִית לוֹן חוֹלְקָא בְּקִדּוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְאֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לָאו בְּעִלְמָא דִּין, וְלֹא בְּעִלְמָא דְאַתִּי, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (קהלת ט) וְאַחֲרָיו אֶל הַמֵּתִים.

תָּא חֲזִי, קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַהֵר לְבְנֵי עִלְמָא וְאָמַר, (דברים ל) וּבַחֲרַף בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה, (בְּהֵאֵי עִלְמָא, וּבְעִלְמָא דְאַתִּי) וְחַיִּין דִּיהֵוּא עִלְמָא נִינְהוּ. אֵינוֹן חַיִּיבִין מַחֲסְרֵי מְהִימְנוּתָא מָאִי קָא אֲמַרִי. (קהלת ט) כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו'. אֵף עַל גֵּב דִּיבְחָר בַּר נָשׁ בְּהֵאֵי עִלְמָא (כ"א בְּהֵוּא עִלְמָא) כְּמָה דְאַמַּר, לָאו הוּא כְּלוּם, דִּהָא מְסִירָא דָא בִידְנָא, (קהלת ט) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּשַׁחוּן, וּמְסִירָא דָא בִידְיֵיהּ, (קהלת ט) כִּי לְכָל חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת. הֵיךְ יִהְיֶה לָן חַיִּין בְּהֵוּא עִלְמָא. וְעַל דָּא זֶה רַע וְדָאִי, דְּלֹא יְדוּרוֹן בְּמִלְכָּא עֲלָא, וְלֹא יִהְיֶה לוֹן חוֹלְקָא בִּיה.

וְאַף עַל גֵּב דְּכָל הַגִּי קָרְאִי תִשְׁפַּח סְמִיכִין לַחֲבָרֵיָא בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, אֲבָל וְדָאִי שְׁלֵמָה קָא אֶתָּא לְגַלְאָה עַל אֵינוֹן חַיִּיבִין מַחֲסְרֵי מְהִימְנוּתָא, דְּלִית לוֹן חוֹלְקָא בְּקִדּוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִלְמָא דִּין וּבְעִלְמָא דְאַתִּי.

אמר לו, התרצה שנתחבר אתך ותלך אתנו? אמר להם, אם אעשה כך, התורה תקרא עלי כסיל! ולא עוד, אלא שאתחייב בנפשי. אמרו לו, למה? אמר להם, שהרי אני שליח, ושלחוני בשליחות, ושלמה המלך אמר, (משלי כו) מקצה רגלים חכם שתה שלח דברים ביד כסיל. בא וראה, המרגלים, על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.

הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו. אמרו, מה שמו של אותו אדם? אמרו, רבי חגי הוא, וחבר בין החברים הוא, ושלחוהו החברים מכלל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים. אמר רבי ייסא, ודאי זהו רבי חגי, שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק, (שם) ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו. ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.

בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני כנען היה, כמו שנאמר (חושע יב) כנען בידו מאזני מרמה. ועל כנען כתוב, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו? (שם כד) בא ברוך ה'. ברוך ה' ממש. ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא. ולמדנו שבא מלאך, והכניס דבר זה בפי לבן.

אמר ליה, תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדך. אמר להו, אי עבידנא הכי, אורייתא יקרי עלי כסיל, ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשי. אמרו ליה למה. אמר לון דהא שליחא אנא, ושדרו לי בשליחותא, ושלמה מלכא אמר, (משלי כו) מקצה רגלים חכם שתה שלח דברים ביד כסיל. תא חזי, מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא, אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. נשק לון, ואזל ליה.

אזלו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא. שאלו רבי חזקיה ורבי ייסא עליה, אמרו מה שמייה דההוא בר נש. אמרו, רבי חגי הוא, וחברא דבין חברייה הוא, ושדרו ליה חברייה דבכלל, למנדע מלין מרבי שמעון בן יוחאי ושאר חברייה. אמר רבי ייסא, ודאי דא הוא רבי חגי, דכל יומי לא בעא לאחזאה גרמיה במה דידע, ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא, בגין דאמר קרא, (משלי כו) ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו. ודאי שליחא מהימנא איהו, (וזכא הוא שליחא מהימנא) וזכא איהו מאן דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא.

תא חזי, אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כמה דאת אמר, (חושע יב) כנען בידו מאזני מרמה. וכנען כתיב עליה, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ובגין דהוה שליחא מהימנא, מה כתיב ביה. (בראשית כד) בא ברוך יי. ברוך יי ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההיא קללה, ואתברך. ולא די ליה דנפיק מנה, אלא דאתברך בשמייה דקודשא בריך הוא. ואוליפנא דאתא מלאך, ואעיל מלה דא בפומיה דלבן.

רבי אבא אמר, כיון דשדריה למיעל לתמן,
אצטריך למהוי שלים. ובמה. בשכינתא.
דעד ההיא שעתא נער אקרי, כמה דאוקימנא.

אותה שעה נקרא נער, כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו משה אליה. ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כף על שעתיד להקרא כף. אמר משה, ודאי זה לא צריך להפנס לשם, אלא בשכינה, וכך ראוי. ה"ש בה עץ אם אין וגו'. רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משנים זה מזה? והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה? והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החכמים, שפיתוב (א"יב א) איש היה בארץ עוז איוב שמו.

אמר רבי שמעון, רמז להם רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שפיתוב (שמות יז) ה"ש ה' בקרבנו אם אין. אמר, שם תראו אם היא ראויה לזה או לזה. אמר להם, אם תראו שפרי הארץ פשאר ארצות העולם - יש בה עץ חיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשנה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם. ובזה תדעו - ה"ש בה ע"ץ אם אין, וזה צריכים אתם בתחלה (שבמע"כ) רציתם לדעת זה, שפיתוב ה"ש ה' בקרבנו. בקרבנו דוקא, או אם אין. ועל זה והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, לדעת שנוי שלו. והימים ימי בפורי ענבים. והימים, מה בא לומר, שהרי ואז בפורי ענבים מספיק לו? אלא והימים - אותם הנודעים, כלם היו מחברים באותו זמן באותו עץ שחטא בו אדם הראשון, כמו ששינוי ענבים היו, ועל זה

ובהיה שעתא קשיר ליה משה בהדה, ואף על גב דאשפחן יהושע בקדמיתא, קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה. אמר משה, ודאי לא אצטריך דא למיעל תמן, אלא בשכינתא, והכי אתחזי.

ה"ש בה עץ אם אין וגו' (במדבר יג) רבי חייא אמר, וכי לא היה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא, והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין, והוא אסתפק בדא. והא קדשא ברין הוא קאמר ליה למשה בקדמיתא, דהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי, הא אתעורו חברייא, דכתיב, (א"יב א) איש היה בארץ עוז איוב שמו.

אמר רבי שמעון, רמז להם רמזא דחכמתא, על מה דשאלו בקדמיתא. דכתיב, (שמות יז) ה"ש יי בקרבנו אם אין. אמר, תחמון, אי היא אתחזיא להאי, או להאי. אמר לון, אי תחמון דאיבא דארעא פשאר ארעי דעלמא, יש בה עץ אילנא דחיי, ולא מאתר עלאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא, תנודעון, דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייה עלאה, מכל אתרי דעלמא. ובדא תנודעון, ה"ש בה ע"ץ, אם אין, ודא בעיתון בקדמיתא (דבמע"כ בעיתון) למנדע דא, דכתיב, (שמות יז) ה"ש יי בקרבנו. בקרבנו דייקא, או אם אין. ועל דא והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, למנדע שנוייה דיליה.

והימים ימי בפורי ענבים. והימים, מאי קא מיירי, דהא ואז בפורי ענבים סגי ליה. אלא והימים, אינון דאשתמודען, פלהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון. כמה דתנינן ענבים היו

והימים - אותם הידועים - ימי
בפורי ענבים דוקא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון.
ויבאו צריך להיות! אלא אמר
רבי יוסי, פלב הוא שבא להתפלל
על קברי האבות. אמר פלב,
יהושע הרי ברכו משה בסיוע
עליון קדוש ויכול להנצל מהם,
ואני מה אעשה? נמלך לבקש
בקשה על קברי האבות כדי
שינצל מסודותיהם (מעצה רעה) של
שאר מרגלים.

רבי יצחק אמר, מי שהיה רשום
מפלס, זה נכנס בו, שבו תלוי
הפל. ובה וראה, מי הוא משאר
אחרים שיכול להפנס לשם?
שהרי כתוב ושם אחימן ששי
ותלמי, ומפחדם מי יכול להפנס
במערה? אלא השכינה נכנסה
שם עם פלב, לבשר לאבות שהרי
הגיע זמן להכניס בניהם לארץ
שנשבע להם הקדוש ברוך הוא,
וזהו ויבא עד חברון.

למדנו, אחימן ששי ותלמי ממי
יצאו? זרע היו מאותם נפילים
שהפילם הקדוש ברוך הוא בארץ
והולידו מבנות הארץ, ומהם
יצאו גבורי עולם, כמו שכתוב
(בראשית ו) המה הגבורים אשר
מעולם אנשי השם. אשר מעולם,
שמש (משנברא) העולם נמצאו.
אנשי השם, אחימן ששי ותלמי.
ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי
יהודה פתח, (ישעיה מב) כה אמר
האל ה' בורא השמים ונוטיהם
וגו'. כמה יש להם לבני אדם
להסתפל בעבודת הקדוש ברוך
הוא. כמה יש להם להסתפל
בדברי תורה. שפל מי שמשתדל
בתורה, כאלו מקריב כל קרבנות
העולם לפני הקדוש ברוך הוא.
ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך

ועל דא, והימים: אינון דאשתמודען, ימי
בפורי ענבים דייקא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. (במדבר יג) ויבאו
מיבעי ליה. אלא אמר רבי יוסי, פלב
הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא. אמר
פלב, יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה
קדישא, ויכיל לאשתזבא מנייהו, ואנא מה
אעביד. אימלך, למבעי בעותא על קברי
אבהתא, בגין דישתזיב מרזיהון (ס"א מעיטא בישא)
דשאר מאללין.

רבי יצחק אמר, מאן דהוה רשים מפלהו דא
עאל בגווייה דביה תליא כלא. ותא חזי,
מאן הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן,
דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי, ומדחילו
דלהון מאן יכיל לאעלאה (דף קנ"ח ע"א) במערתא.
אלא שכינתא עאלת תמן בכלב, לבשרא
לאבהן, דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו
לארעא, דאומי לון קדשא בריך הוא, ודא
הוא ויבא עד חברון.

תאנא, אחימן ששי ותלמי, ממאן נפקו. זרעא
הוּו מאינון נפילין, דאפיל לון קדשא
ברוך הוא בארעא, ואולידו מבנת ארעא,
ומנייהו נפקו גיברי עלמא, כמה דכתיב, (בראשית
ו) המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם.
אשר מעולם, שמש (נ"א מדאתברי) עלמא
משתפחי. אנשי השם אחימן ששי ותלמי.

ויבאו עד נחל אשכול וגו', (במדבר יג) רבי יהודה
פתח, (ישעיה מב) כה אמר האל יי בורא
השמים ונוטיהם וגו'. כמה אית להו לבני
נשא לאסתפל לא בפולחנא דקודשא בריך הוא,
כמה אית להו לאסתפל לא במלי דאורייתא,
דכל מאן דאשתדל באורייתא, כאלו מקריב
כל קורבנין דעלמא לקמי קדשא בריך הוא. ולא עוד אלא דקודשא בריך

הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא.

רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא. שאל אותו, אמר, דבר אחד אני רוצה לשאל; כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתידי האדם לחטא לפניו ולגזר עליו מיתה, מדוע בראו? שהרי התורה היתה אלפים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה, (במדבר ט) אדם כי ימות באהל.

(שם כו) איש כי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת. מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפלו אם ישתדל בתורה יומם ולילה ימות, ואם לא ישתדל בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם, כמו שנאמר (קהלת ט) כטוב כחוטא. אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרח בהם? מה שיש לך רשות לדעת ולהסתפל - שאל, ומה שאין לך רשות לדעת - כתוב (שם ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתרי גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז אין לנו לשאל. אמר לו, אם כן, הרי התורה כלה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כן אין לנו לשאל ולהסתפל.

אמר לו, כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב (דברים כט) הנסתרת לה' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו. הנגלת לנו, שיש לנו רשות לשאל ולעין ולהסתפל בהם ולדעת בהם. אבל הנסתרת לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שפן לשאל?

שָׁמָּה קָדִישָׁא עֲלָאָה הוּי, וּמֵאן דְּמַתְּעֶסֶק בְּאוּרִייתָא כְּאֵלּוּ אֲתַעְסֵק בְּשָׁמִיָּה קָדִישָׁא, וְאִי הָכִי, לִית לֶן לְשָׁאֲלָא וּלְאַסְתַּפְּלָא.

אמר ליה אורייתא כלא סתים וגלייא, ושמייה קדישא סתים וגלייא, וכתוב (דברים כט) הנסתרות ליי' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו,

דאית רשו לשאלא, ולעינא ולאסתפלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי' אלהינו, דיליה אינון, וליה אתחזיין, דמאן יכיל למנדע ולאסתפלא דעתוי סתימא, וכל שפן למשאל.

הוא מכפר ליה על כל חובוי, ומתקנין ליה כמה כורסיין לעלמא דאתי, (חסר).

רבי יהודה הוה אזיל בארְחָא בְּהַדִּי רְבִי אַבְּא, שָׁאֵל לִיה, אָמַר מִלָּה חַד

בְּעֵינָא לְשָׁאֲלָא, כִּיּוֹן דִּידַע קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְזִמִּין בַּר נָשׁ לְמַחֲטִי קָמִיָּה,

וּלְמַגְזֵר עֲלִיה מִיתָה, אָמַאי בָּרָא לִיה. דְּהָא אוּרִייתָא הוּה תְּרִי אֲלָפִין שָׁנִין עַד

לָא אִיבְרִי עֲלָמָא. וְכָתִיב בַּהּ בְּאוּרִייתָא, (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאַהֶל.

אִישׁ כִּי יָמוּת. וימת. ויחי פלוני וימת. מַאי קָבְעִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ

בְּהָאִי עֲלָמָא, דְּאָפִילוּ אִי אֲשַׁתְּדַּל בְּאוּרִייתָא יִמְמָא וְלִילִיא יָמוּת, וְאִי לָא

אֲשַׁתְּדַּל בְּאוּרִייתָא יָמוּת, כִּלָּא בַּחַד אֲרַחָא, בַּר פְּרִישׁוּתָא דְּהָהוּא עֲלָמָא,

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת ט) כְּטוֹב כְּחוּטָא. אָמַר לִיה, אוּרְחוּי דְּמֵאֲרָךְ, וְגִזְרֵי

דְּמֵאֲרָךְ, מַה לָּךְ לְמַטְרַח בְּהוּ. מַה דְּאִית לָךְ רְשׁוּ לְמַנְדַּע וּלְאַסְתַּפְּלָא

שָׁאִיל, וְדָלִית לָךְ רְשׁוּ לְמַנְדַּע, כְּתִיב (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת

בְּשָׂרְךָ, דְּאוּרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסִתְרִין, גְּנִיזִין עֲלֵאִין, דְּהוּא סְתִים וְגִנִּיז

לִית לֶן לְשָׁאֲלָא. אָמַר לִיה, אִי הָכִי, הָא אוּרִייתָא כְּלָא סְתִים וְגִנִּיז, דְּהָא הִיא

שָׁמָּה קָדִישָׁא עֲלָאָה הוּי, וּמֵאן דְּמַתְּעֶסֶק בְּאוּרִייתָא כְּאֵלּוּ אֲתַעְסֵק בְּשָׁמִיָּה קָדִישָׁא, וְאִי הָכִי, לִית לֶן לְשָׁאֲלָא וּלְאַסְתַּפְּלָא.

אמר ליה אורייתא כלא סתים וגלייא, ושמייה קדישא סתים וגלייא, וכתוב (דברים כט) הנסתרות ליי' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו,

דאית רשו לשאלא, ולעינא ולאסתפלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי' אלהינו, דיליה אינון, וליה אתחזיין, דמאן יכיל למנדע ולאסתפלא דעתוי סתימא, וכל שפן למשאל.

בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט למנוחה הקדושה רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו, עד שיבא מלך המשיח.

אבל בא וראה, כתוב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (בכל הוא כעין דגמה שלמעלה. בא ראה) סוד הדבר - שלשה עולמות יש לקדוש-ברוך-הוא שהוא נסתר בתוכם. עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתפל בו ולא נודע בו, פרט לו שהוא גנוז בתוכו.

עודם שני, שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, זה השער לה. וזהו עולם שני.

עודם שלישי, אותו עולם פתוח מזה שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שפלאים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא. נמצא בו כעת. כשרוצים להסתפל ולדעת אותו, מסתלק מהם, ולא נראה, עד שפלים שואלים איה מקום כבודו. (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד. כמו זה, (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם. אז יש לו שלשה עולמות. עולם ראשון - העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו ולא נמצא. כשרוצים להסתפל בו, מסתלק מהם ולא נראה.

תא חזי, לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון, בר בוצינא קדישא רבי שמעון, דהא קדשא בריך הוא אסתפס על ידוי. ובגין דדרא דיליה רשימא הוא לעילא ותתא, ועל דא מלין אתמרו באתגלייא על ידוי, ולא יהא דרא כדרא דא דאיהו שארי בגויה, עד דיייתי מלפא משיחא.

אבל תא חזי, פתיב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (בכלא הוא כעין דונמא דעילא תא חזי) רזא דמלה, תלת עלמין אית ליה לקודשא בריך הוא, דאיהו גניז בגווייהו. עלמא קדמאה, ההוא עלאה טמירא דכלא, דלא אסתפל ביה, ולא אתידע ביה, בר איהו, דאיהו גניז בגויה.

עלמא תניינא, דאיהו קשיר בההוא דלעילא, ודא הוא דקודשא בריך הוא אשתמודע מניה, כמה דכתיב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, זה השער ליי. ודא הוא עלמא תניינא.

עלמא תליתאה, ההוא עלמא תתאה מנייהו, דאשתכח ביה פרודא, ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגויה, וקודשא בריך הוא אשתכח ביה, ולא אשתכח. אשתכח ביה השתא, כד בעאן לאסתפל ולמנדע ליה, אסתלק מנייהו, ולא אתחזי, עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו. (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא.

בגוונא דא, (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם. כדין אית (דף קנ"ט ע"ב) ליה תלת עלמין. עלמא קדמאה: האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא, ובר נש אשתכח ביה ולא אשתכח. כד בעאן לאסתפל ביה, אסתלק מנייהו ולא אתחזי.

עוֹלָם שְׁנִי - עוֹלָם שֶׁהוּא קָשׁוּר
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיּוֹן, וְזֶהוּ גֵן עֵדֶן
שֶׁבְּאַרְצָא, שֶׁזֶּהוּ קָשׁוּר בְּעוֹלָם
עֲלִיּוֹן אַחֵר, וּמִזֶּה נִדְרֵעַ וּמִתְיַדֵּעַ
עוֹלָם אַחֵר.

עוֹלָם שְׁלִישִׁי - עוֹלָם עֲלִיּוֹן טָמִיר,
גִּנּוּז וְנִסְתָּר, שְׁאֵין מִי שֶׁיַּדַּע אוֹתוֹ,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה טד) עֵין לֹא
רָאָתָה אֱלֹהִים זִוְלָתָךְ יַעֲשֶׂה
לְמַחְפָּה לוֹ. וְהַכֵּל כְּדֻגְמָה עֲלִיּוֹנָה,
(ראשון שְׁאִמְרָתִי וּבְאִמָּת) שֶׁכְּתוּב (בראשית
ט) בְּצִלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.

(בא ראה, ודאי)

עַל זֶה כְּתוּב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו', כְּמוֹ שֶׁפָּרֻשׁוֹהָ.
וְאֵלּוּ הֵם בְּצִלְם אֱלֹהִים, וְאֵלּוּ
יִוְרָשִׁים יִרְשָׁה עֲלִיּוֹנָה כְּמוֹ שֶׁלוֹ.
וְעַל זֶה מְזַכְּרִים בַּתּוֹרָה (דברים יד)
לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁיֻמוּ קִרְחָה.
שְׁהָרִי לֹא נֶאֱבָד, וְהָרִי מְצוּי
בְּעוֹלָמוֹת טוֹבִים עֲלִיּוֹנִים
וּמְכַבְּדִים, לְהִיּוֹת שְׂמִיחִים
כְּשֶׁמִּסְתַּלַּק (צדיק) מִהָעוֹלָם הַזֶּה.
וְכֵּן וְרָאָה, אֵלְמָלָא לֹא חֲטָא
אָדָם, לֹא יִטְעַם טַעַם הַמָּוֶת
בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזִמְנָא שֶׁיִּכְנֹס
לְעוֹלָמוֹת אַחֲרִים. אֲבָל מִשּׁוּם
שֶׁחֲטָא, טוֹעַם טַעַם הַמָּוֶת עַד
שֶׁלֹּא יִכְנֹס לְאוֹתָם עוֹלָמוֹת,
וּמִתְפַּשֵּׁט הָרוּחַ מִגּוּף זֶה,
וּמִשְׁאִירוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרוּחַ
מִתְרַחֶצֶת בְּנֶהֱרִי דִּינּוּר לְקַבֵּל
עֲנָשָׁה. וְאַחֵר כִּף נִכְנָסֶת לְגֵן עֵדֶן
שֶׁבְּאַרְצָא, וּמִזֶּמֶן לָהּ כְּלִי אוֹר
אַחֵר, כְּפָרְצוֹף הַגּוּף שֶׁל הָעוֹלָם
הַזֶּה מִמֶּשׁ. וּמִתְלַבֶּשֶׁת וּנִתְקַנֶּת
בּוֹ, וְשֵׁם הוּא מְדוּרָה תָּמִיד.
וְנִקְשָׁרֶת בְּרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וּשְׁכֵתוֹת
בְּנִשְׁמָה, וְעוֹלָה וּמִתְעַטֶּרֶת
לְמַעְלָה לְמַעְלָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ
וְגו'.

כִּמָּה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ? אֵלָּא
סוּד הַדְּבַר, בְּגִלְל הַתְּחַדְּשׁוֹת

עֲלֵמָא תְּנִינָא, עֲלֵמָא דְּאִיהוּ קָשִׁיר בְּהֵהוּא
עֲלֵמָא עֲלָאָה, וְדָא הוּא גֵן עֵדֶן דִּי
בְּאַרְעָא, דְּדָא הוּא קָשִׁיר בְּעֵלְמָא אַחְרָא עֲלָאָה,
וּמֵהָאִי אֲתִידַע וְאַשְׁתַּמוּדַע עֲלֵמָא אַחְרָא.

עֲלֵמָא תְּלִיתָאָה, עֲלֵמָא עֲלָאָה טָמִירָא, גִּנּוּז
וְסִתִּים, דְּלִית מָאן דִּיַּדַּע לִיהָ, כְּמָה
דְּכְתִיב, (ישעיה טד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זִוְלָתָךְ
יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ. וְכֵלָּא כְּגִוּוֹנָא עֲלָאָה, (כְּדָמָא
דְּאִמִּינָא וּבְקִשּׁוּמִי) דְּכְתִיב, (בראשית ט) בְּצִלְם אֱלֹהִים עָשָׂה
אֶת הָאָדָם. (תא חזי ודאי).

עַל דָּא כְּתִיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם
וְגו', כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְאֵלִין אִינוּן בְּצִלְם
אֱלֹהִים, וְאֵלִין יִרְתִּין יְרוּתָא עֲלָאָה כְּגִוּוֹנָא
דִּילִיָּה. וְעַל דָּא אַזְהַר בְּאוּרִייתָא, (דברים יד) לֹא
תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁיֻמוּ קִרְחָה. דְּהָא לֹא
אַתְאֲבִיד, וְהָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמִין טָבִין עֲלָאִין
וְיִקְרִין, לְהוּוֹן חֲדָן כַּד אִסְתַּלַּק (צדיקא) מֵהָאִי
עֲלֵמָא.

וְהָא חֲזִי, אֵלְמָלָא לֹא חֵב אָדָם, לֹא יִטְעַם
טַעַמָא דְּמוּתָא בְּהָאִי עֲלֵמָא, בְּזִמְנָא
דְּעִיִּיל לְעֵלְמִין אַחְרָנִין. אֲבָל בְּגִין דְּחֵב, טַעַם
טַעַמָא דְּמוּתָא, עַד לֹא יִיעוּל לְאִינוּן עֲלְמִין,
וְאַתְפַּשֵּׁט רוּחָא מֵהָאִי גּוּפָא, וְאַשְׁאֵר לִיהָ בְּהָאִי
עֲלֵמָא, וְרוּחָא אִסְתַּחֲיָא בְּנֶהֱרִי דִּינּוּר לְקַבֵּלָא
עוֹנָשָׁא. וְלִבְתֵּר עֵיִלָּא לְגֵן עֵדֶן דְּבְּאַרְעָא,
וְאַזְדְּמָנָא לִיהָ מֵאֲנָא אַחְרָא דְּנִהוּרָא, כְּהָאִי
פְּרִצוּפָא דְּגּוּפָא דְּהָאִי עֲלֵמָא מִמֶּשׁ. וְאַתְלַבֶּשׁ
וְאַתְתַּקֵּן בֵּיהּ. וְתַמָּן הוּא מְדוּרָא דִּילִיָּה תְּדִיר.
וְאַתְקָשֶׁר בְּרִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי בְּנִשְׁמָתָא. וְסָלִיק
וְאַתְעַטֵּר לְעֵילָא לְעֵילָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה

טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וְגו'.

מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ אֲמַאי. אֵלָּא רְזָא דְּמִלָּה,
בְּגִין חֲדָתוּתִי דְּסִיְהָרָא, דְּאַתְעַטֵּרָא (עֲשִׂרִי)

הלכנה שמתעטרת (עטרות) להאר
מהשמש באותו זמן. וכן מדי
שבת בשבתו. מדי שבת - זו
הלכנה. בשבתו - זה השמש.
שהאור בא לה משם. ועל זה הכל
דבר אחד. וזה ברור הדבר, פרט
לרשעים שכתוב בהם מיתה לכל
העולמות, כרת מכל העולמות,
ומשמדים מהכל כשלא נכנסים
בתשובה. אמר רבי יהודה, ברנף
הרחמן ששאליתי והרחמתי
דברים הללו ועמדתי עליהם.

אמר רבי שמעון, מפרשה זו
למדנו סוד חכמה, ונשמעים
ממנה סודות עליונים ונכבדים.
בא וראה, הקדוש ברנף הוא
משבח בתורה ואומר: לכו
בדרכי, השתדלו בעבודתי,
והריני מכניסכם לעולמות
טובים, לעולמות עליונים. בני
אדם שלא יודעים, לא מאמינים
ולא מסתכלים, אומר הקדוש
ברנף הוא: לכו תרגלו אותו עולם
טוב, אותו עולם עליון של
פסופים. הם אומרים: איך נוכל
לרגל אותו ולדעת כל זה?

מה כתוב? עליו זה בנגב.
השתדלו בתורה ותראו שהרי
היא עומדת לפניכם, וממנה
תדעו אותו. וראיתם את הארץ
מה היא וגו'. תראו ממנה אותו
עולם, שהרי ירשה של חלק שאני
מכניסכם בה. ואת העם הישב
עליה - אותם צדיקים שבגן עדן,
שעומדים שורות שורות בכבוד
עליון בדרגות עליונות.

החזק הוא הרפה. בה תראו אם
זכו לכל זה פשהתגברו על יצרם
ושברוהו, אם לא. או כשהתחזקו
בתורה לעסק בה יומם ולילה. או
אם הרפו ידיהם ממנה, וזכו לכל
זה. המעט הוא אם רב, אם רבים
אלו שהשתדלו בעבודתי

לאנהרא מן שמשא ביהוה זמנא. וכן מדי
שבת בשבתו, מדי שבת דא סיהרא. בשבתו
דא שמשא. דנהורא אתיא לה מן תמן. ועל
דא כלל חד מלה. ודא הוא בריא דמלה, בר
לחייביא דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין, כרת
מכלהו עלמין. ואשתציין מפלא, פד לא עיילי
בתשובה. אמר רבי יהודה, בריה רחמנא,
דשאילנא ורווחנא מלין אלין, וקאימנא
עליהו.

אמר רבי שמעון, מפרשתא דא אוליפנא רזא
דחכמתא, ואשתמעו מנה רזין עלאין
ויקירין. תא חזי, קדשא בריה הוא משבח
באורייתא, ואמר אזילו באורחי, אשתדלו
בפולחני, והא אנא מעייל לכוין לעלמין טבין,
לעלמין עלאין. בני נשא דלא ידעי, לא
מהימני, ולא מסתכלי, קדשא בריה הוא אמר,
אזילו אלילו ההוא עלמא טבא, ההוא עלמא
עלאה דכסופא. אינון אמרי, איך ניכול
לאללא ליה, ולמנדע כל האי.

מה כתיב. עליו זה בנגב, אשתדלו באורייתא,
ותחמון דהא היא קיימא קמייכו, ומנה
תנדעון ליה. (במדבר יג) וראיתם את הארץ מה
היא וגו'. תחמון מנה ההוא עלמא, דהא
ירותא דאחסנא, דאנא עייל לכו בה. ואת העם
היושב עליה, אינון צדיקיא דבגנתא דעדן,
דקיימן שורין שורין ביקרא עלאה, בדרגין
עלאין.

החזק הוא הרפה, בה תחמו אי זכו לכל האי
כד אתקפו על יצריהון, ותברו ליה, אי
לא. או כד אתקפו באורייתא, למלעי בה יממא
וליליא. או אי ארפו ידיהו מנה. וזכו לכל
האי. המעט הוא אם רב, אי סגיאין אינון

והתחזקו בתורה משום שזכו
לכל זה, אם לא.

ומה הארץ השמנה היא אם רזה.
מהתורה תדעו מה הארץ, מה
אותו עולם, אם מרבה טובה
עליונה ליושביה, או אם ממעיט
ממנו כלום. היש בה עץ אם אין.
היש בה עץ החיים לעולם
ולעולמי עולמים, או שצדור
החיים נמצא בתוכה, אם לא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויעלו
בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה
בנגב, בלב עצל, כמי שמשתדל
בחנם, בייש, שחושב שאין בה
שכר. רואה שעשר העולם הזה
אכד בגללה, חושב שהוא הכל.
בנגב, כמו שנאמר (בראשית ח) חרבו
המים, ומתרגמים נגיבו.

אחר כך - ויבא עד חברון. עד
שכא להתחבר בה, קורא ושונה
בה. ושם אחימן ששי ותלמי, שם
רואה פלוגים רבים, טמא וטהור,
אסור ומותר, (כשר ופסול) ענשים
ושכרים. אלה אותם דרכי
התורה, דקדוקי התורה. ילידי
הענק, שנולדו מצד הגבורה.

וחברון שבע שנים נבנתה - אלה
אותם שבעים פנים של התורה.
שבעים פנים יש לה, לכל צד
עשר. וחברון, זו התורה, מי
שמשתדל בה נקרא חבר. לפני
צען מצרים. שנינו, יש תורה מול
תורה, והינו תורה שבכתב ותורה
שבעל פה. וזה (מלכות) חברון.
מתורה שבכתב יוצאת, כמו
שנאמר (משלי י) אמר לחכמה אחתי
את. וזו נבנתה שבע שנים,
שפגלל זה נקראת בת שבע, לפני
צען מצרים, כמו שנאמר (מלכים א-
ה) ותרב חכמת שלמה מחכמת
כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.
ויבאו עד נחל אשכול - אלה
אותם דברי אגדה, דרשה,
שתלויים מצד האמונה. ויכרתו

דאשתדלו בפולחני, ואתקיפו באורייתא, בגין
דזכו לכל האי אי לא.

ומה הארץ השמנה היא אם רזה. (במדבר יג)
מדאורייתא תנדעון מה הארץ. מה
ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא,
או אי אזעיר מנה כלום. היש בה עץ אם אין,
האית בה אילנא דחיי, לעלם ולעלמי עלמין,
או אי צדורא דחיי אשתכח בגווה, אם לא.

(דף ק"ס ע"א).

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. (במדבר יג) ויעלו בנגב,
בני נשא סלקין בגווה בנגב, בלפא
עצלא, כמאן דאשתדל במגנא, בנגיבו,
דחשיב דלית בה אגר, חמי דהא עותרא דהאי
עלמא אביד בגינה, חשיב דכלא הוא. בנגב:
כמה דאת אמר (בראשית ח) חרבו המים,
ומתרגמין נגיבו.

לבתר ויבא עד חברון, עד דאתי לאתחברא
בה, קארי ושאני בה. (במדבר י"ג) ושם
אחימן ששי ותלמי, תמן חמי פליגן סגיאיין,
טמא וטהור, אסור ומותר, (נ"א כשר ופסול) עונשין
ואגריין. אלין אינון ארחי דאורייתא, דקדוקי
אורייתא. ילידי הענק, דאתילידו מסטרא
דגבורה.

וחברון שבע שנים נבנתה, אלין אינון שבעין
אנפין דאורייתא, שבעין פנים אית לה,
לכל סטרא עשרה. וחברון, דא אורייתא, מאן
דאשתדל בה אקרי חבר. לפני צוען מצרים,
תנינן אורייתא אית לקבל אורייתא. והיינו
תורה שבכתב, ותורה שבעל פה. והאי (מלכות)
חברון. מתורה שבכתב נפקת. כמה דאת אמר
(משלי י) אמור לחכמה אחתי את. והאי נבנתה
שבע שנים, דבגין כך אקרי בת שבע. לפני
צען מצרים, כמה דאת אמר (מלכים א ה) ותרב

משם זמורה וגו', לומדים משם ראשי פרקים, ראשי דברים, אותם שבגי האמונה שמחים בדברים, ומתברכים דברים בתוכם, ומסתכלים שרש אחד ועקר אחד, ולא נמצא בהם פירוד. אותם שלא נמצאים בגי אמונה ולא לומדים תורה לשמה, שמים את האמונה בפירוד. זהו שכתוב וישארו במוט בשנים, בפירוד. מהו במוט? כמו שנאמר (תהלים קכא) אל יתן למוט רגלך. ומן הרמנים ומן התאנים, הכל שוים לדברים אלה לצד אחר, לצד המינים, לצד הפירוד.

זהו שכתוב וישבו מתור הארץ. וישבו, שבים לצד הרע ושבים מדרך האמת. אומרים, מה אכפת לנו? עד היום לא ראינו טוב לעולם. עמלנו בה, הפית ריק, ישבנו בקלון בעם, ולאותו עולם מי יזכה ומי יפסד לתוכו? טוב לנו שלא טרחנו כל זה. ויספרו לו ויאמרו וגו', הרי עמלנו ועיפנו בשביל לדעת חלק אותו עולם. וגם זכת חלב ודבש היא, טוב הוא אותו עולם עלינו, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בו?

אפס כי עז העם, תקיף הוא, שלא יחשיב כל העולם כלל, משום שיהיה לו עשר רב להשתדל בו, מי הוא שיזכה בה? ונדאי אפס כי עז העם הישב בארץ. מי שרוצה לזכות בה, צריך להיות חזק בעשר, כמו שנאמר (משלי יח) ועשיר יענה עזות. והערים גדלות בצורות, פתים מלאים כל טוב שלא יחסרו מהכל. ועם כל זה, וגם לדי הענק ראינו שם, צריך גוף חזק, גבור כארי. (שימצא שם

משלי יח) ועשיר דבעי למזפי בה, בעי למהוי תקיף בעותרא, כמה דאת אמר (משלי יח) ועשיר

חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.

ויבאו עד נחל אשכול, (במדבר יג) אלין אינון מלי אגדה, דרשה, דתליין מסטרא דמהימנותא. ויכרתו משם זמורה וגו', אולפין מתמן ראשי פרקין, ראשי מלין, אינון דבני מהימנותא, חדאן במלין, ומתברכן מלין בגוייהו, ומסתכלן שרשא חד ועקרא חד, ולא אשתכח בהו פירודא. אינון דלא משתפחי בני מהימנותא, ולא אולפי אורייתא לשמה, שוין ליה למהימנותא בפירודא, הדא הוא דכתיב וישארו במוט בשנים, בפירודא. מהו במוט. כמה דאת אמר (תהלים קכא) אל יתן למוט רגלך. ומן הרמנים ומן התאנים, כלל שוין להני מילי לסטרא אחרא, לסטרא דמינאי, לסטרא דפירודא.

הדא הוא דכתיב וישבו מתור הארץ. וישבו, תייבין לסטרא בישא, ותייבין מארחא דקשוט. אמרי, מאי אכפת לן. עד יומא לא חמינא טב לעלמא, אעמלנא בה, ביתא ריקם. יתיבנא בקלנא דעמא, ולההוא עלמא מאן יזיפי ומאן ייעול לגויה, טב לן דלא אטרחנא כולי האי. (במדבר י"ג) ויספרו לו ויאמרו וגו', הא אעמלנא ולאיןא, בגין למנדע חולקא דההוא עלמא. וגם זבת חלב ודבש היא, טב הוא ההוא עלמא עלאה, כמה דידענא באורייתא, אבל מאן יכול למזפי ביה.

אפס כי עז העם, (במדבר יג) תקיף הוא, דלא יחשיב כל עלמא כלל, בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה, מאן הוא דיזיפי בה. ונדאי אפס כי עז העם היושב בארץ, מאן דבעי למזפי בה, בעי למהוי תקיף בעותרא, כמה דאת אמר (משלי יח) ועשיר

תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם להשתדל באותו אסור והתר, טמא וטהור, פשר ופסול. מי יכול לזכות בה?

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב. אם יאמר אדם שאפילו שיזכה לכל זה, עמלק יושב בארץ הנגב, הרי יצר הרע, הקטגור, מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף. והחתי והאמרי וגו', כמה מקטרגים נמצאים שם, (פדי) שלא יכול האדם להכנס לאותו עולם כלל, מי זוכה בו ומי יכנס לתוכו? בדברים הללו (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל, משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר ויציאו דבת הארץ.

אותם בני האמונה מה אומרים? אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו. פיון שישתדל אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רשום קדוש, שכתוב (ישעיה ס) ועמך פלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

אבל, אף בה' אל תמרדו. צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה עשר ולא פלי כסף וזהב. ואתם אל תיראו את עם הארץ, שהרי גוף שבור, אם ישתדל בתורה, ימצא רפואה בכל. זהו שכתוב (משלי א) רפאות תהי לשרף ושקוי לעצמותיה. וכתוב (שם ד) ולכל בשרו מרפא. וכל אותם מקטרגים מכריזים ואומרים: פנו מקום לפלוני עבד המלך!

בגלל זה אל תיראו, כי לחמנו הם. הם בעצמם מזמנים מזונות

יענה עזות. והערים גדולות בצורות. בתין מליין כל טובא, דלא יחסרון מפלא. ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם, בעי גופא תקיף, גיבור פארי. (ראשיתב תמן תירא) בגין דהיא מתשת חיליה דבר נש לאשתדלא בההוא איסור והתר, טמא וטהור, פשר ופסול. מאן ייכול לזכאה בה.

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב. (במדבר יג) אי יימא בר נש, דאפילו בכל דא יזפי. עמלק יושב בארץ הנגב, הא יצרא בישא, קטיגורא, מקטרגא דבר נש, דישתכח תדיר בגופא. והחתי והאמורי וגו', כמה מקטרגי משתפחי תמן. (בגין) דלא יכיל פר נש למיעל בההוא עלמא כלל, מאן יזפי ליה, ומאן ייעול בגויה, במלין אליו, (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל. בגין דאפיקו שום ביש עליה, כמה דאתאמר ויציאו את דבת הארץ.

אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי, אם חפץ בנו יי ונתנה לנו. פיון דישתדל בר נש ברעותא דלפא לגבי קדשא בריך הוא, לא בעי מנן אלא לפא, ויסתמרון ההוא רשימא קדישא, דכתיב, (ישעיה ס) ועמך פלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

אבל, (דף ק"ט ע"ב) (במדבר י"ד) אף בני אל תמרדו, בעי דלא ימרדון באורייתא, דאורייתא לא בעי עותרא, ולא מאני דכספא ודהבא. ואתם אל תיראו את עם הארץ, דהא גופא תבירא, אי ישתדל באורייתא, ישפח אסוותא בכלא. הדא הוא דכתיב, (משלי א) רפאות תהי

לשרף ושקוי לעצמותיה. וכתוב (משלי ד) ולכל בשרו מרפא. וכל אינון מקטרגי, אינון מכריזין ואמרי, פנו אתר לפלגניא עבדא דמלפא.

בגין כך אל תיראו, כי לחמנו הם, אינון בגרמיהו מזמנן מזוני בכל

בְּכָל יוֹם לְכָל אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (מלכים-א יז)
וְאֵת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלָךְ,
וְכַתוּב (שם) וְהָעוֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ
לֶחֶם וּבֶשֶׂר. סוּר צֵלָם מֵעָלֵיהֶם.
מָהוּ צֵלָם? זֶה תַּקְנָה הַדִּין הַקָּשָׁה.
מָה הַטַּעַם סוּר? מִשּׁוּם שֶׁה' אִתָּנוּ
אֵל תִּירָאִים. הַכֹּל זֶה בְּגִלְלַת הַתּוֹרָה.
אֲשֶׁרִי חָלַק אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה, שְׁהָרִי מִתְקַשְּׂרִים
בְּקִדּוּשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא מִמָּשׁ,
וְנִקְרָאִים אַחִים וְרָעִים. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (תהלים קכב) לִמְעַן אַחִי וְרָעִי
אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בֶּךָ.

וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשָׁכּוּל וְגו'. רַבִּי
אָבָא אָמַר, כְּרָתוּ אוֹתוֹ אֲשָׁכּוּל,
בָּאוּ לְהָרִימוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ
לְקַחְתּוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ כָּלֵב
וַיהוֹשֻׁעַ וְלִקְחוּהוּ וַהֲעִילוּהוּ, וְעָלָה
עַל יָדָם. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים, בְּאוֹתָם
שָׁנִים יַחֲדִים. זְמוּרָה מָה רָצוּ?
אֵלָּא אֲשָׁכּוּל הִיא תַלְוִי בָּהּ, וּבַעֲדוֹ
שְׁהִיָּה מִחֲבַר בְּמִקּוֹמוֹ, נִקְרָא
זְמוּרָה. אַחֵר כֶּךָ קָרְאוּ מוֹט,
שְׁכֵתוֹב וַיִּשְׁאַהוּ בְּמוֹט, אוֹתוֹ
הַנוֹדֵעַ, אוֹתוֹ שְׁכָרְתוּ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב שֶׁהֵם
רְאוּיִם לְהַכְנִס לְאַרְץ וְלַהֲיוֹת לָהֶם
בָּהּ חֵלֶק וְנַחֲלָה. עַד שֶׁבָּאוּ, נִמְלְכוּ
עָלֵיהֶם כָּלֵם. עֲמַד כָּלֵב בִּפְרִי,
אָמַר: פְּרִי פְרִי, אִם בְּגִלְפֶךָ אָנוּ
נִהְרָגִים, מָה אָנוּ בְּחִלְקֶךָ? מִיָּד
עָשָׂה עֲצָמוֹ קָל וְנָתַן לָהֶם.

רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר, לֹא נִתְּנוּ
לְאַחֵרִים, שְׁהָרִי כְּתוּב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט, וְכַתוּב בְּשָׁנִים, וּבְכָלֵם לֹא
הָיוּ שָׁנִים כְּמוֹתָם. וּמִכָּאֵן לְמַד
יְהוֹשֻׁעַ אַחֵר כֶּךָ, שְׁכֵתוֹב (יהושע ב)
וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִן הַשָּׂטִים
שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וּשְׁנִים
אֵלֶּה הָרִי פְרִשׁוּהָ הַקְדָּמוֹנִים.
וּכְשֶׁהֲגִיעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל, נִתְּנוּ לָהֶם,
וְהֵם נִשְׁאַרוּ וַעֲשׂוּ עֲצָמָם כְּשִׁירִים.

יּוֹמָא לְאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא. כְּמָה דְּאֵת
אָמַר (מלכים א יז) וְאֵת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלָךְ.
וְכַתִּיב (מלכים א יז) וְהָעוֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
וּבֶשֶׂר. סוּר צֵלָם מֵעָלֵיהֶם. מָאן צֵלָם. דָּא תוּקְפָא
דְּדִינָא קִשְׂיָא. מָאִי טַעְמָא אַעֲדִי. מִשּׁוּם דִּי
אִתָּנוּ אֵל תִּירָאוּם. כִּלְא אַעֲדִיאוּ בְּגִין אוּרִייתָא.
זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא
לְשִׁמָּה, דְּהָא מִתְקַשְּׂרִי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
מִמָּשׁ. וְאַקְרוּן אַחִים וְרָעִים. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב,
לִמְעַן אַחִי וְרָעִי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בֶּךָ.
(תהלים קכב)

וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשָׁכּוּל וְגו'. (במדבר יג) רַבִּי אָבָא
אָמַר, כְּרָתוּ הוּא אֲשָׁכּוּל, אֵתוּ לְסִלְקָא
לִיה לֹא יָכְלוּ. אֵתוּ לְנִטְלָא לִיה, לֹא יָכְלוּ.
אֵתוּ כָּלֵב וַיהוֹשֻׁעַ, נִטְלוּ לִיה, וּסְלִיקוּ לִיה,
וְאַזְדַּקָּה עַל יְדֵיהוּ. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים בְּאִינוּן שָׁנִים יַחֲדִין.
זְמוּרָה מָאִי קָא בַּעֲאן. אֵלָּא אֲשָׁכּוּל הוּא תַלְוִי
בִּיה, וּבַעֲדוֹ דְּהוּא מִתְחַבֵּר בְּאַתְרִיהּ, אִקְרִי
זְמוּרָה. לְבַתֵּר קְרִייה מוֹט, דְּכַתִּיב וַיִּשְׁאַהוּ
בְּמוֹט. הוּא דְּאִשְׁתַּמּוּדַע. הוּא דְּכָרְתוּ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, דְּאִינוּן אֶתְחַזִּין
לְמִיעַל לְאַרְעָא, וְלִמְהוּי לֹון בָּהּ חֵלֶק
וְאַחֲסָנָא. עַד דְּהוּוּ אֶתְזִין אֲמַלְכוּ עָלֵיהוּ כָּלֵהוּ,
קָאִים כָּלֵב בְּאִיבָא, אָמַר אִיבָא אִיבָא, אִי בְּגִינָךְ
אֲנִן מִתְקַטְלִין, מָה אֲנִן בְּחוּלְקָךְ. מִיָּד קָלִיל
גְּרַמִּיה. וַיַּהֲבּוּ לֹון.

רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר, לֹא יַהֲבּוּ לְאַחֲרִי, דְּהָא כַתִּיב
וַיִּשְׁאַהוּ בְּמוֹט, וְכַתִּיב בְּשָׁנִים, וּבְכָלֵהוּ
לֹא הוּוּ שָׁנִים כְּוּוֹתִיהוּ. וּמִכָּאֵן אוֹלִיף יְהוֹשֻׁעַ
לְבַתֵּר, דְּכַתִּיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון
מִן הַשָּׂטִים שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וְהִנֵּי שָׁנִים
הָא אוּקְמוּהָ קְדָמָאִי. וְכַד מָטוּ לְגַבִּייהוּ
דְּיִשְׂרָאֵל, יַהֲבּוּ לֹון, וְאִינוּן אֲשַׁתְּאָרוּ, וַעֲבָדוּ גְרַמִּייהוּ שִׁירִים.

רבי יצחק אומר, כשהיו מגיעים לאותם ענקים, היו שמים אותו מטה של משה לפניהם, ונצלו. ומניין לנו שאותו מטה נתן להם? זהו שכתוב ויאמר אליהם עליו זה בנגב. כתוב כאן עליו זה, וכתוב שם (שמות ד) ואת המטה הזה וגו', ובגללו נצלו. שאם תאמר שהענקים הללו עזבו אותם? אלא באו לקחתם, והיו שמים מולם אותו מטה, ונצולים (ובורחים) מלפניהם. רבי יהודה אומר, מסרת שם הקדוש מסר להם משה, ובגללו נצלו מהם.

רבי חייא אומר, שלשה שמות נקראו: נפילים, ענקים, רפאים. וכלם האריכו ימים. נפילים נקראו בתחלה. אחר כך פשהתחברו בכנות בני האדם והולידו מהם, נקראו ענקים. אחר כך שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה ומתרפים מאותו שלמעלה, נקראו רפאים. אומר רבי יהודה, והרי כתוב (איוב כו) הרפאים יחוללו, (דברים ב) רפאים יחשבו אף הם פענקים. אומר לו, כך הוא, משום שענקים באו מצד זה ומצד זה והתחזקו יותר בארץ. כמו זה רפאים, ומהם יצאו, והיו מאריכים ימים. וכשנחלשים, נחלש חצי גוף, וחצי עומד. כיון שחצי הגוף היה מת, היו לוקחים עשב מעשבי השדה וזורקים לפיהם ומתים. ומשום שהם רצו להרג עצמם, נקראו רפאים. אומר רבי יצחק, זורקים עצמם לים הגדול, וטובעים ומתים. זהו שכתוב הרפאים יחוללו מתחת מים ושכניהם.

רבי שמעון אומר, אלמלא היו נכנסים ישראל לארץ בסימן (באמנות) לשון הרע, לא היה העולם עומד אפלו רגע אחד. מי

רבי יצחק אומר, כד הו' מטאן לגבייהו דאינון ענקים, הו' שוויין ההוא חוטרא דמשה קמיייהו, ואשתזיבו. ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון. הדא הוא דכתיב, ויאמר אליהם עליו זה בנגב. פתיב הכא עליו זה, וכתיב התם (שמות ד) ואת המטה הזה וגו', ובגיניה אשתזיבו. דאי תימא הני ענקיאי שבקי לון. אלא אתו לנסבא לון, והו' שוויין לקמיייהו ההוא חוטרא, ומשתזבי (ס"א ומשתמטי) מקמיייהו. רבי יהודה אומר, מסורת שמא קדישא מסר לון משה, ובגיניה אשתזיבו מנייהו.

רבי חייא אומר, תלת שמקן אקרון, נפילים. ענקים. רפאים. וכלהו אורכי יומי. נפילין אקרון בקדמיתא, לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא, ואולידו מנייהו, אקרון ענקים. לבתר דהו' אזלי ושטאן בהאי עלמא, ומתרפיין מההוא דלעילא, אקרון רפאים.

אמר רבי יהודה, והא כתיב (איוב כו) הרפאים יחוללו, (דברים ב) רפאים יחשבו אף הם פענקים. אומר ליה, הכי הוא, בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא, ואתיאשו יתיר בארעא. כגוונא דא רפאים, ומנייהו נפקי, והו' אורכי יומי. וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא, ופלגות קאים. כיוון דפלגות גופא הוה מית, הו' נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו, ומיתו. ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו, אקרון רפאים. אומר רבי יצחק, שדיין גרמייהו בימא רבא, וטבען ומתין. הדא הוא דכתיב, (איוב כו) הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם.

רבי שמעון אומר, אלמלא הו' עיילין ישראל לארעא, בסימנא (נ"א באומנא) (דף קס"א ע"א) דלישנא בישא, לא הוה קאים עלמא רגעא

אֲמַן שֶׁל לְשׁוֹן הָרַע? הִנָּחֵשׁ. וְסוּד
הַדָּבָר - מִשְׁפָּא הִנָּחֵשׁ עַל חוּה
הַטִּיל בָּהּ זֶהֱמָה. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְעַל הַכֹּל מוֹחֵל הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, פָּרַט לְלִשׁוֹן הָרַע,
מִשׁוּם שֶׁכְּתוּב (תהלים יב) אֲשֶׁר
אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ
אֶתְנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ.

בֹּא וְרֵאָה כִּמָּה עָשָׂה אוֹתוֹ לְשׁוֹן
הָרַע; גִּזֹּר עַל אַבּוּתֵינוּ שְׁלֹא יִכְנָסוּ
לְאָרֶץ, וּמִתּוֹ אֵלֶּה שְׁאֲמָרוּ, וְנִגְזְרָה
בְּכִיָּה לְדוּרֵי דוֹרוֹת. (כָּל שָׁבוּ כָאן
שְׁהוּצִיא לְשׁוֹן הָרַע עַל הַכֹּל) כְּבִיכּוֹל כִּיּוֹן
שְׁהוּצִיאָו עַל הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
כִּאֲלוֹ הוּצִיאָו עֲלָיו. בְּגִלָּל זֶה קָנָא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל זֶה, (כְּלוּמַר
קָנָא לְשִׁמּוֹ) וְעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל כָּלֵם
לְהַשְׁמֵד מִהָעוֹלָם אֶלְמָלָא תִּפְלֹת
מִשָּׁה.

וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו'. אָמַר רַבִּי
חֲיִיא, מַה שׁוֹנָה כָּאן וַיִּסְפְּרוּ, וְלֹא
כְּתוּב וַיִּגִּידוּ אוֹ וַיֹּאמְרוּ? אֵלֶּה כָּל
אֶחָד מְלַמֵּד דָּבָר לְבִדּוֹ. וַיִּגִּידוּ -
בְּכָל מְקוֹם רָמָז הוּא רִמְזוּ
בְּחֻכְמָה, וְהָרִי נִתְבָּאָר. וַיֹּאמֶר -
אֲמִירָה בְּעִלְמָא. וַיֹּאמְרוּ - הִרְהוּר
הַלֵּב. וַיֹּאמְרוּ - פְּקָדָה. וְהָרִי -
בְּאֶרְנוּ בְּכִמָּה מְקוּמוֹת. וַיִּסְפְּרוּ -
פְּרוּשׁ הַדָּבָר בְּכָל מְקוֹם.

כֹּאנּוּ אֵל הָאָרֶץ. הִלְכְּנוּ הֵיכָא צְרִיף
לוֹ לְהִיּוֹת! אֵלֶּה כָּאנּוּ, נִכְנְסֵנוּ
לְשֵׁם לְאוֹתָהּ אֶרֶץ שְׁהִיִּית
מִשְׁבַּחָה בְּכָל יוֹם וְהִיִּית אוֹמֵר
שְׁאִין כְּמוֹתָהּ, וְגַם זָבַת חֵלֶב
וּדְבַשׁ הִיא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִי
שְׂרוּצָה לוֹמַר כְּזָב, אוֹמֵר דָּבָר
אֲמֵת בְּהִתְחַלָּה, כְּדִי שְׂיֵאֲמִינוּ לוֹ
כְּזָבִיו.

רַבִּי חֲיִיא אָמַר, (אֵלֶּה) כֶּף אָמְרוּ:
נִכְנְסֵנוּ לְאוֹתָהּ אֶרֶץ שְׁהִיִּית
מִשְׁבַּחָה כָּל יוֹם וְאֲמַרְתָּ שְׁאִין
כְּמוֹתָהּ, (וְגַם זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ הִיא), וְהִרְמַתָּ
שְׁבַחָה עַל הַכֹּל - וְלֹא כֶּף, שְׁהָרִי
זֶה פְּרִיָּה, אֲשֶׁכּוֹל אֶחָד מֵאוֹתָם

חַד. מָאן אוֹמְנָא דְלִישָׁנָא בִישָׁא, נָחֵשׁ. וְרִזָּא
דְּמִלָּה, מִדְּאֶתָא נָחֵשׁ עַל חוּה אֲטִיל בָּהּ זֶהֱמָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל כָּלֹא מִחֵל קִדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, בַּר מִן לִישָׁנָא בִישָׁא. בְּגִין דְּכְתִיב, (תהלים
יב) אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֶתְנוּ
מִי אֲדוֹן לָנוּ.

הָא חֲזִי, כִּמָּה עָבַד הֵהוּא לִישָׁנָא בִישָׁא, גִּזֹּר
עַל אַבְהֵתָנָא דְלֹא יִיעוֹל לְאֶרְעָא וּמִיתוּ
אֵינוֹן דְּאָמְרוּ. וְאִתְגַּזֵּר בְּכִיָּה לְדָרֵי דְרִין. (כָּל שָׁבוּ
הָכָא דְאִפִּיקוּ לִישָׁנָא בִישָׁא עַל כָּלֹא) כְּבִיכּוֹל כִּיּוֹן דְּאִפִּיקוּ
עַל אֶרְעָא קְדִישָׁא, כִּאֲלוֹ אִפִּיקוּ עֲלֶיהָ. בְּגִין
כֶּף קִנִּי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עַל דָּא, (כְּלוּמַר כִּנִּי לְשִׁמְיָה)
וְקֹאֲמִימוּ יִשְׂרָאֵל כָּלֵהוּ לְאַשְׁתַּצָּאָה מִעֲלָמָא,
אֶלְמָלָא בְּעוֹתִיָּה דְּמִשָּׁה.

וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו'. (בְּמִדְבָּר י"ג) אָמַר רַבִּי חֲיִיא,
מָאִי שָׁנָא הָכָא וַיִּסְפְּרוּ, וְלֹא כְּתִיב
וַיִּגִּידוּ, אוֹ וַיֹּאמְרוּ. אֵלֶּה כָּל חַד אוֹלִיף מִלָּה
בְּלַחֲדוּדִי. וַיִּגִּידוּ, בְּכָל אֶתֶר רָמָז קָא רָמִיז
בְּחֻכְמָתָא, וְהָא אֶתְמַר. וַיֹּאמֶר, אֲמִירָה
בְּעִלְמָא. וַיֹּאמְרוּ, הִרְהוּרָא דְלִכָּא. וַיֹּאמְרוּ,
תִּפְקִידְתָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּכִמָּה אֶתֶר. וַיִּסְפְּרוּ,
פְּרִישׁוּתָא דְּמִלָּה בְּכָל אֶתֶר.

כֹּאנּוּ אֵל הָאָרֶץ, הִלְכְּנוּ מִיִּבְעֵי לִיָּה. אֵלֶּה כָּאנּוּ,
עֲאֲלָנָא לְתַמָּן לְהֵיכָא אֶרְעָא דְּהוּיִת
מִשְׁבַּח בְּכָל יוֹמָא, וְהוּיִת אֲמַרְתָּ דְּלִית דְּכוּוֹתָהּ.
וְגַם זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ הִיא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
מָאן דְּבִעֵי לְמִימַר כְּדִיבָא, אָמַר מִלָּה דְּקִשׁוּט
כְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דִּיהִמְנוּ לִיָּה כְּדָבִיו.

רַבִּי חֲיִיא אָמַר, (אֵלֶּה) הָכִי אָמְרוּ, עֲאֲלָנָא לְהֵיכָא
אֶרְעָא דְּהוּיִת מִשְׁבַּח לָהּ כָּל יוֹמָא וְאֲמַרְתָּ
דְּלִית דְּכוּוֹתָהּ, (וְגַם זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ הִיא), וְאִירִימַת שְׁבַחָא
עַל כָּלֹא. וְלֹאוּ הָכִי, דִּהָא זֶה פְּרִיָּה, אֶתְפִּלָּא
חַד מֵאֵינוֹן זְעִירִין קִטְפוּ. אָמְרוּ, אִי לְדָא אַחֲסִין

קטנים קטפון. אמרו: אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופרות הארץ יותר, על אחד שנים.

אפס כי עז העם. דרך העולם שאותם גבורים עורכי הקרב יושבים בחוץ לשמר הדרכים, וכאן אפלו אותם בני העיר תקיפים גבורים. והערים בצרות, שאפלו כל מלכי העולם יתכנסו עליהם, לא יעשו בהם פגם. אמר רבי יוסי, כל מה שאמרו, בלשון הרע אמרו, והקשה מהכל - שכתוב עמלק יושב בארץ הנגב. לכן אדם שנשכו נחש, פשוטים להפחיד אותו, אומרים: הנה נחש כאן.

רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, כלומר, אותו שעורף קרב בכל הרי כאן זמין. ובאיזה מקום? בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להכנס בו. מיד - ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קבעו בכיה לדורות, לעולמים, באותו לילה.

אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע. מה זה על הכל? על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא. אמר רבי יצחק, על הארץ בסדר, על הקדוש ברוך הוא מנין? אמר לו, ממשמע שכתוב אפס כי עז העם. מי יכול להם? כי עז העם דוקא. וכתוב עמלק יושב בארץ הנגב, ואז גרמו כל זה, כמו שנתבאר. ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם. זהו שכתוב (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפניו וגו'.

ועתה יגדל נא כח ה'. רבי אבא ורבי יוסי אמרו, אשריהם ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם והתפנה בהם והתפאר

קדשא בריך הוא לישראל, וסבלו כל אינון עקתין וליאותין, הא בארעא דמצרים אית אתפלין ואיבין דארעא יתיר, על חד תרין.

אפס כי עז העם, (במדבר י"ג) אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר, לאסתמרא ארחין. והכא אפילו אינון בני מתא, תקיפן גבורין. והערים בצורות, דאפילו כל מלכין דעלמא יתכנשו עלייהו. לא יעבדון בהו פגימותא. אמר רבי יוסי, כל מה דאמרי, בלישנא בישא אמרו, וקשיא מפלהו, דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב. לבר נש דנשכיה חויה, פד בעאן לאגזמא ליה, אמרי הא חויה הכא.

רבי אבא אמר, ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי, כלומר, ההוא דאגח קרבא בכלא, הא הכא זמין. ובאן אתר. בארץ הנגב, דהא הוא אתר לאעלאה ביה. מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קבעו בכיה לדורות, לעלמין, בההוא ליליא.

אמר רבי יוסי, עיטא נסיבו על כלא, לאפקא שום ביש. מאי על כלא. על ארעא, ועל קדשא בריך הוא. אמר רבי יצחק, על ארעא תינח. על קדשא בריך הוא מנין. אמר ליה משמע דכתיב, אפס כי עז העם. מאן יכול בהו. כי עז העם דייקא. וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב, פדין גרמו כל האי, כמה דאתמר. ובא קדשא בריך הוא לשיצאה לון מן עלמא, דהא הוא דכתיב, (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפניו וגו'.

ועתה יגדל נא כח יי. (במדבר יד) רבי אבא ורבי יוסי אמרי, זכאי אינון ישראל מעמין עובדי כוכבים ומזלות דעלמא. דקודשא בריך מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם והתפנה בהם והתפאר

בָּהֶם, שֶׁהָרִי הָעוֹלָם לֹא נִכְרָא אֶלָּא
בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל שִׁישְׁתְּדִלוּ בַּתּוֹרָה,
מִשּׁוּם שֶׁאֶחָד בְּאֶחָד הִתְקַשְּׁרוּ,
וְיִשְׂרָאֵל לְמִטָּה בַּעֲוֹלָם הִנֵּה הֵם
קִיּוּמוֹ, וְקִיּוּם שֶׁל כָּל שְׂאֵר
הָעַמִּים. אֵימָתִי? בְּזִמָּן שְׁעוֹשִׁים
רְצוֹן רְבוּנָם.

בֹּא וְרֵא, כְּשֶׁנִּכְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא אָדָם בַּעֲוֹלָם, הִתְקִינוּ כְּדִגְמָה
עֲלִיּוֹנָה (מִכְבֶּדֶת), וְנָתַן לוֹ כְּחוֹ
וְתִקְפוֹ בְּאֻמָּצֵעַ הַגּוֹף, שֶׁשֵּׁם שׁוּרָה
הַלֵּב, שֶׁהוא חֲזָק (וּמְזוּן) כָּל הַגּוֹף
וּמִשָּׁם נִזָּן כָּל הַגּוֹף. (וְכָל אוֹתָם אֵיבָרִים
שֶׁבְּגוֹף מִשָּׁם נִזָּנוּ) וְהָרִי הַלֵּב אֲחוּז
וּמִתְחַזֵּק בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן שֶׁלְמַעְלָה
(וְאֲחוּז בּוֹ), שֶׁהוא מִתְּהוֹמֵי שְׁשׁוּרָה
לְמַעְלָה, וְזֶה נִקְשֵׁר בְּזֶה.

וּבְצִוּוֹרָה זֶה הִתְקִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא הָעוֹלָם וְעָשָׂה (אוֹתוֹ) גּוֹף אֶחָד,
וְהִתְקִין אֵיבָרֵי הַגּוֹף סָבִיב הַלֵּב,
וְהַלֵּב שׁוּרָה בְּאֻמָּצֵעַ כָּל הַגּוֹף.
וְכָל אוֹתָם אֵיבָרִים נִזָּנוּ מֵאוֹתוֹ
לֵב, שֶׁהוא חֲזָק הַכֹּל, וְהַכֹּל בּוֹ
תְּלוּיִים. וְאוֹתוֹ לֵב נִקְשֵׁר וְנֶאֱחָז
בְּמִתְּחִיל שְׁשׁוּרָה לְמַעְלָה.

בֹּא וְרֵא, כְּשֶׁנִּכְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא הָעוֹלָם, הַשָּׂרָה (סוֹדֵר) אֵת יָם
הָאוֹקֵינוֹס סָבִיב יֵשׁוּב כָּל הָעוֹלָם,
וְיֵשׁוּב כָּל שְׂבָעִים הָאֻמוֹת כֻּלָּם
סָבִיב לִירוּשָׁלַיִם, וִירוּשָׁלַיִם שׁוּרָה
בְּאֻמָּצֵעַ כָּל הַיֵּשׁוּב, וְהִיא
מְסוּבָּכֶת לְהֵר הַבַּיִת, וְהֵר הַבַּיִת
סָבִיב עֲזָרוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹתָן
עֲזָרוֹת סוּבָבוֹת לְלִשְׁכַּת הַגְּזִית,
שֶׁשֵּׁם יוֹשְׁבֵי סִנְהֶדְרִין גְּדוּלָּה.
וְשִׁנְיָנוּ שְׂאִין יְשִׁיבָה בַּעֲזָרָה, אֶלָּא
לְמַלְכֵי בֵּית דִּין לְבָדָם.

וְלִשְׁכַּת הַגְּזִית סָבִיב הַמִּזְבֵּחַ,
וְהַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בֵּית הָאוֹלָם,
וְהָאוֹלָם לְהִיכָל, וְהִיכָל לְבֵית
קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁשֵּׁם שׁוּרָה
הַשְּׂכִינָה וְכַפֶּרֶת וְכְרוּבִים וְאֲרוֹן.

הוא אֲתָרֵעִי בָּהוּ, וְאֲתָפְנִי בָּהוּ, וְאֲתַפְּאֵר בָּהוּ,
דִּהָא עֲלֵמָא לֹא אִבְרִי אֶלָּא בְּגִינִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
דִּישְׁתְּדִלוֹן בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין דִּיחַד בְּחַד
אֲתַקְשְׁרִין. וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּהָאֵי עֲלֵמָא, אֵינּוֹן
קִיּוּמָא דִּילִיָּה, וְקִיּוּמָא דְכָל שְׂאֵר עַמִּין, אֵימָתִי
בְּזִמָּן דְּעַבְדֵי רַעוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַ נֶשׁ
בַּעֲלָמָא, אֲתַקִּין לִיה פְּגוּוּנָא עֲלָאָה (מִכְרָא),
וְיָהֵב לִיה חִילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה בְּאֻמָּצֵעִיתָא דְּגוּפָא,
דְּתַמָּן שְׂרִיא לְבָא. דִּהוּא תוֹקְפָא (וּמְזוּנָא) דְּכָל
גּוּפָא, וּמִתַּמָּן אֲתָזֵן כָּל גּוּפָא. (וְכָל אֵינּוֹן שְׂיִפֵי דְּגוּפָא
סִתְּמִין אֲתָזֵנוּ) וְהָא לְבָא אֲחִיד (דף קס"א ע"ב) וְאֲתַקֵּף
בְּאַתֵּר עֲלָאָה דְלַעֲיָלָא. דְּאִיהוּ מוֹחָא דְרִישָׁא,
דְּשְׂאֲרֵי לַעֲיָלָא (וְאֲחִיד בֵּית), וְדָא אֲתַקְשֵׁר בְּדָא.

וּבְגוּוּנָא דְדָא, אֲתַקִּין קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא.
וְעַבְד (לִיה) חַד גּוּפָא, וְאֲתַקִּין שְׂיִפֵי
דְּגוּפָא סִתְּרִנִּיה דְלְבָא, וְלְבָא שְׂאֲרֵי בְּאֻמָּצֵעִיתָא
דְּכָל גּוּפָא. וְכָל אֵינּוֹן שְׂיִפִין אֲתָזֵנוּ מִהֵהוּא
לְבָא, דִּהוּא תוֹקְפָא דְכָלָא, וְכָלָא בֵּיה תְּלִיין.
וְהֵהוּא לְבָא, אֲתַקְשֵׁר וְאֲתַאֲחַד בְּמוֹחָא עֲלָאָה
דְּשְׂרִיא לַעֲיָלָא.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא,
אֲשָׁרָא (ס"א אֲסִדֵּר) לִימָא דְאוֹקֵינוֹס דְּאַסְחָר
כָּל יֵשׁוּבָא דְעֲלָמָא. וְיֵשׁוּבָא דְכָל שְׂבָעִין אוּמִין
כָּלָא אֲסָחַר לִירוּשָׁלַיִם. וִירוּשָׁלַיִם בְּאֻמָּצֵעִיתָא
דְּכָל יֵשׁוּבָא שְׂרִיא. וְהִיא אֲסָחַרָא לְהֵר הַבַּיִת.
וְהֵר הַבַּיִת אֲסָחַר לְעֲזָרוֹת דִּישְׂרָאֵל. וְאֵינּוֹן
עֲזָרוֹת סִתְּרִין לְלִשְׁכַּת הַגְּזִית, דְּתַמָּן סִנְהֶדְרֵי
גְּדוּלָּה יִתְבִּין. וְתַנִּינִן, לִית יְשִׁיבָה בַּעֲזָרָה, אֶלָּא
לְמַלְכֵי בֵּית דִּין בְּלַחֲוִדִּיהוּ.

וְלִשְׁכַּת הַגְּזִית אֲסָחַר לְמִזְבֵּחַ. וְהַמִּזְבֵּחַ אֲסָחַר
לְבֵית הָאוֹלָם. וְהָאוֹלָם לְהִיכָל. וְהִיכָל

לְבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּתַמָּן שְׂכִינָה שְׂרִיא, וְכַפֶּרֶת וְכְרוּבִים וְאֲרוֹן. וְהָכָא

וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב, שהם איברי הגוף. ולב זה נזון ממח הראש ונאחז זה בזה. וזה שכתוב (שמות טו) מִכּוֹן לְשִׁבְתָּךְ פִּעֲלָתָהּ. כמו זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך העליון, בסוד נכבד נסתר. הים העליון כנגד זה. שיש ים למעלה מן הים, וים מן ים. בא וראה, נהר דינור סובב לכמה מרפבות. כנגדו שבעים צדדים חקוקים משבע דלקות, והם סובבים לאותם שמשים שלתוכם. ואלה סובבים לארבע מרפבות, ואלו סובבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.

וְכַמְדֵּנוּ, שם עצרות לפני מעצרות. ואין ישיבה בעזרה של שם, אלא למלכי בית דוד לבדם, ושם נמצאים ויושבים. וסנהדרין גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, ואותו בית דין עליהם, שמשמש למקום שמשמש. והדין נתן משם לקדושים עליונים, עד שמגיע למקום שנקרא קדש הקדשים שבו הכל, ושם הלב שורה, וזה נזון ממח העליון, ונאחז זה בזה.

כמו זה למעלה למעלה, והוא בסוד מלך העליון, בסוד נכבד סתום, עד שנמצא, שהכל נזון ממח עליון סתום של הכל. וכשיסתכלו על הדברים, הכל נקשר זה בזה וזה בזה.

בא וראה, כשמאיר העתיק הסתום במח, והמח מאיר ללב, בדרך נעם ה'. והרי בארנו, וזהו כח ה'. אותו כח שבא מהעתיק הקדוש, סתום כל הסתומים, יגדל נא, שיתרבה ויגדל למעלה למעלה וישפע וימשך למטה.

הוא לבא, דכל ארעא ועלמא. ומהכא אתננו כל אינון אתרי דישובא, דאינון שייפי דגופא. ולבא דא אתנן ממוחא דרישא, ואתאחיד דא בדא, הדא הוא דכתיב (שמות טו) מִכּוֹן לְשִׁבְתָּךְ פִּעֲלָתָהּ יי. כגוונא דא לעילא לעילא, ואיהו ברזא דמלפא עלאה, ברזא יקירא סתימאה. ימא עלאה לקביל דא. דאית ימא לעילא מן ימא, וימא מן ימא. תא חזי, נהר דינור אסחר לכמה משריין. מקבליה שבעין סטריין, גליפין משבעה דליקין, ואינון סחרן, לאינון שמשי דלגו מנייהו. ואינון סחרין לארבע רתיכין. ואינון סחרן לההיא קרתא דקדישא דרביעא עלייהו.

ותאנא, תמן עצרות לגו מעצרות. ולית ישיבה בעזרה דתמן, אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו, ותמן משתכחי ונתבי. וסהגדרי גדולה, משתכחי תמן בלשכת הגזית. וההוא בי דינא עלייהו, דמשמש לאתר דמשמש. ודינא אתיהיב מתמן, לקדישין עליונים, עד דמטא לאתר דאקרי קדש הקדשים, דביה פלא, ותמן הוא לבא שרייא, ודא אתנן מן מוחא דלעילא, ואתאחיד דא בדא.

כגוונא דא לעילא לעילא, ואיהו ברזא דמלפא עלאה, ברזא יקירא סתימאה. עד דאשתכח, דכלא אתנן ממוחא עלאה, סתימאה דכלא. וכד יסתכלון מלי, פלא אתקשר דא בדא ודא בדא.

תא חזי, כד אנהיר עתיקא סתימא במוחא, ומוחא אנהיר ללבא, בדרך נעם יי. והא אוקימנא, ודא הוא כח יי. ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא. סתימא דכל סתימין. יגדל נא, דיתרבי ויסגי לעילא לעילא. ויתנגיד ויתמשך לתתא. פאשר דברת,

כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, כִּמּוֹ שִׁפְרִשׁוּהָ.
לֵאמֹר, לְלַמֵּד מִכָּאן לְכָל הַדּוֹרוֹת
הָאֲחֵרוֹנִים לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים. לֵאמֹר, לומר לזה בשעת
צָרָה, לומר זֶה בִּשְׁעַת רוּחָהּ. וְמָה
הוּא? ה' אֵרָךְ אִפְסִים וְגו', וְהָרִי
בְּאֶרְנוֹ הַדְּבָרִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַת לָמָּה עוֹלָה
מִכָּאן? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הֵם גָּרְמוּ
שֶׁעָלָה מִכָּאן, שֶׁהָרִי בִּשְׁקָר דִּבְרוּ
עִצְמוֹם. בְּאוֹתָהּ מִדָּה שֶׁאָדָם
מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְכֵן שָׂאָר
הָאֲחֵרִים הַסֵּתְלָקוֹ, שֶׁלֹּא יָכֹל
מִשֶּׁה לְאֶמְרָם, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם גָּרְמוּ.
סִלַּחְתִּי כְּדִבְרְךָ, כְּדִבְרְךָ מִמֶּשֶׁ, וְהָרִי
הַתְּעוֹרְרוֹ הַחֲבָרִים, וְהָרִי
נִתְבָּאָר.

זֶה עִם זֶה, מָה שֶׁלֹּא יָכֹל לְדַבֵּר
מִקֵּדָם זֶה. יֵצְאוּ מֵאוֹתוֹ פֶּתַח,
וְיֵשְׁבוּ בִּגְנוֹה פֶּתַח אֵילָנוֹת. אָמְרוּ
זֶה לְזֶה, כִּיּוֹן שֶׁאֲנִי כָּאן וְרֵאִינוּ
כָּל זֶה, אִם נִמּוֹת כָּאן, וְדָאֵי נִפְגַּס
לְעוֹלָם הָבָא. יֵשְׁבוּ. שְׁנֵה נִפְלָה
עֲלֵיהֶם וְנִרְדְּמוּ. כִּיּוֹן כֶּף בָּא אוֹתוֹ
מִמֶּנָּה וְהִעִירָם. אָמַר לָהֶם, קוּמוּ
צֵאוּ לְתוֹךְ פְּרִדָּס שְׁבַחְוִין. יֵצְאוּ.
רְאוּ אוֹתָם בְּעֲלֵי מִקְרָא שֶׁהָיוּ
אוֹמְרִים בְּאוֹתוֹ פְּסוּק, בְּמִדְבָּר
הַזֶּה יִתְמוּ - הָרִי בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא.
וְשֵׁם יִתְמו - הָרִי בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא.
וְזֶה בְּגוֹפִים, אֲבָל בְּנִשְׁמוֹת לֹא
כִּמּוֹ בְּנֵי הַגֶּזֶן.

אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ מִמֶּנָּה, צֵאוּ. יֵצְאוּ
עִמּוֹ. אָמַר לָהֶם, שְׁמַעְתֶּם דִּבְרֵי
לְתוֹךְ אוֹתָהּ דְּרָגָה? אָמְרוּ,
שְׁמַעְנוּ, שֶׁהָרִי קוֹל אֶחָד הָיָה
אוֹמֵר: מִי שֶׁפֶּסֶק - יִפְסַק, וּמִי
שֶׁקָּצַר - יִתְקַצֵּר. מִי שֶׁקָּצַר -
יִתְאָרֵךְ. אָמַר לָהֶם, יִדְעַתֶּם מָה
זֶה? אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם
אוֹתוֹ נֶשֶׁר גָּדוֹל וְאוֹתוֹ תִּינּוֹק
שֶׁמֶלְקֻט עֹשִׂים? זֶה הָיָה רַבִּי
אֵילָאִי מְנַצֵּיבִין, הוּא וּבְנוֹ, וְהִגִּיעַ
לְכָאן, וְרָאָה הוּא וּבְנוֹ הַתִּינּוֹק

כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לֵאמֹר, לְמִילָף מִהֶכָּא כָּל דְּרִין
בְּתֵרָאִין, לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. לֵאמֹר, לְמִימַר
לְדָא בִּשְׁעַתָּא דְּעִקְתָּא. לְמִימַר דָּא, בִּשְׁעַתָּא
דְּרוּחָא. וּמָאִי הוּא. יִי אֵרָךְ אִפְסִים וְגו', וְהָא
אוּקְיָמְנָא מִלֵּי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַת אֲמָאֵי סְלִיק מִכָּאן. אָמַר
רַבִּי חֲזִיָּא, אֵינּוֹן גָּרְמוּ לִיהָ דְּאִסְתְּלִיק
מִכָּאן, דִּהָא בִּשְׁקָרוֹ דִּבְרוּ גְרַמְיִיהוּ בִּהְהוּא
מִדָּה דִּבְרֵי נֶשׁ מוֹדֵד בָּהּ, מוֹדְדִין לִיהָ. וְכֵן שָׂאָר
אֲחֵרֵי אִסְתְּלָקוֹ, דְּלֹא יָכֹל מִשֶּׁה לְמִימְרִינְהוּ,
בְּגִין דְּאֵינּוֹן גָּרְמוּ. סִלַּחְתִּי כְּדִבְרִיךָ, כְּדִבְרִיךָ
מִמֶּשֶׁ, וְהָא אֲתַעְרוּ חֲבָרִיָּא, וְהָא אֲתַמַּר.

דָּא עִם דָּא, מָה דְּלֹא הוּוּ יָכֹלִין לְמַלְלָא מִקֵּדָמָת
דָּנָא. נִפְקוּ מִהֵהִיא פֶּתַחָא, וְיִתְבּוּ בִּגְנוֹתָא
תַּחוּת אֵילָנִין. אָמְרוּ דָּא לְדָא, כִּיּוֹן דְּאֲנִן הָכָא,
וְחִמְיִנָן כָּל דָּא, אִי נִמּוֹת הָכָא, וְדָאֵי נִיעוּל
לְעָלְמָא דְּאֲתִי. יִתְבּוּ. שְׁיִנְתָּא נִפְלַת עֲלֵייהוּ.

וְדַמְכוּ. אֲדַהֲכִי, הָא הֵהוּא מִמֶּנָּה אֲתָא, (דף קס"ב
ע"א) וְאֲתַעֵר לוֹן, אָמַר לוֹן, קוּמוּ פּוּקוּ לְגוֹ
פְּרִדָּס דְּאַבְרָא. נִפְקוּ, חֲמוּ לְאֵלִין מְאִרֵי מִקְרָא,
דִּהּוּ אֲמִרֵי בִּהְהוּא קָרָא, (במדבר י"ד) בְּמִדְבָּר הַזֶּה
יִתְמוּ, הָא בְּאַתָּר אַחֲרָא לֹא. וְשֵׁם יִמּוֹתוֹ, הָא
בְּאַתָּר אַחֲרָא לֹא, וְדָא בְּגוֹפִין, אֲבָל בְּנִשְׁמַתִּין
לֹא, כְּגוֹנוֹנָא דְּבְנֵי גְנוֹתָא.

אָמַר לוֹן הֵהוּא מִמֶּנָּה, פּוּקוּ. נִפְקוּ בִּהְדִּיהָ,
אָמַר לוֹן, שְׁמַעְתוֹן מְדִי לְגוֹ הֵהוּא דְּרָגָא.
אָמְרוּ, שְׁמַעְנָא דִּהָא חַד קָלָא הוּוּ אָמַר, מָאן
דְּפֶסֶק, יִתְפֶּסֶק. מָאן דְּקָצַר, יִתְקַצֵּר. מָאן
דְּקָצַר, יִתְאָרֵךְ. אָמַר לוֹן, יִדְעַתוֹן מָאִי הָאִי.
אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לוֹן, חֲמִיתוֹן הֵהוּא נֶשֶׁרָא
רַבְרָבָא, וְהֵהוּא וְנוֹקָא דְּקָא מְלָקֻט עֹשִׂבִין, רַבִּי
אֵילָאִי דְּנַצִּיבִין הוּוּ. הוּא וּבְרִיָּה, וּמִטָּא הָכָא,
וְחִמָּא הוּא וְנוֹקָא בְּרִיָּה מְעַרְתָּא דָּא, כִּיּוֹן

דעאלו לגו חשוף, לא יכילו למסבל, ומיתו. וזהו נוקא בריה, קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל, בשעתא דנחית ממתיבתא עלאה, ואמר קמיה תלת מלין, עד לא יפתח בצלאל ברזין סתימין דחכמתא, דכל מלוי רזין סתימין אינון, ^(ישעיה סד) דעין לא ראתה אלהים זולתך. האי ^(מאן) דאמר, מאן דפסק יתפסק. מאן דפסק מלין דאורייתא, על מלין בטלין, יתפסקון חייהי מהאי עלמא, ודיניה קיימא בההוא עלמא. מאן דקצר יתקצר, מאן דקצר אמן, ולא מאריך ביה גו נייחא, יתקצר מחיין דהאי עלמא. מאן דקצר יתארך, מאן דאמר אחד, אצטרף לחטפא אלה, ולקצרא קריאה דילה, ולא יעכב בהאי את כלל. ומאן דעביד דא, יתארכון חייו.

אמרו ליה, תו אמר, תרין אינון, וחדא אשתתף בהו, ואינון תלתא. וכד הו' תלתא, אינון חד. אמר לון, אלין תרין שמקן דשמע ישראל, דאינון יי יי. אלהינו אשתתף בהו, ואיהו חותמא דגושפונקא, אמת. וכד מתחברן פחדא אינון חד ביחודא חדא.

תו אמר, תרין אינון וחד אתהדר. בד שליט טאס על גדפי רוחא, ושאט במאתן אלה, ואתטמר. אמר לון, אלין תרין כרובים, דהוה רכיב בהו קדשא בריך הוא. ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי, אגניז איהו ^(ס"א חד), ואשתאר חד לגבי בנימין, הדא הוא דכתיב, ^(תהלים יח) וירכב על כרוב ויעף וידא על פנפי רוח. ואגניז במאתן אלה עלמין ואתטמר, ההוא דרכיב עליה, דאינון מאתן אלה גניזין, אינון דילה, בריך הוא.

פוקו מהבא, זכאין אתון, נפקו, ירב לון ההוא ממנא וורדא ^(ס"א אחרא) חדא ונפקו. בד

מעה זו. פיון שנכנסו לתוך החשוף, לא יכלו לסבל, ומתו. ואותו תינוק בנו עומד כל יום לפני בצלאל בשעה שיורד מהישיבה העליונה, ואומר לפניו שלשה דברים, עד שלא יפתח בצלאל בסודות סתומים של החכמה, שכל דבריו סודות סתומים הם, ^(ישעיה סד) שיעין לא ראתה אלהים זולתך. ^(מי) זה שאמר מי שפסק יפסק. מי שפוסק דברי תורה על דברים בטלים, יפסקו חייו מהעולם הזה, ודינו עומד באותו עולם. מי שקצר יתקצר - מי שקצר אמן ולא מאריך בו תוך מנוחה, יתקצר מחיי העולם הזה. מי שקצר יתארך - מי שאומר אחד, צריך לחטף אל"ף ולקצור קריאתה, ולא יעכב באות הזאת כלל. מי שעשה כן, יתארכו חייו. אמרו לו, עוד אמר, שנים הם, ואחד השתתף בהם, והם שלשה. וכשהיו שלשה, הם אחד. אמר להם, אלה שני שמות של שמע ישראל, שהם ה' ה'. אלהינו השתתף בהם, והוא חותם הטבעת, אמת. וכשמסתברים כאחד, הם אחד ביחוד אחד. עוד אמר, שנים הם, ואחד חזר. כששולט, טס על פנפי הרוח ושט במאתים אלה, ונסתר. אמר להם, אלו שני כרובים שהיה רוכב בהם הקדוש ברוך הוא. ומיום שנגזר יוסף מאחיו, נגזר הוא ^(אחד), ונשאר אחד אצל בנימין. זהו שכתוב ^(תהלים יח) וירכב על כרוב ויעף וידא על פנפי רוח. ונגזר במאתים אלה עולמות, ונסתר אותו שרוכב עליו, שהם מאתים אלה גנזים, הם שלו ברוך הוא. צאו מכאן, אשריכם. יצאו. נתן להם אותו ממנה שושנה ^(אחרא) אחת ויצאו. כשיצאו, נסתם פי

המַעֲרָה וְלֹא נִרְאָה כָּלֵל. רָאוּ אוֹתוֹ
נֶשֶׁר שֶׁהָיָה יוֹרֵד מֵאוֹתוֹ עַץ וְנִכְנַס
לַמַּעֲרָה אַחֲרָתָּה. הִרְיָחוּ הֵם בְּאוֹתָהּ
שׁוֹשְׁנָה וְנִכְנְסוּ לָשֶׁם, מִצְאוּ אוֹתוֹ
נֶשֶׁר עַל פִּי הַמַּעֲרָה. אָמַר לָהֶם,
הַפְּנִסוּ צְדִיקֵי אֲמַת חֲבֵרִים, שֶׁהָרִי
לֹא רָאִיתִי שְׂמַחַת הַחֲבֵרוֹתָא מִיּוֹם
שֶׁאֲנִי כָּאן, אֲלֵא בְכֶם.

נִבְנְסוּ. הִגִּיעוּ לַפְּרִדָּס אַחֵר, וְאוֹתוֹ
נֶשֶׁר עֲמָהֶם. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתָם
בְּעֵלֵי מִשְׁנָה, חָזַר אוֹתוֹ נֶשֶׁר
בְּדַמּוֹת אָדָם בְּלִבוֹשׁ נִכְבָּד מְאִיר
כְּמוֹתָם, וַיֵּשֶׁב אִתָּם כְּאַחֵד. אָמַר
לְאוֹתָם שְׂיֹשְׁבִים, תִּנּוּ כְבוֹד
לְבַעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁבָּאוּ לְכָאן,
שֶׁהָרִי רְבוּנָם הִרְאָה לָהֶם נִפְלְאוֹת
גְּדוּלוֹת כָּאן. אָמַר אֶחָד מֵהֶם, יֵשׁ
בְּכֶם סִימָן? אָמְרוּ, הֵן. הוֹצִיאוּ
שְׁנֵי שׁוֹשְׁנִים וְהִרְיָחוּ בָהֶם. אָמְרוּ,
שָׁבוּ בְּעֵלֵי הַיִּשְׁיבָה, שָׁבוּ צְדִיקֵי
אֲמַת. אֲחֻזּוֹ בָהֶם וַיֵּשְׁבוּ. בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה לְמִדּוֹ שֶׁם שְׁלֹשִׁים הִלְכוֹת
שֶׁלֹּא יָדְעוּ מִקֶּדֶם, וְסוּדוֹת תּוֹרָה
אַחֲרֵים.

חֲזָרוּ לִפְנֵי אוֹתָם בְּעֵלֵי מִקְרָא,
וּמִצְאוּ שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, (שם פב) אֲנִי
אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אִתָּם וּבִנִּי עֲלִיּוֹן
כָּלכֶם. אֲנִי אֲמַרְתִּי, בְּשָׁעָה
שֶׁהִקְדַּמְתֶּם עֲשִׂיָּה לְשִׁמְיעָה,
שֶׁהָרִי אֱלֹהִים אִתָּם וְגו'. כִּיּוֹן
שֶׁנִּמְשַׁכְתֶּם אַחֵר יֵצֵר הָרַע - אֲכַן
כְּאֶדָם תִּמּוֹתוֹן וְגו'. מֶה מִיתָתוֹ
שֶׁל אָדָם מוֹרִידָתוֹ לַעֲפָר כְּדִי
שִׁימְחָה אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע שֶׁבְּתוֹכוֹ,
וְאוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע הוּא שְׂמַחַת
וְנִתְעַפֵּל בְּתוֹכוֹ.

אָמַר אוֹתוֹ זֶקֶן שֶׁעֲלִיהֶם, גַּם כֵּן
כְּתוּב, וּפְגָרִיכֶם אִתָּם יִפְלוּ
בַּמִּדְבָּר הַזֶּה. מֶה זֶה פְּגָרִיכֶם? זֶה
יֵצֵר הָרַע, כּוֹלָל זִכְרֵי וְנִקְבָּה.
חֲסִירוֹנוֹת שֵׁשׁ בְּכֶם, שֶׁיֵּצֵר הָרַע
יּוֹרֵד תָּמִיד לְחִסְרוֹן, וְלֹא עוֹלָה.

בַּמִּסְאָבוּ מוֹרִידִין, בַּמִּסְאָבוּ מוֹרִידִין תְּדִיר,

נִפְקוּ אִסְתִּים פּוֹם מַעֲרָתָא, וְלֹא אֶתְחַזִּי כָּלֵל.
חֲמוּ הֵהוּא נֶשֶׁרָא, דִּהְוָה נַחִית מֵהֵהוּא אֵילָנָא,
וְעָאֵל גּוֹ מַעֲרָתָא אַחֲרָא. אֲרַחוּ אֵינוֹן בְּהֵהוּא
וּוֹרְדָא, וְעָאֵלוּ תַמָּן, אֲשַׁכְחוּ הֵהוּא נֶשֶׁרָא אַפּוֹם
מַעֲרָתָא, אָמַר לוֹן עוֹלוּ זַפְאֵי קְשׁוּט חֲבֵרִין,
דִּהָא לֹא חֲמִינָא חֲדוּה דְחֲבֵרוֹתָא, מִן יוֹמָא
דְאֵנָא הָכָא, אֲלֵא בְכוּ.

עָאֵלוּ מֵאִטּוֹ לַפְּרִדָּס אַחֲרָא, וְהֵהוּא נֶשֶׁרָא
בְּהִדְיָהוּ, כִּד מָטוּ לְגַבֵּי אֵינוֹן מְאִרְיָהוֹן
דְּמִשְׁנָה, אֶתְהִדֵּר הֵהוּא נֶשֶׁרָא בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם,
בְּלִבוֹשׁ יָקָר, מְנַהֵרָא כְּוֹתִיָּהוּ, וַיִּתִּיב עֲמָהוֹן
כְּחֻדָא, אָמַר לְאֵינוֹן דִּיתְבִּי, הָבוּ יָקָר לְמֵאִרִי
מִתְנִיתָא דְאֵתוּ הָכָא, דִּהָא מְאִרְיָהוֹן אַחֲמִי לוֹן
פְּלִיאָן רַבְרָבֵן הָכָא. אָמַר חֵד מְנִיָּהוּ, אִית בְּכוּ
סִימָנָא. אָמְרוּ הֵין. אֲפִיקוּ תְרִין וְרִדִין, וְאַרְחוּ
בְּהוּ. אָמְרוּ, תִּיבּוּ מְאִרִי מִתִּיבָתָא, תִּיבּוּ זַפְאֵי
קְשׁוּט, אַחֲדִידוּ בְּהוּ, וַיִּתְּבוּ. בְּהֵיָא שְׁעָתָא,
אוּלְפּוּ תַמָּן תִּלְתִּין הִלְכוֹת, דִּלָּא הוּוּ יִדְעִי
מִקְדַּמַּת דִּנָּא, וְרִזִין אַחֲרֵנִין דְּאוֹרִיָּתָא.

אֶתְהִדְרוּ לְגַבֵּי אֵינוֹן מְאִרִי מִקְרָא, אֲשַׁכְחוּ דִּהוּוּ
אֲמִרִי, (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אִתָּם
וּבִנִּי עֲלִיּוֹן כָּלכֶם. אֲנִי אֲמַרְתִּי, בְּשָׁעָתָא
דְּאֶקְדִּימְתוֹן עֲשִׂיָּה לְשִׁמְיעָה. דִּהָא אֱלֹהִים
אִתָּם וְגו'. כִּיּוֹן דְּאִמְשַׁכְתוֹן בְּתֵר יֵצֵר הָרַע,
אֲכַן כְּאֶדָם תִּמּוֹתוֹן וְגו'. מֶה מִיתָתוֹ שֶׁל אָדָם
אַחִית לִיָּה לַעֲפָרָא, בְּגִין דִּיתְמַחִי הֵהוּא יֵצֵר
הָרַע דִּי בְּגוּיָה, וְהֵהוּא יֵצֵר הָרַע אִיהוּ דְּמִית,
וְאֶתְעַפֵּל בְּגוּיָה. (דף קס"ב ע"ב).

אָמַר הֵהוּא סָבָא דְעֲלִיָּהוּ, אוּף הָכָא כְּתִיב,
וּפְגָרִיכֶם אִתָּם יִפְלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה. מְאִי
פְּגָרִיכֶם. דָּא יֵצֵר הָרַע, כָּלִיל דְּכֹר וְנוֹקְבָא.
חֲסִירוֹנִין דְּאִית בְּכוּ, דִּיֵּצֵר הָרַע נַחִית תְּדִיר
לְחִסְרוֹנָא, וְלֹא סְלִיק. כִּקְדָּשׁ מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין,

בַּקֶּדֶשׁ מַעֲלִים וְלֹא מוֹרִידִים.
בְּשִׁמְאָה מוֹרִידִים תָּמִיד וְלֹא
מַעֲלִים. וְעַל זֶה נִקְרָאוּ פְּגָרִים,
חֲסִרֹנוֹתֵיכֶם, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שְׁמוּאֵל א-ל) אֲשֶׁר פָּגְרוּ מֵעֵבֶר אֶת
[הַ]נַּחַל וְגו'. סוּף הַפֶּסוּק מוֹכִיחַ,
שֶׁכְּתוּב יִפְלוּ, וְלֹא תִפְלוּ. וְעַל כֵּן,
בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְּמוּ אוֹתָם פְּגָרִים
וְשֵׁם יְמוֹתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁרָצוֹן הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁמִיד אוֹתָם פְּגָרִים
מִהָעוֹלָם לְעוֹלָם.

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָאִי, צְדִיקִי
אֲמַת, הַכֶּנְסוּ וּרְאוּ, שֶׁהָרִי רְשׁוּת
נִמְסְרָה לָכֶם לְהַכְנִס עַד אוֹתוֹ
מְקוֹם שֶׁפְּרָכַת פְּרוּסָה. אֲשֶׁרִי
חִלַּקְכֶם. קָמוּ וּנְכַנְסוּ לַתּוֹךְ מְקוֹם
אֶחָד, וְהָיוּ שֵׁם בְּעָלֵי אֲגָדָה,
וּפְנִיָּהֶם מְאִירִים כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ.
אָמְרוּ, מִי אֵלֶּה? אָמַר לָהֶם, אֵלֶּה
בְּעָלֵי אֲגָדָה, וְרוֹאִים בְּכָל יוֹם אוֹר
הַתּוֹרָה כְּרָאוּי. עֲמְדוּ וְשִׁמְעוּ כִּמָּה
דְּבָרִים חֲדָשִׁים בַּתּוֹרָה, וְלֹא נִתְּנָה
לָהֶם רְשׁוּת לְהַכְנִס לַתּוֹכָם.

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָאִי, הַכֶּנְסוּ
לְמָקוֹם אַחֵר וּתְרֹאוּ. נִכְנְסוּ לַתּוֹךְ
גִּנָּה אַחֲרָת, וּרְאוּ גַם כֵּן כּוֹרִים
קְבָרִים, וּמִיד מִתִּים, וּחוֹזְרִים
חַיִּים בְּגוּפּוֹת מְאִירִים קְדוּשִׁים.
אָמְרוּ לוֹ, מַה זֶּה? אָמַר לָהֶם, זֶה
עוֹשִׂים בְּכָל יוֹם, וּמִיד שְׁשׁוּכְכִים,
מִתְעַפְּלֹת אוֹתָהּ זִהְמָה רָעָה
שֶׁקָּבְלוּ בַּתְּחִלָּה, וְעוֹמְדִים מִיד
בְּגוּפֵיהֶם חֲדָשִׁים מְאִירִים, בְּאוֹתָם
גּוֹפִים קְדוּשִׁים שֶׁעֲמְדוֹ עַל הַר
סִינִי, כִּמּוֹ שֶׁאֵתָם רוֹאִים, עֲמְדוֹ
כֻּלָּם עַל הַר סִינִי בְּגוּפֵיהֶם לֹא
לְכָלֹךְ כָּלֵל. פִּיּוֹן שֶׁהִמְשִׁיכוּ
עֲלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, חֲזְרוּ בְּגוּפֵיהֶם
אַחֲרֵיהֶם שֶׁל גּוּפִים רְאוּשׁוֹנִים,
גּוּפִים נִכְרִיִּים, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת
א-ב) וַיִּתְּנָצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵים
מִהַר חוֹרֵב.

קוֹל הַתְּעוֹרֵר: לְכוּ הַתְּכַנְסוּ, הָרִי
אֶהְיָאב עוֹמֵד עַל עֲמְדוֹ, וְכָל

וְלֹא מַעֲלִין. וְעַל דָּא אַקְרוּן פְּגָרִים, חֲסִרֹנִין
דְּלִכּוּן. כִּמָּה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוּאֵל א-ל) אֲשֶׁר פָּגְרוּ
מֵעֵבֶר אֶת הַנַּחַל וְגו', סוּפָא דִקְרָא אוֹכַח,
דְּכְתִיב יִפְלוּ, וְלֹא כְתִיב תִפְלוּ. וְעַל דָּא, בַּמִּדְבָּר
הַזֶּה יִתְּמוּ אֵינוֹן פְּגָרִים וְשֵׁם יְמוֹתוֹ, בְּגִין
דְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁינְצָאָה לְהַנִּי
פְּגָרִים מַעֲלָמָא, לְעַלְמָא.

אָמַר לְהוּ רַבִּי אֵילָאִי, זַכָּאִי קְשׁוּט, עוֹלוּ
וּתְחַמּוּ, דְּהָא רְשׁוּ אֶתְמָסֵר לָכוּ, לְמִיַּעַל
עַד הַהוּא אֲתֵר דְּפְרוּכְתָא פְּרִיסָא. זַכָּאָה
חוּלְקָכוֹן. קָמוּ וְעֹאֲלוּ גו' דּוּכְתָא חֲדָא, וְהוּוּ
תַמָּן מְאִרְיָהוֹן דְּאֲגָדָה, וְאַנְפִּיָּהוֹן מְנַהֲרֵן בְּנִהֲרִי
דְּשִׁמְשָׁא. אָמְרוּ מָאֵן אֵלִין. אָמַר לְהוֹן, אֵלִין
מְאִרְיָהוֹן דְּאֲגָדָה. וְחִמָּאֵן בְּכָל יוֹמָא נִהֲרִי
דְּאוּרִיָּיתָא בְּדִקָּא יָאוּת. קִיַּיְמּוּ, וְשִׁמְעוּ כִּמָּה
מְלִין חֲדָתִין בְּאוּרִיָּיתָא, וְלֹא אֲתִיָּהִיב לוֹן רְשׁוּ
לְמִיַּעַל לְגוּיָיָהוּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֵילָאִי, עוֹלוּ לְדוּכְתָא אַחֲרָא
וּתְחַמּוּ. עֹאֲלוּ לְגו' גִּנְתָּא אַחֲרָא, וְחַמּוּ
אוּף הָכִי כְּרָאֵן קְבָרִין, וּמִיד מִתִּין. וּמִתְּהִדְרִין
חַיִּין בְּגוּפִין מְנַהֲרֵן קְדִישִׁין. אָמְרִי לִיָּה, מָאִי
הָאִי. אָמַר לִיָּה, דָּא עֲבָדִי בְּכָל יוֹמָא, וּמִיד
דְּשִׁכְבִּי מִתְעַפְּלָא הַהוּא זִוְהָמָא בִּישָׁא דְקָבִילוּ
בְּקִדְמִיתָא, וְקִיַּיְמִין מִיד בְּגוּפִין חֲדָתִין מְנַהֲרִין,
בְּאֵינוֹן גּוּפִין קְדִישִׁין דְּקִיַּיְמִי עַל טוֹרָא דְּסִינִי,
בְּגוּוֹנָא דְּאֵתוֹן חִמָּאֵן, קִיַּיְמּוּ כֻּלְהוּ עַל טוֹרָא
דְּסִינִי, בְּגוּפִין בָּלָא לְכָלוּכָא כָּלֵל, פִּיּוֹן
דְּאִמְשִׁיכוּ עֲלֵיָּהוּ יֵצֵר הָרַע, אֲתִהֲדְרוּ בְּגוּפִין
אַחֲרֵנִין, דְּגוּפִין קְדָמָאִין, גּוּפִין נוֹכְרָאִין, הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (שְׁמוֹת א-ב) וַיִּתְּנָצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֲדֵים מִהַר חוֹרֵב.

קָרָא אֲתַעֲר, זִילוּ אֲתַפְּנְשׁוּ, הָא אֶהְיָאב קָאִים
עַל קִיַּיְמִיָּה, וְכָל אֵינוֹן קִתְּדָרְאִין קָמִיָּה.

אוֹתָן קִתְּדָרוֹת עָמוּ. לְשַׁעַה פָּרְחוּ כָלָם וְלֹא רָאוּ דָבָר. נִשְׁאָרוּ לְבַד פֶּתַח אֵילָנוֹת הַגֶּנֶז. רָאוּ פֶתַח אַחֵר, נִכְנסוּ לָשֶׁם, רָאוּ הֵיכַל אֶחָד, נִכְנסוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. שְׁנֵי עֲלָמִים הָיוּ שָׁם. הִרִימוּ עֵינֵיהֶם, וַיִּרְאוּ מִשְׁכָּן אֶחָד מֵרָקֶם בְּכָל מִינֵי צִיּוּרִים וּגְנוּנִים שֶׁל הָעוֹלָם, וַעֲלִיו פְּרוּסָה פְּרִיסַת אוֹר נֹצֵצַת שֶׁלֹּא יְכוּלוֹת הָעֵינַיִם לְהִסְתַּפֵּל. (וכפי שני מילין ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת הפרכת שלא ראו) מִשֶּׁם וְהִלָּאָה לֹא רָאוּ כָלוּם.

הֶרְבֵּינוּ אֲזַנְנִים, וְשָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה אוֹמֵר: בְּצִלָּל רְבִיעִי הוּא לְאוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים. יוֹסֵף רְבִיעִי הוּא תוֹף אוֹרוֹת אָדָם הִרְאִשׁוֹן. עֲלִיָּה שֶׁל מַעֲלָה חֲבִיבַת הַכֹּל, עֲלִיָּה כְּתוּב (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הֵהִינּוּ בִקְדָשׁ וְגו'. מִי שֶׁיִּסְתַּפֵּל וַיִּרְאֶה, יִסְמָאוּ עֵינָיו. מִי שֶׁלֹּא יִסְתַּפֵּל, יִרְאֶה וַיִּפְתַּחוּ עֵינָיו. עַץ שֶׁל שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה, כִּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה, יִקָּח וַיַּעֲמֵד. אִם לֹא מִתְּכַוֵּף, נָחַשׁ רַע יֵאָכֵל אוֹתוֹ. מִי שֶׁמְכַנֵּס שְׁנֵי כְּרוֹבִים לִפְנֵים, רְצוּנוֹ יַעֲשֶׂה. מִי שֶׁמַּעֲצֵן רְחוֹק מֵרְצוּנוֹ, קָרֵב הַתִּינוֹק שֶׁלֶם לְהִתְקַבֵּל. פֶּסֶק אוֹתוֹ הַקּוֹל.

אָמְרוּ אוֹתָם שְׁנֵי עֲלָמִים, סִימָן יֵשׁ בָּכֶם? אָמְרוּ, הֵן. הוֹצִיאוּ שְׁנֵי שׁוֹשְׁנִים וְהִרְיָחוּ בָהֶם. אָמְרוּ, שָׁבוּ עַד שֶׁתִּשְׁמְעוּ שְׁנֵי דְבָרִים בְּסוּדוֹת עֵתִיקִים מִתּוֹף רִאשִׁי הַיִּשִּׁיבָה, וַיְהִי תְּמִיד בְּסוּד בְּתוֹכָכֶם. אָמְרוּ, הֵן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל הַדְּבָרִים הִלְלוּ וְכָל מֶה שֶׁרָאוּ, כְּתוּב. וּכְשֶׁהִגִּיעוּ לָכָאן, הָיָה כְּתוּב (תהלים ט) אֲשַׁמְרָה דְּרַכִּי מִחֲטֹא בִלְשׁוֹנִי. וְאָנֹכִי שֶׁאֵילָנָא לְאָבִי אָבָא, כְּמֶה הָיוּ אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים? וְאָמַר לִי, חֲיִיד בְּנִי, אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים בְּנוֹ עוֹלָמוֹת וְהִתְרִיבוּ עוֹלָמוֹת מִי שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

לְשַׁעֲתָא פָּרְחוּ כָלָהוּ, וְלֹא חָמוּ מְדִי, אֲשַׁתְּאָרוּ בְּלַחֲוִדֵיהֶו תַּחוֹת אֵילָנִין דְּגִנְתָּא. חָמוּ פֶתַח אַחֵרָא, עָאלוּ תַּמָּן, חָמוּ הֵיכְלָא חָדָא, עָאלוּ וַיִּתִּיבוּ תַּמָּן. תָּרִין עוֹלִימִין הָווּ תַּמָּן. זָקְפוּ עֵינֵיהֶן, וְחָמוּ חַד מִשְׁכָּנָא מֵרָקֶמָא בְּכָל זֵינִי צִיּוּרִין וּגְנוּנִין דְּעֵלְמָא, וְעֲלִיָּה פְּרִיסַת דְּנִהוּרָא מְנַצֵּצָא, דִּלָּא יְכַלִּין עֵינֵיהֶן לְאַסְתַּכְּלָא (וכפון תרין מילין חמו גו' ההוא משכנא עד אחר פרוכתא פריסא דלא חמו),

מִתַּמָּן וְלִהְלָאָה לֹא חָמוּ כָלוּם.

אֶרְבִּינוּ אוֹדְנִין, וְשָׁמְעוּ חַד קוֹל דִּהוּה אָמַר, בְּצִלָּל רְבִיעִיָּה אִיהוּ לְנִהוּרִין עֲלִיָּין. יוֹסֵף רְבִיעִיָּה אִיהוּ גו' נִהוּרִין דְּאָדָם קְדָמָאָה. סְלִיקוּ דְלַעֲלִילָא, חֲבִיבָא דְכָלָא. עֲלִיָּה פְּתִיב, (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הֵהִינּוּ בִקְדָשׁ וְגו'. מֶאֱן דִּיִּסְתַּפֵּל וְחָמִי, יִסְמוֹן עֵינֵיהֶן. מֶאֱן דִּלָּא יִסְתַּפֵּל, חָמִי וְאַתְּפֶתַח. אֵילָנָא דְתַמָּנִי סְרִי, כַּד פְּפִיָּה, יִזְקוּף וַיִּתְקַיֵּים. אִי לֹא כְּפִיָּה, חוּיָא בִישָׂא אָכִיל לִיָּה. מֶאֱן דְּעָאל תָּרִין כְּרוֹבִין לָגוּ, רַעוּתִיָּה אֲתַעְבִּיד. מֶאֱן דְּמַעֲיִין, רַחֲקִי מֵרַעוּתִיָּה. קָרְבָּנָא דְרַבִּיָּא, שְׁלִים לְאַתְקַבְּלָא. פֶּסֶק הֵהוּא קָלָא. אָמְרוּ אֵינּוֹן תָּרִין עוֹלִימִין, סִימָנָא אֵית בְּגוּיִיכוּ. אָמְרוּ הֵין. אֲפִיקוּ אֵינּוֹן תָּרִין וְרִדִּין, אֶרְחוּ בָּהוּ, אָמְרוּ תִיבוּ, עַד דְּתִשְׁמְעוּן תָּרִין מְלִין, בְּרִזִּין עֵתִיקִין, מְגוּ מְאִרִי מְתִיבָתָא, וַיְהוֹן תְּדִיר בְּרִזָּא בְּגוּיִיכוּ. אָמְרוּ הֵין.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל הָגִי מְלִין, וְכָל מֶה דְּחָמוּ, כְּתוּב. וְכַד מְטוּ הֶכָא, הָוָה כְּתִיב (תהלים ט) אֲשַׁמְרָה דְּרַכִּי מִחֲטֹא בִלְשׁוֹנִי. וְאָנֹכִי שֶׁאֵילָנָא לְאָבִי אָבָא, כְּמֶה הָיוּ אֵינּוֹן תָּרִין מְלִין, וְאָמַר לִי חֲיִיד בְּרִי, אֵינּוֹן תָּרִין מְלִין, בָּאֲנוּ עֲלָמִין, וְחִרְיָבוּ עֲלָמִין, מֶאֱן דְּאֲשַׁתַּמֵּשׁ בָּהוּ.

וְאָמַר לִי, חֲיִיד בְּנִי, אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים בְּנוֹ עוֹלָמוֹת וְהִתְרִיבוּ עוֹלָמוֹת מִי שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

בִּינן דְּשַׁמְעוּ אֵלֶיךָ מִלִּין, אָמְרוּ אֵינֶנּוּ
יְנוּקִי, פּוֹקוּ פּוֹקוּ, לֵית לָכוּ רְשׁוּתָא יְתִיר
לְמִשְׁמַע. אִפִּיק חַד מִנֵּיהּ, תְּפִיחַ אֶחָד, וְיָהֵב
לוֹן. וְאָמַר, אֲרַחוּ בְדָא, אֲרַחוּ בֵּיה, וְנִפְקוּ,
וּמִכָּל דְּחִמּוֹ לֹא אָנְשׁוּ כָּלוּם. נִפְקוּ.

הָא מִמָּנָא אַחֲרָא, אַתָּא אָמַר לוֹן, חֲבֵרְיָא, רַבִּי
אֵילָאִי שְׁדַרְנִי לָכוּ, תּוֹרִיכוּ לִיה הָכָא אָפּוּם
מְעַרְתָּא, וְהוּא יִיתִי וְיִודַע לָכוּ מַלִּין עַלְאִין
דְּלֹא יִדְעָתוּן. דְּאִיהוּ תִּבְעַ מְגוּ (דף קס"ג ע"א)
מְתִיבְתָּא, דִּיהָא לִיה רְשׁוּ לְגַלְאָה לָכוּ מַלִּין.
נִפְקוּ בְּהִדְיָה וְאוֹרִיכוּ אָפּוּם מְעַרְתָּא, וְהוּ
מִהֲדַרִּין מַלִּי דָא לְדָא, מִכָּל מַה דְּחִמּוֹ וְאוֹלְפּוּ
תַּמָּן.

אֲדַהְבִּי, הָא רַבִּי אֵילָאִי אַתָּא, נָהִיר כְּשִׁמְשָׁא.
אָמַר לִיה אוֹרִייתָא חֲדָתָא שְׁמַעְתָּא.
אָמַר לוֹן וְדָאִי, וְרְשׁוּ יָהֵבוּ לִי לְמִימַר לָכוּ מַלִּי.
אֲתַחֲבֵרוּ כַּחֲדָא אָפּוּם מְעַרְתָּא, וְיָתְבוּ. אָמַר
לוֹן זַכָּאִין אַתּוּן, דְּאַחֲמִי לָכוּן מְאִרִּיכוּן פְּגִוּוֹנָא
דְּעַלְמָא דְּאַתִּי, וְהָא לֵית לָכוּ דְּחִילוּ וְאַמְתָּנוּ,
אָמְרוּ וְדָאִי הָא אַתְּנָשִׁי מִנָּן אֲרַחָא דְּבִנִּי נָשָׂא,
וְתוֹוָהָא אִיהוּ עַל כָּל מַה דְּחִמִּין בְּהָאִי טוֹרָא.
אָמַר לוֹן, חֲמִיתוּן אֵלֶיךָ טוֹרָא, כְּלָהוּ רְאִשֵׁי
מְתִיבְתִּי לְעַמָּא דָא דְּבִמְדַּבְרָא. וְזָכוּ
הַשְׁתָּא, מַה דְּלֹא זָכוּ כִּד הוּוּ בְּחִיזִין. וְאֵלֶיךָ
רִישֵׁי מְתִיבְתִּי, כְּלָהוּ בְּרִישׁ יָרְחִי וְשַׁבְתִּי
וּמוֹעֲדֵיִיא, מִתְּפַנְשֵׁי לְגַבִּי טוֹרָא דְּאַהֲרֹן כֹּהֵנָא,
וּמִתְעַרְי לְגַבִּיהָ, וְעַלְאִין גּוֹ מְתִיבְתָּא דִּילִיהָ,
וּמִתְחַדְשֵׁן תַּמָּן, בְּדִכּוּ דְּטַלָּא קְדִישָׁא דְּנַחֲתִית
עַל רִישִׁיהָ, וּמִשַּׁח רַבּוּ דְּנָגִיד עָלֶיהָ, וְעַמִּיָּה
מִתְחַדְשֵׁן כְּלָהוּ בְּחִדּוּשֵׁין דְּרַחֲמִין דְּמִלְכָּא
קְדִישָׁא, עַד דְּאַקְרִי הָכָא מְתִיבְתָּא דְּרַחֲמִימוּתָא.
וְאִיהוּ נָטִיל בְּכָל מְתִיבְתָּא, בְּטַמִּירוּ דְּקִיק
מִתְעַפְפֵן כְּנִשְׁרִין גּוֹ מְתִיבְתָּא דְּנִהוּרָא,

בִּין כִּף הָרִי רַבִּי אֵילָאִי כָּא מְאִיר
כְּשִׁמְשָׁא. אָמַר לוֹ, תּוֹרָה חֲדָשָׁה
שְׁמַעְתָּ? אָמַר לָהֶם, בּוֹדָאִי! וְנִתְּנוּ
לִי רְשׁוּת לִזְמַר לָכֶם דְּבָרִים.
הִתְחַבְּרוּ כָּאֶחָד עַל פִּי הַמַּעֲרָה
וְיֵשְׁבוּ. אָמַר לָהֶם, צְדִיקִים אַתֶּם,
שְׂרַבּוּנְכֶם הָרָאָה לָכֶם כְּמוֹ הָעוֹלָם
הַכָּא, וְהָרִי אֵין לָכֶם פֶּסֶד וְאִימָה.
אָמְרוּ, וְדָאִי הָרִי נִשְׁכַּח מֵאַתְּנוּ
דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם, וְתַמְיָהּ הִיא עַל
כָּל מַה שְׂרָאִינוּ בְּהָר הַזֶּה.
אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם הָרִים אֵלֶּה?
כָּלֶם רְאִשֵׁי יִשְׁיבוֹת לְעַם הַזֶּה
שְׂבַמְדָּבָר. וְזָכוּ כַּעַת מַה שְּׁלֹא זָכוּ
כְּשֶׁהָיוּ בַּחַיִּים. וְאַלֶּה רְאִשֵׁי
יִשְׁיבוֹת, כָּלֶם כְּרָאִשֵׁי חֲדָשִׁים
וְשַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדִים מִתְּפַנְסִים לְהָר
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּמִתְעוֹרְרִים אֵלָיו,
וְנִכְנְסִים לְתוֹךְ יִשְׁיבֹתוֹ
וּמִתְחַדְשִׁים שֵׁם כְּטֹהֵר הַטֵּל
הַקָּדוֹשׁ שִׁיּוֹרֵד עַל רִאשׁוֹ, וְשִׁמֶן
מִשְׁחָה שְׁשׁוּפֵעַ עָלָיו, וְעַמּוֹ
מִתְחַדְשִׁים כָּלֶם בְּחִדּוּשִׁים
אַהֲבִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, עַד
שֶׁנֶּקְרָא כָּאֵן יִשְׁיבֹת הָאֵהָבָה.
וְהוּא לֹקַח בְּכָל יִשְׁיבָה, בְּסֹתֵר
דְּקִיק מִתְעוֹפְפִים כְּנִשְׁרִים לְתוֹךְ

ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכלם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.

ואין מי שיראה את משה, שהרי אותו מסוה שעל פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה, ופרגוד פוסק, ולא פוסק בתוכם. וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים. וכפי חדושי אור התורה שמאירה, כף מאירים אותם עננים.

ונחיים קלושים בדיקיות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה. פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם, פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.

משה אמר דבר סתם לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש? בכל אותם מבויעים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע. וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות, ומקורות ומבויעים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר. כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים גם כן באות בזמנים הללו, ואז עולות פלן בתמרות עשן לתוך המדבר הזה, ואותו יום נקרא יום ההלולא. נשים בלילי שפתות ובלילי ימים טובים, פלן באות למרים, ויודעות השתדלות בדיעה של רבון העולם. אשרי דור זה מכל דורות העולם. יוצאים מישיבת משה, ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה שנראים פורחים לישיבה העליונה. על אותו דור פתוב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו.

ואיהי מתיבתא דמשה, וכלהו קיימי לבר, ולא עאלין לגו, בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרון בשמא.

ולית מאן דחמי ליה למשה, דהא ההוא מסוה דאנפוי, פריס קמיה. ושבע ענני יקר סחרניה. אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה. ופרגודא פסיק, ולא פסיק בגוייהו. וכל רישי מתיבתי, לבר מפרוכתא דפרגודא דא. וכל שאר, לבר מאינון עננין. וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא, הכי מנהרן אינון עננין. ואתקלישו בדיקיו דנהורא, עד דאתחזי ההוא מסוה, ומגו ההוא מסוה, חמאן נהורא דנהיר ויתיר מכל נהירין דעלמא. ואינון אנפי משה. אנפוי לא אתחזון כלל, ולית מאן דחמי לון, בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה, בתר כל אינון עננין.

משה אמר מלה סתם לאהרן, ואהרן פריש לרבירבי מתיבתי. במה פריש. בכל אינון מבויעין דאסתמו מניה, פד מטא זמניה דיהושע. והשתא איהו מהדר לון. בכמה פליאן, ומקורין ומבויעין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה.

כל נשין זכין דהאי דרא, אתאן למרים אוף הקא בהגי זמנין. וכדין סלקין פלהו, פתמרות עשן גו מדברא דא. וההוא יומא, אקרי יומא דהלולא. נשין בלילי שפתות ובלילי יומין טבין, פלהו אתאן לגבי מרים, וידעין אשתדלותא בדיעה דמארי עלמא. זכא דרא דא, מכל דרין דעלמא. נפקי ממתבתא דמשה, ופרחי לגבי מתיבתא דרקיעא, ואינון דאתחזון פרחי לגבי מתיבתא עלאה. על ההוא דרא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אלהיו.

פֶּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. מֵה בֵּין תָּם לְתָמִים? בְּאַבְרָהָם כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְחַלֵּף לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. יַעֲקֹב שֶׁהִשְׁתַּלֵּם יוֹתֵר, כְּתוּב בוֹ, (שם כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. לָמָּה נִקְרָא אִישׁ תָּם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִשְׁאָר בוֹ פְּסֻלַּת כָּלָל, שֶׁהָיָה פְּרִיעָה הִיָּתָה בוֹ.

בְּמָה נִפְרַע (פְּרִיעָה הִיָּתָה בוֹ שְׁנִפְרַע) וְנִשְׁתַּר מֵאוֹתָהּ פְּסֻלַּת? מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁמִּחְזֵק פְּסֻלַּת, שְׁלֹתוֹף מְקוֹם הַפְּרִיעָה שׁוֹרָה, הוּא שׁוֹר, דְּמִוּת הַשְּׂמָאל שֶׁל כֶּסֶף שָׁלוֹ. וְאוֹתוֹ שׁוֹר נִקְרָא שׁוֹר תָּם, שֶׁהָיָה מְרַפֵּכַת הַכֶּסֶף, וְשֵׁם שֶׁל בְּרִית יֵשׁ בוֹ. וְעַל זֶה שׁוֹר זֶה נִקְרָא תָם, וַיַּעֲקֹב אֲחֻזּוֹ בוֹ בְּתוֹכוֹ, וּבְשׁוֹר זֶה עוֹשִׂים פְּרִיעָה, וּמַעֲבִירִים זֶהֱמַת הַפְּסֻלַּת כָּלָה.

בְּמִשְׁנֵת בְּצֻלָּל כְּתוּב, (שם ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשָׂרָה כְּתוּב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב זְכִירָה. לָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁזְּכוֹר נִרְשָׁם בַּיַּעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּרִית שְׁלֵם כְּשֶׁנִּצְעָשָׂה (בְּשׁוֹלָד) יוֹסֵף, וּבְמָה? כְּשֶׁנִּטַּל שׁוֹר עִמּוֹ שֶׁלֹּא יִתְחַזֵּק לְצַד הָאֲחֵר, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָא יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹר שֶׁלָּקַח יַעֲקֹב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹר.

וְרֵאִי, וְאוֹתוֹ שׁוֹר שׁוֹר תָּם, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלִיט, בַּעַל הַבֵּית, שְׁאוֹתוֹ שׁוֹר תָּם שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שׁוֹר מוֹעֵד בְּצַד עֲרֵלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה מְמַנִּים עַל הַחֻקִּים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ עַד דְּרָגָה אַחֲרֹנָה שֶׁנִּקְרָאת 'שְׂאִי"ה', אוֹתוֹ שֶׁמִּפִּיל בְּתִי הַעוֹלָם שֶׁלֹּא דָרִים בָּהֶם אֲנָשִׁים. וְכָלֵם יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ שׁוֹר מוֹעֵד. וְזֶה בְּחִבּוּר עִם חֲמוּר רַע. וּמִשּׁוּם זֶה (דברים כב) לֹא תַחְרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבְחֲמוּר יַחְדּוֹ, כְּדִי לֹא לַעְזוֹר אוֹתָם.

פֶּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יי אֱלֹהֶיךָ. מֵה בֵּין תָּם לְתָמִים. בְּאַבְרָהָם כְּתִיב, (בראשית יז) הִתְחַלֵּף לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. יַעֲקֹב דְּאִשְׁתָּלִים יִתִּיר, כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. אָמַאי אִקְרִי אִישׁ תָּם. בְּגִין דְּלֹא אִשְׁתָּאָר בֵּיהּ פְּסֻלַּת כָּלָל, דִּהָא פְּרִיעָה הָיָה בֵּיהּ.

בְּמָה אִתְּפָרַע, (ס"א פְּרִיעָה הָיָה בֵּיהּ דְּאִתְּפָרַע) וְאִתְּדַפֵּי מֵהוּא פְּסֻלַּת בְּגִין דִּהוּא אִתְר דְּאִתְקִיף לְפְסֻלַּת, דְּלָגוּ אִתְר דְּפְרִיעָה שְׂאִרִי, אִיהוּ שׁוֹר, דִּיוּקְנָא דְשְׂמָאלָא דְכֶרְסִינָא דִילִיָּה. וְהוּא שׁוֹר, אִקְרִי שׁוֹר תָּם. דִּהָא רִתִּיכָא דְכֶרְסִינָא, רְשִׁימָא דְבְּרִית אִית בֵּיהּ. וְעַל דָּא, הָאִי שׁוֹר אִקְרִי תָם. וַיַּעֲקֹב אֲחִיד בֵּיהּ בְּגִוּוּיָּהּ, וּבְהָאִי שׁוֹר עֲבִיד פְּרִיעָה, וְאִעְבֵּר זִוְהָמָא דְפְסֻלַּת כָּלָא.

בְּמִתְנִיתָא דְּבִצְלָל כְּתִיב, (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשָׂרָה כְּתִיב פְּקִידָה, (בראשית כא) וּבְרַחֵל כְּתִיב זְכִירָה, אָמַאי. בְּגִין דְּזְכוֹר אִתְרְשִׁים בַּיַּעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּרִית שְׁלֵם, כִּד אִתְעֲבִיד (ס"א אִתְחַלֵּל) יוֹסֵף. וּבְמָה. כִּד נִטַּל שׁוֹר בְּהִידִיָּה, דְּלֹא יִתְקִיף לְסִטְרָא אַחֲרָא. וּבְגִין כֶּף, אִתְקִרִי יוֹסֵף (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר דִּהוּא שׁוֹר (דף קס"ג ע"ב) דְּנִטַּל יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ. וְרֵאִי, וְהוּא שׁוֹר שׁוֹר תָּם, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלִיט, מְאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, דִּהוּא שׁוֹר תָּם שְׂאִרִי בְּגִוּוּיָּהּ. בְּגִין דְּאִית שׁוֹר מוֹעֵד בְּסִטְרָא עֲרֵלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה גְּרִידִינִי נִימוּסִין נִפְקִין מִנִּיהּ, עַד דְּרָגָא בְּתִרְיִיתָא דְּאִקְרִי שְׂאִי"ה. הוּא דְּאִפִּיל בִּיתִין דְּעֵלְמָא, דְּלֹא דִיִּירִין בְּהוּ בְּגִי נָשָׂא. וְכִלְהוּ נִפְקִי מֵהוּא שׁוֹר מוֹעֵד. וְדָא בְּחִבּוּרָא דְּחֲמוּר בִּישָׂא. וּבְגִין כֶּף (דברים כב) לֹא תַחְרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבְחֲמוּר יַחְדּוֹ. בְּגִין דְּלֹא לַאֲתַעֲרָא לָהּ.

ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות, ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם. ומיהו א' סוד ו' ו'. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה את"ם, והוא אָמ"ת. (מכ"ה ז) תתן אמת ליעקב. כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הפל.

אברהם לא הצטווה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוף דרגותיו, שנקראו כאחד ים, והינו תמים. אחר כך התעלה אברהם, ונכנס פנימה, ונקשר עם ימין העליון.

תמים תהיה עם ה' אלהיך ודאי, כמו שהוא תמים, כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים, עמו ודאי. במה נעשה בן אדם תמים, שיהיה ת"ם י"ם? ת"ם - כמו שנתבאר. י"ם - כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו לעולמים. (שתי נסחאות) גם אתה כמו זה, להעביר מן דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות כך דרגות קדושות, סוד של הי"ם, ודרגה קדושה ת"ם, כנגד א' סוד של יעקב. בן אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כמו זה ממש.

בעת פרש מה שפרש בישיבה, שהלכנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגונים נוצצים בה ומרקמים, והיא כאותו יפי ולבן השמש ממש. ובאותו היום שלה בתוך שבועים שנה יוצא דג אחד, ומוציא ממנה גון תכלת, והיא לזכחת גון זה ומתקינה אותו, ומתחפה בחוץ בגון הזה.

לא שגון זה הוא לבושה, שהרי (משלי לא) שש וארגמן לבושה. אבל צפוי חיצוני הוא הגון הזה. כמו זה היה המשפן, שכלו ביפי מרקם לפניו, ואחר כך - (במדבר ד) ופרשו בגד כליל תכלת. מה

ובהוא מתיבתא דבצלאל, וכן בתרין מתיבתא, ויעקב איש תם, בעלה דהוא תם. ומאן איהו א' רזא דו"ו. וכד הו' כלל זכר ונוקבא כחדא, כדין נטיל כל אתון אלין את"ם, ואיהו אָמ"ת. (מכ"ה ז) תתן אמת ליעקב, כלל זכר ונוקבא כחדא, שלימו דכלא.

אברהם לא אתפקד על פריעה, וכד עאל, עאל להאי תם, ולגו דרגין דיליה, דאקרון כחדא ים. והיינו תמים. לבתר אסתלק אברהם, ועאל לגו, ואתקשר עם ימינא עלאה. תמים תהיה עם יי אלהיך ודאי, כמה דאיהו תמים כללא חדא, אוף אנת תהא עמיה תמים, עמיה ודאי. כמה אתעביד בר נש תמים, דיהא ת"ם ים. תם כמה דאתמר. י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרון י"ם, ולא אתפרשן מניה לעלמין. (תרי נוסחי) אוף אנת כגוונא דא, לאעדא מנה דרגין נוקראין, ולא אתקשרא בתמים, למיהוי כך דרגין קדישין, רזא דים, ודרגא קדישא, ת"ם. לקבלא א' רזא דיעקב. בר נש אצטריך למיהוי בכל יומא, ת"ם י"ם. כגוונא דא ממש.

השתא פריש מאן דפריש, במתיבתא, דסיהרא קדישא שפירא, איהו בחורו, וכל גוונין מנצצין בה ומרקמן, ואיהו כהוא שפירו וחרורו דשמשא ממש. ובהוא ימא דילה, גו שבעין שנין, נפקא נונא חדא, ואפיק מניה גוון תכלת, ואיהי נטלא גוון דא, ותקינת ליה, ואתחפייא לבר בהאי גוון.

לאו דהאי גוון לבושא דילה, דהא (משלי לא) שש וארגמן לבושה. אבל חופאה דלבר האי גוון הוא. כגוונא דא הוה משכנא, דכוליה בשפירו מרקמא לגו, ולבתר (במדבר ד) ופרשו

הטעם? משום שפתחת ים זה יש מצולות י"ם, כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתפל. וכשמסתפלים, מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עינם לשלט, והיא מתתקנת לפנים בכל גונים מרקמים פראוי, מתתקמים לארבעת צדדי העולם.

כמו זה בן אדם שלובש ציצית, נעשה בכל יום תמים. ת"ם, בארבע כנפים מתקנות פראוי. י"ם, באותו תכלת של הדג של שבעים דרגות הים, צד הרע כשמסתפל באדם זה לא יכול להזיקו בעין הרע, ואז הוא תם י"ם עם ה' אלהיו ממש בתקון אחד, הוא למעלה, והוא למטה. אחר כך מסתלקת היא לתוף דרגות עליונות. גם כך הבן אדם עולה הוא אחר כך בתפלין לתוף דרגות עליונות. ועל זה תמים תהיה עם ה' אלהיו, עמו ודאי. ודאי בשעה אחת, ברגע אחד, היא מתקנת למעלה, ובן אדם מתקן למטה.

אמר רבי אילאי, כל אלו של כאן, כמו זה מתקנים להיות כל אחד תמים עם ה'. ועל סוד זה, במדבר הזה יתמו. אם תאמרו שפשוטאמר, לרע נאמר - כך זה בודאי, שהיה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, מקום שה' שרוי שם, להיות פנים בפנים כאחד עמו, וכעת כל אחד היה תמים במדבר זה לחוץ, מקום רחוק ממש, שלא יסתכל פנים בפנים אתו להיות עם ה' פראוי. ושם ימותו, כמו שראיתם שעושים בכל יום.

אשרי חלקכם, חברים קדושים, שזכיתם לכל זה. שתי מערות אלה אחרות שלכם, שלא תמצאו

בגד כליל תכלת. מאי טעמא. בגין דתחות ים דא, אית מצולות י"ם, כלל דכר ונוקבא, ואית לון עינא בישא לאסתפלא, וכד מסתפלין, זמין לעיניהו גוון תכלא, ולא יכלא עינייהו לשלטא, ואיהי אתתקנת לגו, בכל גוונין מרקמן כדקא יאות, מתתקמן לארבע סטרין דעלמא.

בגוונא דא בר נש דלביש ציצית, אתעביד בכל יומא תמים. ת"ם, בארבע כנפים מתקנן כדקא יאות. י"ם, בההוא תכלת דנונא, דשבעין דרגין דימא, סטרא בישא כד אסתפל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא. וכדין איהו תם י"ם, עם יי אלהיו ממש, בתקונא חדא, איהי לעילא, ואיהו לתתא.

לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין. אוף הכי בר נש, אסתלק איהו לבתר בתפלין, גו דרגין עלאין. ועל דא תמים תהיה עם יי אלהיו, עמיה ודאי. ודאי בשעתא חדא, ברגעא חדא, איהי אתקנת לעילא, ובר נש אתקן לתתא.

אמר רבי אילאי, כל אלין דהכא, בגוונא דא מתקנן, למהוי כל חד תמים עם יי. ועל רזא דא, במדבר הזה יתמו. אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר, הכי הוא ודאי, דהיה לון למהוי כל חד תמים עם יי בארעא קדישא, אתר דיי שארי תמן, למהוי אפין באפין פחדא עמיה, והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר, אתר רחיק מתמן, דלא יסתפל אנפין באנפין בהדיה למהוי עם יי כדקא יאות. ושם ימותו, כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא.

ובאה חולקכון חברייא קדישין, דזכיתון לכל האי. הני תרי מערתי אחרנין דילכו,

כָּל זֶה שֶׁשָּׂם, שֶׁהֵם תוֹךְ יְשִׁיבַת מִשָּׁה יוֹשְׁבִים מֵרְחוֹק. וְעַל זֶה פָּתוּב בַּמִּשָּׁה, (במדבר יב) עָנוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם. וְנִבְיָא עֲלֵיוֹן קִבְלָם לִישִׁיבָתוֹ מִיּוֹם שֶׁהִתֵּר לְרֹאוֹת כָּל זֶה עַד אוֹתָהּ שְׁעָה שְׁבַעַה יָמִים. וְהָרִי לֹא הָיוּ מְסַתְּפִלִים בְּעוֹלָם הַזֶּה כָּלוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֵילָאִי, צְדִיקִים קְדוּשִׁים, אָמַר לָכֶם דְּבָרִים שֶׁשֶּׁמַּעְתֶּם. וְדָבָר רֵאשׁוֹן כְּשֶׁתִּדְעוּ מִדִּידַת הַמִּשָּׁחָה בְּשֵׁם חֲקוּק מִפְּרֶשׁ, תִּדְעוּ (שֶׁאֵף עַל גַּב) שֶׁבְּצִלָּל הוּא רִבִּיעִי שֶׁל אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים, שֶׁכְּתוּב (שמואל לא) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבִדְעָתָה. מִי שֶׁלֹּא הִסְתַּפֵּל, רוּאֵה וְנִפְקָח. מִי שֶׁלֹּא הִסְתַּפֵּל בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים טְמִירִים, מֵה לְמַעַלָּה מֵה לְמַטָּה וְכוּ', עֲתִיד הוּא לְהַפְקֵחַ בַּתּוֹרָה וּלְפַקֵּחַ בָּה עֵינָיו. עַץ שֶׁל שְׁמוֹנֶה עָשָׂר, שְׁדֵרֶת הֵבֶן אָדָם, כְּשֶׁמִּתְכַּוֵּף לִפְנֵי רְבוּנוֹ, יִזְקֹף וְיַעֲמִיד לְתַחֲתֵת הַמַּתִּים. אִם לֹא כוֹפֵף בְּמוֹדִים, נַעֲשֶׂה נֶחֱשׁ, וְאֵין לוֹ תְּקוּמָה לְאוֹתוֹ הַזָּמָן.

מִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵין שְׁנֵי כְּרוּבִים פְּנִימָה, מִי שֶׁנִּכְנַס שְׁעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים לְתוֹךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת, נִדְבֵק בְּרְבוּנוֹ, וְיִרְצוֹנוֹ נַעֲשֶׂה. מִי שֶׁמַּעֲזִין בַּתְּפִלָּתוֹ וּמִסְתַּפֵּל בָּה, רְחוֹק מִרְצוֹנוֹ שְׁשׂוֹאֵל. קֶרְפֵּן הַתֵּינוֹק כְּשֶׁמִּקְרִיב אָדָם בְּנוֹ לְבֵית סֵפֶר אוֹ לְמִילָה, זֶה קֶרְפֵּן שֶׁלֵּם לְהַתְקַבֵּל. מִכָּאן וְלֵהֲלָאָה, אֲהוּבִים, לְכוּ.

אֲלֵעֲזָר בְּנֵי, יָפָה אִמְרַת כְּפִי מֵה שְׁלֹמֹה. אָבֵל חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁאֵף עַל גַּב שֶׁרָחֵל הִיָּתָה עֲקָרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, יַעֲקֹב חָכֵם הָיָה. וְאִלְמָלָא לֹא יָדַע יַעֲקֹב שְׁלָאָה אִשְׁתּוּ, לֹא קָבַר אוֹתָהּ בְּמַעֲרָה לְהַתְחַבֵּר עִמּוֹ בַּחֲבוּר אַחֵד, וְיִקְבֵּר אוֹתָהּ מִחוּץ

דְּלֹא תִשְׁפָּחוּ כָּל דָּא תַּמָּן, דְּאֵינוֹן גּוֹ מְתִיבְתָּא דְּמִשָּׁה, יְתִבִּי מֵרְחוֹק. וְעַל דָּא פָּתִיב בַּמִּשָּׁה, (במדבר יב) עָנוּ מְאֹד מִכָּל (דף קס"ד ע"א) הָאָדָם. וְנִבְיָאָה עֲלָאָה, קִבִּיל לוֹן לְמִתִּיבְתָּא דִּילִיָּה, מִיּוֹמָא דְּשֶׁאֲרִי לְמַחְמִי כָּל דָּא, עַד הָהִיא שְׁעָתָא שְׁבַעַה יוֹמִין. וְהָא לֹא הָיוּ מְסַתְּפִלִין בְּהָאֵי עֲלָמָא כָלוּם.

אָמַר לוֹן רַבִּי אֵילָאִי, זַפְּאִין קְדִישִׁין, אִימָא לְכוּ מְלִין דְּשִׁמְעָתוֹן. וּמָלָה קְדָמָאָה כִּד תִּנְדְּעוֹן מִדִּידוֹ דְּמִשְׁחָתָא, בְּשִׁמָּא גְּלִיפָא מִפְּרֶשׁ, תִּנְדְּעוֹן (וְאֵף עַל גַּב) דְּבְּצִלָּל רִבִּיעָאָה אִיהוּ, דְּנִהוּרִין עֲלָאִין. דְּכְתִיב, (שמואל לא) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבִדְעָתָה. מָאן דְּלֹא אִסְתַּפֵּל חָמִי וְאִתְּפַתַּח.

מָאן דְּלֹא אִסְתַּפֵּל, בְּאֵינוֹן תִּלְת מְלִין טְמִירִין, מֵה לְעִילָא, מֵה לְתַתָּא וְכוּ'. זְמַן אִיהוּ לְאִתְּפַתְחָא בְּאוֹרֵייתָא, וּלְפַקֵּחָא עֵינָין בָּה. אִילָנָא דְּתַמָּנִי סָרִי, שְׁדֵרְתוֹ דְּבַר נֶשׁ, כִּד כְּפִיָּה קָמִי מְאֲרִיָּה, יִזְקוּף וְיִתְקַיֵּים לְתַחֲתֵית מִתִּיָּא. אִי לֹא כְּפִיָּה בְּמוֹדִים, אִתְּעַבִּיד חוּיָא, וְלִית לִיָּה תְּקוּמָה לְהֵהוּא זְמָנָא.

מָאן דְּעָאֵל בֵּין תְּרִין פְּרוּבִים לְגוֹ. מָאן דְּעָאֵל שְׁיַעוֹר תְּרִין פְּתָחִין, לְגוֹ בֵּי כְּנִשְׁתָּא, אִתְּדַבֵּק בְּמְאֲרִיָּה, וְרַעוּתִיָּה אִתְּעַבִּיד. מָאן דְּמַעֲזִין בְּצִלּוֹתִיָּה, וְאִסְתַּפֵּל בָּה, רְחוֹק מִרַעוּתִיָּה דְּשֶׁאֵיל. קֶרְפֵּנָא דְּרִבָּנָא, כִּד קֶרֶב בֶּר נֶשׁ בְּרִיָּה לְבִי סִפְרָא, אוֹ לְמִילָה, דָּא קֶרְפֵּנָא שְׁלִים לְאִתְקַבֵּלָא. מִכָּאן וְלֵהֲלָאָה רְחוּמִין, זִילוּ. (חסר).

אֲלֵעֲזָר בְּרִי, שְׁפִיר קְאִמְרַת, כְּפּוּם מֵה דְּאוֹלִיפַת. אָבֵל חֵס וְשְׁלוֹם, דָּאֵף עַל גַּב דְּרָחֵל הָיוּ עֲקָרָא בְּהֵהוּא זִימָנָא, יַעֲקֹב חָכִים הָיוּ. וְאִלְמָלָא לֹא יָדַע יַעֲקֹב, דְּלֹאָה אִנְתְּתִיָּה, לֹא קָבַר לָהּ בְּמַעֲרָתָא,

לאָרץ. אַבֵּל אֶת לֵאָה הַכְּנִיס לְתוֹךְ
הָאָרֶץ, וְרָחַל שָׁם בַּחוּץ. מֵת
יַעֲקֹב, נִקְבַּר בְּתוֹכָהּ בַּחֲבוּר אֶחָד.
כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ כָּל שְׂאֵר הָאֲבוֹת, גַּם
כֵּן אָדָם. מֵתָה חַוָּה בַּתְּחִלָּה,
וַיִּקְבְּרָה שָׁם, וְשָׁם יָדַע אָדָם שֶׁזֶה
מָקוֹם רְאוּי לּוֹ. מֵת אָדָם, נִקְבַּר
בְּתוֹכָהּ בַּחֲבוּר אֶחָד. מֵתָה שָׂרָה,
נִקְבְּרָה שָׁם, וְחַוָּה רָאֲתָה וְשִׁמְחָה
לְקִרְאָתָהּ וְקָמָה וַיִּקְבְּלָתָהּ. שְׁעוֹר
חַוָּה לְגַבִּי שָׂרָה, שְׁעוֹר שֶׁל שְׁתֵּי
אֲמוֹת וְלֹא יוֹתֵר. מֵת אַבְרָהָם,
נִקְבַּר לִיד שָׂרָה בַּחֲבוּר אֶחָד. מֵתָה
רִבְקָה, נִקְבְּרָה שָׁם, וְשָׂרָה רָאֲתָה
וְקָמָה וַיִּקְבְּלָתָהּ. מֵת יַצְחָק, נִקְבַּר
אִתָּהּ בַּחֲבוּר אֶחָד. מֵתָה לֵאָה,
נִקְבְּרָה שָׁם, וְרִבְקָה רָאֲתָה וְקָמָה
וַיִּקְבְּלָתָהּ. מֵת יַעֲקֹב, הִתְחַבֵּר אִתָּהּ
בַּחֲבוּר אֶחָד. וְכָלֵם זָכָר וַיִּנְקְבָהּ
כְּאֶחָד בַּחֲבוּר אֶחָד.

סְדוּרָם אֵיךְ שׁוֹכְנִים? נָשִׁים לִיד
נָשִׁים, וְזָכָרִים לִיד זָכָרִים. אָדָם
בְּרֹאשׁ, חַוָּה סְמוּכָה לּוֹ. שָׂרָה לִיד
חַוָּה. אַבְרָהָם סְמוּךְ לְשָׂרָה. יַצְחָק
סְמוּךְ לְאַבְרָהָם. רִבְקָה סְמוּכָה
לְיַצְחָק. לֵאָה סְמוּכָה לְרִבְקָה.
יַעֲקֹב סְמוּךְ לְלֵאָה. נִמְצָא אָדָם
בְּצַד זֶה וַיַּעֲקֹב בְּצַד זֶה, זֶה רֹאשׁ
וְזֶה סוֹף.

בְּסֵפֶר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הוּא כְּרֹאזִי,
וְכֵן זֶה: אָדָם וְחַוָּה בַּתְּחִלָּה,
וְשָׂרָה וְאַבְרָהָם סְמוּכִים לָהֶם.
יַצְחָק וְרִבְקָה לְזוּיֵת אַחֲרָת, בְּדֶרֶךְ
יֶשׁוּר בְּשׁוּרָה אַחַת. יַעֲקֹב וְלֵאָה
בְּאֲמֻצָּע. וְאוֹתָם נָשִׁים לִיד נָשִׁים,
וְזָכָרִים לִיד זָכָרִים. וְאָדָם וְחַוָּה,
שָׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב וְלֵאָה,
רִבְקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּצַד זֶה,
וְיַצְחָק בְּצַד זֶה, וַיַּעֲקֹב בְּאֲמֻצָּע.
יַצְחָק לִיד אָבִיו לֹא דֶרֶךְ הַעוֹלָם.
וְעַם כָּל זֶה יַעֲקֹב צָרִיף בְּאֲמֻצָּע.

וַיַּעֲקֹב בְּאֲמֻצָּעִיתָא.
יַצְחָק לְגַבִּי אָבוֹהָ לְאוֹרַח עֲלֵמָא. וְעַם כָּל דָּא יַעֲקֹב אֲצִטְרִיף בְּאֲמֻצָּעִיתָא.

לֹא־תִחַבֵּרָא בַּהֲדִיָּה, בַּחֲבוּרָא חָדָא, וַיְהִי קָבִיר
לָהּ לְבַר מֵאֲרַעָא. אַבֵּל לְלֵאָה אָעִיל לָהּ גּוֹ
אֲרַעָא, וַיִּלְרַחֵל שְׁוִי לְבַר. מִית יַעֲקֹב, אֶתְקַבֵּר
בְּגִוּוֹה, בַּחֲבוּרָא חָדָא.

בְּמָה דְּעַבְדּוּ כָּל שְׂאֵר אַבְהֵן, אוּף הָכִי אָדָם.
מֵתָה חַוָּה בְּקַדְמִיתָא, אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן.
וְתַמָּן יָדַע אָדָם, דִּהְיָא דּוּכְתָא אֶתְחַזִּי לִיהּ. מִית
אָדָם, אֶתְקַבֵּר בְּגִוּוֹה בַּחֲבוּרָא חָדָא. מֵתָה שָׂרָה
אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְחַוָּה חֲמָאֵת, וְחִדָּאֵת לְקַבְּלָהּ,
וְקָמַת וַיִּקְבְּלָהּ לָהּ. שְׁיַעוּרָא דְחַוָּה לְגַבִּי שָׂרָה,
שְׁיַעוּרָא דְתָרִין אֲמִין, וְלֹא יִתִּיר. מֵת אַבְרָהָם,
אֶתְקַבֵּר לְגַבִּי שָׂרָה, בַּחֲבוּרָא חָדָא. מֵתָה רִבְקָה,
אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְשָׂרָה חֲמָאֵת, וְקָמַת וַיִּקְבְּלָהּ
לָהּ. מֵת יַצְחָק, אֶתְקַבֵּר בַּהֲדִיָּה בַּחֲבוּרָא חָדָא.
מֵתָה לֵאָה, אֶתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְרִבְקָה חֲמָאֵת,
וְקָמַת, וַיִּקְבְּלָהּ לָהּ. מֵת יַעֲקֹב, אֶתְחַבֵּר בַּהֲדִיָּה
בַּחֲבוּרָא חָדָא. וְכָלֵהוּ דְכָר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא,
בַּחֲבוּרָא חָדָא.

סְדוּרָא דְלַהוֹן הֵיךְ שְׁכָנִי. נָשִׁין לְגַבִּי נָשִׁין,
וְדְכוּרִין לְגַבִּי דְכוּרִין. אָדָם בְּרִישָׁא,
חַוָּה סְמִיךְ לִיהּ. שָׂרָה לְגַבִּי חַוָּה. אַבְרָהָם סְמִיךְ
לְשָׂרָה. יַצְחָק סְמִיךְ לְאַבְרָהָם. רִבְקָה סְמִיךְ
לְיַצְחָק. לֵאָה סְמִיךְ לְרִבְקָה. יַעֲקֹב סְמִיךְ
לְלֵאָה. אֲשֶׁתִּכַּח אָדָם בְּסִטְרָא דָא, יַעֲקֹב
בְּסִטְרָא דָא, דָּא רִישָׁא, וְדָא סִיפָא.

בְּסֵפֶר דְּשְׁלֹמֹה מֶלֶכָא אִיהוּ כְּדָקָא יָאוֹת וְהָכִי
הוּא, אָדָם וְחַוָּה בְּקַדְמִיתָא. וְשָׂרָה
וְאַבְרָהָם סְמִיךְ לּוֹן. יַצְחָק וְרִבְקָה לְזוּיָא אַחֲרָא,
בְּאַרְחַ מִישָׁר בְּשׁוּרָה חָדָא. יַעֲקֹב וְלֵאָה
בְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְאִינוּן נָשִׁין לְגַבִּי נָשִׁין. וְדְכוּרִין
לְגַבִּי דְכוּרִין. וְאָדָם וְחַוָּה, שָׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב
וְלֵאָה, רִבְקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּסִטְרָא דָא, וְיַצְחָק בְּסִטְרָא דָא, וַיַּעֲקֹב בְּאֲמֻצָּעִיתָא.

ובבב"ל אינון זוגין, פמה דאתקברו, הכי יקומון, והכי ישתפחון. לאה תחדדי בהדי משיח, בריה דדוד, דנפיק מנה לגו. רחל תחדדי בהדי משיח, בריה דיוסף, דנפיק מנה לבר מירושלם. וכלא לדוכתייהו.

אל"ן הכא ואלין הכא. דאינון (ס"א מגדלין) מרגלאן דאבן טבא כלהו. בין בלהו מגדלין אית חד מגדל דאבן טבא באמצעיתא. ודא סליק לרום רקיעא, ולא אתחזי השתא, עד ההוא זמנא דיתגלי. רב מתיבתא חמא ליה, והוה רשים ביה לעילא האי קרא, (משלי יח) מגדל עז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב. ופריש רב מתיבתא קרא דא, מגדל עז: דא כנסת ישראל. (דף קס"ד ע"ב) בו ירוץ צדיק: ביה רעותיה דצדיק תדיר. ועל דא, ונשגב ההוא מגדל, דלא ינפול לעלמין, פמה דהוה.

ורבי פרוספדאי חמיד לבא, פריש האי קרא עד לא אסתלק, ופריש שפיר. מגדל עז: דא תיבה, וספר תורה דאיהו עז, לשואה ביה, ולאפקא ליה מגו היכל, דיוקנא דהיכל פנימאה, דמניה נפקא תורה, וההוא מגדל שם יי איהו, ודיוקנא דיליה ואצטריף בשית דרגין.

בו ירוץ צדיק, במאן. במגדל, או בספר תורה. אלא קרא דריש בהאי ובהאי. פד דרש במגדל, אצטריף צדיק דא דליהוי חזן הכנסת, ופאה דקשוט, ודיוקנא דצדיק עלאה. פד דריש לספר תורה, מאן דסליק לספר תורה למקרי אורייתא, אצטריף צדיק. וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מפלהו. שתיתאה, דסליק מאינון שבעה. אמר רבי שמעון, ודאי, דאיהו לא סליק כל יומי, אלא שתיתאה לאינון דסלקין. בו ירוץ צדיק, בספר תורה דברי צדיק דא. ונשגב ממאן.

ורבי פרוספדאי חמיד לבא, פריש האי קרא עד לא אסתלק, ופריש שפיר. מגדל עז: דא תיבה, וספר תורה דאיהו עז, לשואה ביה, ולאפקא ליה מגו היכל, דיוקנא דהיכל פנימאה, דמניה נפקא תורה, וההוא מגדל שם יי איהו, ודיוקנא דיליה ואצטריף בשית דרגין.

בו ירוץ צדיק, במאן. במגדל, או בספר תורה. אלא קרא דריש בהאי ובהאי. פד דרש במגדל, אצטריף צדיק דא דליהוי חזן הכנסת, ופאה דקשוט, ודיוקנא דצדיק עלאה. פד דריש לספר תורה, מאן דסליק לספר תורה למקרי אורייתא, אצטריף צדיק. וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מפלהו. שתיתאה, דסליק מאינון שבעה. אמר רבי שמעון, ודאי, דאיהו לא סליק כל יומי, אלא שתיתאה לאינון דסלקין. בו ירוץ צדיק, בספר תורה דברי צדיק דא. ונשגב ממאן.

דבְּרֵי צְדִיק זֶה. וְנִשְׁגָּב מִמָּה?
מִפְּחַד מִלֵּאף הַמּוֹת, שֶׁהֵרִי מֵאֲרִיף
יָמִים. וְנִשְׁגָּב שֶׁלֹּא יִנָּזֵק לְעוֹלָם.
בְּאוֹתוֹ מִגְדֵּל שְׁעוֹלָה בֵּין אוֹתָם
מִגְדָּלִים קָיָם אוֹר אֶחָד בְּדַמּוֹת
סֵפֶר תּוֹרָה. כְּשֶׁבָּאָה אוֹתָהּ צָפוֹר,
לוֹקַחַת אוֹתוֹ מִגְדֵּל מִמְּקוֹמוֹ,
וְעוֹמְדַת תּוֹף אֲמַצַּע הַעֲזָרָה תּוֹף
כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים הָיָה. (וּמָה שֶׁהָיָה),
רוֹמֵם לְרוֹם הַשָּׁמַיִם נִשְׁפָּל וְנִכְנָס
תַּחַת אוֹתָם כְּרוּבִים, וְחוֹמוֹתָיו
בֵּין רִישֵׁי הַכְּרוּבִים.

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פְּתָחִים שָׁם, בִּפְתַּח
הָאֲמַצְעִי עוֹמֵד מֵאוֹר זֶה, דְּמוּת
סֵפֶר תּוֹרָה, בּוֹ עֲתִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
לִקְרֹא בְּפֶרֶשֶׁת הַקֹּהֵל, וְזֶה יִהְיֶה
מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְלֹא אַחֵר.

וּבְאוֹתוֹ סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל אוֹתוֹ אוֹר,
אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּפּוֹ
יִשְׁמְעוּ קוֹל נְעִימוֹת שֶׁל דְּבָרָיו
מֵאוֹתָם דְּבָרִים סְתוּמִים שֶׁפֶּרֶשׁ
בַּתּוֹרָה. בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וּשְׁבָתוֹת
וּמוֹעֲדִים וְחֻגִּים, כְּשֶׁרוֹצִים כָּל בְּנֵי
הַיִּשְׁבָּה לַעֲלוֹת לַמַּעֲלָה לַתּוֹף
יְשִׁיבַת הָרָקִיעַ, כְּלָם מִתְכַּנְּסִים אֶל
מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהוּא מִפְּרֵשׁ
דְּבָרִים, וּמִתּוֹף מְתִיקוֹת דְּבָרָיו
בְּעֶרְגָּה עוֹלִים. כָּל עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים
גְּנוּזִים לֶךְ מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁפֶּרֶשׁ
לְיוֹם שֶׁל הַשְּׁאֵלוֹת שֶׁלֶךְ.

כְּשֶׁעוֹמֵד אוֹתוֹ מִגְדֵּל בְּאֲמַצְעַ
הַעֲזָרָה וּפְתַח זֶה פּוֹתֵחַ, פּוֹתֵחִים
אוֹתָם כְּרוּבִים פִּיהֶם, וּפּוֹרְשִׁים
כְּנָפֵיהֶם, וּמֵאִיר אוֹר עֲלִיּוֹן עַל
אוֹתוֹ פְּתַח. וְאוֹתוֹ סֵפֶר תּוֹרָה
נִפְתָּח, וְאוֹתָם כְּרוּבִים פּוֹתֵחִים
וְאוֹמְרִים: (תְּהִלִּים לא) מָה רַב טוֹבְךָ
אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאֶיךָ וְגו'. נִסְגְּרִים
הַפְּתָחִים, וּסֵפֶר הַתּוֹרָה נִגְלָל.

מִי רָאָה אוֹר הַמֵּאִיר שֶׁל אוֹתוֹ
סֵפֶר תּוֹרָה, כְּלוֹ אוֹר מֵאִיר,
אוֹתִיּוֹת שְׁלוֹ, שְׁלֵהבוֹת אֵשׁ

מִדְּחִילוֹ דְּמִלְאָף הַמּוֹת, דִּהָא אוֹרִיף יוֹמִין.
וְנִשְׁגָּב דִּלָּא יִתְנַזֵּק לְעֵלְמִין.

בְּהֵוֵא מִגְדֵּל דְּסִלְקָא בֵּין אֵינּוֹן מִגְדָּלִין,
קִיִּימָא נִהִירוּ חַד, בְּדִיוקְנָא דְּסֵפֶר
תּוֹרָה, כִּד אֲתִי הֵוֵא צִיפְרָא, נִטְלָא הֵוֵא
מִגְדֵּל מֵאַתְרִיהּ, וְקָאִים גּוֹ אֲמַצְעִיתָא דְּעֲזָרָה,
גּוֹ גְּדַפֵּי דְּכְרוּבִים הָוָה. (ס"א וּמָה דְּהָוָה). רוֹמִיָּה לְרוֹם
שְׁמִיָּא מֵאִיר וְעָל תַּחַת אֵינּוֹן כְּרוּבִים, וְשׁוּרוּי
בֵּין רִישֵׁי כְרוּבִים.

תִּלְתָּ מֵאָה פְּתָחִין תַּמָּן, בִּפְתָּחָא דְּאֲמַצְעִיתָא,
קִיִּימָא נִהִירָא דָּא, דִּיוקְנָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה,
בִּיה זְמִין מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְמִקְרִי בְּפֶרֶשֶׁת הַקֹּהֵל.
וְדָא לִיהוֹי מִלְכָּא מְשִׁיחָא, וְלֹא אַחֲרָא.

וּבְהֵוֵא סֵפֶר תּוֹרָה דִּהֵוֵא נִהִירוּ, אֵי חֲסִידָא
קְדִישָׁא, זַפְּאָה אִיהוּ דְּמִפּוֹמִיָּה
יִשְׁמְעוּ, קָל נְעִימוֹ דְּמִלּוֹי מֵאֵינּוֹן מִלִּין סְתִימִין
דְּפָרִישׁ בְּאוֹרֵייתָא. בְּכָל רִישׁ יְרַחֵי, וְשַׁבְּתֵי
וּמוֹעֲדֵיִיא וְזִמְנֵיִיא, כִּד בְּעָאן כָּל בְּנֵי מְתִיבְתֵי
לְסִלְקָא לְעִילָא לְגוֹ מְתִיבְתָּא דְּרִקִיעָא, כְּלָהוּ
מִתְכַּנְּפֵי לְגַבֵּי מִלְכָּא מְשִׁיחָא, וְאִיהוּ פָּרִישׁ
מִלִּין, וּמִגּוֹ מְתִיקוֹ דְּמִלּוֹי בְּתִיאֻבְתָּא, סִלְקִין.
כְּלָהוּ עֶשֶׂר מִלִּין, גְּנִיזִין לֶךְ מֵאֵינּוֹן מִלִּין דִּאִיהוּ
פָּרִישׁ, לְיוֹמָא דְּשְׁאֵלְתִין דִּילֶךְ.

כִּד קִיִּימָא הֵוֵא מִגְדֵּל בְּאֲמַצְעוֹ דְּעֲזָרָה,
וּפְתָּחָא דָּא פְּתַח, פְּתָחִין אֵינּוֹן כְּרוּבִין
פּוֹמִיָּהוּ, וּפְרִשֵׁי גְדַפֵּיִהוּ, וְנִהִיר נִהִירוּ עֲלָאָה
עַל הֵוֵא פְּתָחָא. וְהֵוֵא סֵפֶר תּוֹרָה פְּתִיחַ,
וְאֵינּוֹן כְּרוּבִים פְּתַחֵי וְאִמְרִי (תְּהִלִּים לא) מָה רַב
טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאֶיךָ וְגו'. סְגִירוּ פְּתָחִין,
וּסֵפֶר תּוֹרָה אֲתַגְלִיל.

מֵאֵן חָמָא, נִהִירוּ דְּנִהֲרָא דִּהֵוֵא סֵפֶר תּוֹרָה,
כּוֹלִיָּה נִהֲוֵרָא דְּנִהִיר, אֲתוּוֹן דִּילִיָּה,

שְׁלֵהוּבֵי דְּאֲשָׁא מֵאַרְבַּע גְּוּוֹנֵי, דִּאֵינּוֹן דְּעֵלְמָא עֲלָאָה, כְּלָהוּ בְּלִטִי וּמִנְצְצִי,

מֵאַרְבָּעָה גִּנּוּנִים שֶׁהֵם מְעוֹלָם
עָלִיזִין, כֻּלָּם בּוֹלְטִים וְנוֹצְצִים, אֵין
מִי שֶׁיִּכּוֹל לַעֲמֹד בָּהֶם פֶּרֶט
לְמִשִּׁית. נִסְגָּר פֶּתַח זֶה, וְכְרוּבִים
שׁוֹכְכִים, וְאוֹתוֹ מְגַדֵּל פּוֹרֵחַ
וְעוֹמֵד בְּמִקּוֹמוֹ בֵּין שָׂאֵר
הַמְּגַדִּלִּים.

בְּאוֹתוֹ פֶּתַח אֲמַצְעֵי יֵשׁ עֲטֶרֶת פֶּז
עָלִיזָה וְנִכְבְּדָה גְּנוּזָה, שְׁלֹא
נִרְאִית כַּעַת, גְּלוּפָה וְחִקּוּקָה בְּכָל
מִינֵי אֲבָנִים יְקָרוֹת, וְעִתִּידָה
לְהִיטֹת עַל רֹאשׁ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
כְּשֶׁעוֹלָה בְּאוֹתוֹ מְגַדֵּל, וְשְׁנֵי
נְשָׁרִים, זֶה מִצַּד זֶה וְזֶה מִצַּד זֶה,
לּוֹקְחִים אוֹתוֹ בִּידֵיהֶם.

כְּשֶׁעוֹלָה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, מִתְתַּקְּנִים
הַנְּשָׁרִים, לּוֹקְחִים עֲטֶרֶת זֹו
כְּשֶׁעָה שִׁיתְחִיל לְקָרָא, יִפְתַּח
פֶּתַח אַחֵר, וּמִשֵּׁם תֵּצֵא אוֹתָהּ יוֹנָה
שְׁשִׁלַח נֹחַ בִּימֵי הַמַּבּוּל, שְׁכַתּוֹב
(בראשית ח) וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה.
הַיּוֹנָה, אוֹתָהּ הַנּוֹדְעַת, וְלֹא דִבְרוּ
כִּהּ הַקְדָּמוֹנִים וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא,
אֲלֹא מִכָּאן יֵצֵא וְעֲשֶׂתָה
שְׁלִיחוּתָהּ.

וּבְשַׁעָה שְׁכַתּוֹב וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב
אֵלָיו עוֹד, לֹא יָדַע אָדָם לֶאֱנֹן
הַלֵּכָה, וְהִיא שָׁבָה לְמִקּוּמָהּ
וְנִגְנְזָה בְּפֶתַח זֶה, וְהִיא תִּקַּח
עֲטֶרֶת בִּפְיָהּ וְתִשֵּׂם עַל רֹאשׁ מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, הַגִּיעַ וְלֹא הִגִּיעַ, וְאִזּוֹ
כַּתּוּב, (תהלים כא) תִּשִּׁית לְרֹאשׁוֹ
עֲטֶרֶת פֶּז.

וְכֵינֵן שִׁיקְרָא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּסִפְּר
תּוֹרָה, יְקוּמוּ שְׁנֵי נְשָׁרִים, זֶה
מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן, וַיּוֹנָה
מִתְכַּפֶּפֶת, וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יוֹרֵד,
וְעֲטֶרֶה עַל רֹאשׁוֹ, עַד מְדֻרְגָּה
אַחֲרוֹנָה. וְשְׁנֵי נְשָׁרִים פּוֹרְחִים
לְמַעַלָּה עַל רֹאשׁוֹ, וַיּוֹנָה שָׁבָה
וְעֲטֶרֶה בִּפְיָהּ, וַיַּקְבְּלוּ אוֹתָהּ שְׁנֵי
נְשָׁרִים אֵלָיו.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ נִקְרָא זֵית רַעֲנָן לְפָנֵי
זֵית - זֵית מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן

לֵית מָאן דִּיכִיל לְמִיקָם בַּהּ, בַּר מְשִׁיחַ. סָגִיר
פֶּתַח דָּא, כְּרוּבִים מְשַׁתְּכִי. וְהָהוּא מְגַדֵּל
פֶּרַח, וְקִיָּמָא בְּאַתְרֵיהּ בֵּין שָׂאֵר מְגַדִּלִּין.

בְּהָהוּא פֶּתַח דְּאַמְצְעִיתָא, אֵית עֲטֶרֶה דְּפֶז
עֲלָא וַיִּקְיָרָא גְּנוּזָא, דְּלֹא אֲתַחֲזִי
הַשְׁתָּא, גְּלִיפָא וּמַחֲקָא בְּכָל זִינֵי אֲבָנֵי יְקָר,
וְזִמְנָא לְמַהוּי עַל רִישָׁא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, כַּד
סָלִיק בְּהָהוּא מְגַדֵּל, וְתָרִין נְשָׁרִין, דָּא מִסְטָרָא
דָּא, וְדָא מִסְטָרָא דָּא, נְטִילֵי לִיה בִּידֵיהוּ.

כַּד סָלִיק מִלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְתַּקְּנִין נְשָׁרִין,
וְנְטִילֵי עֲטֶרֶה דָּא, בְּשַׁעָתָא דִּישְׁרֵי לְמַקְרִי,
יִתְפַּתַּח פֶּתַח אַחֲרָא, וּמִתְמָן תְּפוּק הֵהִיא יוֹנָה,
דְּשָׁדֵר נֹחַ בִּימֵי טוֹפָנָא, דְּכַתִּיב, (בראשית ח) וַיִּשְׁלַח
אֶת הַיּוֹנָה, הַיּוֹנָה: הֵהִיא דְּאַשְׁתְּמוּדְעָא, וְלֹא
מְלִילוֹ בַּהּ קְדָמָא, וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא, אֲלֹא
מִהָכָּא נִפְקַת, וְעִבְדַת שְׁלִיחוּתָא.

וּבְשַׁעָתָא דְּכַתִּיב וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד,
לֹא יָדַע בַּר נָשׁ לֶאֱנֹן אֲזִלַת, וְהִיא
תִּבֵּת לְאַתְרָהּ, וְאַתְגְּנוּזַת בְּפֶתַח דָּא וְאִיהִי
תִּטּוֹל עֲטֶרֶה בְּפּוּמָהָא, וְתִשְׁוִי עַל רִישִׁיהּ
דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מְטִי וְלֹא מְטִי, וְכַדִּין כַּתִּיב,
(תהלים כא) תִּשִּׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פֶּז.

וְכֵינֵן דִּיקְרִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא בְּסִפְּר תּוֹרָה. יְקוּמוּן
תָּרִין נְשָׁרִין, דָּא מִכָּאן וְדָא מִכָּאן, וַיּוֹנָה
מֵאִידָהּ, וּמִלְכָּא מְשִׁיחָא נְחִית, וְעֲטֶרֶה עַל
רִישִׁיהּ, עַד דְּרִגָּא בְּתִרְגָּא. וְתָרִין נְשָׁרִין פֶּרַחִין
לְעִילָא עַל רִישִׁיהּ, וַיּוֹנָה תִּבֵּאת (דף קס"ה ע"א)
וְעֲטֶרֶה בְּפּוּמָהּ, וַיַּקְבְּלוּן לָהּ אֵלִין תָּרִין נְשָׁרִין.
דָּוִד מִלְכָּא, זֵית רַעֲנָן אֲקָרִי קַמִּיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּכַתִּיב, (תהלים נב) וַאֲנִי כַזֵּית רַעֲנָן בְּבֵית
וְגו'. עֲלָה זֵית, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא בְּרִיהּ דְּדָוִד.
וְדָא אִיהוּ דְּרַמְיז יוֹנָה דָּא בְּיוֹמוֹי דְּנֹחַ, דְּכַתִּיב,
הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוֹב (תהלים נב) וַאֲנִי כַזֵּית רַעֲנָן בְּבֵית וְגו'. עֲלָה זֵית - זֵית מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן

דוד. וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב (בראשית ח) ונהה עלה זית טרף בפיה. אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה? בפיה. שעומדת על ראשו, ומקבל כבוד מיונה זו. ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) כזכר הזה שעושה חיל ומנצח. בשיבת הרקיע יונה זכר הוא. מתוך שנקרא יונה פתוח פנקבה, וכתוב כזכר בזמן שמקבל כבוד זה.

מגדל זה פשעב למקומו, מאיר כאור עין השמש, שכתוב (תהלים פט) כסאו פשמש נגדי, ואף שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות גדולים. בראש מגדל זה יש עופות אש (דרור) שמצפצפים, כשעולה הבקר, צפצוף של נעיונות, שאין נעם ונגון פאונה נעיונות.

למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים. אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.

אי חסיד קדוש, בפשה שהאותיות פורחות, רואה האדם באותיות גדולות. כתוב באויר לפי שעה, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. (והארץ היתה תהו ובהו וגו', מהבא תהו ובהו וגו', מכאן חזרות האותיות הגדולות כבתחלה) מפות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן פתוב, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור וגו'. אחר כך חזרות אותיות קטנות ומפות באותיות גדולות, ונראה מהן שכתוב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'. וכן כל מעשה בראשית, פלאות גדולות, ושמחה לעינים מעשים של אותיות אלו. אשרי העם שלכל זה מצפים.

אי חסיד קדוש, מי ששומר ברית, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר

(בראשית ח) ונהה עלה זית טרף בפיה. והוא עלה זית, טרף וחסף ליקרא דיליה. במה. בפיה. דקיימא על רישיה, ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתיב טרף, ולא טרפה, (אלא) כדכורא דא, דעביד חילא ונצח. במתיבתא דרקיע, יונה זכר הוא, מגו דאקרי יונה, פתיב פנוקפא, וכתוב כדכורא, בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא. מגדל דא כד תב לאתריה, נהיר פנהירו דעינא דשמשא, דכתיב, (תהלים פט) כסאו פשמש נגדי. ואף דכרסיא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתיין רברבין. בריש מגדל דא, אית עופין דנור (דרור) דקא מצפצפאן, כד סליק צפרא, צפצופא דנעימו, דלית נעימו ונגונא פההוא נעימו.

לעילא מפלהו, זינין אחרנין, ופשנינין אחרנין, דקא פרחין באוירא, סלקי ונחת, נחת וסלקי, לא משתכין לעלמין. אתון רברבן, ואתון זעירן, פרחין בינייהו. אי חסידא קדישא, בשעתא דאתון פרחין, חמי בר נש באתון רברבן. פתיב באוירא לפום שעתא, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובהו וגו', מהבא אחר אתון רברבן כמלקדמין) בטשי אתון זעירן בהו, ופרחין, ואתחזי מנייהו כתיב, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור וגו'. לבתר מהדרי אתון זעירן, ובטשי באתון רברבן, ומתחזי מנייהו דכתיב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'. וכן כל עובדא דבראשית, פליאן רברבן, וחדו לעינין עובדאן דאתון אלין, זכאה עמא דכל דא מחכאן.

אי חסידא קדישא, מאן דנטיר ברית, שוי ליה

לאַחור? הרי שמירה גדולה ועליונה מהפך ששומרו. ומי הוא? צדיק עליון באהבה רבה. נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שומר מכל הצדדים. אשרי מי ששומר ברית זו. ועל כן ישראל נראים כל הזכרים ששומרים אות ברית זו לפני המלך הקדוש. מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע אביו מפאן, ואמו מפאן, והוא ביניהם? וזה כשהוא אחרי ה'. בא וראה, אותו רקיע כשפוכב בגלגול, מנגן בנגון, ומקול נחמת המים הנובעים לא ידוע אותו נגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים מתמלאים מנביעת המים שנובעים. מי שהוא בפנים, בשני צדדים עומד שם. אחד בשמחה, שאין שמחה פאונה שמחה בעולם, לקים (שם) עבדו את ה' בשמחה. ואחד ביראה, שאין יראה פאונה יראה בעולם, לקים (שם) עבדו את ה' ביראה.

מעין מים אחד שנובע מצד מזרח, והוא שאמר יחזקאל הנביא. ממעין זה לא יכולים לסים שבח כל בני העולם. במקום שנוול שם לצד מזרח, אין עמק ורום שלו אלא זרת, ולא יותר.

בשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. פעת נראים בגון אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בגון אחר בכל מיני גונים שבעולם. נופלות אותן מרגליות, ולא נופלות בחוץ.

סביב אותה נביעה סובבים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמד על אותם גונים, פלם שלהבות לוהטות, ולא יכולים להסתכל בהם. לא ידוע חשיבות המעשה. העלים שלהם

אבתרין, ואיהי לקמא. ואי תימא, מאן נטיר לאַחורא. הא נטירו רב ועלאה מפלא, דנטיר ליה. ומאן איהו. צדיק עלאה ברחימו סגי. עאל בין צדיק וצדק. ואשתכח נטיר מפל סטרין. זפאה מאן דנטיר ברית דא. ועל דא ישראל, אתחזון כל דכורין, דנטירין את קיימא דא, קמי מלפא קדישא. מאן איהו דיכיל לנזקא לברא, דאיהו באמצעו אבוה מפאן, ואמיה מפאן, ואיהו בינייהו. ודא פד איהו אחרי יי.

הא חזי ההוא רקיע פד סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא, ומקל נהימו דמיין דנבעין, לא ידיע ההוא נגונא. כל אינון אגנין די בארבע סטרין, מליין מנביעו דמיין דנבעין. מאן דאיהו לגו, בתרין סטרין קיימא תמן. חד בחדוה, דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא, לקיימא (תהלים ק) עבדו את יי בשמחה. וחד ביראה, דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא, לקיימא (תהלים ב) עבדו את יי ביראה.

חד מעיינא דמייא, דנביע מסטר מזרח, דא הוא דאמר יחזקאל נביאה. מהאי מעיינא, לא יכולין לסיימא שבחא כל בני עלמא. באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח, לית עומקא ורומא דיליה, אלא זרתא ולא יתיר.

כד נבעין מיא וסלקין, סלקין כל זיני מרגלאן דעלמא, ולא נפלין לבר, השתא אתחזון בגון חד, לפום שעטא נפלין אלין, והא סלקין, אתרנין, בגון אחרא, בכל זיני גוונין דעלמא. נפלי אינון מרגלאן, ולא נפלי לבר. סחרנין דההוא נביעו, חיזור ושושן סחרן. ולא יכולין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין, פלהו שלהובין מלהטאן, ולא יכולין לאסתפלא בהו. לא ידיע חשיבו

נוצצים בכמה גוונים.

מעשה ציור, אפנות רבון העולם, מכסים על שלש מאות ושבעים וחמשה כרובים שתחתיהם, אחר שבכים אחרים לפנים. ואותם שבכים סביב העזרה לפנים.

והמעלה מהם אותן גפנים פרושות, תחת הגפנים אותם כרובים, כלם בכנפים פרושות משלכות אלו באלו. כאן אמר ראש הלישיבה, שכל מי שמשתדל באותן גפנים, מאירים פניו כאור השמש.

אותם שבכים שתחתים סביב סביב לעזרה, כלם מרקמים בחוטים שמאירים בגוונים גדולים, לוהטים בארבעה מיני זהר של אש. שלהבות עולות, וגוונים נוצצים, ולפעמים השלהבות שוככות, ואורות וגוונים עולים ומפים אלה באלה. ששת אלפים אגנים לגבי אותם שבכים, ארבעה גוונים לארבעה צדדים של העזרה. אלה הם גדולים, ונביעת המים החיים בכל הצדדים. והם נופלים באותם אגנים, ונבלעים במקומם, ומים אלה לא יודעים לאן הולכים.

באמצע העזרה יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש. בצד דרום בעזרה זו נולד מעין מים אחד, ונדמה (והתרחב) שישטפו המים את כל העולם. מי שיפגס בהם, יהיו עד הברכים. יפגס בהם גבור גדול, יפגס בהם עד הברכים. אם תינוק בן יום, עד הברכים. מי ששותה מהם יתחכם, ויתפקח בחכמה.

מעין זה יוצא מתוך מרגלית קטנה אחת בכתל דרום. אותם המים נבלעים תוך המקום (תוך המקום הזה), ומשם יצאו החוצה מהמקדש, שעד שיעלו לנחל

דעובדא. טרפין דלהון מנצצין בכמה גוונים. עובר ציור, אומנו דמארי עלמא, חפין על תלת מאה ושבעין וחמשה כרובין דתחתיהו, בטר שבכין אחרנין לגו. ואינון שבכין סחור דעזרה לגו.

ולעילא מנהון, אינון (דף קס"ה ע"ב) גופנין פרישאן, תחת גופנין אינון כרובין, פלהו גדפין פרישן, משלכין אליון באליון. הכא אמר רב מתיבתא, דכל מאן דאסתפל באינון גופנין, מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא.

אינון שבכין דאתחמן סחור סחור דעזרה, פלהו מרקמן, בחוטין דנהרין בגוונין סגיאין, מלהטן בארבע מיני זהרין דאשא. שלהובין סלקין, וגוונים מנצצין, ולזמנין שלהובין משתככי, ונהרין וגוונים סלקין, ובטשי אליון באליון.

שית אלה אגנין, לגבי אינון שבכין, ארבע גוונים, לארבע סטרין דעזרה, אליון אינון כרובין, ונביעו דמיון חיון בכל סטרי. ואינון נפלי באינון אגנין, ובלעי באתרייהו ואליון מיון לא ידעי לאן אזלין.

באמצעו דעזרה, יקומון פלהו ישראל, ויתחזון קמי מלפא קדישא. בסטר דרום בעזרה דא, אתיליד חד מעיינא דמא, ואתדמי (ס"א ואתרבי) דקא ישטפון מא כל עלמא. מאן דייעול בהו, יהון עד ברפים, ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברפים, אי תינוק פר יומא עד ברפים. מאן דשתי מנייהו יתחכם, ויתפקח בחכמתא.

מעיינא דא נפיק מגו מרגלא חדא זעירא, בכותלא דדרום. אינון מיון בלעי גו אתרא (ס"א גו אתר דא), ומתמן יפקון לבר ממקדשא, עד דייעלו לנחל שטים, ישטפון

שטים, ישטפו אותה זמה שילדו
המים שבשטים. ועל כך מים
אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו
שם זכרים, היו שותים מהמים,
לא נתעוררו לנקבות בבואם
להתראות לפני המלך הקדוש.
ועוד, שהרי יתפקחו לדעת
דברים סתומים של המלך
העליון, תוך המקדש הזה כל
ההרהורים נשפחו, פרט להרהור
של חדות המלך הקדוש.

ענף אחד יוצא בתוך אמצע אותו
מעין. אמר ראש הישיבה,
כשהתקרבותי לאותו ענף שבתוך
המעין, עלה ענף למעלה
למעלה. כל מה שהתקרבותי - כך
עלה. יסוד ושרש אותו ענף אינו
רק במים. אותו ענף מכסה
עולמות. כל גוני העולם באותם
הענפים שלו. פרוי לא ידוע מהו,
ולא יכולים לדעת. ואמר ששאל
את המשיח על אותו פרי, ואמר,
פרי זה גנוז (זכריה ח) לאיש
משענתו בידו מרב ימים. מי
שזוכה לדעת זה - שידע.

רקיע אחד יש על אותו ענף פרוש
למעלה. מאותו רקיע הולך טל
על גבי אותו מעין, ולא יותר.
כשנסתפל אדם על אותו רקיע
מרחוק, דומה תכלת יותר קרב,
דומה אדם. קרב יותר, דומה ירק.
קרב יותר, דומה לבן, שאין
פעולם לבן כמותו. טל שהולך
ממנו נשאב באותו ענף, ועושה
פרי זה ומתגדל. אותו רקיע הוא
הוא הולך בגלגול יותר ממה
שענינים יכולות להסתפל.

כל אותם שומרי ברית הקדש
(רוצים) שרוצים להראות לפני
המלך, שהרי לא נראו אלא
בשכיל להראות שהם בני מילה
קדושה. ועל זה, (שמות כג) יראה
כל זכורך, אותם בני ברית קדש.
דיק ראש הישיבה, זכורך ולא

ההוא זמה, דאולדין מציא דשטים. ועל דא
מזין אלין בעזרה, בגין אינון דאתחזון תמן
דכורין. הווי שתאן מן מציא, לא חיישי בניקבי,
במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. תו,
דהא יתפקחו ל מנדע מלין סתימין דמלכא
עלאה, גו מקדשא דא כל הרהורין ישתפקחו,
בר הרהורא דחדוה דמלכא קדישא.

ענפא חד נפיק, גו אמצעו דההוא מעיינא.
אמר רב מתיבתא, כד קריבנא לההוא
ענפא גו מעיינא, אסתלק ענפא לעילא לעילא,
כל מה דקריבנא, הכי אסתלק, יסודא ושרשא
דההוא ענפא לאו איהו אלא במציא. ההוא
ענפא חפי עלמין. כל גוונין דעלמא באינון
טרפין דיליה. איבא דיליה, לא ידיע מהו.
ולא יכלין למנדע. ואמר, דקא שאיל למשיח
על ההוא איבא, ואמר, איבא דא גניז, (זכריה ח)
לאיש משענתו בידו מרוב ימים. מאן דזכי
למנדע דא, לינדע.

רקיע חד אית על ההוא ענפא, פריש לעילא.
מההוא רקיע, אזיל טלא על גבי מעיינא
דא, ולא יתיר. כד אסתפל בר נש לההוא רקיע
מרחיק, דמי תכלא. קריב יתיר, דמי סומקא.
קריב יתיר, דמי ירוק קרוב יתיר, דמי חוור,
דלית חוור בעלמא כגיניה. טלא דקא אזיל
מניה, אשתאיב בההוא ענפא, ועביד איבא
דא, ואתרבי. ההוא רקיעא, איהו אזיל
בגלגולא יתיר, ממה דעיינין יכלין לאסתפל.
כל אינון נטורי קיימא קדישא, (ס"א בעון) דבעון
לאתחזאה קמי מלכא, דהא לא אתחזון,
אלא בגין לאתחזאה דאינון בני גזירו קדישא.
ועל דא, (שמות כג) יראה כל זכורך, אינון בני
קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא, זכורך, ולא
זכרך. דהא זכר פתיב, ולא זכור, מאי זכורך.

זכרך, שהרי זכר פתוב, ולא זכור.
מה זה זכור? אלא כל אותם
ששמו ברית קדש ולא חטאו
בו, הם היו בני המלך שבכל יום
משתבח בהם וזכר אותם תמיד.
ועל כן זכרך, שהוא שיש בו
ברית קדושה, שזכר אותם
המלך בכל יום, שאין שבח לפני
המלך העליון (אלא) כמי ששומר
ברית זו.

ועל כן צריך להראות שלש
פעמים בשנה לפניו. שלש
פעמים למה? אלא בגלל אבות
הראשונים שקבלו ברית זו
ראשונה לכל מצוות התורה,
ומשום כך שלש פעמים הם
בשנה. אברהם קבל ברית, יצחק
קבל ברית, יעקב היה שלם
מכלם, ועל כן פתוב בו (בראשית
כה) ויעקב איש תם, שלם מהכל.
אברהם נקרא תמים, ולא היה
כל כך שלם, אבל תם - שלם
מהכל. מה פתוב בנח? (שם) איש
צדיק תמים היה בדרתיו. היה
רשום ברשם קדוש ביניהם. ואמר
ראש הישיבה, בכל מקום שפתוב
תמים, שרשום ברשם קדוש
באות קיום הברית, ומשום
ששומר הברית נקרא תמים
בדרתיו, מה שלא היו כלם כך,
שהם מחבלים דרכיהם.

ועל זה פתוב את האלהים
התהלה נח. וכי מי יכול ללכת
עמו? אלא כל מי ששומר ברית
קדש, מזדווגת בו שכינה ושורה
עליו. ומשום כך, (דברים יח) תמים
תהיה עם ה' אלהיך. תמים תהיה,
ואחר כך עם ה' אלהיך. בזווג
אחד. שפיון ששומר ברית זו, עם
ה' להיות, ולא נפרד ממנו.

באברהם פתוב, (בראשית יז)
התהלה לפני והיה תמים, מילת
אותו ברית. התהלה לפני - מכאן
שלא ילך גבר אחר אשה, אלא לפניך דרך פשר הוא. והרי פתוב (שמות כג) הנה אנכי שלח מלאך

אלא כל אינון דנטרין קיימא קדישא, ולא
חבאן ביה, אינון הוו בני מלכא, דבכל יומא
משתבח בהו ודכיר לון תדיר. ועל דא זכורך,
ההוא דאית ביה קיימא קדישא, דדכיר לון
מלכא בכל יומא, דלית שבחא קמי מלכא
עלאה, (אלא) כמאן דנטיר קיימא דא.

ועל דא בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה.
תלת זמנין אמאי. אלא בגין אבהן קדמאי,
דקבילו להאי ברית, קדמא ללך פקודין
דאורייתא, ובגין כך תלת זמנין אינון בשתא.
אברהם קביל ברית. יצחק קביל ברית. יעקב
היה שלם מכלהו, ועל דא כתיב ביה, (בראשית
כה) ויעקב איש תם, שלם מכלא.

אברהם תמים אקרי, ולא היה כל כך שלם,
אבל תם: שלם מכלא. מה כתיב
בנח, (בראשית ו) איש צדיק תמים היה בדורותיו.
דהוה רשים ברשימו קדישא בינייהו. ואמר
רב מתיבתא, בכל אתר דכתיב תמים, דרשים
ברשימו קדישא, באת קיימא דברית, ובגין
(דף קס"ו ע"א) דנטיר ברית, אקרי תמים בדורותיו.
מה דלא הוו פלהו הכי, דאינון מחבלין
ארחייהו.

ועל דא כתיב, את האלהים התהלה נח. וכי
מאן יכיל למיהך עמיה. אלא כל מאן
דנטיר ברית קדישא, אזדווגת ביה שכינתא,
ושריאת עליה. ובגין כך, (דברים יח) תמים תהיה
עם יי אלהיך. תמים תהיה, ולבתר עם יי
אלהיך. בזווגא חדא. דכיון דנטיר ברית דא,
עם יי להוי, ולא אתפרש מגיה.

באברהם פתיב, (בראשית יז) התהלה לפני והיה
תמים, גזירו דאת קיימא. התהלה
לפני, מהכא, דלא יהך גבר בתר אתתא, אלא
שלא ילך גבר אחר אשה, אלא לפניך דרך פשר הוא. והרי פתוב (שמות כג) הנה אנכי שלח מלאך

לפניך. (שם לג) ושלחתי לפניך מלאך. לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפניו. ועל כן לא כתוב היה תמים והתהלך לפני, אלא התהלך לפני, שלא ראוי אתה עד שתהיה תמים. וכן בכלם, כיון שפן אדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה, כשר הוא לזה. לחסרון מה כתוב? (שמואל א-טו) כי שב מאחרי.

נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב? את האלהים, ולא אחר האלהים. לפנים לא היה, משום שהיה מהול. לאחור לא היה, משום שלא נפרע. אז איך היה? את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתכל בו, שלא כל כך כשר.

בישראל כתוב, (שמות יג) וה' הלך לפניכם יומם בעמוד ענן [וגו'] ולילה בעמוד אש וגו'. כיון שאמרו ישראל (שם יד) המבלי אין קברים במצרים וגו', כי טוב לנו עבד את מצרים - בככול נחלש דעתו. כתוב ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע, לעשות בהם נקמות.

ועל זה שמח המשיח ושמוח ראש הישיבה, שהתבשר בזה. ואמר ראש הישיבה, שהרי דניק למשיח ואמר, מנין היה לדניאל שאמר, (דניאל ה) שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס? מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו. וכאן מהו? אמר לו, כך זה ודאי, פרס פריסת מלכותך (שבר מלכותך) הרשעה על ידי משיח אחר, ואחר כך ישלט מלך פרס ויטל ממלכות רבות, וישלט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלט ויהרג רבים ואותו משיח, ואחר כך יפל,

קמחא, ארץ פשר איהו. והא כתיב, (שמות כג) הנה אנכי שולח מלאך לפניך. (שמות לג) ושלחתי לפניך מלאך. לאברהם דלא הוה גזיר, דחה ליה לקמחא. ועל דא לא כתיב היה תמים, והתהלך לפני. אלא התהלך לפני, דלא יאות אנת, עד שתהא תמים. וכן בכלהו, כיון דבר נש תמים, ונטיר ליה, מיד היא לקמחא, ואיהו אבתרה, פשר איהו לדא. לגרעונא מה כתיב, (שמואל א טו) כי שב מאחרי.

נח גזיר הוה, ותמים, פריעה לא הוה ביה, ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב, את האלהים, ולא אחר האלהים, לקמא לא הוה, בגין דהוה גזיר, לאחורא לא הוה, בגין דלא אתפרע. איך הוה. את האלהים, סמיך ליה, ולא יכול לאסתכלא ביה, דלאו כשר כל כך. בישראל כתיב, (שמות יג) וי' הולך לפניכם יומם בעמוד ענן וילילה בעמוד אש וגו'.

כיון דאמרו ישראל, (שמות יד) המבלי אין קברים במצרים וגו'. כי טוב לנו עבד את מצרים. בככול, אתחלש דעתא. כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע למעבד בהו נוקמין. (חסד).

ועל דא חדי משיח, וחד די רב מתיבתא, דקא אתבשר בדא. ואמר רב מתיבתא, דהא דייק למשיח ואמר, מנא הוה לדניאל דקאמר, פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס. מאינן אתון דופרסין אשתמע ליה. והכא מאי הוא. אמר ליה, הכי הוא ודאי, פריס פריסת מלכותך חייבא, על ידי דמשיח אחרא, ולבתר ישלוט מלך פרס, ויטול מלכוון סגיאין, והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי, והוא ישלוט ויקטול סגיאין, וההוא משיחא, ולבתר יפול, ויקבלון מלכותא קדישי

ויקבלו את המלכות קדושים
עליונים. ועל זה ופרסין, מלך
פרס נשמע פאן.

אי חסיד קדוש, כמה חדוה על
חדוה באותו מעין. באותו מעין
מגדלים כל מיני אילנות שהציב
הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכלם
קמים לרפואה, עלים ופרות
וענפים, ולשמחת הלב תמיד.
ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה
לעולמים. אשרי העם שלכל זה
מצפים וכל זה גנוז להם.

אמר רבי שמעון, בקרקע
המקדש הזה יש מאותן הפלאות.
אמר לו, אי רבי, אי רבי, אשרי
חלקך שכל זה באותו על גבי
אותו מעין רקום, אבל אין מי
שיכול להסתכל בו. לפעמים
אורו אור, לפעמים חשך,
לפעמים גון ארגמן, נוצצים
שהעינים לא יכולות להסתכל
למעלה. (ההיא) היא ששאלת,
חסיד קדוש, מאותו קרקע
המקדש, ראש הישיבה לא נפרד
ממנו, שהרי גנוז הוא בתוך
היידן, והרי אמרתי לך מה
שאמרתי, אבל נשאל דבר זה,
ותדע מה שתדע.

ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד
בשנה לתוך אותו נהר שיוצא
מצדן, ולא מאותם ארבעה נהרות
שנמשכים ממנו, אלא בו ממש.
כיון שהגיע אליו, הוא נמשך
ומתפשט ונכנס לתוך היידן.
וכיון שמגיע לתוך קרקע
המקדש, נמצא שם שלשה ימים,
ולא מתפשט ולא נמשך למקום
אחר. ואמר ראש הישיבה,
שפשוזר אותו נהר למקומו,
משאיר שם כל מיני ציורים
שעושה הקדוש ברוך הוא בגן
עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת
מקומם.

אלה פאן ואלה פאן, ועולים

עליונים. ועל דא, ופרסין, מלפא דפרס,
אשתמע הקא.

אי חסידא קדישא, כמה חדוה על חדוה,
בההוא מעיינא. בההוא מעיינא, מגדלא
כל זיני אילנין, דנציב קדשא בריך הוא בגן
עדן, וכלהו קיימי לאסוותא, טרפין ואיבין
וענפין, ולחדו לבא תדיר. ולית ביניהו כפנא,
ודאגה, ואנחה, לעלמין. זפאה עמא דכל דא
מחפאן, וכל דא גניז לון.

אמר רבי שמעון, בקרקע דהאי מקדשא, אית
מאלין פליאן, אמר ליה, אי רבי, אי
רבי, זפאה חולקך דכל האי בההוא על גבי
ההוא מעיינא רקימא, אבל לית מאן דיכיל
לאסתכלא ביה, לזמנין נהירו דיליה נהורא.
לזמנין חשוכא, לזמנין גוון ארגוונא. מנצצן
דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא. (ס"א ההיא)
היא דשאלת חסידא קדישא, מההוא קרקע
דמקדשא, רב מתיבתא לא פריש מניה, דהא
גניז איהו גו ירדנא, והא אמינא לך מה
דאמינא, אבל נשאל מלה דא, ותנדע מה
דתנדע.

ירדן דא, עאל ואתמשך זמנא חדא בשתא,
גו ההוא נהר דנפיק מצדן, לאו מאינון
ארבע נהרין דאתמשכן מניה, אלא ביה ממש.
כיון דמטי לגביה, איהו אתמשך ואתפשט
ועאל גו ירדנא. וכיון דמטי גו קרקע
דמקדשא, אשתבח תמן תלת יומין, ולא
אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא. ואמר רב
מתיבתא, דכד אהדר ההוא נהר לאתריה,
שביק תמן, כל זיני ציורין, דקא עביד קדשא
ברוך הוא בגן עדן, דאינון ציורין גניזין,
דתחות דוכתיהו. (חסר).

אלין הקא ואלין הקא, וסלקי ונחתי

וַיִּוָּרְדוּ כַּמֶּקֶדָם. בְּאוֹתוֹ צַד דְּרוֹם
יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים עֲמוּדִים
מִכָּל מִינֵי מַרְגְּלִיּוֹת. וְאַלֶּה אוֹתָם
שְׁמֵאֵירִים תַּמִּיד, וְנוֹטָפִים
בְּשָׂמִים נִסְתָּרִים שֶׁלֹּא הִתְגַּלּוּ
מֵעוֹלָם. אַרְבַּעָה אֲגָנִים בְּכָל עֲמוּד
וְעֲמוּד נְעוּצִים. וְכִשְׁאוֹתָם
בְּשָׂמִים נוֹטָפִים מֵאוֹתָם עֲמוּדִים,
נוֹפְלִים בָּהֶם, וּמִתְמַלְאִים כָּל
הָאֲגָנוֹת, וְלֹא יוֹצֵאִים הַבְּשָׂמִים
הַחוּצָה.

מֵאוֹתָם בְּשָׂמִים עֲתִידִים לַעֲתִיד
לָבֹא לְהַקְטִיר בְּכָל יוֹם קִטְרֶת
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁלֹּא יִהְיוּ
מִכְתִּישֵׁת בְּנֵי הָאָדָם. אוֹתָם
בְּשָׂמִים לֹא יִדּוּעַ עֲקָרָם, וּמִמָּה
הֵיוּ, אֲלֹא מֵאוֹתָם עֲמוּדִים
שְׁנוּפְלִים שֵׁם.

שְׁנֵי נְשָׂרִים בְּכָל עֲמוּד וְעֲמוּד
נוֹצְצִים וְלוֹהֲטִים בְּכָל הַגּוֹנִים.
שְׁבַע מֵאוֹת נְשָׂרִים הֵם, פּוֹרְחִים
אֶלֶּה כָּאֵן וְאַלֶּה כָּאֵן בְּגִלְגּוּל
הָעֲמוּדִים. כְּשֶׁמִּסְתַּבְּבִים, לֹא
יְכוּלוֹת הָעֵינִים לְהִסְתַּפֵּל הַמָּקוֹם
שֶׁבָּהֶם.

שָׂרֵשׁ אוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת וּפּוֹרְחוֹת
מִפֶּה זֶה לִפֶּה זֶה. בְּגִלְגּוּל
הָעֲמוּדִים וּנְשָׂרִים. כָּל אוֹתָן
אוֹתִיּוֹת מִרְקָמוֹת בָּאֵשׁ לִבְנֵה
וְזָהָב יֶרֶק. אֲלָפִים וּמֵאָה מְנוֹרוֹת
תְּלוּיוֹת בֵּין אוֹתָם עֲמוּדִים,
וְאֲלָפִים וּמֵאָה גִּרּוֹת בְּכָל מְנוֹרָה
וּמְנוֹרָה. דּוֹלָקִים בָּיוֹם, וּבְלֵילָה
דּוֹעֵכִים עַל צַעַר יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁמִּגִּיעַ
הַבֶּקֶר דּוֹלָקִים כָּלֵם מַעֲצָמָם.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, אָמְרוּ, הֲרֵי יָרַד
הַלֵּילָה. אָמַר לוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי
חֲסִיד קָדוֹשׁ, אֹרֶךְ הָעוֹלָם, קָח
פְּנִקֵּס שֶׁל תִּיק זֶה, וְקָח גֵּר וּכְתַב
דְּבָרִים אֵלָיו, שֶׁהָרִי הִגִּיעַ זְמַנּוֹ
לִפְקֹד כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְתוֹךְ קְבָרוֹ
עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא נִכְנָס לְתוֹךְ הַגֵּן לְהִשְׁתַּעֲשַׁע
יַחַד עִם הַצַּדִּיקִים, וְאֵז כָּל אֶחָד וְאֶחָד פּוֹרֵחַ לְשֵׁם. וּלְמַחֵר נִהְיָה אֲצִלָּה, הוֹאִיל וְנִתְּנוּ לָנוּ רְשׁוּת

כְּדֶקְדָּמִיתָא. בְּהֵיוֹא סֶטֶר דְּרוֹם, אֵית תַּלְת מָאָה
וַחֲמִשִּׁין עֲמוּדִין, מִכָּל זִינֵי מַרְגְּלָאן. וְאַלִּין
אֵינוֹן דְּנִהְרִין תְּדִיר, וְנוֹטָפִין בּוֹסְמִין טְמִירִין,
דְּלֹא אִתְגַּלּוּ לְעֵלְמִין. אַרְבַּע אֲגָנִין בְּכָל
(ע"ב) עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא נְעִיצִין. וְכַד אֵינוֹן בּוֹסְמִין
נוֹטָפִין, מֵאֵינוֹן עֲמוּדִין, נִפְלִי בְּהוּ, וְאִתְמַלְיִין
כְּלֵהוּ אֲגָנוֹת, וְלֹא נִפְקִין בּוֹסְמִין לְבַר.

מֵאֵינוֹן בּוֹסְמִין, זְמִינִין לְזַמְנָא דְּאַתִּי, לְאַקְטָרָא
בְּכָל יוֹמָא קְטוֹרֶתָא, קָמִי מִלְכָּא
קְדִישָׁא. דְּלֹא יִהְיוּ מִכְתִּישׁוּ דְּבָנֵי נֶשֶׁא. אֵינוֹן
בּוֹסְמִין לֹא יִדִּיעַ עֲקָרָא דְּלֵהוּן, וּמִמָּה הֵווּ,
אֲלֹא מֵאֵינוֹן עֲמוּדִין נִפְלִין תַּמָּן.

תַּרְיִן נְשָׂרִין בְּכָל עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא, מִתְנַצֵּץ
מִתְלַהֲטִין בְּכָל גּוֹוִנִין. שְׁבַע מָאָה נְשָׂרִין.
אֵינוֹן, פְּרָחִין, אֲלִין הָכָא וְאַלִּין הָכָא, בְּגִלְגּוּלָא
דְּעֲמוּדִין. כַּד אִסְתַּחֲרוּן, לֹא יִכְלִין עֵינֵינוּ
לְאַסְתַּכְּלָא, דּוֹכְתָא דְּבָהוּ.

תַּלְת אַתּוּן בְּלִטִּין וּפְרָחִין, מְפּוּמָּא דָּא לְפּוּמָּא
דָּא. בְּגִלְגּוּלָא דְּעֲמוּדִין וּנְשָׂרִין. כָּל אֵינוֹן
אַתּוּן מְרַקְמִין בְּאַשָּׁא חוּוּרָא, וְדִהָבָא יְרוּקָא.
תַּרִּין אֲלָפִין וּמֵאָה מְנִרְתִּין, תַּלְיִין בֵּין אֵינוֹן
עֲמוּדִין. וְתַרִּין אֲלָפִין וּמֵאָה שְׂרָגִין, בְּכָל
מְנִרְתָּא וּמְנִרְתָּא. דְּלָקִין בִּימָמָא, וּבְלֵילָא
מִתְדַּעְכִּי, עַל צַעֲרָא דִּישְׂרָאֵל. כַּד אֵתִי צַפְרָא,
דְּלָקִין כְּלֵהוּ מְגִרְמִיָּהוּ.

אַדְחֹזוּ יְתָבִי, אֲמַרִּי הָא רַמֵּשׁ לֵילָא. אָמַר לִיה
לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, נִהִירוּ
דְּעֵלְמָא, טוֹל פְּנִקֵּסָא דְּאַחֲמָתָא דָּא, וְטוֹל
שְׂרָגָא, וּכְתוּב מִלִּין אֲלִין, דִּהָא מָטָא זְמַנָּא
דִּילָן, לִפְקֹדָא כָּל חַד וְחַד לְגוֹ קְבָרִיהּ, עַד
פְּלָגוֹ לֵילָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל גּוֹ גִּנְתָּא
לְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּהָדִי צַדִּיקִיָּא וּכְדִין כָּל חַד וְחַד
יַחַד עִם הַצַּדִּיקִים, וְאֵז כָּל אֶחָד וְאֶחָד פּוֹרֵחַ לְשֵׁם. וּלְמַחֵר נִהְיָה אֲצִלָּה, הוֹאִיל וְנִתְּנוּ לָנוּ רְשׁוּת

לְהַשְׁלִים דִּירוֹן שְׁמֵשְׁלָחִים לָךְ.
פָּרְחוּ, וּבִכָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגַעָה.
פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵילַת אֲהֻבִים
וַיַּעַלֶּת חֵן דִּדְיָהּ יִרְוֹךְ בְּכָל עֵת
בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגָּה תַּמִּיד. תוֹרָה
תוֹרָה, אֹרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּמָה
יָמִים וַנְּחָלִים וּמִקּוּרוֹת וּמִבּוֹעִים
מִתַּפְשָׁטִים מִמֶּךָ לְכָל הַצְדָדִים.
מִמֶּךָ הַכֹּל, עֲלִיף עוֹמְדִים עֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים, אֹרֶךְ הָעֲלִיּוֹן (בדא) מִמֶּךָ
יוֹצֵא. תוֹרָה תוֹרָה, מָה אָמַר
לְפָנֶיךָ? אֵילַת אֲהֻבִים אַתָּה, וַיַּעַלֶּת
חֵן, (אצל) מַעֲלָה וּמִטָּה אֲהֻבִים
שָׁלָךְ. מִי יִזְכֶּה לִינֵק מִמֶּךָ פְּרָאוֹי?
תוֹרָה תוֹרָה, שְׁעִשׂוּעִים שֶׁל
רַבּוֹנֶךָ, מִי יְכוֹל לְגַלּוֹת וְלוֹמַר
סִתְרִים וּגְנִיזוֹת שָׁלָךְ? בְּכָה,
וְהַכְנִיס רֹאשׁוֹ בֵּין בְּרַכְיוֹ וְנָשַׁק אֶת
הָעֶפֶר.

בֵּין כֶּף רֹאֵה כְּמָה דְּמִיּוֹת שֶׁל
חֲבֵרִים סְבִיבּוֹ. אָמַר לוֹ, אֵל תִּירָא
בֶּר יוֹחָאֵי, אֵל תִּפְחַד מִנּוֹרָה
קְדוּשָׁה, כְּתָב וּשְׁמַח תוֹף שְׁמַחַת
רַבּוֹנֶךָ. כְּתָב כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ
שְׁשֹׁמֶע בְּאוֹתוֹ לִילָה, וְלִמַּד בָּהֶם
וְעִסַּק בָּהֶם, וְלֹא שִׁכַּח דְּבַר. וְאוֹתוֹ
נִר הָאִיר לְפָנָיו כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה
עַד שֶׁהִגִּיעַ הַבֶּקֶר. כְּשֶׁהִגִּיעַ
הַבֶּקֶר, הָרִים עֵינָיו, וְרֹאֵה אֹר
אַחַד שֶׁהָיָה מֵאִיר בְּרַקִּיעַ. הוֹרִיד
עֵינָיו לַמִּטָּה. חֲזַר כְּמִקְדָּם וְרֹאֵה
אֹר בְּכָל הַרְקִיעַ שְׁמַאִיר וְעוֹלָה
בְּאוֹתוֹ אֹר דְּמוֹת הַבֵּית כְּכָמָה
צִיּוּרִים. שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּלְפִי
רַגַע נִגְנַז כָּל אוֹתוֹ הָאוֹר.

בֵּין כֶּף הָרִי אוֹתָם שְׁנֵי שְׁלִיחִים
בָּאִים. מִצְּאוּהוּ רֹאשׁוֹ בֵּין בְּרַכְיוֹ.
אָמְרוּ לוֹ, שְׁלוֹם עֲלֶיךָ מֶר! שְׁלוֹם
לְמִי שֶׁעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים רוֹצִים
לְהַקְדִּים לוֹ שְׁלוֹם. קוּם! קוּם רַבִּי
שְׁמַעוֹן וּשְׁמַח בָּהֶם. אָמְרוּ לוֹ,
וְלֹא רֵאִיתָ נַחַת רוּחַ שֶׁעָשָׂה לָךְ
רַבּוֹנֶךָ? רֵאִיתָ אֹר הַבֵּית בְּרַקִּיעַ?
אָמַר לָהֶם, רֵאִיתִי. אָמְרוּ לוֹ,

פָּרַח לְתַמָּן. וְלִמְחַר נִהְיִי גִבָּךְ, הוֹאִיל וַיִּהְיֶה
לָךְ רִשׁוֹ, לֹא שְׁלָמָא דִּירוֹנָא דְקָא מִשְׁדָּרִי לָךְ.
פָּרַחִי, בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגַעָה.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵילַת אֲהֻבִים וַיַּעַלֶּת חֵן
דִּדְיָהּ יִרְוֹךְ בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגָּה
תַּמִּיד. אוֹרִייתָא אוֹרִייתָא, נִהִירוּ דְכָל עַלְמִין,
כְּמָה יָמִין, וַנְּחָלִין, וּמִקּוּרִין, וּמִבּוֹעִין,
מִתַּפְשָׁטִי מִמֶּךָ לְכָל סִטְרִין. מִמֶּךָ פִּלָּא, עֲלִיף
קִיִּימִי עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, נִהִירוּ עֲלָאָה (בדא) מִמֶּךָ
נִפְקָא. אוֹרִייתָא אוֹרִייתָא, מָה אִימָא לְגִבָּךְ,
אֵילַת אֲהֻבִים אַנְתָּה, וַיַּעַלֶּת חֵן (בבא) עֵילָא וְתַתְּא
רַחִימִין דִּילָךְ. מָאן יִזְכִּי לִינֵקָא מִמֶּךָ פְּדָקָא
יָאוּת. אוֹרִייתָא אוֹרִייתָא שְׁעִשׂוּעִים דְּמֵאֲרָךְ,
מָאן יְכִיל לְגַלּוֹתָהּ, וְלִמְיָמַר סִתְרִין וּגְנִיזִין דִּילָךְ.
בְּכָה, וְאַעִיל רִישִׁיָּה בֵּין בְּרַכּוֹי, וְנָשַׁק לַעֲפָרָא.
אֲדַהֲבִי חֲמָא כְּמָה דִּיוֹקְנִין דְּחִבְרִיא סִחְרַנִּיה.
אָמַר לִיה, לָא תִדְחַל בְּרִיה דִּיוֹחָאֵי,
לָא תִדְחַל בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, פְּתוּב וְחֲדִי גוֹ חֲדָה
דְּמֵאֲרָךְ. כְּתָב כָּל אֵינוֹן מְלִין דְּשִׁמְע בְּהֵהוּא
לִילָיָא, וְלַעֲא לֹון, וְלַהֲג לֹון, וְלֹא אֲנָשִׁי מְלָה.
וְהֵהוּא שְׂרָגָא נִהִיר קָמִיה כָּל הֵהוּא לִילָיָא, עַד
דְּאַתָּא צַפְרָא. פֶּד אַתָּא צַפְרָא, זָקָף עֵינוֹי, וְחֲמָא
חַד נִהִירוּ דְהוּה נִהִיר בְּרַקִּיעָא, מֵאִיף עֵינוֹי
לְתַתְּא. אֲהֲדַר כְּמִלְקָדְמִין, וְחֲמָא נִהִירוּ בְּכָל
רְקִיעַ, דְּנִהִיר וְסָלִיק בְּהֵהוּא נִהִירוּ דִּיוֹקְנָא
דְּבֵיתָא, בְּכָמָה צִיּוּרִין. חֲדָא רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וּלְפֻם רַגַעָא, אֲגִנִּיז הֵהוּא נִהִירָא.

אֲדַהֲבִי, הָא אֵינוֹן תְּרִין שְׁלִיחִין אַתְּיִין.
אַשְׁכּוּחוּהוּ רִישִׁיָּה בֵּין בְּרַכּוֹי. אָמְרוּ
לִיה שְׁלָמָא עֲלִיה דְּמֶר, שְׁלָמָא לְמָאן דְּעֲלֵאִין
וְתַתְּאִין בְּעָאן לְאַקְדָּמָא לִיה שְׁלָם. קוּם. קוּם
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֲדָא בְּהוּ. אָמְרוּ לִיה, וְלֹא חֲמִית
נִיחָא דְרוּחָא דְעֶבֶד לָךְ מֵאֲרָךְ, חֲמִית נִהִירוּ

באותה שעה הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברכיע.

אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, ויהי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם, בבקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם. אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.

פתח ראש הישיבה ואמר, (בראשית יב) ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וגו'. זה בשביל שנראה בו אור כמו זה. מי שלא זוכה במקום זה, ללך וינקח עצמו למקום אחר וינקה בו. עץ שדולק, והאור לא עולה ומאיר בו, ינענעו אותו ויעלה בו האור ויאיר. והיינו עתידים לשמע, אבל בשביל לבא אליך לא רצינו להתעכב. שמח רבי שמעון.

אמרו לו, אי חסיד קדוש, כל הדברים שבתוכנו בתורה, דברים קטנים הם בכל דבר ודבר. ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים עד שאין להם שעור? שהרי אין בנו ספק, אלא ברור התורה על ברה. וכעת ראש הישיבה פרש דברים סתומים על זה בגלל מה שעקר הנשמה למה לא מאיר במקום זה וזוכה להיות מואר במקום אחר? ועד עתה לא זכינו בזה בשביל לבא אליך.

ודבר אחר זכינו לשמע ממנו: רוח שהולכת ערמה באותו עולם בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו. מה הטעם? אשתו היא נר שנולקת ממנו, ושניהם נר

דביתא ברכיעא. אמר לון חמינא, אמרו ליה ביה שעטא, אפיק תהומא בי מקדשא, ואעבריה קדשא בריך הוא בימא רבא, ומנהירו דיליה, הוה נהיר ברכיעא.

אמרו ליה, רב מתיבתא בעא בשלמך, והא ידע דאנן שליחן לגבך. וכמה מלין חדתין עתיקין, אתחדש באורייתא בהאי ליליא. אמר לון, במטו מנייכו, אמרו חד מלה מנייהו. אמרו, לא אתייהיב לן רשו למאי דאתינן לגבך, אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא.

פתח רב מתיבתא ואמר (בראשית יב) ויאמר יי אל אברהם לך לך מארצך וגו', דא בגין דאתנהרא ביה נהירו בגוונא דא. מאן דלא זכי באתר דא, יהי וינטל גרמיה לאתר אחרא, ויזפי ביה. אעא דדליק, ונהורא לא סליק ונהיר ביה, ינענעון ליה, ויסלק ביה נהורא, ואנהיר. והוינן זמינן למשמע, אבל בגין למיתי גבך, (דף קס"ו ע"א) לא בעינן לאתעכבא, חדי רבי שמעון.

אמרו ליה, אי חסידא קדישא, כל מלין די בגוון באורייתא, מלין זעירין אינון, בכל מלה ומלה. ואינון מלין זעירין, כמה אינון מלין רברבין ועלאין, עד דלית לון שיעורא. דהא לית בגוון ספקא, אלא ברירו דאורייתא על ברייה. והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא, בגין דעקרא דנשמטא, אמאי לא נהיר באתר דא, וזכי לאתנהרא באתר אחרא. ועד כען לא זכינן בהו, בגין למיתי גבך.

ומלה אחרא זכינן למשמע מניה, רוחא דאזלא בערטורא בההוא עלמא בלא

בנין, אנתייה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו. מאי טעמא. אנתייה

אֶחָד הָיוּ, אֹרֶז זֶה יוֹצֵא מֵאֹרֶז זֶה.
דַּעֲךָ זֶה, נִדְלָק מִתּוֹךְ אֹרֶז מִמֶּשׁ,
מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ אֹרֶז אֶחָד.

כַּעֲתָ, רַבִּי, נִחְזָר לְדַבְּרִים
הָרַשּׁוּנִים, וּכְשֶׁנִּחְזָר לְמִקּוֹמֵנוּ
נִטֵּל רִשּׁוֹת מֵרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה
בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁנִּקְבְּל מִמֶּנּוּ,
וְנֹאמַר לְפָנֶיךָ. אֲשֶׁרִי חִלְקָה
שְׂאֵתָה זֹכֶה לְאוֹרוֹת נִסְתָּרִים
מִכָּל הַצְּדִידִים מִלְמַעְלָה וּמִלְמַטָּה
מִהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִהָעוֹלָם אֲחֵר. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּבָר אֶחָד רָצִיתִי
לְדַעַת, אִם תּוּכַל לְהוֹדִיעַ לִי.
נָשִׁים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם אִם וְכֵן אִתּוֹ
לְעֹלָמוֹת לְמַעְלָה, אוֹ אִיךָ הֵן שָׁם?
אָמַר לוֹ, אִי רַבִּי אִי רַבִּי, בְּזֶה יֵשׁ
לָנוּ סוּד יָתֵר (נִכְבָּד) כְּדִי לֹא לְגִלּוֹת
סוּדוֹת שֶׁל שָׁם, אֲבָל זֶה יִלְךְ וְיִטֵּל
רִשּׁוֹת, וְנֹאמַר לָךְ. בֵּין כֶּף פֶּרַח
אֶחָד וְהַתְּכֶסֶה מֵהֶם וְהִלָּךְ לוֹ.

וְרַבִּי שְׁעָה שָׁב אֲלֵיהֶם. אָמַר לָהֶם,
עֲתִיד הָיִיתִי לְהַכְנִס, וְהָיוּ כֻלָּם
בְּעֵטוֹר אֶחָד, שֶׁדָּנִי דִין בֶּן אָדָם
אֶחָד שֶׁעָמַד עַל פֶּתַח הַגֶּן עֶדֶן,
וְאוֹתָם כְּרוּבִים אֶחָדוֹ בּוֹ, וְלֹא נִתְּנוּ
אוֹתוֹ לְהַכְנִס שָׁם, וְהָיָה בְּצַעַר
בִּינֵיהֶם, וְצוּחַ צוּחוֹת עַל גְּבִי
הַפֶּתַח, וְשָׁמְעוּ כָּל הַצְּדִיקִים
שָׁשׂוּ, וְכַעֲתָ הָיוּ מִתְּכַנְּסִים כָּל בְּנֵי
הַיְשִׁיבָה לְהַכְנִס אֶל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
לְעֵין בְּדִינוֹ. וּבִאֲתִי לְהוֹדִיעַ לָכֶם,
וְזֶה חֲבָרִי הַצֵּטְרָף לְלַכֵּת לְשָׁם,
שֶׁכְּרוֹז הַעֲבָר בְּכָל אוֹתָם בְּנֵי
הַיְשִׁיבוֹת שֶׁהָיוּ מִתְּכַנְּסִים כַּעֲתָ
לְפָנֵי הַמְּשִׁיחַ. לָקַח פֶּתֶקָה אַחַת
וְנָתַן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, קַח אֵת
זֶה וְעֵין בְּמָה שָׁשׂוּ עַד שֶׁנִּבְא
אֵלֶיךָ. וּפְרָחוּ שְׂגִיָּהִם.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן לָקַח הַפֶּתֶקָה וְרָאָה
מָה שֶׁרָאָה בַּסּוּדוֹת שֶׁשָׁם כָּל אוֹתוֹ
יוֹם. בְּלִילָה רָאָה נֵר, וְנִפְלָה עָלָיו
שֹׁנָה, וְנִרְדָּם עַד הַבֹּקֶר. כִּשְׁהָאִיר

אִיהִי שְׁרָגָא, דְּאֶתְדַּלִּיקַת מְנִיָּה, וְתִרְוִיָּהּ
שְׁרָגָא חֲדָא הוּוּ, נִהוּרָא דָא נִפְק מִנְהוּרָא דָא,
אֶתְדַּעֲךָ דָא, אֶתְדַּלִּיק מִגּוֹ נִהוּרִיָּה מִמֶּשׁ, בְּגִין
דִּחְדָא נִהוּרָא הוּוּ.

הַשְׁתָּא רַבִּי, נִהְדָר לְמַלִּין קַדְמָאִין, וְכַד נִהְדָר
לְאַתְרִין, נָטוּל רִשּׁוֹ מֵרַב מְתִיבְתָא,
בְּאַיְנוֹן מַלִּין דְּנִקְבֵּל מְנִיָּה, וְנִימָא קַמָּךָ. זַכָּאָה
חִוְלָקָה, דְּאֵת זְכִי לְנִהוּרִין סְתִימִין, מִכָּל סְטָרִין,
מַעֲיָלָא וּמִתְתָא, מִהָאִי עֲלָמָא, וּמַעֲלָמָא
אוּחְרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִלָּה חֲדָא בְּעִינָא
לְמַנְדַּע, אִי תִּיכּוּל לְאוּדַעָא לִי. נָשִׁין בְּהִהוּא
עֲלָמָא, אִי זַכָּאִין לְסַלְקָא לְעִילָא, אוֹ הִיךָ אִינּוֹן
תַּמָּן. אָמַר לִיה, אִי רַבִּי אִי רַבִּי, בְּדָא אִית לָן
רְזָא יִתִּירָא (ס"א יִתִּירָא). בְּגִין דְּלֹא לְגַלָּאָה סְתָרִין
דְּתַמָּן, אֲבָל דָא יִהְיֶה וְיִטוּל רִשּׁוֹ, וְנִימָא לָךְ.
אֲדַהְכִי פֶּרַח חֵד, וְאַתְפְּסִי מְנִיָּהּ, וְאַזֵּל לִיה.
וְלִפּוֹם שְׁעָתָא תֵּב לְגַבִּיָּהּ, אָמַר לוֹן, זְמִינָא
הוֹינָא לְמִיעָאֵל, וְהוּוּ כִּלְהוּ בְּעֵטוֹרָא
חֲדָא, דִּדְיִינִי דִּינָא דִּחֵד בֶּר נֶשׁ, דְּקָאִים עַל
פֶּתַחָא דְּגֵן עֶדֶן, וְאַיְנוֹן פְּרוּבִין אֶחֱידוֹ בֵּיה,
וְלֹא שְׁבָקוּ לִיה לְמִיעָאֵל תַּמָּן, וְהָיָה בְּצַעֲרָא
בִּינֵיהֶם, וְצוּחַ צוּחוֹת עַל גְּבִי פֶתַחָא, וְשָׁמְעוּ
כּוּלְהוּ צְדִיקִיָּא דְּתַמָּן, וְהַשְׁתָּא הוּוּ מִתְּכַנְּפִי
כָּל בְּנֵי מְתִיבְתִי, לְמִיעָאֵל לְגַבִּי מִלְכָּא מְשִׁיחָא,
לְעִינָא בְּדִינָהּ. וְאַתְנָא לְאוּדַעָא לָכוּ, וְדָא
חֲבָרִאי אֶצְטְרִיף לְמַהֲךָ תַּמָּן, דְּכְרוּזָא הוּוּ
אַעֲבָר בְּכָל אִינּוֹן בְּנֵי מְתִיבְתִי. דְּלִיהוּוֹן פְּנִישִׁין
הַשְׁתָּא קָמִי מְשִׁיחַ. נָטֵל פֶּתֶקָא חֲדָא, וְיִהֵב
לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, טוּל דָא, וְעֵיין בְּמָה דְּתַמָּן,
עַד דִּנִּיתִי גְּבָךָ, פְּרָחוּ תִרְוִיָּהּ.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן נָטֵל פֶּתֶקָא, וְחָמָא מָה דְּחָמָא,
בְּרִזִּין דְּתַמָּן, כָּל הַהוּא יוֹמָא. בְּלִילָא

חָמָא שְׁרָגָא, וְנִפְּלִיל בֵּיה שִׁינְתָא, וְדַמָּךְ עַד צַפְרָא. כַּד נִהָר יִמָּמָא, קָם וּפְרָח

היום קם, ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים. אמר לו, עמד רבי, אשרי חלקך. עמד. בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה חדות הראוי לנו בשנותנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה. ראש הישיבה העליונה יצא אלינו ואמר: שאלו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו!

רבי רבי, כשפרחנו ממך (בשכילך), נכנסנו וראינו כל בני הישיבות שהרי מתכנסים לתוף היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות. הצטער רבי שמעון על זה. אמר לו, אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך. אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצטרו אותו בדין בצער הגיהנם, שעה וחצי.

וכך זה משום שיום אחד אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד, ידע האדם הזה שיכשל בו, ואמר לחברים: שתקו, אל תאמרו דבר. ומשום ששתקו החברים, נכשל באותו דבר והתביש. ועל אותה בוש שגזר אדם זה, דנו אותו בדין הזה הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפלו כמלא נימה. דנו דינו, ויצאו כל בני הישיבה, ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו. ועל זה הראו לי מה שלא ידעתי מלפני כן. אי רבי, ששה היכלות הראו לי, בכמה ענוגים ועדוניהם,

ההוא פתקא מניה, והא אינון תרנויהו אתיין, אמר ליה, קום רבי, זכא חולקך, קום. בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרינן עלאין, כמה חדות אחזיו לך, פד יתבו רשו לגלגא לך, כל מה דאת בעי. ריש מתיבתא עלאה נפק לגבן, ואמר, שאילו בשלמיה דבר יוחאי, אתריה דבר יוחאי, הא פנו ליה מכמה יומין. לית מאן דיקרב לגביה, זכא איהו.

רבי רבי, פד פרחנא מגבך (בגינך), עאלנא וחמינא כל בני מתיבתא, דהא מתכנפי לגו היכלא חדא, דמשיח תמן, ודיינו דינא דההוא בר נש, דקאים על פתחא, שמייה לית לך רשו לגלגא. אצטער רבי שמעון על דא, אמר ליה, לא תצטער רבי על דא, אנת תדע בדא ליליא בחלמך. אבל דינא דיינו עליה, דגזר משיח, דלהוי ההוא בר נש לבר פההוא צערא ארבעין יומין. לסוף ארבעין יומין, יצטרון ליה בדינא, בצערא דגיהנם, שעתא ופלגא.

וכך דא, בגין דיומא חדא, חד מן חבריא הוה פריש מלין דאורייתא, פד מטא לחד מלה, ידע האי בר נש דיתכשל ביה, ואמר לחבריא שתוקו, לא תימרון מדי. ובגין דשתיקו חבריא אתכשל בההוא מלה, ואכסיה. וההוא כסופא דגרים האי בר נש, דיינין ליה בהאי דינא (דף קס"ו ע"ב) קשיא, בגין דלא בעי קדשא בריך הוא לשבקא חובא דאורייתא, אפילו כמלא נימא.

דיינו דיניה, ונפקו כל בני מתיבתא. ואנא שאילנא רשו, דהא בריה דיוחאי, שאיל שאלתא דא. ועל דא אחזיו לי, מה דלא ידענא מקדמת דנא. אי רבי, שית היכלין אחזיו לי,

בכמה ענוגין ועדוניהן, באתר דפרוכתא פרישא בגנתא. דהא מההוא

במקום שפרכת פרושה בגנה. שהרי מאותה פרכת ולהלאה לא נכנסים זכרים כלל.

בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות אתה, ולכל אחת ואחת מהן יש מקומות של אורות ועדונים ללא דחק כלל. שלש פעמים בכל יום הפרוזות מכריזים: הרי דמות משה נביא הנאמן באה! ובתיה יוצאת למקום פרגוד אחד שיש לה, ורואה דמות משה ומשתחוה אליו, ואומרת: אשרי חלקי שגדלתי אור זה. וזה ענוגים שלה יותר מכלם.

חוזרת לנשים ומשתדלת במצוות התורה. כלן באותן דמיות שהיו בעולם הזה בלבוש אור, (כלבוש) בלבוש הזכרים, פרט שלא מאירים כף, מצוות התורה שלא זכו לקצמן בעולם הזה, משתדלות בהן ובטעמיהן באותו עולם. וכל הנשים הללו שיושבות יחד עם בת פרעה נקראות (ישעיה לב) נשים שאננות, שלא הצטערו כלל בצער הגיהנום.

בהיכל אחר יש סרח בת אשר, וכמה נשים רבוא ואלפים יחד אתה. שלש פעמים ביום מכריזים לפניה: הרי דמות יוסף הצדיק באה! והיא שמחה ויוצאת לגבי פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור דמות יוסף, ושמחה, ומשתחוה אליו ואומרת: אשרי היום שעוררתי בשורתך לסבי. אחר כך חוזרת לשאר הנשים, ומשתדלות בתשבחות רבון העולם ולהודות לשמו. וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת. אחר כך חוזרות להשתדל במצוות התורה ובטעמיהן.

בהיכל אחר יש יוכבד אם משה נביא הנאמן, וכמה אלפים

פרוכתא ולהלאה, לא עאלין דכוורין כלל. בהיכלא חדא, אית בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשין, זכין בהדה, וכל

חדא וחדא מפניהו, דוכתין דנהורין ועדונים, בלא דחקא כלל אית לה. תלת זמנין בכל יומא, פרוזי אכריזו, הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי, ובתיה נפקת, לאתר דפרגודא חדא דאית לה, וחדמאת דיוקנא דמשה, וסגידת לגביה, ואמרה, זפאה חולקי דרביתי נהירו דא. ודא איהו ענוגין דילה, יתיר מפלהו.

אהדרת לגבי נשין, ואשתדלן בפקודי אורייתא. פלהו באינון דיוקנין

דהו פהאי עלמא, בלבושא דנהורא, (ס"א כלבושא) בלבושא דכוורין, בר דלא נהרי הכי, פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון פהאי עלמא, משתדלי בהו, ובטעמיהו, פההוא עלמא. וכל הני נשין, דיתבין בהדי בתיה בת פרעה, אקרון נשים שאננות, דלא אצטערו בצערא דגיהנום כלל.

בהיכלא אחרא, אית סרח בת אשר, וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה. תלת

זמנין ביומא מכריזין קמה, הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא, ואיהי חדאת, ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה, וחדמאת נהירו דיוקנא דיוסף, וחדאת, וסגידת לגביה, ואמרת, זפאה האי יומא, דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי. לבתר אהדרת לגבי שאר נשין, ומשתדלן בתושבחות דמארי עלמא, ולאודאה שמייה. וכמה דוכתין וחדו, אית לכל חדא וחדא. ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא, ובטעמיהו.

בהיכלא אחרא, אית יוכבד, אמיה דמשה נביאה מהימנא, וכמה אלפין ורבבין

וירכבות עמה. בהיכל זה לא מכריזים כלל, אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבון העולם היא וכל הנשים שאתה. ושירת הים מזמרות בכל יום, והיא לבדה אומרת מכאן, (שמות טו) ותקח מרים הנביאה וגו', את התף בידה וגו'. וכל אותם צדיקי גן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.

בהיכל אחר יש דבורה, גם כן וכל שאר הנשים אתה מודות ומזמרות באותה שירה שהיא אומרת בעולם הזה. אי רבי, אי רבי, מי ראה חדות הצדיקים ושל נשים וזכאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.

לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן. בכל היום הן לבדן, כמו שאמרתי לך, והגברים גם כן.

ובבדל לילה נכללים כלם כאחד, משום ששעת הזווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא. זווג אותו עולם - התדבקות נשמה בנשמה, אור באור. זווג העולם הזה - גוף בגוף. והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף, זווג אותו עולם אור אחר אור. היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בטחות (ישעיה לב), ולא זכינו בהם לראות. אשרי חלק הצדיקים, גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזכאים לכל הענוגים של אותו עולם.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אנת, לא אתמסר לגלגלה. זווגא דההוא

בהדה. בהיכלא דא, לא מכריזי כלל, אלא תלת זמנין בכל יומא ויומא, אודת ומשבחת למארי עלמא, איהי וכל אינון נשין די בהדה. ושירתא דימא מזמרינ בכל יומא, ואיהי בלחודדהא אמרת מהכא, (שמות טו) ותקח מרים הנביאה וגו', את התוף בידה וגו'. וכל אינון צדיקייא די בגן עדן, צייתין לקל נעימו דילה. וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא.

בהיכלא אחרא, אית דבורה, אוף הכי וכל שאר נשין בהדה, אודן ומזמרינ בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא. אי רבי, אי רבי, מאן חמי חדות די צדיקייא, ודנשין זכין דעבדין לגבי קדשא בריה דהוא. לגו לגו דאינון היכלין, אית ארבע היכלין טמירין, דאמהן קדישין דלא אתמסרין לאתגלגלה, ולית מאן דחמי לון. בכוליה יומא אינון בלחודיהון, כמה דאמינא לך, וגוברין אוף הכי.

ובבדל ליליא אתפלילין פלהו כחדא, בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא, בין בהאי עלמא, בין בההוא עלמא. זווגא דההוא עלמא, אתדבקותא דנשמא בנשמא נהורא בנהורא. זווגא דהאי עלמא, גופא בגופא. וכלא כמה דאתחזי, זינא בתר זיניה, זווגא בתר זווגא, גופא בתר גופא, זווגא דההוא עלמא, נהורא בתר נהורא. היכלין דארבע אמהן, אקרון היכלין דבנות בוטחות. ולא זכינו בהו למחמי. זכא חולקיהון די צדיקייא, גוברין ונוקבי דאזלי בארץ מישר בהאי עלמא, וזכאין לכלהו ענוגין דההוא עלמא.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אנת, לא אתמסר לגלגלה. זווגא דההוא

אתה, לא נמסר לגלות. זווג אותו
עולם נעשה פרי יותר מפרי
שנעשה בעולם הזה. בזווג
שלם, בזווג אותו עולם, בערנה
שלםם כאחד, כשנשמות
נדבקות זו בזו, עושות פרות,
ויוצאים אורות מהם ונעשים
גרות. והם הנשמות לגרים
המתגירים, וכל אלה עולים
להיכל אחד.

וכשמתגיר גר אחד, פורחת
מאותו היכל נשמה, ונכנסת תחת
כנפי השכינה, ונושקת אותה,
משום שהיא פרי הצדיקים,
ושולחת אותה לתוף אותו גר
ושורה בו, ומאותו זמן נקרא גר
צדק. וזהו סוד הכתוב, (משלי יא)
פרי צדיק עץ חיים. מה עץ החיים
מוציא נשמות, גם צדיק פרו
עושה נשמות.

ראש הישיבה אמר, כתוב (בראשית
יא) ותהי שרי עקרה אין לה ולד.
ממה שאמר ותהי שרי עקרה,
איני יודע שאין לה ולד? מה זה
אין לה ולד? אלא כף אמר ראש
הישיבה, ולד לא היתה מולידה,
אבל נשמות היתה מולידה
בהתדבקות ערנה, שאותם שני
צדיקים היו מולידים נשמות
לגרים כל אותו זמן שהיו בחרן
כמו שעשו צדיקים בגן עדן, כמו
שכתוב (שם יב) ואת הנפש אשר
עשו בחרן. נפש עשו בודאי.

שמו רבי שמעון. אמר לו אותו
האיש, אי רבי, מה אמר לך, בכל
ראש חדש ושבתות ומועדים
וזמנים, אותם זכרים עולים
להראות לפני המלך הקדוש,
זכרים ולא נקבות, כמו שנאמר
(שמות כג) יראה כל זכורך.
וכשחוזרים, חוזרים בכמה
דברים חדשים, ומחזירים דברים
לפני ראש הישיבה.

יום זה החזירו דברים חדשים

עלמא, אתעביד איבא (דף קט"ז ע"א) יתיר, מאיבא
דאתעביד בהאי עלמא. בזווגא דלהון, בזווגא
דהוא עלמא, בתיאובתא דלהון כחדא, כד
מתדבקן נשמתין דא עם דא, עבדי איבין,
ונפקי נהורין מנייהו, ואתעבדי שרגין. ואינון
נשמתין, לגיורין דמתגירין, וכל הני עיילין
להיכלא חדא.

וכד מתגירא גיורא חדא, פרחא מההוא
היכלא נשמתא, ועאלת תחות גדרפהא
דשכינתא, ונשקת לה, בגין דאיהו איבא
דצדיקיא, ומשדרת לה לגו ההוא גיורא,
ושראת ביה. ומההוא זמנא, אקרי גר צדק.
והיינו רזא דכתיב, (משלי יא) פרי צדיק עץ חיים.
מה אילנא דחיי אפיק נשמתין, אוף הכי צדיק,
איבא דיליה עביד נשמתין.

רב מתיבתא אמר, כתיב (בראשית יא) ותהי שרי
עקרה אין לה ולד. ממאי דאמר ותהי
שרי עקרה, לית אנא יודע דלית לה ולד, מאי
אין לה ולד. אלא הכי אמר רב מתיבתא, ולד
לא הות מולדא, אבל נשמתין הות מולדא
באתדבקותא דתיאובתא, דאינון תרין זפאין
הוו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא
דהוו בחרן. כמה דעבדין צדיקיא בגן עדן.
כמה דכתיב, (בראשית יב) ואת הנפש אשר עשו
בחרן, נפש עשו ודאי.

חדי רבי שמעון, אמר ליה ההוא גברא, אי
רבי, מה אימא לך, בכל ריש ירחי ושבת
ומועדייא וזמנייא, אינון דכורין סלקין
לאתחזאה קמי מלפא קדישא, דכורין ולא
נוקבין, כמה דאת אמר (שמות כג) יראה כל זכורך.
וכד אהדרן מהדרן בכמה מלי חדתין, ואהדרן
מלין קמי רב מתיבתא.

יזמא דא אהדרן מלין חדתין קמי רב מתיבתא,

לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים - צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו. שכלם עולים תוך משקל האילן עד שלא יבאו לעולם, וכפי משקלת המשקל כף יש להם בעולם הזה. ראש הישיבה ירד וגלה ממה ששמע למעלה, דבר אחד גלה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יפו בו ויאייר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יפו בו ויעלה אור הנשמה, ויאחזו זה בזה להאיר. (שתי נסחאות)

משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיפו בו, אז מאיר אור הנשמה ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוך הנשמה, מהדר מרומם ומשבח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבנו. הרי אז הפל מאיר, משום שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו עד שיפו בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עץ שלא נאחז באור, ולא עולה בו אור עד שיפו בו, ואז מאיר.

צד האחר רוצה לעשות כף, ומפה ברשעים, וכל מה שמפה, אז (משלי יג) ונר רשעים ידעף. מחרף ומגדף לכל הצדדים ולא יכול להאיר כלל, ואז פתוב (קהלת ב) כי מה האדם שיבא אחרי המלך. ורוצה להדמות לו ולא יכול. ועל זה (תהלים יא) ה' צדיק יבחן, ומפה בו, ואז מאיר ומתחזק באור. יבחן, כמו שנגמר (ישעיה כח) אכן בחן. גחן רבי שמעון ונשק לעפר. אמר, דבר דבר אחריו רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוך שרש ועקר הפל.

אמר לו, אי רבי, אי רבי, פשעולים למעלה, פל אותם

על רזין עתיקין, צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו. דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא, עד לא ייתון לעלמא, וכפום טקלא דמתקלא, הכי אית לון בהאי עלמא. רב מתיבתא, נחית וגלי ממה דשמע לעילא, מלה חדא גלי ולא יתיר. אעא דלא סליק נהוריה, יבטשון ביה ואנהיר. גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא, יבטשון ביה, ויסלק נהירו דנשמתא, ויתאחדון דא בדא לאנהרא. (תרי נוסחי).

בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא נהיר ביה, עד דיבטשון ביה, כדין נהיר נהירו דנשמתא, ואתאחדת בגופא, וגופא אתאחד בה. גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא, מהדר מרומם ומשבח, מצלי צלותיה ובעותיה, מברך למאריה, הא כדין פלא נהיר. בגין דאית גופא, דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר ואתאחד דא בדא. אית אעא דלא אתאחד בנהורא, ולא סליק נהורא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר.

סטרא אחרא, בעי למעבד הכי, ובטש בחייביא, וכל מה דבטש, כדין (משלי יא) ונר רשעים ידעף. מחרף ומגדף לכל סטריין, ולא יכיל לאנהרא כלל, וכדין פתיב (קהלת ב) כי מה האדם שיבא אחרי המלך. ובעי לאתדמי ליה, ולא יכיל. ועל דא (תהלים יא) יי צדיק יבחן, ובטש ביה, וכדין נהיר ואתקף בנהירו. יבחן, כמה דאת אמר (ישעיה כח) אכן בחן. גחין רבי שמעון, ונשיק לעפרא. אמר, מלה מלה אבתרף רדיפנא, מיומא דהוינא, והשתא אשתמודעא לי מלה, מגו שרשא ועקרא דכלא.

אמר ליה, אי רבי, אי רבי, פד סלקין לעילא, פל אינון רוחין דכוירין ונוקבין, בההוא זמנא, שמעין (ס"א פסח) מליין

רוחות זכרים ונקבות באותו זמן
שומעים (במדה) דברים חדשים
ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוך
הישיבה, ומחזירים דברים לפני
ראש הישיבה, והוא מלמדם דבר
על קיומו. כשעולים, מתפשטים
מלבושיהם ועולים. כשיורדים,
מתלבשים בלבושיהם של אותו
גוף.

אי רבי, אי רבי, כמה דברים
חדשים מתוך ראש הישיבה.
אשריו מי שמקטין עצמו בעולם
הזה, כמה הוא גדול ועליון
בעולם ההוא. וכך פתח ראש
הישיבה: מי שהוא קטן - הוא
גדול, ומי שהוא גדול - הוא קטן,
שפיתוב (בראשית כג) ויהיו חיי שרה
מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים.
מאה, שהוא חשבון גדול,
פיתוב בו שנה, קטן השנים, לאחד
הקטינו. שבע, שהוא חשבון
קטן, הגדילו ורבה אותו, שפיתוב
שבע שנים.

בא וראה שלא הגדיל הקדוש
ברוך הוא אלא למקטין. לא
הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי
מי שמקטין עצמו בעולם הזה,
כמה הוא גדול בעלוי באותו
העולם.

בין כך שמעו שירת הים בקול
נעים שלא שמעו מיום שנבראו,
קול נעים של שירה כאותה
נעימה שהיו אומרים. וכשסיימו
(שמות טו) ה' ימלך לעלם ועד, ראו
ארבע דמיות ברקיע, ואחד מהם
גדול ועליון מכלם. ואותו גדול
ועליון מהם עזר קול ואמר,
(ירמיה ב) כה אמר ה' זכרתי לך חסד
נעורייך אהבת כלולתיך וגו'. שט
ברקיע ונגנו, עמד אחר אחריו
ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עוררים
בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו
וגו'. סים ושט ברקיע ונגנו.

ג. ושט ברקיע ונגנו.

חדתין ועתיקין, נחתין ועאלין לגו מתיבתא,
ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא, ואיהו אוליף
לון מלה על קיומיה. פד סלקין מתפשטין
מלבושיהון וסלקין. פד נחתין, מתלבשין
בלבושיהון דההוא גופא.

אי רבי, אי רבי, כמה חדתין מלין מגו רב
מתיבתא. זכאה איהו מאן דאזער גרמיה
בהאי עלמא, כמה איהו רב ועלאה בההוא
עלמא. והכי פתח רב מתיבתא, מאן דאיהו
זעיר, איהו רב. ומאן דאיהו רב, איהו זעיר.
דכתיב, (בראשית כג) ויהיו (דף קס"ח ע"ב) חיי שרה
מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה
דאיהו חשבון רב, כתיב ביה שנה, זעירו
דשנין, חד אזעיר ליה. שבע, דאיהו חשבון
זעיר, אסגי ליה, ורבי ליה דכתיב שבע שנים.
תא חזי, דלא רבי קדשא בריך הוא, אלא
לדאזעיר. לא אזעיר אלא לדרבי. זכאה
איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא, כמה
איהו רב בעלויא בההוא עלמא.

אדהכי שמעו שירתא דימא, בקל נעימו דלא
שמעו מיומא דאתבריו, קל נעימו
דשירתא, כההוא נעימו דהו אמרי. וכד סיימו
(שמות טו) יי ימלוך לעולם ועד. חמו ארבע
דיוקנין ברקיע. וחד מנייהו רב ועלאה מפלהו.
וההוא רב ועלאה מנייהו, אתער קלא ואמר,
(ירמיה ב) כה אמר יי זכרתי לך חסד נעורייך אהבת
כלולתיך וגו'. שאט ברקיעא ואגניז, קם
אחרא אבתריה ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עוררים
בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים
ושאט ברקיעא ואגניז.

פתח אידך ואמר, (ישעיה לה) ישושים מדבר וציה
ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. ושאט

פתח האחר ואמר, (שם לה) ישושים מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. ושט ברקיע ונגנו.

פֶּתַח הָאֲחֵר וְאָמַר, (שם מג) כֹּה אָמַר ה' בְּרֹאֲךָ יַעֲקֹב וְגו' (שם) כֹּה אָמַר ה' הַנּוֹתֵן בָּיִם דָּרֶךְ וּבִמְיָם עֲזִים נְתִיבָהּ וְגו', תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תָּנִים וּבְנֹת יַעֲנֶה וְגו'. סִיִּם וְשֵׁט בְּרָקִיעַ וְנִגְנֹז. אִזּוּ פָּחַד גְּדוֹל וְאִימָה נָפַל עֲלֵיהֶם.

בְּשֶׁהָאִיר הַיּוֹם, קוֹל הַתַּעֲוֹרֵר כְּמִקְדָּם וְאָמַר: עִם תְּקִיף כְּאֶרֶץ, גְּבוּרִים כְּנִמְרִים, תָּנוּ כְבוֹד לְרַבּוֹנָם, שְׂכָתוֹב (שם כה) עַל כֵּן יִכְבְּדוּךָ עִם עַז וְגו'. שְׁמַעוּ קוֹל, חִילוֹת וּמִרְפָּבוֹת שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א-כט) לֵךְ ה' הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד וְגו', עַד (נחמיה ט) וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה. תָּמָהּ וְהִלְכוּ. בֵּין כֶּף הָאִיר הַיּוֹם, הַחֲזִירוּ רֹאשׁ, וְרָאוּ כָּל הַמַּדְבָּר מִכְסָּה בַּעֲנָנֵי כְבוֹד מְאִירִים, נוֹצְצִים בְּגוֹנִים רַבִּים.

אָמְרוּ זֶה לָזֶה, וְדָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצֵה לְהַשְׁתַּבֵּחַ בַּתְּשַׁבְּחַת שֶׁל דּוֹר הַמַּדְבָּר, שְׁלֹא הָיָה בַּעֲוֹלָם דּוֹר עֲלִיוֹן כְּדוֹר זֶה, וְלֹא יִהְיֶה עַד שְׂיָבֹא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. וְדָא כָּל מַה שֶׁהָרָאָה לָנוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא הָיָה אֵלָּא בְּשִׁבְלֵי לְהוֹדִיעֵנוּ חֲבִיבוֹת רַבּוֹנָם עֲלֵיהֶם, לְהוֹדִיעַ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֶלֶק טוֹב, וְהֵם בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא. וְלַעֲתִיד לְבֹא בְּשִׁיקָיִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּתִים, עֲתִידִים אֵלָיו לַעֲמֹד לַתְּחִיָּה בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כו) יַחֲיוּ מֵתֶיךָ, וְאֵלֶּה הֵם דּוֹר הַמַּדְבָּר.

אָמַר לוֹ, הָאֵם דְּבַר חֲדָשׁ יִדְעָתָּ שְׁאֵנִי מַעֲרֻטִּל מִמֶּנּוּ? אָמַר לוֹ, אָמַר. אָמַר, קוֹל הַחֲזוֹר רְצִיתִי לִדְעָתָּ. כֵּן אָדָם נוֹתֵן קוֹל בְּשָׂדֶה אוֹ בְּמִקוֹם אַחֵר, וְחֲזוֹר קוֹל אַחֵר וְלֹא יָדוּעַ. אָמַר לוֹ, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, עַל דְּבַר זֶה כְּמָה קוֹלוֹת הַתַּעֲוֹרֵר, וְכְמָה דְּקוֹדִיקִים הָיוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה. וְכִשְׁיָרַד רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה, אָמַר, כֶּף פְּרִשׁוּיָה דְּבַר

בְּרָקִיעָא, וְאֶגְנִיז. פֶּתַח אֵידֶךָ וְאָמַר, (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ בּוֹרְאֶךָ יַעֲקֹב וְגו', (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ הַנּוֹתֵן בָּיִם דָּרֶךְ וּבִמְיָם עֲזִים נְתִיבָהּ וְגו'. תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תָּנִים וּבְנֹת יַעֲנֶה וְגו'. סִיִּים וְשֵׁט בְּרָקִיעָא, וְאֶגְנִיז. כְּדִין דְּחִילּוֹ סָגִיא וְאֶמְתָּנִי נָפַל עֲלֵייהוּ.

כִּד הָיָה נָהִיר יִמָּא, קָלָא אֶתְעַר כְּמִלְקֶדְמִין, וְאָמַר, עֲמָא תְּקִיפָא כְּאֶרֶץ, גְּבוּרִין כְּנִמְרִין, הָבוּ יָקָר לְמֵאֲרִיכוֹן. דְּכִתִּיב, (ישעיה כה) עַל כֵּן יִכְבְּדוּךָ עִם עַז וְגו'. שְׁמַעוּ קוֹל חִילִּין וּמִשְׁרִיין דִּהְיוּ אֲמָרִי, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כט) לֵךְ יְיָ הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד וְגו', עַד וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה. תָּוּהוּ וְאִזְלוּ. אֲדִהְכִי נָהִיר יִמָּא, אֶהְדְּרוּ רִישָׁא, וְחִמוּ כָּל מַדְבָּרָא חֲפִי בַּעֲנָנֵי יָקָר, מְנַהֲרִין, מְנַצְצִין, בְּגוֹנִין סָגִיאִין.

אָמְרוּ דָּא לָדָא, וְדָאִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְאַשְׁתַּבַּח לְאַשְׁתַּבַּח בַּתְּשַׁבְּחַתָּא דְּדָרָא דְּמַדְבָּרָא, דִּלְא הָיָה בַּעֲלָמָא, דָּרָא עֲלָאָה, כְּדָרָא דָּא. וְלֹא יִהְיֶה עַד דִּיִּיתִי מִלְּפָא מְשִׁיחָא וְדָאִי כָּל מַה דְּאַחֲמִי לָן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָיָה, אֵלָּא בְּגִין לְאוֹדְעָא לָן חֲבִיבוֹ דְּמֵאֲרִיהוֹן עֲלֵייהוּ. לְאוֹדְעָא דְּאִית לָוִן חוֹלְקָא טָבָא, וְאִינוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְּאִתִּי. וְלִזְמָנָא דְּאִתִּי כִּד יוֹקִים קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵתִיָּא, זְמִינִין אֵלִין לְאַחֲיָא בְּקִדְמִיתָא. כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (ישעיה כו) יַחֲיוּ מֵתֶיךָ, וְאֵלִין אִינוּן דָּרָא דְּמַדְבָּרָא.

אָמַר לִיה, אֵי מְלָה חֲדָתָא יִדְעָתָּ, דְּאֶנָּא עֲרִטִירָא בָּהּ. אָמַר לִיה אִימָא. אָמַר קָלָא דְּהִדְרָא בַּעֲיָנָא לְמַנְדַּע. בַּר נֶשׁ יִהְיֶה קָלָא בְּחֻקָּלָא, אוֹ בְּאַתָּר אַתְרָא, וְהִדְרָא קָלָא אַתְרָא, וְלֹא יָדִיעַ. אָמַר לִיה, אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא, עַל מְלָה דָּא, כְּמָה קָלִין אֶתְעַרוּ, וְכְמָה דְּקוֹדִיקִין הָיוּ קָמִי הַתַּעֲוֹרֵר, וְכְמָה דְּקוֹדִיקִים הָיוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה.

בישיבת הרקיע, וסוד נכבד הוא.
בא וראה, שלשה קולות הם שלא
נאבדים לעולמים, פרט לקול
התורה והתפלה, שאלה עולים
למעלה ובוקעים רקיעים. אבל
קולות אחרים הם שלא עולים
ולא אובדים.

והם השלשה: קול החיה בשעה
שהיא על המשבר, אותו קול
משוטט והולך באויר מסוף
העולם ועד סוף העולם. קול הבן
אדם בשעה שיוצאת נשמתו
מגופו, אותו קול משוטט והולך
באויר מסוף העולם ועד סוף
העולם. קול הנחש בשעה
שפושט עורו, אותו קול משוטט
באויר והולך מסוף העולם ועד
סוף העולם.

אי חסיד קדוש, כמה דבר זה
גדול ונכבד. אלה הקולות מה
נעשה מהם, ולא יזה מקום
נכנסים ושורים? אלה הם קולות
צער, והולכים ומשוטטים בעולם
באויר, והולכים מסוף העולם
ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך
נקיקים ומחלות עפר ונסתרים
שם. וכשנותן אדם קול, הם
מתעוררים לאותו קול. קול נחש
לא מתעורר לקול אדם. איך
יתעורר? במכה. כשמכה אדם
מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר
אליו אותו קול, ולא קול אחר.
קול מתעורר אחר קול, מין אחר
מינו.

ועל כך ביום ראש השנה קול
שופר מעורר קול שופר אחר,
מין אחר מינו הולך. דרך הנחש
הוא לרע, להרג ולהכות. באותו
קול ממש לא מתעורר קול נחש
זה אלא אחר מינו. וזהו כשאדם
מכה במקל בארץ וקורא לו
למינו, אז מתעורר אותו קול

רב מתיבתא, וכד נחית רב מתיבתא, אמר,
הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקייעא, ורזא
ינקרא איהי.

הא חזי, תלת קלין אינון, דלא אתאבדו
לעלמין, בר קלין דאורייתא וצללותא,
דאלין סלקין לעילא, ובקעין רקיעין. אבל
קלין אחרנין אינון דלא סלקין, ולא אתאבדו.
ואינון תלת: קול חיה בשעתא דאיהי על
קלביטא, ההוא קלא משטטא ואזלא
באוירא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול
דבר נש, בשעתא, דנפיק נשמתיה מגופיה,
ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא, מסייפי
עלמא עד סייפי עלמא. קול נחש, בשעתא
דפשיט משפיה, ההוא קלא משטטא באוירא,
ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

אי חסידא קדישא, כמה מלה דא רבא ונקרא.
אלין קלין, מה אתעביד מינייהו, ולאן אתר
עאלין ושראן. אלין קלין דצערא אינון,
ואזלין ומשטטי באוירא, ואזלי מסייפי
עלמא, עד סייפי דעלמא, ועאלין גו נקיקין
ומחילין דעפרא, ואתטמרן תמן. וכד (דף קס"ט
ע"א) יהיב בר נש קלא, אינון מתערין לגבי
ההוא קלא. קלא דנחש, לא אתער לגבי קלא
דבר נש. היאך יתער. במחאה. פד מחי בר
נש מחאה אתער קלא דנחש, דאתטמר לגביה
ההוא קלא, ולא קלא אחרא. קלא אתער פתר
קלא, זינא בתר זיניה.

ועל דא ביומא דראש השנה, קול שופר, אתער
קול שופר אחרא, זינא בתר זיניה אזלא.
ארחיה דנחש לביש איהו, לקטלא ולמחאה,
בההוא קלא ממש, לא אתער קלא דהאי נחש,
אלא בתר זיניה. ודא איהו, פד בר נש מחי
בחוטרא בארעא, וקרי ליה לזיניה, פדין אתער ההוא קלא דנחש, לאתבא

הנחש להשיב למינו. וסוד זה הוא נסתר.

אמר רבי שמעון, ודאי דבר זה הוא דבר נסתר, ומהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו, שלמה המלך ידוע ידע, ולא כל כך. אבל מה שלא ידע, אותו קול מה תועלת יש בו, ואיך יושב?

וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול כלול רוח ונפש, והכל עצמות מעצבון בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה. וכשמגיע לאותו מקום שנוכנס בו, יושב כמת. וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, וגוחנים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותו רוח ונפש והכל עצמות, ומודיעים דבר, וזהו (ישעיה כט) אוב מארץ. ועל זה ידף שלמה לדעת מה נעשה מאותו קול, ולא ידע. אשרי חלקך, רבי, שהברר לך דבר אמת.

בשבן אדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא פועל אותו קול שעורר האדם, ולא יותר. ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. מה הטעם? משום שפשוטא בהתחלה, מתאריך מסוף העולם ועד סוף העולם. וכעת שנוכנס לשם, לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.

שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמע אלא דבר זה - די לי להיות שמח שזכיתי לשמע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו, אי חסיד קדוש, אלמלא ידעת חדות דברי אותו עולם לפני ראש

לזיניה. ורזא דא איהו טמירי.

אמר רבי שמעון, ודאי מלה דא מלה סתימא היא. ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא. אמר ליה, שלמה מלכא מנדע ידע, ולא כל כך. אבל מה דלא ידע, ההוא קלא מה תועלתא אית ביה, והיך יתבא.

ורב מתיבתא הכי אמר, דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא, דהא ההוא קלא, איהי כלילא רוחא ונפשא, והבל גרמי מעצבונא דבשרא, ומשטטא באוירא, וכל חד מתפרש דא מן דא. וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה, יתבא כמיתא. וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין אתרין אלן בחרשייהו, וגחנין לארעא, ושמעין קלא דא, דמתחברון אינון רוחא ונפשא, והבל דגרמי, ואודעין מלה. ודא איהו (ישעיה כט) אוב מארץ. ועל דא רדיף שלמה, למנדע מה דאתעביד מההוא קלא, ולא ידע. זכאה חולקך רבי, דאתבריר לך מלה דקשוט.

בר נש אתער קלא, מיד (מתחברו) אתער ההוא קלא, ולית ליה רשו לארפא יתיר. אלא כעין ההוא קלא, דאתער בר נש, ולא יתיר. ואי אריך בר נש קליה, איהו לא אריך כל כך בהדיה, אלא לסופא דקלא, בגין דלא יכיל לארפא. מאי טעמא, בגין דכד נפקא בקדמיתא, אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, והשתא דעאל תמן, לא יכיל לארפא קלא, דהא לית ליה אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא.

חדי רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכינא למשמע, אלא מלה דא, די לי, למיהוי חדי, דזכינא למשמע מלין דקשוט, דההוא עלמא. אמר ליה, אי חסידא קדישא. אלמלא ידעת חדות דמלין בההוא עלמא קמי רב

מתיבתא, תהא חדי יתיר.

אמר ליה, מאי חדושא הוה השתא, כד אתית לגבי. אמר, רב מתיבתא פתח ואמר,

(בראשית מו) ויוסף ישית ידו על עיניו. חדרה הוא. אמאי סתימו דעיניו למיתא. בגין דעיניו, גוונין דהאי עלמא אינון, וחיזו ודיוקנא דהאי עלמא בהו, איהו אסתים מניה האי עלמא, חיזו דהאי עלמא. אסתים עיניו, כל חיזו דהאי עלמא, הא אתחשף מניה. וחסכין מניה חיזו דעיניו, לית ליה חיזו בהאי עלמא, מתמן ולהלאה. אמר רבי שמעון, יאות תקוונא דקדמאי, וחסכתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין.

אמר ליה, יוסף אמאי ישית ידו מפל פנוי. ואי תימא על בשורה דיליה, מיבעי ליה ויוסף חי תראה. אמר ליה ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה, ובגין כך דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא, ודא נטיל ליה. מאן דאסתים עיניו, רחימא דיליה אחזי הכי: חיזו דילך דהאי עלמא אתאביד, הא אנא חיזו דילך באתרף. מפאן ולהלאה תתקנון לך חיזו אחרא, דההוא עלמא.

אמר רבי שמעון, מה אתהני האי למיתא, ומה תועלתא אית ליה בהאי. מאן דיבעי למשאל יומא מה דאצטרף לאפקחא עיניו, בגין לאחזאה דעדיין אזדמן איהו, לאתבא לחיזו דהאי עלמא כדבבקימין.

אמר ליה אי חסידא קדישא, ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא, ולא אתאביד כלל מניה, לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא. עלמא דא, בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה, דבזמנא דתחיית מתיא, אפילו כחוטא דשערא לא הוה

הישיבה, תשמח יותר.

אמר לו, מה חדוש היה כעת כשבאת אלי? אמר, ראש הישיבה פתח ואמר, (בראשית מו) ויוסף ישית ידו על עיניו. חדרה היא. מדוע סתימת העינים למת? משום שהעינים הן גוונים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם בהן. הוא נסתם ממנו עולם הזה ומראה העולם הזה, נסתמו עיניו. כל מראה העולם הזה נחשף ממנו, ונחשכו ממנו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם והלאה. אמר רבי שמעון, נאה תקון הקדמונים, וחסכתם יתרה ממלאכים קדושים.

אמר לו, למה יוסף ישית ידו מפל פנוי? ואם תאמר על בשורה שלו, צריך לומר ויוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאתבטל היה, ומשום כך זה נסתם ממנו אור העולם הזה, וזה לקח אותו. מי שסותם עיניו, אהובו מראה כך: מראה שלך של העולם הזה אבד, הרניי מראה שלך במקומך. מפאן והלאה יתקנון לך מראה אחר של אותו עולם.

אמר רבי שמעון, מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה? מי שירצה לשאל יום מה שהצטרף לפקח עיניו, בשביל להראות שעדיין הוא מזדמן להשיב למראה העולם הזה במקדש.

אמר לו, אי חסיד קדוש, ודאי אם לא נסתם ממנו כל מראה העולם הזה ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא. עולם זה הוא בהפוך מאותו עולם שאנו בו, שבזמן תחית המתים אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה העולם

הָזֶה, שֶׁהִכָּל נֶאֱכָד בְּהִתְחַלָּה (הטל יבטל אותו וישים אותו) בְּאוֹתוֹ הַטֵּל (בְּהִתְחַלָּה), וַיַּעֲבֹר מִמֶּנּוּ כָּל זֶהָמָה, וְאַחֵר כֶּף יַעֲשֶׂה כַחמָץ זֶה, וּמִמֶּנּוּ יַעֲשֶׂה הַגּוֹף בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, כֶּף כָּאֵן.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי יִדְעָתִי שְׁאַתֶּם מְלַבְּשִׁים שָׁם בְּלָבוֹשׁ נִכְבָּד שֶׁל גּוֹף זֶה קְדוֹשׁ. הָאֵם הִיא כְּמוֹ זֶה בְּעוֹלָם הָזֶה, אָדָם שֶׁנֶּרְאָה בְּאוֹתוֹ גּוֹף כְּמוֹ שְׁאַתֶּם עוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם?

אָמַר לוֹ, דְּכַר זֶה שְׁאַלּוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁנֵי עֲלָמִים שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ בִּינֵינוּ אַחֵר שֶׁסָּבְלוּ צַעַר עַל חֲטָא שֶׁלֹּא נָתַן לְגִלּוֹת, וְשְׁאַלּוּ זֶה לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, וְהוּא אָמַר שְׁזֶה הִיא כֶּף בְּעוֹלָם הָזֶה. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁכַתוֹב (אסתר ה) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת, הִתְלַבְּשָׁה בְּאוֹתָהּ דְּמוּת שֶׁל הָעוֹלָם הַהוּא. מְלָכוֹת - זו רִיחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהָיָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם נוֹשֶׁכֶת רִיחַ מְאוֹתָהּ רִיחַ הָאֵוִיר שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, וְכֵן הִתְלַבְּשָׁה אֶסְתֵּר.

וּבְשִׁנְכֻנְסָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשָׁרוֹשׁ וְרָאָה אוֹתוֹ לְבוּשׁ שֶׁל אֹר, דְּמוּתָהּ נִדְמָתָה לְמֶלֶךְ אֱלֹהִים, וּפְרָחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ לִפְנֵי שְׁעָה. מְרַדְּכִי גַם כֶּף, שְׁכַתוֹב (שם ח) וּמְרַדְּכִי יֵצֵא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוֹשׁ מְלָכוֹת. לְבוּשׁ מְלָכוֹת וְדַאי, דְּמוּת שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) כִּי נָפַל פַּחַד מְרַדְּכִי עֲלֵיהֶם. פַּחַד מְרַדְּכִי, וְלֹא פַחַד אַחֲשָׁרוֹשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה מְתוּקִים דְּבָרִים אֵלּוּ. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי. וְהָרִי יִדְעָתִי שֶׁצְדִיקִים (בְּהוֹ) בְּאוֹתוֹ עוֹלָם מִתְלַבְּשִׁים בְּלָבוֹשׁ שֶׁנֶּקְרָא לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְכֶף הוּא וְדַאי.

אָמַר לוֹ, אֵוִיר גַּן עֵדֶן, נְשִׁיבָת רִיחַ הַקֹּדֶשׁ הֵם, וְכו' מִתְלַבְּשִׁים

מְעוֹבָדָא דְּהָאִי עֲלָמָא, דְּכָלָא אַתְּאָבִיד בְּקַדְמִיתָא, (טֵלָא וְכַטִּיל לִיה, וְיִשְׁוִי לִיה) בְּהִיּוּא (דף קס"ט ע"ב) טֵלָא (בְּקַדְמִיתָא) וַיִּתְּעַבֵּר מִנִּיהַ כָּל זֶהָמָא, וּלְבָתֵּר יִתְעַבִּיד בְּחִמְרָא דָּא, וּמִנִּיהַ יִתְעַבִּיד גּוֹפָא בְּרִיָּה חֲדָתָא, כֶּף הָכָא.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי יִדְעָנָא דְּאַתּוֹן מְלֻיבְשִׁין תַּמָּן, בְּלָבוֹשׁ יָקָר, דְּגּוֹפָא דְּכִיָּא קְדִישָׁא. אִי הוּא בְּגוּוֹנָא דָּא בְּהָאִי עֲלָמָא, בַּר נֶשׁ דְּאַתְחֲזִי בְּהִיּוּא גּוֹפָא, כְּגוּוֹנָא דְּאַתּוֹן קִיִּימִין בְּהִיּוּא עֲלָמָא.

אָמַר לִיה, מְלָה דָּא שְׁאִילוּ קָמִי רַב מְתִיבָתָא, תָּרִין עוֹלָמִימִין דְּאַתְלַבְּשׁוּ בִּינָנָא, בְּתֵר דְּסָבְלוּ צַעֲרָא עַל חוּבָא, דְּלֹא אַתְחֲזִי לְגִלְעָה, וְשְׁאִילוּ דָּא קָמִי רַב מְתִיבָתָא. וְאִיהוּ אָמַר, דְּהָא הוּא בְּהָאִי עֲלָמָא הָכִי. מְנָלָן. דְּכְתִיב, (אסתר ה) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת, אַתְלַבְּשַׁת בְּהִיּוּא דִּיּוֹקְנָא דְּהִיּוּא עֲלָמָא. מְלָכוֹת: דָּא רִיחָא דְּקוֹדֶשׁא, דְּהָא מְלָכוֹת שְׁמִיָּא, נְשִׁיב רִיחָא, מִהִיּוּא רִיחָא דְּאֵוִירָא דְּהִיּוּא עֲלָמָא, וְאַתְלַבְּשָׁא בִּיה אֶסְתֵּר.

וְכַר עֲאֵלֶת קָמִי מְלָכָא אַחֲשָׁרוֹשׁ, וְחֲמָא הִיּוּא לְבוּשָׁא דְּנִהוּרָא, דִּיּוֹקְנָא אֲדָמִי לְמֶלֶךְ אֱלֹהִים. פְּרָחָה מִנִּיהַ נִשְׁמָתָא לְפּוֹם שְׁעָתָא. מְרַדְּכִי אוֹף הָכִי, דְּכְתִיב (אסתר ח) וּמְרַדְּכִי יֵצֵא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוֹשׁ מְלָכוֹת. לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְדַאי, דִּיּוֹקְנָא דְּהִיּוּא עֲלָמָא. וְעַל דָּא כְתִיב, (אסתר ט) כִּי נָפַל פַּחַד מְרַדְּכִי עֲלֵיהֶם. פַּחַד מְרַדְּכִי, וְלֹא פַחַד אַחֲשָׁרוֹשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה מְתִיקִין אֵינוֹן מְלִין, זְכָאָה חוֹלְקִי, וְהָא יִדְעָנָא דְּצְדִיקִיָּא (ס"א בְּהָא) בְּהִיּוּא עֲלָמָא, מִתְלַבְּשִׁין בְּלָבוֹשָׁא דְּאֶקְרִי לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְהָכִי הוּא וְדַאי.

אָמַר לִיה, אֵוִירָא דְּגַן עֵדֶן, נְשִׁיבוּ דְּרִיחַ קְדִישָׁא

הצדיקים כמו שהיו בעולם הזה. ואחר כך רוח הקדש שורה על ראש כל אחד ואחד, ומתעטר ונעשית לו עטרה. וכך היה למרדכי, שכתוב (שם ח) בלבוש מלכות, דמית אותו העולם. אחר כך ועטרת זהב גדולה - זו עטרת ששורה על ראשי הצדיקים באותו עולם. כשקבלו ישראל תורה, כמו זה היה להם עד שחטאו, שכתוב בהם (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. אתפשטו מההוא לבושא. לבוש.

וכן כתוב ביהושע כהן גדול, (זכריה א) הסירו הבגדים הצאים מעליו. וכתוב וילבישהו בגדים, אלו לבושי העולם ההוא. מכאן דברים ראשונים. ומכאן, שכל זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר בקיומו, לא מתלבש רוח בלבוש אותו עולם, שכתוב ויסירו הבגדים הצאים מעליו - בהתחלה, ואחר כך - וילבישהו בגדים. ומלאך ה' עמד. מה זה עמד? אלא זוהי עטרה שנקראת מלאך ה', שעומדת על ראשי הצדיקים. וזהו עמד, עומד על הראש למעלה לאחר שמתלבשים בלבוש כבוד זה. שני גופים כאחד לא יכולים לעמד. כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר. העבר זה, הרי אחר מזמן מיד ודאי. זה יוצא וזה נכנס. כמו שיצטר טוב ויצר בעולם הזה לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד. אמר לו, תהיו על מה שכתוב, והשטן עמד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוצדק כך, שאר בני העולם על אחת פמה וכמה. אמר לו, חסיד קדוש, פמה טמירים נסתרים הדברים הללו. (אמר לו) אף על גב שהחברים יודעים

אינון, ומתלבשין ביה צדיקיא, כגוונא דהוּוּ בהאי עלמא. ולבתר, רוח קדשא שראת, על רישא דכל חד וחד. ואתעטר ואתעבדא ליה עטרא. וכך הוה למרדכי, דכתיב בלבוש מלכות, דיוקנא דההוא עלמא. ולבתר ועטרת זהב גדולה, דא עטרת, דשריאת על רישיהון דצדיקיא בההוא עלמא. כד קבילו ישראל אורייתא, כגוונא דא הוה להון. עד דחבו, דכתיב בהו, (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. אתפשטו מההוא לבושא. וכן פתיב ביהושע כהנא רבא, (זכריה ג) הסירו הבגדים הצואים מעליו. וכתוב וילבישהו בגדים, אליו לבושין דההוא עלמא. מהכא מלין קדמאין. ומהכא, דכל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיימא, לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא. דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא. ולבתר וילבישהו בגדים. ומלאך ה' עומד, מהו עומד. אלא דא היא עטרא, דאקרי מלאך ה', דקיימא על רישיהון דצדיקיא ודא איהו עומד. עומד על רישא לעילא. לבתר דאתלבשין בהאי לבושא דיקר. תרין גופין פחדא, לא יכלין למיקם, כל זמנא דהאי קיים, רוחא לא מקבלא אתרא. אתעבר דא, הא אתרא זמינא מיד, ודאי, דא נפיק, ודא עאל. כגוונא דיצר טוב ויצר רע בהאי עלמא לא בעי קדשא ברין הוא דתרווייהו יקומון פחדא.

אמר ליה, תוהנא על מה דכתיב, (זכריה ג) והשטן עומד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוצדק כך, שאר בני עלמא על אחת פמה וכמה. אמר ליה, חסידא קדישא, פמה טמירין סתימין מלין אלין, (אמר ליה) אף

בְּדַבְרֵי אוֹתוֹ עוֹלָם, לֹא יְכוּלִים לְדַעַת בְּסוּדוֹת הָלָלוּ.

אָמַר לוֹ, פִּינֵן שְׁפֵן אָדָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מָה תוֹעֵלַת יֵשׁ לְאוֹתוֹ שְׁטֵן לְהַשְׁטִינוֹ? וְלֹא דִי לוֹ שֶׁהוּצִיא נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ וְהָרַג אוֹתוֹ! אָמַר לוֹ, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲשֶׁרִי חֲלָקָךְ. בֹּא וְרָאָה, תְּאוֹת הַשְׁטֵן לֹא הֵיחָה, אֲלֵא כְּדֵי שְׁלֹא יִתְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ צָדִיק בְּלָבוֹשׁ וְךָ קְדוֹשׁ, שְׁפִינֵן שְׂרוּאָה אוֹתוֹ שְׁטֵן שְׁלִבוֹשׁוֹ נִדְחָה וְלֹא נִחָשֵׁב, עַל כֵּךְ מִסְטָה אוֹתוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁאִם יִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לָבוֹשׁ נִכְבֵּד, מִיַּד לָבוֹשׁ הַזֶּהֱמָה וּמַעֲשֶׂה אוֹתוֹ שְׁטֵן יִתְבַטֵּל וַיַּעֲבֹר מִהָעוֹלָם, וְלֹא נֹחַ לוֹ לִשְׁטֵן.

וְעוֹד, שֶׁבְּכָל זְמַן שְׁלֹא הִתְלַבֵּשׁ, פּוֹקֶדֶת הַרוּחַ לְאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁהִזְהָמָה שְׁלוֹ, וְנוֹחַ לוֹ לִשְׁטֵן. וְכִינֵן שֶׁהִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לָבוֹשׁ נִכְבֵּד, הָרִי הִתְבַטְּלוּ גּוֹנֵי יֵצֶר הָרַע וְהַגּוֹף שְׁלוֹ, וְאִין לוֹ זְכָרוֹן עִמּוֹ לְעוֹלָמִים.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֲנִי פּוֹקְדִים בְּתֵי הַקְּבֻרוֹת בְּרֹאשׁ כָּל לַיְלָה - לֹא עַל הַגּוֹף, אֲלֵא עַל הַנֶּפֶשׁ (שֶׁהוֹלֶכֶת מִצְרַחֲלָה). שֶׁהָרִי כָּל זְמַן שֶׁהִבְשֵׁר קָיָם, הַרוּחַ פּוֹקֶדֶת עַל הַנֶּפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ פּוֹקֶדֶת עַל הַגּוֹף. אָבֵל עֲכָשׁוּ פְקוּדוֹנָהּ הוּא לְנֶפֶשׁ, שֶׁהִיא שׁוֹכֶכֶת, וְנִשְׁאַרְתָּ שׁוֹכֶכֶת תּוֹךְ הָעֲצָמוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה בְּרֹאשׁ כָּל לַיְלָה פְקוּדוֹן הַרוּחַ לְנֶפֶשׁ, וְלֹא עַל הַבֶּשֶׂר.

אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, בֹּא אֲגַלֶּה לָךְ דְּבַר נִסְתָּר. בְּנֵן גּוֹף הָאָדָם כֵּךְ הוּא: הַרוּחַ מֵעַם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הַנֶּפֶשׁ מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים. פִּינֵן שְׂרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נִתְּנָה כַחַם, מִיַּד מְרַכְּבוֹתָיו נֹתְנִים כַחַם. כַּחַם הוּא עֲצָמוֹת וְאִיבָרִים. כָּלֵם מִצְדָּם, וְתִקּוּנָם זֶה עַל זֶה. הַסֵּטְרָא אֲחֵרָא נֹתְנָת בֶּשֶׂר, וּמַצְדָּה בֹּא הַבֶּשֶׂר, וְלֹא דְבַר

עַל גַּב דְּחִבְרֵיָא יִדְעִין בְּמַלְיָן דִּהְהוּא עֲלָמָא, לֹא יִכְלִין לְמַנְדַּע בְּרַזִּין אֲלִין.

אָמַר לֵיהּ, פִּינֵן דְּבַר נֶשׁ בְּהֵהוּא עֲלָמָא, מָה תוֹעֵלַתָּ אִית לְהֵהוּא שְׁטֵן לְאַסְטָאָה לֵיהּ, וְלֹא דִי לֵיהּ דְּאַפִּיק נִשְׁמָתִיהָ מִיָּה, וְקָטִיל לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, זַכָּאָה חוֹלָקָךְ. תָּא חֲזִי תִיאוּבָתָא דְשְׁטֵן לֹא הָוָה, אֲלֵא בְּגִין דְּלֹא יִתְלַבֵּשׁ הֵהוּא זַכָּאָה בְּלָבוֹשָׁא דְכִיָּא קְדִישָׁא, דְּכִינֵן דְּחֲזִי הֵהוּא שְׁטֵן, דְּלָבוֹשָׁא דִילֵיהּ אֲתִידְחִיא, וְלֹא אֲתִחְשִׁיב, עַל דָּא אֲסִטִּי לֵיהּ. מָאִי טַעַמָא. בְּגִין דָּאִי אֲתִתְלַבֵּשׁ בְּהֵהוּא לָבוֹשׁ יָקָר, מִיַּד לָבוֹשָׁא דְזוּהָמָא, וְעַבִּידְתָּא דִּהְהוּא שְׁטֵן, יִתְבַטֵּל וַיַּעֲבֹר מִעֲלָמָא, וְלֹא נִיחָא לֵיהּ לִשְׁטֵן.

וְתוֹ, דְּבְכָל זְמַנָּא דְלֹא אֲתִתְלַבֵּשׁ, פְּקֻדָּא רוּחָא לְהֵהוּא גּוֹפָא דְזוּהָמָא דִילֵיהּ, וְנִיחָא לֵיהּ לִשְׁטֵן. וְכִינֵן דְּאֲתִתְלַבֵּשׁ (דף ק"ע ע"א) בְּהֵהוּא לָבוֹשׁ יָקָר, הָא אֲתִתְבַטֵּל גּוֹוִי דִי־צָרָא בִישָׁא, וְגּוֹפָא דִילֵיהּ, וְלִית לֵיהּ דּוּכְרָנָא בְּהִדְיָה לְעֵלְמִין.

וְאִי תִימָא, דְּאַנֵּן פְּקֻדִין לְבִי קְבָרִי בְּרִישׁ כָּל לַיְלָא, לָאו עַל גּוֹפָא אֲלֵא עַל נֶפֶשָׁא. (דְּאִילָא עֲרִיטְרָא) דִּהָא כָּל זְמַנָּא דְּבִשְׂרָא קִיָּמָא, רוּחָא פְּקֻדָּא עַלָּה דְּנֶפֶשָׁא, וְנֶפֶשָׁא פְּקֻדָּא לְגּוֹפָא. אָבֵל הַשְׁתָּא, פְּקֻדוֹנָא דִילָן אִיהוּ לְנֶפֶשָׁא, דְּאִיהִי מִשְׁתַּפְּכָא. וְאַשְׁתְּאַרְתָּ בְּשִׁכּוּכֵי גוֹ גְרָמִי. וּבְגִין כֵּךְ, בְּרִישׁ כָּל לַיְלָא, פְּקֻדוֹנָא דְרוּחָא לְנֶפֶשָׁא, וְלֹא עַל בֶּשֶׂרָא.

אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, תָּא וְאֲגַלִּי לָךְ מְלָה סְתִימָא. בְּנִינָא דְּגּוֹפָא דְּבַר נֶשׁ הָכִי הוּא, רוּחָא מֵעַם רוּחָא דְּקוּדְשָׁא. נִשְׁמָתָא מִגּוֹ אֵילָנָא דְּחַיִּי. פִּינֵן דְּרוּחָא קְדִישָׁא, יְהִיב חֵילָא, מִיַּד רְתִיכִין דִילֵיהּ. יְהִיבִין חֵילֵיהּ. חֵילָא דְלֵהוּן, גְרָמִי וְשִׁיפִין. כְּלָהוּ מִסֵּטְרָא דְלֵהוּן, וְתִקּוּנֵיהּ דָּא עַל דָּא.

אחר. מרפכותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר. אחרי שאלה נותנים חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם? עור שנמשך על הכל כמוהם.

אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות אלו: אש ומים ואויר ועפר, להגן על אלה ולכסות על הכל. אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן, והתבטל. רוח חלקם קים. רוח הקדש, רוחו קים והנשמה עולה. מרפכות רוח הקדש עצמותיהם קימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ומשום זה כתוב (ישעיה נח) ועצמותיך יחליץ, ובשר לא כתוב בו כך.

וכך זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך. ועל זה כתוב, (איוב א) יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מאותו מראה שטן שעומד להשטין שלא יכול, פיון שיכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם, פיון שזו כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו.

לאחר שמתעכל הבשר הרי לא יתבע דין ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם. אמר רבי שמעון, כעת ידעתי דברים על תקונם, ודאי נאה הוא לו לקטרג.

אמר לו רבי (שמעון), חגר כלי זינף והתקן עצמך. אם תרצה לדעת

סטרא אחרא יקבת בשרא, ומסטרא דילה, אתיא בשרא, ולא מלה אחרא. רתיכין דילה, יתבין כל אינון גידין וערקין, לאמשכא דמא לבשרא. בתר דאלין יתבי חיליהו, שמיא יתבי חיליהו, ומאן אינון. עור דאתמשך על כלא. כגוונא דלהון.

לבתר מתחברין שמיא וארעא כחדא, ויתבי ארבעה יסודי אליו: אשא, ומיא ואוירא, ועפרא. לאגנא על אליו, ולחפא על כלא. לבתר, כל חד נוטיל חולקיה דיהב, ואתבטל. רוחא דקודשא, ורתיכין דיליה, חולקיהו קיימא. רוחא דקודשא, רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא. רתיכין דרוחא דקודשא, גרמין דלהון קיימין. ועל דא חשיבו דגופא, גרמין הוו. ובגין כך פתיב, (ישעיה נח)

ועצמותיך יחליץ, ובשרא לא כתיב ביה הכי. וכך זמנא דבשרא דסטרא אחרא קיימא בקיומא, ההוא שטן קיימא לאסטנא.

אתאביד בשרא, לית ליה רשו לאסטנא, דהא לית ליה על מה דיסתמיה. ועל דא פתיב, (איוב א)

יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מזההו חזו דשטן דקיימא לאסטנא, דלא יכיל, פיון דיכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, לא אתחזון לקרבא לגביה, דלית ליה

בהון חולקא, פיון דשף כל חד וחד מדוכתיה, לא תבע עליהו, ולא קאים לאסטנא בגינייהו.

לבתר דבשרא מתעכלא, הא לא יתבע דינא, ולא קאים לאסטנא, דהא לית ליה על

מה דיסתמיה, ולא אדכר לבר נש בשום מלה דעלמא. אמר רבי שמעון, השתא ידענא מלין על תקונייהו, ודאי יאות הוא ליה לאסטנא.

אמר ליה רבי (שמעון), חגור זינף, ותקין גרמך,

אי תבעי למנדע מלין דשארית. או אי תשאל בהני מלין, אימא לי.

דְּכָרִים שֶׁהִתְחַלֵּת, או אם תִּשְׁאֵל בְּדְכָרִים הָאֵלֶּה, אָמַר לִי. אָמַר לוֹ, וְדָאִי, הָרִי יִדְעָתִי שְׁאִשְׁתִּי מִתָּה, שְׁלֹא יִדְעָתִי מִמֶּנָּה כָּלוּם. וְהַחֲבָרִים יוֹדְעִים. נִשִּׁים מָה הִטְעָם דְּעָתָן קֵלָה?

אָמַר לוֹ, הִדְעַת בָּאָה בִּשְׁשׁ דְּרָגוֹת, וְכָל אַחַת לּוֹקַחַת חֵלְקָה, מִה שֶׁנִּשְׁאָר, הוּא קָל. אֲבָל נִכְבְּדָה זֹו, אִם לֹא שְׁאִשְׁתִּי כְּסִילוֹת מִשְׁתַּתְּפַת בָּהּ, בְּדָכָר זֶה אֵל תִּשְׁאֵל, שֶׁהָרִי יִדְעָתִי שְׁלֹא עַל אִשְׁתִּי שְׁאִלְתָּ, אֲלֵא עַל מָה שֶׁפְּתוּב, (ישעיה יט) הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֵב קָל. וְאוֹתוֹ עֵב קָל נִקְרָא דַּעַת, מֵאוֹתָהּ כֵּלָה יֵרָאֵת ה', וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּאֻמְצָע כְּמוֹ שְׂדֵעַת עֲלִיזָה, אֲבָל (ועל יח) נִקְרָאֵת קָל. וְהָרִי יִדְעָתִי שְׁאִלְתָּ מִהִי.

אֲבָרְ הַתֵּר וְחִגְר כְּלֵי זִינָה וְקִשְׁרָה קִשְׁרָה, שֶׁהָרִי זָמַן הוּא לְגִלּוֹת כְּמוֹ שֶׁהִתְחַלֵּת אֶת הַמַּעֲשֶׂה. שְׁעַל פְּנֵי רֹחַב הַבֵּית אוֹלָם הַעֲזָרָה לְפָנִים. בַּעֲזָרָה זֹו יֵשׁ שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּתָחִים לְפִי חֲשֹׁבוֹן שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל. בִּפְתַּח אֶחָד פְּתוּב רְאוּבֵן, בִּפְתַּח אֶחָד פְּתוּב שְׁמֵעוֹן, וְכֵן כָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים עַל אוֹתָם פְּתָחִים בְּזִמְנֵי שִׁיעָלוֹ לְהִרְאוֹת לְפָנֵי רְבוֹן הָעוֹלָם. מִי שִׁיכְנֵס בִּפְתַּח שְׁרָשׁוּם בּוֹ רְאוּבֵן - אִם מִשְׁבֵּט רְאוּבֵן הוּא, הַפְּתָחִים מְקַבְּלִים אוֹתוֹ. וְאִם לֹא, פּוֹלָטִים אוֹתוֹ הַחוּצָה. וְכֵן בְּכֻלָּם, שְׁלֹא יִקְבְּלוּ הַפְּתָחִים אֶלֶּא לְמִי שֶׁהוּא מֵאוֹתוֹ שְׁבֵט שְׁרָשׁוּם בָּהֶם, וּבָזֶה יִתְחַקְּקוּ וַיִּנְדְּעוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

שְׁרָשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה עֶמּוּדֵי אוֹר לוֹהֵט יֵשׁ בְּכָל צֶד מֵאוֹתָם אַרְבָּעָה צְדִידִים. כָּל הָעֶמּוּדִים הֵלְלוּ נִקְרָאִים עֶמּוּדִים חַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁלֹא עוֹמֵד אוֹרָם שׁוֹכֵךְ בְּמָקוֹם אֶחָד. וְכֻלָּם, אֵלּוּ מִכֵּים זֶה בָּזָה וּמִנְגָּנִים נִגּוֹן, וְאֵלֶּה

אָמַר לִיה וְדָאִי, הָא יִדְעָנָא דְּבִיתָאִי שְׁכִיבַת, דְּלֹא יִדְעָנָא מִנָּה כָּלוּם. וְחֲבָרִיאִי יִדְעִין. נִשִּׁין מָאִי טַעְמָא דְּעַתְיָהּ קֵלָה.

אָמַר לִיה דְּעַתָּא אֲתִיָּא בְּשִׁית דְּרָגִין, וְכָל חַד נָטִיל חוֹלְקִיָּה, מָה דְּאִשְׁתָּאֵר, קָל אִיהוּ.

אֲבָל יִקְרָא דָּא, אִי לֹאוֹ דְּאִשְׁתִּי כְּסִילוֹת אִשְׁתַּתְּפָה בָּהּ. בְּמִלָּה דָּא לֹא תִשְׁאֵל, דִּהָא יִדְעָנָא דְּלֹאוֹ עַל דְּבִיתָהּ שְׁאִלְתָּ, אֲלֵא עַל מָה דְּכָתִיב, (ישעיה

יט) הִנֵּה יְיָ רוֹכֵב עַל עֵב קָל. וְהִהוּא עֵב קָל אִקְרִי דַּעַת, מֵהִיא כֵּלָה יֵרָאֵת יְיָ, וְאִיהִי קִיִּמָּא בְּאֻמְצָעִיתָא כְּגוּוֹנָא דְּדַעַת עֲלָאָה, אֲבָל (ועל דא)

אִקְרִי קָל. וְהָא יִדְעָנָא שְׁאִלְתָּא דִּילָךְ מָאִי הִיא. אֲבָרְ שְׁאִרֵּי וְחִגְר זִינָה, וְקִטִּיר קִטְרָה, דִּהָא עִידָנָא הוּא לְגִלְאָה, כְּמָה דְּשְׁאִרִית

עוֹבְדָא. דְּעַל אֲנָפִי רוֹחֵב בֵּיתָא, אוֹלָם דְּעֲזָרָה לָגוֹ. בְּהֵאִי עֲזָרָה, אִית תְּרִיסָר פְּתָחִין, לְפּוֹם חֲשֹׁבֵן שְׁבִטֵי דִּישְׂרָאֵל. בִּפְתַּח אֶחָד, כְּתִיב רְאוּבֵן. וּבִפְתַּח אֶחָד, כְּתִיב שְׁמֵעוֹן. וְכֵן כָּל שְׁבִטֵי דִּישְׂרָאֵל, רְשִׁימִין עַל אֵינוֹן פְּתָחִין.

בְּזִמְנָא דִּיסְלָקוֹן לְאַתְחַזָּאָה קָמִי מֵאִרְיָה דְּעֻלְמָא. מָאֵן דְּעִיִּיל בִּפְתַּח אֶחָד דְּרָשִׁים בִּיה רְאוּבֵן, אִי מִשְׁבֵּט אֶחָד רְאוּבֵן אִיהוּ, מְקַבְּלִין לִיה פְּתָחִין, וְאִי לֹא פִלְטִין לִיה לְבָר. וְכֵן בְּכֻלָּהוּ,

דְּלֹא יִקְבְּלוֹן פְּתָחִין, אֲלֵא לְמֵאֵן דְּאִיהוּ מֵהִיהוּא שְׁבֵט אֶחָד דְּרָשִׁים בְּהוֹן. וּבְדָא יִתְחַקְּקוֹן וַיִּשְׁתַּמּוּדְעוֹן כָּל חַד וְחַד.

תִּלְתָּ מֵאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ עֶמּוּדִין דְּנִהוּרָא מְלֻהָטָא, אִית בְּכָל סְטָרָא, מֵאֵינוֹן אַרְבַּע סְטָרִין. כָּל אֵלִין עֶמּוּדִין, אִקְרוּן עֶמּוּדִים חַיִּים.

בְּגִין דְּלֹא קִיִּמָּא נִהוּרָא דְּלֵהוֹן (דף ק"ע ע"ב) שְׁכִיף בְּאַתֵּר חַד. וְכֻלָּהוּ, אֵלִין סְלָקִין, וְאֵלִין נִחְתִּין. יְהִיב דּוּכְתָּא דָּא לְדָא. אֵלִין דִּסְלָקִין בְּטָשִׁין

עוֹלָם וְאֵלּוּ יוֹרְדִים, נוֹתְנִים מְקוֹם זֶה לְזֶה. אֵלּוּ שְׁעוֹלָם מִכֵּים זֶה בָּזָה וּמִנְגָּנִים נִגּוֹן, וְאֵלֶּה

דא בדא, ומנגני נגונא, ואלין דנחתי אוף הכי.
 אליון דסלקי דנגני נגונא, מאי נגונא מנגני.
 שיר יתמא. (תהלים צח) מזמור שירו ליי שיר
 חדש פי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש, וכי
 אית שיר עתיק. אלא שיר, דעד פערן מלאכין
 קדישין לא שבחו ליה, בגין דאיהו חדש. מאי
 טעמא איהו חדש. בגין דההוא דמחדש
 עולמי, משבח ליה, ואמר ליה. והכי אמר
 רב מתיבתא, דא אקרי חדש ואיהו חדש. בגין
 דדביק בשמשא, ולא אתפרש מניה. לאפקא
 סטרא אחרא, דלית ביה חדושא, דכתיב ביה
 ואין כל חדש. זקן הוא ואתבלי, ולא
 אתחדש. (ס"א ולא עבד תולדין דאלמלא עבד תולדין הוה מטשמש
 עלמא).

הו פתח רב מתיבתא. שרה אתחדשת בעדינא,
 דרגא דילה גרים, דכתיב, (בראשית יח) אחרי
 בלותי היתה לי עדנה. מאי עדנה, משיכו
 דעדן עלאה. ובגין דאתמשך עלה מסטר
 דנוקבא, פתיב עדנה בה"א ובגין כך פתיב
 היתה, ולא היתה.

וארני זקן. וכי אף על גב דאיהו זקן, לא
 אתחזי לאולדא. אלא לאו מלתא
 זעירתא אמרה לגביה, (דאברהם אלא) דבגין (לאמר
 גרמא דאתדבקת) ההוא (סלף) זקן, (ד"א דאתדבקא) (ובסיל) לא
 אתחדש ולא עבד תולדין, דאלמלא הוה
 עבד תולדין הוה מטשמשא עלמא. (אלא אמרה
 לגבי דאברהם, בגין דהוא זקן לא יתחדש ולא עבד תולדין) ועל דא
 אהדר מלין קדשא בריה הוא, למה זה צחקה
 שרה וגו'. ואי תימא והא כתיב (בראשית כד)
 ואברהם זקן בא בימים. אלא בא בימים,
 באינון יומין עלאין, דמחדשי עולמין פנשרא.
 ועל דא נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו.
 הושיעה לו, למאן. לההוא חדש, הושיעה

שיורדים גם כך.
 אלה שעולים שמנגנים נגון,
 איזה נגון מנגנים? שיר יתום.
 (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר
 חדש פי נפלאות עשה וגו'. שיר
 חדש, וכי יש שיר עתיק? אלא
 שיר, שעד פערן מלאכים קדושים
 לא שבחו לו, משום שהוא חדש.
 מה הטעם הוא חדש? בגלל אותו
 אחד שמחדש עלומיו, משבחו
 ואמר לו. וכך אמר ראש
 הישיבה, זה נקרא חדש והוא
 חדש, משום שדבק בשמש ולא
 נפרד ממנו. להוציא סטרא אחרא
 שאין בה חדוש, שכתוב בה (קהלת
 א) ואין כל חדש. זקן הוא ובלי,
 ולא התחדש. (ולא עושה תולדות.
 ואלמלא עשה תולדות, הוה מטשמש העולם).
 עוד פתח ראש הישיבה. שרה
 התחדשה בעדן, דרגתה גרמה,
 שכתוב (בראשית יח) אחרי בלתי
 היתה לי עדנה. מה זה עדנה?
 משיכת עדן העליון. ומשום
 שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב
 עדנה בה"א, ומשום זה כתוב
 היתה, ולא היתה.
 וארני זקן. וכי אף על גב שהוא
 זקן לא ראוי להוליד? אלא לא
 דבר קטן אמרה עליו, (שאברהם אלא)
 שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו
 (מלך) זקן (שנדבקה) (ובסיל), לא
 מתחדש ולא עושה תולדות,
 שאלמלא היתה עושה תולדות,
 היתה מטשמש את העולם. (אלא
 אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש
 ולא עשה תולדות) ועל זה הקדוש
 ברוך הוא החזיר דברים, למה זה
 צחקה שרה וגו'. ואם תאמר,
 והרי כתוב (שם כד) ואברהם זקן
 בא בימים? אלא בא בימים,
 באותם ימים עליונים שמחדשים
 עלומים פנשר. ועל זה נגון זה
 נגון של אותו חדש הוא. הושיעה
 לו, למי? לאותו חדש, הושיעה

זמין המלך העליון ונרועו.
אותם שיורדים גם כן מנגנים,
ואמרים שירה יתומה אחרת.
ומהי? (תהלים ק) מזמור לתודה,
שהוא יתום, גם כן.

אורם אחד נראה. וכשמתגלגל,
נראים חמשה גונים של אורות
בכל עמוד ועמוד. העמודים
הללו כלם חלולים מבפנים,
וכשעולים ויורדים, יוצאים מהם
שלהבות אש, כצורות כפתור
ופרח. מעל כל עמוד ועמוד יש
שלשה תפוחים שמכים בהם
שלשה גונים, אדם ירק ולבן.
בכל גון וגון לוחטות אותיות
בולטות משלהבת ירקה של אש,
ולא שוככים לעולמים, ואין מי
שיקום עליהם.

ארבעה גלגלים תוחמים מעשה
ציור בכל עמוד ועמוד. באותם
גלגלים יש פליאות גדולות.
כשמתוככים, מוציאים מהם
זגים של זהב ואבנים יקרות. ומיד
מתפנסים בתוכם ולא נופלים
לארץ. כשיוצאים אותם זגי זהב
ואותם אבנים יקרות תוף סבוב
הגלגלים, נשמע קול שאומרים:
(ישעיה נד) זאת נחלת עבדי ה'
וצדקתם מאתי נאם ה'.

שני אריות בכל גלגל וגלגל,
אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד
מצד אחד, וכלם מאש ירקה,
ובגלגול שמסתובבים הגלגלים
מתחבקים אלה באלה, והולכים
כלם בגלגול, מתדבקים זה בזה.
כשעולים העמודים, נוהמים
האריות אלה באלה, והתפוחים
פורחים באויר ועולים למעלה
ומכים אלה באלה באויר. ושבים
למקומותיהם, ומשם נופלים.
והאריות פושטים ידיהם לקבלם,
ועולים אלה מעצמם. אי חסיד
קדוש, מי ראה חכמת האמנות

ימינא דמלכא עלאה, ודרועא דיליה.
אינון דנחת, אוף הכי מנגני, ואמרי שירה
אחרא יתמא. ומאן איהו. (תהלים ק) מזמור
לתודה, דאיהו יתמא, אוף הכי.

נהורא דלהון חד אתחזי. וכד מתגלגלי,
אתחזן חמש גוונים דנהורין. בכל
עמודא ועמודא. עמודין אלין בלהו חללין
מלגא. וכד סלקי ונחת, נפקי מנייהו
שלהובין דנורא, כגוני חיזור ושושן. לעילא
מכל עמודא ועמודא, אית תלת תפוחין,
דבטשי בהו תלת גוונים, סומק ירוק וחרור.
בכל גוון וגוון מלהטן אתוון פלטי, משלהובא
ירוקא דאשא, ולא משתככי לעלמין. ולית
מאן דיקום עלייהו.

ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור, בכל עמודא
ועמודא. באינון גלגלין, אית פליאן
רבין. פד מסתחין מפקין מנייהו זגין דדהבא
ואבני יקר. ומיד מתפנשי בגווייהו, ולא נפלי
לארעא. פד נפקין אינון זגין דדהבא, ואינון
אבני יקר גו אסתחרותא דגלגלין, אשתמע
קלא דאמרי, (ישעיה נד) זאת נחלת עבדי יי
וצדקתם מאתי נאם יי.

תרין ארין בכל גלגלא וגלגלא, אריא חדא
מסטרא חדא, ואריא חדא מסטרא חדא,
וכלהו מאשא ירוקא, ובגלגולא דקא מסתחין
גלגלין, מתחבין אלין באלין. ואזלי בלהו,
בגלגולא מתדבין דא בדא. פד סלקין עמודין,
מנהמן ארין אלין באלין, ותפוחין פרחין
באוריא, וסלקין לעילא, ובטשי אלין באלין
באוריא. ותבו לאתרייהו, ומתמן נפלי. וארין
פשטי ידיהו לנטלא לון, וסלקין אלין
מגרמייהו. אי חסידא קדישא, מאן חמא

שְׁצִיר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעֵמֻדִים הֵלְלוּ?

בְּחֻצוֹת הַיּוֹם יוֹצְאִים שְׁנֵי נְשָׁרִים
בְּכָל גִּלְגָּל וּגִלְגָּל, וְלֹא יָדוּעַ מָקוֹם
שֶׁמֶשֶׁם יוֹצְאִים, וְשׁוֹרִים עַל רֹאשׁ
הָאֲרִיזוֹת הֵלְלוּ, וְאִזּוֹ שׁוֹכְכִים
הַעֲמִידִים וְהַגִּלְגָּלִים, וְעוֹמְדִים
בְּקִיּוּמָם. וְהַתְּפוּחִים נוֹפְלִים עַל
פִּיהֶם שֶׁל הַנְּשָׁרִים, וּמִקְבֵּלֹת
אוֹתָם. וּמִיד פּוֹרְחִים מִפֶּה לְפֶה,
וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בִּינֵיהֶם,
וְשָׁבִים לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם, וְלֹא יָדוּעַ
מִי הֵיא. לְאַחַר שְׁעָה וַחֲצִי
מְרִמִּים הַנְּשָׁרִים קוֹל, וּמִנְגָּנִים
נְגוּן מְתוֹק, וְנִסְתָּרִים, וְלֹא יָדוּעַ
בְּאֵיזָה מָקוֹם.

סָבִיב אוֹתָם הַעֲמִידִים יֵשׁ שְׂכָכִים
מַעֲשֵׂה צִיּוֹר. אֵשׁ אֲדָמָה וְאוֹר לֶבֶן
וְחוּטֵי זָהָב סָבִיב סָבִיב סוֹכְבִים
לְכָל צֶדֶד, וּמַעֲזִין מִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(זכריה יד) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ
מִים חַיִּים מִירוּשָׁלַם חֲצִצִּים אֶל
הַיָּם הַקֶּדְמוֹנִי וְחֲצִצִּים אֶל הַיָּם
הָאֲחֵרוֹן.

כָּאֵן פֶּרֶשׁ רֹאשׁ הַלְּשִׁיכָה פְּסוּק זֶה
לְפָנִים, וְקוֹלוֹ נִשְׁמָע הַחוּצָה.
מִשְׁהִיָּה מִפֶּרֶשׁ פְּסוּק זֶה, (אי קדוש,
אי קדוש) קוֹל תִּינוּק הַתְּעוֹרֵר
מִבְּחוּץ, אוֹתוֹ תִּינוּק שְׁהִיָּה מִפֶּרֶשׁ
תְּלִמּוּדוֹ, וְלִמּוֹד לְפָנֵי עֲמוּד אֶחָד
שֶׁל הָעוֹלָם, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה
שֶׁגִּדְּלָתָהּ. וְאַחֲזוּ בּוֹ לְדִין, וְקוֹלוֹ
הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ בְּפִסּוּק זֶה,
וְאַמֵּר, מִים שֶׁהֵם מְלֻמָּטָה, אֵיךְ
יֵצְלוּ לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ, לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן
יוֹתֵר מִמֶּנּוּ בְּכִמְהָ מַעֲלֹת? וּמָה
צָרִיךְ לְאוֹתָם מִים לְמַעַלָּה? וּמָה
מָקוֹם שֶׁכָּל (תְּפוּחִי) הַמְּבוּעִים
וְהַנְּחָלִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְאֵין
הַפֶּסֶק לְמְבוּעִים וְהַנְּחָלִים, הַשְּׁקָה
מִמָּקוֹם יָבֵשׁ? מִי רָאָה חֲפִירַת
הַבָּאָר נוֹתֵן מִים לְמְבוּעַ שְׁנוּבֵעַ?
וְכִי יְרוּשָׁלַם תִּתֵּן מִים אֶל הַיָּם
הַקֶּדְמוֹנִי, מָקוֹם שֶׁכָּל מִימֵי

חֲכָמָתָא דְּאוּמָנּוּ, דְּצִייר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּעֵמֻדִין אֵלֶיךָ.

בְּכַלְגוֹ יוֹמָא נְפָקִי תְּרִין נְשָׁרִין בְּכָל גִּלְגָּלָא
וּגִלְגָּלָא, וְלֹא יָדִיעַ אֲתֵר דְּנִפְקִי מִתְּמָן,
וְשָׂרִיין עַל רִישֵׁיהוֹן דְּאֵלֶיךָ אֲרִיין. וְכַדִּין
מִשְׁתַּכְּבִי עֲמֻדִין וּגִלְגָּלִין, וְקִיּוּמֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ.
וְתְּפוּחִין נָפְלִי עַל פּוּמֵייהוּ דְּנִשְׁרִי, וּמִקְבְּלִי
לוֹן. וּמִיד פְּרָחִין מִפּוּמָא לְפּוּמָא, וְאִזְלִין
וּמִשְׁטְטִי בִּינֵיהוּ, וְתָבוּ לְאַתְרֵיהוּ, וְלֹא יָדִיעַ
מָאן הֵיא. לְבִתֵּר שַׁעְתָּא וּפְלָגָא, נְשָׁרִין אֲרִימִין
קָלָא, וּמִנְגָּנִין נְגוּנָא תְּאִיבָא, וְאַתְטַמְרִין, וְלֹא
יָדִיעַ בְּהִי אֲתֵר.

סַחְרִנֵייהוּ דְּאֵינוֹן עֲמֻדִין, אֵית שְׂכָכִין עוֹבָד
צִיּוֹר. אֵשׁא סוּמָקָא, וְנִהוּרָא חוּרָא,
וְחוּטִין דְּדִהָבָא, סַחְוֹר סַחְוֹר, סַחְרִין לְכָל סֹטֵר.
וּמַעֲזִינָא דְּמִיָּא (דף קע"א ע"א) כְּמָה דְּאֵת אֲמֵר וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִים חַיִּים מִירוּשָׁלַם חֲצִצִּים
אֶל הַיָּם הַקֶּדְמוֹנִי וְחֲצִצִּים אֶל הַיָּם הָאֲחֵרוֹן.

הָבָא פְּרִישׁ רַב מְתִיבְתָּא קָרָא דָּא לְגוֹ, וְקָלִיָּה
אֲשַׁתְּמַע לְבָר. מִדִּהוּה פְּרִישׁ קָרָא דָּא.

(אי קרישׁא אי קרישׁא) קָל יְנוּקָא אֲתַעֵר מְלַבֵּר, הַהוּא
יְנוּקָא דְּהוּה פְּרִישׁ תְּלִמּוּדִיָּה, וּגְמִיר קָמִי חַד
עֲמוּדָא דְּעִלְמָא, בְּרִיָּה דְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּרַבִּית
אַנָּת. וְהוּוּ אַחֲדֵי בֵּיה לְדִינָא, וְקָלִיָּה אֲתַעֵר
מְלַבֵּר, בְּהֵאֵי קָרָא, וְאַמֵּר, מִיָּא דְּאֵינוֹן מְלַרַע
הֵיךְ סָלְקִין לְעִילָא מְגִיָּה, לְאַתֵּר עֲלָאָה יִתִּיר
מְגִיָּה, בְּכִמְהָ דְּרָגִין, וּמָה אֲצִטְרִיךְ לוֹן לְאֵינוֹן
מִיָּין לְעִילָא. וּמָה אֲתֵר דְּכָל (תְּפוּחִי) מְבוּעִין
וְנִחְלִין נְפָקִין מְגִיָּה, וְלִית פְּסִיקוֹ לְמְבוּעֵי
וְנִחְלִי, אֲתַשְׁקִיָּא מֵאֲתֵר נְגִיב, מָאן חֲמָא חֲפִירָא
דְּבִירָא, יְהִיב מִיָּין לְמְבוּעָא דְּנִבְעֵי.

וְכִי יְרוּשָׁלַם, יְהִיב מִיָּין אֶל הַיָּם הַקֶּדְמוֹנִי, אֲתֵר
דְּכָל מִימִין דְּעִלְמָא נְפָקִי מִתְּמָן, וְנִבְעִין

העולם יוצאים משם ונוכעים משם? אי חסיד קדוש, לקול זה שכתבו ושמועו כל קולות בני הישיבה של שם, ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.

בבא רבי שמעון, אמר לו, אל תבכה מנורה הקדושה, אשרי חלקך שאפלו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמר לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק. כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה וכלם הקשיבו לו, באותה שעה הודיעו ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר, מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להכנס? קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה, ונכנס, וכל בני הישיבה נכנסו אליו. אמר ראש הישיבה, פסק פסוקך בן קדוש! אמר, עד כעת פחדתי, שהריני משיבה אחרת, וכך אמרו לי כשפעלי הדין אחזו בו. אמר לו, אל תפחד בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים, ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוף אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.

פתח אותו תינוק ואמר, והיה ביום ההוא, ההוא - לא ידוע מיהו. אלא בכל מקום ביום ההוא, יום אחרון הוא. למה נקרא יום ההוא? אלא זהו יום שאחזו סוף בראש. ראשית נקרא הוא, כמו שנאמר (במדבר יח) ועבד הלוי הוא. עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא, טמיר וגנוז. ונקרא ההוא (ה' הוא), להראות סוף כל המעלות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התוסף בו ה'. (הלוי הוא טמיר וגנוז. ונקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות, שאחזו תחלה,

והכל אחד).

מניה. אי חסידא קדישא, לקלא דא אשתכחו, וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן, ובגין כך לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה.

בבא רבי שמעון, אמר ליה לא תבכי בוצינא קדישא, זפאה חולקך, דאפילו ינוקי, מנף אמרי רזין סתימין דאורייתא. תא, ואימא לך, מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא, פד עאל קליה דההוא ינוקא, פגירא לגו, וכלהו צייתי ליה. בההיא שעתא אזדעזע רב מתיבתא, וכל אינון דהוו קמיה, ואמר, מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא, למיעל. קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא, ועאל. וכל בני מתיבתי אתפנשו לגביה, אמר רב מתיבתא, אימא קראיך ברא קדישא.

אמר, עד כען דחילנא, דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא, והכי אמרו לי, פד מארי דדינא הוו אחדין ביה. אמר ליה, לא תדחל ברא קדישא, הכא תהא בינא שבעה יומין, ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא, ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא כשאר ינוקי דהכא.

פתח ההוא ינוקא ואמר, והיה ביום ההוא. ההוא, לא ידוע מאן הוא. אלא בכל אתר ביום ההוא, יומא בתראה הוא, אמאי אקרי יום ההוא. אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא. שירותא אקרי הוא, כמה דאת אמר (במדבר יח) ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי, לדרגא דאקרי הוא, טמיר וגנוז. ואקרי ההוא (ה' הוא), לאחזאה סופא דכל דרגין, דאיהו שירותא, וכלא חד. ובגין דאיהו סופא, אתוסף ביה ה'. (ס"א הלוי הוא טמיר וגנוז. ואקרי יום ההוא, לאחזאה סופא

דכל דרגין, דאחיד שירותא וכלא חד).

עתידה ירושלים להוציא מים ולנבע מבווע. כאן יש לומר, סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא, הכל אחד. מה בין זה לזה? אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות, ונקראות עזרות. אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות.

(כשמתסובבות אלו הפנימיות ואלו לבחרי, נקראו ירושלים. ויש דרגות שסובבות, ונקראות עזרות. ויש דרגות שנקראות לשכות) ויש דרגות שנקראות כשסובבות היכל ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקדה אחת, (תהלים מה) כבודיה בת מלך פנימה. נקדה זו נקראת יום ההוא, וסימנה - (דברים א) ההוא יקרא ארץ.

ובשיעמד יום זה מתוך שבכי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני, כמו אמא שפנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק, מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו. כך חצים אל הים הקדמוני.

לָקְחוּ רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה וַנִּשְׁקוּ. אמר, חייך (חיי עולם שדבר זה כך), כך פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון - מעלות אחרונות שלה. אי חסיד קדוש, כמה חדוה על חדוה נתוספה באותו תינוק תוך בני הישיבה. עשרים ושבע טעמי התורה, אמר אותו תינוק. ושבעים כתרים עטרו לאביו באותו יום. אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו. אמר רבי שמעון, לא זכה אביו ללמד. אמר, אביו השאיר.

וסוד נסתר היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלוי) ונצל ממנו. זה היה בגלוי, שהיה מביש לרבו

ומינה ירושלים לאפקא מיין, ולנבעא נביעו, הקא אית לומר, סופא דכל דרגין, לאו איהו ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויומא ההוא כללא חד. מה בין האי להאי. אלא ירושלים, כל דרגין קדישין דילה, פד אסתתרון, אקרון ירושלים. והכי אתתמאן. ואית דרגין דסתרון, ואקרון עזרות, אלין פנימאין, ואלין לבר. ואית דרגין דאקרון פד אסתתרון, לשכות. (ס"א) כד אסתתרון אלין פנימאין, ואלין לבר. אקרון ירושלים. ואית דרגין דסתרון ואקרון עזרות, ואית דרגין דאקרון לשכות) ואית דרגין דאקרון פד אסתתרון. היכל ודביר. לגו מפל אינון דרגין, אית חד נקודה, (תהלים מה) כבודיה בת מלך פנימה. נקודה דא, אקרי יום ההוא, וסימנה (דברים ג) ההוא יקרא ארץ.

וכר יקום יומא דא, מגו שבכין דעזרה יקום נביעו דמיא, וההוא נביעו מן הים הקדמוני להוי. פגיונא דאמא, דברה בין דרועהא, ומסגיא חלבא דניק, אתמלי פומיה, ואתרבי ביה, אריק חלבא לפומא דאמיה. כך חצים אל הים הקדמוני.

נִטְלִיה רב מתיבתא, ונשקיה. אמר חייך (ס"א) חיון דעלמא דמלה דא הכי), אוקמוה במתיבתא דרקיעא, והכי הוא ודאי. ים האחרון: דרגין בתראין דילה. אי חסידא קדישא, כמה חדוה על חדוה, אתוסף בההוא ינוקא, גו בני מתיבתא. עשרין ושבע טעמי דאורייתא, אמר ההוא ינוקא. ושבעין כתריין אעטרוה לאבוה בההוא יומא. זכאה חולקיה, מאן דזכי למילף לבריה. אמר רבי שמעון, לא זכה אבוה למילף ליה. אמר, אבוה שבק.

ורזא סתימא (דף קע"א ע"ב) הוה בהאי ינוקא, על מה דאסתלק מעלמא, ועל דבעו למידן דיניה, (ס"א באהגליא) ואשתזיב מניה, דא הוה

לפני הכל בשאלות וקשיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו, והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדרון אותו בדין קשה. ומשום כך, אף על גב שצנצל מבעלי הדין, לא נצל פאן. שבועה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו). וכשהיה מתרחץ, בכאב יתר לפני הכל כל אותם שבועה ימים עד שהשתלם דיוקנו. ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת. אי רבי, אי רבי, אשרי חלקך!

בא וראה, תחת העגול של אותם שבכים ששם, באותם מים של אותו מבווע המעין, נרשם מבווע אחד, ומתפשט ויוצא החוצה, ונקנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורשם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לזיתן ורנה ושמח, ומתרבה ברבוי. וכשיוצא מבווע אחר, אותו מבווע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון. וכל אותם מים זידונים ומים תקיפים מנמין אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בכני העולם. וסימן - (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אמונות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמד בהם עליונים ותחתונים. ותחתיהם עתידים כל ישראל לעמד, שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה, ופאם יהיו כל הנקנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) פראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד.

מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה. אי רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולות למעלה,

באתגלייא, דהוה מכסיף לרביה קמי כלא, בשאלתין וקושין דיליה, ולא חייש למהך לאחרא, לאתקנא תלמודי, וחליש דעתא דרביה. ועל דא בעו למידן ליה בדינא תקיפא. ובגין כך, אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא, לא אשתזיב הכא. שבועה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה. (ס"א דיניה) ופד הוה אסתחי, בפאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבועה יומין עד דאשתלים דיוקניה. ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע. אי רבי, אי רבי, זפאה חולקך.

תא חזי, תחות עגולא דאינון שבכין, דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא, אתרשים נביעו חד, ואתפשט ונפיק לבר, ועאל גו ימא רבא. (דחפן) ורשים ביה ארחא בלפא דימא, ומיניה שתי לזיתן, ורזי, וחד, ואתרבי ברבויא. וכד נפיק נביעו אחרא, ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו, תחות תהומא, לגו ימא בתראה. וכל אינון מים זדונים, ומיין תקיפין, מאיד לזן, וכפיף לזן, דלא יפקון לחבלא בני עלמא. וסימן (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

ובאמצעיתא דההיא עזרה, אית תרין כרובים, עובדא דאומנא דמלפא קדישא. ולא יכלין לקיימא בהו, עלאין ותתאין. ותחותיהו זמנין כל ישראל לקיימא, דלא יפקון מתחות גרפייהו לבר, זפאין ליהוון, כל דעאלין תחות גרפייהו. תליסר אלפי מגדלין דשמשא, דנהיר מניצוצא דמרגלא בצעצועא (ס"א בניצוצא), פדקא יאות. רב מתיבתא בגין כך זכה לההוא יקר.

מאן יכיל למימר, מאינון מלין דקא מתחדשין בכל יומא, מקמי רב מתיבתא, אי רבי,

נשים באותו זמן יוצאות כלן, ומתכנסות לתוך ההיכל ששם בתיה, ושמחות שם בכמה דברים עתיקים. ומשם יוצאות, ונכנסות כלן, והיא עמהן, לתוך היכל סרח, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים, ומשם יוצאות והיא עמהן, ונכנסות לתוך היכל יוכבד. וכן בכל אותם היכלות. בעת, רבי, אמר לה סוד אחד. בא וראה, בכל שמטה ושמטה הפרוז יוצא: התכנסו גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו. אז כלם מתפשטים, זכרים ונשים, ועולים. וכל אותם תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה גברים ונשים, וכל אותם יונקי חלב, ועלו. אז כלם מתפשטים, גברים ונשים, ועולים. וכלם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמים בחדרה ועלוי שלהם, ושם שמחה על שמחה. ואותו נער שמפתחות רבנו כידו עומד, ואומר להם פמה דברים חדשים ועתיקים, וכלם רואים שמחה שאין שמחה באותה שמחה.

אחר כך נכנסים כלם לתוך פמה פרוכות, וכמה היכלות גנוזים שם, שהם מאירים בנעם ה' בתוך היכל אהבת הקדוש ברוך הוא, וזהו שכתוב (תהלים כז) לחזות בנעם ה' ולבקור בהיכלו. אחר כך פורחים התינוקות למעלה, והם פורחים למטה, וחוזרים למקומותיהם ומתלבשים כבתחלה. אשרי העם שלכל טוב אותו עולם מצפים.

אמר רבי שמעון, פמה מתווקים הדברים ששמענו. אשרי חלקי שזכיתי לכל לשמע את כל זה. אשרי היום שיצאתי לכאן. אמרו לו, רבי, שלשה ימים יש לנו רשות לבא אליך, ואחר כך יום אחד (נלך, ואין לנו רשות לבא. באותו יום נוספת) שמחה שלך.

בכל זמנא דרוחין דבורין סלקין לעילא. נשין בהווא זמנא נפקי פלהו, ומתכנשי לגו היכלא דבתיה תמן, וחדאין תמן, בכמה מלין עתיקין. ומתמן נפקין, ועאלין פלהו. והיא עמהון, לגו היכלא דסרח. וחדאין בכמה מלין חדתיין ועתיקין, ומתמן נפקין והיא עמהון, ועאלין לגו היכלא דיוכבד. וכן בכל אינון היכלין. השתא רבי אימא לה רזא חדא. תא חזי, בכל שמטה ושמטה, פרוזא נפיק, אתכנישו גוברין ונשין, וכל אינון בני מהימנותא, וסליקו. פדין פלהו מתפשטין דבורין ונשין, וסלקין. וכל אינון לגו מתיבתא (ס"א אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשין, וכל אינון נגמין מחלב וסליקו. פדין פלהו מתפשטין דבורין ונשין, וסלקין. וכלהו עאלין לגו מתיבתא) דרקייעא, וחדאין חדרה, ועלויא דלהון, ותמן חדרו על חדרו. וההוא נער דמפתח דמאריה בידיה, קם ואמר לון פמה מלין חדתיין ועתיקין, וכלהו חמאן חדרה, דלית חדרה כההיא חדרה.

לבתר עאלין פלהו לגו פמה פרוכתין, וכמה היכלין גניזין תמן. דאינון נהרין בנעם יי, בגו היכלא דאהבה דקודשא בריך הוא. ודא הוא דכתיב, (תהלים כז) לחזות בנעם ה' ולבקור בהיכלו. לבתר פרחין ונוקין לעילא, ואינון פרחין לתתא, ומהדרין לדוכתייהו, ומתלבשין כדפקדמיתא. זפאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחפאן.

אמר רבי שמעון, פמה מתיקין מלין דשמענא. זפאה חולקא דידי, דזכינא לכל האי למשמע, זפאה יומא דנפיקנא הקא. אמרי ליה רבי, תלת יומין אית לן רשו למיתי גבך, ולבתר יומא חד (ס"א גיזיל ולא אית לן רשו למיתי, בההוא יומא אתוסף) חדרה דילך.

הוא מושך משיכות מצדו, ונסתר ומתפסה תחת מקום שנקרא תא הרצים עד חצות הלילה. מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כמו גבר אחר עליון ממנו. כיון שמכה בו גבר זה, קורא ונותן ששה קולות, וכלם בהשכל.

בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים, ויוצאת ממנו שלהבת אחרת ומגיעה תחת פנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא? בשעה ראשונה קורא ואומר: (תהלים כט) קול ה' בפח קול ה' בהדר. ובשעה שניה קורא ואומר: (מכהו) קול ה' לעיר יקרא, (תהלים כט) קול ה' שבר ארזים. בשעה שלישית קורא ואומר: קול ה' חצב להבות אש. בשעה רביעית קורא ואומר: קול ה' יחיל מדבר וגו'. בשעה חמישית קורא ואומר: קול ה' על המים וגו'. בשעה ששית קורא ואומר: קול ה' יחולל אילות וגו'. ואחר כך קורא ואומר: (ישעיה מ) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. וזהו התרנגול שקורא ולא שוכף, ואחר כך קורא כמו מקדם.

ומה קורא? כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם פותב בכל יום. ובבילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו, קורא כל מה שכתב ביום.

ואלמלא רגליו אצבעות שלו, שהם שתי דרגות - אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור שהוא קטן, שמעפבים אותו - ישרף העולם בשלהבותיו. ומה עושים? כיון שעולה הבקר וחוט אור יוצא מצד דרום, אז

איהו משיך משיכו מסטרא דיליה, ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי (מלכים א יד) תא הרצים, עד פלגו ליליא. מבתר פלגו ליליא, שלהובא דעמודא דיצחק נפיק, ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר, פגוונא דגבר אתרא עלאה עליה. כיון דבטש ביה האי גבר, קרי ויהיב שית קלין, וכלהו בסכלתנו.

בשעתא דאיהו קרי, כל תרנגולין דהאי עלמא קראן, ונפיק מניה שלהובא אתרא, ומטי לון תחות גדיפיהו, וקראן. איהו מה קרי. בשעתא קדמאה קרי ואמר, (תהלים כט) קול יי בפח קול יי בהדר. ובשעתא תניינא קרי ואמר, (מכהו) קול יי לעיר יקרא (תהלים כט) קול יי שובר ארזים. בשעתא תליתאה קרי ואמר, קול יי חוצב להבות אש. (דף קע"ב ע"א) בשעתא רביעאה קרי ואמר, (תהלים כט) קול יי יחיל מדבר וגו'. בשעתא חמישאה קרי ואמר, קול יי על המים וגו'. בשעתא שתיתאה קרי ואמר, קול יי יחולל אילות וגו'. לבתר קרי ואמר, (ישעיה מ) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. ודא איהו תרנגולא דקרי, ולא שכיף ולבתר קרי כמלקדמין.

ומאי קרי. כל עובדין דבני עלמא, בגין דאיהו מאריה דאחמתא (כ"א דחכמתא) וקסת הסופר בחרצוי. וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא. ובביליא, בתר דקרי כל קריאן אלין, קרי כל מה דכתב ביומא.

ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה, דאינון תרין דרגין, חד ההוא דקיימא באמצעיתא. דאיהו רב. וההוא דקיימא מאחורא, דאיהו זעיר, דקא מעפבין ליה, יהא מוקיד עלמא בשלהובוי. ומה עבדי. כיון דסליק צפרא, וחוטא דנהירו נפיק מסטר

מתחברים כלם ונעשים שתי רגלים שני טלפי עגל, לקים הפתוח (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל. והרי ידעת סוד זה. שאלת ענף הגרן.

לתוף צורה זו יש שלש מאות וששים וחמשה היכלות, כחשבון ימות השנה. ובכל פתח ופתח כתוב: יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך (תהלים קכב). לא ידוע מהו בהיכלות האלה, אלא כלם נראים מעשה ציור. שבועה סדרי מרגליות נראים אלו באלו בכל אחד ואחד.

אי חסיד קדוש, כמה משבח ראש הישיבה היכל אחד שהוא בראש צד מזרח העזרה הזו, משום שארבעה הם בארבעת צדדי העולם. אבל היכל של צד מזרח מרבה אורותיו יותר מכלם.

יום אחד בים הגדול יצא לויתן, וכל הים הזדעזע, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. כשהגיע הלויתן לפתח פתח התהום, מתחיל לשמח, ושכף שם התהום, אלא אותו כמראה המעין, ומתפסים האורות, ולא נראו כל אותם אורות, פרט לאור ההיכל שבצד המזרח הזה.

אותה מרגלית שמוציא הלויתן מתוף אותו תהום שנקרא סגדון, ממה נעשתה? אלא יום זה שמוציא הלויתן שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש, הוא ט' באב. ואותה מרגלית, שכשזכר הקדוש ברוך הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוף הים הגדול, אחת נופלת לתוף תהום זה שנקרא סגדון, ואחת נופלת לתוף תהום אחר שנקרא גילב"א. משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים. וכיון שנופלות אלו הדמעות, צפות תוף תהום

דרום, כדין מתחברים כלם, ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא, לקיימא דכתיב (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל, והא ידעת רזא דא. שאלת ענפא דגורן.

לגו בעזרה דא, אית תלת מאה ושתיין וחמשה היכלין, כחושבון יומי שתא. ובכל פתחא ופתחא כתיב, יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך. לא ידיע מאי הוא בהני היכלין, אלא כלהו, אתחמן עובד ציור. שבע סדרין דמרגלאן אתחמן אלין באלין, בכל חד וחד. אי חסידא קדישא, כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא, דאיהו בריש סטר מזרח דעזרה דא, בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא, אבל היכלא דסטר מזרח, אסגי נהורין דיליה יתיר מפלהו.

יומא חד, בימא רבא, לויתן נפיק, וכל ימא אזדעזע, וכל נויי אזלין לכאן ולכאן, בד מיט' לויתן בפתחא דפתחא דתהומא, שארי למחדי, ואשתכח תמן תהומי, אלא ההוא כחיוזו דמעין, ואתחפין נהורין, ולא אתחזון כל אינון נהורין, בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא.

תהוא מרגלא דקא אפיק לויתן, מגו ההוא תהומא דאקרי סגדון, ממה אתעביד. אלא יומא דא דקא אפיק לויתן, דאזדעזע ימא, יומא דאתחרב בי מקדשא, ט' באב איהו. וההוא מרגלא, דכד דכיר קדשא בריך הוא לבנוי, ואושיד תרין דמעין לגו ימא רבא, חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדון, וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א.

בגין דחמש תהומי אתרנין אינון בימא רבא. אבל לא חשיבין כהני אתרנין, וכיון דנפלי אינון דמעין, קפאן גו תהומי חד. וחד

אחד. ואחד נטבע תוך תהום שנקרא גילב"א.

שקמטה תוך שמרי חנין, שמרים רעים, יוצא ערעור אחד מקטרג, מזיק קדמון, והוא ברוח דמות אדם כשמתקרב לקדש. פיון שנעבר משם ורוצה לרדת למטה להתלבש בלבוש להזיק את העולם, יורד הוא ומקבולתיו, ולבוש קדמון שלובש תבנית שור, דמות שור. וראשון לגזיקין מאותם ארבעה הוא שור, ואותם ארבעה אבות להזיק העולם. וכלם שלשה אבות גזיקין פרט לשור כלם שלו.

ועל זה כתוב, (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. מהו אוכל עשב? הרי דרשנו בו, אבל עקר הדבר מתמצית הלחם, ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם.

מקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם. עד שלא יוצאים אלו, מזמנים אלו. והתנוצצות שלהם אין העינים יכולות לסבל. הולכים מסביב, אין הם שוככים לעולמים.

כשמתפלל בן אדם בהיכל זה, מיד בהסתכלות ראשונה נראה קטן ולא קטן, מסתפל יותר - נראה גדול. עוד מסתפל - נראה יותר גדול. כל מה שמסתפל, כף נראה בהתפשטות גדול ועליון, עד שנדמה בהסתכלות כמלא נימה שאין לה שעור.

מעשים גדולים לפנים שלא ידועה אפנותם, משם מאירה עזרה וכל מה שיש בה, פרט לפרובים שאורם עולה עד רום הרקיע בגונים רבים, ואורות נוצצים. אלה וחמש מאות וחמשה ושבעים גפנים עושים פרות בעזרה זו.

אטבע גו תהומא, דאקרי גילב"א. דתתא גו שמרים דחמרא, דורדיין בישין, נפיק חד ערעורא מקטרגא, מזיקא קדמאה, ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם, כד קריב לגו קדשא. פיון דמתעבר מתמן, ובעי לנחתא לתתא, לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא, נחית הוא ורתיכוי. ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור, דיוקנא דשור. וקדמאה לגזיקין מאינון ארבע, שור איהו. ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא. וכלהו תלתא אבות גזיקין, בר שור, פלהו דיליה.

ועל דא כתיב, (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. מהו אוכל עשב, הא דרשינן ביה. אבל עקרא דמלה, מתמצית הלחם, ולא שבעת זיני דגן, לית ליה בהו חולקא, ולא יאות ליה למהוי תמן.

מרוכתיהו, ואלין יתבין בדוכתייהו, עד לא נפקי אלין, זמינין אלין, נהירו ונציצו דלהון, לא יכלין עיינין למסבל. אזלין בסחרנין, לית להון שכיכו לעלמין.

כד איסתפל בר נש בהאי היכלא, מיד באסתפלותא קדמאה, אתחזי זעיר ולא זעיר, אסתפל יתיר, אתחזי רב. תו אסתפל, אתחזי יתיר רב, כל מה דאסתפל, הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה, עד דדמי (דף קע"ב ע"ב)

באסתפלותא כמלא נימא, דלית ליה שיעורא. עובדין סגיאין לגו, דלא ידיע אומנו דלהון, מניה נהרא עזרה, וכל מה דאית בה, בר פרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא, בגוונין סגיאין, ונהורין מנצצין. אלה וחמש מאה וחמשה ושבועין גופנין, עבדין איבין בעזרה דא.

יִתֵּר - (קהלת ד) חֲבֹבֶק אֶת יָדָיו, בְּמִרְרוֹת וְאֲנִינוֹת שְׁלוֹ, וְאַחַר כֵּךְ - אָכַל אֶת בִּשְׁרוֹ, בָּעַל כְּרָחוֹ, שָׁאִין לוֹ רִשּׁוֹת לְשַׁלֵּט עַל דְּבָר אַחֵר. מִה עוֹזֵר לוֹ בְּכָל מַה שֶּׁמִּסְטָה וְעוֹשֶׂה וְעִמֵּל שְׁלֹאֲחֵר כֵּךְ אֵין לוֹ רִשּׁוֹת אֲלֵא עַל שְׁלוֹ, אַחֵר כֵּךְ מִרְקִיד וְשִׁמְח בְּכִסִּיל בְּלִי דַעַת כָּלָל, וְהוֹלֵךְ לֵלֵא תוֹעֵלֶת וְאוֹכֵל הַבִּשְׁרִי. וּבִשְׁאֵר אֵין לוֹ רִשּׁוֹת. מִרְרוֹת שְׁלִמְעֵלָה וְשְׁלִמְטָה, כְּשִׁישְׁרָאֵל בְּצִרָה וְאוֹכֵלִים אוֹתָם שׁוֹנְאִיהֶם, וְלֹא נוֹתְנִים כֹּחַ בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ.

וְאַפְּסֵי מִבִּשְׁרוֹ שֶׁהוּא מַצֵּד זֶה, מֵרַע לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רַחוּם וְחַנּוּן. אָבֵל עַל שְׁלוֹ, רוּחַ הַקְּדֹשׁ וְנִשְׁמָה קְדוּשָׁה, אֵין עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עֲלָיו כָּלָל. וְעַל כֵּךְ כָּל הַעֲלִילוֹת וְכָל מַה שֶּׁמִּסְטָה אוֹתוֹ רַע, שְׁחֹשֵׁב לְשַׁלֵּט עַל רוּחַ הַקְּדֹשׁ וְאַחֵר כֵּךְ לֹא יְכוּל, וְיָשׁוּב וְאוֹכֵל אֶת בִּשְׁרוֹ, מִה תוֹעֵלֶת הִיָּה לוֹ? וְעוֹד, שֶׁהֵם מְכַסִּים כָּלָם כְּמוֹ מַעְרַפֵּל חֲזָק, וְאֵין שׁוֹכְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

בֹּא וְאָמַר לָךְ דְּבָר. אִם תֹּאמַר שֶׁשְׂמִיָּה הִיא לְמִלְאָף הַמּוֹת כְּשֶׁהוֹרֵג בְּנֵי אָדָם - לֹא. אָבֵל מִשּׁוֹם שְׂרוּאָה שְׂרָצוֹן רְבוּנוֹ בְּכֵךְ, מִרְאָה עֲצָמוֹ בְּשִׂמְחָה לַעֲשׂוֹת רָצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּתוּב (תהלים קמח) רוּחַ סַעְרָה עָשָׂה דְּבָרוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָרִי הוּא מִרְקֵד וְהוֹלֵךְ בְּחִדּוּהַ לִפְנֵי נָשִׁים. אָמַר לוֹ, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, וְדַאי כֵּךְ זֶה, לְהִרְאוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁנוּחַ לוֹ בְּרָצוֹן הַמֶּלֶךְ. אָבֵל הַנַּחַת שְׁלוֹ בְּהִסְפָּד הַנָּשִׁים. הוּא רוֹקֵד, וְאַזְנִי לְהִסְפָּד.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּךְ, מִדּוּעַ הוֹלֵךְ וּמִסְטָה עַל הָאָדָם לְמַעַלָּה וּמִזְכִּיר

יִתֵּר (קהלת ד) חֲבֹבֶק אֶת יָדָיו, בְּמִרְרוֹת וְאֲנִינוֹת דִּילִיָּה, וְלִבְתֵּר אוֹכֵל אֶת בִּשְׁרוֹ בָּעַל כְּרָחִיָּה, דִּלִּית לִיָּה רִשּׁוֹ לְשַׁלְטָאָה עַל מִלָּה אַחֲרָא. מִה אֲתֵהֲנִי לִיָּה בְּכָל מַה דְּאִסְטִי וְעִבִיד וְעִמֵּל, דְּלִבְתֵּר לִית לִיָּה רִשּׁוֹ, אֲלֵא עַל דִּילִיָּה לִבְתֵּר מִרְקִיד וְחֲדִי, בְּכִסִּיל בָּלֵא דַעְתָּא כָּלָל, וְאַזִּיל בָּלֵא תוֹעֵלְתָא, וְאַכִּיל לִבְשָׂרָא. וּבִשְׁאֵר לִית לִיָּה רִשּׁוֹ. מִרְרוֹ דְּעִילָא וְתִתָּא, בְּדִ יִשְׂרָאֵל בְּעִאקוֹ, וְאַכִּיל לִוֵּן שְׁנֵאִיהוֹן וְלֹא יִהְיִי חִילָא בְּעוֹבְדֵין טְבִין דְּלֵהוֹן, לְאַפְקָא מִנִּיהָ.

וְאַפְּסֵי מִבִּשְׁרִיָּה דְּאִיהוּ מִהֲאִי סֵטֶר, אֲבִאִישׁ קָמִי מִלְפָּא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ רַחוּם וְחַנּוּן. אָבֵל עַל דִּילִיָּה, רוּחָא קְדִישָׁא וְנִשְׁמָתָא קְדִישָׁא, לִית עֲלָאִין וְתַתָּאִין יְכָלִין לְשַׁלְטָא עֲלָיו כָּלָל. וְעַל דָּא כָּל תְּסַקּוּפִין, וְכָל מַה דְּאִסְטִי הֵהוּא רַע, דְּחָשִׁיב לְמַשְׁלֵט עַל רוּחָא קְדִישָׁא, וְלִבְתֵּר לֹא יְכִיל, וְיָשׁוּב וְאוֹכֵל אֶת בִּשְׁרוֹ. מִה תוֹעֵלְתָא הָיָה לִיָּה. וְעוֹד דְּאִינוֹן חֲפָאן כְּלָהוּ כְּעֶרְטִירָאָה תְּקִיף, וְלִית שְׂכִיכוֹ לְעֲלָאִין וְתַתָּאִין.

תָּא וְאִימָא לָךְ מִלָּה. אִי תִימָא, דְּחִדּוֹ הוּא לְמִלְאָף הַמּוֹת, בְּדִ קְטִיל בְּנֵי נָשָׂא. לָאו. אֲלֵא בְּגִין דְּחָמִי דְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה בְּכֵךְ, אַחֲזִי גִרְמִיָּה בְּחִדּוֹ, לְמַעַבְדִּי רַעוּתִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּכְתִיב, (תהלים קמח) רוּחַ סַעְרָה עוֹשֶׂה דְּבָרוֹ. אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָא אִיהוּ אָזִיל וּמִרְקֵד בְּחִדּוּהַ קָמִי נָשִׁין. אָמַר לִיָּה אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, וְדַאי הָכִי הוּא, לְאַחֲזָאָה קָמִי מִלְפָּא דְּנִיחָא לִיָּה בְּרַעוּתִיָּה דְּמִלְפָּא. אָבֵל נִיחָא דִּילִיָּה בְּהִסְפָּדָא דְּנָשִׁין, אִיהוּ רִקִּיד וְאוּדְגִיָּה לְהִסְפָּדָא.

אָמַר לִיָּה אִי הָכִי, אָמַאי אָזִיל וְאַסְטִי עַל פִּר נֶשׁ לְעִילָא, וְאַדְכֵּר לְחֻבּוּי. אָמַר לִיָּה,

חטאיו? אמר לו, משום שהוא
(קהלת ד) זקן וכסיל, וחושב לשלט
על הרוח, וכל תאוותו היא בגלל
זה. בסוף לא שולט אלא על שלו,
בשרו, ועל זה כתוב (תהלים ז) ישוב
עמלו בראשו.

הי"ד ורועה לרגש את העולם,
ומים עולים מתוך שאר תהומות
ורוצים לכסות העולם. אותן
דמעות רותחות יותר מכל אש
שבעולם. ומתוך תקף הרתיחה
שלהן, קופאים המים תוך הים
הקפוא, ואלמלא שרמו הקדוש
ברוך הוא ושיבה אחת מצד
אברהם מעמוד שלו ונראה כל
העולם, לא יכול לעמד אפילו רגע
אחד.

אותן דמעות כשנופלות לתוך
הים, נשמע קול בין הים עד
מערות המכפלה. מקול נהמתם
שנשמע שם כשנכנסים לתוך
הים, מתעוררים אבות
הראשונים, וקמו, וחשבו
שהקדוש ברוך הוא רוצה להפך
את העולם, עד שקול יוצא ואומר
להם: אל תפחדו אהובים
קדושים, בגללכם זוכר הקדוש
ברוך הוא את בניכם, והוא רוצה
לגאל אותם, ואתם תראו.

כל האלפא ביתות משלכות
ומצטרפות אלה באלה,
ומתחברות בצרופ השם הקדוש.
כיון שנראו האותיות בצרופ זה,
אלה נגנזים, ויוצאים אחרים, וכן
כלם. אלה נגנזים, ואלה יוצאים,
כלם לפנים בחלל אותם
בפתורים.

שוב פורחים שלש פעמים ביום
באור יוצאים החוצה, ועומד
השם בארבע אותיות, תלויים
באור שעה וחצי. לאחר שנגנזו
זה מיד יוצא מתוך חלל האור
שם של שתיים עשרה אותיות,
פורח ותלוי באור שעה אחת,

בגין דאיהו זקן וכסיל, וחשיב למשלט על
רוחא, וכל תאובתיה בגיני כח איהו, לסוף
לא שליט אלא על דיליה. בשרא דיליה. ועל
דא כתיב, (תהלים ז) ישוב עמלו בראשו.

אז"ל ובעי לארגשא עלמא, ומיא סליקין מגו
שאר תהומין, ובצאן לחפיא עלמא,
אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא.
ומגו תוקף דרתיחו דלהון, אקפו מיא, גו ימא
דנקפא. ואלמלא דרמז קדשא ברין הוא חד
נשיבו מסטרא דאברהם, מעמודא דיליה,
ואחזי על עלמא, לא יכיל למיקם אפילו רגעא
חדא.

אינון דמעין פד נפלין גו ימא, אשתמע קלא
בין ימא, עד מערתא דכפלתא. מקל
נהימו דלהון דקא אשתמע תמן, פד עאלין
גו ימא, מתערן אבהן קדמאי, וקמו, וחשבו
דקודשא ברין הוא בעי לאהפכא עלמא, עד
דקלא נפיק ואמר לון, לא תדחלו רחימין
קדישין, בגינכון דכיר קדשא ברין הוא
לבניכון, ואיהו בעי דמפרק לון, ואתון
תחמון.

אלפא ביתין פלהו, משלבן ומתצרפאן אלין
באלין, ואתחברן בצרופא דשמא
קדישא. כיון דאתחזון אתון בצרופא דא,
אלין גניזין, ונפקין אחרנין, וכן פלהו. אלין
גניזין, ואלין נפקין, פלהו לגו בחלולא דאינון
בפתורים.

תו פרחי תלת זמנין כיומא באורא ונפקא
לבר, וקיימא שמא בארבע אתון, תליין
באורא שעתא ופלגא, לבתר גניז דא, מיד
נפיק מגו אורא מחלולא דיליה, שמא
דתריסר אתון, פרח ותליא באורא, שעתא
חדא, ולא יתיר. לבתר גניז דא, ונפקא מיד

וְלֹא יוֹתֵר. אַחֵר כֹּף זֶה נִגְנָז, וְיוֹצֵא
מִיָּד צִוָּךְ אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, שֶׁם
שָׁל כ' (של כ"ב) אוֹתִיּוֹת, וְתִלְוִי
בְּפֹאִיר שְׁעָה אַחֶרֶת וְנִגְנָז. וּמִיָּד
יוֹצֵאת אוֹתִיּוֹת מִחֻלָּל אַחֵר, שֶׁם
שָׁל עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת,
מִתְעַטְרִים כָּלֶם בְּכִתְרֵיהֶם,
וְעוֹמְדִים שְׁעָה וַחֲצִי, וְנִגְנָז זֶה.
וּמִיָּד יוֹצֵאִים תִּלְוִיִּים בְּפֹאִיר שֶׁם
שָׁל עֶשְׂרִים וַחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת
בְּצִרוּפֵיהֶן, וְעוֹמֵד שְׁעָה וּשְׁלֹשָׁה
רְגָעִים. יוֹצֵאת אוֹתִיּוֹת שָׁל
אַרְבָּעִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת,
וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם.

הַשְּׁמוֹת. אֶלָּא כֻּלָּם אוֹתִיּוֹת, לֹא שׁוֹכְכִים לְעוֹלָמִים, בּוֹלְטִים וְנוֹצְצִים הַחוּצָה, וְעוֹלִים וְיוֹרְדִים. אֵין מִי שֶׁיִּכּוֹל לַעֲמֹד בָּהֶם, פֶּרֶט לְמִשִּׁיחַ בְּטָרַח גָּדוֹל. זֶה גִּנּוּז, לֹא־חֵר שְׁעוֹמֵד שְׁעֵתִים וְעוֹשִׂים וְשֹׁנִים וְגַעֲמִים, וְהַשֵּׁם הַחֲקוּק שֶׁל ע"ב אוֹתִיּוֹת יוֹצֵא וְעוֹמֵד וְתִלּוּי בִּאּוּר שְׁעָה וַחֲצִי. כֻּלָּ הַשְּׁמוֹת הָאֵלֶּה לֹא יוֹצֵאִים וְלֹא נִנְרָאִים, אֶלָּא פַּעַם אַחַת בַּיּוֹם, אַבְל אוֹתָן א"ב נִרְאֹת פּוֹרְחוֹת בִּאּוּר, וּמִצְרָפוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה שְׁלֹשׁ פַּעֲמִים בַּיּוֹם.

בְּשִׁפּוּרֵהוּת אוֹתִיּוֹת הָאֶלֶף בֵּית,
אֵלֶּה פּוּרְחוֹת מִכָּאן וְאֵלֶּה מִכָּאן,
וּמִצְטָרְפוֹת כָּלֵן. כְּשִׁיּוֹרֵד שֵׁם
רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה, מִתְחִיל, מְשִׁיחַ
רוּאֵה בְצִירוֹף א"ב אוֹתִיּוֹת כְּמוֹ
שֶׁרֹאֵה דְנִיָּאל, שֶׁהֵם: מִמַּתּוֹס
נִגְנָפִי אֶלְלָרֶן

(דניאל ה, כה).♦

כָּל עָרֵב שָׁבַת, כְּשֶׁמִּקְדָּשִׁים
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיּוֹם לְמַטָּה, כְּרוֹז
מִכְרִיז לְאַרְבָּעָה צַדֵּי הָעוֹלָם:
הַתְּפִנָּסוּ מִרְפָּבוֹת קְדוֹשׁוֹת!
הַתְּקִינוּ כִּסְאוֹת (קְדוֹשִׁים) מִי רָאָה
חֲדָדָה בְּשׁוֹלֵשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
. בֵּינוֹ שִׁיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִקְדָּשִׁים
ס שְׁלוֹ רֵיחַ נְשִׁיבוֹת אַחַת מִתּוֹךְ

צִרְפָּא דְּאַתּוּן אַחֲרָנִין, שְׁמָא דכ' (כ"ב) אַתּוּן,
וּתְלִיין בְּאוּרָא שְׁעֵתָא אַחְרָא, וְאַגְנִיז. וּמִיד
נְפָקִי אַתּוּן מִחֲלוּלָא אַחְרָא, שְׁמָא דְתַמְנִיָּא
וְעֶשְׂרִין אַתּוּן, מִתַּעֲטְרִין פְּלֹהוּ בְּכַתְרֵיהֶּוּ,
וְקִיַּיְמִי שְׁעֵתָא וּפְלָגָא, וְאַגְנִיז דָּא. וּמִיד נְפָקִי
תְּלִיא בְּאוּרָא, שְׁמָא דְעֶשְׂרִין וַחֲמֵשׁ אַתּוּן
בְּצִרְפֵּיהֶּוּ, וְקִיַּמָּא שְׁעֵתָא וְתִלְתַּת רִגְעִי, נְפָקִי
אַתּוּן דְּאַרְבַּעִין וְתֵרִין אַתּוּן. לְעֵלְמָא קִיַּיְמָא.

שִׁמְחָה. אֵלֶּה אֲתוֹן פּוֹלְהוֹ, לֹא (דף קע"ג ע"א)

מִשְׁתַּכְּכִי לְעַלְמִין, בְּלִטִּי וּמִנְצְצִי לְבָר,
וּסְלָקִי וְנִחַתִּי, לִית מָאן דִּיכִיל לְקִיָּמָא בְּהוּ,
בַּר מְשִׁיחַ בְּטוֹרַח סְגִי. דָּא גְנִיז, לְבַתָּר דִּקְיִימָא
תָּרִין שְׁעָתִין וְעֶשְׂרִין וְתָרִין רִגְעִין, וְהָאִי שְׁמָא
גְּלִיפָא דְע"ב אֲתָוּן קָא נְפִיק. וְקִיָּמָא וְתִלְיָא
בְּאוּרָא, שְׁעָתָא וּפְלָגָא. כָּל הַגִּי שְׁמָהּ לָא
נְפִיקִי, וְלֹא אֲתַחְזֹן, אֱלֹא זְמַנָּא חֲדָא בְּיוֹמָא,
אַבְל אֵינוֹן אֲלֻפָּא בִּיתִין, אֲתַחְזֹן פְּרָחִין
בְּאוּרָא, וּמִצְרַפִּין אֲלִין בְּאֲלִין, תִּלְת זְמָנִין
בְּיוֹמָא.

כַּד פֶּרֶחַן אֶתְוֹן דְּאַלְפָּא בֵּיתִין, אֲלִין פֶּרֶחִין
מִכָּאן, וְאַלִין מִכָּאן, וּמִתְצַרְפֵּן כְּלָהּ. כַּד
נִחִית תַּמָּן רַב מְתִיבְתָּא, שְׂרִי, מְשִׁיחַ חֲמָא
בְּצִרּוּפָא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, אֶתְוֹן כְּמָה דְּחֲמָא
דְּנִיָּאל, דְּאִינוּן מִמַּתּוּס נִקְפִי אַאֲלֵרִין.

כָּרַח מֵעָלַי שְׂפָתָא, כִּד מְקַדְשֵׁין יִשְׂרָאֵל יוֹמָא
לְתַתָּא, כְּרוּזָא כְּרִיז לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלִמָא,

אַתָּכִנְשׁוּ מִשְׂרֵיִיז קִדְיִשׁוֹן, אֶתְקִנּוּ כִרְסֵיִיז (קִדְיִשׁוֹן).

מֵאֵן חֲמִי חֲדָוָה, בְּתֵלֶת מָאָה וְתִשְׁעִין רִקִּיעִין,
 פֶּמָּה מִמֶּנּוּ, פֶּמָּה שְׁלֹטוֹנִין, מִתְּפֹנְשִׁין
 לְאַתְרֵיהֶוּ. בִּיּוֹן דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַדְשִׁין (לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא), פְּדִין אַתְעַר אֵילָנָא דְחַיִּי, וְאַקִּישׁ בְּאֵינוֹן

רָקִיעִים? כִּמָּה מְמַנִּים, כִּמָּה שְׁלִיטִים מְתַכַּנְסִים לְמְקוֹמוֹתֵיהֶם (לְהַקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא), אִזּוֹ מִתְעוֹרֵר עֵץ הַחַיִּים, וּמְקִישׁ בְּאוֹתָם הַעֲ

עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים, ועולים ריחות של העולם הבא.

אחת עץ החיים מתעורר, ומוציא נשמות קדושות, ופורש על העולם. ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות. אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בחדוה.

ואז ישראל כלם מתעטרים בעטרת של אותן נשמות קדושות, כלם בחדוה במנוחה. וכל השבת יש להם אותה חדוה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן, כלם עולים ומתעננים בענני עליון של העולם הבא. כיון שיצאת השבת, כל הנשמות פורחות ועולות.

בא וראה, כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשורות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל. ונשמות יורדות, אותן נשמות הצדיקים.

כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כלם: איזה חדוש היה לכם באותו עולם בתורה? אשרי מי שאמר לפניו חדוש על התורה. כמה חדוה עושה הקדוש ברוך הוא. מכנס פמליה שלו ואומר: שמעו חדוש תורה שאומרת נשמת פלוני זה. וכלם מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות. הם למטה, והקדוש ברוך הוא למעלה חותם לאותו דבר.

בא וראה, כשדבר מתחדש בתורה ונשמה שירדת בשבת התעסקה באותם דברים חדשים ועולה למעלה, כל הפמליה של

טרפין דיליה, רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי, ואינון ענפין דאילנא מתנענען, וסלקין ריחין דעלמא דאתי.

זהו אילנא דחיי אתער, ואפיק נשמתין קדישין, ופריש על עלמא. ועם כל דא, נשמתין נפקין, ונשמתין עאלין, אלין מתערי אלין, אלין נפקין ואלין עאלין, ואילנא דחיי בחדוה.

וכדין, ישראל בלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין, בלהו בחדוה בנייחא. וכל השבת, אית לון ההוא חדוה, וההוא בנייחא, וכל צדיקייא די בגנתא, בלהו סלקין ומתעננין בענוגא עלאה, דעלמא דאתי. כיון דנפיק שבתא, בלהו נשמתין פרחין וסלקין. תא חזי, פד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא. ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא. פד נפיק שבתא, נשמתין סלקין, אינון דשארו עלייהו דישראל. ונשמתין נחתין, אינון נשמתין דצדיקייא.

כיון דסלקין בלהו נשמתין דשארו עלייהו דישראל. סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא, וקודשא בריך הוא שאיל לבלהו, מאי חדושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא. ופאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה. כמה חדוה עביד קדשא בריך הוא, פגיש לפמליא דיליה, ואמר, שמעו חדושא דאורייתא, דאמרת נשמתא דא דפלוגי, ובלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי. אינון לתתא, וקודשא בריך הוא לעילא, חתים לההיא מלה.

תא חזי, פד מלה אתחדש באורייתא, ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין

מעלה מקשיבה לאותו דבר, וחיות הקדש מתרבים בכנפים ומתלבשים בכנפים. וכששואל אותם הקדוש ברוך הוא ולא משיבין, ושוקקין, אז חיות הקדש מה פתוב? (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן, כמו שנאמר (איוב לב) כי עמדו לא ענו עוד. (נחמיה ח) וכפתחו עמדם כל העם.

ואם תאמר, למה לשתיקה קראו עמידה? אלא בדבור יש שבועה איברים שמתנענעים יחד אתו: לב, ראה, קנה, לשון, שנים, שפתים, בשר. ובשתיקה עומדים בעמדם ללא נענוע, ועל זה קוראים לשתיקה עמידה.

שחרי רב המנונא סבא אמר, (תהלים ב) ישלח עזרך מקדש וגו'. מקדש - זה קדוש ידים. ומציון יסעדה - זה המוציא, שהוא סועד לב האדם. יזכר כל מנחותיה, כל לרבות דבר אחר, זו נטילת ידים אחרונה. ועולתה ידשנה סלה - זו ברפת המזון בזמון. אם אתה עושה כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא. ובשבת מקדש, זה קדוש הגדול. ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחרת.

עוד פתח ואמר, (ישעיה מ) על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבה - זה ודאי הר העברים, מקום שמשנה נקבר בו. והרי פרשה, ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם. אבל הכל הוא מבשרת ציון, זוהי חפצי בה, אשת נתן בן דוד, אם המשיח, מנחם ב"ר עמיאל, והיא תצא ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.

קוד ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם לערך קרב, ויצא שם הקדוש על העולם. מה

חדתין, וסלקי לעילא. כל פמליא דלעילא, צייתין לההוא מלה, וחיות הקדש מתרביין בגדפין, ומתלבשין בגדפין. וכד שאיל לון קדשא בריך הוא, ולא תבין ושתקין, כדין חיות הקדש מה כתיב, (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן, כמה דאת אמר (איוב לב) כי עמדו לא ענו עוד. (נחמיה ח) וכפתחו עמדם כל העם.

ואי תימא, שתיקה אמאי קרו ליה עמידה. אלא, בדבורא אית ז' שייפין דמתנענען בהדיה, לבא. ריאה. קנה. לשון. שניים. שפון. בשר. ובשתיקה קיימו בקיומיהו, בלא נענועא. ועל דא קרי לשתיקה עמידה.

דהא רב המנונא סבא אמר, (נ"א רב מתיבתא) (תהלים ב) ישלח עזרך מקדש וגו'. מקדש, דא קדוש ידים. ומציון יסעדה, דא המוציא, דאיהו סעיד לבא דבר נש. יזכור כל מנחותיה, כל לאסגאה מלה אחרא, דא נטילת ידים בתרייתא. ועולתה ידשנה סלה, דא ברפת המזון בזמון. ואי את עביד כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא. ובשבת מקדש, דא קדושא רבא. ועל מלה דא, אתעטרו צדיקייא בגן עדן, משבת לשבת אחרא.

הו פתח ואמר, (ישעיה מ) על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבוה, האי ודאי הר העברים, אתר דמשה אתקבר. והא אוקמוה, דשכינתא תסלק לתמן, ותבשר עלמא. אבל בלא איהו, מבשרת ציון, דא איהי חפצי בה, אתתא דנתן בר דוד. אימא איהי דמשיחא, מנחם ב"ר עמיאל, ואיהי תיפוק ותבשר, ואיהי בכלל דמבשרת ציון. קרא ישתמע בעלמא, ותירין מלכין יתעורון בעלמא, לאגחא קרבא, ויפוק שמא קדישא על עלמא. מה תבשר ותימא. (ישעיה מ)

תבשר ותאמר? (שם) הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרעו משלה לו הנה שברו אתו ופעלתו לפניו. הנה שברו אתו - שהקדוש ברוך הוא מכריז בכל פמליה של מעלה ויאמר להם: התכנסו ודנו דין, מי שמסר נשמתו על קדשת שמי מהו שברו? ואלו יאמרו כף וכף. מי שסבל כמה חרופים וגדופים בכל יום עלי מה שברו? הם יאמרו כף. מי שנענש בכל יום עלי מה שברו? הם יאמרו כף. זהו שכתוב הנה שברו אתו ופעלתו לפניו.

מהו ופעלתו? אלא כמו שכתוב, (תהלים לא) מה רב טובך וגו', פעלת לחוסים כף. זהו פעלתו. נגד בני אדם מה זה? אלא נגד עובדי כוכבים ומזלות. אשר צפנת לייראך, מה זה אשר צפנת? וכי מי יגזל ויטל מידו מה שהוא רוצה לתת, שכתוב צפנת?

א"ל צא וראה מעשי הרחמנות שעושה הקדוש ברוך הוא. במה שהוא מכה - בו נותן רפואה. במה מכה? בשמאל. בימין מקרב ובשמאל מכה. במה שמכה - בו נותן רפואה לעולם. כתוב (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, ובצפון מכה, שמשם יוצאים כל הדינים וכל הגזרות הקשות - ובו שורה כל שבר טוב וכל טוב שעתיד הקדוש ברוך הוא לתת לישראל. לעתיד לבא קורא הקדוש ברוך הוא לצפון ויאמר לו: כף נתתי כל טוב וכל שבר טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על קדשת שמי, תן שכרים טובים שנתתי כף.

זהו שכתוב, (ישעיה מג) אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'. וכי דרך הדרום כף הוא, למנע ברכות? והרי כל הברכות מצד דרום, וכל טובות העולם מדרום

הנה יי אלהים בחזק יבא וזרעו משלה לו. הנה שברו אתו ופעלתו לפניו. הנה שברו אתו, דקודשא בריך הוא כריז בכל פמליה דלעילא, ויימא לון, אתפנשו ודאינו דינא. מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי, אגריה מאי הוא. אינון יימרון כף וכף. מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי, מהו אגריה. אינון אמרי כף. מאן דאתענש בכל יומא עלי, מהו אגריה. אינון אמרי כף. הדיא הוא דכתיב, הנה שברו אתו ופעלתו לפניו. מהו ופעלתו. אלא כמה דכתיב, (תהלים לא) מה רב טובך וגו'. פעלת לחוסים כף. דא הוא פעלתו. נגד בני אדם מהו. אלא נגד עובדי כוכבים ומזלות. אשר צפנת לייראך, מהו אשר צפנת. וכי מאן יגזול ויטול מן ידי, מה דהוא בעי למייהב, דכתיב צפנת.

א"ל פוק וחקי עובדין דרחמנו דעבד קדשא בריך הוא, במה דאיהו מחי, ביה יהיב אסוותא. במה מחי בשמאלא, בימינא קריב, ובשמאלא מחי. במה דמחי, ביה יהיב אסוותא לעולם, כתיב (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, ובצפון מחי. דמתמן נפקי כל דינין וכל גזירי קשיין. וביה שרי כל אגר טוב, וכל טיבו, דזמין קדשא בריך הוא למייהב לישראל. לזמנא דאתי, קרי קדשא בריך הוא לצפון, ויימא ליה, כף יהבית כל טיבו, וכל אגר טוב לבני, דסבלו כמה בישין בהאי עלמא, על קדושת שמי. הב אגרינ טבין דיהבית כף.

הדיא הוא דכתיב, (ישעיה מג) אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'. וכי ארחא הכי הוא דדרום, למנע ברכאן, והא כל ברכאן מסטרא דדרום, וכל טבין דעלמא מדרום

יוצאות, והוא אומר לתימן אל תכלאי!¹

אָלָא באותה שעה יעורר הקדוש ברוך הוא את אברהם ויאמר לו: קום, שהרי הגיע זמן שאני גואל את בניך לתת להם שכר טוב על כל מה שסבלו בגלות. ומתוך שאברהם היה במקירתם, שכתוב (דברים לב) אם לא פי צורם מקרם - זה אברהם, היה לו כפי שלא טוב בעיניו, ומראה עצמו כמי שרוצה שילקו על חטאיהם יותר ויאמר: גבו מעונותיהם! גבו מחטאיהם! אומר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: ידעתי כל מה שאמרת לפני. אני גם כן לפני. אל תכלאי. אני רוצה לפקד על בניך, אל תמנע מהם טובות, אל תמנע מהם שכר טוב, פמה וכמה סבלו על חטאיהם. ומשום כך - אומר לצפון תני. והינו אשר צפנת, וזהו הדבר (שתהא) של אותה מבשרת.

ועוד תבשר פעם שניה, בשעה שהשכינה תעלה על אותו הר עליון, ותלך ותבשר לאבות. מיד תלך לירושלים ותראה אותה בחרבה. תפנס לציון, ושם תקרקר קיר כמקדם על מקום בית מושבה ועל כבודה באותו מקום. ושם נשבעת שלא תקח משם ולא תצא עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את בניה, ויחפצי בה זו תבשר כמקדם ואומרת: (ישעיה יב) צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'. מה זה גדול בקרבך? זה הקדוש ברוך הוא שבא אליה להקימה מן העפר, ויאמר לה: (שם נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים. ירושלים שמה בודאי.

ובזה גם כן פמה שמחה על שמחה תהיה לצדיקים בגן עדן. ומשום זה אשריו מי שנשמתו

נפקי, ואיהו אומר לתימן אל תכלאי. אָלָא בההיא שעתא, יתער קדשא בריך הוא לאברהם, ויימא ליה קום, דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנך, למיהב לון אגר טב, על כל מה דסבלו בגלותא. ומגו דאברהם הוה בזבניו דלהון, דכתיב, (דברים לב) אם לא כי צורם מקרם, דא אברהם. הוה ליה כמאן דלא טב בעיניו, ואחמי גרמיה, כמאן דבעי דילקון על חוביהון יתיר, ויימא גבו מחוביהון, גבו מחטאיהון. אומר ליה קדשא בריך הוא לאברהם, ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפין. אנא אוף הכי לאנפין. אל תכלאי, אנא בעי לפייסא לך על בניך. לא תמנע טיבו מנהון, לא תמנע אגר טב מנהון, פמה וכמה סבלו על חוביהון, ובגיני כך אומר לצפון תני. והינו אשר צפנת, ודא הוא מלה (ס"א דתהא) דההיא מבשרת.

ותו תבשר זמנא תנינא, בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה, ותהך ותבשר לאבהן, מיד תהך לירושלים, ותחמי לה בחרבנא. תיעול לציון, ותמן תקרקר קירא כמלקדמין, על אתר בי מותבה, ועל יקרא דילה בההוא אתר. ותמן אומיא, דלא תיטול מתמן, ולא תפוק, עד דקודשא בריך הוא יפרוק לבנהא, ודא חפצי בה. תבשר כמלקדמין ואמרת, (ישעיה יב) צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'. מאי גדול בקרבך. דא קדשא בריך הוא דאיהו אתי לגבה, לאקמא לה מעפרא, ויימא לה (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים. ירושלים איהי, וירושלים שמה ודאי.

ובדא אוף הכי, פמה חדו על חדו הוי לצדיקייא בגן עדן. ובגין כך זכאה

בשבת מעידה לפני המלך על חדוש התורה, שהקדוש ברוך הוא וכל פמליתו וכל אותן נשמות הצדיקים שהיו בגן עדן, כלם מתעטרים באותו דבר.

עוד שמעתי מנורה הקדושה, שפמה כבוד על כבוד ועטרה על עטרה מעטרים לאבי אותו אדם שם בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא: התכנסו לשמע חדוש ודברים חדשים בתורה משם פלוני בן פלוני. פמה הם שמנשקים את ראשו. פמה צדיקים מעטרים אותו כשיוקדים. אשרי חלקם של כל אלו שמשתדלים בתורה ביום השבת משאר ימים. (עד כאן)

רעיא מהימנא

ראשית ערסותכם חלה תרימו וגו'. מצוה לו להפריש חלה לפה. חל"ה כף חשבונה: מ"ג ביצים וחמש ביצה, אחד מחמש. ויש חמש אחד מחמשים, שהוא ו'. וזה סימן מג"ן, שהוא מיכא"ל גבריאל נוריא"ל. חלה - שכינה. שבמקום שפלאכים אלה שם - האבות שם. ובמקום שהאבות שם - שכינה שם. ובה ויחל, בה אנו מתפללים. זהו שכתוב (שמות לב) ויחל משה את פני ה' אלהיו. (דברים ג) אדני אלהים אתה החלות להראות את עבדך. ובה חלה זכות אבות, ובה תמה זכות אבות לרשעים, שהיו מקבלים אגריהו בהאי בעולם הזה.

שמצד ימין ששם י', שהיא חכמה, ראשית שם ה', שהיא מראה זכות על בניה מימין, ששם רמ"ח מצוות עשה מצד אות ה' אחרונה, שהיא שמאל של גבורה, ששם לא תעשה, שהם שס"ה, ששם נדונים רשעים גמורים, תמה להם זכות אבות,

איהו, מאן דנשמתייה בשבת אסחידת קמי מלפא, על חדושא דאורייתא, דקודשא בריך הוא, וכל פמליא דיליה, וכל אינון נשמתיין דצדיקייא דהוו בגן עדן, פלהו מתעטריין ביההוא מלה.

הו שמענא בוצינא (דף קע"ד ע"א) קדישא, דכמה יקר על יקר, ועטרה על עטרה, מעטריין לאבוה דההוא בר נש תמן, בשעתא דאמר קדשא בריך הוא, אתפנשי למשמע חדושא ומלין חדתיין דאורייתא, משמיה דפלוני בר פלוני, פמה אינון דנשקין על רישיה. פמה צדיקייא מעטריין ליה, כד נחתין. זכאה חולקיהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא, יומא דשבתא משאר יומין. (עד כאן).

רעיא מהימנא

ראשית ערסותיכם חלה תרימו וגו', (במדבר טו) פקודא דא להפריש חלה לפה. חל"ה הכי חושבניה, מ"ג ביצים, וחמש ביצה, חד מחמש. ואית חומש חד מן חמשיין, דאיהו ו'. ודא סימן מג"ן, דאיהו מיכא"ל גבריאל נוריא"ל. חלה, שכינתא. דבאתר דאלין מלאכין תמן, אבהן תמן. ובאתרא דאבהן תמן, שכינתא תמן. ובה ויחל, בה צלינא, הדא הוא דכתיב, (שמות לב) ויחל משה את פני יי אלהיו. (דברים ג) אדני יהוה אתה החלות להראות את עבדך. ובה חלה זכות אבות. ובה תמה זכות אבות לרשעים. דהוו מקבלים אגריהו בהאי עלמא.

דמסטרא דימינא, דתמן י' דאיהו חכמה, שרותא דשמא דיהוה, דאיהו אחזי זכותא על פנהא מימינא, דתמן רמ"ח פקודין דעשה. מסטרא דאת ה' בתראה, דאיהי לשמאלא דגבורה, דתמן לא תעשה, דאינון שס"ה, דתמן נדונים רשעים גמורים, תמה לון זכות אבות, ואתהפך לון שם יהוה"ה, הוה"י. ואוליפנא מהמן

ומתהפך להם שם יהוה -
הוה"י. ולמדנו מהמן הרשע,
(אסתר ה) וכל זה איננו שוה לי. (עד
באן רעיא מהימנא).

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דְּבַר
אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וַעֲשׂוּ לָהֶם
צִיצִת עַל פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם לְדִרְתָּם
וְגו'. רַבִּי חֲזַקְיָה פֶתַח, (זכריה א)
וַיֵּרָאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
וְגו'. כִּמְהָ צַדִּיקִים הֵם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
בְּכַבֻּדָּם עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְנִתֵּן
לָהֶם תּוֹרָה קְדוֹשָׁה, וְנִתֵּן לָהֶם
נְבִיאֵי אֱמֶת שֶׁמְנַהֲיָגִים אוֹתָם
בַּתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ אֱמֶת.

בא וראה, כל נביאים ונביאים
שהעמיד הקדוש ברוך הוא
לישראל, על כלם התגלה הקדוש
ברוך הוא בדרךגות עליונות
קדושות, וראו זיו פבוד קדוש
של המלך ממקום עליון, אבל לא
קרוב כמשה, שהיה קרוב למלך
יותר מהכל, שהרי אשרי חלקו
יותר מכל בנני העולם, שעלו
כתוב (במדבר יב) פה אל פה אדבר
בו ומראה ולא בחידות. ושאר
נביאים היו רואים ממקום רחוק,
כמו שנאמר (ירמיה לא) מרחוק ה'
נראה לי.

אמר רבי חזקיה, כך למדנו,
כתוב (שמות ב) וילך איש מבית לוי
ויקח את בת לוי. וילך איש - זה
הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר
(שמות טו) ה' איש מלחמה. מבית
לוי - זה הקדוש ברוך הוא, מקום
שחכמה עליונה ואותו זהר (נהר)
מתחברים כאחד, שלא נפרדים
לעולמים. מבית לוי - שהשרה
לוינתן (כל שמחה) בלבדו בעולם,
זהו שכתוב (תהלים קד) לוינתן זה
יצרת לשחק בו. ויקח את בת לוי
- זה הקדוש ברוך הוא, מקום
שאר הלבנה מאיר.

וַתֵּהָרָה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי, כְּמָה
דְּאֵת אָמֵר (בראשית ב) לִזְאֵת יִקְרָא אִשָּׁה.

הרשע, (אסתר ה) וכל זה איננו שוה לי.
וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְגו'. וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם

לְדִרְתָּם וְגו'. (במדבר טו) רַבִּי חֲזַקְיָה פֶתַח, (זכריה ג)
וַיֵּרָאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְגו'. כִּמְהָ
זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
בִיקְרָהוֹן עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְיָהֵב לוֹן אוֹרִייתָא
קְדִישָׁא, וְיָהֵב לוֹן נְבִיאֵי מְהִימְנִי, דְּמַדְבְּרִי לָהּ
בְּאוֹרִייתָא, בְּאַרְחָ קְשׁוּט.

תא חזי, כל נביאי ונביאי דאוקים קדשא בריך
הוא לישראל, כלהו אתגלי קדשא בריך
הוא עליהו, בדרךגין עלאין קדישין, וחסו זיו
יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה, אבל לא
קריב כמשה, דהוה קריב למלכא יתיר מכלא,
דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בנני עולם,
דעליה כתיב, (במדבר יב) פה אל פה אדבר בו
ומראה ולא בחידות. ושאר נביאי, הוו חמאן
מאתר רחיקא, כמה דאת אמר (ירמיה לא) מרחוק
יי נראה לי.

אמר רבי חזקיה, הכי אוליפנא, כתיב (שמות ב)
וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי.
וילך איש: דא קדשא בריך הוא כמה דאת
אמר (שמות טו) יי איש מלחמה. מבית לוי: דא
קדשא בריך הוא, אתר דחכמה עלאה, וההוא
זהר (כ"א נהר) מתחברן פחדא, דלא מתפרשן
לעלמין. מבית לוי: דאשרי לוינתן (כ"א כל חידו)
פלחודוי בעלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים קד)
לוינתן זה יצרת לשחק בו. ויקח את בת לוי,
דא קדשא בריך הוא, אתר דנהירו דסיהרא
נהיר.

וַתֵּהָרָה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי, כְּמָה
דְּאֵת אָמֵר (בראשית ב) לִזְאֵת יִקְרָא אִשָּׁה.

וַתֵּהָרָה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי, כְּמָה
דְּאֵת אָמֵר (בראשית ב) לִזְאֵת יִקְרָא אִשָּׁה.

כף הוא בודאי. וכי בת לוי בהתחלה וכעת אשה? אלא כף למדנו, אשה עד שלא מזדווגת נקראת בת פלוני. אחר שהזדווגה נקראת אשה. וכאן בת ואשה, הכל בדרגה אחת היא.

והצפנהו שלשה ירחים - אלו שלשת החודשים שהדין הקשה שרוי בעולם. ומהם? תמו"ז וא"ב וטב"ת. מה בא להשמיענו? שעד שלא ירד משה לעולם, מצוי היה למעלה, ועל זה הזדווגה בו שכינה מיום שנולד. מכאן אמר רבי שמעון, רוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא ירדו לעולם.

ורא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו'. מה זה ותקח לו תבת גמא? שפסטה אותו בסימניה להיות שמור מאותם דגי הים ששטים בים הגדול, כמו שכתוב (תהלים קד) שם רמש ואין מספר. והיא כסטה אותו להיות שמור מהם בכסוי (של צד היובל המכבד) שפני הים בלא כבוד בשני צבעים, לבן ושחר, והניחה את משה לשוט ביניהם, להיות נודע ביניהם, משום שעתידי הוא לעלות ביניהם בפעם אחרת לקבל תורה.

והרד בת פרעה - זוהי שבאה מצד שמאל של דין הקשה, כמו שנאמר לרחץ על היאר. על היאור דוקא, ולא על הים. ואם תאמר, הרי כתוב (שמות יז) ומטף אשר הפית בו את היאר, ומשה לא הפה אלא בים, וקראו הכתוב יאור! אלא יאור היה שהכה אהרן על ידי משה, ושמו הכתוב שהוא עשה.

כמו זה, (שם יז) וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאר. ואהרן הפה. אלא (שעל זה) עד שבא מצד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה'. אחר כך קראו בשם של

בקדמיתא בת לוי, הכי הוא ודאי. וכי בת לוי בקדמיתא, והשתא אשה. אלא הכי אוליפנא, אתתא עד לא אזדווגת, אתקריאת בת פלוני, פתר דאזדווגת. אתקרי אשה, והכא, בת ואשה, כלא בחד דרגא הוא.

והצפנהו ג' ירחים, אליו תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא. ומאי נינהו.

תמו"ז וא"ב וטב"ת. מאי קא משמע לן. דעד דלא נחת משה לעלמא, שכיח הוה הוא לעילא, ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד. מכאן אמר רבי שמעון, רוחיהון דצדיקייא שכיחין אינון לעילא, עד לא יחתון לעלמא.

ורא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' מאי ותקח לו תיבת גמא. דחפת ליה בסימניה, למיהוי נטיר מאינון נוני ימא, דשאטין בימא רבא, כמה דכתיב, (תהלים קד) שם רמש ואין מספר. והיא חפת ליה למיהוי נטיר מנייהו בחפוי (ס"א דסטרא דיוכלא נקרא) דבני ימא בלא יקירא בתרי גוונים, בחיור ואופם, ואנח ליה למשה למישט בינייהו, (דף קע"ד ע"ב) לאשתמודע ביניהון, בגין דזמין הוא לסלקא בינייהו, זמנא אחרא, לקבלא אורייתא.

והרד בת פרעה. דא היא, דאתיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא, כמה דאתמר לרחוץ על היאור. על היאור דייקא, ולא על הים. ואי תימא, הא כתיב (שמות יז) ומטף אשר הפית בו את היאור. ומשה לא הפה אלא בים, וקרייה קרא יאור. אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה, ושוייה קרא דאיהו עבד.

בהאי גוונא (שמות ז) וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי את היאור, ואהרן הפה, אלא (ס"א דעל דא) עד דאתא מסטרא דקודשא ברין

משה. ונערתיה הלכת - אותן שאר מרפכות שבאות מצד זה. ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו? ! ותרא היה צריך לו לכתב! מה זה ותראהו? והרי אמר רבי שמעון, אין לך דבר בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים. אלא כך למדנו, רשם המלך והמלכה נמצא בו, והם רשם של וא"ו ה"א. מיד - ותחמל עליו וגו'. עד כאן למעלה. מכאן והלאה למטה, פרט לפסוק זה שכתוב ותתצב אחתו מרחק. אחות של מי? אחות של אותו שקרא לכנסת ישראל אחותי, כמו שנאמר (שיר ה) פתחי לי אחותי. מרחק, כמו שנאמר (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי.

מה משמע? משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם, נודעים הם למעלה לגבי הכל, וכל שכן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון, כמו שבארנו. וסוד הדבר למדנו, שמשמע שאב ואם יש לנשמה, כמו שיש אב ואם לגוף בארץ. ומשמע שכל הצדידים, בין למעלה בין למטה, הכל בא ונמצא מזכר ונקבה. והרי בארו הסוד, שכתוב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה. הארץ - זו כנסת ישראל. נפש חיה - נפש אדם הראשון העליון, כמו שנתבאר. בא רבי אבא ונשקו. אמר, ודאי נאה אמרת, וכאן הוא הכל.

אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם. בגלל זה לא השתדל בו כשהסתלק מהעולם, רק הקדוש ברוך הוא שהעלהו לפרגודו. ועל כך עלה משה בנבואה עליונה

הוא, קרייה קרא הפות יי, לבתר קרייה בשמא דמשה. ונערתיה הולכות, אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא.

ותפתח ותראהו את הילד. (שמות ב) ותראהו, ותרא מיבעי ליה, מאי ותראהו. והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא, או את חד באורייתא, דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין. אלא הכי אוליפנא, רשימא דמלפא ומטרוניתא אשתכחת ביה, ואינון רשימא דוא"ו ה"א, מיד ותחמול עליו וגו'. עד כאן לעילא. מכאן והלאה לתתא, בר האי קרא, דכתיב ותתצב אחותו מרחוק. אחותו דמאן. אחותו דהאי איהו, דקרא לכנסת ישראל אחותי, כמה דאת אמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחותי. מרחוק: כמה דאת אמר, (ירמיה לא) מרחוק יי נראה לי.

מאי משמע. משמע דאינון זכאין, עד דלא נחתו לעלמא, אשתמודען אינון לעילא לגבי כלא, וכל שכן משה. ומשמע דנשמתהוון דצדיקייא, אתמשך מאתר עלאה, כמה דאוקימנא. ורזא דמלה אוליפנא, דמשמע דאב ואם אית לנשמתא, כמה דאית אב ואם לגופא, בארעא. ומשמע דבכל סטריין, בין לעילא, בין לתתא, מדכר ונוקבא כלא אתיא ואשתכח. והא אוקמוה רזא דכתיב, (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה. הארץ, דא כנסת ישראל. נפש חיה, נפשא דאדם קדמאה עלאה, כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה, אמר ודאי שפיר קא אמרת, והכי הוא כלא. זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי עלמא. בגין כך, לא אשתדל ביה פד אסתלק מעלמא, בר קדשא בריך הוא, דאעליה לפרגודיה. ועל דא סליק משה בנבואה עלאה, ובדרגין יקירין,

ובדברגות נכבדות מכל נביאי העולם, ושאר הנביאים ראו אחר פתלים גדולים.

ויראני את יהושע הפהן הגדול (זכריה ג). מה ראה? שהיה עומד לפני מלאך ומתלבש בלבושים מלכלכים, עד שיצא הכרוז ואמר: הסירו הפגדים הצואים מעליו. אמר רבי יצחק, כתוב כאן ועמד לפני המלאך. מה זה לפני המלאך? שהיה דן דינו, אותו שכתוב בו (קהלת ה) ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. מה בא להשמיענו? שכל בן אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם ההוא עומד בלבוש טנפת שלא צריך, ועומד בדין עליו.

בא וראה, כמה לבושים מזהמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבושי מצוה, כשנכנס לעולם ההוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני בעלי הגיהנם, ואותו לבוש אי למי שמתלבש בו. שהרי כמה שומרי החקים עתידים לאחז בו, ומכניסים אותו לגיהנם. ושלמה המלך צווח ואומר: (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים.

למדנו בסוד ספרא דצניעותא, ארבעה מלכים יוצאים למול ארבעה. תלויים בהם פענבים באשכול, צוררים בהם שבעה רצים, מעידים עדות, ולא עומדים במקומם.

רעיא מהימנא

ציצית. מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אתם (במדבר טו). זהו סימן המלך להזכיר ולעשות.

מכל נביאי עלמא, ושאר נביאי חמאן בתר פותלין סגיאיין.

ויראני את יהושע הפהן הגדול, מאי קא חמא, דההו קאים קמי מלאכא, ומתלבש בלבושין מלובלכין, עד דכרוזא נפיק, ואמר הסירו הפגדים הצואים מעליו. אמר רבי יצחק, פתיב הקא ועומד לפני המלאך, מאי לפני המלאך. דההו דאין דינוי, ההוא דכתיב ביה, (קהלת ה) ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. מאי קא משמע לן. דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא, לאתעטפא בעטופא דמצוה, ולא תלבשא בלבושא דמצוה. פד עייל ביהווא עלמא, קאים בלבושא טנופא, דלא אצטריך, וקאים בדינא עליה.

תא חזי, כמה לבושין מזהמנין ביהווא עלמא, ויהווא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה, פד עייל להווא עלמא, מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגיהנם, ויהווא לבושא, ווי למאן דאתלבש ביה. דהא כמה (דף קע"ה ע"א) גרדיני נמוסין, זמינין לאחדא ביה, ועיילי ליה לגיהנם. ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים.

תאנא ברזא דספרא דצניעותא, ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע. בהו תליין פענבים באתפלא, צירין בהו ז' רהיטין, סהדין סהדותא. ולא קיימין בדוכתייהו.

רעיא מהימנא

ציצית פקודא דא איהו לאדפרא כל פקודי אורייתא בגינה כמה דאת אמר וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אתם דא איהו סימנא דמלכא לאדפרא ולמעבדא.

בְּתִיב (שמות כח) וְעִשִּׂית צִיץ זָהָב, וְהָא אוֹקִימָנָא רִזָּא דְצִיץ
לֹא תַעֲטֹרָא בִּיה פִּהֲנָא רַבָּא. וְדָא אִיהוּ צִיץ,
לֹא סִתְפְּלָא בִּיה עֵינִין, דְּאִיהוּ סִימֶן דְּעֻלְמָא עֲלָאָה,
דֹּא תַעֲטֹר בִּיה פִּהֲנָא רַבָּא.

וּבְגִין כִּךְ אִסְתְּפְּלוּתָא דִּילִיה מִכְפָּרָא עַל עֲזוּת פָּנִים, דְּלֹא
קִיָּימָא לְקַמִּיה, אֲלֵא פָנִים דְּקִשׁוּט, רִזָּא דְכָל אִינוּן
פָּנִים עֲלָאִין, דְּאִינוּן פָּנִים דְּקִשׁוּט, פָּנִים דְּאַמֶּת. דְּכִלְיָן
בְּאַמֶּת דִּיעֻקָּב.

צִיצִית אִיהוּ נוֹקְבָא, רִזָּא דְעֻלְמָא תַתָּאָה. אִסְתְּפְּלוּתָא
לֹא דְפָרָא. צִיץ דְּכַר, צִיצִית נוֹקְבָא, וְדָא לְכָל כַּר
נִשׁ. צִיץ לְכַהֲנָא.

וְתַנִּינָן, אֲסוּר לֹא סִתְפְּלָא בְּשִׁכִּינְתָא, בְּגִין כִּךְ אִית תְּכֵלָא,
בְּגִין דְּתַכְלֵת, אִיהוּ כְּרִסְיָא לְבֵית דָּוִד, וְתַקוּנָא
דִּילִיה. וְדָא אִיהוּ דְחֵלָא מִן קָדָם יְיָ לְדְחֵלָא מֵהָהוּא אַתָּר.
וְעַל דָּא וִרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מַצּוֹת יְיָ, וְדָא
כְּרִסְיָא דְדִינִין בִּיה דִּינֵי נִפְשׁוֹת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכָל
גְּוֹוִינִין טָבִין לְחֵלְמָא, כִּרְאִיהוּ כְּרִסְיָא דְסֻלִּיק
בְּדִינָא דְנִפְשׁוֹת.

בְּתִיב וְנָתַנּוּ עַל צִיצִית הַכֹּהֵן פֶּתִיל תְּכֵלֶת. וְנָתַנּוּ עַל הַכֹּהֵן
לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וְנָתַנּוּ עַל צִיצִית. דְּדָא אִיהוּ דְחָפִי
עַל שְׂאֵר חוּטִין. וִרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, וּכְתִיב, (דְּבָרִים כח)
זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֲמָלֶךְ. מֵאִי טַעְמָא דָּא. אֲלֵא
לְכָרָא דְפָרִיץ גְּדָרָא, וְנִשְׁכִּיה פִּלְבָּא. כָּל זְמָנָא דְאַבּוּי כְּעִי
לְאוּכְחָא לְבִרְיָה, הָוֵה אָמַר הָוֵי דְכִיר כִּד נִשְׁיף לָךְ פִּלְבָּא.
אוּף הָכָא וִרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, דְּדָא אִיהוּ אַתָּר דְּסֻלִּיקִין
נִשְׁמַתִּין לְמִידָן.

בְּגִוּוֹנָא דָּא, (בְּמִדְבָּר כא) וְהָיָה כָּל הַנִּשְׁוֹף וְרָאָה אוֹתוֹ וְחָי,
אֲמַאי. אֲלֵא כִד סֻלִּיק לְעִינוּי, וְחָמִי דִּיוֹקָנָא
דְּהָהוּא דְנִשְׁיף לִיה, הָוֵה דְחִיל, וְצִלִּי קָדָם יְיָ, וְהָוֵה יַדָּע
דְּאִיהוּ עוֹנֵשׂ דְּחִיבָא. כָּל זְמַן דְּכָרָא חָמִי רְצוּעָה דְאַבּוּי,
דְּחִיל מְאַבּוּי. אֲשֶׁתְּזִיב מְרֻצוּעָה, אֲשֶׁתְּזִיב מִכְּלָא. מֵאֵן
וּמִתְפַּלֵּל לְפָנֵי ה', וְהָיָה יוֹדָע שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַרְשָׁעִים. כָּל זְמַן

כְּתוּב (שמות כח) וְעִשִּׂית צִיץ זָהָב,
וְהָרִי בְּאַרְנוֹ - סוּד הַצִּיץ לְהַתְעַטֵּר
בּו כֹּהֵן גָּדוֹל. וְזֶהוּ צִיץ לְהַסְתַּפֵּל
בּו בְּעִינִים, שֶׁהוּא סִימֶן שֶׁל עוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהַתְעַטֵּר בּו כֹּהֵן גָּדוֹל.
וּמִשּׁוּם זֶה הַסְתַּפְּלוּתוֹ מִכְפָּרָת עַל
עֲזוּת פָּנִים, שֶׁלֹּא עוֹמְדָת לְפָנָיו
אֲלֵא פָנֵי אֲמֶת, סוּד שֶׁל כָּל אֱלוֹ
הַפָּנִים הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁהֵם פָּנֵי אֲמֶת,
פָּנִים שֶׁל אֲמֶת, שֶׁכָּלּוּלִים בְּאַמֶּת
שֶׁל יַעֲקֹב.

צִיצִית הִיא נִקְבָּה, סוּד עוֹלָם
הַתַּחְתּוֹן, הַסְתַּפְּלוּת לְהַזְכִּיר. צִיץ
זָכָר. צִיצִית נִקְבָּה, וְזֶה לְכָל אָדָם.
צִיץ לְכַהֵן.

וְשִׁנִּינוּ, אֲסוּר לְהַסְתַּפֵּל בְּשִׁכִּינָה,
בְּגִלָּל זֶה יֵשׁ תְּכֵלֶת, מִשּׁוּם
שֶׁתְּכֵלֶת הִיא כֶּסֶף לְבֵית דָּוִד
וְתַקוּנָו. וְזֶהוּ פַּחַד מִלְּפָנֵי ה'
לְפַחַד מֵאוֹתוֹ מְקוּם. וְעַל זֶה
וִרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל
מִצְוֹת ה'. וְזֶה הַכֶּסֶף שֶׁדִּנִּים בּו
דִּינֵי נִפְשׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ, וְכָל
הַגְּוִינִים טוֹבִים לְחֵלּוּם, פָּרִט
לְתַכְלֵת, שֶׁהוּא כֶּסֶף שֶׁעוֹלָה בְּדִין
הַנִּפְשׁוֹת.

כְּתוּב וְנָתַנּוּ עַל צִיצִית הַכֹּהֵן פֶּתִיל
תְּכֵלֶת. וְנָתַנּוּ עַל הַכֹּהֵן לֹא כְּתוּב,
אֲלֵא וְנָתַנּוּ עַל צִיצִית. שֶׁזֶּהוּ
שֶׁמְכַסֶּה עַל שְׂאֵר הַחוּטִים.
וִרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם. וּכְתוּב
(דְּבָרִים כח) זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ
עֲמָלֶךְ. מָה הַטַּעַם זֶה? אֲלֵא מִשָּׁל
לְבָן שֶׁפָּרֵץ גָּדָר וְנִשְׁכּוֹ כָּלָב - כָּל
זְמַן שֶׁאַבּוּי רוּצָה לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנוֹ,
הִיא אוֹמֵר: זָכוֹר כְּשִׁנִּשְׁף אוֹתָךְ
הַכָּלָב! גַּם כָּאֵן - וִרְאִיתֶם אוֹתוֹ
וּזְכַרְתֶּם, שֶׁזֶּהוּ מְקוּם שֶׁעוֹלּוֹת
הַנִּשְׁמוֹת לְהִדּוֹן.

כְּמוֹ זֶה - (בְּמִדְבָּר כא) וְהָיָה כָּל
הַנִּשְׁוֹף וְרָאָה אוֹתוֹ וְחָי. לְמָה?
אֲלֵא כְּשֶׁמַּעֲלָה אֶת עֵינָיו וְרָאָה
דְּמוּת אוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁכּוֹ, הִיא פּוֹחֵד
שֶׁהֵבֶן רוּצָה רְצוּעַת אָבִיו, פּוֹחֵד

מאביו. נצול מהרצועה - נצול מהכל. מי גרם לו להנצל? זה שראה בעיניו אותה רצועה - אותה רצועה גרמה לו להנצל. ולכן, וראה אתו וחי. ראה רצועה שמלקה אותו, והיא עשתה לו להנצל. גם כך וראיתם אתו וזכרתם - ועשיתם ודאי. ואם לא - הרי הרצועה, שזו תגרם לכם לשוב לעבודתי תמיד, ואז ועשיתם.

ודא תתורו אחרי לבבכם, ימנע מפם דרכים רעים אחרים, ודאי לא תתורו ולא תעשו רעות. ועל זה עולה גון תכלת. זו תכלת דומה לכסא הפבוד. מה פסא הפבוד עושה את האדם ללכת בדרך ישר לזכותו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר. ודאי שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.

כתוב (ישעיה כד) מכנף הארץ זמרת שמענו פרי לצדיק ואמר רזי לי וגו'. מכנף הארץ - זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ. זמרת שמענו - אלו שאר החושים שיוצאים ותלוויים ממקום עליון תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה. צבי לצדיק - זה צדיק חי העולמים, שאותם חושים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים. וכשהסתכלתי, אמרתי: רזי לי רזי לי. שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים. וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי: אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתפל על מה נענשים לשקר.

בזה בגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בגדים שבגדו, משקרים בעצמם.

ובגד בוגדים בגדו - לבושם בלי ציצית, נקרא בגד בוגדים. לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום. אוי להם! אוי לנפשם! שעולים באותו פסא תכלת

גרים ליה לאשתזבא. ההוא דחמי בעיניו ההוא רצועה, ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא. ועל דא וראה אתו וחי, חמי רצועה דאלקי ליה, ואיהו עביד ליה לאשתזבא. אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם, ועשיתם ודאי. ואי לאו, הא רצועה, דהאי יגרום לכוון, למחוי תבין לפולחנא דילי תדיר, וכדין ועשיתם.

ולא תתורו אחרי לבבכם, ימנע מנכון בישין ארזין אחרנין, ודאי, לא תתורו, ולא תעבדו בישין. ועל דא סלקא גוון תכלת. דא תכלת, דמאי לפסא הפבוד, מה פסא הפבוד, עביד לבר נש למחך לארזא דמישר, לדפאה ליה. אוף האי תכלת, עביד לבר נש למחך בארז מישר, ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר, למיחך במישר.

בתוב (ישעיה כד) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו'. מכנף הארץ, דא כנף הציצית, דאיהו כנף הארץ. זמירות שמענו, אלן שאר חוטין דנפקין ותלויין מאתר עלאה, גו אינון שבילין עלאין. דנפקין מחכמה עלאה. צבי לצדיק, דא צדיק חי העולמים, דאינון חוטין אינון שפירו דיליה, דהא מניה נפקין, וכל חוטא כלילא בתרין סטריין. וכד אסתפלנא, אמיןא רזי לי רזי לי, דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין. וכד אסתפלנא בתכלת, וחמיןא רצועה לאלקאה, אתר דחילו למדחל, אמיןא אוי לי, דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתפללא על מה מתענשין לשקרא, בהאי בוגדים בגדו, דהא קורין קריאת שמע בלא ציצית, וסהדין סהדותא דשקרא, ואלין אינון בוגדים דבגדו, משקרי דגרמיהו.

ובגד בוגדים בגדו, לבושא דלהון בלא ציצית, אקרי בגד בוגדים. לבושא דאינון בוגדים דבגדו,

בזה בגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בגדים שבגדו, משקרים בעצמם.

ובגד בוגדים בגדו - לבושם בלי ציצית, נקרא בגד בוגדים. לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום. אוי להם! אוי לנפשם! שעולים באותו פסא תכלת

להדון, ועליהם כתוב (תהלים קא)
דבר שקרים לא יכון לנגד עיני.
אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי
הדינים. אוי להם! שאין להם
חלק בעולם הבא. אשריהם
הצדיקים שלבושיהם ותקונייהם
נודעים למעלה להיטיב להם
בעולם הזה ובעולם הבא. (עד כאן

רעיא מהימנא.)

מצוה זו מצות ציצית, כוללת
תכלת ולבן, דין ורחמים באש.
אש לבנה לא אוכלת, תכלת
אוכלת ומשמידה. (דברי הימים-ב ז)
ותאכל העלה. לבן מימין, תכלת
משמאל. העמוד האמצעי מיוחד
בין שניהם - ירק. ומשום זה
פרשה בעלי המשנה, מאימתי
קורין את שמע בשחרית?
משפיר בין תכלת ללבן. ומשום
זה התקינו לקרוא ביוחד.

השלמה מהחשמטות סימן ד

פתח רבי נהוראי בפרשת ציצית
ודרש, ועשו להם ציצית וגו'. כאן
כתוב לדרתם, וגבי שבת לדרתם,
שפתוב לעשות את השבת
לדרתם, (חסר).

ששנינו, תקנו פרשת ציצית
בקרית שמע, ובדירתו של אדם
נמצא קרית שמע, חוץ מפרשת
ציצית שחסרה משם. במה
נשלם? אלא כשהאדם מתעטף
בציצית ויוצא בו לפתח דירתו
שלם.

והקדוש ברוך הוא שמת, ומלאך
המות זו משם, ונצול האדם מכל
גזק ומכל משחית. והינו לדרתם,
בשביל דירתם. שהיה שם שלם
ויצא מפתח ביתו במצות, מלאך
המשחית זו משם, ונצול האדם
מכל גזק ומכל משחית. מנין לנו?
ממה שכתוב מזזות. מהאזיות
משמע - ז"ז מזזות, שלא נתן
רשות למשחית לחבל וזז

דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא. ווי לון,
ווי לנפשיהון, דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן.
ועלייהו כתיב, (תהלים קא) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני,
ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינן.
ווי לון, דלית לון חולקא בעלמא דאתי. זכאין אינון
צדיקייא, דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודעין לעילא,
לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. (ע"כ רעיא מהימנא).

פקודא דא מצות ציצית, פליל תכלת ולבן,
דינא ורחמי בנורא. אשא חוורא לא
אכיל, תכלא אכיל ושצי. (דברי הימים ב ז) ותאכל
העולה, חוור מימנא, תכלת משמאלא.
עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרווייהו, ירוק.
ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, מאימתי
קורין את שמע בשחרית, משפיר בין תכלת
ללבן. ובגין דא תקינו פרשת ציצית למקרי
לה ביוחדא.

השלמה מהחשמטות (סימן ד)

פתח רבי נהוראי בפרשת ציצית ודרש, (במדבר
טו) ועשו להם ציצית וגו' הכא כתיב
לדרתם. וגבי שבת לדרתם, דכתיב, (שמות לא)
לעשות את השבת לדרתם, (חסר).

דתנינן. תקנו פרשת ציצית בקריאת שמע.
ובדירתו של אדם, נמצא פרשת
קריאת שמע, חוץ מפרשת ציצית, שחסר
משם. במה נשלם. אלא כשהאדם מתעטף
בציצית, ויוצא בו לפתח דירתו שלם.
והקדוש ברוך הוא שמת, ומלאך המות
זו משם, ונצול האדם מכל גזק
ומכל משחית. והינו לדרתם, בשביל דירתם.
שהיה שם שלם ויצא מפתח ביתו במצות,
מלאך המשחית זו משם, ונצול האדם
מכל גזק ומכל משחית. מנלן. ממאי
דכתיב מזזות. מהאזיות משמע ז"ז מזזות,

מפתחו.

בשבת דכתיב לדרתם, מאי טעמא. מפני שפיון שקידש היום, דירתם של ישראל צריכה להיות בנר דולק ושלחן ערוך ומטה מצעת, ודירתו מתקנת כדירת חתן לקבל בו הפלה. ומי היא? השבת היא פלה, ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתקנת לכבודה כפי הראוי לה, ועל זה פתוב לעשות את השבת. וכתיב לדרתם? להכניס בה פלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה.

בשעה שקידש היום, ואם פלה זו באה ואינה מוצאה דירה מתקנת ושלחן ערוך ונר דולק - פלה זו אומרת: אין דירה זו מישראל. פתוב ביני וביני בני ישראל. אין זה מישראל, אין דירתו לקדשה. ועל פן צריך פאן קדשה לדירת ישראל, ועל זה פתוב לדרתם - בשבת ובציצית.

אמר רבי נהוראי, מעיד אני עלי, מי שיוצא משער ביתו בעטוף של מצוה ותפלין בראשו, בשעה שיוצא מבין שני שערים מזדמנת עליו השכינה, ושני מלאכים שעומדים עליו, אחד מימינו ואחד משמאלו, כלם מליים אותו עד בית הכנסת ומברכים אותו. מקטרג אחד שעומד לפני הפתח של האדם הולך אחריהם, ועל פרחו משיב ואומר אמן: ע"כ מההשמטות.

השלמה מההשמטות סימן ה

ספר הבחיר

מה הטעם אנו מטילין תכלת בציצית, ומה הטעם שלשים ושנים? משל למה הדבר דומה? למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים ושנים נתיבות, ושם שומר עליהן, והודיעו לבדו אותן הנתיבות. אמר לו: שומרם ולך

שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו. בשבת דכתיב לדרתם, מאי טעמא. מפני שפיון שקידש היום, דירתם של ישראל צריכה להיות בנר דולק, ושלחן ערוך, ומטה מוצעת ודירתן מתוקנת כדירת חתן לקבל בו הפלה. ומאי ניהו. שבת היא כלה. ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה, כפי הראוי לה. ועל דא פתיב, לעשות את השבת. וכתיב, לדרתם, להכניס בה פלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה.

בשעה שקידש היום, ואם פלה זו באה, ואינה מוצאה דירה מתוקנת, ושלחן ערוך, ונר דולק. פלה זו אומרת, אין דירה זו מישראל. ביני וביני בני ישראל פתיב, אין זה מישראל, אין דירתו לקדושה. ועל פן צריך הקא קדשה לדירת ישראל. ועל דא פתיב לדרתם, בשבת ובציצית.

אמר רבי נהוראי, אסהדנא, על מאן דנפק מתרע ביתיה בעיטופא דמצוה, ותפילין בראשו, בשעה דנפיק בין תרין תרעין, אדזמנא שכינה עליה. ותריין מלאכין דקיימין עליה, חד מימינא, וחד משמאלא, וכולהון מלוין ליה עד בי כנישתא, ומברכין ליה. וחד מקטרגא דאיהו קיימא קמי פתחי דבר נש אזיל מבתריהו, ועל פרחיה אתיב ואמר אמן.

(עד כאן מההשמטות.)

השלמה מההשמטות (סימן ה) ספר הבחיר

מאי טעמא אנו מטילין תכלת בציצית, ומאי טעמא שלשים ושנים. משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים ושנים נתיבות ושם שומר עליהן, והודיעו לבדו אותן הנתיבות. אמר לו, שומרם ולך

בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וּבְכָל זְמַן שֶׁתְּדַרְיִכֶם שְׁלוֹם לָךְ.

מָה עָשָׂה הַשּׁוֹמֵר? אָמַר: אִם אֲנִי אֶהְיֶה לְבָדִי בְּאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת, אִי אֶפְשָׁר לְשׁוֹמֵר אֶחָד לְקַיֵּם אֶלּו הַנְּתִיבוֹת, וְעוֹד, כִּי יֹאמְרוּ הָעוֹלָם, כִּילִי הוּא מִלֶּךְ זֶה וְשׁוֹמֵר זֶה. לִכְךָ שֵׁם שׁוֹמֵר זֶה, שׁוֹמְרִים אֲחֵרִים עַל הַנְּתִיבוֹת אֵלֶּה שֶׁהֵן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת.

וְכֵן הִטְעַם שֶׁל הַתְּכֵלֶת? אָמַר הַשּׁוֹמֵר: שָׂמָּה יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים הֵגֶן שְׁלִי הוּא. נִתֵּן לָהֶם סִימָן וְאָמַר: רְאוּ הַסִּימָן לְמֶלֶךְ שֶׁהוּא שְׁלוֹ, שֶׁהֵגֶן הֵזֶה וְאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת הוּא תְּקַנֵּם, וְאִינֶם שְׁלִי וְהֵנָּה חוֹתָמוֹ.

מִשָּׁלֵל לָמָּה הַדָּבָר דּוּמָה? לְמֶלֶךְ וּבִתּוֹ שֶׁהֵיוּ לָהֶם עֲבָדִים, בְּקָשׁוֹ לִילֵךְ מֶרְחוֹק - פָּחַדּוּ מִן אֵימַת הַמֶּלֶךְ, נִתֵּן לָהֶם הַמֶּלֶךְ סִימָנוֹ. פָּחַדּוּ מִן הַבֵּת, וְנִתְּנָה לָהֶם סִימָן. אָמְרוּ: מַעֲתָה בִּשְׁנֵי סִימָנִים אֶלּו - (תַּחֲלִים קבא) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר אֶת נַפְשְׁךָ. וְכֵן הָיָה? אֶרֶץ שְׁנִיחָצְבָה מִמְּנָה שְׁמִים וְהִיא כִּסְאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא אֶבֶן יִקְרָה, וְהִיא יָם הַחֲכָמָה. וּכְנֻגָּדָה תְּכֵלֶת בְּטָלִית צִיצִית.

שָׂאמֵר רַבִּי מֵאִיר, מָה נִשְׁתַּנָּה (שָׂאמֵר) תְּכֵלֶת מִכָּל מִינֵי צִבְעוֹנִין? מִפְּנֵי שֶׁתְּכֵלֶת דּוּמָה לֵים, וְהִים דּוּמָה לְרָקִיעַ, וְהָרָקִיעַ דּוּמָה לְכִסֵּא הַכְּבוֹד, שָׂאמֵר (שְׁמוֹת כ"ד) וַיֵּרָאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רִגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבָנֵת הַסִּפִּיר וְכַעֲצֵם הַשָּׁמַיִם לְטָהָר וְכַתִּיב כְּמִרְאֶה אֶבֶן סִפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא: ע"כ מִהַהֲשִׁמְטוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמָה עֲדִים עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲדִי בָּהֶם בְּנֵי אָדָם, וְכֵלָם בְּעֵצָה וּבְעִדּוֹת מוֹלֹ, מְכַרְזִים וְאֹמְרִים: (שְׁמוֹת ל"א-

בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וּכָל זְמַן שֶׁתְּדַרְיִכֶם שְׁלוֹם לָךְ. מָה עָשָׂה הַשּׁוֹמֵר, אָמַר, אִם אֲנִי אֶהְיֶה לְבָדִי בְּאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת, אִי אֶפְשָׁר לְשׁוֹמֵר אֶחָד לְקַיֵּם אֶלּו הַנְּתִיבוֹת. וְעוֹד כִּי יֹאמְרוּ הָעוֹלָם, כִּילִי הוּא מִלֶּךְ זֶה וְשׁוֹמֵר זֶה. לִכְךָ שֵׁם שׁוֹמֵר זֶה, שׁוֹמְרִים אֲחֵרִים עַל הַנְּתִיבוֹת אֵלֶּה שֶׁהֵן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת.

וְכֵן הִטְעַם דְּתְכֵלֶת אָמַר הַשּׁוֹמֵר שָׂמָּה יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים, הֵגֶן שְׁלִי הוּא. נִתֵּן לָהֶם סִימָן, רְאוּ הַסִּימָן לְמֶלֶךְ שֶׁהוּא שְׁלוֹ, שֶׁהֵגֶן הֵזֶה וְאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת הוּא תְּקַנֵּם, וְאִינֶם שְׁלִי וְהֵנָּה חוֹתָמוֹ.

מִשָּׁלֵל לָמָּה הַדָּבָר דּוּמָה לְמֶלֶךְ וּבִתּוֹ שֶׁהֵיוּ לָהֶם עֲבָדִים, בְּקָשׁוֹ לִילֵךְ מֶרְחוֹק, פָּחַדּוּ מִן אֵימַת הַמֶּלֶךְ. נִתֵּן לָהֶם הַמֶּלֶךְ סִימָנוֹ. פָּחַדּוּ מִן הַבֵּת וְנִתְּנָה לָהֶם סִימָן. אָמְרוּ, מַעֲתָה בִּשְׁנֵי סִימָנִין אֶלּו (תַּחֲלִים קבא) יי יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר אֶת נַפְשְׁךָ. (עוֹד שם) וְכֵן הָיָה, אֶרֶץ דְּנִחָצְבָה מִמְּנָה שְׁמִים וְהִיא כִּסְאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהִיא אֶבֶן יִקְרָה, וְהִיא יָם הַחֲכָמָה. וּכְנֻגָּדָה תְּכֵלֶת בְּטָלִית צִיצִית.

וְאָמַר רַבִּי מֵאִיר, מָה נִשְׁתַּנָּה (דָּאמֵר) תְּכֵלֶת מִכָּל מִינֵי צִבְעוֹנִין, מִפְּנֵי שֶׁתְּכֵלֶת דּוּמָה לֵים. וְהִים דּוּמָה לְרָקִיעַ וְהָרָקִיעַ דּוּמָה לְכִסֵּא הַכְּבוֹד. שָׂאמֵר (שְׁמוֹת כ"ד) וַיֵּרָאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רִגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבָנֵת הַסִּפִּיר וְכַעֲצֵם הַשָּׁמַיִם לְטָהָר וְכַתִּיב כְּמִרְאֶה אֶבֶן סִפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. (ע"כ מִהַהֲשִׁמְטוֹת). (דף קע"ה ע"ב).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמָה סִיחֵי עֲבִיד קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַסְהָדָא בְּהוּ בְּבִנֵי נָשָׂא, וְכֵלָהוּ בְּעִיטָא וּבְסִיחֵי דְּתָא קִיִּימִין לְקַבְּלִיהָ. קָם בְּצִפְרָא אוֹשִׁיט רִגְלָיו לְמַהֲרָא, סִיחֵי דְּיָא קִיִּימִין עוֹמְדִים מוֹלֹ. קָם בְּבִקְרָא, מוֹשִׁיט רִגְלָיו לְלִכְתָּ - עֲדִים עוֹמְדִים

(ב) רגלי חסידיו ישמר וגו'. (קהלת
(ד) שמר רגלך פאשר תלך. (משלי ד)
פּלס מעגל רגלך. פּוּתח עיניו
לַהֲסַתֵּפֶל בְּעוֹלָם - הַעֲדִים
אוֹמְרִים: (שם) עֵינֶיךָ לִנְכַח יְבִיטוּ.
קָם לְדַבֵּר - הַעֲדִים אוֹמְרִים:
(תהלים לד) נָצַר לְשׁוֹנֶךָ מֶרֶע וְגו'.
מוֹשִׁיט יָדוֹ בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם -
הַעֲדִים אוֹמְרִים: (שם) סוּר מֶרֶע
וַעֲשֵׂה טוֹב.

אם מצית להם - יפה, ואם לא -
פְּתוּב (זכריה א) וְהִשְׁטֵן עֵמֶד עַל
יְמִינוֹ לִשְׁטֹנוֹ. פֶּלֶם מַעֲדִים עָלָיו
בְּחֻטְאָיו לְמַעְלָה. אִם רוּצָה הָאִישׁ
לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא - פֶּלֶם מַעֲדִים סִגְנוּרִיא
לְפָנָיו, וְעוֹמְדִים לְהַעֲדֵד עָלָיו
טוֹבוֹת בְּשַׁעַת שְׁצָרֶיךָ לוֹ.

קָם בַּבֶּקֶר, מִבֶּרֶךְ פֶּמָה בְּרִכּוֹת.
מִנִּיחַ תַּפְלִין בְּרָאשׁוֹ בֵּין עֵינָיו -
רוּצָה לְהֵרִים רָאשׁוֹ, רוּצָה שֶׁם
הַקָּדוֹשׁ הָעֵלְיוֹן אַחֲזוֹ וְרָשׁוֹם עַל
רָאשׁוֹ. וְרִצּוֹנוֹת תְּלוּיוֹת לוֹ מִצַּד
זֶה וּמִצַּד זֶה עַל לְבֹו. הָרִי מִסְתַּפֵּל
בְּכָבוֹד רְבוּנוֹ. מוֹשִׁיט יָדָיו, רוּצָה
יָד אַחֶרֶת מִתְקַשֶּׁרֶת בְּקֶשֶׁר הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ, מְחַזֵּר יָדוֹ וּמִסְתַּפֵּל
בְּכָבוֹד רְבוּנוֹ. מִתְעַטֵּף בְּעִטּוּף שֶׁל
מִצְוָה בְּאַרְבַּע זְוִיּוֹת כְּסוּתוֹ,
אַרְבַּעַת מַלְכִּים יוֹצֵאִים לְכַנְגֵּד
אַרְבַּעַת. אַרְבַּעַת עֲדֵי אֶמֶת שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, תְּלוּיִים מֵאַרְבַּע זְוִיּוֹת,
וְתְלוּיִים בָּהֶם פְּעֻנְבִים בְּאֶשְׁכּוֹל.
מָה אֶשְׁכּוֹל שֶׁהוא אֶחָד וְתְלוּיִים
בּוֹ פֶּמָה עֲנֻבִים, מִצַּד זֶה וּמִצַּד
זֶה, כִּף זֶה מִצְוָה אַחֶת, וְתְלוּיִים
בָּהּ פֶּמָה עֲנֻבִים זֻגִים וְזִמּוּרוֹת
צְרוּרִים בָּהֶם. שְׁבַעַת רְצִים אֱלוֹ
הֵם שְׁבַעַת צְרוּרוֹת שֶׁל תְּכֵלֶת
שְׁצָרֶיךָ לְכַרֵּךְ בָּהּ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד,
אוֹ לְהַגְדִּיל עַד שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִי מִי
שְׁיוֹסִיף, לֹא יוֹסִיף עַל שְׁלֹשָׁה

לְקַבְּלֶיהָ, מְכַרִּיזִין וְאֹמְרִין, (שמואל א ב) רַגְלֵי
חַסִּידָיו יִשְׁמֹר וְגו'. (קהלת ד) שְׁמֹר רַגְלֶךָ פֶּאֶשֶׁר
תֵּלֶךְ. (משלי ד) פֶּלֶם מַעְגַּל רַגְלֶךָ. אִפְתַּח עֵינָיו
לְאַסְתַּפֵּלָא בְּעִלְמָא, סְהַדִּיא אֹמְרִי, (משלי ד) עֵינֶיךָ
לִנְכַח יְבִיטוּ. קָם לְמַלְלָא, סְהַדִּיא אֹמְרִי (תהלים
לד) נָצַר לְשׁוֹנֶךָ מֶרֶע וְגו'. אוֹשִׁיט יָדָיו בְּמַלִּי
עִלְמָא, סְהַדִּיא אֹמְרִי (תהלים לד) סוּר מֶרֶע וַעֲשֵׂה
טוֹב.

אִי צִיִּית לְהוֹ, יָאוֹת. וְאִי לָא, פְּתִיב (זכריה א) וְהִשְׁטֵן
עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לִשְׁטֹנוֹ. פֶּלְהוֹ סְהַדִּין עֲלֶיהָ
בְּחוּבוֹי לְעִילָא. אִי בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַשְׁתַּדֵּלָא
בְּפוֹלְחָנָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פֶּלְהוֹ סְהַדִּין
סִיגְנוּרִין קָמִיה, וְקִיִּימִין לְאַסְתַּדָּא עֲלֶיהָ טְבָאן,
בְּשַׁעַתָּא דְאַצְטְרִיךְ לִיה.

קָם בְּצַפְרָא, מִבֶּרֶךְ פֶּמָה בְּרִכָּאן. אֲנַח תְּפִילִין
בְּרִישִׁיָּה בֵּין עֵינָיו. בְּעֵי לְזַקָּפָא רִישִׁיָּה,
חָמִי שְׁמָא קֳדִישָׁא עֲלָאָה, אֶחָד וְרָשִׁים עַל
רִישִׁיָּה. וְרִצּוֹעִין תְּלִיין מֵהָאִי גִיסָא וּמֵהָאִי
גִיסָא עַל לְבִיָּה. הָא אֶסְתַּפֵּל בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּה.
אוֹשִׁיט יָדָיו, חָמִי יָדָא אַחְרָא, מִתְקַשֶּׁרֶת
בְּקֶשֶׁרֶת דְּשְׁמָא קֳדִישָׁא. אַהֲדָר יָדָהּ וְאַסְתַּפֵּל
בִּיקְרִיָּה דְמֵאֲרִיָּה. אַתְעַטֵּף בְּעִטּוּפָא דְמִצְוָה,
בְּאַרְבַּע זְוִיּוֹת דְכְּסוּתִיָּה, אַרְבַּע מַלְכִּין נְפִקִין
לְקַדְמוֹת אַרְבַּע. אַרְבַּע סְהַדִּי קְשׁוּט דְמַלְכָּא,
תְּלִיָּא מֵאַרְבַּע זְוִיּוֹת, וְתְלִיין בָּהוּ פְּעֻנְבִים
בְּאַתְפָּלָא.

מָה אַתְפָּלָא, דְאִיהוּ חַד, וְתְלִיין בִּיָּה פֶּמָה
עֲנֻבִים, מֵהָאִי סְטֵר וּמֵהָאִי סְטֵר. פֶּךָ הָאִי,
מִצְוָה חַדָּא, וְתְלִיין בִּיָּה פֶּמָה עֲנֻבִים, וְזֻגִין
וְזִמּוּרִין צְרוּרִין בָּהוּ, שְׁבַעַת רַהֲיִטִּין אֱלִין אִינוּן
שְׁבַעַת צְרוּרִין דְתְכַלְתָּא, דְּבְעֵי לְכַרְכָּא בִיָּה
בְּכָל חַד וְחַד, אוֹ לְאַסְגָּאָה עַד תְּלִיסֵר, מָאן
דְּיוֹסִיף, לֹא יוֹסִיף עֲלֵיהוּ עַל תְּלִיסֵר. מָאן דְּיִמְעֵט, לֹא יִמְעֵט מִשְׁבַּעַת.

עשר. מי שימעט, לא ימעט
משבעה.

ולמדנו, תכלת זו היא סוד דוד
המלך, וזה חוט אברהם שזכה
בו לבניו אחריו. מה זה תכלת?
תכלית הכל. (וידאי) רבי יהודה
אומר, פסא הפכוד נקרא.

רבי יצחק אמר, שבע פריכות
שהיא שכינה שביעית הכל
בודאי. שהרי היא מתברכת
מששה אחרים על ידי הצדיק.
ואם שלשה עשר, שלשה עשר
הם, כמו שבארוה בשלש עשרה
מדות, וזהו פתח הכל.

והיא חוט אחד, ורשומה בגוניה,
וצבעה יוצא מדג אחד שהולך
במים פגרת. וכגרת נקראת על
שמה. ועל זה פגור היה תלוי מעל
מטת דוד, שהרי (של דוד) ודאי הוא
פגור דוד מנגן מאליו למלך
הקדוש העליון, ולכן גונו עולים
עד הרקיע, ומהרקיע עד הפסא.
וכאן פתוב מצוה, כמו שנאמר
(מלכים ב יח) מצות המלך היא. (אסתר

א) מדוע אתה עובר את מצות
המלך. פי מצות המלך. ולמדנו,
יסוד ושרש במלך מתעטרים
פאחד, וזהו זכרון ופתח לכל
שאר הכתרים, שכתוב (תהלים קיח)
פתחו לי שערי צדק. וכתוב זה
השער לה. ועל זה פתוב וראיתם
אתו וזכרתם את מצות ה',
להכליל בזה כל שאר הכתרים.
ולכן הם מעידים עדות ולא
עומדים במקומם, משום שהיא
מצות.

ושנינו, תשמישי מצוה נזרקין.
ואם תאמר, הרי לולב וערבה
תשמישי קדשה הם, למה
נזרקין? אלא תשמישי קדשה,
משום שרשומים בכתובת השם
הקדוש.

אמר רבי יצחק, אותם חוטים,
להראות איך תלויים מכאן

ותאנא, האי תכלת, הוא רזא דדוד מלפא.
ודא חוטא דאברהם, דזכה ביה לבנוי
בתרוי. מאי תכלת. תכלית דכלא. (וידאי) רבי
יהודה אומר, פסא הפכוד אקרי.

רבי יצחק אמר, שבעה כריכן דאיהי שכינתא
שביעתא דכלא ודאי. דהא היא מתברכא
משיתא אחרנין, על ידא דצדיק. ואי תלת
עשר, תלת עשר אינון, כמה דאוקמוה בתלת
עשר מכילן. והאי היא פתחא דכלהו.

והיא חוטא חד, ורשימא בגוונהא, וגוונא
דילה נפיק, מחד נונא דאזיל בים פגרת.
וכגרת על שמה אתקרי. ועל דא, פגור הוה
תלוי לעילא מערסא דדוד, דהא (דוד) ודאי
איהו פגור דדוד מנגן מאליו, למלפא קדישא
עלאה. ובגין כך, גונוי עייל עד רקיעא,
ומרקיעא עד פורסייא.

והכא פתיב מצוה, כמה דאת אמר (מלכים ב יח)
מצות המלך היא. (אסתר א) מדוע אתה
עובר את מצות המלך. (נחמיה יא) פי מצות המלך.
ותאנא, יסודא ושרשא במלפא מתעטרין
פחדא. והאי הוא כתרא ופתחא לכל שאר
פתרין. דכתיב, (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק.
וכתיב, (תהלים קיח) זה השער לי. ועל דא כתיב,
וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי,
לאכללא בהאי כל שאר פתרין. ועל דא אינון
סהדי סהדותא, ולא קיימי בדוכתייהו בגין
דאיהי מצות.

ותנינו, תשמישי מצוה, נזרקין. ואי תימא, הא
לולב וערבה וכו', תשמישי קדשה
אינון, אמאי נזרקין. אלא תשמישי קדשה,
בגין דרשימין בפתויבה דשמא קדישא.

אמר רבי יצחק, אינון חוטיין, לאחזאה היף
תליין מכאן ומכאן, לד' סטרי עלמא,

ומכאן לארבעה צדדי העולם
ממקום זה, והיא שולטת על הכל
בסוד הלב, שהיא לב כל העולם
הזה ולב העליונים, ותלויה בלב
העליון, והכל הוא בלב שיוצא
מחכמה עליונה. אמר רבי יצחק,
שעור של זה (ואר"י) של זה נתבאר
באותיות חקוקות של רבי
אלעזר.

אמר רבי יהודה, אמר הקדוש
ברוך הוא: מי שרוצה ללכת אחר
יראתי, ללך אחר הלב הזה ואחרי
העינים שעומדים עליה. מי הם
עינים אלה? כמו שנאמר (תהלים
לד) עיני ה' אל צדיקים. אבל אתם,
לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי
עיניכם. מה הטעם? משום
שאתם זנים אחריהם.

אמר רבי חייא, מה הטעם כן
יציאת מצרים, שפתיב אשר
הוצאתי אתכם מארץ מצרים?
אלא משום שפשיצאו ממצרים,
נכנסו בחלק זה, ובזה הרג
הקדוש ברוך הוא הרג במצרים.
ולכן במקומו נזכר, ובמקומו
הזהיר בזה. מה זה במקומו?
משום שמצוה זו היא מקומה.

שנה רבי ייסא, כתוב (מיכה ז) כימי
צאתך מארץ מצרים אראנו
נפלאות. כימי? ! כיום היה צריך
לו לכתב, שהרי בזמן אחד יצאו,
ולא התעכבו! אלא כמו אותם
ימים עליונים שהתברכה בהם
כנסת ישראל, כך עתיד הקדוש
ברוך הוא להוציא את ישראל
מהגלות, ואז כתוב (ישעיה יב)
ואמרתם ביום ההוא הודו לה'
קראו וגו', וזמרו ה' כי גאות עשה
מודעת זאת בכל הארץ. מה זה
מודעת זאת? משום שעכשו
נודעת זאת בעטוף מצוה. באותו
זמן תודע זאת בכמה מנהגים
שלה שיעשה הקדוש ברוך הוא
אותות ונסים בעולם, אז כתוב

מהאי אתר. ואיהי שלטא על כלא. ברזא דלב,
דאיהי לבא דכל האי עלמא, ולבא דעלאי,
ותליא בלב עלאה. וכלא הוא בלב, דנפק
מחכמה עלאה. אמר רבי יצחק, שעורא דהאי,
(ס"א ואורכא) דהאי, אתמר באתון גליפן דרבי
אלעזר.

אמר רבי יהודה, אמר קדשא בריך הוא, מאן
דבעי למהו בתר דחלתי, יהו בתר לבא
דא, ובתר עינין דקיימין עלה. מאן אינון
עינין. כמה דאת אמר, (תהלים לא) עיני יי אל
צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם
ואחרי עיניכם. מאי טעמא (דף קע"ו ע"א) בגין
דאתם זונים אחריהם.

אמר רבי חייא, מאי טעמא הכא יציאת
מצרים, דכתיב אשר הוצאתי אתכם
מארץ מצרים. אלא, בגין דכד נפקו ממצרים,
בהאי חולקא עאל. ובהאי, קטיל קדשא בריך
הוא קטולא דמצרים. ועל דא באתריה
אתדכר, ובאתריה אזדהר להו בדא. מאי
באתריה. בגין דהאי מצוה, היא אתר דילה.

תאני רבי ייסא, כתיב (מיכה ז) כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות. כימי, כיום
מיבעי ליה, דהא בחד זמנא נפקו ולא
אתעכבו. אלא כאינון יומין עלאין, דאתברכא
בהו כנסת ישראל. כן זמין קדשא בריך הוא
לאפקא להו לישראל מן גלותא, וכדין כתיב
(ישעיה יב) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי קראו
וגו', זמרו יי כי גאות עשה מודעת זאת בכל
הארץ. מאי מודעת זאת. בגין דהשתא
אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה. בההוא
זמנא אשתמודעא זאת, בכמה נמוסין דילה,
דיעביד קדשא בריך הוא אתין ונסין בעלמא,
כדין כתיב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יי אחד

(זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת קרח

ויקה קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. רבי אבא פתח, (תהלים יט) הנחמדים מזהב ומפז ומתוקים מדבש ונופת צופים. כמה עליונים הם דברי התורה, כמה מכבדים הם, אהובים הם למעלה, אהובים הם לכלם, בגלל שהם שם קדוש. וכל מי שמשתדל בתורה, משתדל בשם הקדוש ונצל מהכל. נצל בעולם הזה, ונצל בעולם הבא. בא וראה, כל מי שמשתדל בתורה, אחוז בעץ החיים. כיון שאחוז בו - בכל אחוז, שכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'. רבי יצחק אמר, כל מי שישתדל בתורה, יש לו חרות מהכל, חרות ממיתה כמו שאמרנו, משום שחרות שורה עליו ואחוזת בו. אלו ישראל מתעטרים בתורה, ונצלו מהכל, ולא ימצאו בגלות. וזהו שכתוב (אלו ישראל משמרים את התורה, ונצלו מהכל, ולא ימצאו בגלות. כתוב) (שמות לב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חרות. וחרות זו (באורה) נמצאת בתורה. התורה היא פח הימין, כמו שנאמר (דברים לג) מימינו אש דת למו. והשמאל נכלל בימין. מי שעושה ימין שמאל ושמאל ימין, הרי הוא פאלו מחריב עולם.

בא וראה, אהרן ימין, לויים שמאל. קרח רצה לעשות חלוף הימין לשמאל, ומשום זה נענש. ולא עוד, אלא שנמצא בו לשון הרע, ונענש בכל. רבי יהודה אמר, השמאל נכלל תמיד בימין. קרח רצה להחליף תקון שלמעלה ולמטה, בגלל זה נאבד

ושמו אחד. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פרשת קרח

ויקה קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. רבי אבא פתח (תהלים יט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. כמה עליונים פתגמי אוריינתא, כמה יקירין אינון, תאיבין אינון לעילא, תאיבין אינון לכלא. בגין דאינון שמא קדישא. וכל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בשמא קדישא, ואשתזיב מפלא, אשתזיב בעלמא דין, ואשתזיב בעלמא דאתי. תא חזי, כל מאן דאשתדל באורייתא, אחיד באילנא דחיי. כיון דאחיד ביה, בכלא אחיד דכתיב, (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'.

רבי יצחק אמר, כל מאן דישתדל באורייתא, חירו אית ליה מפלא, חירו ממיתה, כמה דאמרן. בגין דחירו עליה שריא, ואחיד ביה. אילו ישראל מתעטרין באורייתא, ישתזבו מפלא, ולא ישתכחו בגלותא, ודא הוא דכתיב (ס"א אילו ישראל מנשרין אורייתא, אשתזבו מפלא, ולא אשתכחו בגלותא כתיב) (שמות לב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות. וחירות דא (אוקמוה) באורייתא אשתכח, אורייתא איהי חילא דימינא, כמה דאת אמר (דברים לג) מימינו אש דת למו, ושמאלא אתפליל בימינא, מאן דעביד ימינא שמאלא, ושמאלא ימינא, הא איהו כאילו חריב עלמא. תא חזי, אהרן ימינא. ליואי שמאלא, קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא, בגין כך אתענש. ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא, ואתענש בכלא. רבי יהודה אמר, שמאלא אתפליל תדיר בימינא, קרח בעא לאחלפא תקונא

מלמעלה ולמטה.

ויקח קרח, מאי ויקח. נסיב עיטא בישא לגרמיה, כל דרדף בתר דלאו דיליה, איהו עריק מקמיה. ולא עוד, אלא מה דאית ביה אתאביד מניה. קרח רדיף בתר דלאו דיליה, דיליה אביד, ואחרא לא רוח.

קרח אזיל במחלוקת. מאי מחלוקת. פלוגתא. פלוגתא דלעילא ותתא. ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא, יתאביד מפלהו עלמין. מחלוקת, פלוגתא דשלוש. ומאן דפליג על שלום, פליג על שמא (דף קע"ו ע"ב) קדישא, בגין דשמא קדישא, שלום אקרי. תא חזי, לית עלמא קאים אלא על שלום, כד ברא קדשא ברין הוא עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא ושרא עלייהו שלום. ומאי הוא. שבת, דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, וכדין אתקיים עלמא. ומאן דפליג עליה, יתאביד מעלמא.

צ'פחד פליג על שבת, דהוה מקושש עצים. ומאן אינון עצים. אינון אילנין אחרנין כדאמרן. ואינון מלין (ס"א אילנין) דחול, וחול בקדש לא שרייא, (מכאן והלאה מילי דחול בשבת אסיר ודאי) דפליג על שלמא דעלמא.

רבי יוסי אמר, כתיב (תהלים קיט) שלום רב לאהבי תורתך וגו'. התורה היא שלום, שפתוב (משלי א) וכל נתיבותיה שלום. וקרח פא לפגם שלום שלמעלה ומטה, ומשום זה נענש מלמעלה ומטה. ויקמו לפני משה וגו'. פסוק זה פ'רשהו החברים. רבי שמעון אמר, קראי מועד, קראי כתיב, חסר יו"ד. למה קראי? אלא כף הוא - מלכות הארץ כעין מלכות הרקיע. וסוד זה - כל אותם כתרים עליונים שהשם הקדוש

דלעילא ותתא, בגין כף אתאביד מעילא ותתא. ויקח קרח, מאי ויקח. נסיב עיטא בישא לגרמיה, כל דרדף בתר דלאו דיליה, איהו עריק מקמיה. ולא עוד, אלא מה דאית ביה אתאביד מניה. קרח רדיף בתר דלאו דיליה, דיליה אביד, ואחרא לא רוח.

קרח אזיל במחלוקת. מאי מחלוקת. פלוגתא. פלוגתא דלעילא ותתא. ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא, יתאביד מפלהו עלמין. מחלוקת, פלוגתא דשלוש. ומאן דפליג על שלום, פליג על שמא (דף קע"ו ע"ב) קדישא, בגין דשמא קדישא, שלום אקרי. תא חזי, לית עלמא קאים אלא על שלום, כד ברא קדשא ברין הוא עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא ושרא עלייהו שלום. ומאי הוא. שבת, דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, וכדין אתקיים עלמא. ומאן דפליג עליה, יתאביד מעלמא.

צ'פחד פליג על שבת, דהוה מקושש עצים. ומאן אינון עצים. אינון אילנין אחרנין כדאמרן. ואינון מלין (ס"א אילנין) דחול, וחול בקדש לא שרייא, (מכאן והלאה מילי דחול בשבת אסיר ודאי) דפליג על שלמא דעלמא.

רבי יוסי אמר, כתיב (תהלים קיט) שלום רב לאהבי תורתך וגו'. אורייתא הוא שלום, דכתיב (משלי א) וכל נתיבותיה שלום. וקרח אתא לאפגמא שלום דלעילא ותתא, בגין כף אתעניש הוא מעילא ותתא.

ויקמו לפני משה וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא. רבי שמעון אמר, קריאי מועד קראי כתיב, חסר יו"ד, אמאי קראי. אלא הכי הוא, מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא. ורזא דא, כל אינון כתרין עלאין,

נֶאֱחָז בָּהֶם, כָּלֶם מְזַמְּנִים מִמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. וְאִימָתִי? בְּשַׁעֲה שְׁמוּעַד זְמַן בְּעוֹלָם. כְּמוֹ שְׁאוֹתָם כְּתָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁמְזַמְּנִים מִקְדָּשׁ הָעֲלִיּוֹן, כִּף גַּם קֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן זְמַן לְחִילּוֹ לְעֵטָרָם וּלְהַעֲלוֹתָם.

קֹדֶשׁ עֲלִיּוֹן יְדוּעַ, קֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן חֻכְמַת שְׁלֵמָה, כִּף גַּם הִיא מְזַמְּנַת לְכָל חִילִּיָּה, וְאוֹתָם חִלּוֹת כָּלֶם עֲתִידִים לְהַתְעַטֵּר בְּקֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן זֶה בְּזֶמֶן שְׁמוּעַד שְׂרׁוֹי בְּעוֹלָם. וְכִמוֹ שְׁחִילִיָּה עוֹמְדִים לְמַעֲלָה, כִּף גַּם עוֹמְדִים מִמְּנֵי הָעַמִּים כְּדִגְמָתָהּ לְמִטָּה, וְעַל זֶה נִקְרָאוּ קֹרְאֵי מוֹעֵד. וּמִשּׁוֹם שֶׁהֵם לְמִטָּה, קֹרְאֵי מוֹעֵד חֹסֵר, (כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה) אֲבָל הֵם בְּשִׁלְמוֹת יִתְרָה.

אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאִי, וְלֹא אֲנָשִׁי ה'. וְזֶהוּ סוּד (ויקרא כד) בְּנִקְבוֹ שֵׁם יוֹמָת, וּבִאֲרָנּוּ, וְעַל זֶה נִקְרָא פֶּאֶן אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאִי. כִּיּוֹן שֶׁמֻּצָּד הַגְּבוּרָה בָּאִים, אֲנָשִׁי שֵׁם הֵם, הָרִי שְׁבָחָם יִתְרָה, אֲבָל הֵם לִקְחוֹ לְעֶצְמָם וּנְאֻחוֹ בְּמַחֲלָקָת.

בִּקְרָ וַיֵּדַע ה' אֵת אֲשֶׁר לוֹ. לָמָּה בִּקְרָ? וְלָמָּה קֹדֶשׁ וְלֹא טְהוֹר? אֲלֵא הֵם בָּאוּ מִצַּד שֶׁל טְהוֹר, וְקֹדֶשׁ הִכְהֵן. אָמַר מֹשֶׁה, בִּקְרָ, כְּשֶׁכִּתְּרָה הִכְהֵן מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם - אִם אֲתָם כְּהֻנִּים, הָרִי בִּקְרָ, עֲבָדוֹ עֲבוֹדַת הַבִּקְרָ, וְאֵז וַיֵּדַע ה' אֵת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת הַקֹּדֶשׁ. אֵת אֲשֶׁר לוֹ - סֵתָם, זֶה הַלּוּיִם. וְאֵת הַקֹּדֶשׁ - זֶה הַכֹּהֵן. אֵז וְהִקְרִיב אֵלָיו. וְאִין מִי שִׁיבְחִין בְּדִבְרֵי אֲלֵא בִּקְרָ. אִם תִּהְיֶה רְאוּיִים לְהִשָּׁאֵר בְּצַד הַדִּין, בִּקְרָ לֹא יִסְבֵּל אֶתְכֶם, שְׁהָרִי לֹא זְמַנּוֹ הוּא. וְאִם תִּתְרָאוּ לְהִשָּׁאֵר בְּחֹסֶד, הָרִי זְמַנּוֹ הוּא, וְתִשָּׁאֲרוּ אֲצִלּוֹ וְיִקְבֵּל אֶתְכֶם.

בְּמָה? בְּקִטְרֶת. שְׁהָרִי קִטְרֶת צְרִיכָה שׁוֹשְׁבִין לְהַתְקַטֵּר עַל יְדוֹ כִּכֵּל וְלְהַתְקַשֵּׁר. מִי הַשּׁוֹשְׁבִין?

דְּשָׁמָא קִדִּישָׁא אֶתְאַחִיד בְּהוּ, כְּלָהוּ זְמִינִין מֵאַתְרֵי דְּאִקְרִי קֹדֶשׁ, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. וְאִימָתִי בְּשַׁעֲתָא דְּמוֹעֵד זְמַן בְּעֵלְמָא, כְּגוֹנוֹנָא דְּאִינוֹן כְּתָרִין עֲלֵאִין, דְּזְמִינִין מִקְדָּשׁ עֲלֵאָה, הָכִי נָמִי קֹדֶשׁ תַּתָּא זְמַן לְחִילּוֹ, לְאַעֲטָרָא וּלְאַעֲלָאָה לְהוּ.

קֹדֶשׁ עֲלֵאָה יְדִיעָא, קֹדֶשׁ תַּתָּא חֻכְמַת שְׁלֵמָה, הָכִי נָמִי אִיהִי זְמִינַת לְכָל חִילִּיָּה. וְאִינוֹן חִילִּיָּין כּוּלָּהוּ, זְמִינִין לְאַתְעֲטָרָא בְּהֵאִי קֹדֶשׁ תַּתָּא, בְּזִמְנָא דְּמוֹעֵד שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא. וְכְּגוֹנוֹנָא דְּחִילִּיָּה קִיִּימִין לְעִילָא, הָכִי נָמִי קִיִּימִי מִמָּנָן דְּעֵמָא, כְּדוּגְמָא דִּילָהּ לְתַתָּא, וְעַל דָּא אִקְרוּן קֹרְאֵי מוֹעֵד. וּבְגִין דְּאִינוֹן לְתַתָּא, קֹרְאֵי מוֹעֵד חֹסֵר, (כְּגוֹנוֹנָא דְּעִילָא) אֲבָל בְּשִׁלְמוֹת יִתְרָה אִינוֹן.

אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאִי, וְלֹא אֲנָשִׁי י'. וְדָא הוּא רְזָא, בְּנִקְבוֹ שֵׁם יוֹמָת, וְאִוְקִימָנָא. וְעַל דָּא אִקְרִי הָכָא, אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאִי, כִּיּוֹן דְּמִסְטָרָא דְּגְבוּרָה קָא אֶתְיִין, אֲנָשִׁי שֵׁם אִינוֹן, הָא שְׁבָחָא דְּלָהוֹן יִתְרָה, אֲבָל אִינוֹן נִטְלוּ לְגִרְמִיָּהוּ. וְאַתְאַחֲדוּ בְּמַחֲלּוֹקָת.

בִּקְרָ וַיֵּדַע י' אֵת אֲשֶׁר לוֹ. אֲמַאי בִּקְרָ, וְאֲמַאי קֹדֶשׁ וְלֹא טְהוֹר. אֲלֵא אִינוֹן מִסְטָרָא דְּטְהוֹר קָא אֶתְיִין, וְקֹדֶשׁ כְּהֵנָּא. אָמַר מֹשֶׁה, בִּקְרָ, דְּכִדִּין כְּתָרָא דְּכְהֵנָּא אֶתְעַר בְּעֵלְמָא, אִי אֶתְוֹן כְּהֵנִי, הָא בִּקְרָ, פִּלְחוֹ עֲבוֹדָה דְּבִקְרָ, וְכִדִּין וַיֵּדַע י' אֵת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת הַקֹּדֶשׁ. אֵת אֲשֶׁר לוֹ סֵתָם, דָּא לִיּוֹאִי. וְאֵת הַקֹּדֶשׁ, דָּא כְּהֵנָּא, כִּדִּין וְהִקְרִיב אֵלָיו. וְלִית מָאֵן דְּאַבְחִין מִלָּה, אֲלֵא בִּקְרָ, אִי תַתְּחִזוֹן לְאַשְׁתְּאַרָא בְּסִטְרָא דִּינָא, בִּקְרָ לֹא סְבִיל לְכוּ, דְּהָא לָאו זְמַנִּיָּה הוּא. וְאִי תַתְּחִזוֹן לְאַשְׁתְּאַרָא בְּחֹסֶד, הָא זְמַנִּיָּה הוּא, וְתִשְׁתְּאַרּוֹן גְּבִיָּה, וְיִקְבֵּל לְכוּ.

בְּמָה. בְּקִטְרֶת. דְּהָא קִטְרֶת בְּעִי לְשׁוֹשְׁבִינָא,

זֶה הַפֶּהָן. וּמִשּׁוּם כֵּן, וְהִיָּה הָאִישׁ
אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְדוּשׁ, וְלֹא
הַטָּהוּר. שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן: קְדוּשׁ
וְטָהוּר. כֹּהֵן קְדוּשׁ, לְוִי טָהוּר. וְעַל
זֶה הַקְדוּשׁ כְּתוּב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל אֱלֹהֵי
הַרוּחַת לְכָל בֶּשָׂר. בֹּא וּרְאֵה,
מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן מְסֻרוֹ עֲצָמָם לְמִיתָה,
בְּמָה? מִשּׁוּם שְׂכָתוֹב וַיִּפְּלוּ עַל
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל אֱלֹהֵי הַרוּחַת.
רוּחַת כְּתוּב חֹסֶר וְא"ו. וּמִשּׁוּם
זֶה עֵץ הַמּוֹת הוּא, וּבְכָל מְקוֹם
נִפְּלִית אַפִּים לְאוֹתוֹ מְקוֹם. וְעַל
זֶה אֶל אֱלֹהֵי, אֶל - זֶהוּ שְׂכָתוֹב
(תהלים י) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. אֱלֹהֵי
הַרוּחַת - שֶׁהוּא מְקוֹם צְרוּר
נִשְׁמוֹת הָעוֹלָם, וְכָל הַנִּשְׁמוֹת
לְשֵׁם עוֹלוֹת, וּמִשּׁוּם בְּאוֹת. (שם
נִרְאוּת).

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (אִיּוֹב לז) שְׁמַעוּ
חֻכָּמִים מִלִּי וַיִּדְעִים הָאֲזִינוּ לִי.
פְּסוּקָה זֶה אֱלֹהִיהוּ אָמְרוּ. בֹּא וּרְאֵה
מִה כְּתוּב, (שם לב) וּבִשְׁלֹשֶׁת רָעִיו
חָרָה אָפוּ עַל אֲשֶׁר לֹא מִצְאוּ
מַעֲנֶה וְגו'. שֶׁהָרִי הֵם הָיוּ אוֹמְרִים
דְּבָרִים, וְאִיּוֹב לֹא הָיָה מִתְּנַחֵם
עֲלֵיהֶם. מִכָּאֵן לְמַדְנוּ, מִי שֶׁנִּכְנָס
לְנֶחֱם אֶת הָאֵבֶל, צָרִיף לִיסֹד
דְּבָרִים בְּתַחֲלָה, שֶׁהָרִי חִבְּרָיו שֶׁל
אִיּוֹב הָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרִי אָמַת,
אֵבֶל לְנֶחֱמוֹ לֹא, מִשּׁוּם שֶׁצָּרִיף
דְּבָרִים שֶׁהוּא יוֹדֵה עֲלֵיהֶם (בְּדֶרֶךְ
אָמַת), וְאֵז וְקִבֵּל עָלָיו אֶת הַדִּין
וְיוֹדֵה לְמַלְךְ הַקְדוּשׁ עָלָיו. מִה
כְּתוּב? וְאֱלֹהִיהוּ חָפָה אֶת אִיּוֹב
בְּדְבָרִים וְגו'. שֶׁהוּדָה אַחֵר כֵּן
לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא וְקִבֵּל עָלָיו דִּין
שָׁמַיִם.

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (אִיּוֹב לז) לִכֵּן אֲנִשִּׁי
לִבִּי שְׁמַעוּ לִי חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע
וְשִׁדִּי מַעוֹל. לִכֵּן אֲנִשִּׁי לִבִּי שְׁמַעוּ
לִי, שְׁלָמִים בְּפֶלֶל לְהַבְחִין דְּבָרִים.
חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע, זֶהוּ שְׂכָתוֹב
(תהלים י) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. וְשִׁדִּי

לֹאֲתַקְטָרָא עַל יְדִידָה בְּכָלָא, וְלֹאֲתַקְשָׁרָא. מָאן
שׁוֹשְׁבֵינָא. דָּא פִּהְנָא. וּבִגִּין כֵּן, וְהִיָּה הָאִישׁ
אֲשֶׁר יִבְחַר יִי הוּא הַקְדוּשׁ, וְלֹא הַטָּהוּר. תְּרִין
דְּרָגִין אֵינּוּן: קְדוּשׁ. וְטָהוּר. כֹּהֵן, קְדוּשׁ. לְוִי,
טָהוּר. וְעַל דָּא הַקְדוּשׁ כְּתִיב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל
בֶּשָׂר. תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן מְסֻרוֹ
גְרַמִּיָּהוּ לְמִיתָה. בְּמָה, בִּגִּין דְּכְתִיב וַיִּפְּלוּ עַל
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל אֱלֹהֵי הַרוּחַת, רוּחַת כְּתִיב,
חֹסֶר וְא"ו. וּבִגִּין כֵּן אֵילֵנָא דְּמוֹתָא הוּא, וּבְכָל
אַתְר נִפְּלִית אֲנַפִּין לְהֵהוּא אַתְר הוּי. וְעַל דָּא
אֶל אֱלֹהֵי, אֶל: הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים י) וְאֵל
זַעַם בְּכָל יוֹם. אֱלֹהֵי הַרוּחַת, דְּאִיהוּ אַתְר
צְרוּרָא דְּנִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא, וְכָל נִשְׁמָתִין תַּפְּן
סִלְקִין, וּמִתַּפְּן אַתְּקִין. (נ"א תַּפְּן אַתְּקִין).

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (אִיּוֹב לז) שְׁמַעוּ חֻכָּמִים מִלִּי
וַיִּוֹדְעִים הָאֲזִינוּ לִי. הָאִי קָרָא אֱלֹהִיהוּ
אָמְרוּ. תָּא חֲזִי, מִה כְּתִיב (אִיּוֹב לב) וּבִשְׁלֹשֶׁת רָעִיו
חָרָה אָפוּ עַל אֲשֶׁר לֹא מִצְאוּ מַעֲנֶה וְגו'. דְּהָא
אֵינּוּן הָיוּ אֲמָרִין מַלִּין, וְאִיּוֹב לֹא הָיָה אֲתַנְחִים
עֲלֵיהֶם. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, מָאן דְּעָאֵל לְנֶחֱמָא
לְאֵבֶל, בְּעִי לִיסְדָא מַלִּין בְּקִדְמִיתָא, (דף קע"ו ע"א)
דְּהָא חִבְּרִיָּא דְּאִיּוֹב הוּוּ אֲמָרִי מִלִּי קְשׁוּט,
אֵבֶל לְנֶחֱמָא לִיָּה לָאו, בִּגִּין דְּבְעִי מַלִּין דְּאִיהוּ
יּוֹדֵי עֲלֵיהֶם, (בְּאוֹרַח קְשׁוּט) וּבְכִדִּין וְקִבֵּל עָלֵיהֶם דִּינָא,
וְיּוֹדֵי לְמַלְכָּא קְדִישָׁא עָלֵיהֶם. מִה כְּתִיב, (אִיּוֹב לב)
וְאֱלֹהִיהוּ חָפָה אֶת אִיּוֹב בְּדְבָרִים וְגו'. דְּאוֹדֵי
לְבַתֵּר לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא, וְקִבֵּל עָלֵיהֶם דִּינָא
דְּשָׁמִיָּא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (אִיּוֹב לז) לִכֵּן אֲנִשִּׁי לִבִּי שְׁמַעוּ לִי
חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע וְשִׁדִּי מַעוֹל. לִכֵּן אֲנִשִּׁי
לִבִּי שְׁמַעוּ לִי, שְׁלִימִין בְּכָלָא, לְאַבְחָנָא מַלִּין.
חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים י)

מַעוֹל, זֶה סְמוּךְ כְּנֶגֶד זֶה, (וְהָרִי פֶרְשִׁי) אֵל שְׂדֵי. (שם) כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלֹם לוֹ, הָרִי אָדָם הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂיו וְחוּטָא לְפָנָי רַבּוֹנוֹ, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה תִלּוּי עָלָיו לִשְׁלֹם לוֹ דִּין. זֶהוּ שְׁכָתוֹב כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלֹם לוֹ, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה יִשְׁלֹם לוֹ.

וְעַם כָּל זֶה - אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ. כִּינּוּן שֶׁהָאָדָם שֶׁם לְבוֹ וְרָצוֹנוֹ לְשׁוּב לְפָנָי רַבּוֹנוֹ, אִזּוֹ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף לְהִצָּרֵר בְּצִרּוּר הַחַיִּים, וְלֹא מִשְׁאִיר נִפְשׁוֹ בַּחוּץ לְהִדּוֹן בְּדִין אַחֵר.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דְּבַר זֶה סוּד (אחרא) הוּא בְּדִינִים הַנִּסְתָּרִים שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלֹם לוֹ, לְהִדּוֹן בְּדִינוֹ, וּבְאוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמַעֲלֵהוּ לְהִדּוֹן כְּמַעֲשָׂיו, וְיֵאבֹד מִהָעוֹלָם. מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? מִי פָקֵד עָלָיו אֶרְצָה וּמִי שֶׁם תִּבֵּל כָּלָה. מִי פָקֵד עָלָיו אֶרְצָה - זֶהוּ אָחִיו שְׂגוּאֵל אוֹתוֹ. וּמִי שֶׁם תִּבֵּל כָּלָה - שְׂבוּנָה בֵּית וּבִנְיָה בְּנֵן עוֹלָם וְתִקּוֹן וְיִשׁוּב. מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ. אָדָם זֶה שֶׁצִּוָּה עָלָיו לְבָנוֹת בְּנֵן, צָרִיף לְבֹן לֵב וְרָצוֹן אֵל אוֹתוֹ הֵמָּת. מִפָּאן, אָדָם שָׂבָא עַל אוֹתָהּ אִשָּׁה בְּשִׁבִּיל יָפִי וְתִאָּוָה שְׁלוֹ, הָרִי בְּנֵן עוֹלָם לֹא נִבְנָה, שֶׁהָרִי רָצוֹן וְלֵב לֹא תִּפְּנוּן אֵל הֵמָּת.

וּמִשּׁוּם כִּף כָּתוּב אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ, בְּרָצוֹן הֵלֵב שִׁיכֹן אֵלָיו, אִזּוֹ רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף, וְנִמְשָׁף אֵלָיו לְהַבְנוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה. מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? יִגּוּעַ כָּל בֶּשֶׂר יָחִיד וְאָדָם עַל עֶפֶר יוֹשִׁיב. יִגּוּעַ כָּל בֶּשֶׂר יָחִיד - אוֹתוֹ גּוֹף יִבְלָה בְּעֶפֶר וְכָל אוֹתוֹ בֶּשֶׂר. וְעַכְשָׁו אָדָם עַל עֶפֶר יוֹשִׁיב. הָרִי הַתַּחֲדָשׁוֹת הַבְּנֵן כְּמַקְדָּם, וְיִשׁוּב עַל עֶפֶר שֶׁל בְּנֵן

וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְשְׂדֵי מַעוֹל, דָּא סְמִיךְ לְקַבְּלָא דָּא, (וְהָא אוֹקְמוּהָ) אֵל שְׂדֵי. (איוב לד) כִּי פוֹעֵל אָדָם יִשְׁלֹם לוֹ, הָא בַר נֶשׁ אֲזִיל בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְעַבִּיד עֲבִידָתוֹי וְחִטִּי קָמִי מְאָרִיָּה, הֵהוּא עוֹבְדָא תִלְיָא עָלֶיהָ, לְשַׁלְמָא לִיהָ דִּינָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב כִּי פוֹעֵל אָדָם יִשְׁלֹם לוֹ, הֵהוּא עוֹבְדָא יִשְׁלֹם לוֹ.

וְעַם כָּל דָּא, אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ, כִּינּוּן דְּבַר נֶשׁ שְׂוִי לִבִּיהָ וְרַעוּתִיהָ לְאַתְבָּא קָמִי מְאָרִיָּה, כְּדִין אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף לְאַתְצָרָא בְּצִרּוּר דְּחַיִּי, וְלֹא שְׂבִיב לְנַפְשִׁיהָ לְבַר, לְאַתְדָּנָא בְּדִינָא אַחֲרָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָאֵי מְלָה רַזָּא (אחרא) הוּא, בְּדִינֵין טְמִירִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי פוֹעֵל אָדָם יִשְׁלֹם לוֹ, לְאַתְדָּנָא בְּדִינָהּ, וּבְאִינוּן עוֹבְדֵין דְּבַר נֶשׁ עַבִּיד בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְסָלִיק לִיהָ לְאַתְדָּנָא כְּעוֹבְדוֹי, וְיִתְאַבִּיד מַעֲלָמָא, מַה כָּתִיב בְּתַרִּיהָ, מִי פָקֵד עָלָיו אֶרְצָה וּמִי שֶׁם תִּבֵּל כָּלָה. מִי פָקֵד עָלָיו אֶרְצָה, דָּא הוּא אָחוּהָ דְּפָרִיק לִיהָ. וּמִי שֶׁם תִּבֵּל כָּלָה, דְּבִאֲנִי בֵּיתָא, וּבְנֵי בְנִיִּין עֲלָמָא, וְתִקּוּנָא וְיִשׁוּבָא. מַה כָּתִיב בְּתַרִּיהָ, אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ. הָאֵי בַר נֶשׁ, דְּפָקִיד עָלֶיהָ לְמַבְנֵי בְנִינָא, בְּעִי לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא לְגַבִּיהָ דִּהֵהוּא מִיתָא. מִפָּאן, בַּר נֶשׁ דְּאִתִּי עַל הֵהִיא אֶתְתָּא, בְּגִין שְׁפִירוֹ וְתִיאֻבְתָּא דִּילָהּ, הָא בְנִיִּין עֲלָמָא לֹא אֶתְבְּנִי, דִּהָא רַעוּתָא וְלְבָא לֹא אֶתְכּוּוֹן לְגַבִּי מִיתָא.

וּבְגִין כִּף כָּתִיב, אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ, בְּרַעוּתָא דְּלְבָא דִּיכוּוִין לְגַבִּיהָ, כְּדִין רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף, וְאֶתְמַשֵּׁף גַּבִּיהָ, לְאַתְבָּנָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, מַה כָּתִיב בְּתַרִּיהָ, יִגּוּעַ כָּל בֶּשֶׂר יָחִיד וְאָדָם עַל עֶפֶר יוֹשִׁיב, יִגּוּעַ כָּל בֶּשֶׂר יָחִיד, הֵהוּא גּוֹפָא יִתְבָּלִי בְּעֶפְרָא, וְכָל הֵהוּא בְּשָׂרָא.

שֶׁל גּוֹף אַחֵר כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בַּהֲתַחֲלָה. וְעַל זֶה רוּחַ וּנְשָׁמָה בִּידֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְחָס עַל בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יֵאָבְדוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִהָעוֹלָם אַחֵר, בְּגִלּוֹל זֶה אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קַח אֶת הַמַּחֲתָה וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא פִּתְחָ, (משלי טו) חֲמַת מֶלֶךְ מְלָאכִי מוֹת וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָהּ. כַּמָּה יֵשׁ לָהֶם לְבָנֵי אָדָם לִפְתָּח מַחֲטָאֵיהֶם וְלִשְׁמֹר מַעֲשֵׂיהֶם, שֶׁהָרִי בַּכַּמָּה זְמָנִים הָעוֹלָם נִדּוֹן, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם הַמַּעֲשִׂים עוֹלִים בְּמִשְׁקָל, וּמִשְׁגִּיחִים עֲלֵיהֶם לְמַעַלָּה וּנְכַתְּבִים לִפְנֵיו. וְכִשְׁמַעֲשֵׂי בְנֵי אָדָם לֹא כְּשָׂרִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, עוֹלָה הַרְגֹז וּמִתְעוֹרֵר הַדִּין. זֶהוּ שִׁכְתּוּב חֲמַת מֶלֶךְ מְלָאכִי מוֹת, וְעַל זֶה בְּכָל יוֹם וְיוֹם צָרִיף אָדָם לְהִזְהָר מַחֲטָאוֹ.

וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָהּ. בִּשְׁעָה שֶׁבְּעָלֵי הַדִּינִים עוֹמְדִים עַל הָעוֹלָם וְהַרְגֹז תְּלוּי - אִם יֵשׁ בְּדוֹר צַדִּיק שְׂרָשׁוּם לְמַעַלָּה, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁגִּיחַ עֲלֵיו וְשׁוֹכֵף הַרְגֹז. לְמֶלֶךְ שְׂרָגֹז עַל עֲבָדָיו, וְהִנֵּה תוֹבֵעַ אֶת הַשּׁוֹטֵר הַמוֹצִיא לִפְעַל לַעֲשׂוֹת דִּין. בֵּין כֶּף נִכְנָס אֶהוּב הַמֶּלֶךְ וְעֹמֵד לִפְנֵיו. כִּיּוֹן שְׂרָאָה אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, אוֹרוֹ פָּנָיו. נִשְׁאַר אוֹתוֹ אֶהוּב הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ, וְהַמֶּלֶךְ שָׂמַח. אַחֵר כֶּף כִּשְׁהִגִּיעַ הַשּׁוֹטֵר וְרָאָה פָּנָיו שֶׁל הַמֶּלֶךְ שְׂמִחִים, הִסְתַּלַּק וְהִלֵּךְ לוֹ וְלֹא עָשָׂה דִין. וְאִזּוֹ אוֹתוֹ אֶהוּב הַמֶּלֶךְ בִּקֵּשׁ מִהַמֶּלֶךְ עַל עֲבָדָיו, וּמִכֹּפֶר לָהֶם. וּמִשּׁוּם זֶה, וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָהּ.

נָם כָּאן, כִּשְׁמִשְׁהָ רָאָה רָגֹז תְּלוּי, מִיד - וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן, מִשּׁוּם שֶׁהוּא שׁוֹשְׁבִין הַמֶּלֶכָּה,

וְהַשְׁתָּא, אָדָם עַל עֶפֶר יָשׁוּב, הָא חֲדָתוּתִין דְּבִנְיָנָא כְּמִלְקָדְמִין, וְיָתוּב עַל עֶפְרָא דְּבִנְיָנָא דְּגוּפָא אַחֲרָא, כַּמָּה דִּהּוּה בְּקִדְמִיתָא. וְעַל דָּא, רוּחָא וּנְשָׁמָתָא בִּידוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחֲזִיִּים עֲלִייהוּ דְּבִנֵּי נָשָׂא, דְּלֹא יִתְאַבִּידוּ מִהָאֵי עֲלִמָּא, וּמִעֲלָמָא אַחֲרָא, בְּגִין כֶּף אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קַח אֶת הַמַּחֲתָה וְגו'. (במדבר יז) רַבִּי חֲזִיָּא פִּתְחָ (משלי טו) חֲמַת מֶלֶךְ מְלָאכִי מוֹת וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָהּ. כַּמָּה אֵיט לְהוּ לְבָנֵי נָשָׂא. לְאַסְתְּמָרָא מַחוּבִּייהוּ, וּלְנִטְרָא עוֹבְדִייהוּ, דִּהָא בַּכַּמָּה זְמָנִין עֲלָמָא אִתְדִין, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא עוֹבְדִין בְּמִתְקָלָא סְלִקִין, וּמִשְׁגִּיחִין עֲלִייהוּ לְעִילָא, וְאַכְתִּיבוּ קָמִיָּה. וְכַד עוֹבְדִייהוּ דְּבִנֵּי נָשָׂא, לֹא מִתְכַּשְּׁרִין קָמִי מֶלֶכָּא, סְלִיק רוּגְזָא, וְדִינָא אִתְעַר, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב חֲמַת מֶלֶךְ מְלָאכִי מוֹת, וְעַל דָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעִי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מַחוּבִּין.

וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָהּ, בִּשְׁעָתָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן דִּדִּינִין קִיִּימִין עַל עֲלָמָא, וְרוּגְזָא תְּלִי, אִי אִשְׁתַּכַּח בְּדָרָא זַכָּאָה דְּרָשִׁים לְעִילָא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁגַּח בִּיה, וְאַשְׁתַּכַּח רוּגְזָא. לְמֶלֶכָּא דְּאַתְרָגֹז עַל עֲבָדָיו, וְהוּה תִּבַּע עַל סְנִטִירָא לְמַעַבְדַּ בִּיה דִּינָא, אִדְהֵכִי עָאֵל רַחֲמֵימָא דְּמֶלֶכָּא, וְקָם קָמִיָּה, כִּיּוֹן דִּחְמָא לִיה מֶלֶכָּא, אִתְנַהֲרוּ אֲנָפּוּי. שְׂאֲרֵי הָהוּא רַחֲמֵימָא דְּמֶלֶכָּא לְאַשְׁתַּעֲי בַּהֲדִיָּה, וּמֶלֶכָּא חֲדִי. לְבַתֵּר כַּד אִתָּא סְנִטִירָא, חֲזָא אֲנָפּוּי דְּמֶלֶכָּא חֲדָאן, אִסְתַּלַּק וְאַזִּיל לִיה, וְלֹא עָבִיד דִּינָא. וְכַדִּין, הָהוּא רַחֲמֵימָא בְּעִי לְמֶלֶכָּא עַל עֲבָדָיו, וּמִכֹּפֶר לָהּ. וּבְגִין כֶּף, וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָהּ.

אִוְהָ הָכָא, כַּד חֲמָא מֹשֶׁה דְּרוּגְזָא הָוָה (דף קע"ז)

תְּלִי, מִיד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן, בְּגִין דְּאִיָּהוּ שׁוֹשְׁבִינָא (ע"ב)

דמטרוניתא, וקטרת לא סלקא אלא בידוי, דאיהו אסגי שלמא בעלמא, וקשיר קשרא דמהימנותא. קטרת, הא אוקמוה, חדוותא דעילא ותתא, קשורא דמהימנותא, סליקו דרוגזא, הדא הוא דכתיב, (משלי כו) שמן וקטרת ישמח לב, וכדין ואיש חכם יכפרנה, ינקי וידיפי ליהוא רוגזא, ורחמין מתערין.

רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר, (במדבר ד) אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים, בגין דאינון גזעא ושרשא דליואי. וזאת עשו להם וחייו ולא ימותו, דבעי פהנא לאתקנא להו, דאף על גב דקריבין אינון לקודשא, לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא, דהוא ידע סימנא דימטון לגביה, ולא יתיר. וכד מכסינא למאני קדשא, כדין פסויא אחרא שרי, ואסיר לון לקרבא למחמי, דהא מלה בחשאי לא אית לגבייהו, אלא לכהנא, (ועל דא) דמלה דלהון ועובדא דלהון ברזא ובחשאי וליואי לארמא קלא.

בגין כך פהני בחשאי וברזא, ועל דא אסיר לון חמרא, דחמרא לארמא קלא, ולגלאה רזין איהו. בגין כך ליואי אתמסרו לארמא קלא, דהא בדינא אתאחד, דינא באתגלייא איהו, ולפרסמא מלה קמי כלא. אבל פהנא, כל מלוי ברזא ובחשאי, ולא באתגלייא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה, וימין מקרבת). בגין דאיהו ימינא (מקרב), כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא, ימינא יהא מקרבא, ובמה בקטרת, דאיהו בחשאי, ברזא דקיק, ופנימא מכלא.

תא חזי, כד האי מדבחא אחרא, שארי לאתערא אתערוותא, כד לא ישתכחו זכאין, מדבחא פנימא אתער לגביה, וקאים

וקטרת עולה רק בידוי, שהיא מרבה שלום בעולם וקושר קשר האמונה. קטרת, הרי פרשוה, שמחה שלמעלה ושלמטה, קשר האמונה, סליק הרגז. זהו שכתוב (משלי כו) שמן וקטרת ישמח לב. ואז - ואיש חכם יכפרנה, ינקי ויטהר אותו רגז, ורחמים מתעוררים.

רבי אלעזר אמר, (במדבר ד) אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים, משום שהם גזע ושרש הלויים. וזאת עשו להם וחייו ולא ימותו, שצריך הפהן לתקנם. שאף על גב שהם קרובים לקדש, לא יפנסו אלא רק בתקון הפהן, שהוא יודע סימן שגייעו אליו, ולא יותר. וכשמכסים לכלי הקדש, אז שורה כסוי אחר, ואסור להם להתקרב ולראות, שהרי דבר בחשאי אין להם, אלא לפהן, (ועל דא) שדבריהם ומעשיהם בסוד ובחשאי, וללויים להרים קול.

בגלל זה פהנים בחשאי ובסוד, ועל זה אסור להם זין, שיזין להרמת קול ולגלוי סוד הוא. בגלל זה לויים נמסרו להרמת קול, שהרי בדין נאחזים, דין בגלוי הוא ולפרסם דבר לפני הכל. אבל פהן, כל דבריו בסוד וחשאי, ולא בגלוי. (סימן הכל - שמאל תהא דוחה, וימין מקרבת) משום שהיא ימין (מקרב), כשדינים שריים בעולם מצד שמאל, ימין תהא מקרבת, ובמה? בקטרת, שהיא בחשאי, בסוד דקיק ופנימי מהכל.

בא וראה, כשמזבח אחר מתחיל לעורר התעוררות, כשלא נמצאים צדיקים, מזבח פנימי מתעורר אליו ועומד מולו,

לקבליה, ודינין משתכחי.

והדינים שזכרים. ועל זה עומד מול זה, ואז הדין מסתלק.

רבי אלעזר אומר, (במדבר ד') זאת עבדת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים. בשעה שבני קהת לוקחים קדש קדשים, אז בא כהן וחופה הכל, עד שלא יקרבו ללקחו, ולא ראו מעולם מה שהם לוקחים, אלא הכל מכסה מהם, כמו שכתוב (שם) ובא אהרן ובניו בנסע המחנה והורדו את פרכת המסך. ורוב פסויו כלי המקדש הם תכלת, משום שתכלת הרי בארורה ונתבאר. אחרי שהתכסה הכל, מתקרבים בני קהת שלוקחים, ולא מתקרבים אלא באותם בדים שיוצאים החוצה. זהו שכתוב (שם) וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו', בנסע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

בגלל כך קטרת, שהיא פנימית, וכל מה שבסוד - לכהן נמסר. ועל זה, ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוף הקהל [וגו'] ויתן את הקטרת, שהיא פנימית, סוד הכהן. אז - ויכפר על העם ויעמד בין המתים ובין החיים, בין עץ החיים ובין עץ המות. אז הימין מקריב זה לזה, ותעצר המגפה. אשרי חלק הכהן, שלפניו יש כח למעלה ויש לו כח למטה, והוא גורם שלום למעלה ולמטה, ובכל זמן השמאל עובר לימין. זהו שכתוב (שם יח) וילוו עליך וישרתוך, וימין בשמאל נמצאים במקדש.

רבי אלעזר היה עומד לפני רבי שמעון אביו. אמר לו, כתוב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך. אמר לו, בא וראה, ראה חיים עם אשה אשר אהבת - (והיה אומר רבי שמעון, כתוב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת) והיו

ועל דא קיימא לקבל דא, וכדין דינא אסתלק. רבי אלעזר אומר, (במדבר ד') זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים, בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים, כדין אתי כהנא, וחפי כלא, עד לא יקרבו לנטלא ליה, ולא הוו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין, אלא כלא בכסוייא מנייהו. כמה דכתיב, (במדבר ד') ובא אהרן ובניו בנסע המחנה והורידו את פרכת המסך. ורוב פסוייא דמאני מקדשא, תכלת איהו, בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר. בתר דאתפסויא כלא, מקרבין בני קהת דנטלין, ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר. הדא הוא דכתיב, (במדבר ד') וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו', בנסע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

בגין כך קטרת דאיהי פנימאה, וכל מה די ברזא, לכהנא אתמסר. ועל דא (במדבר י"ז) ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוף הקהל ויתן את הקטרת, דאיהו פנימאה, רזא דכהנא, כדין ויכפר על העם ויעמד בין המתים ובין החיים, בין אילנא דחיי, ובין אילנא דמותא, כדין ימינא קריב דא בדא, ותעצר המגפה, זכאה חולקא דכהנא, דכהנא אית ליה חילא לעילא, ואית ליה חילא לתתא, והוא גרים שלמא לעילא ותתא, ובכל זמנא, שמאלא פלח לימינא, הדא הוא דכתיב וילוו עליך וישרתוך, וימינא בשמאלא משתפתי במקדש.

רבי אלעזר היה קאים קמיה דרבי שמעון אביו, אמר ליה, כתיב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך. אמר ליה, תא חזי, ראה חיים עם אשה אשר אהבת (ס"א ונהו אומר רבי שמעון כתיב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר

סוד שצריך אדם להכליל חיים במקום זה. זה בלי זה לא הולך. וצריך אדם להכליל מדת יום במדת לילה, ומדת לילה ביום. וזהו ראה חיים עם אשה אשר אהבת. מה הטעם? כי הוא חלקך בחיים, שחיים לא שורים אלא על זה. ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש, כמו שאמר (משלי א) בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחתיך.

ובא וראה, כל דברי שלמה המלך, כלם נסתרים לתוך החכמה. ופסוקים אלו נראים שהתורה הרצועה, כמו שכתוב (אמר לו רבי אלעזר, כתוב) אחריו, (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'. הפסוק הזה יש להתבונן בו, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וכי שלמה שחקמה עליונה בו יותר על כל בני העולם אמר כך?!

אף (אמר לו) כל דברי שלמה המלך על סוד חכמה נאמרו. בא וראה, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, זהו שצריך אדם להכליל שמאל בימין, וכל מה שהוא עושה צריך לו שלא יהיו, אלא כלולים בימין. כל אשר תמצא ידך - זו השמאל. לעשות בכחך - זהו הימין, כמו שנאמר (שמות טו) ימין ה' נאדרי בפח. וכיון שהאדם יזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין ויכליל שמאל בימין, אז הקדוש ברוך הוא שורה בו בעולם הזה, ויכנס אותו אליו לאותו העולם הבא. ורא יאמר אדם, בשעה שאבא לאותו עולם, אז אתבע מהמלך רחמים ואשוב לפניו, אלא - פי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, אחר שיסתלק אדם מהעולם הזה. אלא אם רוצה אדם שהמלך

אהבת דא הוא רזא, דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא, דא בלא דא לא אזלא. ובעי בר נש לאכללא מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום. ודא הוא ראה חיים עם אשה אשר אהבת מאי טעמא בגין כי היא חלקך בחיים, דחיים לא שרין אלא על דא. ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש, כמה דאמר (משלי ג) בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחתיך.

ותא חזי כל מלוי דשלמה מלפא, פלהו סתימין לגו בחכמתא, והני קראי אתחזון דהותרה רצועה, כמה דכתיב (נ"א אסר ליה רבי אלעזר כתיב) בתריה, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'. האי קרא אית לאסתפלגא ביה, (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וכי שלמה (דף קנ"ח ע"א) דחקמתא עלאה ביה, יתיר על כל בני עולמא, אמר הכי.

אף (נ"א אמר ליה) כל מלוי דשלמה מלפא על רזא דחקמתא אתמרו. תא חזי, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא, וכל מה דהוא עביד, מיבעי ליה דלא יהון אלא כלילין בימינא. כל אשר תמצא ידך, דא שמאלא. לעשות בכחך: דא הוא ימינא, כמה דאת אמר (שמות טו) ימין ה' נאדרי בפח. וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון לסטרא דימינא, ויכליל שמאלא בימינא, פדין קדשא בריך הוא שארי בגווייה בהאי עולמא, ויכניש ליה לגבייה ליההוא עולמא דאתי.

ורא יימא בר נש בשעתא דאתינא ליההוא עולמא, פדין אתבע מן מלפא רחמי, ואיתוב קמיה, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, בתר דיסתלק בר נש מהאי

הקדוש יאיר לו לאותו עולם ויתן לו חלק בעולם הבא, ישתדל בעולם הזה להכליל מעשיו בימין, וכל מעשיו יהיו לשם הקדוש ברוך הוא. שהרי לאחר פשייתפנס מהעולם הזה להדון בדין הקשה בדין הגיהנם, אין שם עצה וחכמה ושכל להנצל מן הדין.

דבר אחר כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול - בגיהנם יש בו מדורים על מדורים; מדור תחתון שאול, מדור תחתון ממנו אבדון, וזה סמוך לזה. מי שירד לשאול, ידונו אותו, ומשם יצפצף ועולה. זהו שכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאול ויעל. ומי שירד לאבדון, שוב לא עולה לעולמים.

מי שיש בו מעשה טוב או שהוא (אם טוב הוא) בעל חשבון, הרי בארנה, שפכל לילה ולילה טרם ישכב וטרם יישן, צריך אדם לעשות חשבון מעשיו שעשה כל אותו יום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים. מה הטעם באותה השעה? משום שבאותה שעה עץ המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות, וצריך באותה שעה לעשות חשבון מעשיו ויודה עליהם, משום שאותה שעה של המות, ואלה נקראים בעלי חשבון.

וכן מי שמשתדל בדעת ובחכמה לדעת את רבנו, כשיעבירו אותו לחזות ולהסתכל באותם רשעים שנטרדו בגיהנם ובדרגת השאול, וכלם צוחים מאותן דרגות - הוא לא ישאר שם ולא ימצא ביניהם, ועל זה אין מעשה וחשבון ודעת בשאול, ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שכמה אורות ומנורות וכמה

עלמא, אלא אי בעי בר נש, דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא, ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי, ישתדל בהאי עלמא, לאכללא עובדוי בימינא, וכל עובדוי יהון לשמא דקודשא בריך הוא, דהא לבתר פד יתפניש מהאי עלמא, לאתדנא בדינא תקיפא, בדינא דגיהנם, לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא.

דבר אחר כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. בגיהנם, אית ביה מדורין על מדורין. מדורא תתאה שאול. מדורא תתאה מניה, אבדון. ודא סמיך לדא. מאן דנחית לשאול, ידונו ליה ומתמן יצפצף ועולה. הדא הוא דכתיב, (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. ומאן דנחית לאבדון, תו לא סליק לעלמין.

מאן דאית ביה עובדא טבא, או דאיהו (כ"א א) טבא איהו) מארי דחושבנא, הא אוקמוה דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב, ועד לא נאים, בעי בר נש למעבד חשבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא, ויתוב מנייהו, ויבעי עלייהו רחמי. מאי טעמא בההיא שעתא. בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא, וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ובעי בההיא שעתא למעבד חשבנא מעובדוי, ויודי עלייהו, בגין דאיהי שעתא דמותא, ואלין אקרון מארי דחושבנא.

וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה, פד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגיהנם, ובדרגא דשאול, וכלהו צוחין מאינון דרגין, הוא לא ישתאר תמן, ולא ישתכח בינייהו, ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול, ולא ישתכח אלא לעילא לעילא,

כסופים שורים שם, והקדוש ברוך הוא בא (בו) (ומשתוקק לו) להשתעשע עם שאר הצדיקים שבגן עדן. אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך ישובו רשעים את פניך. ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד וגו'. רבי אבא פתח, (ישעיה מ) היושב על חוג הארץ וגו'. בא וראה, כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא העולם, עלה ברצון לפניו וברא אותו בתורה, (כשעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא לברא העולם, הסתכל בתורה וברא אותו) ובה נתקן. זהו שכתוב (משלי ח) בהכינו שמים שם אני. וכתוב (שם) ואהיה אצלו אמן. והרי הקימו, אל תקרי אמן אלא אמן.

כשבא לברא אדם, והרי נתבאר, אמרה תורה: וכי לחנם נקראת ארץ אפים ורב חסד? באותה שעה שיצא אדם לעולם, היה זיו פרצופו מלמעלה ומלמטה, והיו פחדים ממנו כל הבריות, ופרשוהו. בא וראה, לא התקיים העולם ולא השלם עד אותה שעה שיצא אדם בשלמות הכל, והתקדש היום ונתקן פסא קדוש למלך, אז השתלמו עליונים ותחתונים, ונמצאו שמחות בכל העולמות.

באותה שעה שרצה היום להתקדש, היו יוצאים רוחות של השדים להבראות גוף שלהם, והתקדש היום ולא נבראו, ונשאר העולם כמו שנפגם ממלאכתו ומסתובב (ונחסר). כיון שהתקדשו ישראל ונשלמו בדרגותיהם ונמצאו לזים מצד השמאל, כאשר (אז) נשלם אותו פגם של העולם שמצד שמאל.

באתר דכמה נהורין ובוצינין, וכמה כסופין שארן ביה, וקודשא בריך הוא אתי (ביה) (ס"א) (והאיב ליה) לאשתעשעא עם שאר צדיקיא די בגן עדן. זכאה חולקיהון דצדיקיא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך ישובו רשעים את פניך. ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד וגו'.

(במדבר יח) רבי אבא פתח, (ישעיה מ) היושב על חוג הארץ וגו'. תא חזי, פד בעא קדשא בריך הוא למברי עלמא, סליק ברעותא קמיה, וברא ליה באורייתא. (ס"א) כד סליק ברעותא קמיה קדשא בריך הוא למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה) ובה אשתכלל. הדא הוא דכתיב, (משלי ח) בהכינו שמים שם אני. וכתיב (משלי ח) ואהיה אצלו אמן. והא אוקמוה, אל תקרי אמן, אלא אמן.

כד אתי למברי אדם, והא אתמר, אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארץ אפים ורב חסד. בההיא שעתא דנפיק אדם לעלמא, הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא, והוה דחלין מניה כל בריין, ואוקמוה. תא חזי, לא אתקיים עלמא, ולא אשתלים, עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא, ואתקדש יומא, ואתתקן ברסיא קדישא למלכא, כדון אשתלימו עלאי ותתאי, ואשתכחו חדוון בכלהו עלמין.

בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא, הוה נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון, ואתקדש יומא, ולא אתבריא, ואשתאר עלמא כמה דאתפגים מעבידתא ואסתחר (דף קע"ח ע"ב) (ס"א ואתחסר), כיון דאתקדשו (עלמין) ישראל, ואשתלימו בדרגיהון, ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא, כד (ס"א בדין) אשתלים ההוא פגימא דעלמא, דמסטר שמאלא.

וְעַל זֶה צָרִיכִים הַלּוּיִם לְהַטְהֵר,
וְאֵז הַכֹּל נִכְלָל בְּיָמִין וְהָעוֹלָם
לֹא נִפְגָּם, וּמִשּׁוּם כֵּן פְּתוּב,
וְעַבְד הַלּוּי הוּא. הוּא הַשְּׁלִים
לְצַד שְׂמָאל, הוּא הַשְּׁלִים לִפְגָּם
הָעוֹלָם. וְאִפְלוּ אוֹתוֹ צַד צְפוֹן
שֶׁנִּשְׁאַר חֹסֶר בְּעוֹלָם, כְּשֶׁבָּרָא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם, הַלּוּי
הַשְּׁלִים בְּאֶרֶץ לֵכֵל. מִה זֶה
בְּאֶרֶץ? בְּאוֹתוֹ מִשָּׂא שֶׁהָיוּ
נוֹשְׂאִים בְּמִשְׁכָּן, נִשְׁלַם כָּל אוֹתוֹ
פָּגָם עַל יָדוֹ.

הוּא - לְמַעַלָּה לְשְׂמָאל. הוּא
- נִכְלָל בְּיָמִין. עוֹד הוּא -
זֶה הַעֲתִיק. אֲלֹמֶלֶא הַדִּין לֹא
נִמְצָא בְּעוֹלָם, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים
אֲנָשִׁים אֲמִנָּה עֲלִיּוֹנָה, וְלֹא
יִשְׁתַּדְּלוּ בְּנֵי אָדָם בַּתּוֹרָה, וְלֹא
יִתְקַיְּמוּ מִצְוֹת הַתּוֹרָה. עֲבוּדָה
בְּשִׁלְמוֹת שֶׁתִּמְצָא בְּעוֹלָם אֶל
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ מִי יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ?
הוּא אוֹמֵר זֶה הַלּוּי.

וְעוֹד וְעַבְד הַלּוּי הוּא - כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ד') כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים. הוּא הַשְּׁלִים שְׁלֵמוֹת
לְהַיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. הוּא - פְּשׁוּט
לְקַבֵּל אֶת כְּנֻסֵּת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') שְׂמָאלוֹ
תַּחַת לְרֹאשִׁי, בְּשִׁבִּיל לְחֶבֶר זְוֹנָה
כְּאֶחָד. מִי עוֹרֵר אֶת הָאֲהָבָה?
הוּא אוֹמֵר הוּא. עוֹד הוּא - כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (עוֹד הוּא - זֶה עֲתִיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים) (תְּהִלִּים ק) הוּא עֲשֵׂנוּ
וְלֹא אֲנַחְנוּ עֲמּוֹ. בְּגִלָּל כֵּן הוּא
לְמַטָּה, הוּא לְמַעַלָּה, הוּא נִגְלָה,
הוּא נִסְתָּר, הוּא אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַאֲוִיר לְלִבְנָה כְּאוֹר
הַשֶּׁמֶשׁ, וְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ יִהְיֶה
עַל אֶחָד שְׁבַע פְּעָמִים. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (יִשְׁעִיָּה ל) וְהָיָה אוֹר
הַלִּבְנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְגו'. וְכֵתוֹב
(שִׁם ט) לֹא יָבֹא עוֹד שֶׁמֶשׁ
וְיִרְחָף לֹא יֵאָסֵף. וְכֵתוֹב (שִׁם)

וְעַל דָּא בְּעָאן לְאַתְדַּכָּא לִיּוֹאִי, וּכְדִין כְּלָא
אַתְכְּלִיל בְּיָמִינָא, וְעַלְמָא לֹא אַתְפָּגִים,
וּבְגִין כֵּן פְּתִיב, וְעַבְד הַלּוּי הוּא. הוּא אֲשֵׁלִים
לְסִטֵּר שְׂמָאלָא. הוּא אֲשֵׁלִים לְפָגִימוֹ דְּעַלְמָא.
וְאִפְלוּ הֵהוּא סִטְרָא דְּצְפוֹן, דְּאַשְׁתָּאֵר חֹסֶר
בְּעַלְמָא, כִּד בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא.
לִיּוֹאִי בְּאֶרֶץ אֲשֵׁלִים לְכָלָא. מָאִי בְּאֶרֶץ.
בְּהֵהוּא מְטוּלָא דְּהוּוּ נְטִילִי בְּמִשְׁכָּנָא, אֲשֵׁתִלִּים
כָּל הֵהוּא פָּגִימוֹ עַל יָדִיהָ.

הוּא: לְעִילָא לְשְׂמָאלָא. הוּא: אַתְכְּלִיל בְּיָמִינָא,
תוּ הוּא: דָּא עֲתִיקָא. (ס"א תא חו"ו ו"ג מן תו)
אַלְמֶלֶא דִּינָא לֹא אֲשֵׁתִכַּח בְּעַלְמָא, לֹא הוּוּ
יָדְעִי בְּנֵי נִשָּׂא מְהִימָנוּתָא עֲלָא, וְלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ
בְּנֵי נִשָּׂא בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא יִתְקַיְּמוּ פְקוּדֵי
אוֹרֵייתָא, פּוֹלְחָנָא שְׁלִימוּתָא דִּישְׁתַּכַּח בְּעַלְמָא
לְגַבֵּי מַלְכָּא קֳדִישָׁא, מָאן עֲבִיד לִיהָ. הוּא אוֹמֵר
דָּא לִיּוֹאִי.

וְתוּ וְעַבְד הַלּוּי הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים ד') כִּי
י' הוּא אֱלֹהִים. הוּא אֲשֵׁלִים שְׁלִימוּתָא,
לְמִיּוֹת כְּלָא חַד. הוּא: פְּשִׁיטָא לְקַבֵּל לְכְּנֻסֵּת
יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') שְׂמָאלוֹ
תַּחַת לְרֹאשִׁי, בְּגִין לְחֶבֶר זְוֹנָה כְּאֶחָד. מָאן
אַתְּ עֲרִימוּתָא. הוּא אוֹמֵר הוּא. תוּ הוּא כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר (ס"א תו הוּא דָּא עֲתִיקָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כִּי י' הוּא אֱלֹהִים)
(תְּהִלִּים ק) הוּא עֲשֵׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ עֲמּוֹ. בְּגִין כֵּן
הוּא: לְתַתָּא. הוּא: לְעִילָא. הוּא: אַתְגְּלִיָּא.
הוּא סְתִיִּם. הוּא אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זְמַן קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאַנְהָרָא לְסִיּוּרָא, כְּנֵהוּרָא דְשֶׁמֶשׁ.
וְנֵהוּרָא דְשֶׁמֶשׁ יִהְיֶה עַל חַד שְׁבַע
זְמַנִּין. הָדָא הוּא דְכֵתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל) וְהָיָה אוֹר
הַלִּבְנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְגו'. וְכֵתִיב (יִשְׁעִיָּה ט)
לֹא יָבֹא עוֹד שֶׁמֶשׁ וְיִרְחָף לֹא יֵאָסֵף.

ובתויב (ישעיה ס) לא יהיה לך עוד השמש וגו'.

לא יהיה לך עוד השמש וגו'.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

כל פטר רחם לכל בשר וגו', ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה. (במדבר יח) פקודא דא לפדות פטר חמור, לפדות לעלמא דאתי. ואי קודם דאזיל להווא עלמא, לא יפדה נפשיה ורוחיה ונשמתיה באורייתא, עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבקדמיתא. (איוב לג) ישוב לימי עלומי, ולקבל נפשא ורוחא ונשמתא.

כל פטר רחם לכל בשר וגו', ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה. מצוה זו לפדות פטר חמור, לפדות לעולם הבא. ואם קדם שהלך לאותו עולם לא יפדה נפשו ורוחו ונשמתו בתורה, עתיד לחזור לעולם הזה כבתחלה, (איוב לג) ישוב לימי עלומי, ולקבל נפש ורוח ונשמה.

בתויב (איוב ל"ג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. וישראל, בגין דפדיון דלהון הוה בלא תורה, דאיהו כסף פסופא דעלמא דאתי, אהדרו תלת זמנין אחרנין בגלותא, ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דלהון יהא באורייתא, לא יהדרון לעלם בגלותא. אתו רבנן ובריכו ליה, ואמרו רעיא מהימנא, קדשא בריך הוא יפדה לך, וכל ישראל יפדון על ידך, ותתחדש עמהון, ואינון עמך.

בתויב (שם) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. וישראל, בגלל שפדיונם היה בלי תורה, שהיא כסף, פסופא העולם הבא, חזרו שלש פעמים אחרות בגלות. ובגאולה האחרונה, שגאלתם תהיה בתורה, לא יחזרו לעולם בגלות. באו רבותינו וברכו אותו ואמרו: רוצה הנאמן, הקדוש ברוך הוא יפדה אותך, וכל ישראל יפדו על ידך, ותתחדש עמכם, והם עמך.

פקודא בטר דא, לדון בערפי בית. וברזא דחכמתא, בית דבר נש, דא אתתא. אי איהי אתתא דטוב ורע, ובעי להמיר רעה בטובה, יפדה לה מהווא רע, ויהיב ליה ערך דילה. אבל אתתא דאילנא דחייא, אתמר בה (איוב כח) לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז, ואין לה ערך. כמה דאתמר, (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה. ואתמר (משלי לא) אשת חיל מי ימצא וגו'. ודא שכונתא. מאן דגמיל חסד עמה, לית ערך לאגרא דיליה. ומאן דחאב לגבה, לית ערך לענשא דיליה.

מצוה אחר זו - לדון בערכי בית. ובסוד החכמה - בית האיש זו אשתו. אם היא אשה של טוב ורע ורוצה להמיר רעה בטובה, יפדה אותה מאותו רע ויתן לו ערך שלה. אבל אשה של עץ החיים, נאמר בה (שם כח) לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז, ואין לה ערך, כמו שנאמר (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, ונאמר (שם לא) אשת חיל מי ימצא וגו', וזו השכינה. מי שגמל חסד עמה, אין ערך לשכרו. ומי שמרשיע אליה, אין ערך לענשו. כמה שפחות יש לה שמשפשים אותה, ולכל אחת ואחת מהן יש לה ערך, וכל אחת ואחת צריכה פדיון. אבל מי שירוש נשמה או

כמה שפחות אית לה דמשמשין לה, וכל חדא וחדא מנייהו, אית לה ערך. וכל חד וחד צריך פדיון. אבל מאן דירית נשמתא, או רוחא, או נפשא משכינתא, לא צריך פדיון. דשכינתא עלה אתמר (ישעיה מב) אני יי הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. דפדיון דילה בקודשא

רוח או נפש מהשכינה, לא צריך פדיון, שעל השכינה נאמר (ישעיה מב) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. שהפדיון שלה תלוי בקדוש-ברוך-הוא. שמושכים אותה (אל) ישראל בקשר

תפלין, באות שבת, באות ימים טובים, באות הברית ותורה ובכמה מצוות, שפדיונה תלוי בקדוש-ברוך-הוא. זהו שכתוב (יחזקאל כ) ואעש למען שמי, ובגללה (ויקרא כו) ואף גם זאת. כף כמה מצוות הן שעושים בני אדם על מנת לקבל פרס, וכמה עברות, ולכל מצוה יש ערך באותו עולם. (אבל ענש) ולכל ענש למי שעובר עליהן, אין לו ערך ושעור.

מצוה אחר זו - לדון במחרים נכסיו לכהן. זהו שכתוב כל חרם בישראל לה יהיה. ורוא דא (באדם ובבהמה) כל פטר רחם אשר יקריבו ליה באדם ובבהמה - כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה באדם ובבהמה. רחם בהפוך אותיות כחשבון מאתים ארבעים ושמונה איברים שבאדם, עליהם נאמר (חבוק ג) ברגז רחם תזכור. אחר שפועס אדם ומחרים אותה בהמה אליו, הרי שורה אל אחר, נחש, שנאמר בו (בראשית ג) ארור אתה מכל הבהמה, והוא לשמאל האדם. בגלל זה פקד הקדוש ברוך הוא לתת לכהן, שהוא רחמים, ברכה, לכפות רגז, שעורר אותו האיש מרה, חרב מלאך המות, ומעורר הימין אליו ברחמים ונקפה רגז השמאל, וזהו ברגז רחם תזכור. מי שפועס, שיש לו בכעס סם המות, שעליו בארו בעלי המשנה, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. משום שצד האחר בוער באדם, ובאותה בהמה שנותן לכהן, נפרד ממנו החרם, וסמא"ל אל אחר חרם, ונקבתו קללה, כלולה מכל קללות שבמשנה תורה. והקדוש ברוך הוא ברוך בכל התורה כלה, וכל הברכות מימין, שבה אחוז הכהן. ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן, שהוא אוכל אותה באש ומשמיד אותה מהעולם, ושוככת האש משמאל בימין, שהוא מים, ובו (אסתר ג) וחתמת המלך שכתבה.

ברוך הוא תלמי. דאמשכן לה (לנביה) ישראל, בקשורא דתפילין, באות דשבת, באות דיומין טבין, באות דברית, ותורה, בכמה פקודין. דפדיון דילה תלמי בקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, (יחזקאל כ) ואעש למען שמי, ובגינה (ויקרא כ"ו) ואף גם זאת. הכי כמה פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס. וכמה חובין. ולכל פקודא אית ליה ערך בההוא עלמא. (ס"א אבל עונשא) ולכל עונשא למאן דאעבר עליהו, אין ליה ערך ושיעור.

פקודא בטר דא, לדון במחרים נכסיו לכהן, הדא הוא דכתיב כל חרם בישראל לה יהיה. ורוא דא (באדם ובבהמה) כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו ליה באדם ובבהמה. רחם: בהיפוך אתון פחושפון (דף קע"ט ע"א) מאתים ארבעים ושמונה איברים דבר נש, עליהו אתמר (חבוק ג) ברגז רחם תזכור. בטר דכעיס בר נש, ומחרים ההוא בעירא לגביה, הא שריא אל אחר נחש, דאתמר ביה, (בראשית ג) ארור אתה מכל הבהמה, ואיהו לשמאלא דבר נש. בגין דא מגי קדשא בריך הוא, למיהב לכהנא, דאיהו רחמי ברכה, לאתפפייא רגז, דאתער בההוא בר נש מרה, חרבא דמלאך המות, ואתער ימינא לגביה ברחמי, ואתפפייא רוגזא דשמאלא, והאי איהו ברגז רחם תזכור.

מאן דכעיס, דאית ליה בכעס סם המות, דעליה אוקמויה מארי מתניתין, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. בגין דסטרא אחרא אתוקדת בבר נש. ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מגיה, וסמאל אל אחר חרם, ונוקבא דיליה קללה, כלולה מכל קללות שבמשנה תורה. וקודשא בריך הוא, בריך בכל אורייתא כלא, וכל ברכאן מימינא, דאחיד בה כהן. ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא, דאיהו אכיל ליה בנורא, ושאי ליה מעלמא, ושכיף אשא משמאלא בימינא, דאיהו מיא, וביה (אסתר ז) וחתמת המלך שכתבה.

ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן, שהוא אוכל אותה באש ומשמיד אותה מהעולם, ושוככת האש משמאל בימין, שהוא מים, ובו (אסתר ג) וחתמת המלך שכתבה.

מִצֻּה אַחֵר זֶה - לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְדוֹלָה, וּפְרֻשָּׁה שְׁנַיִם מִמָּאָה. מֵה זֶה תְּרוּמָה? חֻכְמִי הִיְשִׁיבָה, הַתְּרוּמָה הַזֶּה שְׁצָרִיכִים לְהַפְרִישׁ שְׁנַיִם מִמָּאָה, בְּסִתְרֵי תוֹרָה מִי הֵם? מִי שְׂרוּצָה לְטַעַם - אִם הוּא זֶר, יוֹמֵת. וְהֵינּוּ אֵל זֶר, סָמָ"ל. שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר (שְׁמוֹת (שְׁנַיִם) שְׁכַח) וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה, תְּרִי (שְׁנַיִם) מִמָּאָה, לִיְחַדּוֹ פְּעָמִים בַּיּוֹם, שֶׁהֵינּוּ שְׁנַיִם מִמָּאָה, בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁל "שְׁמַע" ו"בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" שֶׁל עֲרֻבִית, וּבְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁחָרִית. חֹסְרִים שְׁנַיִם מִמָּאָה, הֵם שְׂכִינָה עֲלִיּוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, בְּשִׁנְיָהֶם צָרִיף לִיְחַד אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אִמָּה שֶׁל שְׁנֵינֵיהֶם, מִדָּה שֶׁל שְׁנֵינֵיהֶם, מֵאָה בְּאַמָּה. אִמָּ"ה בְּאוֹתִיּוֹת מֵאָ"ה הוּא, וְהוּא בְּהַפּוֹף אוֹתִיּוֹת הָא"ם.

וְעוֹד, (בַּמְדַּבֵּר טו) וְהִזָּה בְּאַכְלָכֶם מִלְחָם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְּרוּמָה לָהּ. תְּרִימוּ, כְּמוֹ (חִבְקוּק א) רוֹם יִדְהוּ נִשָּׂא. וְאוֹתָן עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת שֶׁעָלִיתָם לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵן יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, שְׁעוּלִים מ"ה. וּבְאוֹתִיּוֹת אֶלְפָּא בֵּיתָא, מֵה עוֹלָה מֵאָ"ה, י"ם ה"צ. וְזֶהוּ שֶׁפְּרֻשָּׁה רַבּוּתֵינוּ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה, (דְּבָרִים י) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מ"ה ה' אֶלְהִיךָ שְׂאֵל מַעֲמָךְ. וְאָמְרוּ, אֵל תִּקְרִי מֵה אֶלָּא מֵאָה, כִּנְגִיד מֵאָה בְּרֻכּוֹת שֶׁמַּחֲבִיב אָדָם לְכַוֵּן אֶת רַבּוּנוֹ בְּכָל יוֹם, וְזֶהוּ שֶׁצָּרִיף אָדָם לְהַטְעִים בְּכָל יוֹם לְרַבּוּנוֹ, וּמִשּׁוֹם זֶה וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה.

וְכַמָּה תְּרוּמוֹת הֵן? יֵשׁ תְּרוּמָה מִהַתּוֹרָה, תּוֹרָה מ'. וְזֹהִי תְּרוּמָה,

תּוֹרָה שְׁנֵיתָהּ בְּאַרְבָּעִים יוֹם. וְאִם תֹּאמְרוּ שְׂאֵכְלָתִי מִמִּנְהָ, הֲרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וַיְהִי מִשָּׁה בֹהֵר אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. (שְׁמוֹת לד) לָחֶם לֹא אָכַל וּמִיָּם לֹא שָׁתָה. שְׁמוּרָה הִיְתָה תְּרוּמָה זֶה עַד כְּעַתָּה לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכִיּוֹן שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא אָכַל, אִיךָ אָכְלוּ הַעֲבָדִים? שֶׁהָרִי לְאַחַר שְׁאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, לְבָתֵּר אָכְלוּ רַעִים, יִכְלֹון עֲבָדָיו.

בְּקוֹדֶשׁ בֵּית דָּא לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְדוֹלָה, וְאוֹקְמוּהָ תְּרִי מִמָּאָה, מָאִי תְּרוּמָה. רַבָּנָן דְּמִתִּיבְתָּא, הָאִי תְּרוּמָה דְּצָרִיכִין לְאַפְרָשָׁא תְּרִי מִמָּאָה, בְּסִתְרֵי תוֹרָה מָאִי נִיהוּ. מָאֵן דְּבָעֵי לְמַטְעַם, אִי הוּא זֶר יוֹמֵת וְהֵינּוּ אֵל זֶר סָמָ"ל. דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא אָמַר (שְׁמוֹת כח) וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה, תְּרִי מִמָּאָה, לִיְחַדּוֹ לִיָּה תְּרִין זְמַנִּין בַּיּוֹמָא, דְּהֵינּוּ תְּרִי מִמָּאָה, בְּתַשְׁעָה וְאַרְבָּעִים אֲתוּנוֹן דְּשִׁמְעָה וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְּעֲרֻבִית, וּבְתַשְׁעָה וְאַרְבָּעִים אֲתוּנוֹן דְּשְׁחָרִית, חֹסְרִין תְּרִין מִמָּאָה, אֵינּוֹן שְׂכִינְתָּא עֲלָהָ, וְתַתָּאָה, בְּתַרְוּוּיָהּ צָרִיף לִיְחַדּוֹ לְקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא, אִמָּה דְּתַרְוּוּיָהּ. מִדָּה דְּתַרְוּוּיָהּ. מֵאָה בְּאַמָּה. אִמָּ"ה בְּאַתּוּרֵי מֵאָ"ה אִיהוּ וְאִיהוּ בְּהַפּוֹף אֲתוּנוֹן, הָא"ם.

וְעוֹד (בַּמְדַּבֵּר טו) וְהִזָּה בְּאַכְלָכֶם מִלְחָם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְּרוּמָה לָיִי, תְּרִימוּ, כְּגוֹן (חִבְקוּק א) רוֹם יִדְהוּ נִשָּׂא, וְאֵינּוֹן עֶשֶׂר אֲצַבְעָאן, דְּסִלְקוּ דְּלֵהוֹן לְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאֵינּוֹן יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, דְּסִלְקוּ מ"ה. וּבְאַתּוּנוֹן דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, מֵה סִלְקֵי מֵאָ"ה, י"ם ה"ץ. וְהָאִי אִיהוּ דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, (דְּבָרִים י) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מ"ה יי אֶלְהִיךָ שְׂאֵל מַעֲמָךְ, וְאָמְרוּ, אֵל תִּקְרִי מֵה אֶלָּא מֵאָה, לְקַבֵּל מֵאָה בְּרַכָּאן דְּמַחֲבִיב בֵּר נֶשׁ לְבָרְכָא לְמֵאֲרִיָּה בְּכָל יוֹמָא, וְהָאִי אִיהוּ דְּצָרִיף בֵּר נֶשׁ לְמַטְעַם בְּכָל יוֹמָא לְמֵאֲרִיָּה, וּבְגִין דָּא וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה.

וְכַמָּה תְּרוּמוֹת אֵינּוֹן, אִיתַּת תְּרוּמָה מִדְּאוּרִייתָא, תּוֹרָה מ'. וְהָאִי אִיהוּ תְּרוּמָה, תּוֹרָה דְּאַתִּיבְהִיבַת בְּאַרְבָּעִים יוֹם. וְאִי תִימְרוּן דְּאַכִּילָנָא מִנְהָ, הָא כְּתִיב (שְׁמוֹת לד) וַיְהִי מִשָּׁה בֹהֵר אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֶם לֹא אָכַל וּמִיָּם לֹא שָׁתָה. נְטִירַת הָוָה עַד הַשָּׁתָּא הָאִי תְּרוּמָה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא. וְכִיּוֹן דְּמִלְכָּא לֹא אָכַל, אִיךָ אָכְלִין עֲבָדִי, דְּהָא לְבָתֵּר דְּאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, לְבָתֵּר אָכְלוּ רַעִים, יִכְלֹון עֲבָדָיו.

תּוֹרָה שְׁנֵיתָהּ בְּאַרְבָּעִים יוֹם. וְאִם תֹּאמְרוּ שְׂאֵכְלָתִי מִמִּנְהָ, הֲרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וַיְהִי מִשָּׁה בֹהֵר אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. (שְׁמוֹת לד) לָחֶם לֹא אָכַל וּמִיָּם לֹא שָׁתָה. שְׁמוּרָה הִיְתָה תְּרוּמָה זֶה עַד כְּעַתָּה לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכִיּוֹן שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא אָכַל, אִיךָ אָכְלוּ הַעֲבָדִים? שֶׁהָרִי לְאַחַר שְׁאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, אַחֵר כֶּף - אָכְלוּ רַעִים, יִכְלֹון עֲבָדָיו.

מִצְוָה אַחֵר זֶה - לְהַפְרִישׁ (לוי תרומת מעשר ויהיא) (תרומות) מַעֲשֵׂר לְלוֹי, וְהָיָה שְׂכִינָה מִצַּד יָמִין, שֶׁהוּא חֶסֶד. תְּרוּמָה גְדוֹלָה לְכֹהֵן, מִצַּד שְׂמָאל, שֶׁהוּא גְבוּרָה. תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְלוֹי, שֶׁהִיא שְׂכִינָה.

יִו"ד ה"א וְא"ו ה"י. (במדבר כח) שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לְפָר, מִצַּד אוֹתוֹ שְׁנָאֵמֶר בּוֹ, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְׂמָאל, וְזוֹ גְבוּרָה. וְעֶשְׂרֹן לְכַבֵּשׁ, וְזֶהוּ יִו"ד ה"א וְא"ו ה"י (יִו"ד ה"י וְא"ו ה"י), שְׁעוּלָה לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, עֶשְׂרֹן זֶה. וְעֶשֶׂר לַמַּ"ה, וּמַ"ה לַמָּאָה.

אַבְרָם שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים י' י' י', (קה יו"ד ה"י וְא"ו ה"י) וְעוֹלִים (ל' ל' י' י') לְשָׁלִשִׁים, וְעֶשֶׂר סְפִירוֹת בָּהֶם עוֹלִים אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ בִּינָיִים, וְהַכֵּל יו"ד, חֲמֵשׁ בִּינָה, וְתוֹסֶפֶת מִצַּד ה', וְכֹף מַעֲשֵׂר, שֶׁהִיא מִצְוָה לְהַפְרִישׁ יִשְׂרָאֵל מַעֲשֵׂר מִחֲמֵשׁ מַסְטָרָא דָּאֵת י', מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר, חֵד מִחֲמֵשׁ מַסְטָרָא דָּאֵת ה'. כָּל עֶשְׂרִין דָּאֵת י', וְאִיהִי שְׂכִינָתָא חֵד מַעֲשֵׂר סְפִירָן. א' מִחֲמֵשׁ, אִיהוּ מַסְטָרָא דְתַפְאֶרֶת, דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁה מִכְתָּר. וְכַד תַּחֲשׁוּב מִמְלָכוֹת עַד תַּפְאֶרֶת, תִּשְׁכַּח תַּפְאֶרֶת חֲמֵשׁ מִתַּתָּא לְעֵילָא. וְשְׂכִינָתָא חֲמִשָּׁאָה לְגַבִּיָּה. וּמִסְטָרָא אַחֲרָא אִיהִי שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל, וְכָלִילֵת י' י' הֵפֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֶשְׂרָה עֶשְׂרָה י' ה' ה', לְאֵיל דָּא ו', דְּאִיהוּ שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְהָיָה אִיהוּ עֶשְׂרָה עֶשְׂרָה הֵפֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְעוֹד, שְׁנֵי עֶשְׂרִים, י' י' מִן וַיִּיצֶר. לְאֵיל ו' מִן וַיִּיצֶר. וְכֵלָא א', י' לְעֵילָא, י' לְתַתָּא, ו' בְּאַמְצַעִיתָא. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים אֵינוֹן י' י' י'.

וּמִצַּד אַחֵר הִיא שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל, וְכָלִילֵת י' י' הֵפֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֶשְׂרָה עֶשְׂרָה י' ה' ה', לְאֵיל - זֶה ו', שֶׁהוּא שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְזֶהוּ (במדבר ז) עֶשְׂרָה עֶשְׂרָה הֵפֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְעוֹד שְׁנֵי עֶשְׂרִים - י' י' מִן (בראשית ב) וַיִּיצֶר. לְאֵיל - ו' מִן וַיִּיצֶר. וְהַכֵּל א'. י' לְמַעְלָה, י' לְמַטָּה, ו' בְּאַמְצַע. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים - הֵם י' י' י'.

מִצְוָה אַחֵר זֶה - לְהַפְרִישׁ תּוֹדָה. וּרְבוּתֵינוּ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה פְּרִשׁוּהָ שְׁתוּדָה עֲשָׂרִים עֶשְׂרִים, וּמִתְחַלְקִים עֶשְׂרָה עֶשְׂרִים לְחֶמֶץ, וְעֶשְׂרָה לְמִצָּה. וּמַעֲשֵׂרָה שֶׁל מִצָּה עוֹשִׂים שְׁלִשִׁים מִצּוֹת. וּמַעֲשֵׂרָה שֶׁל חֶמֶץ עוֹשִׂים עֶשְׂרִי חִלּוֹת.

פְּקוּדָא בְּתֵר דָּא לְהַפְרִישׁ (נ"י לוי תרומת מעשר ואיהי) (נ"א תרומות) מַעֲשֵׂר לְלוֹי, וְאִיהִי שְׂכִינָתָא מַסְטָר דִּימִינָא דְאִיהוּ חֶסֶד, תְּרוּמָה גְדוֹלָה לְכֹהֵן. מַסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, דְאִיהוּ גְבוּרָה, תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְלוֹי, דְאִיהִי שְׂכִינָתָא.

יִו"ד ה"י וְא"ו ה"י, שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לְפָר, מַסְטָרָא דִּיהוּא דְאֵתֶמֶר בִּיה, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְׂמָאל, וְדָא גְבוּרָה. וְעֶשְׂרֹן לְכַבֵּשׁ, וְדָא יִו"ד ה"א וְא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וְא"ו ה"י), דְּסָלִיק לְעֶשֶׂר אֲתוּוֹן, הָאִי עֶשְׂרֹן. וְעֶשֶׂר לַמַּ"ה וּמַ"ה לַמָּאָה.

אַבְרָם שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים י' י' י', (נ"א דָא יו"ד ה"י וְא"ו ה"י) וְסָלִיקִין (ס"א ל' ל' י' י') לְל', וְעֶשֶׂר סְפִירָן בְּהוֹן, סָלִיקִין שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעִים בִּינָיִים וְכֵלָא יו"ד, חֲמֵשׁ בִּינָה, וְתוֹסֶפֶת מִצַּד ה', וְהָכִי מַעֲשֵׂר, דְּאִיהוּ פְּקוּדָא לְהַפְרִישׁ יִשְׂרָאֵל מַעֲשֵׂר מַסְטָרָא דָּאֵת י', מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר, חֵד מִחֲמֵשׁ מַסְטָרָא דָּאֵת ה'. כָּל עֶשְׂרִין דָּאֵת י', וְאִיהִי שְׂכִינָתָא חֵד מַעֲשֵׂר סְפִירָן. א' מִחֲמֵשׁ, אִיהוּ מַסְטָרָא דְתַפְאֶרֶת, דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁה מִכְתָּר. וְכַד תַּחֲשׁוּב מִמְלָכוֹת עַד תַּפְאֶרֶת, תִּשְׁכַּח תַּפְאֶרֶת חֲמֵשׁ מִתַּתָּא לְעֵילָא. וְשְׂכִינָתָא חֲמִשָּׁאָה לְגַבִּיָּה. וּמִסְטָרָא אַחֲרָא אִיהִי שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל, וְכָלִילֵת י' י' הֵפֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֶשְׂרָה עֶשְׂרָה י' ה' ה', לְאֵיל דָּא ו', דְּאִיהוּ שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְהָיָה אִיהוּ עֶשְׂרָה עֶשְׂרָה הֵפֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְעוֹד, שְׁנֵי עֶשְׂרִים, י' י' מִן וַיִּיצֶר. לְאֵיל ו' מִן וַיִּיצֶר. וְכֵלָא א', י' לְעֵילָא, י' לְתַתָּא, ו' בְּאַמְצַעִיתָא. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים אֵינוֹן י' י' י'.

פְּקוּדָא בְּתֵר דָּא, לְהַפְרִישׁ תּוֹדָה. וּרְבוּתֵנוּ מֵאִרֵּי מִתְנִיתִין אוֹקְמוּהָ, דְּתוֹדָה עֲשָׂרִים עֶשְׂרִים, וּמִתְפַּלְגִין עֶשְׂרָה עֶשְׂרִים לְחֶמֶץ, וְעֶשְׂרָה לְמִצָּה. וּמַעֲשֵׂרָה שֶׁל מִצָּה, עוֹשִׂים שְׁלִשִׁים מִצּוֹת. וּמַעֲשֵׂרָה שֶׁל חֶמֶץ, עוֹשִׂים

וּרְבוּתֵינוּ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה פְּרִשׁוּהָ שְׁתוּדָה עֲשָׂרִים עֶשְׂרִים, וּמִתְחַלְקִים עֶשְׂרָה עֶשְׂרִים לְחֶמֶץ, וְעֶשְׂרָה לְמִצָּה. וּמַעֲשֵׂרָה שֶׁל מִצָּה עוֹשִׂים שְׁלִשִׁים מִצּוֹת. וּמַעֲשֵׂרָה שֶׁל חֶמֶץ עוֹשִׂים עֶשְׂרִי חִלּוֹת.

וְזָהוּ סֵלֶת, (ויקרא ז) חֲלוֹת מִצּוֹת
בְּלוֹלֹת בְּשֶׁמֶן. מַעֲשֶׂה עֲשׂוֹנוֹנִים,
שֶׁהֵם יו"ד ה"י וּא"ו ה"י, הִיוּ
עוֹשִׂים שְׁלֹשִׁים מִצּוֹת, שֶׁהֵם י"י
י. שֶׁם זֶה לַפְעָמִים הוּא לִימִין
וּלְפָעָמִים הוּא לְשֹׂמָל וּלְפָעָמִים
בְּאֶמְצַע. רַחֲמִים מִכָּל צֶדֶד, לִימִינוֹ
וּלְשֹׂמָלוֹ.

וּלְפָעָמִים עֲשֶׂה לִימִין, וְאֵין
פּוֹחֲתִין בּוֹ מַעֲשֶׂר מַלְכוּת.
וּלְפָעָמִים יו"ד לְשֹׂמָל, וְאֵין
פּוֹחֲתִין בּוֹ מַעֲשֶׂה שׁוּפְרוֹת.
וּלְפָעָמִים יו"ד בְּאֶמְצַע, וְאֵין
פּוֹחֲתִין בּוֹ מַעֲשֶׂה זְכוּרוֹת.

עַל פִּי ה' יַחֲנוּ וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ
אֶת מִשְׁמַרְתִּי ה' שְׁמֵרוּ (במדבר ט).
שְׁלֹכַל י' יֵשׁ אַרְבָּעָה פָּנִים, שְׁלֹשׁ
חִיּוֹת הֵן כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ יוֹדִין,
וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְכָל חִיָּה כְּנֶגֶד
אַרְבָּעָה פָּנִים (אוֹתִיּוֹת) שֶׁל יְהוָה,
עַל פִּי ה' יַחֲנוּ וְיִסְעוּ.

שְׁמֵרוּ - זֶה הַשְׂכִּינָה שְׁשׁוּמְרֵת
לְאוֹתָם שְׁשׁוּמְרִים שְׁבִתוֹת וְיָמִים
טוֹבִים, שֶׁבְּגָלָל זֶה לֹא זֹזָה שְׂכִינָה
מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שְׁבִתוֹת וְיָמִים
טוֹבִים, וְאֶפְלוּ בְּשִׁבְתוֹת (בִּימֵי)
הַחֹל, אֲלֹא שֶׁהִיא סוֹגֶרֶת וּמִסְגֶּרֶת
בָּהֶם.

וּבְכָל תַּפְלָה הִיא עוֹלָה לְשֵׁם
יְהוָה, עַד שֶׁמִּגִּיעָה לְמַרְכָּבָה (שֶׁל
הַחַיִּיּוֹת) שֶׁל הָאֲבוֹת הָעֲלִיּוֹנִים,
שֶׁהֵם: גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תַּפְאֶרֶת.
שִׁישׁ לָהֶם שְׁנַיִם עֶשֶׂר פָּנִים כְּנֶגֶד
שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבִטִים. וְכַפִּי שֶׁהִיא
מְלַמֶּדֶת זְכוּת עַל אֱלוֹ בַּעֲלֵי
הַתַּפְלָה וּבַעֲלֵי זְכוּת בְּכָל מִצְוָה
וּמִצְוָה מֵהַתּוֹרָה - כֶּף יַחֲנוּ עַל
זְכוּת שְׁלָהֶם וְכֵן יִסְעוּ לִגְבָּם, וְכֶף
יּוֹרֶדֶת שְׁמִירָה אֲלֵיהֶם.

אֲדָוָה שְׁעוֹשִׂים זְכוּת עַל מְנַת
לְקַבֵּל פָּרֶס, יוֹרֵד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּמַרְכָּבוֹתָיו שֶׁעֲשֶׂה,
וּבְאַרְבָּעָה שׁוּמְרִים שְׁלוֹ, וּמִי
שֶׁעוֹשֶׂה זְכוּת שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַרְכָּבָתוֹ, וְעַל הַרְשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם

עֲשֶׂה חֲלוֹת. וְדָא אִיהוּ סֵלֶת חֲלוֹת מִצּוֹת בְּלוֹלֹת בְּשֶׁמֶן.
מִי עֲשׂוֹנוֹנִים, דְּאֵינוֹן יו"ד ה"י וּא"ו ה"י, הִיוּ עֲבָדִין
שְׁלֹשִׁים מִצּוֹת, דְּאֵינוֹן י' י' י'. הֵיא שְׂמָא, זְמַנִּין אִיהוּ
לִימִינָא, וְזְמַנִּין אִיהוּ לְשֹׂמָלָא, וְזְמַנִּין בְּאֶמְצַעִיתָא. רַחֲמִי
מִכָּל סִטְרָא, לִימִינִיה וּלְשֹׂמָלִיהָ.

וְזְמַנִּין י' לִימִינָא, וְאֵין פּוֹחֲתִין בִּיה מַעֲשֶׂה מַלְכוּת.
וְלִזְמַנִּין י' לְשֹׂמָלָא, וְאֵין פּוֹחֲתִין בִּיה מַעֲשֶׂה
שׁוּפְרוֹת. וְלִזְמַנִּין י' (דף קט"ט ע"ב) בְּאֶמְצַעִיתָא, וְאֵין
פּוֹחֲתִין בִּיה מִי זְכוּרוֹת.

עַל פִּי יִי יַחֲנוּ וְעַל פִּי יִי יִסְעוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי יִי שְׁמֵרוּ.
(במדבר ט) דְּכָל י' אִית לָה אַרְבַּע אַנְפִּין, תַּלְת חִיּוֹן
אֵינוֹן, לְקַבֵּל תַּלְת יוֹדִין, וְאַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חִיָּה, לְקַבֵּל
אַרְבַּע אַנְפִּין (ס"א אֵינוֹן) דִּיהו"ה, עַל פִּי יִי יַחֲנוּ וְיִסְעוּ.

שְׁמֵרוּ, דָּא שְׂכִינָתָא, דְּנִטְרָא לְאֵינוֹן דְּשְׁמֵרֵי שְׁבִתוֹת וְיָמִים
טוֹבִים, דְּבָגִין כֶּף לֹא זֹזָה שְׂכִינָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל
שְׁבִתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, וְאֶפְלוּ בְּשִׁבְתוֹת (ס"א בִּימֵי) דְּחֹל,
אֲלֹא דְאִיהִי סִגְרָת וּמִסְגֶּרֶת בְּהוֹן.

וּבְכָל צְלוֹתָא, אִיהִי עוֹלָה לִיהו"ה, עַד דְּמִטָּאֵת
לְמַרְכָּבָתָא (דְּחִיּוֹן) דְּאֶבְהֵן עֲלָאִין, דְּאֵינוֹן: גְּדֻלָּה,
גְּבוּרָה, תַּפְאֶרֶת, דְּאִית לָהוֹן תַּרִּיסָר אַנְפִּין, לְקַבֵּל תַּרִּיסָר
שְׁבִטִין. וְכַפּוֹם דְּאִיהִי אוֹלִיפֶת זְכוּת, עַל אֲלִין מְאִרִי
צְלוֹתִין, וּמְאִרִי זְכוּוֹן, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא דְּאוּרִיִּיתָא,
הֵכִי יַחֲנוּ עַל זְכוּוֹן דְּלָהוֹן וְכֵן יִסְעוּ לְגַבִּיָּהּ. וְהֵכִי נַחְתָּא
שְׁמִירָה לְגַבִּיָּהּ.

אֵינוֹן דְּעֲבָדִין זְכוּוֹן עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, נַחֲתִית קֳדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּמַרְכָּבְתִּיה דְּעַבְדֵּי, וּבְאַרְבַּע שׁוּמְרִין
דִּילִיָּה, וּמֵאֵן דְּעַבִּיד זְכוּוֹן שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, נַחֲתִית
עֲלִיָּהּ בְּמַרְכָּבָתָא דִּילִיָּה. וְלִרְשִׁיעִיָּא נַחֲתִית עֲלִיָּהּ
בְּעוֹבְדֵיָּהּ, בְּאֵינוֹן שְׂדִין וּמִזִּיקִין וּמִלְּאָכֵי חֲפָלָה
בְּמַרְכָּבָתָא דְּלָהוֹן, לְאַתְפָּרְעָא מְנָהוֹן. (ס"א זְכוּוֹן שְׁלֹא עַל מְנַת
לְקַבֵּל פָּרֶס קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַחֲתִית עֲלִיָּהּ בְּמַרְכָּבָתָא דִּילִיָּה וְכֵן חִיּוֹן דִּילִיָּה.

שֶׁעוֹשֶׂה זְכוּת שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַרְכָּבָתוֹ, וְעַל הַרְשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם

במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה במרכבתם להפרע מהם. (זכיות שלא על מנת לקבל פרס, הקדוש ברוך הוא יורד עליהם במרכבתו ובארבע החזית שלו. ומי שעושה זכיות על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבה של העבד מטטרו"ן ובארבעה השומרים שלו. ולרשעים יורד עליהם במעשיהם, באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחמה במרכבה שלהם להפרע מהם) פתחו בעלי המשנה ואמרו, ודאי כך זה. אשרי חלקך רועה הנאמן. (עד כאן רעיא מהימנא). ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת חקת

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו'. רבי יוסי פתח, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. בא וראה, דברי התורה הם קדושים, הם עליזנים, הם מתוקים, כמו שכתוב (תהלים יט) הנחמדים מזנה ומפז רב ומתוקים מדבש וגו'. מי שמשפדל בתורה כאלו עומד כל יום על הר סיני ומקבל התורה. זהו שכתוב (דברים כו) היום הזה נהיית לעם. וכך פרשוהו החכמים.

כתוב כאן זאת חקת התורה, וכתוב וזאת התורה. מה בין זה לזה? אלא סוד עליון הוא, וכך למדנו: וזאת התורה, להראות הפל ביחוד אחד ולהכליל בנסת ישראל בקדוש-ברוך-הוא, להמצא הכל אחד. בגלל זה וזאת התורה. למה תוספת וא"ו? אלא זה נאמר להראות שהכל אחד, ללא פירוד. וזאת - כלל ופרט כאחד, זכר ונקבה. ומשום זה וזאת התורה ודאי. אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי, ולא התורה, דין התורה, גזרת התורה.

ומאן דעבד וכוון על מנת לקבל פרס נחית עליהו במרכבתא דעבד מטטרו"ן וכו' שוקרין דלית. ולרשיעין נחית עליהו בעובדיהו, באיגון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחמה במרכבתא דלחון, לאתפרעא מנהון) פתחו מארי מתניתין ואמרו. ודאי הכי הוא, זכאה חילקך רעיא מהימנא. (ע"כ רעיא מהימנא). ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת חקת

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר (במדבר י"ט) זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו'. רבי יוסי פתח, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. תא חזי, מלין דאורייתא קדישין אינון, עלאין אינון, מתיקין אינון. כמה דכתיב, (תהלים יט) הנחמדים מזנה ומפז רב ומתוקים מדבש וגו'. מאן דאשתדל באורייתא, כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא. הדא הוא דכתיב, (דברים כו) היום הזה נהיית לעם. והא אוקמוה חברייא. בתיב הכא זאת חקת התורה, וכתיב וזאת התורה, מה בין האי להאי. אלא רזא עלאה הוא, והכי אולפינא, וזאת התורה: לאחזאה כלא ביחודא חד, ולאכללא כנסת ישראל בקודשא בריך הוא, לאשתכחא כלא חד. בגיני כך וזאת התורה. אמאי תוספת וא"ו. אלא הא אתמר, לאחזאה דכלא חד, בלא פירודא. וזאת: כלל ופרט כחדא, דכר ונוקבא. ובגין כך וזאת התורה ודאי. אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי, ולא התורה, דינא דאורייתא, גזרה דאורייתא.

ללא פירוד. וזאת - כלל ופרט כאחד, זכר ונקבה. ומשום זה וזאת התורה ודאי. אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי, ולא התורה, דין התורה, גזרת התורה.

תא חזי, (במדבר ח) זאת אשר ללויים, ולא וזאת.
 דהא מסטרא דדינא (השניא) קא אתיין, ולא
 מסטרא דרחמי. אמר רבי יהודה, והא כתיב
 (במדבר ד) וזאת עשו להם ורחיו. ודא בליואי
 אתמר, ואת אמרת זאת ולא וזאת. אמר ליה,
 ודאי הכי הוא, וקרא מוכח, מאן דאחיד סמא
 דמותא, אי לא יערב ביה סמא דחיי, הא ודאי
 ימות. ועל דא, וזאת עשו להם ורחיו, ולא
 ימותו, בגין דסמא דחיי מערב בהדיה, וזאת
 עשו ורחיו ולא ימותו, ודאי וזאת אצטריך להו,
 ולא זאת. בגיני כן וזאת התורה ממש, ביחודא
 חד, ביחודא שלים, פללא דדכר ונוקבא. ו"ה.
 זאת: ה' בלחודוי, ועל דא זאת חקת התורה.
 רבי שמעון ורבי אבא ורבי אלעזר ורבי יצחק,
 הוו שכיחי בבי רבי פנחס בן יאיר, אמר
 רבי פנחס לרבי שמעון, במטותא מנה אנת
 דאוקמי עלך לעילא, ומילך באתגלייא, מה
 דלא אתיהיב רשותא לבר נש אחרא. בפרשתא
 דא אימא מלה חדתא, אמר ליה ומאי היא.
 אמר ליה זאת חקת התורה. אמר ליה הא שאר
 חברייא יאמרו. (דף ק"פ ע"א) אמר לרבי אלעזר
 בריה, אלעזר קום בקיומך, ואימא מלה חד
 בפרשתא דא, וחברייא ימרון אבתרך.

קם רבי אלעזר ואמר, (רות ד) וזאת לפני
 בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים
 וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה, ואי אינון
 קדמאי עבדי הספקמה דא בדינא דאורייתא,
 ואתו בתראי ובטלוה, אמאי בטלוה. והא מאן
 דבטיל מלה דאורייתא. פאלו חריב עלמא
 שלים. ואי לאו איהו בדינא דאורייתא, אלא
 הספקמה בעלמא, אמאי נעל הכא.

אלא ודאי בדינא דאורייתא הוה, וברזא עלאה

בא וראה, (במדבר ח) זאת אשר
 ללויים, ולא וזאת. שהרי מצד
 הדין (הקשה) הם באים, ולא מצד
 הרחמים. אמר רבי יהודה, והרי
 פתוב (במדבר ד) וזאת עשו להם
 ורחיו. וזה בלויים נאמר, ואתה
 אמרת זאת, ולא וזאת. אמר לו,
 ודאי כן זה, והפסוק מוכיח. מי
 שאוחז סם המות, אם לא יערב
 בו סם החיים, הרי ודאי ימות.
 ועל זה, וזאת עשו להם ורחיו ולא
 ימותו, משום שסם החיים מערב
 אתו. וזאת עשו ורחיו ולא ימותו,
 ודאי וזאת צריך להם, ולא זאת.
 משום כן וזאת התורה ממש,
 ביחוד אחד, ביחוד שלם, כלל
 של זכר ונקבה. ו"ה. זאת - ה'
 בלבדה, ועל זה זאת חקת
 התורה.

רבי שמעון ורבי אבא ורבי
 אלעזר ורבי יצחק היו מצויים
 בבית רבי פנחס בן יאיר. אמר
 רבי פנחס לרבי שמעון, בבקשה
 ממך, אתה שעומדים עליך
 למעלה ודבריך בגלוי, מה שלא
 נתנה רשות לאדם אחר, בפרשה
 זו אמר דבר חדש. אמר לו,
 ומה? אמר לו, זאת חקת התורה.
 אמר לו, הנה שאר החברים
 יאמרו. אמר לרבי אלעזר בנו,
 אלעזר עמד בעמך, ואמר דבר
 אחד בפרשה זו, והחברים יאמרו
 אחריו.

קם רבי אלעזר ואמר, (רות ד) וזאת
 לפני בישראל על הגאולה ועל
 התמורה לקיים וגו'. בפסוק זה
 יש להסתכל, ואם ראשונים אלו
 עשו הספקמה זו בדין תורה ובאו
 אחרונים ובטלוה, למה בטלוה?
 והרי מי שמבטל דבר תורה פאלו
 החריב עולם שלם? ואם זה אינו
 בדין תורה, אלא הספקמה
 בעלמא, למה הנעל כאן?

אלא ודאי בדין התורה הנה, ובסוד עליון נעשה הדבר. ומשום שהיו הראשונים חסידים צדיקים,

הדבר הזה התגלה ביניהם, ומשהתרבו רשעים בעולם, נעשה (העבירו) דבר זה בצורה אחרת כדי לכסות דברים שהם בסוד עליון. (והרי פרשה)

בא וראה, (שמות ג) ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו'. וכי למה הנעל פאן? אלא נתבאר שצוה לו על האשה להפריד ממנה, ולהזדווג (במקום) באשה אחרת של אור קדוש עליון, והיא השכינה.

ואותה נעל באורה במקום אחר, (והיא השכינה) העבירה מעולם הזה, ובאורה בעולם אחר. ועל כך, כל מה שנותן המלך לאדם בחלום - זה טוב. לקח פליו מהבית - זה רע, כמו סנדלו. מדוע? כי העביר רגליו, שהם עמידת האדם, מהעולם הזה, וכנס אותם לעולם אחר, מקום שהמלך שורה בו, שכתוב (שיר ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב. (מדי בת נדיב? זו בת אברהם, שכתוב (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם, ולא אלהי יצחק) וסוד הדבר הוא בין החברים.

וזה פשעם לוקח אותם. אבל בזמן שהי שולף נעלו ונותן לאיש אחר כדי לקיים ברית, עושה בגזרה עליונה. נעל של חליצה, כמו שלמעלה נעל אחרת, והכל מקום אחד (הכל

מתיוחד) (סוד אחד).

בא וראה, אותו מלך שהסתלק מהעולם בלא בנים, בת נדיב זו לא כונסת אותו אליה, והולך להיות מטרד בעולם, שלא מוצא מקום, והקדוש ברוך הוא חס עליו, ומצוה לאחיו לגאל אותו, לשוב ולהיות מתקן בעפר אחר, כמו שכתוב (איוב לד) ואדם על עפר ישוב, ופרשה.

אתעבדת מלה, ובגין דהו קדמאי חסידי זכאי, מלה דא אתגליא ביניהו, ומדאסגיא חייבי בעלמא, אתעבדת (אעבדו) האי מלה בגוונא אחרא, בגין לאתפסא מלין דאינון ברזא עלאה. (והא אוקמוה).

הא חזי, (שמות ג) ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו'. וכי אמאי נעל הכא. אלא אתמר, דפקיד ליה על אתתא, לאתפרשא מנה, ולאזדווגא (ס"א באתר) באתתא אחרא, דנהירו קדישא עלאה, ואיהי שכינתא.

וההוא נעל אוקים ליה באתר אחרא, (ס"א ואיהי שכינתא) אעבר ליה מהאי עלמא, ואוקים ליה בעלמא אחרא. ועל דא, כל מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טב. נטיל מאניה מן ביתא ביש, כגון סנדליה. מאי טעמא. בגין דאעבר רגליה, דאינון קיומא דבר נש, מהאי עלמא, וכניש לון לעלמא אחרא, אתר דמותא שארי ביה, דכתיב, (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב. (מאי היא בת נדיב דא בת אברהם דכתיב, (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק) ורזא דמלה בין חברייה איהו.

ודא פד מיתא נטיל לון, אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה, ויהיב לבר נש אחרא, בגין לקיימא קיים, קא עביד בגזרה דלעילא. נעל דחליצה, כגוונא דלעילא נעל אחרא, וכלא אתר חד (ס"א בלא אתיחד) (נ"א רוא חדא).

הא חזי, ההוא מיתא דאסתלק מעלמא בלא בנין, האי בת נדיב לא כנישת ליה לההוא בר נש לגבה, ואזיל לאתטרדא בעלמא, דלא אשפח אתר, וקודשא בריך הוא חייס עליה ופקיד לאחיה למפרק ליה, לאתבא ולאסתקנא בעפרא אחרא. כמה דכתיב, (איוב לד) ואדם על עפר ישוב ואוקמוה.

וְאִם אוֹתוֹ גּוֹאֵל לֹא רוֹצֵה לְהַעֲמִיד
אֶת אֲחִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה, צָרִיךְ
לְקַשֵּׁר נֶעַל אַחַת בְּרַגְלָו, וְאוֹתָהּ
אִשָּׁה שֶׁתִּשְׁרֶה אִתּוֹ, מְקַבֵּלֶת אֵלֶיהָ
אוֹתָהּ נֶעַל. וְלָמָּה נֶעַל? אֵלֹא
מִשּׁוּם שְׁאוֹתָהּ נֶעַל הִיא בְּגִלָּל
הַמֵּת (מִשּׁוּם שְׁאוֹתָהּ נֶעַל הִיא קִיּוֹם הַמֵּת
בְּעוֹלָם הַזֶּה), וְנִתְּנָה בְּרַגְלֵי אֲחִיו הַחַי,
וְהָאִשָּׁה מְקַבֵּלֶת אֵלֶיהָ אוֹתָהּ נֶעַל,
לְהִרְאוֹת שְׁאוֹתוֹ מֵת חֹזֵר לְבֵין
הַחַיִּים בְּמַעֲשֵׂה הַזֶּה.

וְהוּא בְּהַפֵּךְ מֵאוֹתָהּ נֶעַל שְׁלוֹקָהּ
הַמֵּת מֵהַחַי, וְכַעַת נֶעַל זֶה לֹקָחַת
הַחַי מִן הַמֵּת, וּבְאוֹתָהּ נֶעַל אוֹתוֹ
הַמֵּת הוֹלֵךְ בֵּין הַחַיִּים, (וְצָרִיךְ נֶעַל
שֶׁל הַמֵּת הַזֶּה הוֹלֵךְ בּוֹ בְּחַיָּיו) וְהָאִשָּׁה
לֹקָחַת אוֹתָהּ אֵלֶיהָ, לְהִרְאוֹת
שְׁאוֹתָהּ אִשָּׁה (מִשְׁלִי יב) עֲטֶרֶת
בְּעָלָהּ, לְקַחָהּ אוֹתָהּ וּמְקַבֵּלֶת
אוֹתָהּ אֵלֶיהָ.

וְצָרִיךְ לְהַכּוֹת בְּאוֹתָהּ נֶעַל בְּאַרְץ,
לְהִרְאוֹת שֶׁשֶׁכַּךְ גּוֹף אוֹתוֹ הַמֵּת.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִמְנָן זֶה אוֹ
לְאַחֵר זִמְנָן יָחוּס עָלָיו וְיִקְבֹּל אוֹתוֹ
לְעוֹלָם אַחֵר. עוֹד הִכָּאָה שֶׁל
אוֹתָהּ הַנֶּעַל בִּיד (מִהֵדֵר) שֶׁל הָאִשָּׁה
לְאַרְץ, לְהִרְאוֹת שֶׁיִּפְנֶה אוֹתוֹ
הַמֵּת בְּעַפְרָא אַחֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְכַעַת יוֹשֵׁב לְעַפְרוֹ שֶׁהִיא מִשֵּׁם
בְּהִתְחַלָּה, (וְאֵי יוֹשֵׁב לְעַפְרוֹ) וְאֵז אוֹתָהּ
אִשָּׁה תִּתֵּן לְעֲשׂוֹת זֶרַע אַחֵר, וְכָךְ
פְּרִשְׁוֹה.

בֹּא וּרְאֵה, עַל כֵּךְ מִי שְׁרוּצָה
לְהַעֲמִיד בְּרִית, נוֹטֵל נֶעַל וְנוֹתֵן
לְחַבְרוֹ לְהַעֲמִיד עָלָיו בְּרִית. (שְׁבַת
נדיב) זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וְזֹאת לְפָנִים
בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה. מֶה זֶה
וְזֹאת? בְּרִית שְׁלָמָה בְּכָל לְפָנִים
בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָיוּ צְנוּעִים
קְדוּשִׁים. לְקִים כָּל דָּבָר, כָּל דָּבָר
מִמֶּשׁ, שֶׁהָיוּ זֶהוּ הַעֲמִידָה. וְאֵז -
וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְדָאִי.

וְדָאִי. דָּלָא תִימָא דְהַסְכָּמָה בְּעִלְמָא הִיא, וּמִדְּעַתִּיּהוּ עֲבָדֵי לָהּ, אֵלֹא

וְאִי הֵהוּא פְּרוּקָא לָא בְּעִי לְקִיּוּמָא לְאַחֻוּי
בְּהִיא עֲלִמָא, בְּעִי לְמַקְטֵר חֵד נֶעַל
בְּרַגְלֶיהָ, וְהֵהוּא אֶתְתָּא דְתִשְׁרִי לִיה וּמְקַבֵּלָא
לְהֵהוּא נֶעַל לְגַבָּה. אֵמָאִי נֶעַל. אֵלֹא בְּגִין
דְּהֵהוּא נֶעַל בְּגִין מִיתָא הוּא (כ"א בְּגִין דְּהֵהוּא נֶעַל קִיּוּמָא
דְּמִיתָא הוּא בְּהִיא עֲלִמָא), וְאַתִּיּהִיב בְּרַגְלֶיהָ דְּחִיָּיא
אַחֻוּי, וְאַתְתָּא מְקַבֵּלָה לְהֵהוּא נֶעַל לְגַבָּה,
לְאַחֲזָאָה דְּהָא הֵהוּא מִיתָא בֵּין חִיָּיא אַהֲדָר
בְּעוֹבְדָא דָא.

וְהוּא בְּהַפּוּכָא מֵהֵהוּא נֶעַל דְּנָטִיל מִיתָא
מִחִיָּיא, וְהַשְׁתָּא הִיא נֶעַל נָטִיל חִיָּיא
מִמִּיתָא, וּבְהֵהוּא נֶעַל הֵהוּא מִיתָא אֲזִיל בֵּין
חִיָּיא, (נ"א וְכִי נֶעַל דְּהֵהוּא מִיתָא דָא אֲזִיל בֵּיה בְּחִיּוּחִי) וְאַתְתָּא
נָטִיל לִיה לְגַבָּה, לְאַחֲזָאָה דְּהִיא אֶתְתָּא
עֲטֶרֶת בְּעָלָהּ, נָטִיל לִיה וּמְקַבֵּלָא לִיה לְגַבָּה.
וְכִי לְבִטְשָׁא לִיה לְהֵהוּא נֶעַל בְּאַרְעָא,
לְאַחֲזָאָה דְּשָׁכִין גּוֹפִיָּה דְּהֵהוּא מִיתָא.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזִמְנָא דָא, אוֹ לְבִתֵּר זִמְנָא,
חִיָּיס עָלֶיהָ, וְיִקְבֹּל לִיה לְעִלְמָא אַחֲרָא. תו
בְּטָשׁוּתָא דְּהֵהוּא נֶעַל בִּידָא (כ"א מִידָא) דְּאַתְתָּא
לְאַרְעָא לְאַחֲזָאָה, דְּהָא יִתְבַּנִּי הֵהוּא מִיתָא
בְּעַפְרָא אַחֲרָא דְּהִיא עֲלִמָא, וְהַשְׁתָּא יִתּוּב
לְעַפְרִיָּה דְּהוּא מִתְּמָן בְּקִדְמִיתָא, (אֲכַדִּין יִתּוּב לְעַפְרִיָּה)
וְכִדִּין הִיא אֶתְתָּא תִשְׁתְּרִי לְמַעַבְד זֶרַעָא
אַחֲרָא, וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, עַל דָּא מָאן דְּבְעִי לְקִיּוּמָא קִיָּים,
נָטִיל נֶעַל לִיה, וְיִהֵב לְחַבְרִיָּה, לְקִיּוּמָא
עָלֶיהָ קִיּוּמָא. (דְּבַת נְדִיב) הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב, וְזֹאת
לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה. מָאִי זֹאת. קִיּוּמָא
שְׁלִים בְּכָלֹא. לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל, כִּד הָיוּ צְנוּעִין
קְדִישִׁין. לְקִיָּים כָּל דָּבָר, כָּל דָּבָר מִמֶּשׁ, דְּהָא
דָּא הוּא קִיּוּמָא. וְכִדִּין זֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל,
וְדָאִי. דָּלָא תִימָא דְהַסְכָּמָה בְּעִלְמָא הִיא, וּמִדְּעַתִּיּהוּ עֲבָדֵי לָהּ, אֵלֹא

שלא תאמר שהספמה בעלמא היא, ומדעתם עשו אותה, אלא העמדה עליונה היתה, להיות מעשיהם בסוד של מעלה.

בין שהתרבו רשעים בעולם, פסו הדבר בגון אחר, בכנף המלבוש, והמלבוש הזה הוא תקון עליון. וסוד הדבר - פתוב (דברים ב) ולא יגלה כנף אביו פתוב. (דף ק"פ ע"ב).

זאת חקת התורה. זאת - זו אות הברית, שלא יפרדו זה מזה (וכאשר נפרע זה הכל) שנקרא זה, ומהנזקה עולה לזכר. ועל זה שמו"ר וזכו"ר מתחברים כאחד. חקת התורה! חק התורה צריך להיות! מה זה חקת?

אלא חקת בודאי, ובארנו, ה' היתה ד' (חק), והרי נתבאר. אבל ת' הוא ד' ונ' מחברים כאחד. ונו"ן הרי נתבאר, נו"ן למה נקראת כף בנו"ן? אלא כמו שנקראמר (ויקרא כה) ולא תונו איש את עמיתו. שבעת היא בפנים מאירות ועושה אונאה לבני אדם, ואחר כך מכה כמו נחש, ומשמידה והורגת, (משלי ל) ואמרה לא פעלתי און. ועל זה כף נקראת בנו"ן שנקראמר עליה. ת' הפל כאחד - דל"ת נו"ן. ד' נו"ן דל"ת רי"ש (ה"א ה"א) (נו"ן רי"ש), רי"ש ודל"ת דבר אחד הוא. ובאותיות תקוקות הם חק ות', והפל דבר אחד.

דבר אל בני ישראל ויקחו פרה, פרה. פרה זו באה לטהר. לטהר לטמאים. פרה שמקבלת מהשמאל. ומי הוא לשמאל? שור, כמו שנקראמר (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אדמה - סמוקה פשוטה, שכתוב (שיר ב) כשושנה בין החוחים. אדמה - גזרת הדין.

רעיא מהימנא

פרה אדמה תמימה אשר אין בה

קיומא עלאה הוה, למיהוי עובדיהון ברזא דלעילא.

בין דאסגיא חייבין בעלמא, פסיאו מלה בגוונא אחרא, בכנפא דמלבושא, והאי מלבושא היא תקונא עלאה, ורזא דמלה, (דברים כג) ולא יגלה כנף אביו פתוב. (דף ק"פ ע"ב).

זאת חקת התורה. (במדבר יט) זאת: דא את קיימא, דלא אתפרש דא מן דא (וכך אתפרע דא כלא) דאקרי זה. ומנוקבא עייל לדבר. ועל דא, שמו"ר וזכו"ר פחדא מתחברין. חקת התורה, חק התורה מיבעי ליה, מאי חקת.

אלא חקת ודאי, ואוקימנא, ה' ד' הות (נ"א חק) והא אתמר. אבל ת', הוא ד' ונ' מחברים כאחד. ונו"ן הוא אתמר, נו"ן אמאי אקרי הכי בנו"ן. אלא, כמה דאת אמר (ויקרא כה) ולא תונו איש את עמיתו. דהשתא היא באנפיה נהירין ועבדא אונאה לבני נשא, לבתר מחיא פחויא, ושצי וקטיל (משלי ל) ואמרה לא פעלתי און. ועל דא הכי אקרי בנו"ן, דאתמר עליה. ת' פלא כחדא דל"ת נו"ן. ד' נו"ן דל"ת רי"ש (ה"א ח"א) (נו"ן רי"ש), רי"ש ודל"ת חד מלה הוא. ובאתונו"ן גליפין אינון חק ות (ס"א אינון חק ות) וכלא חד מלה.

דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה, פרה לדכיותא קא אתיין. לדכאה למסאבי. פרה דקבילת מן שמאלא. ומאן הוא לשמאלא. שור. כמה דאת אמר, (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אדמה, סומקא כוורדא. דכתיב, (שיר השירים ב) כשושנה בין החוחים. אדמה: גזרת דינא.

רעיא מהימנא

פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום וגו', אסור לחרוש

מום וגו'. אסור לחרש בשבת חרישה של שור, שנאמר (תהלים קכט) על גבי חרשו חרישים. ושכינה תחתונה היא פרה אדמה - מצד החסד, שהוא דוגת אברהם, שנאמר בו (בראשית יז) הנהלך לפני והיה תמים. אשר אין בה מום - מצד העמוד האמצעי. אשר לא עלה עליה על - מצד שכינה עליונה שהיא חרות. במקום שהיא שולטת, והזר הקרב אין לו רשות לצד האחר לשלט, לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות, שהם מצד הגיהנום. (עד כאן רעיא מהימנא).

תמימה, מה זה תמימה? כמו ששנינו, שור תם ושור מועד. שור תם דין רפה. שור מועד דין קשה. גם כן תמימה דין רפה, גבורה תחתונה, זוהי תמימה. גבורה עליונה, זהו דין קשה, והיא יד החזקה תקיפה.

אשר אין בה מום, כמו שנאמר (שיר השירים ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בה. אשר לא עלה עליה על, על פתוב, כמו שנאמר (שמואל ב כג) ונאם הגבר הוקם על. מה הטעם? משום שהיא (שם ב) שלמי אמוני ישראל, ועליה לא היא, אלא עמה. אשר לא עלה עליה על, הינו שפתוב (עמוס ה) בתולת ישראל, (בראשית כד) בתולה ואיש לא ידעה.

ונתתם אותה אל אלעזר, מצותה בסגן, ופרשה. מה הטעם לו ולא לאהרן? אלא אהרן שושבין המלכה. ועוד, שאהרן לא בא מצד של טהור, אלא מצד קדוש, ומשום שזה בא לטהרה, לא נתן לו.

כל דבר בפרה זו היא בשבע, שבעה כבוסים וכו', והרי נתבאר. ועל כן כל מעשיה בשבע. בא

בשבת חרישה דשור, דאתמר (תהלים קכט) על גבי חרשו חורשים. ושכינתא תתאה, איהי פרה אדומה, מסטרא דגבורה. תמימה מסטרא דחסד, דאיהו דרגא דאברהם, דאתמר ביה (בראשית יז) הנהלך לפני והיה תמים. אשר אין בה מום, מסטרא דעמודא דאמצעייתא. אשר לא עלה עליה על, מסטרא דשכינתא עלאה, דאיהו חירו. באתר דאיהו שלטא, והזר הקרב לית רשו לסטרא אחרא לשלטאה. לא שטן, ולא משחית, ולא מלאך המות, דאינון מסטרא דגיהנום. (ע"כ רעיא מהימנא).

תמימה, מאי תמימה. כמה דתנינן, שור תם ושור מועד. שור תם דינא רפויא. שור מועד דינא קשיא. אוף הכא תמימה דינא רפויא, גבורה תתאה, דא היא תמימה. גבורה עלאה, דא היא דינא קשיא, והיא יד החזקה תקיפה.

אשר אין בה מום, כמה דאת אמר (שיר השירים ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בה. אשר לא עלה עליה על. על פתוב, כמה דאת אמר (שמואל ב כג) ונאם הגבר הוקם על. מאי טעמא. בגין דהיא שלומי אמוני ישראל, ועליה לאו היא אלא עמה. אשר לא עלה עליה על, היינו דכתיב, (עמוס ה) בתולת ישראל, (בראשית כד) בתולה ואיש לא ידעה.

ונתתם אותה אל אלעזר, מצוותה בסגן, ואוקמוה. מאי טעמא ליה ולא לאהרן. אלא אהרן שושביןא דמטרוניתא. ועוד דאהרן לא אתי מסטרא דטהור, אלא מסטרא דקדוש, ובגין דדא אתייה לטהרה, לא אתייהיב ליה.

כל מלה דהאי פרה, היא בשבע, ז' כבוסים וכו', והא אתמר, מאי טעמא. בגין דהיא שבע שני שמטה, ובת שבע אתקרי, ועל דא מה הטעם? משום שהיא שבע שני שמטה, ובת שבע נקראת, ועל כן כל מעשיה בשבע. בא

ויראה, כל מה שנעשה מפרה זו - בשביל לטהר, ולא לקדש. ואף על גב שנתנה לסגן, הוא לא שוחט ולא שורף, בשביל שלא ימצא דין בצדו, וכל שכן אהרן, שהוא בדרגה יותר משלמת, ולא צריך להמצא שם ולהזדמן לשם. פרה זו, כיון שנעשתה אפר, צריך לזרק בה עץ ארז ואזוב ושני תולעת, והרי אלה נאמרו. ואסף איש טהור, ולא קדוש. והניח מחוץ למחנה במקום טהור, שהרי טהור לא נקרא אלא מצד שמטמא בהתחלה.

סוד הכל, זה שכתוב למי נדה חטאת היא. משום שכל דינים התחתונים וכל אלו שבאים מצד הטמאה, כשיונקים מצד אחר ויושבים בדין, כמו שנאמר (ישעיה ד) מלאה דם הדשנה מחלב, אז כלם מתעוררים ומסתלקים ושורים בעולם. כיון שעושים מעשה זה שלמטה, וכל הדין הזה במקום זה של פרה זו, וזורקים עליה עץ ארז וגו', אז נחלש כחם, ובכל מקום ששורים נשברים ונחלשים ובורחים משם, שהרי כחם נראה כמו זה לגביהם, ואז לא שורים באדם, והוא נטהר.

ועל זה נקראים מי נדה, מים לטהר. כשהעולם שרוי בדין וצד הטמאה מתפשט בעולם, כאן נכללים כל מינים של טמאה וכל מיני טהרה, ומשום זה טמאה וטהרה כלל עליון בתורה, ובארונה החברים. אמר רבי שמעון, אלעזר, עשית שלא יאמרו החברים דבר אחריו.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קד) המשלח מעינים בנחלים וגו'. ישקו כל חיתו שדי וגו'. פסוקים אלו אמרם דוד המלך ברוח

כל עובדיו בשבע. תא חזי, כל מאי דאתעביד מהאי פרה, בגין לדכאה, ולא לקדשא, ואף על גב דאתייהיב לסגן, הוא לא שחיט ולא שריף, בגין דלא ישתכח דינא בסטרוי, וכל שכן אהרן דאיהו בדרגא שלים יתיר, דלא בעי לאשתכחא תמן, ולאזדמנא תמן.

האי פרה, כיון דאתעביד אפר, בעי למשדי ביה עץ ארז, ואזוב, ושני תולעת, והא אלין אתמרו. ואסף איש טהור, ולא קדוש. והניח מחוץ למחנה במקום טהור, דהא טהור לא אקרי, אלא מן סטרא דמסאב בקדמיתא. רוא דכלא, האי דכתיב למי נדה חטאת היא, בגין דכל דינין תתאין, וכל אינון דאתו מסטרא דמסאבא, כד איהו ינקא מסטרא אחרא, ויתיבת בדינא, כמה דאת אמר (ישעיה לד) מלאה דם הדשנה מחלב. כדן כלהו מתערי ומסתלקי ושראן בעלמא. כיון דעבדי האי עובדא דלתתא, וכל האי דינא באתר דא דהאי פרה, ורמאן עליה עץ (דף קפ"א ע"א) ארז וגו'. כדן אתחלש חילא דלהון, ובכל אתר דשראן אתברו ואתחלשו וערקין מניה, דהאי חילא דלהון אתחזי כגוונא דא לגבייהו, כדן לא שראן בבר נש, ואתדכי.

ועל דא אתקרי מי נדה, מיא לדכאה. כד עלמא שארי בדינא, וסטרא מסאבא אתפשט בעלמא, הכא אתפלילן כל זינין מסאבא, וכל זיני דכיו, ובגין כן טומאה וטהרה, כללא עלאה דאורייתא, ואוקמוה חבריאי. אמר רבי שמעון, אלעזר, עבדת דלא יימרון חבריאי מלה אבתרה.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קד) המשלח מעינים בנחלים וגו'. ישקו כל חיתו

שדי וגו'. הני קראי דוד מלכא ברוחא קדישא אמרן, ואית לאסתכלא

הקדש, ויש להסתפל בהם. בא וראה, בשעה שחכמה עליונה מפה בחקירות, אף על גב שהיא נסתרת בכל הצדדים, נפתח ושופע ממנה נהר אחד מלא (וממלא לשערים) בשערים עליונים.

במבוע ומקור של מים שממלא כלי גדול ממנו, ומשם נמשכים מבועים של נחלים ונהרות בכל צד - כף זה, בשביל דקיק אחד שלא נודע, מושף ושופע אותו נהר ששופע ויוצא וממלא לאותו נחל צמק, ומשם נמשכים מבועים ונחלים ומתמלאים ממנו. זהו שכתוב המשלח מעינים בנחלים וגו'. אלה נהרות עליוני קדש של אפרסמון וף, וכלם משקים כאחד מאותה נביעת הנחל העליון הקדוש שיוצא ושופע.

אחר כף, ישקו כל חיתו שדי, הינו שכתוב (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ארבעה ראשים אלה הם חיתו שדי, כלל כל אותן מרכבות וכל אותם חילות ששדי אחונה בהם. אל תקרי שדי אלא שדי, שהוא נוטל ומשלים את השם מיסוד העולם. ישברו פראים צמאם - אלה אותם שכתוב בהם (יחזקאל א)

והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים. מי החיה? אלא אלו חיתו שדי, ארבע הן, וכל אחת ואחת לצד אחד של העולם. ואותו שנקרא חיה, ואופנים מול כל אחד ואחד. ולא הולכים אלא מרוח אותה חיה שהולכת עליהם, וכאשר אלה משקים מאותה השקאה עליונה, כל שאר החילות האחרים משקים ומרוים ומשפרשים בשרשיהם, ונאחזים אלה באלה בדרגות ידועות. זהו

בהו. תא חזי, בשעתא דחכמתא עלאה בטש בגליפוי, אף על גב דהיא טמירא בכל סטריין, פתח ואתנגיד מניה חד נהרא, מליא (ג"א ומליא לתרעין) בתרעין עלאין.

במבועא ומקורא דמיא דמלי קוזפא רבא מניה, ומתמן אתמשכן מבועין דנחלין ונהריין בכל סטר, כף האי, בחד שביל דקיק דלא אתיידע, משיף ונגיד שהוא נהר דנגיד ונפיק, וממלי להווא נחלא עמיקא, ומתמן אתמשכאן מבועין ונחלין, ואתמליין מניה. הדא הוא דכתיב, המשלח מעינים בנחלים וגו'. אלין נהרי עלאי קדישא דאפרסמונא דכייא, וכלהו אתשקיין כחד מההוא נביעא דנחלא עלאה קדישא דנפיק ונגיד.

דבתר, ישקו כל חיתו שדי, היינו דכתיב, (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. הני ארבע ראשין, אלין אינון חיתו שדי, כללא דכל אינון משריין, וכל אינון חיילין, דאחידן בהו שדי, אל תקרי שדי, אלא שדי. דהוא נטיל, ואשלים שמא מיסודא דעלמא.

ישברו פראים צמאם, אלין אינון דכתיב בהו, (יחזקאל א) והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים, מאן חיה. אלא אלין חיתו שדי, ארבע אינון, וכל חד וחד לחד סטרא דעלמא. וההוא אקרי חיה, ואופנים לקביל כל חד וחד. ולא אזלין אלא מרוח דההיא חיה דאזיל עלייהו וכד אלין מתשקיין מההוא שקיו עלאה, כל שאר חיילין אחרנין אשתקיין, ואתרוון, ומשתרשן בשרשייהו, ואתאחדן אלין באלין, בדרגין ידיען. הדא

שפתיב עליהם עוף השמים ישפון וגו'. משקה הרים מעליותיו וגו' - אלו שאר דרגות עליונות.

אחר כל זה - מפרי מעשיך תשבע הארץ, (למטה, וכל העולמות וכו') ארץ עליונה קדושה. וכשהיא מתברכת, כל העולמות בשמחה, ומתברכים. וזה בשעה שנמצאות ברכות מהשקאת הנחל העמק של הכל.

ובשעה שהעולם יושב בדין, שברכות לא נמצאות לרדת בעולם, אז נטמא המקדש. (ובשעה שאין נמצאות ברכות לרדת למטה, אז העולם יושב בדין. ומצד שמאל מתעוררת רוח ומתפשט בעולם) וכמה חבילות של מזיקים נמצאים בעולם ושורים (בכמה מקומות) על בני אדם, ומטמאת אותם אותה הרוח, כמו בן אדם שגוע (בכר הרוח הזו) ורוח הטמאה שורה עליו. כך גם שורה, למי שיקרב אליו.

זהו שפתיב תסתיר פניך יפהלון וגו'. פסוק זה מהו אומר? אלא תסתיר פניך יפהלון, שהרי לא השקו להמצא ברכות לעולמות. תוסף רוחם יגועון, (לעורר) ומתעורר רוח אחר מצד שמאל, ורוח טמאה שורה על בני אדם, על אותם שמתו ומי שעומד עליהם ועל שאר בני אדם, מה רפואתם? זה שפתיב ואל עפרם ישובון. זה עפר שרפת החטאת (זה עפר המקדש שלמעלה) בשביל לטהר בו, והינו סוד (קהלת א) הכל היה מן העפר, ואפלו גלגל חמה.

לאחר שחזורים לעפר זה בשביל לטהר בו, נעכרת רוח הטמאה, ומתעוררת רוח אחרת קדושה ושורה בעולם. זהו שפתיב תשלח רוחך יבראון, יבראון ויבראו ברפואה עליונה של רוח אחרת. ותחדש פני אדמה, שהרי

הוא דכתיב, עליהם עוף השמים ישפון וגו'. משקה הרים מעליותיו וגו'. אליו שאר דרגין עליון.

לבתר כל דא, מפרי מעשיך תשבע הארץ, (כ"א לתתא וכל עלמין וכו') ארעא עלאה קדישא. וכד איהי מתברכא, כל עלמין פלהו חדאן, ומתברכאן. דא בשעתא דברכאן משתפחי, משקיו דנחלא עמיקא דכלא.

ובשעתא דעלמא יתיב בדינא דברכאן לא משתפחי לנחתא בעלמא, בדין

אסתאב מקדש (כ"א ובשעתא דברכאן לא משתפחי לנחתא בעלמא, בדין עלמא יתיב בדינא, ומסטרא דשמאלא רוחא אתער ואתפשט בעלמא) וכמה חבילי טריקין משתפחי בעלמא, ושראן (בכמה אתרי) על בני נשא, ומסאב ההוא רוחא להו, כבר נש דגוע (כ"א כבר האי רוח) ורוח מסאבא שריא עליה. הכי נמי שריא, למאן דיקרב בהדיה.

הדא הוא דכתיב, תסתיר פניך יפהלון וגו'. האי קרא מאי קא מיירי. אלא תסתיר פניך יפהלון, דהא לא אתשקיין לאשתפחא ברכאן לעלמין. תוסף רוחם יגועון, (נ"א לאתער) ואתער רוחא אתרא מסטרא שמאלא, ורוח מסאבא שריא על בני נשא, על אינון דמיתין, ומאן דקאים בהדיה, ועל שאר בני נשא, מאי אסוותא דלהון. הא דכתיב ואל עפרם ישובון. דא עפר שריפת החטאת, (כ"א דא עפר מקדשא דלעילא) בגין לאתדפא ביה. והיינו רזא (קהלת א) הכל היה מן העפר, ואפילו גלגל חמה. לבתר דמהדרין להאי עפר, בגין לאתדפא ביה, מתעבר רוחא מסאבא, ואתער רוחא אתרא קדישא, ושאריו בעלמא. הדא הוא דכתיב, תשלח רוחך יבראון, יבראון, ויתסון באסוותא עלאה, דרוחא אתרא.

וּתְחַדֵּשׁ פָּנֵי אֲדָמָה, דְּהָא אֲתַדְבִּיאַת, (אֲתַתָּא לְבַעֲלָהּ) וּחֲדָתוּתִי דְּסִיְהָרָא אֲשַׁתְּכַח, וְעֲלָמִין בְּלָהוּ מִתְּפָרְכָּאן. וְכַפָּא חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֹוֹן עֵיטָא, דְּכָלָא אֲסוּוֹתָא, בְּגִין דִּיזְכּוֹן לַחֲיֵי עֲלָמָא דְאַתִּי, וְיִשְׁתַּכְּחוּ דְּכִיין בְּהָאֵי עֲלָמָא, קְדִישִׁין לְעֲלָמָא דְאַתִּי, עַלִּייהוּ כְּתִיב (יחזקאל לו') וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְטְהִירְתֶּם. (דף קפ"א ע"ב).

וַיֵּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבֵּר צִין וְגו'. (במדבר כ') רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲמַאי פִּרְשָׁתָא דְפָרָה, סְמִיכָה לְמִיתַת מְרִים. הָא אוּקְמוּהָ. אֲלֵא כִּיּוֹן (ס"א כְּמָה) דְּאַתְעֵבִיד דִּינָא בְּהָאֵי פָרָה, לְדַכָּא לְמִסְאָבִי, אֲתַעֲבִיד דִּינָא בְּמְרִים, לְדַכָּא עֲלָמָא, וְאַסְתַּלְקַת מִן עֲלָמָא. כִּיּוֹן דְּאַסְתַּלְקַת מְרִים, אֲסַתְּלַק הֵהוּא בָּאֵר, דְּהוּא אֲזִיל עִמָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּמִדְבָּרָא וְאַסְתַּלַּק בִּירָא בְּכָלָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב וְאַתָּה בֶן אָדָם שָׂא קִינָא עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי עָלָה בְּלַחֲוֹדְהָא, לֹא. אֲלֵא בְּגִין דְּכָלָא אֲתַפֵּר בְּגִינָה. בְּגִינָה אֲתַפֵּר יְמִינָא אֲבַתְרָה, דְּהוּא מְקָרֵב לָהּ גְּבִי גּוּפָא. וְגוּפָא דְּאִיהוּ שְׂמִשָּׂא, אֲתַחֲשֵׁף בְּגִינָה. וְדָא הוּא רְזָא דְּכְתִיב, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינִי וְעֲנִי. גּוּפָא (ס"א בְּגִינָה דְּכְתִיב, (ישעיה יג) חֲשֹׁף הַשָּׁמַשׁ בְּצִאתוֹ וּבְכִיב) דְּכְתִיב, (ישעיה נ) אֲלַבִּישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת, דְּהָא שְׂמִשָּׂא אֲתַחֲשֵׁף בְּגִינָה. כְּגוּוֹנָא דָּא וְתַמַּת שָׁם מְרִים וְגו'.

וְרָא הֵיךְ מִיָּם לַעֲדָה, (במדבר כ') דְּהָא אֲסַתְּלַק בִּירָא דְּעִילָא וְתַתָּא לְבַתָּר אֲתַפֵּר יְמִינָא, דְּכְתִיב יֶאֱסֹף אֶהְרֵן אֶל עַמּוּ. וְלְבַתָּר אֲתַחֲשֵׁף שְׂמִשָּׂא, דְּכְתִיב, (דברים לב) וַיִּמַּת בְּהָר וְגו'. וְהָאֵסֹף אֶל עַמָּךְ וְגו'. הָא דְּרוּעָא יְמִינָא אֲתַפֵּר, וְגוּפָא דְּאִיהוּ שְׂמִשָּׂא אֲתַחֲשֵׁף.

נְטִירָה (אֲשָׁה לְבַעֲלָהּ), וְחֲדוּשׁ הַלְבָּנָה נִמְצָא, וְכָל הָעוֹלָמוֹת מִתְּפָרְכִּים. אֲשָׁרֵי חֵלֶק יִשְׂרָאֵל שֶׁהָקֵדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם עֲצָה שְׂכָלָה רְפוּאָה כְּדֵי שִׁיזְכּוּ לַחֲיֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְיִמְצְאוּ טְהוֹרִים בְּעוֹלָם הַהוּא, קְדוּשִׁים לְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (יחזקאל לו') וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְטְהִירְתֶּם.

וַיֵּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבֵּר צִין וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לָמָּה פִּרְשַׁת פָּרָה סְמוּכָה לְמִיתַת מְרִים, הָרִי פִּרְשִׁיהָ. אֲלֵא כִּיּוֹן (כְּמוֹ) שֶׁנַּעֲשֶׂה הַדִּין בְּפָרָה זֹו לְטַהַר הַטְּמֵאִים, נַעֲשֶׂה דִין בְּמְרִים לְטַהַר הָעוֹלָם, וְהַסְתַּלְקָה מִהָעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁהַסְתַּלְקָה מְרִים, הַסְתַּלְקָה אוֹתָהּ בָּאֵר שֶׁהִיָּתָה הוֹלֶכֶת עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, וְהַסְתַּלְקָה הַבָּאֵר בְּכָל.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב וְאַתָּה בֶן אָדָם שָׂא קִינָה עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְכִי עָלָה לְבָדָה? לֹא. אֲלֵא מִשּׁוּם שֶׁכָּל נִשְׁבֵּר בְּגִלְלָהּ. בְּגִלְלָהּ נִשְׁבֵּר הַיָּמִין אַחֲרֶיהָ, שֶׁהִיא מְקֻרְבָה לַגּוּף. וְהַגּוּף, שֶׁהוּא שְׂמִשׁ, נִחֲשֵׁף בְּגִלְלָהּ, וְזֵהוּ שְׂכָתוּב (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינִי וְעֲנִי. גּוּף, (בְּגִלְלָהּ, שְׂכָתוּב (ישעיה יג) חֲשֹׁף הַשָּׁמַשׁ בְּצִאתוֹ, וְכְתוּב) שְׂכָתוּב (ישעיה נ) אֲלַבִּישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת, שֶׁהָרִי הַשָּׁמַשׁ נִחֲשֵׁף בְּגִלְלָהּ. כְּמוֹ זֶה, וְתַמַּת שָׁם מְרִים וְגו'.

וְרָא הֵיךְ מִיָּם לַעֲדָה, שֶׁהָרִי הַסְתַּלְקָה הַבָּאֵר שְׂלַמְעֵלָה וְשְׁלַמְטָה, אַחֵר כֶּף נִשְׁבֵּר הַיָּמִין, שְׂכָתוּב יֶאֱסֹף אֶהְרֵן אֶל עַמּוּ. וְאַחֵר כֶּף נִחֲשֵׁף הַשָּׁמַשׁ, שְׂכָתוּב (דברים לב) וַיִּמַּת בְּהָר וְגו'. וְהָאֵסֹף אֶל עַמָּךְ וְגו'. הָרִי זֵרוּעַ יָמִין נִשְׁבֵּרָה, וְהַגּוּף, שֶׁהוּא שְׂמִשׁ, נִחֲשֵׁף.

ובא וראה, לא נמצא דור בעולם
כמו הדור שעמד משה בעולם,
ואהרן ומרים. ואם תאמר בימי
שלמה גם כן - לא! שהרי בימי
שלמה שלטה הלכנה, והשמש
התפנסה. ובימי משה התפנסה
הלכנה ושלט השמש.

שרשה אחים היו: משה, אהרן
ומרים, כמו שנאמר (מיכה ו)
ואשלח לפניך את משה אהרן
ומרים. מרים - לכנה. משה -
שמש. אהרן - זרוע זמין. חור -
זרוע שמאל. ויש אומרים נחשון
בן עמינדב. בהתחלה מתה מרים
- הסתלקה הלכנה והסתלקה
הבאר. אחר כך נשברה זרוע זמין
שמקרכת תמיד את הלכנה
באחיה ובשמחה, ועל זה כתוב
(שמות טו) ותקח מרים הנביאה
אחות אהרן. אחות אהרן בודאי,
שהיא זרוע שמקרכת באחדות
ובאחיה עם הגוף.

אחר כך התפנס השמש ונחשף,
כמו שאמרנו שכתוב (במדבר כו)
ונאספת [והאסף] אל עמיד גם
אתה וגו'. אשרי חלקם של משה,
אהרן ומרים שנמצאו בעולם.
בימי שלמה שלטה הלכנה
בתקוניה ונראתה בעולם,
והתקיים שלמה בחכמת האור
שלה ושלט בעולם. כיון
שהלכנה ירדה בעונותיו, נפגם
יום אחר יום, עד שנמצא בקרן
מערבית ולא יותר, ונתן שבט
אחד לבנו. אשרי חלקו של משה
נביא הנאמן.

כתוב (קהלת א) וזרח השמש ובא
השמש וגו'. פסוק זה בארנו.
אבל וזרח השמש, פשיצאו
ישראל ממצרים, שהאיר השמש
ולא הלכנה. ואל מקומו שואף
וגו'. הרי כתוב ובא השמש,
במדבר, עם שאר מתי מדבר. כיון
שנכנס השמש, לאיזה מקום

ותא חזי, לא אשתכח דרא בעלמא, כדרא
דמשה קיימא בעלמא, ואהרן ומרים.
ואי תימא ביומוי דשלמה הכי נמי, לאו. דהא
ביומוי דשלמה שליט סיהרא, ושמשא
אתפניש. וביומוי דמשה, אתפניש סיהרא,
ושמשא שליטא.

תלת אחין הוו: משה, אהרן, ומרים. כמה
דאת אמר (מיכה ו) ואשלח לפניך את משה
אהרן ומרים. מרים, סיהרא. משה, שמשא.
אהרן, דרועא זמין. חור, דרועא שמאלא.
ואמרי לה, נחשון בן עמינדב. בקדמיתא מיתת
מרים, אסתלקת סיהרא, אסתלק באר. לבתר
אתפר דרועא זמין, דמקרב תדיר סיהרא,
באחוא, בחידו. ועל דא כתיב, (שמות טו) ותקח
מרים הנביאה אחות אהרן. אחות אהרן ודאי,
דאיהו דרועא, דמקרב לה באחדותא, באחיה
עם גופא.

לבתר אתפניש שמשא ואתחשף, כמה
דאוקימנא דכתיב והאסף אל עמיד
גם אתה וגו'. זפאה חולקיהון דמשה אהרן
ומרים, דאשתכחו בעלמא. ביומוי דשלמה,
שליטא סיהרא, בתקוניהא, ואתחזי בעלמא.
ואתקיים שלמה בחכמתא דנהירו דילה,
ושליט בעלמא. כיון דסיהרא נחתא בחובוי,
אתפגים יומא בתר יומא, עד דאשתכח בקרן
מערבית, ולא יתיר, ואתייב שבטא חד
לבריה. זפאה חולקא דמשה נביאה מהימנא.
בתיב (קהלת א) וזרח השמש ובא השמש וגו'.

האי קרא אוקימנא. אבל וזרח השמש,
כד נפקו ישראל ממצרים, דנהיר שמשא ולא
סיהרא. ואל מקומו שואף וגו', הא כתיב ובא
השמש, במדברא, עם שאר מתי מדברא. כיון
דעאל שמשא, לאן אתר אתפניש. אל מקומו,

התפנס? אל מקומו, בשביל להאיר ללכנה. זהו שכתוב שואף זורח הוא שם. שאף על גב שהתפנס, זורח הוא שם ודאי. שהרי לא מוארת הלכנה אלא מאור השמש. וזהו סוד הכתוב (דברים לא) הנך שוכב עם אבותיך וקם. אף על גב שתתפנס, הנך קם להאיר ללכנה (ועליה דא יהושע).

כך הוא משה ועליה כתיב האי קרא, (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'. מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'. זה יהושע שהשתדל להוריש ארץ ישראל, ולא זכה להשלים ללכנה כראוי, שהרי הוא עמל בישראל תחת השמש, תחת משה. בא וראה, אוי לאותה בושא, אוי לאותה כלמה, משום שעבד ולא לקח מקומו ממש, אלא תחת השמש, ולא היה לו אור משלו, אלא אור שהאיר לו. ואם כך מהו שבחו, הואיל ולא השלים לכאן ולכאן?

ובבבא מקום שאמר שלמה תחת השמש, על דרגתו אמר. (קהלת ה) ראיתי תחת השמש. (שם א) ועוד ראיתי תחת השמש. (שם ט) שבתי וראה תחת השמש. וכן כלם. ומשום דרגתו אמר, וזהו סוד הדבר בודאי.

רבי שמעון אמר, ודאי מי שנוטל סם המות לבדו, עליו כתוב (שם א) בכל עמלו שיעמל תחת השמש ודאי. ומי הוא תחת השמש? הוי אומר זו הלכנה. ומי שאוחז הלכנה בלי השמש, עמלו תחת השמש ודאי. וזהו החטא הקדמון של העולם. ועל זה מה יתרון לאדם בכל עמלו, לאדם הראשון, וכן לכל מי שבא אחריו שחטאו במקום זה.

הורף אל דרום וסוכב אל צפון, הינו שכתוב (דברים ג) מימינו אש

בגין לאנהרא לסיהרא. הדיא הוא דכתיב שואף זורח הוא שם. דאף על גב דאתפניש, זורח הוא שם ודאי. דהא לא אנהיר סיהרא, אלא מנהורא דשמשא. ודיא הוא רזא דכתיב, (דברים לא) הנך שוכב עם אבותיך וקם. אף על גב דתתפניש, הנך קיים לאנהרא לסיהרא. (ועליה דא יהושע).

כך הוא משה ועליה כתיב האי קרא, (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'. מה יתרון לאדם בכל עמלו, דא יהושע, דאשתדל לאחסנא ארעא דישראל, ולא זכה לאשלמא לסיהרא כדקא נאות, דהא איהו אעמל בהו בישראל, תחת השמש תחותיה דמשה. תא חזי, ווי לההוא כסופא, ווי לההוא כלימה, בגין דפלה, ולא נטל אתריה ממש, אלא תחות שמשא, ולא הוה ליה נהירו מדיליה, אלא נהירו דנהיר ליה. ואי הכי, מאי תושבחתא הוה ליה, הואיל ולא אשלים להכא ולהכא. ובבבא אתר דאמר שלמה תחת השמש, על דרגא דיליה קאמר. (קהלת ה) ראיתי תחת השמש. (קהלת ג) ועוד ראיתי תחת השמש. (קהלת ט) שבתי וראה (דף קפ"ב ע"א) תחת השמש. וכן פלהו. ובגין דרגא דיליה קאמר. ודיא הוא רזא דמלה ודאי.

רבי שמעון אמר, ודאי מאן דנטיל סמא דמותא בלחודוי, עליה כתיב בכל עמלו שיעמול תחת השמש ודאי. ומאן הוא תחת השמש. הוי אימא דא סיהרא. ומאן דאחיד סיהרא בלא שמשא, עמלו תחת השמש ודאי. ודיא הוא חוכא קדמאה דעלמא. ועל דא מה יתרון לאדם בכל עמלו, לאדם קדמאה, וכן לכלהו דאתיין בתריה, דחבו באתר דא. הורף אל דרום וסוכב אל צפון, היינו דכתיב,

(דברים לג) מימינו אש דת למו. ימינו, זה דרום.

אש דת, דא צפון. ודא כליל בדא.

סובב סובב הולך הרוח, האי קרא קשיא, סובב סובב הולך השמש מיבעי ליה,

מאי הולך הרוח. מאן רוחא דא, דא הוא תחת

השמש, דאקרי רוח הקדש. ודא (הוא) רוח הולך

וסובב לאלין תריין סטריין לאתחברא בגופא.

ועל דא כתיב הרוח, ההוא דאשתמודע השמש

סתם, דאשתמודע (ס"א לאתחברא בגופא דאיהו שמשא תהוא

דאשתמודע) חולקא דישראל.

ועל סביבותיו שב הרוח, מאן סביבותיו. אלין

אבהן, דאינון רתיכא קדישא, ואינון תלת,

ודוד וד' רוחי דאתחברן בהו (ס"י ודא רוחא דאתחברא

בהו) (ס"א ודוד דא הוא רוחא רביעאה, דאתחבר בהו) הא אינון

רתיכא קדישא שלימתא, ועל דא כתיב, (תהלים

קייח) אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

בגין דכל מלוי דשלמה מלפא סתימין בלהו

בחכמתא, וכלהו לגו בגו דהיכלא

קדישא, ובני נשא לא מסתפלי בהו, וחמאן

מלוי כמלין דבר נש אחרא. אי הכי, מה שבחא

הוא לשלמה מלפא בחכמתיה, משאר בני

נשא. אלא ודאי כל מלה ומלה דשלמה מלפא

סתיים בחכמתא.

פתח ואמר, (קהלת ז) טובה חכמה עם נחלה ויותר

לרואי השמש, אי לאו דהא אתגלייא

מלה דא, לא (שמענא ולא) ידענא מאי קאמר. טובה

חכמה, דא היא חכמה, דהיא תחת השמש,

(ס"א לבנרס"א) בורס"א מתתקנא ליה. טובה חכמה

עם נחלה, יאה ושיפירא כד איהי שרייא עמהון

דישראל, דאינון נחלה ועדכא דילה,

לאתקשרא בה.

אבר תושבחתא יתיר לרואי השמש, לאינון

דזכו לאתחברא בשמשא, ולאיתקשרא

דת למו. ימינו - זה דרום. אש

דת - זה צפון. וזה כלול בזה.

סובב סובב הולך הרוח. פסוק זה

קשה. סובב סובב השמש היה לו

לכתב, מה זה הולך הרוח? מי

רוח זו? זהו תחת השמש, שנקרא

רוח הקדש. וזה (הוא) רוח שהולך

וסובב לאותם שני צדדים

להתחבר בגוף, ועל זה כתיב

הרוח, אותו שנודע השמש סתם,

שנודע (להתחבר בגוף שהוא השמש, אותו

שנודע) חלק ישראל.

ועל סביבותיו שב הרוח. מי זה

סביבותיו? אלו האבות, שהם

מרפכה קדושה, והם שלשה,

ודוד וארבעה רוחות שהתחברו

בהם (ס"י וזהו רוח שהתחבר בהם) (ודוד הוא

רוח רביעי שהתחבר בהם), הרי הם

מרפכה קדושה שלמה. ועל זה

כתיב (תהלים קיח) אכן מאסו הבונים

היתה לראש פנה.

משום שכל דברי שלמה המלך

נסתרים כלם בחכמה, וכלם פנים

פנימה של היכל הקדוש, ובני

אדם לא מסתפלים בהם, ורואים

דבריו כדברי אדם אחר. אם כן,

מהו השבח לשלמה המלך

בחכמתו משאר בני אדם? אלא

ודאי כל דבר ודבר של שלמה

המלך נסתר בחכמה.

פתח ואמר, (קהלת ז) טובה חכמה

עם נחלה ויתר לראי השמש. אם

לא התגלה דבר זה, לא (שמענא ולא)

ידענו מה אמר. טובה חכמה -

זוהי חכמה שהיא תחת השמש,

(לבסא) כסא מתקנת לו. טובה

חכמה עם נחלה, יפה ונאה

כשהיא שורה עם ישראל, שהם

נחלתה וחלקה להתקשר בה.

אבר שבח יתיר לראי השמש,

לאותם שזכו להתחבר בשמש

ולהתקשר בו, שהרי אחוז בעץ

ביה, דהא אחיד באילנא

החיים, ומי שאותו בו, אותו
כפל, בחיי העולם הזה ובחיי
העולם הבא. וזהו שכתוב (שם)
ויתרון דעת החכמה תחיה
בעליה. מה זה ויתרון דעת? זה
עץ החיים. יתרונו מהו? החכמה
ודאי, שהרי תורה יוצאת מחכמה
עליונה.

עוד טובה חכמה עם נחלה -
טובה חכמה ודאי עם נחלה, זה
צדיק העולם שהוא אור השמש,
שהרי שתי דרגות אלו יושבות
באחד, וזהו יפין, אבל ויתר לראי
השמש, לאותם שגאחזים
בשמש, חזק הכל, שבח הכל.

וזהו דעת, עץ החיים, והרי
פרשוהו, (משלי יט) בלא דעת נפש
לא טוב. איזו נפש? זו נפש טובה
של דוד המלך, וזו החכמה
שאמרנו. ומשום זה ויתרון דעת
החכמה, שמשם נשרש עץ ונגטע
לכל הצדדים, וכן לכל אלו
שאחזים בעץ הזה. ועל זה
שלמה המלך לא נמצא אלא
באותה דרגה שלו, ומשם ידע
הכל, והיה אומר: עוד ראיתי
תחת השמש, ושכתי וראיתי וגו'.
וכן כלם. אשרי אותם צדיקים
שמשפדלים בתורה ויודעים
דרכי המלך הקדוש ונסתרות
עליונים שגנוזים בתורה, שכתוב
(הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וגו'.

ואם אהרן אל עמיו וגו'. רבי
חייא פתח, (קהלת ד) ושבח אני את
המתים שכבר מתו וגו'. פסוק זה
נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל
מעשי הקדוש ברוך הוא בדין
ואמת, ואין מי שיקשה כנגדו
וימחה בידו ויאמר לו מה אתה
עושה, וכרצונו עושה הכל.

ושבח אני את המתים. וכי שלמה
המלך משבח את המתים יותר

דחיי, ומאן דאחיד ביה, בכלא אחיד, בחיין
דהאי עלמא, ובחיי דעלמא דאתי, ודא הוא
דכתיב, (קהלת ו) ויתרון דעת החכמה תחיה
בעליה. מאי ויתרון דעת. דא אילנא דחיי.
יתרון דיליה מהו, החכמה ודאי, דהא תורה,
מחכמה עלאה נפקא.

תו טובה חכמה עם נחלה, טובה חכמה, ודאי
עם נחלה, דא צדיקא דעלמא, דאיהו
נהורא דשמשא, דהא תרין דרגין אלין פחדא
יתבי, ודא הוא שפירו דלהון, אבל ויתר
לרואי השמש, לאינון דמתאחדין בשמשא,
תוקפא דכלא, שבחא דכלא.

ודא הוא דעת, אילנא דחייא, והא אוקמוה
(משלי יט) גם בלא דעת נפש לא טוב. מאן
נפש. דא נפש טוב דדוד מלכא. ודא חכמה
דקאמרן. ובגיגי כד ויתרון דעת החכמה,
דמתפמן אשתרשא אילנא ואתנטע לכל סטריין,
וכן לכל אינון דאחידן ביה בהאי אילנא, ועל
דא שלמה מלכא לא אשתכח אלא בההוא
דרגא דיליה, ומתפמן ידע כלא, והיה אומר עוד
ראיתי תחת השמש, ושכתי וראיתי וגו'. וכן
פלהו. זכאין אינון צדיקייא, דמשפדלי
באורייתא, וידעין אורחוי דמלכא קדישא,
וסתימין עלאין דגניזין באורייתא, דכתיב, (הושע
יד) כי ישרים דרכי יי וגו'. (חסר).

ואם אהרן אל עמיו וגו'. (במדבר כ) רבי חייא
פתח, (קהלת ד) ושבח אני את המתים
שכבר מתו וגו'. האי קרא אתמר ואוקמוה.
תא חזי, כל עובדוי דקודשא בריך הוא, בדינא
וקשוט, ולית מאן דאקשי לקבליה, וימחי
בידיה, ויימר ליה מה עבדת, וכרעותיה עבד
בכלא.

ושבח אני (דף קפ"ב ע"ב) את המתים. וכי שלמה מלכא משבח למתייא יתיר

מהחיים? והרי לא נקרא חי אלא מי שהוא בדרך אמת בעולם הזה, כמו שנאמר (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי, והרי פרשוהו החכמים, ורשע שלא הולך בדרך אמת נקרא מת, והוא משבח את המתים מהחיים?

א"א ודאי כל דברי שלמה המלך בחכמה נאמרו, והרי נתבאר. ושבח אני את המתים, אלו לא כתוב יותר, הייתי אומר כן. אבל פיון שכתוב שפבר מתו, נמצא דבר אחר בחכמה. שפבר מתו - זמן אחר הסתלקו מהעולם, והתפתחו בעפר, (שהודמן הממנה עליו ומת בחי עולם כדי שיתתקן) (שהודמן עליו ושב בעולם הזה כדי שיתתקן) (הממנה עליו ומת בעולם הזה ונתקן בעפר כדי שיתתקן במקום שישלם זמנו - מת הוא ודאי, זהו שבח משאר מתי העולם. אם תאמר לא ידון פעם אחרת באותו עולם, הרי כתוב לא תקום וגו') לאחר שנשלם זמנו - מת, ודאי הוא שבח משאר מתי העולם. אם תאמר לא ידון פעם אחרת באותו עולם, שכתוב לא תקום פעמים צרה) כל שפן שזה קבל ענש פעם ופעמים, וזה ודאי מקומו נתקן בשבח יותר מאותם חיים שעדיין לא קבלו ענשם.

ועל זה כתוב ושבח אני את המתים שפבר מתו, דוקא. אלה אותם חיים, ונקראים מתים. מה הטעם נקראים מתים? משום שהרי טעמו טעם המות. ואף על גב שעומדים בעולם הזה, הם מתים, ומבין המתים חזרו, ועוד על מעשים ראשונים עומדים לתקון, ונקראים מתים. מן החיים אשר המה חיים - שעוד לא טעמו טעם מות ולא קבלו ענשם, ולא יודעים אם זכאים באותו העולם ואם לא.

בא וראה, צדיקים שזוכים להתקשר בצרור החיים, הם זכאים לראות בכבוד המלך

מן חייא, והא לא אקרי חי אלא מאן דאיהו בארז קשוט בהאי עלמא, כמה דאת אמר (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי, והא אוקמוה חברייא, ורשע דלא אזיל בארז קשוט אקרי מת, ואיהו משבח למתים מן החיים.

א"א, ודאי כל מלוי דשלמה מלכא, בחכמתא אתמרו, והא אתמר, ושבח אני את המתים, אילו לא פתיב יתיר, הוה אמינא הכי, אבל פיון דכתיב שפבר מתו, אשתבח מלה אחרא בחכמתא. שפבר מתו: זמנא אחרא אסתלקו מן עלמא, ואתתקן בעפרא, (דאודמנא די ממנא עליה ומית בחי עלמא דגנין דיתתקן) (ס"א דאודמנא עליה ותב בהאי עלמא בגין דיתתקן) (ס"א דממנא עליה ומית בהאי עלמא ואתתקן בעפרא בגין דיתתקן באחר דישתלים זמניה מת הא ודאי דא הוא שפבר משאר מתי עלמא אי תיקא אתדן זמנא אחרא בההוא עלמא הא כתיב לא תקום וגו') בטר דאשתלים זמניה מית ודאי הוא שפבר משאר מתי עלמא. אי תיקא לא אתדן זמנא אחרא בההוא עלמא, דכתיב לא תקום פעמים צרה) כל שפן דהא קביל עונשא זמנא ותרין, ודא ודאי, אתתקן בשפבר יתיר מאינון חיי, דעד לא קבילו עונשא.

ועל דא כתיב ושבח אני את המתים שפבר מתו, דייקא, אלין אינון חייין, ואקרוין מתים. מאי טעמא אקרוין מתים, בגין דהא טעמו טעמא דמותא, ואף על גב דקיימי בהאי עלמא, מתים אינון, ומבין מתיא אהדרו. ועוד על עובדין קדמאין קיימין לאתקנא, ואקרוין מתים. מן החיים אשר המה חיים, דעד לא טעמו טעמא דמותא, ולא קבילו עונשיהו, ולא ידעי אי זכאן בההוא עלמא ואי לאו.

תא חזי, זכאין דזכאן לאתקשרא בצרורא דחיי, אינון זכאין למחמי ביקרא דמלכא עלאה קדישא, כמה דאת אמר, (תהלים כו) לחיות

העליון הקדוש, כמו שנאמר (תהלים כו) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. ואותם מדוריהם יותר ועליון מכל אותם מלאכים קדושים וכל דרגותיהם. שהרי אותו מקום (חדות) עליון לא זוכים עליונים ותחתונים לראותו. זהו שכתוב (ישעיה טד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

ואותם שלא זוכים לעלות כל כך כאותם אלה, (מקום יש וכו') מקומות יש להם למטה כפי דרכיהם, ואלה לא זוכים לאותו מקום ולראות כפי שרואים אלו שלמעלה, ואלה עומדים בקיום של עדן הפתוח ולא יותר. ואם תאמר, מה זה עדן פתוח? אלא זה עדן שנקרא חכמה תחתונה, וזה עומד על גן שבארץ, והשגחת עדן זה עליו (ולא יותר), ואלה עומדים בגן זה ונהנים מעדן זה.

מה בין עדן פתוח לעליון? (קהלת א) פיתרון האור מן החשך. עדן פתוח נקרא עדן נקבה, עדן עליון נקרא עדן זכר, עליו פתוח עין לא ראתה אלהים זולתך. עדן פתוח זה נקרא גן לעדן שלמעלה, וגן זה נקרא עדן לגן שלמטה. ואלה שנמצאים בגן הפתוח נהנים מהעדן הזה שעליהם בכל שבת ושבת ובכל חדש וחדש. זהו שכתוב (ישעיה טו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.

ועל אלה אמר שלמה, מן החיים אשר המה חיים עדנה. שהרי אלה בדרגה עליונה יותר מהם. מי אלו? אלו שפבר מתו וקבלו ענש פעמים, ואלה נקראים כסף מזקק, שנכנס לאש פעמים ושנים, ויוצא ממנו זהב, והתברר והתנקה. וטוב משניהם לרדת למטה, שהרי עומד בעמדו

בנעם יי ולבקר בהיכלו. ואינון מדורהו, יתיר ועלמה מכל אינון מלאכין קדישין, וכל דרגין דלהו. דהא ההוא אתרא (ס"א חרות) עלמה, לא זכאין עלאין ותתאין למחמי ליה, הדא הוא דכתיב, (ישעיה טד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

ואינון דלא זכאין לסלקא כל כך פאינון, (ס"א דוכתא, אית וכו') דוכתייא אית לון לתתא כפום אורחיהו, ואלין לא זכאין לההוא אתר, ולמחמי כמה דחמאן אינון דלעילא, ואלין קיימי בקיומא דעדן תתא ולא יתיר. ואי תימא מאן עדן תתא. אלא דא עדן דאקרי חכמה תתא, ודא קיימא על גן דבארעא, ואשגחותא דהאי עדן עליה (ולא יתיר), ואלין קיימי בהאי גן, ואתהנון מעדן דא.

מאי בין עדן תתא לעלמה. פיתרון האור מן החשך, עדן תתא, אקרי עדנא נוקבא. עדן עלמה, אקרי עדן דכר, עליה פתיב עין לא ראתה אלהים זולתך. האי עדן תתא, אקרי גן לעדן דלעילא, והאי גן אקרי עדן, לגן דלתתא. ואלין דמשפתי בגן תתא, אתהנון מהאי עדן דעליהו, בכל שבת ושבת, ובכל ירחא וירחא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה טו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.

ועל אלין אמר שלמה, מן החיים אשר המה חיים עדנה, דהא אלין בדרגא עלמה יתיר מניהו. מאן אינון. אינון שפבר מתו, וקבילו עונשא תרי זמני, ואלין אקרון כסף מזוקק, דעאל לנורא זמנין ותריין, ונפיק מניה זהבא, ואתברר ואתנקי. (קהלת ד) וטוב משניהם את אשר עדן לא היה. ההוא רוחא דקאים לעילא, ואתעכב לנחתא לתתא, דהאי קאים בקיומיה,

את אשר עדן לא היה - אותה רוח שעומדת למעלה והתעכבה

ואין לו לקבל ענש, ויש לו מזון מאותו מזון עליון שלמעלה למעלה.

טוב מכלם מי שלא התפרש ולא התגלה וכל דבריו בנסתר הם, זהו זכאי חסיד ששמר מצוות התורה וקימן, והשתדל בתורה יומם ולילה. זה נאחז ונהנה בדרגה עליונה על כל שאר בני אדם, וכלם נאחזים (נכרים) מחפתו. בא וראה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה יאסף אהרן אל עמיו, נחלש כחו, וידע שגשברה זרועו הימנית, והודעו כל גופו. כיון שאמר קח את אהרן ואת אלעזר בנו, אמר לו הקדוש ברוך הוא: משה, הרי זרוע אחת הלויית לך (זמנתי לך), והפשט את אהרן וגו', ואהרן יאסף, הרי אלעזר יהיה אצלך בזמן (כיון) זה תחת אביו. ועם כל זה לא השלים מקום באותו זמן כאביו, שהרי ענני הכבוד הסתלקו, ולא חזרו אלא בזכות משה, ולא בזכות אלעזר.

ויעש משה כאשר צוה וגו'. למה לעיני כל העדה? אלא משום שאהרן היה אהוב העם יותר מהכל, ולא יאמרו שזה נמשך על ידי משה. ומשה משך לאהרן בדברים עד שעלו להר, וכל ישראל היו רואים בשעה שהפשיט משה לבושי אהרן והלבישם לאלעזר.

מה הטעם משה (ולא אהרן)? אלא משה הלבישם את אהרן כשעלה לכהנה, זהו שכתוב וילבש משה את אהרן את בגדיו, וכתוב (ויקרא ח) וילבש אתו את המעיל. כעת משה הוריד ממנו מה שנתן לו, והקדוש ברוך הוא הוריד ממנו מה שנתן לו, ושניהם הפשיטו

ולית ליה לקבלא עונשא, ואית ליה מזונא מההוא מזונא (דף קפ"ג ע"א) עלאה דלעילא לעילא.

טב מפלהו, מאן דלא אתפרש, ולא אתגלייא, וכל מלוי בסתימא אינון. דא הוא זכאה חסידא, דנטר פקודי אורייתא, וקיים לון, ואשתדל באורייתא יממא ולילי. דא אתאחיד, ואתהני בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא, וכלהו אתאחדן (כ"א אתוקדן) מחופה דהאי.

הא חזי, בשעתא דאמר קדשא בריך הוא למשה יאסף אהרן אל עמיו, אתחלש חילא דיליה, וידע דהא אתפר דרועא ימינא דיליה, ואזדעזעא כל גופיה, כיון דאמר קח את אהרן ואת אלעזר בנו, אמר ליה קדשא בריך הוא, משה, הא דרועא אחרא אוזיפנא לך (זמנתי לך), והפשט את אהרן וגו', ואהרן יאסף, הא אלעזר יהא לגבך, זמנא (כ"א ימינא) דא תחות אבוי. ועם כל דא לא אשלים אתר ביהוה זמנא כאבוי, דהא ענני יקר אסתלקו, ולא אהדרו אלא בזכותא דמשה, ולא בזכותא דאלעזר.

ויעש משה כאשר צוה וגו'. (במדבר כ) אמאי לעיני כל העדה. אלא, בגין דאהרן הוה רחימא דעמא, יתיר מפלא, ולא יימרון דהא אתנגיד על ידא דמשה. ומשה משיך לאהרן במלין, עד דסליקו לטורא, וכל ישראל הוו חמאן, בשעתא דאפשיט משה לבושי דאהרן, ואלביש לון לאלעזר.

מאי טעמא משה (כ"א ולא אהרן). אלא משה אלבשינון לאהרן פד סליק לכהנא, דהא הוא דכתיב וילבש משה את אהרן את בגדיו, וכתיב (ויקרא ח) וילבש אתו את המעיל.

השתא. משה אעדי מניה, מה דיהב ליה. וקודשא בריך הוא אעדי מניה,

את אהרן מהפל, ומשה הוריד מבחוץ, והקדוש ברוך הוא מבפנים. ועד שמשה הוריד, הקדוש ברוך הוא לא הוריד. אשרי חלקו של משה.

אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם. התקין הקדוש ברוך הוא לאהרן מטה ומנורת זהב שמאירה. ומשלו לקח, מאותה מנורה שהדליק בכל יום פעמים, ונסתם פי המערה ונרדו.

רבי יהודה אמר, פי המערה היה פתוח, שכל ישראל ראו את אהרן שוכב ונר המנורה דולק לפניו, ומטתו יוצאת ונכנסת, וענן אחד עומד עליו. ואז ידעו ישראל שהרי מת אהרן, וראו שהרי הסתלקו ענני הכבוד. זהו שכתוב ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו', והרי פרשה. ועל זה בכו לאהרן כל בית ישראל, גברים ונשים וטף, שהרי אהוב מכלם היה.

רבי שמעון אמר, שלשת אחים עליונים קדושים אלו למה לא נקברו במקום אחד, והאיברים התפזרו, אחד כאן ואחד כאן ואחד במקום אחר? אלא יש אומרים, במקום שצריכים ישראל להסתפן בו, מת כל אחד ואחד, בשביל להגן עליהם, ונצלו. אבל כל אחד ואחד מת פראוי עליהם. מרים בקדש, בין צפון לדרום. אהרן לצד ימין. משה פראוי לו. אחז אותו הר להר אהרן, וכנס לקבורת מרים לגבי אותו ההר, אחז לשני צדדים. ועל זה נקרא (דברים לב) הר העברים, ששני צדי ההר שעוברים, ואחז לצד זה ולצד זה.

אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה

מה דיהב ליה. ותרנוייהו אפשיטו ליה לאהרן מפלא, ומשה אעדי לבר, וקודשא ברין הוא לגו. ועד דאעדי משה, קדשא ברין הוא לא אעדי, זכאה חולקא דמשה.

זכאה חולקיהון דצדיקייא, דקודשא ברין הוא בעי ביקריהון. אתקין קדשא ברין הוא לאהרן, ערסא ומנרתא דדהבא דנהרא. ומדידיה נטיל, מההוא מנרתא דהיה דליק בכל יומא תרי זמני ואסתים פום מערתא ונחתו.

רבי יהודה אמר, פום מערתא הוה פתיחא, דכל ישראל הוו חמאן לאהרן שכיב, ובוצינא דמנרתא דליק קמיה, וערסיה נפיק ועייל, ועננא חד קאים עליה. וכדין ידעו ישראל דהא אהרן מית. וחמו דהא אסתלקו ענני כבוד, דהא הוא דכתיב ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו', והא אוקמוה. ועל דא בכו לאהרן כל בית ישראל, גוברין ונשין וטף, דהא רחימא מפלהו הוה.

רבי שמעון אמר, הני תלתא אחין עלאין קדישין, אמאי לא אתקברו באתר חד, ושׂיפין אתבדרו, חד הכא, וחד הכא, וחד באתר אחרא. אלא אית דאמרי, באתר דבעאן ישראל לאסתפנא ביה, מית כל חד וחד, בגין לאגנא עלייהו, ואשתבון, אבל כל חד וחד מית פדקא חזי עלייהו. מרים בקדש, בין צפון לדרום. אהרן לסטר ימינא. משה פדקא חזי ליה. אחיד ההוא טורא לטורא דאהרן, וכניש לקבורתא דמרים לגבי ההוא טורא, אחיד לתרי סטרי. ועל דא אתקרי הר העברים, דתרי סטרי טורא דמעברי, ואחיד לסטרא דא ולסטרא דא.

זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואף על גב דאינון

ובעולם הבא. ואף על גב שהם במקום אחר, בעולם אחר עליון, זכותם עומדת בעולם הזה לדורי דורות. ובשעה שישאל חוזרים בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא וגזרה נגזרת עליהם, אז קורא הקדוש ברוך הוא לצדיקים שעומדים לפניו למעלה ומודיע להם, והם מבטלים אותה גזרה, וחס הקדוש ברוך הוא על ישראל. אשרי הצדיקים, שעליהם כתוב (ישעיה נח) ונחף יי תמיד וגו'.

וידבר העם באלהים ובמשה וגו'. (במדבר כא)
פרשתא דא, באתר אחרא אסתליק, עם אינון מי מריבה דמשה ואהרן.

רבי יצחק פתח, (אסתר ה) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות וגו'. מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה, ומשום זה כתובה בין הכתובים. ויהי ביום השלישי, שנחלש כח הגוף, והרי קים ברוח בלא גוף, אז - ותלבש אסתר מלכות. איזו מלכות? אם תאמר בלבוש כבוד וארגמן, הרי לא כף נקרא. אלא ותלבש אסתר מלכות, שהתלבשה במלכות עליונה קדושה, ודאי לבשה רוח הקדש.

מאי טעמא זכתה להאי אתר. בגין דנטרא פומה דלא לחוואה מדי. הדא הוא דכתיב, (אסתר ב) אין אסתר מגדת מולדתה. ואוליפנא כל מאן דנטיר פומיה ולישניה, זכי לאתלבשא ברוח דקודשא. וכל מאן דסטיר פומיה למלה בישא, הא ודאי ההוא מלה בישא עליה. (ס"א ואי לאו), ואי תימא הא נגעים, או צרעת, דמוקדן פחויא עליה, והא אוקמוה. וידבר העם באלהים ובמשה. דאמרו מלה בישא בקודשא בריך הוא, ובתרגומו. ועם משה נצו. למה העליתונו, שוו כל אפייא

באתר אחרא, בעלמא אחרא עלאה, זכותהון קיימא בעלמא דא, לדרי דרין. ובשעתא דישאל תיבין בתיובתא קמי קדשא בריך הוא, וגזירה אתגזר עלייהו, פדין קארי קדשא בריך הוא לצדיקייא דקיימי קמיה לעילא, ואודע לון, ואינון מבטלי ההיא גזרה, וחייס קדשא בריך הוא עלייהו דישאל. זכאין אינון צדיקייא, דעלייהו כתיב (ישעיה נח) ונחף יי תמיד וגו'.

וידבר העם באלהים ובמשה וגו'. (במדבר כא)
פרשתא דא, באתר אחרא אסתליק, עם אינון מי מריבה דמשה ואהרן.

רבי יצחק פתח, (אסתר ה) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות וגו'. מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה, ובגין כך כתובה בין הכתובים. ויהי ביום השלישי, דאתחלש חילא דגופא, והא קיימא ברוחא בלא גופא, פדין ותלבש אסתר מלכות. מאי מלכות. אי תימא בלבושי יקר וארגונוא, הא לאו הכי אקרי. אלא ותלבש אסתר מלכות, דאתלבשת במלכות עלאה קדישא, ודאי לבשה רוח הקדש.

מאי טעמא זכתה להאי אתר. בגין דנטרא פומה דלא לחוואה מדי. הדא הוא דכתיב, (אסתר ב) אין אסתר מגדת מולדתה. ואוליפנא כל מאן דנטיר פומיה ולישניה, זכי לאתלבשא ברוח דקודשא. וכל מאן דסטיר פומיה למלה בישא, הא ודאי ההוא מלה בישא עליה. (ס"א ואי לאו), ואי תימא הא נגעים, או צרעת, דמוקדן פחויא עליה, והא אוקמוה. וידבר העם באלהים ובמשה. דאמרו מלה בישא בקודשא בריך הוא, ובתרגומו. ועם משה נצו. למה העליתונו, שוו כל אפייא

וידבר העם באלהים ובמשה, שאמרו דבר רע בקדוש ברוך הוא, ובתרגומו - ועם משה נצו.

למה העליתנו, שמו כל הפנים שוות, בגלל זה הזדמנו להם נחשים, ששורפים אותם פאש ומכניסים אש למעייהם ונופלים מתים, כמו שנאמר וישלח ה'

בעם את הנחשים השרפים. רבי חייא אמר, נחשים היו באים, מלחשים בפיהם, ונושכים ומתים. מה מלחשים? כמו שנאמר (קהלת י) אם ישך הנחש בלוא לחש. אש היו מלהטים בפיהם, ונושכים וזורקים בהם אש, ומעייהם יוקדים ומתים. והרי דברים אלו עלו למקום אחר.

ומשם בארה הוא הבאר. מה שונה שפאן בארה ואחר כך באר? אלא בארה, לאחר שמתכנסים המים לתוף הים ויורדים למטה. באר, בשעה שיצחק ממלא אותם. הוא הבאר, הוא כתוב, וסוד זה כמו שכתוב (במדבר יח) ועבד הלוי הוא.

רבי אבא אמר, בכל מקום הוא, וקוראים היא - זכר ונקבה פאחד. וכלל עליון - ה' נקבה, ו' זכר, א' כלל הכל, שהרי א' בשלמות שורה. אשריהם ישראל. אף על גב שהם למטה, הם אחוזים בכלל העליון של הכל, ומשום זה כתוב (תהלים ק) הוא עשנו ולא אנחנו, באלף כתוב. כלל של ו"ה, וא' שכולל הכל.

רבי שמעון אמר, רוח המים זוהי רוח הקדש שנשבה בהתחלה, כמו שנאמר (שיר השירים ד) הפיחי גני. אחר כך נוזלים מים למלא אותה (כלה), זהו שכתוב (תהלים קמו) ישב רוחו יזלו מים. ישב רוחו בהתחלה, ואחר כך יזלו מים. ועד שלא נושבת רוח זו, לא נוזלים מים. מה בא להשמיענו? משמיע שצריך בכל לעורר עד שרוח לא נושבת, לא נוזלים

שווין בגין כך אזדמן לגבייהו חוויין, דמוקדן לון פאשא, ועייל אשא למעייהו ונפלין מתין, פמה דאת אמר וישלח יי בעם את הנחשים השרפים.

רבי חייא אמר, חוויין הוו אתיין, מלחשן בפומייהו, ונשכין ומתין. מאי מלחשן. פמה דאת אמר (קהלת י) אם ישוך הנחש בלוא לחש. אשא הוו מלהטן בפומייהו, ונשכין ושריין אשא בהו, ואתוקדאן מעייהו ומתין והא מלין אלין אסתלקו לאתר אחרא.

ומשם בארה הוא הבאר. (במדבר כא) מאי שנא דהכא בארה, ולבתר באר. אלא בארה, לבתר דמתפנשי מיא לגו ימא, ונחתה לתתא. באר, בשעתא דיצחק מלייא ליה. היא הבאר, הוא כתיב ורזא דא, פמה דכתיב, (במדבר יח) ועבד הלוי הוא.

רבי אבא אמר, בכל אתר הוא, וקרינן היא, דכר ונוקבא כחדא. וכללא עלאה, ה' נוקבא, ו' דכר, א' כללא דכללא. דהא א' בשלימו שריא. זפאין אינון ישראל, אף על גב דאינון לתתא, אינון אחידן בכללא עלאה דכללא, ובגין כך כתיב (תהלים ק) הוא עשנו ולא אנחנו, באלף כתיב. כללא דו"ה וא' דכליל פלא.

רבי שמעון אמר, רוח דמיא, דא הוא רוח הקדש, דנשב בקדמיתא. פמה דאת אמר (שיר השירים ד) הפיחי גני, לבתר נזלין מיא למליא לה, (כלא) הדא הוא דכתיב, (תהלים קמו) ישב רוחו יזלו מים. ישב רוחו בקדמיתא, ולבתר יזלו מים. ועד לא נשיב האי רוחא, לא נזלין מיא. מאי קא משמע לן, משמע דבעי בכלא לאתערא מלה, בעובדא או במלה, או הדבר, במעשה או בדבר, או להראות כמראה המעשה. וכאן,

אליה מים לגבי אותה הרוח.
הוא הבאר, קוראים היא הבאר.
מה שונה שבהתחלה בארה וכן
באר? אלא בהתחלה נקבה
לבדה, וכעת שאמר הוא - כלל
של זכר ונקבה - נקרא באר.
ובמקום שנמצא זכר, אפילו (מאה)
מלה נקבה, נקרא זכר לכל.

אשר אמר ה' למשה אסף את
העם, משום שבאר זו לא זזה
(באר) מהם. ואם תאמר, איך יכלו
לשאב ממנה כלם? אלא הוא
מוציא לשלשה עשר נחלים,
והמעין מתמלא ויוצא לכל
הצדדים, ואז היו ישראל בשעה
שחונים ורוצים מים, עומדים
עליה ואומרים שירה. ומה
אומרים? עלי באר. העלי מימין
להוציא מים לכל ולהיות משקים
ממנו. וכן אומרים שבח של באר
זאת, באר חפרוה שרים וגו'. דבר
אמת היו אומרים, וכך הוא.

מבאן למדנו (בא ראה), כל מי
שרוצה לעורר דברים של מעלה,
בין במעשה בין בדבור - אם
אותו מעשה או אותו דבור לא
נעשה כראוי, לא מעורר דבר. כל
בני העולם הולכים לעורר בבית
הכנסת דבר שלמעלה, אבל
מעטים אלו שיודעים לעורר,
והקדוש ברוך הוא קרוב לכל
היודעים לקרא לו ולעורר הדבר
כראוי. אבל אם לא יודעים לקרא
לו, הוא אינו קרוב, שפתוב (שם)
קמה קרוב ה' לכל קראיו וגו'. מה
זה באמת? שיודעים לעורר דבר
אמת כראוי, וכן בכל.

גם כאן היו ישראל אומרים
דבורים אלה, דברי אמת, כדי
לעורר באר הזאת ולהשקותם
לישראל, ועד שאומרים מלים
אלו, לא מתעוררת. וכן אפילו

לאתחזאה כחיוזו דעובדא. והכא, עד דרוחא
לא נשיב, לא נזלין מיא לגביה דההוא רוח.
הוא הבאר, היא הבאר קרינן, מאי שנא
בקדמיתא בארה, והשתא באר, אלא
בקדמיתא נוקבא בלחודהא, והשתא דקאמר
הוא, כללא דדכר ונוקבא, אקרי באר. ובאתר
דאשתכח דכר, אפילו (מאה) מלה נוקבא, דכר
קרינן לכלא.

אשר אמר יי למשה אסוף את העם, בגין
דהאי באר לא אעדי (באר) מנייהו. ואי
תימא, היך יכלין לשאבא מניה כלא, אלא
איהו נפיק לתליסר נחלין, ונביע אתמלי ונפיק
לכל סטרין, וכדין הוו ישראל בשעתא דשארן
ובעין מיא, קיימין עליה, ואמרי שירתא. ומה
אמרי, עלי באר. סלקי מימין, לאנפקא מיין
לכלא, ולאשתקאה מנה. וכן אמרי תושבחתא
דהאי באר, באר חפרוה שרים וגו'. מלה
קשוט הוו אמרי, וכך הוא.

מהכא אוליפנא (נ"א תא חוי), כל מאן דבעי
לאתערא מלין דלעילא, בין בעובדא
בין במלה. אי ההוא עובדא, או ההוא מלה,
לא אתעביד כדקא יאות, לא אתער מדי. כל
בני עלמא אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה
דלעילא, אבל זעירין אינון דיידעין לאתערא,
וקודשא בריה הוא קריב לכלא דיידעי למקרי
ליה ולאתערא מלה כדקא יאות, אבל אי לא
יידעי למקרי ליה, לאו איהו קריב, דכתיב (תהלים)
קרוב יי לכל קוראיו וגו'. מאי באמת.
דיידעי לאתערא מלה דקשוט כדקא יאות, וכן
בכלא.

אוף הכא, הוו אמרי ישראל הני מלין, מלין
דקשוט, בגין לאתערא (דף קפ"ד ע"א) להאי

בירא, ולאשתקאה לון לישראל, ועד דאמרי הני מלי לא אתער. וכן אפילו

באותם מכשפי העולם
שמשמשים במינים רעים, עד
שעושים מעשיהם של אמת
אליהם - אם לא אומרים דברי
אמת בשביל להמשיך אותם
בגונים אלו שרוצים, לא
מתעוררים לגביהם. ואפלו
שצווחים כל היום בדברים
אחרים או במעשה אחר, לא
מושכים אותם אליהם לעולמים
ולא מתעוררים אליהם.

בא וראה, כתוב (מלכים א יח)
ויקראו בשם הבעל וגו'. מה
הטעם? אחד, שאין רשות פאותו
בעל בזה. ועוד, שהדברים לא
מכשירים ביניהם, והשפיתם
הקדוש ברוך הוא מהם. זהו
שכתוב (שם) ואתה הסבת את לבם
אחרנית. אשריהם הצדיקים
שיודעים לקרא לרובנם כראוי.

אמר רבי שמעון, פאן צריך
לגלות דבר. בא וראה, כל מי
שיודע לסדר מעשה כראוי ולסדר
דברים כראוי, זה בודאי מעורר
את הקדוש ברוך הוא להמשיך
דברים עליונים שמכשירים. (ואם
לא, לא יבשר להם). ולא הכשר להם.
אם כן, כל העולם יודעים לסדר
מעשה ולסדר דברים, מה
חשיבות הצדיקים שיודעים עקר
הדבר והמעשה, ויודעים לכוון לב
ורצון יותר מאלו האחרים שלא
יודעים כל כן?

אלא אלה שלא יודעים עקר
המעשה כל זה, אלא סדור
בעלמא ולא יותר, מושכים
עליהם משיכות שאחר כתפי
הקדוש ברוך הוא שלא טס
באור, שהשגחה נקרא.

ואלה שיודעים ומכוונים לב
ורצון, מוציאים ברכות ממקום
המחשבה, ויוצאים בכל הגזעים
והשרשים בדרך ישר כראוי, עד
אשרי חלקם, שהרי הקדוש ברוך

באינון חרשי עלמא, דמשתמשי בזינין בישין,
עד דעבדי עובדוי דקשוט לגבייהו, אי לא
אמרו מלי דקשוט, בגין לאמשכא לון בהני
גווי דבעיין, לא מתערין לגבייהו, ואפילו
דצווחי כל יומא במלין אחרנין, או בעובדא
אחרא, לא משכין לון לגבייהו לעלמין, ולא
מתערין לקבלייהו.

הא חזי, פתיב, (מלכים א יח) ויקראו בשם הבעל
וגו'. מאי טעמא. חד דלא רשו ביהוה
בעל פהאי. ועוד דמלין לא מתפשרין ביניהו,
ואנשי לון קדשא בריהו הוא מנהון. הךא הוא
דכתיב, (מלכים א יח) ואתה הסבת את לבם אחרנית.
זכאין אינון צדיקייא, דינדיעי למקרי למאריהון
כדקא יאות.

אמר רבי שמעון, הכא בעינא לגלאה מלה.
הא חזי, כל מאן דינדיע לסדרא עובדא
כדקא יאות, ולסדרא מלין כדקא יאות, הא
ודאי מתערי לקודשא בריהו הוא, לאמשכא
מלין עלאין דמתפשרין. (ס"א וא לא, לא אתקשר לגבייהו).
ולא אכשר לגבייהו אי הכי כל עלמא ידעי
לסדרא עובדא, ולסדרא מלין, מאי חשיבו
דלהון דצדיקייא, דינדיעי עקרא דמלה ועובדא,
ינדיעי לכוונא לבא ורעותא, יתיר מאלין
אחרנין, דלא ידעי כל כן.

אלא אלין דלא ידעי עקרא דעובדא כולי האי,
אלא סדורא בעלמא ולא יתיר, משכין
עלייהו משיכו דבתר פתפוי דקודשא בריהו
הוא, דלא טס באורא דשגיהו אקרי.

ואלין דינדיעי ומכווני לבא ורעותא, מפקי
ברכאן מאתר דמחשבה, ונפקי בכל
גזעין ושרשין בארץ מישר כדקא יאות, עד
דמתברכאן עלאין ותתאין, ושמא קדישא
שמתברכים עליונים ותחתונים, ושם הקדוש מתברך על ידם.

הוא קרוב אליהם ומזמן פנגדם.
בשעה שקוראים לו הוא מזמן
אליהם. בשעה שהם בצרה הוא
אצלם. הוא מכבד אותם בעולם
הזה ובעולם הבא. זהו שכתוב
(תהלים צא) כי בי חשק ואפליטהו
אשגבהו כי ידע שמי.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֹתוֹ
וְגו'. רבי יהודה פתח, (משלי לא)
לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג כִּי כָל
בֵּיתָהּ לִבָּשׁ שָׁנִים. בא וראה,
פנסת ישראל יונקת משני צדדים,
פעת ברחמים, פעת בדין.
פשוטה לינק ברחמים, נמצא
מקום להתישב בו. פשוטה לינק
בדין, מקום נמצא להתישב בו
ולשרות עליו, שפך הוא בכל
מקום - לא שורה דבר שלמעלה
עד שנמצא מקום לשרות עליו.
ועל כך פנסת ישראל לא תירא
לבייתה משלג, מה הטעם? משום
שכל ביתה לבש שנים, לא שורה
זה אלא בזה, לכן באדם ואדם
בלבן, וזהו פשוט. (בא ראה, כתוב)

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֹתוֹ
(אותו). שני אותו הם שלמים
פתורה בשני ווי"ם, אחד זה,
ואחד - (דברים כב) עד דרש אחיד
אתו (אותו). מה הטעם? משום
שהם אות ממש. עד דרש אחיד
(אחיד ממש) אתו (אותו), שצריך לפרש
את אותו האות של אותה אברה.
גם כך אותו הזה, זה עוג שנדבק
באברהם, ומאנשי ביתו היה,
וכשנמול אברהם מה כתוב?
(בראשית יז) וְכָל אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ וְגו'. זה
עוג שנמול עמו וקבל אות
הקדוש הזה. כיון שראה עוג
שישראל מתקרב אליו, אמר:
הרי ודאי אני הקדמתי זכות
שעומדת להם, וזה שם למולו.

עֲלָא מִתְבָּרַךְ עַל יְדִיהוֹן. זכאה חולקיהו.
דהא קדשא בריהו קריב לגביהו, וזמין
לקבליהו, בשעתא דקארון ליה, הוא זמין
לו. בשעתא דאינון בעאקו, הוא לגביהו,
הוא אוקיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי,
הדא הוא דכתיב, (תהלים צא) כִּי בִי חֶשֶׁק וְאֶפְלִטָהוּ
אֲשַׁגְּבֶהוּ כִּי יָדַע שָׁמִי.

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֹתוֹ וְגו'. (במדבר
כא) רבי יהודה פתח, (משלי לא) לֹא תִירָא
לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג כִּי כָל בֵּיתָהּ לִבּוֹשׁ שָׁנִים. תא
חזי, פנסת ישראל ינקא מתרי סטרי, השתא
ברחמי, השתא בדינא. פד בעיא לינקא
ברחמי, אשתכח אתר לאתישבא ביה. פד בעי
לינקא בדינא, אתר אשתכח לאתישבא ביה,
ולמשרי עלוהי, דהכי הוא בכל אתר, לא
שארי מלה דלעילא, עד דאשתכח אתר
למשרי עלוי. ועל דא, פנסת ישראל לא תירא
לבייתה משלג, מאי טעמא, בגין דכל ביתא
לבוש שנים. לא שריא האי, אלא בהאי חנור
בסומק, וסומק בחנור. והא אוקמוה. (תא חזי,
כתיב).

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֹתוֹ, תִּרִין אותו
אינון שלימין באורייתא בתרין ווי"ן,
חד דא, וחד, (דברים כב) עד דרש אחיד אותו.
מאי טעמא. בגין דאינון אות ממש. עד דרש
אחיד (אחיד ממש) אותו, דבעי לפרשא ההוא אות,
דההוא אברה.

אִיךָ הָכָא דִּין אֹתוֹ, דא עוג, דאתדבק
באברהם, ומאנשי ביתיה היה, וכד
אתגזר אברהם מה כתיב, וְכָל אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ וְגו'.
דא עוג דאתגזר עמיה, וקביל האי את קדישא,
כיון דחמא עוג דישראל מקרבין גביה, אמר
הא ודאי אנא אקדימנא זכותא דקאים לון, ודא שוי לקבליה.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה פָּחַד מִשָּׁה, אֵיךְ
יָכוֹל לַעֲקֹר רֶשֶׁם שְׂרָשֻׁם אֲבָרָהֶם?
אָמַר, בְּרֹדְאֵי הַיָּמִין שְׁלִי מַת,
שְׁהָרִי הַיָּמִין צָרִיף לָזֶה. אִם נֹאמַר
הָרִי אֶלְעֹזֵר - יָמִין הַלְבָּנָה הוּא
וְלֹא יָמִינִי. וְהָאוֹת הַזֶּה לַיָּמִין
הוּא, שְׂאֲבָרָהֶם הוּא לַיָּמִין.

מִיָּד אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵל
תִּירָא אֹתוֹ. אֵל תִּירָא אֶת אוֹתוֹ
הָאוֹת שְׁלוֹ, וְאֶפְלוֹ לַיָּמִין לֹא
צָרִיף. כִּי בִידָף נִתְתִּי. שְׂמֹאֲלָךְ
תַּעֲקֹר אוֹתוֹ מִהָעוֹלָם, שְׁהָרִי הוּא
פָּגֶם הָרֶשֶׁם שְׁלוֹ, וְיָמִי שְׂפּוֹגֶם אוֹת
זוֹ רֹאשׁ לַהֲעֹקֵר מִהָעוֹלָם, כָּל שֶׁכֵּן
שְׂמֹאֲלָךְ שְׁלָךְ, שְׁהִיא יָדָךְ, יַעֲקֹר
אוֹתוֹ מִהָעוֹלָם, בְּגִלָּל זֶה נַעֲקֹר
מִהָעוֹלָם. וְאֶפְלוֹ שֶׁהוּא תַקִּיף
מִבְּנֵי הַגְּבוּרִים וְרָצָה לְהַשְׁמִיד אֶת
יִשְׂרָאֵל, נָפַל בְּיַד מִשָּׁה וְהַשְׁמִד.
בְּגִלָּל זֶה הִפֵּל הַשְׁמִידוֹ יִשְׂרָאֵל,
בְּנִי וְכָל עַמּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב וַיָּכּוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו וְאֶת
כָּל עַמּוֹ, וְכְּתוּב (דְּבָרִים ב) וַיִּנָּח אוֹתוֹ
וְאֶת בְּנוֹ. בְּנוֹ כְּתוּב, חֹסֶר יו"ד,
וְקוֹרְאִים בְּנָיו, וְהָרִי פֶּרֶשׁוֹהוּ
הַחֲבָרִים.

אֲשֶׁר־יָהִם יִשְׂרָאֵל שְׂמִשָּׁה הַנְּבִיא
הָיָה בִּינְיָהֶם, שֶׁבְּגִלָּלוֹ עָשָׂה לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל הָאוֹתוֹ
הַלָּלוּ, וּפֶרֶשׁוֹהָ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לֹא גָזַר בְּרִיתוֹ עִם שְׂאֵר
הָעַמִּים לְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ, אֲלֹא עִם
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּנֵי אֲבָרָהֶם,
שֶׁכְּתוּב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית יז) וּבֵין זֶרַעַךְ
אֲחֵרֶיךָ לְדוֹרְתָם לְבְרִית עוֹלָם.
וְכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי
אוֹתָם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ
וְגו', לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וְגו'. בְּרוּךְ
ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

בֵּיהּ שְׁעָתָא דְּחִיל מִשָּׁה, הֵיךְ יָכִיל לַאֲעָקְרָא
רְשִׁימָא דְּרִשִּׁים אֲבָרָהֶם. אָמַר, וְדָאֵי הָא
יָמִינָא דִּילִי מִית, דְּהָא יָמִינָא בַּעֲיָא לְהָאִי. אִי
נִימָא הָא אֶלְעֹזֵר, יָמִינָא דְּסִיְהָרָא הוּא, וְלֹא
דִּילִי. וְהָאִי אֶת לַיָּמִינָא הוּא, דְּאֲבָרָהֶם לַיָּמִינָא
הוּא.

מִיָּד אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵל תִּירָא אוֹתוֹ,
לֹא תִדְחַל לְהַהוּא אֶת דִּילִיָּה, וְאֶפְלוֹ
לַיָּמִינָא לֹא אֶצְטְרִיף. כִּי בִידָף נִתְתִּי. שְׂמֹאֲלָא
דִּילָךְ יַעֲקֹר לִיָּה מַעְלָמָא, דְּהָא הוּא פָּגִים
רְשִׁימָא דִּילִיָּה, וּמֵאֵן דְּפָגִים לְהָאִי אֶת, אֲתַחֲזִי
לְאֲתַעֲקֹרָא מַעְלָמָא, כָּל שֶׁכֵּן שְׂמֹאֲלָא דִּילָךְ,
דְּאִיהוּ יָדָךְ, יַעֲקֹר לִיָּה מַעְלָמָא, בְּגִין כֵּן (דף
קפ"ד ע"ב) אֲתַעֲקֹר מַעְלָמָא, וְאֶפְלוֹ דְּאִיהוּ תַקִּיפָא
מִבְּנֵי גְבַרְיָא, וּבַעֲזָא לְשִׁיצָאָה לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל,
נָפַל בְּיַדִּיהָ דְּמִשָּׁה וְאֲשַׁתָּצִי.

בְּגִין כֵּן כָּלָא שְׁצִיאוֹ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי וְכָל עַמִּיָּה,
וְכָל דִּילִיָּה. כְּמָה דְּכְתִיב, וַיָּכּוּ אוֹתוֹ וְאֶת
בְּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְכְתִיב, (דְּבָרִים ב) וַיִּנָּח אוֹתוֹ וְאֶת
בְּנוֹ. בְּנוֹ כְּתִיב חֹסֶר יו"ד, וְקָרִינָן בְּנָיו, וְהָא
אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

וּבְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמִשָּׁה נְבִיאָה הָיָה
בִּינְיָהּ, דְּבִגִּינִיָּה עֶבֶד לֹון קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא כָּל הַיָּנִי אֲתוּוֹן, וְאוּקְמוּהָ. וְקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לֹא גָזַר קִיָּימִיָּה עִם שְׂאֵר עַמִּין
לְאֲתַקְשָׁרָא בֵּיהּ, אֲלֹא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן בְּנוֹי
דְּאֲבָרָהֶם, דְּכְתִיב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית יז) וּבֵין זֶרַעַךְ אֲחֵרֶיךָ
לְדוֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם. וְכְתִיב (יִשְׁעִיָּה נט) וְאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְגו'. לֹא
יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וְגו'. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת בִּלְק

(דף קפ"ד ע"ב)

פְּרִשְׁת בִּלְק

וַיֵּרָא בִּלְק בֶּן צְפוּר וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּרָא, אִיזוֹ רֵאִיָּה רָאָה? וַדַּאי רֵאִיָּה מִמֶּשׁ רָאָה בְּמִשְׁקוֹף הַחֲכָמָה, וְרָאָה בְּעֵינָיו. רָאָה בְּמִשְׁקוֹף הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (בראשית כו) וַיִּשְׁקֶף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. מָה זֶה בְּעַד הַחֲלוֹן? כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבֹב אִם סִיסְרָא (אֵלָא) (ס"א וְדַאי) חֲלוֹן הַחֲכָמָה שֶׁל זְנוּבוֹת שׁוּלֵי הַפּוֹכְכִים, וְהֵם חֲלוּנֵי הַחֲכָמָה. וַיֵּשׁ חֲלוֹן אֶחָד שֶׁל הַחֲכָמָה שׁוֹרָה בּוֹ, וְבוֹ רוֹאָה מִי שְׂרׁוּאָה בְּעֶקֶר הַחֲכָמָה. אֵף כָּאֵן וַיֵּרָא בִּלְק, בְּחֲכָמָתוֹ.

בֶּן צְפוּר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ. אָבֵל בֶּן צְפוּר מִמֶּשׁ, שֶׁהָרִי כִּשְׁפִיו הָיוּ בְּכַמָּה מֵיָנִים שֶׁל אוֹתָהּ צְפוּר. לֹקַח צְפוּר, מִכִּשְׁפֶּשֶׁת בְּעֶשֶׂב, מִפְּרִיחַ בְּאֵוִיר, עוֹשֶׂה מַעֲשִׂים וְלוֹחֵשׁ לְחַשִּׁים, וְאוֹתָהּ צְפוּר הֵיטָה בָּאָה וְאוֹתוֹ עָשָׂב בְּפִיָּה, (פּוֹרְחַת בְּאֵוִיר) מִצְפֶּצֶפֶת לְפָנָיו. וּמִכְנִיסָהּ בְּכֻלּוֹב אֶחָד. מְקַטֵּר קִטְרֶת לְפָנָיָהּ, וּמוֹדִיעָה לוֹ כְּמָה דְּבָרִים. עוֹשֶׂה כִּשְׁפִיו, וְהַעוֹף מִצְפֶּצֶף, פּוֹרֵחַ וְטָס אֶצֶל גְּלוּי עֵינַיִם וּמוֹדִיעַ לוֹ, וְהוּא בָּא. וְכָל דְּבָרָיו בְּאוֹתָהּ צְפוּר הָיוּ.

יוֹם אֶחָד עָשָׂה מַעֲשָׂיו, וְלָקַח אוֹתָהּ צְפוּר, וּפְרָחָה וְהִלְכָה וְהִתְעַפְּכָה וְלֹא בָּאָה. הִיָּה מִצְטַעַר בְּנִפְשׁוֹ. עַד שֶׁהִגִּיעָה, רָאָה שֶׁלִּהְבֶּת אֵשׁ אַחַת טָסָה אַחֲרֶיהָ וְשׁוֹרְפָת בְּנִפְיָה. אִזּוֹ רָאָה מָה שֶׁרָאָה, וּפְחַד מִלְּפָנֵי יִשְׂרָאֵל. מָה שָׁמָּה שֶׁל אוֹתָהּ צְפוּר? יְדוּ"ע. וְכָל אֵלּוּ שְׁמִשְׁמָשִׁים וְיוֹדְעִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּצְּפוּר הַזֶּה, לֹא יוֹדְעִים בְּשִׁפְיָה כְּמוֹ שֶׁבִּלְק יָדַע.

וְכָל הַחֲכָמָה שִׁידַע, בְּאוֹתָהּ צְפוּר

וַיֵּרָא בִּלְק בֶּן צְפוּר וְגו'. (במדבר כב) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּרָא, מָאִי רֵאִיָּה חֲמָא. רֵאִיָּה וַדַּאי מִמֶּשׁ חֲמָא בְּמִשְׁקוֹפָא דְּחֲכָמָתָא, וְחֲמָא בְּעֵינָיו. חֲמָא בְּמִשְׁקוֹפָא דְּחֲכָמָתָא, כְּמָה דְּכִתִּיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁקֶף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. מָאִי בְּעַד הַחֲלוֹן. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבֹב אִם סִיסְרָא (אֵלָא) (ס"א וְדַאי) חֲלוֹן דְּחֲכָמָתָא דְּזִנְבֵי שׁוּלִיָּהוֹן דְּכַכְבִּיא, וְאֵינּוֹן חֲלוּנֵי דְּחֲכָמָתָא. וְחַד חֲלוֹן אֵית דְּכָל חֲכָמָתָא בִּיה שְׂרִיא, וְכִּי חָמִי מָאֵן דְּחָמִי בְּעַקְרָא דְּחֲכָמָתָא. אוֹף הָכָא וַיֵּרָא בִּלְק, בְּחֲכָמָתָא דִּילִיה.

בֶּן צְפוּר, כְּמָה דְּאָמְרוּ. אָבֵל בֶּן צְפוּר מִמֶּשׁ, דִּהָא חֲרָשׁוּי הָווּ בְּכַמָּה זִינִין דִּהֵּהוּא צְפוּר, נָטִיל צְפוּר, מִכִּשְׁפֶּשֶׁת בְּעֶשֶׂבָא, מִפְּרַח בְּאֵוִירָא. עֶבֶד עוֹבְדִין וְלִחִישׁ לְחִישִׁי, וְהֵהוּא צְפוּר הָוָה אֲתִי, וְהֵהוּא עֲשָׂבָא בְּפוּמִיָּה, (ס"א מִפְּרַח בְּאֵוִירָא) מִצְפֶּצֶפֶת קָמִיָּה. וְאַעִּיל לִיה בְּכֻלּוֹב חַד. מְקַטֵּר קִטְרֶתִין קָמִיָּה, וְאִיהוּ אוֹדַע לִיה כְּמָה מְלִין. עֶבֶד חֲרָשׁוּי, וּמִצְפֶּצֶפֶת עוֹפָא, וּפְרַח וְטָס לְגַבֵּי גְלוּי עֵינַיִם, וְאוֹדַע לִיה. וְאִיהוּ אֲתִי. וְכָל מְלוּי בְּהֵהוּא צְפוּר הָווּ.

וְיָמָא חַד עֶבֶד עוֹבְדוּי, וְנָטִיל הֵהוּא צְפוּר, וּפְרַח וְאָזַל וְאַתְעַכְב, וְלֹא אֲתָא. הָוָה מִצְטַעַר בְּנִפְשִׁיה. עַד דְּאֲתָא, חֲמָא חַד שְׁלֵהוּבָא דְּאָשָׁא דְּטָס אַבְתְּרִיה, וְאוֹקִיד גְּדָפוּי. בְּדִין חֲמָא מָה דְּחָמָא, וְדַחִיל מְקַמִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל. מָה שְׁמִיָּה דִּהֵּהוּא צְפוּר. יְדוּ"ע. וְכָל אֵינּוֹן דְּמִשְׁמָשִׁי וְיֹדְעֵי לְשִׁמְשָׁא בְּהֵהוּא צְפוּר, לֹא יֹדְעִין חֲרָשׁוּי, כְּמָה דִּהֵּהוּ יָדַע בִּלְק.

וְכָל חֲכָמָתָא דִּהָוָה יָדַע, בְּהֵהוּא צְפוּר הָוָה

היה יודע. וכך היה עושה: גוחן לפניה ומקטר קטרת, מכסה ראשו וגוחן ואומר. הוא אומר העם, והצפור משיבה ישראל. הוא אומר מאד, והצפור משיבה רב, על שום הגדול העליון שהולך אתם. שבעים פעמים צפצפו זה וזה. הוא אומר דל, והצפור אומרת גדול. ואז פחד, שכתוב ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא. רב הוא בודאי. ובמני הכשפים (של קסריא"ל) של קסדיא"ל (נ"א בשדיא"ל) הראשון מצאנו, שצפור זו היו עושים לו בזמנים ידועים מכסף מערב בזהב. ראש מזהב, פה מכסף, כנפים מנחשת קלל מעורבת בכסף, גוף מזהב, נקדות של הנוצות בכסף, רגלים מזהב. ושמים בפה לשון של אותה צפור ידוע.

ושמים אותה צפור בחלון אחד, ופותחים חלונות מול השמש, ובלילה פותחים חלונות ללבנה, מקטרים קטרת ועושים כשפים, ומשביעים את השמש, ובלילה משביעים את הלבנה, ואת זה עושים שבעה ימים. מכאן והלאה אותה לשון מכשפשת בפה של אותה צפור, נוקדים אותה לשון במחט זהב והיא מדברת גדולות מעצמה, והכל היה יודע בלק מצפור זו (ודאי). לכן בן צפור, ומשום זה ראה מה שאיש אחר לא יכול לדעת ולא יכול לראות.

בתוב (תהלים סח) אמר ה' מבשן אשבי אשבי ממזלות ים. יש לנו לשנים לב לאמונת הקדוש ברוך הוא, שכל דבריו דברי אמת ואמונה רבה. שפיון שאומר דבר, הפל נעשה. וזה האיש דוחק הלב, ואומר: לכמה שנים ולכמה מלאים כבודו, כך זה. דבריו אדם

ידע. והכי הוה עבד. גחין קמיה, וקטיר קטרפת חפי רישיה, וגחין ואמר. איהו אמר העם, וצפרא אתיב ישראל, איהו אמר מאד, וצפרא אתיב רב. על שום רב עלאה דאזיל בהו. שבעין זמנין צפצפו דא ודא. איהו אמר דל, וצפרא אמר רב. כדין דחיל, דכתיב ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא, רב הוא ודאי.

ובזויי חרשין (ס"א דקסריא"ל) דקסדיא"ל (נ"א דכשדיא"ל) קדמאה, אשפחן, וצפרא דא הו' עבדין ליה בזמנין ידיען, מכסף מערב בדהבא, רישא דדהבא. פומא דכסף. גדפוי מנחשת קלל מערב בכסף. גופא דדהבא, נקודין דנוצי בכסף. רגלין דדהבא. ושוין בפומא לישן דההוא צפור ידוע.

ושון לההוא צפרא בחלון חד. ופתחין פוין לקבל שמשא. ובליילא פתחין פוין לסיהרא. מקטרין קטרתיין, ועבדין חרשין, ואומאן לשמשא. ובליילא אומאן לסיהרא, (דף קפ"ה ע"א) ודא עבדין שבעה יומין. מכאן ולהלאה, ההוא לישנא מכשפשא בפומא דההוא צפרא, נקדין לההוא לישנא במחטא דדהבא, והיא ממללא רברבן מגרמה, וכלא הוה ידע בלק בצפור דא (ודאי). על דא בן צפור, ובגין כך חמא, מה דבר נש אחרא לא יכיל למנדע, ולא יכיל למחמי.

בתיב (תהלים סח) אמר יי מבשן אשבי אשבי ממזלות ים. אית לן לשוואה לפא למהימנותא דקודשא בריך הוא, דכל מלוי מלי קשוט, ומהימנותא סגיא. דכיון דמלה אמר, פלא אתעבד, ודא בר נש דחיק לפא, ואמר לכמה שנין, ולכמה זמנין ישתלים דא, זמנים ישתלם זה, שהוא כך. כפי גדלתו, שכל העולמות

קטן, וכל דבריו הם לפי שעה, כף הוא לפי שעה. אבל בתשובה ובבקשה ומעשים טובים ובדמעות רבות, הוא קדוש גדול ועליון על כל העולם, מזהיר אורו, ומקמט קדשתו לאדם לעשות רצונו.

אמר ה'. לעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא להתעורר ולהשיב מבשרן כל אותם שהרגום חיות השדה ואכלו אותם. משום שיש בעולם (אף באן מלך הבשר) מקום מושב של כל חיות גדולות והרים רמים וגדולים ונסתרים אלו באלו, ועוד המדבר המקיף שם, הוא עוג, (ב"ר) ערודי המדבר הזה, ומצוי שם פחו, משום שהיה מלך הבשר, שכל מלכי העולם לא יכלו לערף נגדו קרב בגלל חזק הבשר, ובא משה וערף נגדו קרב. סיחון - סיח במדבר היה סיחון, ובטחון מואב היה עליו, (במדבר כא) כי ארנן גבול מואב בין מואב ובין האמרי. בא וראה, בשעה שהחריבו ישראל עיר סיחון, העבר פרוז במלכות השמים: התפנסו גברים ששולטים על שאר עמים, ותראו איך מלכות האמרי תחרב במלכות.

באותה שעה כל אותם שליטים שהיו ממנים על שבועה עממים התפנסו, ורצו להתחזר מלכות לישראל. כיון שראו עצמת משה, חזרו לאחור. זהו שכתוב (שם) על פן יאמרו המושלים באו חשבון. אותם שליטים הממנים עליהם שהתפנסו ואמרו באו חשבון, מי הוא זה שהחריבה? תפנה ותכונן כבתחלה, ותחזר מלכות לישראל.

דאיהו כן. פפום רברבנו דיליה, דכל עלמין מליא יקריה, הכי הוא. מלוי בר נש זעיר, וכל מלוי אינון לפום שעתא, הכי הוא לפום שעתא. אבל בתיבתא, ובעותא, ובעובדין טבין, ובדמעין סגיאין, איהו קדישא רב ועלאה על כל עלמא, אזהיר נהוריה, וקמיט קדושתיה, לגביה דבר נש, למעבד רעותיה. אמר יי, לזמנא דאתי, זמין קדשא ברין הוא לאתערא ולאכתא מבשרן, כל אינון דקטלו לון חיות ברא ואכלו לון. בגין דאית בעלמא (ס"א אור הקא מלך הבשר) אתר מותבא, דכל חיון רברבן, וטורין רמאין וסגיאין, וטמירין אלין באלין. וערוד מדברא תקיפא תמן, איהו עוג (ב"ר) ערודי מדברא הוה, ושכיח תמן תוקפא דיליה, בגין דהוה מלך הבשר, דכל מלכי עלמא, לא יכלין לאגחא קרבא ביה, בגין תוקפא דבשרן. ואתא משה, ואגח ביה קרבא.

סיחון: סיחא דמדברא הוה סיחון. ורחצנו דמואב עליה הוה. פי ארנן גבול מואב בין מואב ובין האמרי. תא חזי, בשעתא דחריבו ישראל קרתא דסיחון, פרוזא אתעבר במלכו דשמיא, אתפנשו גברין שלטנין על שאר עמין, ותחמון מלכו דאמוראה היף אתחרב במלכו.

בהחיא שעתא, כל אינון שלטנין דהוו ממנן על שבע עממין אתפנשו, ובכו לאהדרא מלכו ליושנה. כיון דחמו תקפא דמשה, אהדרו לאחורא. הדא הוא דכתיב, על פן יאמרו המושלים באו חשבון, (במדבר כא)

אינון שלטונין ממנן עליהו דאתפנשו, והוו אמרי באו חשבון, מאן הוא דין דחריב לה. תפנה ותכונן כדפקדמיתא, ותהדר מלכו ליושנה.

בְּשָׂרָא גְבוּרְתָּא מִשָּׁה וּשְׁלֵהֶבֶת
הַמְּלָכוֹת, אָמְרוּ, כִּי אֵשׁ יֵצֵא
מִחֻשְׁבוֹן לְהֵבֶה מִקְרִית סִיחון.
שְׁכָתוֹב מִחֻשְׁבוֹן, לָמָּה מִקְרִית
סִיחון, שֶׁהָרִי קִרִית סִיחון הִיְתָה
חֻשְׁבוֹן, שְׁכָתוֹב כִּי חֻשְׁבוֹן עִיר
סִיחון מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי?

אָלֵא, שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל מְלָכוֹת
הַשָּׁמַיִם יֵצֵא וְהַחֲרִיבָה הַכֹּל.
בְּשָׁעָה שֶׁאָמְרוּ תִּבְנֶה וְתִכּוֹנֵן עִיר
סִיחון סָתָם, וְלֹא אָמְרוּ חֻשְׁבוֹן,
שֶׁחֻשְׁבוֹ שֶׁבְּגִלָּל זֶה תִּבְנֶה
לְמוֹשֶׁבֶת הָאֲמֹרִי, אִזּוֹ הַשִּׁיבוּ
וְאָמְרוּ לֹא יְכוּלִים. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים
נִסְתָּמוּ בַּעֲצַמַת הַגְּדוֹל הַעֲלִיוֹן
שֶׁלָּהֶם. אִם נִחְזֹר וְנֹאמֵר וְנִזְכֹּר
חֻשְׁבוֹן שֶׁתִּבְנֶה, הָרִי אֵשׁ יֵצֵא
מִחֻשְׁבוֹן. אִם נִחְזֹר וְנֹאמֵר (סָתָם)
קִרִית סִיחון, הָרִי לְהֵבֶה יֵצֵא
מִקְרִית סִיחון וְדָאִי. כִּיּוֹן שְׁאוּתָהּ
שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ שֶׁרָתָה שָׁם עָלֶיהָ,
אֵין מִי שֶׁיְכוּל לָהּ לְהַחֲזִירָהּ
מִשְׁנָה, שֶׁהָרִי מִכָּל הַצְּדָדִים אֵין
לָנוּ רְשׁוּת.

מִכָּאן וְהִלָּא - אוֹי לָךְ מוֹאֵב,
שֶׁהָרִי אוֹתוֹ שֶׁהֵגֵן עָלֶיךָ נִשְׁפֹּר.
וּמִשּׁוּם זֶה, כִּיּוֹן שֶׁרָאָה מוֹאֵב
שֶׁמִּגְנוּ נִשְׁפֹּר, אִזּוֹ וְיָגֵר מוֹאֵב מִפְּנֵי
הָעָם מָאֵד. מָה זֶה מָאֵד? יוֹתֵר
מִהַמּוֹת.

כִּי רַב הוּא. שֶׁהָרִי אִזּוֹ הוּא הִיָּה
גְּדוֹל, וְגְדוֹל הִיָּה קֶטֶן, שְׁכָתוֹב
(עוֹבְדִיָּה א) הִנֵּה קֶטֶן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם.
וַיִּשְׂרָאֵל הִיָּה גְדוֹל בְּמִקְוֹם שֶׁל
עֵשׂו, שְׁכָתוֹב בּוֹ וְרַב. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁרָאוּ שֶׁשְׁלֹטוֹ יִשְׂרָאֵל
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, שְׁכָתוֹב אֵת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֲמֹרִי. אֲשֶׁר
עָשָׂה יִשְׂרָאֵל הִיָּה צָרִיף לוֹ לְכַתֵּב,
מָה זֶה אֵת כָּל? לְרִבּוֹת מַעַלָּה
וּמַטָּה. מַעַלָּה, שֶׁאֶפְלוּ
מִשְׁלִיטֵיהֶם הַגְּדוֹלִים וְהַשְּׁלִיטִים
וְלָכֵן אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְלָכֵן כִּי

כִּד חָמוּ גְבוּרְתָּא דְּמִשָּׁה, וּשְׁלֵהֶבֶת דְּמִלְכוּ,
אָמְרוּ כִּי אֵשׁ יֵצֵא מִחֻשְׁבוֹן לְהֵבֶה מִקְרִית
סִיחון. כִּיּוֹן דְּכִתִּיב מִחֻשְׁבוֹן, אָמְרֵי מִקְרִית
סִיחון. דִּהָא קִרִית סִיחון חֻשְׁבוֹן הָוָה, דְּכִתִּיב
כִּי חֻשְׁבוֹן עִיר סִיחון מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי.

אָלֵא, שְׁלֵהֶבֶת דְּמִלְכוּ שְׁמִיא נָפֵק, וְחָרִיב
כָּלֵא. בְּשַׁעְתָּא דְּאִינוּן אֲמֵרִין תִּבְנֶה
וְתִכּוֹנֵן עִיר סִיחון סָתָם, וְלֹא אָמְרוּ חֻשְׁבוֹן,
דְּחֻשִּׁיבוּ דְּבִגִּין כֶּף יִתְבְּנִי לְמוֹתָבָא דְּאֲמֹרָא,
כְּדִין אֲתִיבוּ וְאָמְרוּ, לֹא יְכִילָנָא. מָאִי טַעְמָא.
בְּגִין דְּכָל אֲרָחִין וְשְׁבִילִין אִסְתָּתְמוּ בְּתַקְפָּא
דְּרַב עֲלָאָה דְּלֵהוֹן. אִי נִהְדֵּר וְנִימָא וְנִדְפֹר
חֻשְׁבוֹן דְּתִבְנֶה, הָא אֵשׁ יֵצֵא מִחֻשְׁבוֹן. אִי
נִהְדֵּר וְנִימָא (סָתָם) קִרִית סִיחון, הָא לְהֵבֶה יֵצֵא
מִקְרִית סִיחון וְדָאִי. כִּיּוֹן דִּהִיא שְׁלֵהֶבֶת
דְּאֲשָׁא שְׁרִיא תִּמְן עָלָה, לִית מָאן דְּיְכִיל לָהּ
לְאַהֲדָרָא לָהּ לְיוֹשְׁנָה, דִּהָא מִכָּל סְטָרִין לִית
לָן רְשׁוּת.

מִכָּאן וְלִהְלָאָה אוֹי לָךְ מוֹאֵב, דִּהָא הוּא
דִּהוּה מָגֵן עָלֶךָ, אֲתִבֵּר. וּבִגִּין כֶּף מוֹאֵב
כִּיּוֹן דְּחָמוּ דְּמָגֵן דְּלֵהוֹן אֲתִבֵּר, כְּדִין וְיָגֵר מוֹאֵב
מִפְּנֵי הָעָם מָאֵד. מָאִי מָאֵד, יִתִּיר מִמוֹתָא.
כִּי רַב הוּא. דִּהָא כְּדִין אִיהוּ הוּהוּ רַב, וְרַב הוּהוּ
זַעִיר, דְּכִתִּיב (עוֹבְדִיָּה א) הִנֵּה קֶטֶן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם.
וַיִּשְׂרָאֵל הוּהוּ רַב בְּאַתֵּר עֵשׂו, דְּכִתִּיב בֵּיהּ וְרַב.
מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמוּ דְּשִׁלְטוֹ יִשְׂרָאֵל, עֵילָא
וְתַתָּא. דְּכִתִּיב אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל
לְאֲמֹרִי. אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל מִיבְעֵי לֵיהּ, מָאִי
אֵת כָּל. לְאַסְגָּאָה עֵילָא וְתַתָּא, עֵילָא, דְּאֶפִּילוּ
מִשְׁלִטְנִיהוֹן רַבְרַבִּין וְשְׁלִטְנִין דְּלַעִילָא. וְאֶפִּילוּ
מִשְׁלִטְנִיהוֹן רַבְרַבִּין וְשְׁלִטְנִין דְּלַתְתָּא. וְעַל
דָּא אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעַל דָּא כִּי רַב הוּא,
שְׁלִמְעָלָה, וְאֶפִּילוּ מִשְׁלִיטֵיהֶם הַגְּדוֹלִים וְהַשְּׁלִיטִים שְׁלִמְטָה.

רב הוא, במקום שגדול בכור קדוש, שכתוב (שמות ד) בני בכרי ישראל.

ואם תאמר שהקדוש ברוך הוא רצה כך ולא מן הדין - בא וראה. עשו קלפה היה וצד אחר היה. כיון שיצאה קלפה והעברה, הרי המצח מצוי (שפחה), ערלה ראשונה עומדת בחוץ. ברית היא (גדולה ועליונה) ונכפדה מהפל, והיא מתגלה אחר כך.

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו'. רבי חייא פתח, (זכריה א) ויראני את יהושע הפהן הגדול עמד לפני מלאך ה' וגו'. כמה יש לו לאדם לשמר דרכיו בעולם הזה וללכת בדרך אמת, משום שכל מעשי האדם כתובים לפני המלך ורשומים לפניו, וכלם במנין. שומרי השערים עומדים ומעידים, עומדים ותובעים דינים צודקים. והדין עומד לקבל עדות, ואותם שטוענים טענות מרחשים, ולא יודעים אם ילכו מימין, אם ישמאלו משמאל.

שהרי כשרוחות בני אדם יוצאות מהעולם הזה, כמה הם מקטרגים שעומדים לפניהם, והפרושים יוצאים הן לטוב הן לרע, כפי מה שיוצא מהדין. ששנינו, בכמה דינים נדון האדם בעולם הזה, בין בחייו בין אחר כך, שהרי כל דבריו הם בדין, והקדוש ברוך הוא תמיד ברחמנות ורחמיו על הכל, ולא רוצה לדון בני אדם כפי מעשיהם. שכן אמר דוד, (תהלים קל) אם עונות תשמר זה אדני מי יעמד. כאן יש להסתפל, כיון שאמר אם עונות תשמר זה, למה ה' (אדני)?

אלא, שלש דרגות רחמים הזכיר כאן דוד. אם עונות תשמר זה, אם רבים העונות עד שעולים למעלה לאבא ואמא, הרי ה'

באתר דרב בוכרא קדישא, דכתיב, (שמות ד) בני בכורי ישראל.

ואי תימא דקודשא בריך הוא בעא הכי, ולא מן דינא. תא חזי, עשו קליפה הוה, וסטרא אחרא הוה. כיון (דף קפ"ה ע"ב) דנפק קליפה ואתערב, הא מוחא שכיחא (שפחה), ערלה קדמא קאי לבר. ברית איהו (ס"א רב ועלמה) ויקרא מפלא, ואיהו אתגלי לבתר.

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו'. (במדבר כב) רבי חייא פתח, (זכריה א) ויראני

את יהושע הפהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'. כמה אית ליה לבר נש, לאסתמרא אורחוי בהאי עלמא, ולמהך בארז קשוט. בגין דכל עובדוי דבר נש פתיבין קמי מלפא, ורשימין קמיה, וכלהו במנינא. נטורי תרעי קיימין וסהדין, קיימי ותבעי דינא תריסין. ודינא קיימא לקבלא סהדותא, ואינון דטענו טענתא מרחשן, ולא ידיע אי יתכון מימינא, ואם ישמאלון משמאלא.

דהא פד רוחי בני נשא נפקי מהאי עלמא, כמה אינון מקטרגין דקיימין קמיהו, וכרוזין נפקין הן לטב הן לביש, כפום מה דנפיק מן דינא. דתניא, בכמה דינין אתידן בר נש בהאי עלמא, בין בחייו, בין לבתר. דהא כל מלוי בדינא אינון. וקודשא בריך הוא תדיר ברחמנו, ורחמוי על כלא, ולא בעי לדיינא בני נשא כפום עובדיהון, דהכי אמר דוד, (תהלים קל) אם עונות תשמר זה אדני מי יעמוד. דהא אית לאסתפל, כיון דאמר אם עונות תשמר י"ה, אמאי יי (ד"א אדני).

אלא, תלת דרגין דרחמי אדבר דוד דהא. אם עונות תשמר זה, אם חובין סגיא, עד דסלקין לעילא לגבי אבא ואמא, הא יי (ד"א

(אדני), שהוא רחמים. ואם שם זה, אף על גב שהוא רחמים, יתעורר בדין וכל הדרגות נסתמו בדין - דרגה אחת יש לחזור אליה, שכל הרפואות יוצאות ממנה, היא תחוס עלינו. ומי היא? מי. מ"י תעמוד בודאי. מ"י ירפא לך. (כמו שנאמר (איכה ב) כי גדול כיום שברך מי ירפא לך) ולכן יהי ה' (אדני). אם השמות הללו יסתתמו מאתנו, מ"י יעמד, שכל דרכי התשובה פתוחים ממנה.

בא וראה, יהושע בן יהוצדק היה צדיק גמור, גבר שהיה נכנס לפני ולפנים, שהכניסוהו לישיבת הרקיע. התפנסו כל בני הישיבה שם לעין בדינו. וכך דרכי אותה ישיבת הרקיע: כשמכניסים אותו לדין, הפרוז יוצא ומכריז: כל בני הישיבה הפנסו לגן הנעלים. ובית הדין מתפנס.

ואותה רוח האיש עולה על ידי שני ממנים. פיון שנקנס, קרב אל עמוד אחד של שלהבת לזהטת שעומדת שם, ומתגלם ברוח האויר שנושב באותו עמוד. וכמה הם שמעלים אותם לשם, משום שכל אותם שמשתדלים בתורה ומחדשים בה חידושים, מיד נכתבים הדברים אל בני הישיבה, ואז כל בני הישיבה באים לראותו. אותם שני ממנים יוצאים, ומעלים אותו לאותה ישיבת הרקיע. מיד מתקרב אל אותו עמוד שמתגלם שם.

נכנס לישיבה ורואים אותו. אם הדבר פראוי - זכאי הוא, כמה עטרות ונוצות מעטרים אותו כל בני הישיבה. ואם דבר אחר היה - אז לאותה בושא! דוחים אותו החוצה, ועומד תוף העמוד עד שמעלים אותו לדין. הרחמן יצילנו.

ויש אחרים שמעלים אותם לשם

דאיהו רחמי. ואי שמא דא, אף על גב דאיהו רחמי, יתער בדינא וכל דרגין אסתמו בדינא, דרגא חדא אית דנהדר לגביה, דכל אסוותין מינה נפקין, איהו יחוס עלן, ומאן איהו, מי. מ"י יעמוד ודאי. מ"י ירפא לך. (כמה דאת אמר (איכה ב) כי גדול כיום שברך מי ירפא לך) ועל דא יהי יי (ר"א אדני) אי אלין שמיהן יסתמו מנן, מ"י יעמוד, דכל ארחין דתיובתא פתיחן מניה.

תא חזי, יהושע בן יהוצדק צדיק גמור היה, גברא דהוה עאל לפני לפנים, דעיילוהו למתיבתא דרקיעא. אתפנשו כל בני מתיבתא תמן, לעיינא בדיניה. וכך ארחוי דההוא מתיבתא דרקיעא, כד עיילי ליה לדינא, פרוזא נפיק ואכריז, כל בני מתיבתא עולו לאדרא טמירא, ובי דינא מתפנשי.

וההוא רוחא דבר נש סלקא על ידי דתרי ממנן, פיון דעאל, קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא דקיימא תמן, ואגלים ברוחא דאורא דנשיב בההוא עמודא, וכמה אינון דסלקין לון תמן. בגין דכל אינון דמשתדלי באורייתא, ומחדשי בה חדושינן, מיד אכתוב לגבי בני מתיבתא אינון מלין, בדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה. אינון תרין ממנן נפקין, וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא, מיד קריב לגבי ההוא עמודא, דאגלים תמן.

עאל למתיבתא, ורחמן ליה. אי מלה בדקא יאות זכאה איהו, כמה עטרין מנצצין, מעטרין ליה כל בני מתיבתא. ואי מלה אחרא הוה, ווי ליה לההוא כסופא, דחין ליה לבר, וקאים גו עמודא, עד דעיילי ליה לדינא, רחמנא לשיוכן.

ואית אחרנין דסלקין לון תמן, כד קדשא ברין

כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַחְלָקַת
עִם בְּנֵי הַיְשִׁיבָה, וְאוֹמְרִים מִי
מוֹכִיחַ? הָרִי פְּלוּנִי הוֹכִיחַ הַדְּבָר.
אִז מַעֲלִים אוֹתוֹ לְשֵׁם, וּמוֹכִיחַ
אוֹתוֹ הַדְּבָר בֵּין הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּבֵין בְּנֵי הַיְשִׁיבָה. וְיֵשׁ אַחֲרֵיהֶם
שֶׁמַּעֲלִים אוֹתָם שֵׁם לְדִין, וְדָנִים
אוֹתוֹ שֵׁם לְכַרְרֵם וּלְכַנְּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן, בְּלִי
דִּין נִפְטָר אָדָם וּמִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם
הַזֶּה? וְאִם בְּדִין הִסְתַּלֵּק, מִדּוּעַ
נִדוֹן פַּעַם אַחֲרָתָּ? אָמַר לוֹ, כִּן
לְמַדְנוּ וְכֵן שֶׁמַּעֲנוּ, שֶׁהָרִי וְדָאִי
בְּדִין הִסְתַּלֵּק הָאָדָם מִהָעוֹלָם
הַזֶּה. אָבֵל עַד שֶׁלֹּא יִכְנָס לְמַחְצֵת
הַצְדִּיקִים, מַעֲלִים אוֹתוֹ לְדִין,
וְשֵׁם נִדוֹן בְּאוֹתָהּ יְשִׁיבַת הָרָקִיעַ.
וְשֵׁם עוֹמֵד אוֹתוֹ מִמֶּנָּה הִגִּיהֶנָּם
לְהַשְׁטִין. אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה בְּדִין.
וְאִם לֹא, אוֹתוֹ מִמֶּנָּה הִגִּיהֶנָּם
לְזַכָּת אוֹתוֹ בְּשַׁעַר שְׁמוֹסְרִים
אוֹתוֹ בְּיָדוֹ, וּמִקְלַע אוֹתוֹ מִשֵּׁם
לְמַטָּה כְּמוֹ שְׁקוּלַע אָבֵן בְּקַלַּע
(בְּכַף הַקַּלַּע), שֶׁכְּתוּב (שְׁמוּאֵל א' כ"ה) וְאֵת
נֶפֶשׁ אִיבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כָּף
הַקַּלַּע וְגו'. וְזוֹרְקוֹ לְגִייהֶנָּם,
וּמִקְבֵּל עֲנָשׁוֹ כְּפִי מַה שֶּׁנִּדּוֹן.

בֹּא וְרֵא, (זכריה ג') וַיֵּרָאֵנִי אֵת
יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי
מֶלֶאךָ וְגו'. שֶׁהֶעֱלוּהוּ לְדִין לְתוֹךְ
אוֹתָהּ יְשִׁיבַת הָרָקִיעַ בְּשַׁעַר
שְׁנַפְטָר מִהָעוֹלָם הַזֶּה. עֹמֵד לִפְנֵי
מֶלֶאךָ ה' - זֶהוּ אוֹתוֹ נֶעַר רֹאשׁ
הַיְשִׁיבָה, שֶׁהוּא חוֹתֵף דִּין עַל
הַכֹּל.

וְהַשְׁטֵן, מִי זֶה וְהַשְׁטֵן? אוֹתוֹ
מִמֶּנָּה עַל הַנִּפְשוֹת בְּגִייהֶנָּם,
שֶׁתִּפְּאוּתוֹ לְקַחְתּוֹ, וְתִמְדֵּי עוֹמֵד
וְאוֹמֵר הֵב הֵב, תָּנוּ רְשָׁעִים
לְגִייהֶנָּם. לְהַשְׁטֵנוּ - לְהַזְכִּיר חֲטָאִיו.
וְאִז - וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשְׁטֵן יִגְעַר
ה' בְּךָ הַשְׁטֵן וַיִּגְעַר ה' בְּךָ. שְׁתִּי

וַיִּגְעַר ה' בְּךָ, תִּרְיִן גְּעָרוֹת אֲמָאִי. אֵלֹא חַד לְדוּמָה. וְחַד,

הוּא בְּפִלּוּגָתָא בְּבִנֵי מְתִיבְתָּא, וְאֲמָרִי מֵאֵן
מוֹכַח, הָא פְּלוּנִי דְאוֹכַח מְלָה. בְּדִין סְלָקִין
לִיה תַּמָּן, וְאוֹכַח הֵהוּא מְלָה בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וּבֵין בְּנֵי מְתִיבְתָּא. וְאֵית אַחֲרֵינִין דְּסְלָקִין
לוֹן תַּמָּן לְדִינָא, וְדִינִין לִיה תַּמָּן, לְבַרְרָא לוֹן,
וּלְלַבָּנָא לוֹן.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי בְּלֹא דִינָא אֲתַפְטֹר
בְּר נָשׁ וְאַסְתַּלֵּק מִהָאִי עֲלָמָא. וְאִי בְּדִינָא
אַסְתַּלֵּק, אֲמָאִי אֲתַדֵּן זְמָנָא אַחֲרִינָא. אָמַר
לִיה, הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְהָכִי שֶׁמַּעֲנָא, דִּהָא וְדָאִי
בְּדִינָא אַסְתַּלֵּק בְּר נָשׁ מִהָאִי עֲלָמָא, אָבֵל עַד
לֹא יִיעוֹל לְמַחֲיִצְתָּהוֹן דְּצַדִּיקָא, סְלָקִי לִיה
לְדִינָא, וְתַמָּן אֲתַדֵּן בְּהֵהוּא מְתִיבְתָּא דְרָקִיעָא.
וְתַמָּן קִיִּימָא הֵהוּא מְמָנָא דְגִייהֶנָּם לְאַסְטָאָה.
זְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּזָכִי מִן דִּינָא, וְאִי
לֹא הֵהוּא מְמָנָא דְגִייהֶנָּם נָטִיל לִיה, בְּשַׁעֲתָא
דְּמִסְרִין לִיה בִּידוֹי, וּמִקְלַע לִיה מִתַּמָּן לְתַתָּא,
כְּמֵאֵן דְּמִקְלַע אֲבָנָא (דף קפ"ו ע"א) בְּקִרְטִיפָא (כ"א
בְּקוּסְפִּיתָא) דְּכִתִּיב, (שְׁמוּאֵל א' כ"ה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיךָ
יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כָּף הַקַּלַּע וְגו'. וְשִׁדִּי לִיה
לְגִייהֶנָּם, וְקַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ כְּפּוֹם מַה דְּאֲתַדֵּן.

תָּא חֲזִי, (זכריה ג') וַיֵּרָאֵנִי אֵת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶאךָ וְגו', דְּסְלִיקוּ לִיה
לְדִינָא, גּוֹ הֵהוּא מְתִיבְתָּא דְרָקִיעָא, בְּשַׁעֲתָא
דְּאֲתַפְטֹר מִהָאִי עֲלָמָא. עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶאךָ יי,
דָּא הוּא הֵהוּא נֶעַר, רִישׁ מְתִיבְתָּא, דְּאִיהוּ
חֲתִיף דִּינָא עַל כָּלָא.

וְהַשְׁטֵן, מֵאֵן וְהַשְׁטֵן. הֵהוּא דְמְמָנָא, עַל
נִפְשָׁתָא בְּגִייהֶנָּם, דְּתִיאוּבְתִיָּה לְמִיסַב
לִיה, וְתִדִּיר קִיִּימָא וְאָמַר הֵב הֵב, הָבוּ
חֲזִיבִין לְגִייהֶנָּם. לְהַשְׁטֵנוּ, לְאַדְכָּרָא חוֹבוֹי.
בְּדִין וַיֹּאמֶר יי אֶל הַשְׁטֵן יִגְעַר בְּךָ הַשְׁטֵן
וַיִּגְעַר ה' בְּךָ, תִּרְיִן גְּעָרוֹת אֲמָאִי. אֵלֹא חַד לְדוּמָה. וְחַד,

גערות תלמה? אלא לאסטיא.
ואחד לאותו שיוצא מגיהנם
שעומד תמיד להשטין.

בא וראה, אותו שטן עליון יורד
כמו שפרשוהו, שהתגלם בדמות
שור, וכל אותן רוחות רעות
שנדדו להפגס לגיהנם, לוחץ
אותן ברגע אחד וחוטפן, ויורד
ונותן לדומה לאחר שבולעם.
וזהו שכתוב ויאמר מואב אל זקני
מדן עתה ילחכו הקהל את כל
סביבתינו בלחץ השור, הנודע,
השור שעומד לרע על כל בני
העולם. את ירק השדה - אותן
רוחות בני אדם, שהם ירק
השדה. השדה - אותו השדה
הידוע.

אמר רבי יוסי, אם כן, בלך היה
חכם. אמר לו, בנדאי, וכך
הצטרף לדעת כל דרכי אותו
השור, ואם לא יודע אותם, לא
יכול לעשות כשפיו וקסמיו. אמר
רבי יוסי, ונדאי כן הוא, ונאה
אמרת. וכח אותו השור
מכשפריזים על התבואה. כל
אותם ימים שמכריזים וכל הימים
שמכריזים על רוחות בני אדם,
והם ימי ניסן, וימי תשרי, והרי
נתבאר.

רבי יצחק ורבי יהודה היו
הולכים בדרך. הגיעו לאותו
מקום של כפר סכנין, שהיה שם
רב המנונא סבא. התארחו אצל
אשתו, שהיה לה בן אחד קטן,
וכל היום היה בבית הספר. אותו
יום עלה מבית הספר ובא
הביתה, ראה את אותם החכמים.
אמרה לו אמו, התקרב לגברים
העלוינים הללו ותרויח מהם
ברכות. קרב אליהם, ועד שלא
קרב, חזר לאחור. אמר לאמו,
איני רוצה לקרב אליהם, שהרי
יום זה לא קראו קריאת שמע,
וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה, הוא בנדוי כל אותו היום.

לההוא דנפקא מגיהנם, דקיימא
תא חזי, ההוא שטן עלאה נחית כמה
דאוקמוה, דאגלים בדיוקנא דשור, וכל
אינון רוחין בישין, דאתדנו לאעלא בגיהנם,
לחיה לון ברגעא חדא, וחטף לון, ונחית ויהב
לון לדומה, לבתר דבלע לון. ודא הוא דכתיב,
ויאמר מואב אל זקני מדן עתה ילחכו הקהל
את כל סביבותינו בלחץ השור, דאשתמודע,
השור דקיימא לביש על כל בני עלמא. את
ירק השדה, אינון רוחין דבני נשא, דאינון
ירק השדה. השדה, ההוא שדה דאשתמודע.
אמר רבי יוסי, אי הכי, חכים הוה בלק. אמר
ליה ונדאי, והכי אצטרף ליה למנדע כל
ארחי דההוא שור, ואי לא ידעי להו, לא
יכיל למעבד חרשוי וקסמוי. אמר רבי יוסי
ונדאי הכי הוא, ויאות אמרת. ותוקפיה דההוא
שור, מפי מכריזו על התבואה. (כאן חסר) כל
אינון יומין דמכריזין וכל יומין דמכריזי על
רוחיהון דבני נשא. ואינון יומי ניסן, ויומי
תשרי, והא אתמר.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי באורחא,
מטו לההוא אתר דכפר סכנין, דהוה תמן
רב המנונא סבא, אתארחו באתתא דיליה,
דהוה לה ברא חדא זעירא, וכל יומא הוה
בבי ספרא, ההוא יומא סליק מפי ספרא, ואתא
לביתא, חמא לון לאלין חפיימין. אמרה ליה
אמיה, קריב לגבי אלין גוברין עלאין ותרווח
מנייהו ברכאן. קריב לגבייהו, עד לא קריב,
אהדר לאחורא. אמר ליה לאמיה, לא בעינא
לקרבא לגבייהו. דהא יומא דא לא קרו קריאת
שמע, והכי אולפי לי, כל מאן דלא קרי קריאת
שמע בעונתיה, בנדוי הוא כל ההוא יומא.

וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה, הוא בנדוי כל אותו היום.

שָׁמְעוּ אֵינוֹן, וְתוֹוְהוּ, אָרִימוּ יְדִיָּהוּ וּבְרִיכוֹ לִיָּה. אָמְרוּ וַדַּאי הָכִי הוּא. וְיוֹמָא דַּא אֲשֶׁתִּדְלָנָא בְּהָדִי חֲתָן וְכֻלָּהּ, דְּלֹא הָוָה לוֹן צָרְכֵיָּהּ, וְהָוָה מִתְאַחֲרִין לֹאֲזִדְוּגָא, וְלֹא הָוָה בַּר נָשׁ לֹאֲשֶׁתִּדְלָא עָלֵיהּ, וְאֲנִן אֲשֶׁתִּדְלָנָא בָּהּ, וְלֹא קָרִינִן קָרִיאת שְׁמַע בְּעוֹנְתִּיהָ, וּמֵאֵן דְּאֲתַעְסֵק בַּמַּצָּה, פֶּטוּר מִן הַמַּצָּה. אָמְרוּ לִיָּה, בְּרִי, בְּמָה יִדְעָתָ. אָמַר לִיָּה, בְּרִיחָא דְּלְבוּשֵׁיכֹו יִדְעָנָא, כִּד קָרִיבָנָא לְגַבִּיכֹו. תוֹוְהוּ. יִתְבוּ, נָטְלוּ יְדִיָּהוּ וּכְרִיכוֹ רִפְתָּא.

רַבִּי יְהוּדָה הָוּ יְדוּי מְלוּכְלָכָן, וְנָטִיל יְדוּי, וּבְרִיךְ עַד לֹא נָטִיל. אָמַר לָהּ, אִי תִלְמִידִי דְּרַב שְׁמַעְיָה חֲסִידָא אֲתוֹן, לֹא הָוָה לָכּוּ לְבָרְכָא בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, וּמֵאֵן דְּבְרִיךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, חַיִּיב מִיתָה.

פֶּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שְׁמוֹת ל) כִּבְאָם אֶל אֶהֱל מוֹעֵד יִרְחָצוּ מִים וְלֹא יָמְתוּ וְגו'. לְמַדְנוּ מִפְּסוּק זֶה, שְׁמִי שְׁלֹא חוֹשֵׁשׁ לָזֶה וְיִתְרָאָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, חַיִּיב מִיתָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁיְדֵי הָאָדָם יוֹשְׁבִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲצַבֵּעַ אַחַת יֵשׁ בְּיַד הָאָדָם, וְהִיא הָאֲצַבֵּעַ שֶׁהָרִים מִשָּׁה.

כְּתוּב (שֵׁם כו) וְעִשִׂית בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמֹשֶׁה לְקֹרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמֹשֶׁה בְּרִיחִם לְקֹרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכַתוּב וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקִּרְשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה. וְאִם תֹּאמַר שְׁאוֹתוֹ בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן הוּא אַחֵר, שְׁלֹא הָיָה בְּכָלל אוֹתָם חֲמֹשֶׁה - לֹא כָּךְ. אֲלֵא אוֹתוֹ בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן הָיָה מֵאוֹתָם חֲמֹשֶׁה, שְׁנַיִם מִכָּאן וְשְׁנַיִם מִכָּאן וְאֶחָד בְּאֶמְצַע. הֲרֵי הָיָה בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן עֲמוּד יַעֲקֹב, סוּד מִשָּׁה. כִּנְגֹד זֶה חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת בְּיַד

שָׁמְעוּ אֵינוֹן, וְתוֹוְהוּ, אָרִימוּ יְדִיָּהוּ וּבְרִיכוֹ לִיָּה. אָמְרוּ וַדַּאי הָכִי הוּא. וְיוֹמָא דַּא אֲשֶׁתִּדְלָנָא בְּהָדִי חֲתָן וְכֻלָּהּ, דְּלֹא הָוָה לוֹן צָרְכֵיָּהּ, וְהָוָה מִתְאַחֲרִין לֹאֲזִדְוּגָא, וְלֹא הָוָה בַּר נָשׁ לֹאֲשֶׁתִּדְלָא עָלֵיהּ, וְאֲנִן אֲשֶׁתִּדְלָנָא בָּהּ, וְלֹא קָרִינִן קָרִיאת שְׁמַע בְּעוֹנְתִּיהָ, וּמֵאֵן דְּאֲתַעְסֵק בַּמַּצָּה, פֶּטוּר מִן הַמַּצָּה. אָמְרוּ לִיָּה, בְּרִי, בְּמָה יִדְעָתָ. אָמַר לִיָּה, בְּרִיחָא דְּלְבוּשֵׁיכֹו יִדְעָנָא, כִּד קָרִיבָנָא לְגַבִּיכֹו. תוֹוְהוּ. יִתְבוּ, נָטְלוּ יְדִיָּהוּ וּכְרִיכוֹ רִפְתָּא.

רַבִּי יְהוּדָה הָוּ יְדוּי מְלוּכְלָכָן, וְנָטִיל יְדוּי, וּבְרִיךְ עַד לֹא נָטִיל. אָמַר לָהּ, אִי תִלְמִידִי דְּרַב שְׁמַעְיָה חֲסִידָא אֲתוֹן, לֹא הָוָה לָכּוּ לְבָרְכָא בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, וּמֵאֵן דְּבְרִיךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, חַיִּיב מִיתָה.

פֶּתַח הַהוּא נִינוּקָא וְאָמַר, (שְׁמוֹת ל) כִּבְאָם אֶל אֶהֱל מוֹעֵד יִרְחָצוּ מִים וְלֹא יָמְתוּ וְגו'. יִלְפִינִן מֵהָאִי קָרָא, דְּמֵאֵן דְּלֹא חַיִּישׁ לְהָאִי, וְיִתְחַזִּי קָמִי מְלָפָא בִּידִין מְזוּהָמִין, חַיִּיב מִיתָא. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּידוּי דְּבַר נָשׁ יִתְבִּין בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲצַבֵּעַ חֲדָא אִית בִּידָא דְּבַר נָשׁ, וְאִיהוּ אֲצַבֵּעַ דְּאֶרְמָא מִשָּׁה.

כְּתִיב (שֵׁם כו) וְעִשִׂית בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמֹשֶׁה לְקֹרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמֹשֶׁה בְּרִיחִם לְקֹרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכַתִּיב וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקִּרְשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה. וְאִי תִימָא, דִּהָהוּא בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן אַחֲרָא הוּא, דְּלֹא הָוָה בְּכָלְלָא דְּאֵינוֹן חֲמֹשֶׁה. לֹא הָכִי. אֲלֵא הָהוּא בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, מֵאֵינוֹן חֲמֹשֶׁה הָוָה. תֵּרִין מִכָּאן, וְתֵרִין מִכָּאן, וְאֶחָד בְּאֶמְצַעִיתָא. הָא הָוָה בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, עֲמוּדָא דְּיַעֲקֹב, רִזָּא דְּמִשָּׁה, (דף קפ"ו ע"ב) לְקַבֵּל

דַּא, חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן בִּידָא דְּבַר נָשׁ. וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּאֶמְצַעִיתָא,

רב ועלמא מפלא, ביה קיימי אדם. ושאח התוכא פאנצו.
גדול ועליון מהכל, בו עומדים
שאר האחרים.
והם חמשה בריחים, שנקראים
חמש מאות שנים, שהולך בהם
עץ החיים. וברית קדש מתעורר
(נמול) בחמש אצבעות הידים,
ודבר (נסתר) תמה הוא על מה
שאמרת. ולכן כל ברכות הפה
תלויות באצבעות. פרישת ידי
משה על זה היתה.

אם כל זה יש בהם, אין דין להיות
בנקיון כשמברכים את הקדוש
ברוך הוא, משום שבהם
ובדגמתם מתברך השם הקדוש.
ולכן אתם שחכמים אתם הרבה,
איך לא השגחתם לזה? ולא
שמשתם את רבי שמעיה החסיד,
והוא אמר שכל טנוף וכל לכלוף
העלוהו לצד האחר, שהרי הצד
האחר נזון מהטנוף והלכלוף
הזה, ועל זה מים אחרונים חובה,
וחובה הם?!

תמחו ולא יכלו לדבר. אמר רבי
יהודה, בני, מהו שם אביך? שתק
התינוק רגע אחד, עמד לפני אמו
ונשק לה. אמר לה, אמי, על אבא
שאלו החכמים הללו, האם אמר
להם? אמרה לו אמו, בני, בדקת
אותם? אמר, הרי בדקתי ולא
מצאתים כראוי. לחשה לו אמו
וחזר אליהם. אמר להם, אתם
שאלתם על אבא, והרי הסתלק
מהעולם, ובכל יום שחסידים
קדושים הולכים בדרך, הוא
סותר אחריהם. ואם אתם
קדושים עליונים, איך לא
מצאתם אותו, הלך הסותר
אחרים?

אבל בהתחלה ראיתי בכם, וכעת
ראיתי בכם, שאבא לא ראה
חמור שלא (שהיה) טען אחריו
חמור לסבל על התורה. כיון
אמר רבי יהודה לרבי יצחק, כנדמה
שלא זכיתם שאבא טען אחרים, לא אמר לכם מיהו אבא.

אבל בקדמיתא חמינא בכו, והשתא חמינא
בכו, דאבא לא חמא חמרא דלא (ס"א דלחנ) טעין
אבתריה חמרא, למסבל עולא
דאורייתא. ופיון דלא זכיתון דאבא יטעון

לנו, תינוק זה אינו בן אדם. אכלו, ואותו תינוק היה אומר דברי תורה וחדושי תורה. אמרו, הבה נברך. אמר להם, נאה אמרתם, משום שהשם הקדוש לא מתברך בברכה זו אלא בהזמנה.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עַת וּגְו'. וכי מה ראה דוד לומר אברכה את ה'? אלא ראה דוד שצריך הזמנה, ואמר אברכה. בגלל שבשעה שאדם יושב על שלחנו, השכינה עומדת שם, והצד האחר עומד שם. כשמומן האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, השכינה מתתקנת (בהזמנה זו) לגבי מעלה לקבל ברכות, והצד האחר מתכוּפף. (ואם נתקנת בברכות לגבי מעלה והצד האחר אינו בכלל) ואם לא מזמין האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, הצד האחר שומע ומכשפש להיות לו חלק באותה ברכה.

ואם תאמר, למה אין הזמנה בשאר הברכות? אלא אותו דבר הברכה שמברכים עליו, הוא הזמנה. ובא וראה שכן זה, שזה שמברך על הפרי, אותו פרי הוא הזמנה ומברכים עליו, ואין לו חלק לצד האחר. וקדם זה שהיה אותו פרי ברשות הצד האחר, לא מברכים עליו, וכתוב (ויקרא יט) לא יאכל, בשביל שלא יברכו על אותו הפרי ולא יתברך הצד האחר. פיון שיצא מרשותו, יאכל, ומברכים עליו. והיא הזמנה לברכה. וכן כל דברי העולם שמברכים עליהם, כלם הזמנה לברכה, ואין בהם חלק לצד האחר.

ואם תאמר, אף כן לברכת זמון פוס ברכה היתה הזמנה, מדוע הבה ונברך? אלא הואיל

אֲבָתֵרִיכוּ, לֹא אֵימָא מָאן הוּא אַבָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק, כַּדְדָּמִי לָן, הָאִי יִנּוּקָא לָאוּ בַר נָשׁ הוּא. אַכְלוּ. וְהָהוּא יִנּוּקָא הָוָה אָמַר מִלֵּי דְאוֹרֵייתָא, וְחֻדוּשֵׁי אוֹרֵייתָא. אָמְרוּ, הֵב וְנִבְרִיךְ. אָמַר לְהוּ, יָאוּת אֲמַרְתוּן. בְּגִין דְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא לֹא מִתְבָּרַךְ בְּבִרְכָה דָּא, אֲלֵא בְהִזְמָנָה.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עַת וּגְו'. וכי מה חמא דוד דבעי הזמנה, ואמר את יי. אלא, חמא דוד דבעי הזמנה, ואמר אברכה. בגין דבשעתא דבר נש יתיב על פתורא, שכינתא קיימא תמן, וסטרא אחרא קיימא תמן. כד אזמין בר נש לברכא לקודשא בריך הוא, שכינתא אתתקנת (נ"א בהזמנה דא) לגבי עילא, לקבלא ברכאן, וסטרא אחרא אתפפייא. (נ"א ואי אתתקנת בברכתא לגבי עילא, וסטרא אחרא לאו איהו בכללא) ואי לא אזמין בר נש לברכא לקודשא בריך הוא, סטרא אחרא שמע ומכשפשא למהוי ליה חולקא בההיא ברכה.

ואי תימא, בשאר ברכאן אמאי לא אית הזמנה. אלא ההוא מלה דברכה, דקא מברכין עליה, איהו הזמנה. ותא חזי דהכי הוא, דהאי דמברך על פרי, ההוא פרי איהו הזמנה, ומברכין עליה. ולית ליה חולקא לסטרא אחרא. וקודם דא, דהוה ההוא פרי ברשות דסטרא אחרא, לא מברכין עליה. וכתוב (ויקרא יט) לא יאכל, בגין דלא יברכו על ההוא פרי, ולא יתברך סטרא אחרא. פיון דנפק מרשותיה, יאכל, ומברכין עליה. ואיהו הזמנה לברכתא. וכן כל מילין דעלמא דקא מברכין עליהו. פלהו הזמנה לברכתא. ולית בהו חולקא לסטרא אחרא.

ואי תימא, אוף הכי לברכת זמון פסא דברכתא הוה הזמנה, אמאי הֵב ונברך. אלא, הואיל ובקדמיתא כד הוה שתי,

אמר בורא פרי הגפן. הא הזמנה הוי. והשתא לברכת מזונא, בעינן שנוי, להזמנה אחרא, דהא כסא דא לקודשא בריה הוא הוי, ולא למזונא, ובגין כך בעי הזמנה דפומא.

ואי תימא, נברך שאכלנו משלו, דא הוא הזמנה, ברוך שאכלנו דא הוא ברכה. הכי הוא ודאי.

אבל נברך, הזמנה אחרא איהו, הזמנה דבורא פרי הגפן. (ס"א דפומא) דקדמיתא איהי הזמנה לכוס דברכה סתם. והאי כוס, פיון דאנטיל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין וברכאן מתמן נפקין, ובגין כך איהו בארץ סתים, דעלמא עלאה סתים איהו, ולית לגביה הזמנה. אלא בדרגא דא כוס דברכה. (במלה דנברך) אמר רבי יהודה, נפאה חולקנא, דמן (דף קפ"ז ע"א) יומא דעלמא עד השתא, לא שמענא מלין אלין, ודאי הא אמינא דדא לאו בר נש איהו.

אמר ליה, ברא, מלאכא דיי, רחימא דיליה, האי דאמרת ועשית בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו', וחמשה בריחם וגו', וחמשה בריחם לירכתים ימה. הא בריחים טובא איכא הכא, וידיים אינון תריין. אמר ליה, דא הוא דאמריין, מפומיה דבר נש אשתמע מאן איהו. אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא.

פתח ואמר, (קהלת ב) החכם עיניו בראשו וגו'. וכי באן אתר עינוי דבר נש, אלא בראשו, דילמא בגופו או בדרועיה, דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא. אלא קרא הכי הוא ודאי, דתנן, לא יהך פר נש בגלוי דרישא ד' אמות. מאי טעמא. דשכינתא שריא על רישיה, וכל חכים, עינוי ומלוי בראשו אינון, בההוא דשריא וקיימא על רישיה.

עיניו בראשו וגו'. וכי איפה עיניו של האדם? אלא בראשו! שמא בגופו או בדרועו, שהוציא את החכם יותר מכל בני העולם?! אלא הפסוק כך הוא בודאי. שלמדנו, לא ילך אדם בגלוי ראש ארבע אמות. מה הטעם? ששכינה שורה על ראשו, וכל חכם עינוי ודבריו בראשו הם, באותו ששורה ועומד על ראשו.

ובתחלה פשהיה שותה אמר "בורא פרי הגפן", הרי זה היה הזמנה. וכעת לברכת המזון צריכים שנוי להזמנה אחרת, שהרי כוס זו הוא לקדוש-ברוך-הוא, ולא למזון, ומשום זה צריך הזמנת הפה.

ואם תאמר, נברך שאכלנו משלו זוהי הזמנה, ברוך שאכלנו משלו זוהי ברכה - כך זה בודאי. אבל נברך זוהי הזמנה אחרת, הזמנה של בורא פרי הגפן. (של הפה) שהקודמת היא ההזמנה לכוס של ברכה סתם. וכוס זה, פיון שנטל, היא הזמנה אחרת במלת נברך לגבי עולם העליון, שכל מזונות וברכות יוצאות משם. ומשום זה הוא בדרך נסתר, שעולם העליון הוא נסתר ואין אליו הזמנה, אלא בדרגה זו כוס ברכה. (שבמלת ברה) אמר רבי יהודה, אשרי חלקנו שמיום העולם עד כעת לא שמענו דברים אלו, ודאי הרי אמרנו שזה אינו בן אדם.

אמר לו, בן, מלאך ה', אהובו, מה שאמרת ועשית בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו', וחמשה בריחם וגו', וחמשה בריחם לירכתים ימה - הרי הרבה בריחים יש כאן, וידיים הם שטים. אמר לו, זהו שאמרנו, מפי האדם נשמע מיהו. אבל הואיל ולא השגחתם - אני אמר.

פתח ואמר, (קהלת ב) החכם

ובשענינו שם, ידע שאותו אור שדולק על ראשו צריך שמן, משום שגוף האדם היא פתילה, ואור דולק למעלה, ושלמה המלך צוח ואמר: (שם ט) ושמן על ראשך אל יחסר, דהא נהורא דבראשו, שבראשו צריך שמן ואותם מעשים טובים. ולכן החכם עיניו בראשו, ולא במקום אחר.

אחם חכמים, ודאי השכינה שורה על ראשכם, איך לא השגחתם לזה? שכתוב ועשית בריחם וגו', לקרשי צלע המשפן האחד. וחמשה בריחם לקרשי צלע המשפן השנית. האחד והשנית אמר הפסוק, שלישית ורביעית לא אמר הפסוק. שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ומשום זה החשבון בשני אלה.

באו הם ונשקוהו. (בתחלה) בכה רבי יהודה ואמר, רבי שמעון, אשרי חלקך! אשרי הדור! שהרי בזכותך אפלו תינוקות של בית רבן הם סלעים רמים תקיפים. באה אמו. אמרה להם, רבותי, בבקשה מכסם אל תשגיחו על בני, אלא רק בעין טובה. אמרו לה, אשרי חלקך אשה כשרה, אשה ברויה מכל שאר הנשים, שהרי הקדוש ברוך הוא בבר חלקך והרים דגלך על כל שאר נשות העולם!

אמר התינוק, אני לא פוחד מעין רעה, שכן דג גדול ונכבד אני, ודג לא פוחד מעין רעה, שכתוב (בראשית מח) וידגו לרב בקרב הארץ. מה זה לרב? לרבות על העין. ושנינו, מה דגי הים המים מכסים עליהם ואין עין רעה וכו'. לרב ודאי, בקרב הארץ, בתוך בני האדם על הארץ. אמרו, בן, מלאך ה', אין בנו עין רעה, ולא מצד עין רעה באנו, והקדוש

ובר עיניו תמן, לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה, אצטריך למשחא, בגין דגופא דבר נש איהו פתילה, ונהורא אדליק לעילא, ושלמה מלכא צווח ואמר, (קהלת ט) ושמן על ראשך אל יחסר, דהא נהורא דבראשו, אצטריך למשחא ואינון עובדין טבאן. ועל דא החכם עיניו בראשו, ולא באתר אחרא. אתון חפמיין, ודאי שכינתא שרייא על רישיכו, היך לא אשגחתון להאי דכתיב ועשית בריחים וגו', לקרשי צלע המשפן האחד. וחמשה בריחים לקרשי צלע המשפן השנית. האחד והשנית אמר קרא, שלישית ורביעית לא אמר קרא. דהא אחד ושנית, דא חשיבו דתריין סטריין, ובגין כך עביד חושבנא בתריין אליין.

אתו אינון ונשקוהו, (במלקדמיו) בכה רבי יהודה, ואמר, רבי שמעון זכאה חולקך, זכאה דרא, דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב, אינון טגריין רמאין תקיפין. אתתא אמיא, אמרה לון רבותי, במטו מנייכו, לא תשגחו על ברי, אלא בעינא טבא. אמרו לה, זכאה חולקך אתתא כשרה, אתתא בריא מכל שאר נשין, דהא קדשא בריך הוא בריר חולקך, וארים דגלך על כל שאר נשין דעלמא.

אמר ינוקא, אנא לא מסתפינא מעינא בישא, דבר נונא רבא ויקירא אנא, ונונא לא דחיל מעינא בישא, דכתיב, (בראשית מח) וידגו לרב בקרב הארץ, מאי לרב, לאסגאה על עינא. ותנינן, מה דגים דימא, מיא חפי עליהון, ולית עינא בישא וכו'. לרב ודאי, בקרב הארץ, בגו בני אנשא על ארעא. אמרו, ברא, מלאכא די, לית בנא עינא בישא, ולא מסטרא דעינא בישא

ברוך הוא מכסה עליך בכנפיו. פתח ואמר, (שם) המלאך הגאל אתי מפל רע יברך וגו'. פסוק זה אמר יעקב ברוח הקדש. אם ברוח הקדש אמר אותו, סוד חכמה יש בו. המלאך, קורא לו מלאך, וקורא לו שמות אחרים. מדוע נקרא כאן מלאך? אלא כשהוא שליח מלמעלה ומקבל זהר מתוך אספקלריה שלמעלה, (שאז) ששש מברכים אבא ואמא לזה, אומרים לה: בתי, לכי שמרי ביתך! פקדי את ביתך! כך עשי לביתך! לכי וזוני אותם. לכי, שאותו עולם שלמטה מחכה לך, בני ביתך מחכים למזון ממך! הרי לך כל מה שתצטרכי למיהב להם. ואז היא מלאך.

ואם תאמר, והרי בכמה מקומות נקרא מלאך, ולא בא לזון עולמות, ועוד, שבשם זה לא זן את העולמות, אלא בשם של השם - כך זה בודאי. כששליח מתוך אבא ואמא, נקרא מלאך. וכיון ששורה על מקומות, על שני כרובים, שמו ה'.

בשנראה למשה בתחלה נקרא מלאך. ליעקב לא נראה כך, אלא בדגמא, שכתוב (שם בט) ורחל באה. זו דמות של רחל אחרת, שכתוב (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו', רחל מבכה על בניה. ורחל באה, סתם. עם הצאן, הדרגות שלה. אשר לאביה, ודאי. וכלם נמנו והתפקדו בידיה. פי רעה היא, היא מנהיגה אותם ומפקדת עליהם.

וכך כתוב במשה, (שמות א) וירא מלאך ה' אליו בלפת אש. ואם תאמר ששבח אברהם יתור, שלא כתוב בו מלאך - אלא (בראשית יח) וירא אליו ה' באלוני ממרא וגו'. שם באברהם נראה לו אדני,

אתינו. וקודשא בריך הוא חפי עלך בגדפוי. פתח ואמר (בראשית מח) המלאך הגואל אותי מפל רע יברך וגו'. האי קרא אמר יעקב ברוח קדשא, אי ברוח קדשא אמר ליה, רזא דחכמתא אית ביה. המלאך, קרי ליה מלאך. וקרי ליה שמהן אחרנין. הכא, אמאי אקרי מלאך. אלא כד איהו שליחא מלעילא, וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא, (ס"א דבר) דכדין מברכין לה אבא ואמא להאי, אמרי לה ברתי, זילי נטורי ביתיך, פקידי לביתך. הכי עבידי לביתך. זילי וזוני לון. זילי, דההוא עלמא דלתתא מחכא לך, בגי ביתך מחכאן מזונא מנה, הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון, כדין איהי מלאך.

ואי תימא, והא בכמה דוכתי אקרי מלאך, ולא אתי למיזן עלמין. ועוד, דבשמא דא לא זן עלמין, אלא בשמא דיי. הכי הוא ודאי, כד שליח מגו אבא ואמא, אקרי מלאך, וכיון דשארי על דוכתין, על תרין פרובין יי שמייה. למושה כד אתחזי ליה בקדמיתא, אקרי (שמות ג) מלאך. ליעקב לא אתחזי הכי, אלא בדוגמא, דכתיב (בראשית כט) ורחל באה, דא דיוקנא דרחל אתרא, דכתיב (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו'. רחל מבכה על בניה. ורחל באה סתם, עם הצאן דרגין דילה. אשר לאביה ודאי. וכלהו אתמנון ואתפקדון בידיה. פי רועה היא, איהי מנהיגא לון, ואתפקדא עלייהו.

והכי (דף קפ"ז ע"ב) במשה כתיב, (שמות ג) וירא מלאך ה' אליו בלפת אש. ואי תימא יתיר הוא שבחא דאברהם, דלא כתיב ביה מלאך, אלא (בראשית יח) וירא אליו יי באלוני ממרא וגו'. התיב באברהם, אתחזי ליה אדני, באלף דלת, בגין

באל"ף דל"ת, בגלל שבאותו זמן קבל ברית. ומה שעד עכשו התכסה ממנו, נראה לו רבון ושליט, וכך נראה, שהרי אז התקשר באותה דרגה ולא יותר. ומשום זה בשם של אדון רבון עליו.

אבל משה שלא היה בו פרוה, שכתוב (שמות א) משה משה, שאין טעם מפסיק, כמו שכתוב (בראשית כב) אברהם אברהם, שמפסיק הטעם, בגלל שכעת שלם מה שלא היה לפני כן. יש הפרש בין אברהם הנזכר לבין אברהם שבתחלה. אבל משה, מיד שנולד, אסף לקיה המאירה היתה עמו, שכתוב (שמות ב) ותרא אותו כי טוב הוא. וכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. מיד נקשר משה בדרגתו, ומשום זה משה משה, ולא מפסיק הטעם.

ורבן לגבי משה הקטין עצמו, שכתוב מלאך ה'. יעקב קרא לו בשעה שהיה מסתלק מן העולם. מלאך, מה הטעם? משום שבאותה שעה היה יורש אותה לשלט. משה בחייו. יעקב לאחר שהסתלק מהעולם. משה בגוף. יעקב ברוח. אשרי חלקו של משה.

הגאון אתי מפל רע, שלא התקרב לעולמים לצד הרע, ולא יכל הרע לשלט בו. יברך את הנערים, אז יעקב היה מתקן את ביתו כאדם שהולך לבית חדש ומתקנו בתקוניו ומקשטו בקשטיו. יברך את הנערים - אותם הנודעים, אותם שנפקדו על העולם למשך מהם ברכות, הם שגוי הפרובים. ויקרא בהם שמי, כעת התקין ביתו, והוא התעלה בדרגתו, משום שחבור היה בייעקב. הגוף נדבק במקום שהצטרף, ושתי זרועות אתו.

דבה הוא זמנא קביל ברית, ומה דהוה אתפסי עד כען מניה, אתחזי ליה רבון ושליט, והכי אתחזי, דהא כדין בההוא דרגא אתקשר, ולא יתיר. ובגין כך, בשמא דאדון רבון עליה.

אבל משה דלא הוה ביה פרוה, דכתיב (שמות

א) משה משה דלא פסקא טעמא. כמה דכתיב (בראשית כב) אברהם אברהם, דפסקא טעמא. בגין דהשתא שלים, מה דלא הוה מקדמת דנא. פרישו אית בין אברהם דהשתא, לאברהם דקדמיתא. אבל משה, מיד דאתייליד, אסף לקיה דנהרא הות עמיה, דכתיב (שמות ב) ותרא אותו כי טוב הוא. וכתיב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. משה מיד אתקשר בדרגא דיליה ובגין כך משה משה, ולא אפסיק טעמא.

וער דא לגבי דמשה, אזעיר גרמיה, דכתיב מלאך יי. יעקב קרא ליה, בשעתא דהוה סליק מעלמא, מלאך. מאי טעמא. בגין דבההיא שעתא הוה ירית לה, לשלטאה. משה בחייו. יעקב, לבתר דסליק מעלמא. משה בגופא. יעקב ברוחא. זפאה חולקא דמשה. הגאון אותי מפל רע, דלא אתקריב לעלמין לגבי סטרא דרע, ולא יכיל רע

לשלטאה ביה. יברך את הנערים, כדין יעקב הוה מתקן לביתיה, כבר נש דאזיל לביתא חדתא, ומתקן לה בתקונוי, ומקשט לה בקשטיו. יברך את הנערים, אינון דאשתמודען, אינון דאתפקדן על עלמא, לאתמשכא מניהו ברכאן, תרין פרובין אינון. ויקרא בהם שמי, השתא אתקין ביתיה, ואיהו אסתלק בדרגיה, בגין דחבורא בייעקב הוי. גופא, אתדבק באתר דאצטרף, ותרין זרועין בהדיה.

לְאָחַר שְׁאוֹתָם נִעְרִים מִתְּבָרְכִים
פְּרָאִי, אֲזִי וַיִּדְגּוּ לְרֹב בְּקֶרֶב
הָאֶרֶץ. דֶּרֶךְ הַדְּגִים לְהִתְרַבּוֹת
בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וְאִם יוֹצְאִים מִתּוֹךְ
הַמַּיִם לִיְבֹשָׁה, מִיד מֵתִים. אֲלוֹ
לֹא כֹף, אֲלֹא הֵם מֵהֵימָּה הַגְּדוֹל,
וַיִּגְדְּלֵתָם לְהִתְרַבּוֹת וּלְהִתְגַּדֵּל
בְּקֶרֶב הָאֶרֶץ הַיָּא, מַה שְּׂאִין כֹּף
בְּכָל הַדְּגִים שֶׁבְּעוֹלָם.

מַה כְּתוּב לְמַעֲלָה? וַיִּכְרֹךְ אֶת
יוֹסֵף וַיֹּאמֶר. וְלֹא מִצְאָנוּ לוֹ כָּאֵן
בְּרִכּוֹת, שֶׁהָרִי אַחֵר כֹּף בְּרִכּוֹ,
שֶׁכְּתוּב (שם מט) בֵּין פֶּתֶת יוֹסֵף.
אֲלֹא, בֵּין שִׁבְרֹךְ אֶת הַנְּעָרִים
הַלָּלוּ, בְּרֹךְ אֶת יוֹסֵף. שֶׁהָרִי לֹא
יָכְלוּ לְהִתְבָּרֵךְ אֲלֹא מִתּוֹךְ יוֹסֵף,
וּמִתּוֹךְ שֶׁהוּא נִסְתָּר וְלֹא נִרְאָה
בְּגִלּוֹי, כְּתוּב בְּנִסְתָּר - וַיִּקְרָא בְּהֵם
שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתִי. (לכסות עֲלָיו) מִן
הָאֲבוֹת מִתְּבָרְכִים, וְלֹא מִמָּקוֹם
אַחֵר. בְּקֶרֶב הָאֶרֶץ, זֶהוּ כְּסוּי
לְכִסּוֹת מַה שֶּׁצָּרִיךְ.

בָּאוּ וַנִּשְׁקוּ אוֹתוֹ כְּמִקְדָּם. אָמְרוּ,
הֵכָּה וַיִּכְרֹךְ. אָמַר הוּא, אֲנִי אֲבָרֶךְ,
שֶׁכָּל מַה שֶּׁשִּׁמְעֶתָם עַד כָּאֵן מִמֶּנִּי
הִיָּה, וְאֵקִים בִּי (משלי כב) טוֹב עֵין
הוּא יִכְרֹךְ. קוֹרְאִים בּוֹ יִכְרֹךְ. מַה
הַטָּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנֶּתֶן מִלְחָמוֹ
לְדָל. מִלְחָם וְאָכַל שֶׁל הַתּוֹרָה
שְׁלִי אֲכַלְתָּם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּין
אֱהוֹב שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִי
שֶׁנִּינוּ בַּעַל הַבֵּית בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח
מִכְרֶךְ. אָמַר לוֹ, אֲנִי בַּעַל הַבֵּית
וְאֵינְכֶם אוֹרְחִים. אָכַל מִצְאָתִי
פְּסוּק וְאֵקִימוֹ, שֶׁהָרִי אֲנִי בּוֹדֵאִי
טוֹב עֵין, בְּלִי שְׁאֲלוֹתֶיכֶם אֲמַרְתִּי
עַד עַתָּה, וְלָחֶם וְאָכַל שְׁלִי
אֲכַלְתָּם.

רָקַח כּוֹס בְּרָכָה וּבִרְךְ, וַיִּדְּיוּ לֹא
יָכְלוּ לְסַבֵּל אֶת הַכּוֹס וַיִּרְעִדוּ.
כְּשֶׁהִגִּיעַ לַעַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן,
אָמַר, (תהלים קטז) כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׁא
וּבְשֵׁם ה' אֶקְרָא. עֲמַד הַכּוֹס עַל
תְּקוּנָה, וְהִתְיָשַׁב בִּימִינוֹ וּבִרְךְ.

לְבִתֵּר דְּאֵינוֹן נִעְרִים מִתְּבָרְכִין כִּדְקָא יָאוֹת,
כְּדִין וַיִּדְגּוּ לְרֹב בְּקֶרֶב הָאֶרֶץ. אֶרְחָא
דְּנוֹנִין לְאַסְגָּאָה גּוֹ מִיִּין, וְאִי נִפְקֵן מִגּוֹ מִיָּא
לִיְבֹשָׁתָא, מִיד מֵתִין. אֲלִין לָאו הָכִי, אֲלֹא אֵינוֹן
מִן יָמָא רַבָּא, וְסָגִיאוּ דְלִהוֹן לְאַפְשָׁא וְלְאַסְגִּי
בְּקֶרֶב הָאֶרֶץ אִיהוּ. מַה דְּלִית הָכִי לְכָל נוֹנִין
דְּעֵלְמָא.

מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיִּכְרֹךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר, וְלֹא
אֲשַׁכַּחן לִיָּה הֵכָּא בְּרִכָּאן, דִּהָא לְבִתֵּר בְּרִיךְ
לִיָּה, דְּכְתִיב, (בראשית מט) בֵּין פֶּתֶת יוֹסֵף. אֲלֹא,
בֵּין דְּבְרִיךְ לְאַלִין נִעְרִים, לְיוֹסֵף בְּרִיךְ. דִּהָא
לֹא יָכְלִי לְאַתְבָּרְכָא, אֲלֹא מִגּוֹ יוֹסֵף, וּמִגּוֹ
דְּאִיהוּ בְּטַמִּירוֹ, וְלֹא אֶתְחַזִּי לְאַתְגַּלְאָה, כְּתִיב
בְּטַמִּירוֹ, וַיִּקְרָא בְּהֵם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבוֹתִי, (לכסות
עֲלָיו) מִן הָאֲבוֹת מִתְּבָרְכִין, וְלֹא מִמָּאֶתֶר אַחֲרָא.
בְּקֶרֶב הָאֶרֶץ, דָּא הוּא כְּסוּיָא לְחַפְּאָה מַה
דְּאַצְטְרִיךְ.

אָתוּ וַנִּשְׁקוּהוּ כְּמִלְקֶדְמִין, אָמְרוּ, הָבוּ וְנִכְרִיךְ.
אָמַר אִיהוּ, אָנָּא אֲבָרֶךְ, דְּכָל מַה
דְּשִׁמְעֶתוֹן עַד הֵכָּא מִנְּאִי הָוָה, וְאַקְיִים בִּי (משלי
כב) טוֹב עֵין הוּא יִכְרֹךְ, קָרִי בִּיה יִכְרֹךְ. מָאִי
טַעְמָא. בְּגִין דְּנֶתֶן מִלְחָמוֹ לְדָל. מִלְחָמָא
וּמִיכְלָא דְּאוֹרִייתָא דִּילִי אֲכַלְתוֹן. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה. בְּרָא רַחֲמֵימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא
תְּנִינָן בַּעַל הַבֵּית בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח מִכְרֶךְ. אָמַר
לִיָּה, לָאו אָנָּא בַּעַל הַבֵּית, וְלָאו אֶתוֹן אוֹרְחִין.
אָכַל קָרָא אֲשַׁכְחָנָא, וְאַקְיִים לִיָּה. דִּהָא אָנָּא
טוֹב עֵין וְדָאִי, בְּלֹא שְׁאִילוֹ דְּלִכּוֹן אֲמִינָא עַד
הַשְׁתָּא, וְלִחְמָא וּמִיכְלָא דִּילִי אֲכַלְתוֹן.

נִטְלָ כְּסָא דְּבִרְכָתָא וּבְרִיךְ, וַיִּדְּיוּ לֹא יָכְלִי
לְמַסְבֵּל כְּסָא, וְהוּוּ מִרְתָּתִי. כִּד מְטָא לַעַל
הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן, אָמַר, (תהלים קטז) כּוֹס יִשׁוּעוֹת
אֲשָׁא וּבְשֵׁם יי אֶקְרָא. קִיִּימָא כְּסָא עַל תְּקוּנָה, וְ

בסוף אָמר: יהי רצון שלאֲחד מאֲלה יִמָּשְׁכוּ לוֹ חַיִּים מִתּוֹךְ (המלך) עֵץ הַחַיִּים, שֶׁכָּל הַחַיִּים תִּלְוִיִּם בּוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲרֹב לוֹ, וְיִמְצָא עָרֹב לְמִשָּׁה שִׁשְׁסָפִים בְּעֶרְבוּתָהּ, אֲצֵל הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ.

בֵּינָן שֶׁבֶרֶךְ, סָתֵם עֵינֵינוּ רָגַע אֶחָד, וְאַחֵר כֶּף פִּתַּח אוֹתָם. אָמר, חֲבָרִים, שְׁלוֹם לָכֶם מִרְבוֹן הַטּוֹב שֶׁכָּל הָעוֹלָם שָׁלוֹם הוּא. תִּמְהוּ וּבְכוּ, וּבִרְכוּהוּ. לָנוּ אוֹתוֹ לִילָה. בִּבְקָר הַשִּׁפְיָמוּ וְהִלְכוּ. כִּשְׁהִגְעוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן סָפְרוּ לוֹ אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה. תִּמְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמר, בֶּן סֵלַע תִּקְיָף הוּא וְרֵאִי הוּא לְכֶךְ, וְיִתֵּר מִמֶּה שֶׁלֹּא חָשׁוֹב בֶּן אָדָם, בְּנוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא הוּא. הִזְדַּעֲזַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמר, עָלִי לִלְכֹת לִרְאוֹת אוֹתוֹ נֹר דּוֹלֵק. אָמר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי דְּכָר עָלִיוֹן יֵשׁ בּוֹ. וְסוּד הוּא, שֶׁהָרִי אוֹר הַשֶּׁמֶן (הַהַמְשָׁכָה) שֶׁל אֲבִיו מֵאִיר עָלָיו, וְסוּד זֶה לֹא מִתְפָּשֵׁט בֵּין הַחֲבָרִים.

יוֹם אֶחָד הָיוּ הַחֲבָרִים יוֹשְׁבִים וּמִתְנַגְּחִים אֶלֶּה בְּאֵלֶּה, וְהָיוּ שֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי וְשָׂאֵר הַחֲבָרִים. אָמְרוּ, הָרִי כְּתוּב (דְּבָרִים ב) אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְאֵל תִּתְּנֶה בָּם מִלְחָמָה וְגו'. בְּגִלֵּל רוֹת וְנַעֲמָה שֶׁהָיוּ עֲתִידִים לִצְאֹת מִהֶם. צְפוּרָה אֵשֶׁת מִשָּׁה שֶׁהָיְתָה מִמִּדְיָן, וְיִתְרוֹ וּבְנָיו שִׁינְאוּ מִמִּדְיָן, שֶׁהָיוּ כָּלם צְדִיקִי אֲמֵת, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. וְעוֹד מִשָּׁה שֶׁגְּדָלוּהוּ בְּמִדְיָן, וְאָמר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, (בַּמִּדְבָּר לֹא) נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים. אִם כֶּף, מִשּׁוּא פָּנִים יֵשׁ בְּדָכָר, שִׁיתֵּר רֵאִוִּים בְּנֵי מִדְיָן לְהַנְצִיל מִמוֹאֵב.

אָמר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא דוֹמָה מִי

וְאַתִּישֵׁב בְּיַמִּינֶיהָ, וּבְרִיף. לְסוּף אָמר, יֵהָא רַעְוָא דְלַחַד מֵאֲלִין, יִתְמַשְׁכוֹן לִיה חַיִּין, מְגוּ (נ"א מִלְכָּא) אֵילָנָא דְחַיִּי, דְּכָל חַיִּין בִּיה תִּלְיִין. וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא יַעֲרֹב לִיה, וְיִשְׁפַּח עָרֹב לְתַתָּא, דִּיסְתַּפֵּם בְּעֶרְבוּתָהּ, בְּהָדִי מִלְכָּא קוּדְשָׁא.

בֵּינָן דְּבְרִיף, אִסְתִּים עֵינֵינוּ רָגַעַא חָדָא, לְבַתָּר פִּתַּח לוֹן, אָמר חֲבָרִיָּא, שְׁלוֹם לָכוֹן מִרְבוֹן טַב, דְּכָל עָלְמָא דִּילִיה הוּא. תְּוֹהוּ, וּבְכוּ, וּבְרִיכוּ לִיה. בְּתוּ הַהוּא לִילָיָא. בְּצַפְרָא (דף קפ"ח ע"א) אֶקְדִּימוּ וְאֲזִלוּ. כַּד מָטוּ לְגַבִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, סָחוּ לִיה עוֹבְדָא. תְּוֹה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמר בֶּר טַגְרָא תִקְיָפָא אִיהוּ, וְיֵאוֹת הוּא לְכֶךְ, וְיִתֵּר מִמֶּה דְלֹא חָשִׁיב בֶּר נֶשׁ, בְּרִיָּה דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא הוּא, אֲזִדְעָזַע רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמר, עָלִי לְמִיָּהָ לְמַחֲזִי לַהֲהוּא בּוֹצִינָא דְדָלִיק. אָמר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּא לֹא סָלִיק בְּשִׁמָּא בְּעָלְמָא, דְּהָא מְלָה עֲלָאָה אִית בִּיה. וְרָזָא אִיהוּ, דְּהָא נִהִירוּ מְשִׁיחוֹ (מְשִׁיכוֹ) דְּאֲבוּי מְנַהֲרָא עָלִיה, וְרָזָא דָּא לֹא מִתְפָּשֵׁטָא בֵּין חֲבָרִיָּא.

יִזְמָא חָדָא, הָווּ חֲבָרִיָּא יִתְבִּין וּמִתְנַגְּחִין אֵלִין בְּאֵלִין, וְהָווּ תַמָּן רַבִּי אֶלְעָזָר, וְרַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי חִיָּא, וְרַבִּי יוֹסִי, וְשָׂאֵר חֲבָרִיָּא. אָמְרוּ, הָא כְּתִיב (דְּבָרִים ב) אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְאֵל תִּתְּנֶה בָּם מִלְחָמָה וְגו'. בְּגִין רוֹת וְנַעֲמָה, דִּהוּ זְמִינִין לְנַפְקָא מִנִּיָּהּ. צְפוּרָה אֵתֶת מִשָּׁה דִּהוּת מִמִּדְיָן, וְיִתְרוֹ וּבְנָיו דְּנַפְקוּ מִמִּדְיָן, דִּהוּ כְּלָהוּ זָפְאִי קָשׁוּט עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. וְתוּ מִשָּׁה דְרַבִּיאוּ לִיה בְּמִדְיָן, וְאָמר לִיה קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, (בַּמִּדְבָּר לֹא) נָקוּם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אִי הָכִי מִשּׁוּא פָּנִים אִית בְּמִלָּה, דִּיתֵר אֶתְחַזּוּ בְּנֵי מִדְיָן לְשִׁזְבָּא מִן מוֹאֵב.

אָמר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא דְמִי מָאן דְּזָמִין לְמִלְקֻט

שעתיד ללקט תאנים למי ששכר לקט אותן. אמר לו רבי אלעזר, אף על גב ששכר לקט להם, שובח הוא. אמר לו, מי שלא לקט תאנים, שומר את התאנה תמיד שלא יהיה בה פגם פגם בשביל התאנים שעתידה להביא. כיון שלקט תאנים, עוזב את התאנה, ויותר לא שומר אותה.

כך מואב, שעתידה להביא אותן תאנים, שומר אותן הקדוש ברוך הוא, שכתוב אל תצר את מדין שנתן כבר תאנים ולקטו אותן, כתוב (במדבר כה) צרור את המדינים. שהרי מכאן והלאה תאנה זו לא עתידה להביא פרות, ומשום זה ראוייה לשרפת אש. פתח ואמר, ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'. מואב הם מתרים, ומשום אותן תאנים שעתיד מואב להוציא לעולם נצלו מענש.

רבי אלעזר רצה לראות את רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו, והיו הולכים רבי אבא ורבי יוסי אתו. הלכו בדרך, והיו אומרים דברי תורה כל אותו הדרך.

אמר רבי אבא, מה שכתוב (דברים א) ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו', וכתוב (שם) וקרבת מול בני עמון וגו' - דבר זה פדבר זה. מה הבדל בין זה לזה? אלא נראה ששקולים היו. ושנינו, כשהיו מתקרבים לבני מואב, היו ישראל נראים לפניהם בכל כלי קרב כשרצו להתגרות בהם. ולגבי בני עמון היו ישראל מעטפים בעטופיהם, ולא נראו כלל כלי קרב. והפסוקים מוכיחים בשקול זה פזה.

אמר רבי אלעזר, ודאי כך הוא. ושנינו, שזו שהיתה חצופה

תאני, למאן דכבר לקיט לון. אמר ליה רבי אלעזר, אף על גב דכבר לקיט לון, שבחא איהו. אמר ליה, מאן דלא לקט תאני, נטיר תאנה תדיר, דלא יהא בה פגם, בגין תאני דזמינת לאייתאה. כיון דלקיט תאני, שביק לה לתאנה, ותו לא נטיר לה.

כך מואב, דזמינא לאייתאה אינון תאני, נטר ליה קדשא בריה הוא, דכתיב אל תצר את מואב. מדין דקא יהיבת תאני, ואלקוטו לון, פתיב (במדבר כה) צרור את המדינים. דהא מפאן ולהלאה, תאנה דא לא זמינת לאייתאה פירין, ובגין כך אתחזיית ליקידת אשא. פתח ואמר, (במדבר כב) ויאמר מואב אל זקני מדין וגו', מואב אינון שארי, ובגין אינון תאני, דזמין מואב לאפקא לעלמא, אשתזיבו מעונשא.

רבי אלעזר בעא למיחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו. והוה אזלי רבי אבא ורבי יוסי (ד"א לא גרסינן ורבי חייא) בהדיה, אזלו בארחה, והוה אמרי מלי דאורייתא כל ההוא ארחה.

אמר רבי אבא, מאי דכתיב, ויאמר יי אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו', וכתוב (דברים ב) וקרבת מול בני עמון וגו', מלה דא כמלה דא, מה הפרש בין דא לדא, אלא אתחזי דשקולי הוו. ותנינן, פד הוו מקרבי לגבי בני מואב, הוו ישראל אתחזיין לגבייהו בכל מאני קרבא, (ולא ס"א ל"ב) פדבעו אתגריין בהו. ולגבי בני עמון, הוו ישראל מתעטפי בעטופיהו, ולא אתחזי מאני קרבא כלל. וקראן מוכחן בשקולא דא פדא.

אמר רבי אלעזר, ודאי הכי הוא. ותנינן, דדא דהות חציפא, ואמרת מואב, דכתיב, (בראשית יט) ותקרא את שמו מואב. אתחזון ישראל

ואמרה מואב, שכתוב (בראשית יט) ותקרא את שמו מואב, נראו ישראל חצופים אליהם כמו שהיא היתה חצופה, שאמרה מואב, מאב היה בן זה. אבל הקטנה שאמרה בן עמי וכסתה דרכיה, ישראל היו מכסים דרכיהם אליהם, מעטפים עטוף הטלית, ונראים לפניהם כאחים ממש, וכך פרשה.

עד שהיו הולכים, נזכר רבי אלעזר בתינוק זה. סטו מהדרך שלש פרסאות והגיעו לשם. התארחו באותו בית, נכנסו ומצאו את אותו תינוק שהיה יושב, ומתקנים לפניו שלחן. כיון שראה אותם, התקרב אליהם. אמר להם, הכנסו חסידים קדושים, הכנסו שתילי העולם, אותם שמשבחים אותם למעלה ולמטה, אותם שאפלו הדגים שבים הגדול יוצאים אליהם ליבשה. בא רבי אלעזר ונשקו בראשו. חזר כמקדם ונשקו בפיו. אמר רבי אלעזר, נשיקה ראשונה על הדגים שעזבו את המים והלכו ליבשה, ונשיקה שניה על ביצי הדגים שעשו פרי טוב בעולם.

אמר אותו תינוק, בריח לבושכם ראיתי שעמון ומואב מתגרים בכם. איך נצלתם מהם? כלי קרב לא היו בידכם. ואם לא, לבטחה תלכו בלי פחד. תמהו רבי אלעזר ורבי אבא והחברים. אמר רבי אבא, אשרי הדרך הזו ואשרי חלקנו שזכינו לראות את זה. התקינו שלחן כמקדם.

אמר, חכמים קדושים, תרצו לחם תפנוקים ללא קרב (או לחם קרב ושלחן של בלי קרב) ושלחן של פלי קרב, או לחם קרב, או תרצו לברך למלך בכל פלי הקרב, חביב קדוש, כך אנו רוצים, בכל

חציפו לגבייהו, כמה דאיהי הות חציפא, דאמרת מואב, מאב הוה ברא דא. אבל זערפא, דאמרת בן עמי, וכסיאת ארחא, ישראל הוו מכסיין ארחייהו לגבייהו, מעטפי עטופא בטלית, ואתחזון קמייהו כאחין ממש. והא אוקמוה.

עד דהוו אזלי, אדבר רבי אלעזר מההוא ינוקא, סטו מארחא תלת פרסי, ומטו להתם. אתארחו בההוא ביתא, עאלו ואשפחו לההוא ינוקא, דהוה יתיב, ומתקנין פתורא קמיה. כיון דחמא לון, קריב גבייהו, אמר ליה, עולו חסידי קדישין, עולו שתילין דעלמא, אינון דעילא ותתא משבחין לון. אינון דאפילו נוני ימא רבא, נפקין ביבשתא לגבייהו. אתא רבי אלעזר ונשיקה ברישיה. הדר כמלקדמין, ונשיקה בפומיה. אמר רבי אלעזר נשיקה קדמאה על נונין דשבקין מיא, ואזלין ביבשתא. ונשיקה תניינא על בייעין דנונא, דעבדו איבא טבא בעלמא.

אמר ההוא ינוקא, בריחא דלבושיכו חמינא, דעמון ומואב מתגרין בכו, היך אשתזבתון מנייהו. מאני קרבא לא הוו בידיכו. ואי לאו, לרחצנו תהכון, בלא דחילו. (דף קפ"ח ע"ב) תוהו רבי אלעזר ורבי אבא וחברייא. אמר רבי אבא, זפאה ארחא דא, וזפאה חולקנא דזכינא למיחמי דא, אתקינן פתורא כמלקדמין.

אמר, חסידי קדישין. תבעו נהמא דתפנוקי בלא קרבא, (ס"א או נהמא דקרבא ופתורא דמאני

קרבא). ופתורא דמאני קרבא. או נהמא דקרבא. או תבעון לקרבא למלפא בכל מאני קרבא דהא פתורא לא אסתליק בלא קרבא. אמר

שהרי השלחן לא עולה בלי קרב? אמר רבי אלעזר, בן אהוב

המינים של הקרב האלה השתדלנו בהם, ויודעים אנו לערוך בקרב ובקשת ובכרמח ובאבני בליסטראות, ואתה תינוק עוד לא ראית איך עורכים קרב גברים חזקים של העולם.

שמח אותו תינוק, אמר, ודאי שלא ראיתי, אבל כתוב (מלכים א-ב) אל יתהלל חוגר במפתח. התקינו שלחן בלחם ובכל מה שצריך. אמר רבי אלעזר, כמה שמחה יש בלבי בתינוק זה, וכמה חדושים יתחדשו על שלחן זה, ולכן אמרתי שידיעתי שזוג פעמוני רוח הקדש היו הולכים בה.

אמר אותו תינוק, מי שרוצה לחם על פי הקרב - יאכל. שמח רבי אלעזר, חזר וקרב התינוק אליו, אמר לו, משום ששבחת עצמך, אפה צריך לערוך קרב בתחלה, ואני אמרתי בתחלה, שהקרב יהיה אחרי האכלה. אבל כעת, מי שרוצה סלת, תולה (ביא) כלי הקרב בידיו. אמר רבי אלעזר, לך ראוי להראות מאותם כלי הקרב שלך.

פתח אותו תינוק ואמר, (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם תרימו תרומה לה'. פסוק זה נאמר על עמר התנופה. איזו תנופה? אם בגלל שהניפה הכהן למעלה, היא תנופה. מה אכפת לנו אם הניף או הנמיף?

א"ל ודאי צריך להרימה למעלה, והינו תרומה. ואף על גב שדרשנו שנים ממאה וכך זה, אבל תנופה מהי הרמה (טו) וסוד חכמה כאן. אי חסידים קדושים, בעלי רמחים, לא שמשותם את רבי שמעיה החסיד, שאם לא תדעו מהי תנופה, מהי חטה, מהי שעורה.

התנופה שאמרנו, הינו תנ"י פ"ה.

רבי אלעזר, ברא רחיקא חביבא קדישא, הכי בעינן, בכל הני זיגי קרבא אשתדלנא בהו, וידעינן לאגחא בחרבא, ובקשתא, ובכרמחא, ובאבני דקירטא. ואנת רביא, עד לא חמית, הין מגיחין קרבא, גוברין תקיפין דעלמא. חדי ההוא ינוקא, אמר ודאי לא חמינא, אבל פתיב (מלכים א ב) אל יתהלל חוגר במפתח. אתקינו פתורא בנהמא, ובכל מה דאצטריך. אמר רבי אלעזר, כמה חדו אית בלבאי ברביא דא, וכמה חדושים יתחדשון על פתורא דא, ועל דא אמרית, דידענא דזגי פעמוני רוחא קדישא, הוו אזלין ביה.

אמר ההוא ינוקא, מאן דבעי לנהמא, על פום חרבא יכיל. חדי רבי אלעזר, אהדר וקריב ינוקא לגביה, אמר ליה, בגין דשבחת גרמך, אית לך למיגח קרבא בקדמיתא, ואנא אמרית בקדמיתא, דקרבא ליהוי בתר אכילה. אבל השתא, מאן דבעי סולתא, תולה (נ"א ית) מאני קרבא בידוי. אמר רבי אלעזר, לך יאות לאחזאה מאינון מאני קרבא דילך.

פתח ההוא ינוקא ואמר, (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי. קרא דא על עומר התנופה אתמר, מאי תנופה, אי בגין דאניף ליה פהנא לעילא איהי תנופה. מאי אכפת לן, אי אניף אי מאיף.

א"ל ודאי אצטריך לארמא לה לעילא, והיינו תרומה. ואף על גב דדרשין תרי ממאה, והכי הוא, אבל תנופה מאי (ס"א דא) הוא ארמוותא. ורזא דחכמתא הכא. אי חסידי קדישין, מארי דרומחין, לא שמשותון לרבי שמעיה חסידא, דאי לאו תנודעון תנופה מאי היא. חטה מאי היא. שעורה מאי היא.

תנופה דקאמרין, הינו תנ"י פ"ה. ורזא

וְסוּד שְׁלוֹ - (ירמיה יג) תָּנוּ כְּבוֹד לַה' אֱלֹהֵיכֶם. שְׁהָרִי פֶה הֵינּוּ כְּבוֹד שְׂרוּצִים לַתָּת לְקָדוֹשׁ-כְּרוּף-הוּא, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהָרִים לְמַעַל, לְהִרְאוֹת (שְׂאִינָם נוֹתָנִים אֵלָא לְפָה הָזֶה) שְׂאֵנוּ נוֹתָנִים שְׁלוֹ לְפָה הָזֶה. שְׂאִין שְׂבַח לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן אֵלָא כְּשִׁישְׂרָאֵל מִתְקַנֵּים לוֹ לְכְבוֹד הָזֶה וְנוֹתָנִים כְּבוֹד לְמַלְךְ. וְזֵהוּ תָנוּ פֶה, תָנוּ כְּבוֹד, וְהִרְמָה הִיא בּוֹדָאִי.

הַפְּסוּק שֶׁהִתְחַלְנוּ - וְהִיא בְּאַכְלָכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ. וְכִי לֶחֶם הָאָרֶץ הִיא שְׁעוּרָה? לֹא כֹף. וְאֵנוּ מְקַרְיָבִים שְׁעוּרָה מִשּׁוּם שְׁשׁוּרָה קִדְמָה לְשֹׂאֵר הַלֶּחֶם שְׂבָעוּלָם. שְׁעוּרָה הוּא (שְׁעוּר ח"א, שְׁחָרִי מְקוּם) שְׁעוּרָה שֶׁל ח"א יְדוּעַ הוּא בְּשְׁעוּר שֶׁל ח"א. (חֲטָה בְּח"א נְקוּדָה וְכו') חֲטָה נְקוּדָה בְּאַמְצָע, שְׂאִין חֶלֶק לְצַד הָאֲחֵר שְׁחָטָא שֵׁם. (אֵלָא) חֲטָה בַּת שְׂמִתְחַטָּאת לְפָנֵי אֲבִיהָ וְעוֹשָׂה רְצוֹנָה. וְמָה חֲטָה? כָּלֵל עֲשָׂרִים וּשְׁתֵּים אֲוֹתִיּוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵף עַל גִּב שְׁהִיָּה לָנוּ לְשִׁמְעָה, כָּאֵן יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר וְלִדְרוֹף קִשְׁתָּ. אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, הָרִי מְגֵן מוֹל הַחֵץ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי חֲטָה כֹּף קוֹרָאִים לָהּ. אָבָל רָאִינוּ שְׂבָשְׁבָטִים כָּלָם אֵין ח"ט, וְכֵה יֵשׁ ח"ט, וְקוֹרָאִים חֲטָה. אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, וְדָאִי כֹּף זֶה, שְׁהָרִי ח"ט חוֹנָה סְמוּךְ לָהּ. בְּשָׁבָטִים אֵין הָאוֹתִיּוֹת הָאֵלּוּ, שְׁהָרִי בָּאוּ מִצַּד קִדְשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה, אָבָל אֵלֶיהָ יֵשׁ.

וְאִם תִּרְצֶה לְהוֹצִיא חֶרֶב וְתֹאמַר לָמָּה נְקֻטָּה אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ הִבַּת הָזֶה, אֵלָא אִם תִּדְעַ חֲטָא אָדָם הָרֹאשׁוֹן שְׂאֵמְרוּ חֲטָה הִיָּה, תִּדְעַ זֶה. וְעַץ זֶה כְּשֶׁנִּצָּח, הִפֵּל צַד הַטּוֹב נִקְט לְכָל הַצַּד הָאֲחֵר, וְכוֹפֵף אוֹתוֹ.

כָּתוּב אֲחֵרוֹנִים וְאָמְרוּ חֲטָה

דִּילִיָּה (ירמיה י"ג) תָּנוּ כְּבוֹד לִי אֱלֹהֵיכֶם. דִּהָא פֶה (עֲלָמָה) הֵינּוּ כְּבוֹד, דְּבָעִינָן לְמִיָּהֵב לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא אֲבָעִי לָן לְאַרְמָא לְעִילָא, לְאַחְזָא (ס"א דְּלִית אֵינּוֹן וְהִבֵּין אֵלָא לְחָאִי פֶה) דִּילִיָּה אֲנָן יְהִבֵּין לְחָאִי פֶה. דְּלִית שְׂבָחָא לְמַלְכָּא עֲלָמָה, אֵלָא כַּד יִשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּי לִיָּה לְחָאִי כְּבוֹד, וְיַהֲבִי לִיָּה לְמַלְכָּא כְּבוֹד. וְדָא הוּא תָנוּ פֶה, תָנוּ כְּבוֹד, וְאַרְמָא אִיהוּ וְדָאִי.

קָרָא דְשָׂרִינָן בֵּיהּ, וְהִיָּה בְּאַכְלָכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ. וְכִי לֶחֶם הָאָרֶץ שְׁעוּרָה אִיהוּ, לֹא וְהִי. וְאֲנָן שְׁעוּרָה מְקַרְבִּינָן, בְּגִין דְּשְׁעוּרָה קִדְמָא לְשֹׂאֵר נְהִמָּא דְעִלְמָא. שְׁעוּרָה אִיהוּ (ס"א שְׁעוּר ח"א, דִּהָא אֲחֵר) שְׁעוּרָה דִּה"א יְדִיעַ הוּא, בְּשִׁיעוּרָא דִּה"א. (ס"א חֲטָה בְּח"א נְקוּדָה וְכו') חֲטָה נְקוּדָה בְּאַמְצָעִיתָא, דְּלִית חוּלְקָא לְסִטְרָא אֲחֵרָא דְחוּבָא תַּמָּן. (אֵלָא) חֲטָה בְּרִתָּא דְמִתְחַטָּא לְקָמִי אֲבוּהָ, וְעָבִיד לָהּ רְעוּתָא, וְמָה חֲטָה. כָּלָל דְעֲשָׂרִין וְתִרְיָן אֲתוּוֹן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵף עַל גִּב דִּהָיָה לָן לְמִשְׁמַע. הָכָא אִית לָן לְמִימַר, וְלִדְרָכָא קִשְׁתָּא. אָמַר הָהוּא יְנוּקָא, הָא מְגַנָּא לְקָבֵל גִּירָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי חֲטָה הִיָּה קְרִינָן לָהּ. אָבָל חֲמִינָן בְּשָׁבָטִים כָּלָהוּ דְלִית בָּהוּ ח"ט, וְכֵה אִית ח"ט, וְקְרִינָן חֲטָה. אָמַר הָהוּא יְנוּקָא, וְדָאִי הִיָּה הוּא, דִּהָא ח"ט שְׂרִיָּא סְמוּךְ לָהּ. בָּהוּ בְּשָׁבָטִין, לֹא הוּוּ אֲתוּוֹן אֵלִין, דְּקָא אֲתוּ מִסִּטְרָא דְקִדְשָׁה דְעִלְיָלָא, אָבָל לְגַבְיָה שְׂרִיָּא. וְאִי בָעִית לְאַפְקָא חֲרָבָא, וְתִימָא אֲמָאִי נְקֻטָּת אֲתוּוֹן אֵלִין הִיָּה בְּרִתָּא, אֵלָא אִי תִנְדַּע חוּבָא דְאָדָם הָרֹאשׁוֹן, דְּאָמְרוּ חֲטָה הָזֶה, תִּנְדַּע הָא. וְאִילָנָא דָא כַּד נִצָּח, כָּלָא סִטְרָא דְטוֹב, נְקִיט לְכָל סִטְרָא אֲחֵרָא, וְכַפִּיָּא לִיָּה.

הַחֲבָרִים הָרִאשׁוֹנִים פִּרְשׁוּ דְבַר זֶה וְשִׁמּוּ אוֹתָהּ מִרְחוּק, חֲטָה

ממש. בא ישעיה ופרשה, שכתוב (ישעיה נד) וממחיתה כי לא תקרב אליך. ולכן נקודה באמצע, שלא תהיה חטאה. שאלו לא היתה נקודה, תהיה חטאה. וחלופ בין ט' לת' שברו את הצד האחר, ברור (שלה) של הדבר.

אחם החברים, שלא שמשם את רבי שמעיה חסיד, אומרים שבתמשת מיני דגן אין חלק לצד האחר. ולא כן, שהרי כל מה שנבכלה בארץ יש בו חלק לצד האחר, ומהו חלקו? מוז שתדפנו רוח, שכתוב (תהלים א) לא כן הרשעים כי אם כמץ אשר תדפנו רוח, וזוהי רוח של קדשה. וכתוב (שם קג) כי רוח עברה בו ואיננו וגו'. משום שרוח הקדש מפוזר בכול צדדי העולם שלא ימצא. זה בנקבה. הזכר מהו? תבן.

ומזין ותבן הולכים כאחד, ולכן פטור ממעשר, שאין בו חלק בקדשה. ה' - דגן בנקיון (של דגן) בלי תבן ומוץ. ח"ט - זכר ונקבה, מוז ותבן. ה' בנקיון הדגן. ולכן שלמות העץ הוא חטה, והעץ שחטא בו אדם הראשון היה חטה, שהפל הוא בסוד, ובדבר חטה. (בקדשה ה' נקיון הדגן בלי תבן ומוץ, ועל זה שלמות האילן הוא חטה, והכל הוא בסוד החטה) תמה רבי אלעזר ותמהו החברים. אמר רבי אלעזר, ודאי כן זה.

אמר אותו תינזק, כן זה בודאי הפסוק שהיינו שרויים בו, שהרי שעורה קדמה לבא לעולם, והיא מתקנת למאכל בהמה סתם. היא סוד אלף הרים שמגדלים בכל יום, והיא אוכלת אותם. ונקראת לחם תרומה, אכל של אותה תרומה, (ונקצרת) ונקרכת בלילה, שהרי פתוב (ויקרא כב) וכא השמש

חברייא קדמאי פרישו מלה דא, ושרו לה מרחיק, חטה סתם. אתו בתראי ואמרו, חטה ממש. אתא ישעיה ופריש לה, דכתיב, (ישעיה נד) וממחיתה כי לא תקרב אליך, ועל כן נקודה באמצעיתא, דלא יהא חטאה, דאלו נקודה לא הוי, חטאה להוי. וחלופא בין ט' לת', תבירו לסטרא אחרא, ברירו (כ"א דילה) דמילה.

אתון חברייא, דלא שמשותון לרבי (דף קפ"ט ע"א) שמעיה חסידא, אמרין דבתמשת זיני דגן, לא אית חולקא לסטר אחרא. ולא הכי, דהא כל מה דאתבלי בארעא, לסטר אחרא אית ביה חולקא. ומאן חולקא אית ליה. מוז שתדפנו רוח, דכתיב, (תהלים א) לא כן הרשעים כי אם כמץ אשר תדפנו רוח. ודא הוא רוחא דקדושא, וכתיב (תהלים קג) כי רוח עברה בו ואיננו וגו'. בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא, דלא ישתכח. דא בנוקבא. דכורא מאי הוא. תבן.

ומזין ותבן פחדא אזלין, ועל דא פטור ממעשר. דלית בהו חולקא בקדושה. ה' דגן בנקיו (דגן) בלא תבן ומוץ. ח"ט דבר ונוקבא, מוז ותבן, ה': בנקיו דדגן. ועל דא שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה. דכלא איהו ברזא, ובמלה דחטה. (כ"א בקדושה ה' נקיו דדגן בלא תבן ומוץ ועל דא שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה) תווה רבי אלעזר, ותווהו חברייא, אמר רבי אלעזר, ודאי הכי הוא.

אמר ההוא נוקא, הכי הוא ודאי, קרא דשרינן ביה, דהא שעורה אקדים למיתי לעלמא. ואיהו מתתקן למיכלא דבעירא סתם, איהו רזא דאלף הרים, דמגדלין בכל יומא, והיא

אכלה לון. ואקרי לחם

וְטַהַר וְאַחַר יֵאָכֵל מִן הַקִּדְּשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא. מִן הַקִּדְּשִׁים - זֶה תְּרוּמָה. מִן הַקִּדְּשִׁים וְלֹא קִדְּשִׁים, שֶׁהָיָה קִדֵּשׁ סֵתֵם לֹא נִקְרָא תְּרוּמָה, שֶׁחֲמֹר בִּקְדֻשָּׁה מִבְּתְּרוּמָה לְמַדְנֹו.

אֲרִין הַקְּדוּשָׁה בְּרִשּׁוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיְתָה, וְרִשּׁוֹת אַחֲרָת לֹא נִכְנְסָה לָשֵׁם. אִיךְ נִבְדָּקְתָּ הָאֲרִין אִם עֹמֶדֶת בְּאֻמוּנָה וְלֹא הִתְחַבְּרָה בְּרִשּׁוֹת אַחֲרָת? בְּהִקְרַבְתָּ תְּרוּמָה זֶה שֶׁל שְׁעוּרִים, כְּמוֹ סוּד הַסּוּטָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי שְׁנִינֹות הִתְחַבְּרָה אֵלֶיךָ. אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, וְדַאי הִתְחַבְּרָתִי בְּמִגֵּן וְצִנָּה לְהִתְגַּוֵּן מִמֶּנּוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּאֲרִין הַקְּדוּשָׁה אֵין רִשּׁוֹת אַחֲרָת וְלֹא נִכְנְסָת לָשֵׁם. מוּץ וְתִבְנִין מִמָּה הֵיוּ?

פֶּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְגו'. וְכָתוּב וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. וְכִי אִם לֹא שָׂבֵא נָחֵשׁ עַל חוּהָ, לֹא יַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת לְעוֹלָם! אוֹ אִם לֹא חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּחֲטֵא הַעֲגֵל, לֹא יַעֲשׂוּ תּוֹלְדוֹת! אֵלֶּא וְדַאי אִם לֹא יָבֵא נָחֵשׁ עַל חוּהָ, יַעֲשֶׂה אָדָם תּוֹלְדוֹת מִיֵּד וְדַאי, שֶׁהָיָה נִגְזָרָה גִּזְרָה מִיֵּד שֶׁנִּבְרָא, שֶׁכָּתוּב פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלֹּאֵי אֶת הָאֲרִין. וְאוֹתָם תּוֹלְדוֹת הֵיוּ כָּלֶם בְּנִקְיוֹן לֵילֵא זֶה־מָה כָּלֶל. גַּם כִּךְ הָאֲרִין הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהָיָה לֹא נִכְנְסָה בָּהּ רִשּׁוֹת אַחֲרָת, יֵשׁ בָּהּ מוּץ וְתִבְנִין שֶׁלֹּא מֵאוֹתוֹ הֵצֵד. וּמִחוּץ לָאֲרִין אוֹתוֹ מוּץ וְתִבְנִין מֵצֵד אַחֵר הוּא, שֶׁהוֹלְכִים אַחֵר קִדְּשָׁה פְּקוּף אַחֲרֵי בְּנֵי אָדָם.

בָּאוּ רַבִּי אֱלֶעָזָר וְהַחֲבֵרִים וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר לוֹ, נִדְמָה לִי שֶׁהִרְחוּנִי בְּכָלִי הַקָּרֵב לָחֶם הַשִּׁלְחָן. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, וְדַאי כִּךְ זֶה, שֶׁהָיָה כָּל מִינֵי קָרֵב הֵם בִּידֶךָ וּמִצְלִיחִים בְּיָדֶךָ. בָּאוּ

תְּרוּמָה, מִיִּכְלָא דִּיהֵוָה תְּרוּמָה, (ס"א וְאִתְקַצֵּר) וְאִתְקַרֵּיב בְּלִילִיָא, דִּיהָ כְּתִיב (וַיִּקְרָא כב) וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטַהַר וְאַחַר יֵאָכֵל מִן הַקִּדְּשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא. מִן הַקִּדְּשִׁים דָּא תְּרוּמָה. מִן הַקִּדְּשִׁים, וְלֹא קִדְּשִׁים, דִּיהָ קִדֵּשׁ סֵתֵם לֹא אִקְרִי תְּרוּמָה, דִּחֻמְרָא בִּקְדֻשָּׁה מִבְּתְּרוּמָה תִּנָּן. אֲרַעָא קְדִישָׁא בְּרִשּׁוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָיְתָה, וְרִשּׁוֹ אַחֲרָא לֹא עָאֵל תִּפְמִין. הֵיךְ אִבְדִּיקְתָּ אֲרַעָא, אִי קִיַּיְמַת בְּמַהִימְנוּתָא, וְלֹא אִתְחַבְּרַת בְּרִשּׁוֹ אַחֲרָא, בְּקִרְיָבוֹ דְּתְרוּמָה דָּא דְשְׁעוּרִים, כְּגִוּוּנָא דְרִזָּא דְסוּטָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי שְׁנָנָא דְחִרְבָּא לְגַבְךָ, אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, וְדַאי אִתְקַפְּנָא בְּמִגֵּן וְצִנָּה לְאֻמָּנָא מִנִּיהָ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲרַעָא קְדִישָׁא לִית בָּהּ רִשּׁוֹ אַחֲרָא, וְלֹא עָאֵל תִּפְמִין. מוּץ וְתִבְנִין מִמָּאֵן הֵיוּ.

פֶּתַח הֵהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְגו'. וְכָתוּב וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. וְכִי אִי לֹא דָאֲתָא נָחֵשׁ עַל חוּהָ לֹא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין לְעוֹלָמָא, אוֹ אִי לֹא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדָא דְעַגְלָא, לֹא יַעֲבִידוּן תּוֹלְדִין. אֵלֶּא וְדַאי, אִי לֹא יִיתִי נָחֵשׁ עַל חוּהָ, תּוֹלְדִין יַעֲבִיד אָדָם מִיֵּד וְדַאי, דִּיהָ גִּזְרָה אִתְגַּזֵּר מִיֵּד דְאִתְבְּרִי, דְכָתִיב פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלֹּאֵי אֶת הָאֲרִין. וְאִינּוּן תּוֹלְדִין יִהוּן כְּלִהוּן בְּנִקְיוֹ בְּלֹא זֶה־מָה כָּלֶל. אוּף הָכִי אֲרַעָא קְדִישָׁא, דִּיהָ לֹא עָאֵל בָּהּ רִשּׁוֹ אַחֲרָא, אִית בָּהּ מוּץ וְתִבְנִין, דְּלֹאֵי מַה־הוּא סֵטֶר. וְלִבְרֵי מֵאֲרַעָא, הֵהוּא מוּץ וְתִבְנִין דְּסֵטֶר אַחֲרָא הֵיוּ, דְאִזְלָא בְּתֵר קִדְּשָׁה, פְּקוּף בְּתֵר בְּנֵי נָשָׂא.

אִתּוּ רַבִּי אֱלֶעָזָר וְחִבְרֵיָא וּנְשָׁקוּהוּ, אָמַר לֵיהּ, דְאִמִּי לִי, דְרוּחָנָא בְּמֵאֵי קִרְבָּא, נִהְמָא דְפִתּוּרָא. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר וְדַאי הָכִי הוּא, דִּיהָ כָּל זִינֵי קִרְבָּא בִידֶךָ

אינון, ומצלחן בידך, אתו ונשקוהו כמלקדמין.

פתח איהו ואמר, ^(בראשית מ) ובגפן שלשה שריגים וגו'. עד הכא חזיונא דמלה, דהא מפאן ולהלאה חזיונא דיליה הוה, דכתיב וכוס פרעה בידי. אבל חזיונא דמלה, בגינייה דיוסף הוה ולבשרא ליה, דישמע יוסף וינדע. תנינן, שבועה רקיעין אינון, ואינון ^(שבועה)

היכלין. ושית אינון, וחמש אינון, וכלהו נפקי מגו יין עתיקא עלאה. ההוא יין משיף ליה יעקב מרחיק, וסחיט ליה מענבים דההוא גפן. כדין, יעקב אמשיף ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה, וחדוי ושתה. הדא הוא דכתיב, ^(בראשית כז) ויבא לו יין וישת. הכא אתפליל עילא ותתא. ועל דא ארחיק מלה, ומשיף לה במשיכו דתרי תנועי, והיינו לו. ליה לתתא, ליה לעילא. ^{(בתרי סטרין אחיד).}

חנוך מטטרון אמר, ויבא לו יין, דארמי מיא בההוא יין, ואי לאו דארמי ביה מים, לא יכיל למסבל, ושפיר אמר חנוך מטטרון. ובגין כך אמשיף לו בתרי טעמי, דהא בתרין סטרין אחיד, וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא, וכלהו טעמין ביה, עד דיוסף צדיקא טעים ליה, דאיהו דוד נאמן, הדא הוא דכתיב, ^(שיר השירים ז) כנין הטוב הולך לדודי למישרים. ^(דף קפ"ט ע"ב) מהו כנין הטוב. דאתא יעקב וארמי ביה מיא, דא הוא יין הטוב והכי הוא, כמה דאמר חנוך מטטרון. תווה רבי אלעזר, ותווה רבי אבא, אמרו הא חמרא ^(ס"א פלאך) דילך, הוא נצחת מלאכא קדישא, אפומא ^(נ"א פומא) דרוח קדשא.

אמר ליה, עד כען ההוא גפן מחכא למעבד פירין. ובגפן: דא איהו גפן

ונשקוהו כמקדם.

פתח הוא ואמר, ^(שם מ) ובגפן שלשה שריגים וגו'. עד כאן חזיון הדבר, שהרי מכאן והלאה חזיונו היה, שכתוב וכוס פרעה בידי. אבל חזיון הדבר היה בגלל יוסף ולבשרו, שישמע יוסף וינדע.

שנינו, שבועה רקיעים הם, והם ^(שבועה) היכלות. וששה הם, וחמשה הם, וכלם יוצאים מתוך יין עתיק עליון. אותו יין משכו יעקב מרחוק, וסחטו מענבי אותה הגפן. אז יעקב המשיף אותו יין שנגרף לו, ושםח ושתה. זהו שכתוב ^(שם כז) ויבא לו יין וישת. כאן נכלל למעלה ולמטה. ולכן הרחיק שתי תנועות, ומשכו במשיכות שתי תנועות, והינו לו. לו למטה, לו למעלה.

^{(בשני צדדים אחז).}

חנוך מטטרון אמר, ויבא לו יין - ששם מים באותו יין. אם לא ישים בו מים, לא יכול לסבל, ונאם אמר חנוך מטטרון. ומשום זה המשיכו בשני טעמים, שהרי בשני צדדים אחז, ואותו יין הלך מדרגה לדרגה, וכל הטעמים בו, עד שיוסף הצדיק טעם אותו, שהוא דוד נאמן. זהו שכתוב ^(שיר השירים ז) כנין הטוב הולך לדודי למישרים. מהו כנין הטוב? שפא יעקב ושם בו מים. זהו יין הטוב וכך זה, כמו שאמר חנוך מטטרון. תמה רבי אלעזר ותמה רבי אבא. אמרו, הרי היין ^(ס"א מלאך) שלך הוא נצח מלאך קדוש על פי ^(פה) רוח הקדש.

אמר לו, עד עתה אותה גפן מחכה לעשות פרות. ובגפן - זוהי גפן הנודעת בקדש. משום שיש גפן אחרת שנקראת גפן נכריה, וענביה אינם ענבים, אלא

דאשתמודעא בקודשא. בגין דאית גפן אחרא, דאיהו אקרי גפן נכריה.

קשים, אוֹחֲזִים הַלֵּב, נוֹשְׁכִים כְּפֶלֶב. אוֹתָם עֲנָבִים נִקְרָאִים (ירמיה ב) סוּרֵי הַגֶּפֶן נִכְרְיָה. אֲבָל גֶּפֶן זֶה, עֲלֶיהָ כְּתוּב וּבְגֶפֶן, אוֹתָהּ הַיִּדְוָעָה, אוֹתָהּ שֶׁכָּל הַקְדוּשִׁים טַעְמוֹ יֵינן עֲתִיק, יֵינן טוֹב, יֵינן שִׁיעָקֵב נִתֵּן בּוֹ מִים, עַד שֶׁכָּל אֵלוֹ שִׁידְעִים לְטַעַם טַעְמוֹ אוֹתוֹ, וְהִנֵּה טוֹב לַחֵד.

וְאוֹתָהּ גֶּפֶן, כְּשֶׁמְגִיעַ אֲלֶיהָ, מוֹשִׁיטָה שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, וְהֵם שְׁלֹשׁ דְּמִיּוֹת הָאֲבוֹת שֶׁהִתְקַדְּשָׁה בָהֶם, וְאֵין קִדְּשָׁה אֶלָּא בֵּינָן, וְאֵין בְּרָכָה אֶלָּא בֵּינָן, בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֲדוּהָ. וְהִיא כְּפֻרְחָתָהּ, כְּמוֹ כֹּלָה שֶׁמִּתְקַשֶּׁטֶת וְנוֹכְנֶסֶת בְּאַהֲבָהּ, בְּחֲדוּת אוֹתוֹ יֵינן שֶׁהִתְעַרֵּב בָּמִים, וְאֵז עֲלֶתָהּ נִצָּה, עוֹלָה אֶהְיֶה לְדוֹדָהּ וְשׁוֹרָה לְנֶגֶן וְלַהֲפָנִס בְּאַהֲבָהּ, וְאֵז מִתְמַלֵּאִים וּמִתְבַּשְּׁלִים אוֹתָם עֲנָבִים, רַכּוֹת וּמִלְאוֹת מֵאוֹתוֹ יֵינן טוֹב עֲתִיק, יֵינן שִׁיעָקֵב שֵׁם בּוֹ מִים.

וְעַל זֶה מִי שֶׁמְבַרֵּךְ עַל הַיֵּינן, וּמְטִי עַל הָאָרֶץ, אֲצִטְרִיף לְמַרְמֵי בֵּיהּ מִיָּא, בְּגִין דְּלִית לִיהּ לְבִרְכָּא רַחֵם ה' עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, בַּר בְּמִיָּא גּוֹ חֲמָרָא. וְאִי לָאו, מָאן יָכִיל לְמַסְבֵּל. דָּא הוּא לְבִשְׂרָא לְיוֹסֵף, בְּגִין דְּבִיהּ הוּא תַלְיָא מְלֵתָא. חֲנֻ"ךְ מְטִטְרוֹ"ן אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, וְדָאִי לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהֵן, וְהָא אַרְבַּע אֵינוֹן דִּילָהּ. אֶלָּא דָּא הוּא דְכֶתִיב, וְהִיא כְּפֻרְחָתָהּ. בְּזִמְנָא דְאִיהִי סְלִיקַת וּפְרֻחַת בְּכִנְפֶיהָ לְסִלְקָא, בְּדִין עֲלֶתָהּ נִצָּה, דָּא הוּא הַהוּא רְבִיעָא דְאִשְׁתָּאֵר, דְּסִלִּיק בְּהִדָּה, וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּהּ.

הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעֲף. כְּשִׁיעוּף כְּפֻרְחָתָהּ, בְּזִמְנָא שֶׁפֻּרְחָתָהּ. וְנָאֵה אָמַר חֲנוּךְ מְטִטְרוֹן, וְכָךְ זֶה.

וְעֲנָבִים דִּילָהּ לָא אֵינוֹן עֲנָבִים, אֶלָּא קִשְׁיָן, אֲחִידִין לְבָא, נִשְׁכִּין כְּכִלְבָּא. אֵינוֹן עֲנָבִים אֲקָרוֹן, (ירמיה ב) סוּרֵי הַגֶּפֶן נִכְרְיָה. אֲבָל גֶּפֶן דָּא, עֲלֶיהָ כְּתִיב וּבְגֶפֶן, הַהִיא דְאִשְׁתְּמוּדְעָא. הַהִיא דְכָל קְדִישִׁין טַעְמוֹ חֲמָרָא עֲתִיקָא, חֲמָרָא טָבָא, חֲמָרָא דִיעָקֵב יְהִיב בֵּיהּ מִיָּא, עַד דְּכָל אֵינוֹן דִּידְעִין לְטַעְמָא חֲמָרָא, טַעְמוֹ לִיהּ, וְהוּא טַב לְחַפָּא.

וְהִיא גֶּפֶן, כִּד מְטָא לְגַבְהָ, אוֹשִׁיטָה תְּלַתָּהּ שְׁרִיגִין, וְאֵינוֹן תְּלַת דִּיוּקְנָא דְאֲבָהֵן, דְאֶתְקַדְּשַׁת בָּהּ. וְלִית קִדְּשָׁה אֶלָּא בֵּינָן, וְלִית בְּרִכְתָּא אֶלָּא בֵּינָן. בְּאַתֵּר דְּחֲדוּהָ שְׁאָרִי. וְהִיא כְּפֻרְחָתָהּ, כְּכֹלָה דְאֶתְקַשֶּׁטֶת וְעֹאֲלַת בְּרַחֲמֵימוֹ, בְּחֲדוּהָ דִּהּ הוּא יֵינן דְאֶתְעַרֵּב בְּמִיָּא. בְּדִין עֲלֶתָהּ נִצָּה, סְלִיקַת רַחֲמֵי דִילָהּ לְגַבֵּי דוֹדָהּ, וְשִׁרְיָאֵת לְנֶגְנָא וְלֹאֲעֵלָא בְּרַחֲמֵימוֹ. וְכִדִּין, אֶתְמַלְיִין וְאֶתְבַּשְּׁלִין אֵינוֹן עֲנָבִין, רְכִיכִין, וּמִלְיִין מֵהֵהוּא חֲמָרָא טָבָא עֲתִיקָא חֲמָרָא דִיעָקֵב אֲרַמִּי בֵּיהּ מִיָּא.

וְעַל דָּא מָאן דְּמְבַרֵּךְ עַל הַיֵּינן, וּמְטִי עַל הָאָרֶץ, אֲצִטְרִיף לְמַרְמֵי בֵּיהּ מִיָּא, בְּגִין דְּלִית לִיהּ לְבִרְכָּא רַחֵם ה' עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, בַּר בְּמִיָּא גּוֹ חֲמָרָא. וְאִי לָאו, מָאן יָכִיל לְמַסְבֵּל. דָּא הוּא לְבִשְׂרָא לְיוֹסֵף, בְּגִין דְּבִיהּ הוּא תַלְיָא מְלֵתָא. חֲנֻ"ךְ מְטִטְרוֹ"ן אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, וְדָאִי לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהֵן, וְהָא אַרְבַּע אֵינוֹן דִּילָהּ. אֶלָּא דָּא הוּא דְכֶתִיב, וְהִיא כְּפֻרְחָתָהּ. בְּזִמְנָא דְאִיהִי סְלִיקַת וּפְרֻחַת בְּכִנְפֶיהָ לְסִלְקָא, בְּדִין עֲלֶתָהּ נִצָּה, דָּא הוּא הַהוּא רְבִיעָא דְאִשְׁתָּאֵר, דְּסִלִּיק בְּהִדָּה, וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּהּ. הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעֲף. כְּשִׁיעוּף כְּפֻרְחָתָהּ, בְּזִמְנָא שֶׁפֻּרְחָתָהּ. וְנָאֵה אָמַר חֲנוּךְ מְטִטְרוֹן, וְכָךְ זֶה.

הַמָּה רַבִּי אֶלְעָזָר וְתַמָּה רַבִּי אַבָּא.
אָמְרוּ, מִלֵּאף קְדוּשׁ, שְׁלִיחַ
מִלְמַעְלָה, הָרִי יִינֶךָ הוּא נִצָּחַת
בְּסוּד רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. בָּאוּ כָּל
הַחֲבֵרִים וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן שֶׁשְּׁלַחֲנִי
לְכָאן.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, חֲבֵרִים, לָחֵם
וַיֵּין עָקַר הַשְּׁלַחָן הֵם. כָּל שָׂאֵר
הַמֵּאכָלִים נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם.
וְהַתּוֹרָה הַרוּיָחָה אוֹתָם, וְשָׁלָה
הֵם. הַתּוֹרָה רוּצָה מִכֶּם בְּבִקְשָׁה,
בְּאַהֲבָה, וְאוֹמְרָתָ, (מְשַׁלֵּי ט) לָכוּ
לְחַמּוֹ בְּלַחְמִי וּשְׁתּוֹ בֵּינֵינוּ מִסְכָּתִי.
וְהוֹאִיל וְהַתּוֹרָה מְזַמֶּנֶת לָכֶם וְהִיא
רוּצָה מִכֶּם דְּבַר זֶה, יֵשׁ לָכֶם
לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנָה. (הוּא) בְּבִקְשָׁה
מִכֶּם, הוֹאִיל וְהִיא מְזַמֶּנֶת לָכֶם,
שֶׁתַּעֲשׂוּ רְצוֹנָה. אָמְרוּ, כִּף זֶה
בּוֹדֵאִי. יֵשְׁבוּ וְאָכְלוּ וּשְׁמַחוּ אִתּוֹ.
כִּינּוֹן שֶׁאָכְלוּ, הִתְעַכְּבוּ עַל
הַשְּׁלַחָן.

פֶּתַח הוּא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֶל
זִקְנֵי מִדְּיָן וְגו'. וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי מוֹאֵב
וְאֵל זִקְנֵי מִדְּיָן לֹא כְתוּב, אֲלֵא
וַיֹּאמֶר מוֹאֵב. עֲלָמִים לָקַחוּ עֲצָה
מִסָּבִים, וְהַסָּבִים נִמְשָׁכִים
אַחֲרֵיהֶם, וְהֵם נִתְּנוּ לָהֶם עֲצָה.
אִיזוֹ עֲצָה נִתְּנוּ לָהֶם? עֲצָה רָעָה
לָקַחוּ לַעֲצָמָם. אָמְרוּ לָהֶם
לְמוֹאֵב: גְּדוּל רַע גְּדוּלָנוּ בִּינֵינוּ.
וּמִיָּהוּ? מֹשֶׁה רַבָּם. עַל כִּמְרֵי אֶחָד
שֶׁהָיָה בִּינֵינוּ, שֶׁגָּדְלוֹ וְהִגְדִּילוֹ
בְּבִיתוֹ וְנָתַן לוֹ בֵּיתוֹ לְאַשָּׁה. וְלֹא
עוֹד, אֲלֵא נָתַן לוֹ מָמוֹן וְשִׁלְחוֹ
לְמִצְרַיִם, לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הָאָרֶץ.
וְהוּא וְכָל בֵּיתוֹ נִמְשָׁכִים אַחֲרָיו.
אִם נוֹכַח לַעֲקֹר אוֹתוֹ רַבָּם
מִהָעוֹלָם, כָּל עֲמוֹ יַעֲקֹר מִיָּד מִן
הָעוֹלָם. וְכָל הָעֲצָה הַרְעָה מֵאוֹתוֹ
דְּבַר פְּעוּר הָיָה מִמִּדְּיָן.

וּבֹא וְרָאָה שֶׁהִפֵּל הָיָה מִמִּדְּיָן,
וְכָל עֲצָתָם הָיְתָה עַל מֹשֶׁה.
וּבְעֲצָתָם שָׁכְרוּ אֶת בְּלָעַם כִּינּוֹן

תְּנוּהָ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְתַנּוּהָ רַבִּי אַבָּא, אָמְרוּ,
מִלֵּאכָא קְדִישָׁא, שְׁלִיחָא מִלְּעִילָא, הָא
חֲמָרָא דִּילָךְ הוּא, נִצָּחַת בְּרִזָּא דְרוּחַ קְדִישָׁא.
אִתּוּ כָּלְהוּ חֲבֵרִיא וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשִׁדְרָנִי הָכָא.

אָמַר הֵהוּא יַנּוּקָא, חֲבֵרִיא. נִהְמָא וְחֲמָרָא
עִיקָרָא דְפִתּוּרָא אֵינוֹן, כָּל שָׂאֵר מִיכָלָא
אַבְתְּרִיָּהוּ אֶתְמַשְׁךְ. וְהָא אוֹרִייתָא רְוּחַת לוֹן,
וְדִילָהּ אֵינוֹן. אוֹרִייתָא בְּעָאֵת מְנַיִיכוֹ, בְּבָעוּ,
בְּרַחֲמֵי, וְאַמְרָה (מְשַׁלֵּי ט) לָכוּ לְחַמּוֹ בְּלַחְמִי וּשְׁתּוֹ
בֵּינֵינוּ מִסְכָּתִי. וְהוֹאִיל וְאוֹרִייתָא זְמִינַת לָכוּ,
וְהִיא בְּעָאֵת מְנַיִיכוֹ מִלָּה דָּא, אִית לָכוּ לְמַעַבְד
רְעוּתָא דִּילָהּ. (נ"א הוּא) בְּמָטוֹ מְנַיִיכוֹ, הוֹאִיל
וְאִיָּה זְמִינָא לָכוּ, דְתַעֲבָדוֹן רְעוּתָהּ. אָמְרוּ הָכִי
הוּא וְדָאִי. יִתְבוּ וְאָכְלוּ וְחִדּוּ בְּהִדְיָהּ. כִּינּוֹן
דְּאָכְלוּ אֶתְעַכְּבוּ עַל פִּתּוּרָא.

פֶּתַח אִיָּהוּ וְאָמַר. (בְּמִדְבָּר כ"ב) וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֶל
זִקְנֵי מִדְּיָן וְגו'. וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי מוֹאֵב וְאֵל
זִקְנֵי מִדְּיָן לֹא כְתוּב, אֲלֵא וַיֹּאמֶר מוֹאֵב. עוֹלָמִין
נָטְלוּ עֵיטָא מִסָּבִיא, וְסָבִיא אֶתְמַשְׁכוּ
אַבְתְּרִיָּהוּ, וְאֵינוֹן יִהְיוּ לוֹן עֵיטָא. מָאִי עֵיטָא
יִהְיוּ לוֹן. עֵיטָא בִישָׁא נָטְלוּ לְגִרְמִיָּהוּ. אָמְרוּ
לוֹן לְמוֹאֵב, גְּדוּלָא בִישָׁא גְּדוּלָנָא בִּינָנָא. וּמִנּוּ.
מֹשֶׁה רַבִּיהוֹן. עַל חֵד פּוֹמְרָא דְהוּא בִּינָנָא,
דְּרַבִּי לִיָּה וְגְדִיל לִיָּה בְּבִיתִיָּה, וְיִהְיֶה לִיָּה בְּרִיתִיָּה
לְאַנְתּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא יִהְיֶה לִיָּה מְמוֹנָא, וְשִׁדְר
לִיָּה לְמִצְרַיִם, לְשִׁיפָּאָה כָּל אֶרֶעָא. וְאִיָּהוּ, וְכָל
בִּיתִיָּה, אֶתְמַשְׁכוּ אַבְתְּרִיָּה. אִי לְהֵהוּא רַבִּיהוֹן,
יִכּוּל לְאַעֲקָרָא מִן עֲלָמָא, כָּל עָמָא דִּילִיָּה
יִתְעַקְרוּן מִיָּד מִעֲלָמָא. וְכָל עֵיטָא בִישָׁא
מִהֵהוּא מִלָּה דְפַעוּר, מִמִּדְּיָן הוּא.

וְתֵא חֲזִי, דְכָלָא הוּא מִמִּדְּיָן. וְכָל עֵיטָא דְלֵהוֹן
עַל מֹשֶׁה הוּא. וּבְעֵיטָא דְלֵהוֹן, שָׁכְרוּ

שָׂרָאוּ שְׁבִלְעָם לֹא יָכוֹל, לְקַחוּ
עֵצָה אַחֲרֵת לַעֲצָמָם, וְהַפְקִירוּ
נְשִׂיהֶם וּבְנוּתֵיהֶם יוֹתֵר מִמוֹאֵב,
שֶׁהָיָה עַל נָשׁוֹת מִדִּין כְּתוּב, (במדבר
לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְהַכֵּל הָיָה מִמִּדִּין. לְקַחוּ עֵצָה יַחַד
עִם נְשִׂאֵם שִׁיפְקִיר בְּתוֹ, שֶׁחֲשָׁבוּ
לְתַפֵּס אֶת מִלְּשָׁה בְּרִשְׁתָּם, בְּכַמָּה
מִיָּנִי כְּשֵׁפִים עָטְרוּ אוֹתָהּ שִׁיתַּפֵּס
הָרָאשׁ שְׁלֵהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
(ישעיה מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזָר.
הֵם רָאוּ שֶׁהָרָאשׁ יִתַּפֵּס בְּרִשְׁתָּם,
וְלֹא יִדְעוּ, רָאוּ וְלֹא רָאוּ. רָאוּ רֹאשׁ
הָעַם שֶׁנִּפְּלָה אֶתָּה וְכַמָּה אֲלָפִים
אַחֲרֵים, וְחֲשָׁבוּ שֶׁזֶה מִלְּשָׁה.
הַפְקִירוּ אוֹתָהּ וְצִוּוּ אוֹתָהּ עַל
מִלְּשָׁה, שֶׁלֹּא תִזְדוּגִי לְאַחֵר אֲלֵא
בּוֹ. אִמְרָה לָהֶם, בְּמָה אֲדַע?
אָמְרוּ, אוֹתוֹ שֶׁתִּרְאִי שְׁכֻלָּם
עוֹמְדִים לִפְנֵינוּ, בּוֹ תִזְדוּגִי וְלֹא
בְּאַחֵר. כִּינֵן שָׁבָא זְמִיר בֶּן סְלוּא,
עָמְדוּ לִפְנֵינוּ עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה
(חֲמִשִּׁים וְתִשְׁעָה) אֲלֶף מִשְׁבֵּט שְׁמֹעוֹן,
מִשׁוֹם שֶׁהָיָה נְשִׂאֵם, וְהָיָה
חֲשֹׁבָה שֶׁהוּא מִלְּשָׁה, וְהִזְדוּגָה
אִתּוֹ. כִּינֵן שָׂרָאוּ כָּל אוֹתָם הַיֹּתֵר
אֶת זֶה, עָשׂוּ מַה שֶׁעָשׂוּ, וְהָיָה מַה
שֶׁהָיָה.

וְכִבְלֵי הָיָה מִמִּדִּין בְּכַמָּה מִיָּנִים,
וּמִשׁוֹם כִּף נַעֲנָשׁוּ מִדִּין, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְמִלְּשָׁה, (במדבר לא)
נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת
הַמִּדְיָנִים. לֶךְ רָאוּי וּלְךָ נָאָה.
לְמוֹאֵב אֲנִי מִשְׁאִיר אוֹתָם לְאַחֵר
שִׁיִּצְאוּ מֵהֶם שְׁתֵּי מְרֻגְלִיּוֹת - הָרִי
דָּוִד בֶּן יִשִּׁי, שֶׁהוּא יִנָּקֵם נִקְמַת
מוֹאֵב וְיִרְחֹץ קִדְרָה הַמְּלָאָה טַנְפָּת
פְּעוֹר. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים ס) מוֹאֵב
סִיר רַחֲצִי, בּוֹדָאִי. וְעַד שֶׁאוֹתָן
שְׁתֵּי מְרֻגְלִיּוֹת לֹא יִצְאוּ, לֹא
נַעֲנָשׁוּ. כִּינֵן שִׁיִּצְאוּ, בָּא דָּוִד וְרַחֲמֵן
הַקְדְּרָה מֵהַטְנַפָּת שְׁלֵהֶם. וְכֻלָּם
נַעֲנָשׁוּ - מִדִּין בִּימֵי מִלְּשָׁה, וּמוֹאֵב
בִּימֵי דָּוִד.

לְכַלְעָם. כִּינֵן דִּחְמוּ דְּבִלְעָם לֹא יָכִיל, נָטְלוּ
עֵיטָא אַחֲרָא בִישָׁא לְגִרְמִייהוּ, וְאַפְקִירוּ
נְשִׂיהוּ וּבְנוּתֵיהוּ יוֹתֵר מִמוֹאֵב, דְּהָא עַל נְשִׂי
מִדִּין כְּתִיב, (במדבר לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
וְגו'. וְכִלְעָא מִמִּדִּין הָוָה. נָטְלוּ (דף ק"צ ע"א) עֵיטָא
בְּהָדִי נְשִׂאָה דְּלֵהוּן, דִּיפְקִיר בְּרִתִּיהָ. דִּחְשִׁיבוּ
לְנָטְלָא לְמִלְּשָׁה בְּרִשְׁתִּיהוּן, בְּכַמָּה זִינֵי חֲרָשִׁין
אַעֲטְרוּ לָהּ, דִּיתַפֵּס רִישָׁא דְּלֵהוּן. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא (ישעיה מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזָר.

אֵינֻן חֲמֵן דִּרִישָׁא יִתַּפֵּס בְּרִשְׁתָּא דְּלֵהוּן, וְלֹא
יִדְעוּ, חֲמוּ וְלֹא חֲמוּ. חֲמוּ רִישָׁא דְּעִמָּא
דְּנִפִּיל בְּהָדָה, וְכַמָּה אֲלָפִין אוֹחֲרִינִין, וְחֲשִׁיבוּ
דְּמִלְּשָׁה הָוָה, אֲפָקִירוּ לָהּ, וּפְקִידוּ לָהּ עַל מִלְּשָׁה,
דְּלֹא תִזְדוּגִי לְאַחֲרָא, אֲלֵא בֵיהּ. אִמְרָה לוֹן,
בְּמָה אָנְדַע. אָמְרוּ הֵהוּא דִּתְחַמִּי דְּכִלְעָא קִיָּמִי
קָמִיָּה, בֵּיהּ תִזְדוּגִי, וְלֹא בְּאַחֲרָא. כִּינֵן דְּאִתָּא
זְמִיר בֶּן סְלוּא, קָמוּ קָמִיָּה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים (נ"א
תִשְׁעָה וְחֲמִשִּׁים) אֲלֶף, מִשְׁבֵּטָא דְּשְׁמֹעוֹן, בְּגִין דְּהָוָה
נְשִׂאָה דְּלֵהוּן, וְהָיָה חֲשִׁיבַת דְּהוּא מִלְּשָׁה,
וְאִזְדוּגַת בֵּיהּ. כִּינֵן דִּחְמוּ כָּל אֵינֻן שְׂאֵר לְדָא,
עָבְדוּ מַה דְּעָבְדוּ, וְהָוָה מַה דְּהָוָה.

וְכִבְלֵי הָוָה מִמִּדִּין, בְּכַמָּה זִינִין, וּבְגִין כִּף
אַתְעַנְשׁוּ מִדִּין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר
לְמִלְּשָׁה, (במדבר לא) נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת
הַמִּדְיָנִים. לֶךְ אֶתְחַזִּי, וְלֶךְ יֵאוֹת. לְמוֹאֵב אָנָּה
שָׁבִיק לוֹן לְבִתֵּר דִּיפְקוֹן תִּרִין מְרֻגְלָאן מִנִּייהוּ,
הָא דָּוִד בְּרִיָּה דִישִׁי, דְּאִיהוּ יִנָּקֵם נִקְמַת
דְּמוֹאֵב, וְיִסְחִי קִדְרָה דְּמִלְּאָ טַנְפָּא דְּפְעוֹר,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים ס) מוֹאֵב סִיר רַחֲצִי וְדָאִי,
וְעַד דְּאֵינֻן תִּרִין מְרֻגְלָאן לֹא נִפְקוּ, לֹא
אַתְעַנְשׁוּ, כִּינֵן דְּנִפְקוּ, אִתָּא דָּוִד וְאִסְחִי קִדְרָה
מִטְנוּפָא דְּלֵהוּן. וְכִלְעָהוּ אֶתְעַנְשׁוּ. מִדִּין בִּימֵי
מִלְּשָׁה. מוֹאֵב בִּימֵי דָּוִד.

בא וראה, רשעי מדין עם כל זה לא שִׁכְּכוּ מִכָּל רְעוּתֵיהֶם. אחר דורות שָׂרְאוּ שְׁמַת יְהוֹשֻׁעַ וְכָל אוֹתָם זְקֵנִים שְׂרָאוּיִים הָיוּ לְהַעֲשׂוֹת גַּם עַל יְדֵיהֶם, אָמְרוּ: כַּעַת הַשְׁעָה עוֹמְדַת לָנוּ. מַה עָשׂוּ? בָּאוּ לַעֲמֹלֶק וְאָמְרוּ: יֵשׁ לָכֶם לְזָכֹר מַה עָשׂוּ לָכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשָּׁה רַבָּם וַיהוֹשֻׁעַ תַּלְמִידוֹ, שֶׁהִשְׁמִידוּ אֶתְכֶם מִהָעוֹלָם. כַּעַת הוּא זְמַן שְׂאִין מִי שְׁמֹגֶן עֲלֵיהֶם, וְאָנוּ יַחַד אֶתְכֶם, שְׁפָתוֹב (שׁוֹפְטִים ו) מִדִּין וְעַמְלֶק וּבְנֵי קֶדֶם וְגו', (שם) מִפְּנֵי מִדִּין עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּנְהָרוֹת וְגו'. לֹא הָיָה בַּעֲלוֹם מִי שִׁיעֲשֶׂה רַע בְּכָל כָּמוֹ מִדִּין. וְאִם תֹּאמַר עַמְלֶק - בְּגִלָּל קִנְאָת בְּרִית שֶׁהִתְקַרְבוּ לְבְרִית, וְעַל זֶה מִקְנָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קִנְאָת עוֹלָמִים שֶׁלֹּא נִשְׁכַּחַת. אָמְרוּ, וְדַאי כֹּף זֶה, וְאִין כָּאֵן סַפֵּק בַּעֲלוֹם.

פֶּתַח וְאָמַר, (דְּבָרִים ב) וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְגו'. וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי, וְכִי עַד עָכָשׁ לֹא יִדְעֻנוּ שְׁעַם מִשָּׁה הָיָה מִדְּבַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא עִם אַחֵר שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי: ! אֵלֵי לָמָּה? אֵלֹא אֶת מִשָּׁה צִנָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא לְהַזִּיק אֶת מוֹאֵב, אֲבָל לְאַחֵר לֹא. לְדוֹד לֹא צִוָּה אֶת זֶה, וּמִשּׁוֹם זֶה, אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב, אֲפִלּוּ לְתַחוּם קִטָּן שְׁלֵהֶם, שֶׁהָיָה מִכֶּם יֵצֵא מִי שִׁיתֵּן נִקְמוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיִּנָּקֶם נִקְמוֹתֵיהֶם, וְהוּא דוֹד שְׂבֵא מְרוֹת הַמּוֹאֲבִיָּה.

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה. כָּל זֶה צִוָּה אֶת מִשָּׁה, אֲבָל לְאַחֵר מִתֵּר. וְאִם תֹּאמַר לִיהוֹשֻׁעַ וְלַזְקֵנִים שֶׁהָיוּ שֶׁהָאֵרִיכוּ יָמִים אַחֲרָיו מִתֵּר - לֹא כֹף, מִשּׁוֹם שֶׁכָּלֶם מִבֵּית דִּין שֶׁל מִשָּׁה הָיוּ, וּמִה שֶׁנֶּאֱסָר לְמִשָּׁה נֶאֱסָר לָהֶם. וְעוֹד, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ עֲדִין אוֹתָן מִרְגְּלוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהָיָה

תָּא חֲזִי, חִיִּיבִיא דְּמִדִּין, עִם כָּל דָּא לֹא שְׁכִיכוּ מִכָּל בִּישְׁיִין דְּלֵהוֹן. לְבַתֵּר דְּרִין דְּחִמוֹ דְּמִית יְהוֹשֻׁעַ, וְכָל אֵינוֹן זְקֵנִים דְּאֵתְחִזּוּ לְמַעַבְדַּ גַּם עַל יְדֵיהֶו, אָמְרוּ, הַשְׁתָּא שַׁעְתָּא קִיִּימָא לָן. מַה עֲבָדוּ אֶתוּ לְגַבֵּי עַמְלֶק, אָמְרוּ אֵת לְכוֹן לְאַדְפָּרָא, מַה עֲבָדוּ לְכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁה רַבִּיהוֹן, וַיהוֹשֻׁעַ תַּלְמִידָא דִּילִיָּה, דְּשִׁיִּצִי לְכוֹן מַעְלָמָא, הַשְׁתָּא הוּא עֲדָנָא דְּלִית בָּהּ מָאן דְּאֵגִין עֲלֵיהֶו, וְאֵנִן בַּהֲדִיִּיכוּ, דְּכַתִּיב (שׁוֹפְטִים ו) מִדִּין וְעַמְלֶק וּבְנֵי קֶדֶם וְגו', (שׁוֹפְטִים ו) מִפְּנֵי מִדִּין עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּנְהָרוֹת וְגו'. לֹא הָיָה בַּעֲלָמָא, מָאן דִּיעֲבִיד בִּישָׁא בְּכָלֹא, כְּמִדִּין. וְאִי תִימָא עַמְלֶק. בְּגִין קִנְאָת בְּרִית דְּקָרִיבוּ לְגַבֵּי בְרִית. וְעַל דָּא קִנִּי קִדְשָׁא בְּרִין הוּא קִנְאָה עֲלֵמִין, דְּלֹא יִתְנַשִּׁי. אָמְרוּ וְדַאי הָכִי הוּא, וְלִית הָכָא סַפְקָא בַּעֲלָמָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (דְּבָרִים ב) וַיֹּאמֶר יי אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְגו'. וַיֹּאמֶר יי אֵלֵי, וְכִי עַד הַשְׁתָּא לֹא יִדְעֻנָּא דְּעַם מִשָּׁה הָיָה מִמְּלִל קִדְשָׁא בְּרִין הוּא, וְלֹא עִם אַחֲרָא, דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר יי אֵלֵי. אֵלֵי לָמָּה. אֵלֹא לְמִשָּׁה פְּקִיד קִדְשָׁא בְּרִין הוּא, דְּלֹא לְאַבְאָשָׁא לְמוֹאֵב. אֲבָל לְאַחֲרָא לֹא, לְדוֹד לֹא פְּקִיד דָּא, וּבְגִין כֹּף אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב, אֲפִילוּ לְתַחוּם זַעֲרָא דְּלֵהוֹן. דְּהָא מִנִּיָּהוּ יְפּוּק מָאן דִּיתֵן נוֹקְמִין לְיִשְׂרָאֵל, וַיִּנָּקוּם נוֹקְמִיָּהוּ, וַאֲיָהוּ דוֹד דְּאֵתָא מְרוֹת הַמּוֹאֲבִיָּה.

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה, כָּל דָּא אֶתְפַּקֵּד לְמִשָּׁה, הָא לְאַחֲרָא שָׂרִי. וְאִי תִימָא, לִיהוֹשֻׁעַ וְלַאֲינוֹן זְקֵנִים דְּהָיוּ דְּאֵרִיכוּ יוֹמִין בְּתַרִּיהַ שָׂרִי. לֹא הָכִי. בְּגִין דְּכָלֵהוּ מִפִּי דִּינָא דְּמִשָּׁה הָיוּ, וּמִה דְּאֶתְסַר לְמִשָּׁה, אֶתְסַר לָהּ וְעוֹד דְּלֹא נִפְקוּ עַדִּין אֵינוֹן מִרְגְּלָאן טְבָאן, דְּהָא בְּיוֹמֵיהוֹן דְּשׁוֹפְטִים נִפְקָא רוּת. וּבְרִיתִיה

בימי השופטים יצאה רות, ובת עגלון מלך מואב היתה. מת עגלון, שהרג אותו אהוד, ומנו מלך אחר, וזו בתו שנשארה, והיתה בבית אומן, ובשדי מואב. כיון שבא שם אלימלך, לקחה לבנו.

ואם תאמר שאלימלך גירה שם - לא. אלא כל דרכי הבית ואכל ומשפה למדה. מתי התגירה? אחרי שהלכה עם נעמי, אז אמרה (רות א) עמך עמי ואלהיך אלהי. נעמה יצאה בכני עמון בימי דוד. כששרתה רות הקדש על דוד, אמר לו, דוד, כשמדדתי את כל העולם והפלתי גורלות, ושראל חבל נחלתו היו, וזכרתי מה שעשו מואב בחבל נחלתו. מה פתוב? (שמואל ב-ח) וימדדום בחבל. באותו חבל נחלת ה'. כל אותם שהיו מאותו זרע, אותו חבל אחז בהם. כתוב מלא החבל. מה זה מלא החבל? אלא אותו שפתוב (ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו. והיה אומר, זהו להחיות וזהו להמית. ואותו חבל אחז באותם שנראו להמתה. בגלל זה אחז בחבל, ופשט חבל על מה שעשו באותו חבל נחלת ה'.

ומדין, גדעון השמיד כל אותו הזרע, שלא השאיר מהם מפל אלו שהזיקו לישראל בעצה או בדבר אחר. ולכל אלו שהזיקו לישראל, הקדוש ברוך הוא שומר להם שגאה ולוקח מהם נקמות. אבל אם עתידים לבא מהם טוב לעולם, מאריך רגזו ואפוא אתם עד שיצא אותו טוב לעולם, ואחר כך לוקח נקמה ודין מהם. אמר רבי אלעזר, כך זה בודאי, וזהו ברור הדבר. אמר אותו תינוק, מפאן והלאה

דעגלון מלכא דמואב הות. מית עגלון, דקטיל ליה אהוד. ומנו מלך אחרא, ודא ברתיה אשתארת, והות בבי אומנא, ובשדי מואב. כיון דאתא תמן אלימלך, נסבה לבריה.

ואי תימא דגגירה אלימלך תמן. לא. אלא כל אורחי ביתא, ומיכלא ומשתיא אוליפת. אימתי אתגגירת. לבתר פד אזלת בנעמי, כדין אמרת, (רות א) עמך עמי ואלהיך אלהי. נעמה בכני עמון ביומי דדוד נפקא.

כדין שראת רוח קדשא על דוד. אמר ליה, דוד, פד כל עלמא מדידנא, ואפילנא עדכין, ישראל חבל נחלתו הו, דכירנא מה דעבדו מואב בחבל נחלתו. מה פתיב, (שמואל ב ח) וימדדום בחבל. ביהווא חבל נחלת יי. כל אינון דהו מההוא זרעא, ההוא חבל אחיד בהו.

כתוב (שמואל ב ח) מלא החבל. מהו מלא החבל. אלא ההוא דכתיב, (ס"א ביה) (ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו. והוה אמר, דא הוא לאחייא, ודא הוא לקטלא. וההוא חבל אחיד באינון דאתחזון לקטלא. בגין כך אחיד בחבל, ופשיט חבל, על מה דעבדו בההוא חבל נחלת יי.

ומדין, גדעון שצי כל ההוא זרעא, דלא אשאיר מנייהו, מפל אינון דאבאישו לישראל בעיטא, או במלה אחרא. ולכלהו דאבאישו לישראל, קדשא בריה הוא נטיר לון דבבו, ונטל מנייהו נוקמין. אבל אי זמינין למיתי מנייהו טב לעלמא, (דף ק"צ ע"ב) אריף רוגזיה ואפיה עמהון, עד דיפיק ההוא טב לעלמא, ובתר כן נטיל נוקמא ודינא מנייהו. אמר רבי אלעזר, הכי הוא ודאי, ודא הוא ברירו דמלה. אמר ההוא ינוקא, מפאן

חברים, התקינו פלי קרב בידיכם
וערכו קרב.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים ק)
בָּרְכוּ ה' מְלֹאכֵיו גִּבְרֵי כַח וגו'.
דוד המלך הזמין לברך את
הקדוש ברוך הוא, והזמין את
פחות השמים, שהם פוכבים
ומזלות ושאר חילות, ושתף את
נשמתו אתם לברך את הקדוש
ברוך הוא. זהו שכתוב בָּרְכוּ ה'
כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו
ברכי נפשי את ה'. חתם בנפשו
כל הברכות.

הזמין מלאכי מרום לברכו,
שכתוב בָּרְכוּ ה' מְלֹאכֵיו וגו', ועד
שלא באו ישראל מלאכי מרום
היו עושים ומשלמים עשיה. כיון
שבאו ישראל ועמדו על הר סיני
ואמרו נעשה ונשמע, לקחו
עשיה ממלאכי השרת, נכללו
בדברו. ומאז עשיה היתה בארץ
ישראל לבדם, ומלאכים קדושים
לבדם. ישראל גומרים
ומשלמים עשיה, ולכן גברי כח
עשי דברו בתחלה, ואחר כך
לשמע. אשריהם ישראל שלקחו
מהם עשיה והתקיימה בהם.

אמר אותו תינוק, שמר עצמך
והצלח בכליך. וכי שבח זה בלבד
לקחו ישראל, ולא אחר? אמר,
שבח זה מצאנו, ולא אחר. אמר
אותו תינוק, כיון שתרבה לא
הצליחה, או שאינך מנענע
פראוי, השאר החרב למי שעורף
קרב.

שבח עליון שלא נמסר למלאכים
עליונים לבדם, אלא יחד עם
ישראל, מיהו? קדוש. ברכה
נמסרה להם לבדם כמו שנמסרה
לישראל, אבל קדוש לא נמסר
להם לבדם, אלא עם ישראל.
שלא מקדשים קדשה אלא עם
ישראל. ואם תאמר, והרי כתוב
(ישעיה ו) וקרא זה אל זה ואמר,

וּלְהִלָּאָה, חברייא, אתקינו מאני קרבא
בידייכו, ואגחו קרבא.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים ק)
בָּרְכוּ יי מְלֹאכֵיו גִּבְרֵי כַח וגו'.
דוד מלפא זמין לברכא
לקודשא בריך הוא, זמין לחילי שמיא, דאינון
ככביא ומזלי, ושאר חיילין, ושתף לנשמתא
דיליה בהדיהו, לברכא לקודשא בריך הוא.
הדא הוא דכתיב, בָּרְכוּ יי פל מעשיו בכל
מקומות ממשלתו ברכי נפשי את יי. חתים
בנפשיה פל ברכאן.

זמין למלאכי מרומא לברכא ליה, דכתיב בָּרְכוּ
יי מְלֹאכֵיו וגו', ועד לא אתו ישראל,
מלאכי מרומא הוו עבדי ושלמי עשיה. כיון
דאתו ישראל, וקיימו על טורא דסיני, ואמרו
(שמות כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, נטלי עשייה ממלאכי
השרת, אתפלילו בדברו. ומפדין, עשיה הות
בארעא דישראל בלחודייהו, ומלאכין קדישין
בלחודייהו. ישראל גמריין ושלמין עשייה.
ועל דא גבורי כח עושי דברו בקדמיתא,
ולכתר לשמוע. זכאין אינון ישראל, דנטלו
עשייה מנייהו, ואתקיים בהו.

אמר ההוא ינוקא, נטר גרמך ואצלח במאנך.
וכי שבחא דא בלחודוי נטלו ישראל,
ולא אחרא. אמר שבחא דא אשפחנא, ולא
אחרא. אמר ההוא ינוקא, כיון דחרבא דילך
לא אצלח. או אנת לא מנענעא ליה פדקא
חזי, שבק חרבא למאן דאגח קרבא.

שבחא עלאה דלא אתמסר למלאכי עלאי
בלחודייהו, אלא בהדי ישראל, מאן
איהו. קדוש. ברכה אתמסר לון בלחודייהו,
כמה דאתמסר לישראל. אבל קדוש, לא
אתמסר לון בלחודייהו, אלא בהדי ישראל.
דלא מקדשי קדשה, אלא בהדי ישראל. ואי

מתי? בזמן שישראל מקדשים למטה. ועד שישראל לא מקדשים למטה, הם אינם אומרים קדשה.

משום שקדשה עולה משלשה עולמות, ולא משנים, והינו, וקרא זה - הרי אחד. אל זה - הרי שנים. ואמר - הרי שלשה. שלשה עולמות הם כנגד שלש קדשות. ומשום כך שבח של ישראל שלוקחים קדשה למטה לבדם.

אמר רבי אלעזר, כך זה ודאי, ודברים אלו בארנום. ועוד בארנו, שהרי שלש קדשות נמסרו לישראל למטה מפסוק זה, (ויקרא ב) והתקדשתם והייתם קדשים, (שם) כי קדוש אני ה'. והתקדשתם - אחד. והייתם קדשים - שנים. כי קדוש אני ה' - הרי שלשה. כן נמסרה להם קדשה. אמר לו, נאה, והרי לא נזכרת ברמח עד שלקחתיהו מאחורי כתף ושמתיהו בידך. מכאן והלאה תזכר ברמח, שהוא בידך. שוב למקום שהשארף.

אמר רבי אלעזר, הדברים שאנו בהם, בברכה הם. ברכו, מה זה ברכו? משיכת הברכות ממקום שכל הברכות יוצאות, עד שנעשות ברכה, מרב משיכות שנמשכת, ומתוך רב המים באותה ברכה מיד ירבו המים הרבה דגים לכמה מינים, ואותה משיכת מים מה היא? ה' משיכות אור המאיר מתוך אותה אספקלריה שמאירה שנמשך מלמעלה למטה.

זה למלאכים עליונים, שהם בבית מרום של הגן העליון, נאמר ברכו ה'. אנו שיושבים למטה, מדוע ברכו את ה'? משום שאנו צריכים למשך עלינו את האת הזאת, ובה נכנס למלך

תימא, והא כתיב (ישעיה ו) וקרא זה אל זה ואמר, אימתי בזמנא דישראל מקדשי לתתא. ועד דישראל לא מקדשי לתתא, אינון לא אמרי קדשה.

בגין דקדושה מתלת עלמין סלקא, ולא מתרין, והינו, וקרא זה, הא חד. אל זה, הא תרין. ואמר, הא תלתא. תלת עלמין, אינון לקבליהו תלת קדושות. ובגין כך שבחא דישראל דנטלין קדושא לתתא בלחודייהו.

אמר רבי אלעזר, הכי הוא ודאי, ומלין אלין אוקימנא לון. ותו אוקימנא, דהא תלת קדושות אתמסרו לישראל לתתא. מן האי קרא, והתקדשתם והייתם קדושים, כי קדוש אני יי. והתקדשתם חד. והייתם קדושים תרין. כי קדוש אני יי, הא תלתא. הכא אתמסר לון קדשה. אמר ליה יאות. והא לא אדפרת מרומחא, עד דנטלת ליה אנא מבתר כתף, ושוי לך בידך. מכאן ולהלאה תדפר לרומחא, דאיהו בידך. תוב לאתר דשבקת.

אמר רבי אלעזר, מלין דאנן בהו, בברכה אינון. ברכו, מאי ברכו. משיכו ברכאן מאתר דכל ברכאן נפקין, עד דיתעבדון ברכה. בסגיא משיכו דאתמשיך, ומגו סגיא דמיין ביהיא ברכה, מיד יפשוין מיין נוני סגיאין, לכמה זינין. וההוא משיכו מאי הוא. ה' משיכו דנהורא דנהיר, מגו ההוא אספקלריאה דנהרא, דאתמשך מעילא לתתא. האי למלאכי עלאי, דאינון בבי מרומא דאדרא עלאה, אתמר ברכו יי. אנן דיתבי לתתא, אמאי ברכו את יי. בגין דאנן צריכין לאמשכא עלן, להאי את, ובה גיעול לגבי מלכא, לאחזאה אנפוי. ועל דא אמר

לראות פניו. ולכן אמר דוד, (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך. אני בצדק בודאי. ולכן ראשית התפלה - ברכו את ה', למשך על ראשינו הַאֵת הזאת. וכיון שאנו מושכים עלינו את ה"את" הזאת, יש לנו לומר תפלה ולשבת.

ולכן אסור לברך אדם עד שלא יתפלל האדם תפלתו ומשך את ה"את" הזאת על ראשו. ואם יקדים ויברך לאדם בתפלה, הרי המשיך לאותו אדם במה על ראשו במקום ה"את" הזאת.

ולכן למלאכים העליונים כתוב ברכו ה', ואנו את ה', לתוספת. אמר אותו תינוק, ודאי הרי ידעתי שפלי הקרב שלך הם טובים, (אם תזכר) הזכר בהם ואל תשכחם, ודאי גבורת האדם שעורף קרב פרמח, וחורב היא. אבל מה זה גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו? אמר רבי אלעזר, הרי אמרתי. אמר אותו תינוק, הרי ידעתי שפח זרועך נחלש, כעת הוא זמן שלא להתמתין, אלא להלקות בבליסטראות אכן אחר אכן, כמו שנאמר (שמואל א' יז) בקלע ובאבן. בבהילות זה אחר זה. שמח רבי אלעזר, ושמחו רבי אבא והחברים.

פתח אותו תינוק ואמר, (שיר השירים א) שחורה אני ונאורה בנות ירושלים וגו'. אל תראני שאני שחורחור וגו'. דברים הללו הרי פרשוה. אבל בפעם שהיא בתוך אהבה רבה לאהובה, מתוך דחק האהבה שלא יכולה לסבל מקטינה עצמה בקטן רב עד שלא נראה (את) ממנה, רק קטנות של נקדה אחת, (ומהי י'). ואז מתפסה מפל החילות ומחנותיה ואומרת שחורה אני, שאין באות הזו לכן כמו בשאר האותיות. וזה שחורה אני. ואין לי מקום להכניסכם

דוד, (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך, אני בצדק ודאי. ובגין כך, שירותא דצלותא, ברכו את יי, לאמשכא על רישן האי את. וכיון דאנן משכן להאי את עלנא, אית לן למימר צלותא, ולשבתא.

ובגין כך אסור לברכא לבר נש, עד לא יצלי בר נש צלותיה, ומשיך על רישיה להאי את. ואי יקדים ויברך לבר נש בקדמיתא, הא אמשיך לההוא בר נש במה על רישיה, באתר דהאי את.

ובגין כך, למלאכי עלאי כתיב ברכו יי. ואנן את יי לתוספת. אמר ההוא ינוקא, ודאי

הא ידענא דמאני קרבא דילך טבין אינון, (ס"א אי תדבר) אתדכר מנהון ולא תנשי לון, ודאי

גבורה דבר נש דאגח קרבא (דף קצ"א ע"א) פרומחא וחרבא איהו. אבל מהו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. אמר רבי אלעזר הא אמרית. אמר ההוא ינוקא, הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש. השתא איהו עדנא, דלא לאמתנא, אלא לאלקאה בקירטא, אכנא בתר אכנא. כמה דאת אמר (שמואל א' יז) בקלע ואבן. בבהילו דא בתר דא.

חדי רבי אלעזר. וחדו רבי אבא וחבריא. פתח ההוא ינוקא ואמר, (שיר השירים א) שחורה אני ונאורה בנות ירושלים וגו'. אל תראוני שאני שחורחור וגו'. מלין אלין הא אוקמוה. אבל בשעתא דאיהי גו רחימו סגי לגבי רחימיה, מגו דחיקו רחימו, דלא יכלה למסבל, אזעירת גרמה בזעירו סגי, עד דלא אתחזיאת (את) מנה, אלא זעירו דנקודה חדא, (ומאי איהי י'). כדין אתפסיא מפל חילין ומשריין דילה. ואיהי אמרת שחורה אני, דלית באת דא חורא בגויה, כשאר אתון. ודא שחורה

תחת כנפי. פאהלי קדר - שנינו, זו י', שאין בה לבן בפנים. פיריעות שלמה - זו ו'.

ומשום זה אל תראני, אל תסתכלו בי כלל, שאני נקדה קטנה. מה עושים גברים חזקים, חילותיה? שואגים פאריות תקיפים, כמו שגאמר (תהלים קד) הכפירים שאגים לטרף. ומתוך קולות ושאגות חזקות ששואגים כמו אריות גבורים תקיפי כח, שומע האהוב למעלה, ויודע שאהובתו באהבה פמותו מתוך אהבתו, עד שלא נראית מדמותה ויפיה כלל.

ואז, מתוך קולות ושאגות של אותם גבורי חיל שלה, יוצא דודה אהובה מתוך היכלו בכמה מתנות, בכמה אוצרות, בריחות ובשמים, ובא אליה, ומוצא אותה שחורה קטנה ללא דמות ויפי כלל. קרב אליה, מחבק אותה ומנשקה עד שמתעוררת לאט לאט מתוך ריחות ובשמים ובחדוה שאהובה עמה, ונבנית ונעשית בתקוניה, בדמותה, ביפיה, ה' פמקדם.

וזה גברי כח. עשו לה והחזירוה לדמותה ויפיה, שתקפם וגבורתם גרמו את זה, ועל זה כתוב גברי כח עשי דברו. עשי דברו בודאי, שמתקנים את ה"דבר" הזה ומחזירים אותו לדמות ראשונה. (ומכאן ולהלאה) פיון שהתתקנה ונעשתה בדמותה יפה פמקדם, אזי הם וכל שאר החילות עומדים לשמע מה שהיא אומרת, והיא עומדת כמו מלך בתוך חילותיו, וזהו עשי דברו בודאי.

כמו זה למטה - בזמן שהרשעים בדור, היא מתפסה ומקטינה עצמה עד שלא נראית מפל

אני, ולית לי אתר לאעלא לכוון תחות גדפאי. פאהלי קדר, תנינן, דא י', דלית בה חורור לגו. פיריעות שלמה, דא ו'.

ובגין כך אל תראוני. לא תחמוץ בי כלל, דאנא נקודה זעירא. מה עבדין גברין תקיפין, חזילין דילה. שאגין פארין תקיפין, כמה דאת אמר, (תהלים קד) הכפירים שואגים לטרף. ומגו קלין ושואגין תקיפין, דקא משאגין פארין גוברין תקיפין דחילא, שמע רחימא לעילא, וידע דרחימתיא היא ברחימו כותיה, מגו רחימוי עד דלא אתחזיאת מדיוקנא ושפירו דילה כלל.

ובגין, מגו קלין ושואגין דאינון גברי חילא דילה, נפיק דודה רחימא מגו היכליה, בכמה מתנן, בכמה נבזבזן, בריחין ובוסמין ואתי לגבה, ואשפח לה שחורה זעירא, בלא דיוקנא ושפירו כלל, קריב לגבה, מחבק לה, ומנשיק לה, עד דאתערת זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין. ובחדוה דרחימא דעמה, ואתבניאת, ואתעבידת בתקונא, בדיוקנא, בשפירו דילה, ה' פמלקדמין.

ודא גבורי כח, עשו לה, ואהדרו לה לדיוקנא ושפירו דילה, דתוקפא וגבורתא דלהון גרימו דא. ועל דא פתיב, גבורי כח עושי דברו. עושי דברו ודאי, דמתקנין ליה להאי דבר, ומהדרין ליה לדיוקנא קדמא. (ומכאן ולהלאה) פיון דאתקנת ואתעבידת בדיוקנא שפירא פמלקדמין, בגין אינון, וכל שאר חילין, קיימין לשמוע, מה דאיהי אמרת, ואיהי קיימא כמלפא גו חיליה, ודא הוא עושי דברו ודאי.

בגוונא דא לתתא, בזמנא דחייבין בדרא, איהי

אתפסא ואזעירת גרמה, עד דלא אתחזיאת מפל דיוקנא, בר

דמיותיה, פרט לנקדה אחת. וכשבאים גברי כח וצדיקי אמת, כביכול עושים את הדבר הזה, ומוארת לאט לאט, ונעשית בדמותה, ביפיה, ה' כמקדם.

באו החברים ונשקוהו. אמר רבי אלעזר, אלמלא יחזקאל יחזקאל הנביא אמר את זה, תמיהה היתה בעולם. לקחו רבי אלעזר ונשקו כמקדם. אמר אותו תינוק, אני אברך. אמרו לו, אתה ברוך, ולך נאה לברך. אמר, פמה קדושים אתם, פמה ברכות מומנות לכם מאם הקדושה, משום שלא מנעתוני לברך.

פתח ואמר, (משלי יא) מנע בר יקבהו לאום וברכה לראש משביר. פסוק זה פמשמעו, אבל שנינו, כל אדם חייב בברכת המזון, ואם לא ידע - אשתו או בנוי מברכין לו. ותבא מארה לאותו האיש שלא יודע לברך עד שיצטרף לאשתו ולבנוי שיברכו לו.

ואם הוא יודע, צריך לחנך את בנו ולתת לו כוס לברך. שמי שמונעו שלא יתחנך, יקבהו לאום. מנע בר - שלא לברך את הקדוש ברוך הוא ולא יתחנך במצות - יקבהו לאום. יקבהו היה צריך לו לכתב, או יקבוהו לאמים, שהרי לאם זה אחד, כמו שנאמר (בראשית כה) ולאם מלאם יאמץ. מה זה יקבהו לאום? אלא לאם כתוב, לאם הקדושה. יקבהו לאדם הזה שמונע אותו בר מלברך את הקדוש ברוך הוא. אני בן יחיד הייתי לאמי, תנו לי כוס ואברך את המלך הקדוש שנתן בבית אמי גברים של כח שדברתי לפניהם דברים חזקים ונצחתי אותם, ומשום זה אני אברך. וקדם זה התישב הפסוק על תקונו זה שהתחלנו בו.

נקודא חדא. וכד אתאן גבורי כח, וזכאי קשוט, כביכול, עושים להאי דבר. ואנהירת זעיר זעיר, ואתעבדת בדיוקנהא בשפירו דילה ה' כמלקדמין.

אתו חברייא ונשקוהו, אמר רבי אלעזר, אלמלא יחזקאל נביאה אמר דא, תוהא הוי בעלמא, נטליה רבי אלעזר, ונשקיה כמלקדמין, אמר ההוא ינוקא אנא אברך. אמרו, את בריך, ולך יאות לברכא. אמר פמה אתון קדישין, פמה ברכות זמינין לכו, מאימא קדישא, בגין דלא מנעתון לי לברכא.

פתח ואמר, (משלי יא) מונע בר יקבהו לאום וברכה לראש משביר. האי קרא כמשמעו. אבל תנינן, כל בר נש חייב בברכת המזון. ואי לא ידע, אתתיה, או בנוי, מברכין ליה ותבא מארה לההוא גברא, דלא ידע לברכא, עד דיצטרין לאתתיה ולבנוי דיברכון ליה.

ואי הוא ידע, אצטרין לחנכא לבריה, ולמהב ליה פסא לברכא. ומאן דמנע ליה, דלא יתחנך, יקבוהו לאום. מונע בר דלא לברכא לקודשא בריך הוא, ולא יתחנך במצות. יקבהו לאום, יקבהו מיבעי ליה, או יקבוהו לאומים, דהא לאם חד הוא, פמה דאת אמר (בראשית כה) ולאם מלאם יאמץ, מאי יקבוהו לאם. אלא לאם פתיב, לאימא קדישא. יקבוהו להאי בר נש, דמנע לההוא בר מלברכא לקודשא בריך הוא.

אנא פרא יחידא הוינא לאמי, הבו לי כסא ואברך למלכא קדישא, דיהב בביתא דאמי, גוברין דחילא, דמלילנא קמייהו מלין תקיפין, וזכינא לון. ובגין כך אנא אברך.

וקודם דא אתישב קרא על תקונייה, הא (דף קצ"א ע"ב) דשרינן ביה.

מונע בר יקבוהו לאם, מאן דאמנע בר כמה דאתמר, יקבוהו לאם. כמה דאת אמר, (ויקרא כד) ויקוב בן האשה הישראלית את השם. אף כאן יקבוהו, ויפרשו אותו לאם, ויפרשו את חטאיו לאם הקדושה. וברכה לראש משביר, לאותו אדם שיחנך את בנו לברך את הקדוש ברוך הוא ולחנכו במצוות התורה.

וסוד הדבר כתוב בסוד שלמעלה, (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו כי תדע. אותו שם ידוע, (ירמיה לא) ה' צבאות שמו. שם בנו, ישראל כמו, שכתוב (שמות ד) בני בכרי ישראל. והרי ישראל תלויים בו כל מפתחות האמונה, והוא משתבח ואומר, (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה. וכך זה בודאי, שהרי אבא ואמא עטרו אותו וברכוהו בכמה ברכות ואמרו וצו את הכל. נשקו בר, נשקו את יד הבן הזה כביכול נתן לו שלטון על הכל, שהכל יעבדו אותו. פן יאנף, משום שעטרו אותו בדין וברחמים. מי שזוכה לדין - לדין. מי שזוכה לרחמים - לרחמים.

כל הברכות שלמעלה ולמטה עולות לבן הזה ומתעטרות. ומי שמונע ברכות מהבן הזה, יפרשו את חטאיו לפני המלך (אמא) הקדוש, לאם ממש. וברכה לראש משביר, מי שמברך ומזמין כוס ברכה למי שצריך אותו, בזה נשבר הצד האחר ונכנע בשבירה, ועולה צד הקדוש. וזהו שכתוב וברכה לראש משביר. כמו שהוא מעלה ומברך את הקדוש ברוך הוא ועושה שישבר צד האחר, כך הקדוש ברוך הוא מושך עליו ברכות מלמעלה, ואותו שנקרא ברכה שורה על ראשו.

מונע בר יקבוהו לאם, מאן דאמנע בר כמה דאתמר, יקבוהו לאם. כמה דאת אמר, (ויקרא כד) ויקוב בן האשה הישראלית את השם. אף הכא יקבוהו, ויפרשו ליה לאם, ויפרשו חטאיו לאמא קדישא. וברכה לראש משביר, להווא בר נש דיחנך בריה לברכא לקודשא בריה הוא, ולחנכא ליה בפקודי אורייתא.

ורזא דמלה, כתיב פרזא דלעילא, (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו כי תדע. ההוא שם ידיעא, יי צבאות שמו. שם בנו. ישראל שמו. דכתיב (שמות ד) בני בכרי ישראל. והא ישראל, כל מפתחון דמהימנותא ביה תליין. ואיהו משתבח ואמר, (תהלים ב) יי אמר אלי בני אתה. והכי הוא ודאי, דהא אבא ואמא עטרו ליה, וברכו ליה בכמה ברכאן, ואמרו ופקידו לכלא, (תהלים ב) נשקו בר, נשקו ידא להאי בר. כביכול, שלטנו יהב ליה על כלא, דכלא יפלחון ליה. פן יאנף, בגין דאעטרו ליה בדינא ורחמי. מאן דזכי לדינא, לדינא. מאן דזכי לרחמי, לרחמי.

כל ברכאן דלעילא, ותתא להאי בר סלקין ומתעטרין. ומאן דמנע ברכאן מהאי בר, ויפרשו חטאיו קמי מלכא (ס"א אימא) קדישא, לאם ממש. וברכה לראש משביר, מאן דמברך ואזמין בכסא דברכה למאן דאצטריך ליה, בהאי אתבר סטרא אחרא ואתכפיא בתבירו. ואסתלק סטר קדשה. ודא הוא דכתיב, וברכה לראש משביר. כמה דאיהו מסלק ומברך לקודשא בריה הוא, ועביד לסטר אחרא דיתבר, הכי קדשא בריה הוא משיך עליה ברכאן מלעילא, וההוא דאקרי ברכה, שריא על רישיה.

מכאן ולהלאה חבריאי, הבו ונברין. יהבו ליה פסא דברכה, וברין. וחבריאי כלהו הוי בחדוה, דהא מיומא דהלולא דרבי אלעזר, לא חדו חבריאי, כההוא יומא דיתבו תמן. אקדימו ובריו ליה בחדוה ברעו דלבא. אמר ההוא ינוקא, לית לכו לאתפרשא, אלא מגו מלי אורייתא, והכי תנינן.

פתח ואמר (שמות יג) ויי הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן וגו'. ויי, זקיף טעמא לעילא, אמאי. אלא, כההוא שעתא כמה יאות ושפירו הות להאי כלה, דאתפייאת עד השתא בגלותא, והשתא אזלת בזקיפו דרישא באכלוסהא בחדוה.

בויי זקיף טעמא לעילא, הולך לפנייהם יומם. עד הכא לא ידע, אי האי כלה אזלה לקמיהו, אי לא, דהא טעמא אפסיק בוייהנ"ה, אלא איהי הות תמן, אבל מאן דאזיל קמיהו, סבא עלאה, מאריה דביתא, ההוא דאומי (נ"א דאומין) ליה קדשא ברין הוא. ומנו. אברהם. דכתיב, (תהלים מב) יומם יצוה יי חסדו. וכתיב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה. יומא דכל יומין פלילין ביה. יומא דשאר יומין, איהו שאר כל יומין ודאי. ועל דא אקרי יומם, ולא יום. ובגין כן הולך לפנייהם יומם, הוא אזיל ביממא, וכלה אזלת בליליא, דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם, דא כלה, כל חד פדקחזי ליה. ואתון חבריאי, יומם ולילה יהא קמייכו, בכל שעתא. נשקוהו, וברכוהו כמלקדמין, ואזלו.

אתו לגבי רבי שמעון, וסחו ליה עובדא. תניה, אמר כמה יאות הוא. אבל לא סליק בשמא. אעא דקיק, פד סליק נהוריה, סליק לפום שעתא, ומיד כבה ואשתקע.

מכאן ולהלאה, חברים, הבה ונברך. נתנו לו כוס של ברכה וברך. והחברים כלם היו בחדוה, שהרי מיום ההלולא של רבי אלעזר לא שמחו החברים כאותו יום שישבו שם. הקדימו וברכוהו בחדוה ברצון הלב. אמר אותו תינוק, אין לכם להפרד אלא מתוך דברי תורה, וכך למדנו.

פתח ואמר, (שמות יג) וה' הלך לפנייהם יומם בעמוד ענן וגו'. וזה - זקיף טעם למעלה, למה זה? אלא באותה שעה כמה נאה ויפה היה לכלה הזאת שהיתה כפופה עד עתה בגלות, וכעת הולכת בזקיפות ראש באוכלוסיה בשמחה.

בוה' זקיף טעם למעלה. הלך לפנייהם יומם. עד כאן לא ידע אם כלה זו הלכה לפנייהם אם לא, שהרי טעם מפסיק בוה'. אלא היא היתה שם, אבל מי שהלך לפנייהם, זקן עליון, בעל הבית, אותו שהקדוש ברוך הוא נשבע (שהומין) לו, ומיהו? אברהם, שכתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו. וכתוב (ירמיה לא) אם לא בריתי יומם ולילה. יום שכל הימים כלולים בו, יום של שאר הימים, הוא שאר כל הימים בודאי. ועל זה נקרא יומם ולא יום, ומשום זה הלך לפנייהם יומם. הוא הולך ביום, והכלה הולכת בלילה, שכתוב ולילה בעמוד אש להאיר להם, זו כלה, כל אחד כראוי לו. ואתם חברים, יומם ולילה יהיה לפניכם בכל שעה. נשקוהו וברכוהו כמקדם והלכו.

באו לפני רבי שמעון וספרו לו המעשה. תמה. אמר, כמה נאה הוא, אבל לא עולה בשם. עץ דק, כשעולה אורו, עולה לפי שעה, ומיד כבה ושוקע. ועוד

הרי אִמְרָנוּ אוֹר זֶה מִמָּה נִהְיָה.
פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בְּאַרְצָן
יִהְיֶה זֶרְעוֹ דּוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ.
כְּשֶׁבֶן אָדָם גִּבּוֹר בְּאַרְצָן, גִּבּוֹר
בַּתּוֹרָה, גִּבּוֹר בְּיִצְרוֹ - גִּבּוֹר בְּאַרְצָן
וְדָאִי. עוֹלָה אוֹרוֹ וְנִמְשָׁךְ בּוֹ
מְשִׁיכוֹת יָתֵר, אֲזִי דּוֹר יִשְׂרָאֵל
יִבְרָךְ, יִבְרָךְ כְּתוּב.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְהָרִי רִאֲיוֹ
תִּינוּקוֹת שְׂאוּמֵרִים דְּכָרִים
עֲלִינִים וְאַחַר כֵּן עוֹמְדִים רִאשֵׁי
הָעוֹלָם. אָמַר לוֹ, תִּינוּק שְׂאֻמֵּר
דְּכָר אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם לִפִּי שְׂעָה, בְּלִי
כּוֹנֶנְתָּם, מִבְּטָח אָדָם בְּזָה, שְׂיִזְכֶּה
לְלִמַּד תּוֹרָה בִּישְׂרָאֵל. אָבֵל זֶה
שְׂאוּרוֹ עוֹמֵד עַל עֲמֻדוֹ בְּדַעַת
שְׁלֵמָה, לֹא כֵּן. וְעוֹד, שְׁהָרִי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעֲרָגְתּוֹ לְהָרִיחַ
תַּפּוּחַ זֶה. אֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ.

אֲשֶׁרִיכֶם הַצְדִּיקִים, שְׁכָתוּב בָּכֶם
(מלכים ב' יט) וַיִּסְפָּה פְּלִיטַת בֵּית
יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שְׂרָשׁ לְמָטָה
וְעֵשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה. שְׂרָשׁ לְמָטָה,
כְּמוֹ אֲבִיו שֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם,
וְהוּא שְׂרָשׁ לְמָטָה בִּישִׁיבַת
הָרְקִיעַ. וְעֵשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה,
בִּישִׁיבָה הָעֲלִיוֹנָה. כִּמָּה טוֹב
הַשְּׂרָשׁ וְהַפְּרִי. וְאִם לֹא שְׁלֹא
אֵהִי מְקַטְרֵג לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
הוּאִיל וְעֲרָגְתּוֹ לְהָרִיחַ בּוֹ, לֹא הִיָּה
מִי שֶׁיִּכּוֹל לְשַׁלֵּט בּוֹ. אָבֵל יְהִי
רָצוֹן שְׂאֻמוֹ לֹא תִרְאֶה צֶעַר עָלָיו.
וְכֵן הִיָּה.

וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בָּלָעַם בֶּן
בְּעוֹר וְגו'. הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם
וְגו'. כָּאֵן יֵשׁ עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה
תְּבוֹת כְּנָגֵד עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה
דְּרָגוֹת הַמְּכַשְּׁפִים קוֹסְמֵי הַצִּפּוֹר.
וַיֵּשׁ לְהִסְתַּכֵּל, מִי שְׂרָצָה לְדַבֵּר
עִם בָּלָעַם וּלְהַתְחַבֵּר אִתּוֹ, לָמָּה
שְׁלַח לוֹ מִיד עַד שְׁלֹא יָבֹא אֵלָיו
דְּכָרִים בְּפִרוּשׁ, שְׂאֻמֵּר הִנֵּה עִם

וְתוֹ הָא אִמְיָנָא נִהוּרָא דָא מִמָּה הָוִי.
פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בְּאַרְצָן יִהְיֶה זֶרְעוֹ
דּוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ. כִּד בַּר נֶשׁ אִיהוּ גִבּוֹר
בְּאַרְצָן, גִּבּוֹר בְּאוֹרֵייתָא, גִּבּוֹר בְּיִצְרֵיהּ, גִּבּוֹר
בְּאַרְצָן וְדָאִי. סְלִיק נִהוּרֵיהּ, וְאַתְמַשְׁךְ בִּיהּ
מְשִׁיכוֹ סָגִי, כְּדִין דּוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ, יִבְרָךְ כְּתִיב.
אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְהָא חֲמִינֵן יְנוּקֵי דְאַמְרִין מְלִין
עֲלֵאִין, וְקִיִּימִין לְבִתְרֵי רִישֵׁין דְּעֲלָמָא.

אָמַר לִיהּ, יְנוּקָא דְאַמְרֵי מְלָה חָדָא, אוֹ תְרִין,
לְפֻם שְׂעָתָא, בְּלֹא כּוֹוֹנָה דְלַהוֹן, מוֹבְטָח בַּר
נֶשׁ בְּדָא, דִּיזְכִּי לְמִילָּה אוֹרֵייתָא בִּישְׂרָאֵל. אָבֵל
דָּא, דְנִהוּרָא דִּילִיָּה קִיִּימָא עַל קִיוִּמִיָּה בְּדַעַתָּא
שְׁלִים, לָאו הָכִי. וְתוֹ, דְהָא קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
וְתִיאובְּתִיָּה דִּילִיָּה, לְאַרְחָא בְּתַפּוּחָא דָא, (ד) 9

קצ"ב ע"א זכא חולקיה.

וְכֵאֵין אֶתוֹן צְדִיקֵיָא, דְכְּתִיב בְּכוֹ, (מלכים ב' יט)
וַיִּסְפָּה פְּלִיטַת בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה
שְׂרָשׁ לְמָטָה וְעֵשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה. שְׂרָשׁ לְמָטָה,
כְּמוֹ אֲבִיו, דְּאַסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם, וְאִיהוּ שְׂרָשׁ
לְמָטָה, בְּמִתִּיבְתָּא דְרְקִיעָא. וְעֵשָׂה פְּרִי
לְמַעְלָה, בְּמִתִּיבְתָּא עֲלָאָה. כִּמָּה טָבָא שְׂרָשָׁא
וְאִיבָא. וְאִי לָאו דְלֹא אֵהֵא מְקַטְרֵגָא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הוּאִיל וְתִיאובְּתִיָּה לְאַרְחָא בִּיהּ,
לֹא הָוִה מָאן דִּיִּיכּוֹל לְשַׁלְטָאָה בִּיהּ. אָבֵל יְהִי
רָעוּא, דְאַמִּיָּה לֹא תַחֲמִי צֶעַרָא עָלֶיהּ, וְכֵן הָוִה.

וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בָּלָעַם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. הִנֵּה
עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְגו'. (במדבר כב) הָכָא
אֵית עֲשָׂרִין וְתִמְנִיָּא תִיבִין, לְקַבֵּל תְּמַנִּיָּא
וְעֲשָׂרִין דְּרָגִין דְּחִרְשֵׁי קוֹסְמִין דְּצִפּוֹר. וְאֵית
לְאַסְתַּכֵּלָא, מָאן דְּבָעָא לְמַלְלָא בִּיהּ בְּבָלָעַם,
וְלֹא תַחֲבָרָא בְּהִידִיָּה, אֲמַאי שְׂדֵר לִיהּ מִיד, עַד
לֹא יִתִּי לְגַבִּיָּה, מְלִין בְּפִירוּשָׁא, דְקָאמַר הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְעַתָּה

יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְעַתָּה לָכֵּה אֶרֶץ לִי?
הִיָּה לוֹ לְהִתְחַבֵּר אִתּוֹ בְּתַחֲלָה
וּלְפִי־סוֹ וּלְשִׁחַד אוֹתוֹ, וְאַחֲרֵי כֵן
לְהוֹדִיעוֹ דְּבָרָיו!

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִכָּאֵן נִדְעָה
שֶׁהָיָה יָדַע בָּלֵק רָצוֹן אוֹתוֹ רָשָׁע,
שֶׁרָצָה לְהִתְפַּכֵּד תָּמִיד בְּדָבָרִים
גְּדוֹלִים, וְאֵין תַּאֲנוּתוֹ אֵלָּא
כְּשֶׁעוֹשֶׂה רְעוּת.

בָּלֵק קָסָם קָסָמִים וְעָשָׂה כְּשָׁפִים
וְתָקַן צָפוֹר, וְיָדַע שְׁמַעְלוֹת מִשֶּׁה
עֲלִינוֹת וְנִכְפּוֹדוֹת, וְכִשְׁף בְּכִשְׁפֵּי
וְקָסָם בְּקָסָמָיו, וְיָדַע שְׁדֻרְגוֹת
בְּלָעַם הָיִי לְעַמּוֹתָיו, מִיָּד - וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר.

פְּתוּרָה - שֵׁם הַמָּקוֹם הָיָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כג) מִפְּתוֹר אֶרֶם
נִהְרִים לְקַלְלָךְ. לָמָּה נִקְרָא כֵּן?
מִשּׁוּם שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה סה) הָעֲרֻכִּים
לִגְד שְׁלַחַן. וְשִׁלְחוֹן הִיָּה מְסֻדָּר
שֵׁם כָּל יוֹם. שֶׁכֵּן הוּא תָקוּן שֶׁל
צִדְדִּים רָעִים - מְסֻדָּרִים לְפָנֵיהֶם
שְׁלַחַן בְּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה, וְעוֹשִׂים
כְּשָׁפִים וּמְקַטְרִים לְפָנֵי הַשְּׁלַחַן,
וּמִתְכַּנְּסִים שֵׁם כָּל רוּחוֹת הַטְּמָאָה
וּמוֹדִיעִים לָהֶם מַה שֶּׁהֵם רוֹצִים.
וְכָל מְכַשְׁפִּים וְקוֹסְמִים שֶׁל
הָעוֹלָם הָיִי עַל אוֹתוֹ הַשְּׁלַחַן,
וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם
הַהוּא פְּתוּרָה, שֶׁכֵּן קוֹרְאִים
בְּאֶרֶם נִהְרִים לְשִׁלְחוֹן פְּתוּרָה.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כה) וְעָשִׂיתָ
שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. וְכְּתוּב
וְנָתַתָּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים וְגו'.
כָּל אוֹתָם כָּלִי קֹדֶשׁ רָצָה הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְפָנָיו לְהַמְשִׁיךְ
רוּחַ קֹדֶשׁ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. אוֹתוֹ
רָשָׁע בְּלָעַם הִיָּה מְסֻדָּר כֵּן לְצַד
הָאֲחֵר, וְהִיָּה מְסֻדָּר שְׁלַחַן, וְלֶחֶם
שֶׁהָיָה נִקְרָא (מִלֵּאכִי א) לֶחֶם מְגֻאֵל,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. שֶׁכֵּן הוֹלֵךְ הַצַּד
הָאֲחֵר אֲחֵר הַקֹּדֶשׁ כְּקוֹף אֲחֵר

לָכֵּה אֶרֶץ לִי, הִנֵּה לִי לְאַתְחַבֵּר בַּהֲדִיָּה
בְּקִדְמִיתָא, וּלְפִי־סָא וּלְשׁוֹחַדָּא לִי, וּלְבַתֵּר
לְאוֹדְעָא לִי מַלּוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִהֲכָא אֲשַׁתְּמוּדַע דְּהָא
יָדַע בָּלֵק רְעוּתִיה דְּהָהוּא רָשָׁע, דְּבָעָא
לְאַתְחַבֵּרָא תְּדִיר בְּמַלְיָן רַבְרַבִּין, וְלִית לִי
תִּיאובְתָּא, אֵלָּא כִּד עָבִיד בִּישׁוּן.

בָּלֵק קָסָם קָסָמִין וְעָבִיד חֲרָשִׁין וְאַתְקִין צָפְרָא.
וְיָדַע דְּדִרְגִּין דְּמִשָּׁה עֲלָאִין וְיִקְרִין,
וְחָרַשׁ בְּחֲרָשׁוֹי וְקָסָם בְּקָסָמוֹי, וְיָדַע דְּדִרְגִּין
דְּבְלָעַם הָווּ לְקַבְלִיָּהּ, מִיָּד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים
אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר.

פְּתוּרָה: שְׁמָא דְאַתְרָא הָהּ. כְּמָה דְאַתְרָא אָמַר,
(דְּבָרִים כג) מִפְּתוֹר אֶרֶם נִהְרִים לְקַלְלָךְ.

אֲמַאי אֶקְרִי הָכִי. בְּגִין דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה סה) הָעֲרֻכִּים
לִגְד שְׁלַחַן. וּפְתוּרָה הָהּ מְסֻדָּר תָּמָן כָּל יוֹמָא.
דְּהָכִי הוּא תְּקוּנָא דְּסֻטְרִין בִּישׁוּן, מְסֻדָּרִין
קְמִיָּהּ פְּתוּרָה בְּמִיכָלָא וּבְמִשְׁתֵּיָא, וְעָבִידִין
חֲרָשִׁין, וּמְקַטְרִין לְקָמִי פְּתוּרָה, וּמִתְכַּנְּשִׁין
תָּמָן כָּל רוּחֵין מְסֻדָּבִין, וְאוֹדְעִין לֹון מַה דְּאִינוּן
בְּעָאֵן. וְכָל חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין דְּעֵלְמָא עַל הַהוּא
פְּתוּרָה הָווּ, וּבְגִין כֵּן אֶקְרִי שְׁמָא דְאַתְרָא הַהוּא
פְּתוּרָה. דְּהָכִי קוֹרִין בְּאֶרֶם נִהְרִים לְשִׁלְחוֹן
פְּתוּרָה.

פְּתַח וְאָמַר (שְׁמוֹת כה) וְעָשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים
וְגו'. וְכְּתִיב (שְׁמוֹת כה) וְנָתַתָּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם
פָּנִים וְגו'. כָּל אִינוּן מְאִנֵּי קֹדֶשׁ, בְּעָא קֹדֶשׁ
בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד קְמִיָּה, לְאַמְשַׁכָּא רוּחָא
קֹדֶשׁ מְעִילָא לְתַתָּא. הַהוּא רָשָׁע דְּבְלָעַם,
הָהּ מְסֻדָּר הָכִי לְסֻטְרָא אַחְרָא. וְהָהּ מְסֻדָּר
שְׁלַחַן, וְנִהְמָא דְאַקְרִי לֶחֶם מְגֻאֵל, כְּמָה
דְּאַתְמַר. דְּהָכִי אָזִיל סֻטְרָא אַחְרָא בְּתַר קְדוּשָׁה,

כְּקוֹף פְּתַר בְּנֵי נָשָׂא. וְשִׁלְמָה מְלָכָא צִוּוּ וְאָמַר, (קֹהֶלֶת ב) כִּי מַה הָאָדָם

בְּנֵי אָדָם. וְשִׁלְמָה הִמְלִיךְ צוֹחַ וְאוֹמֵר, (קהלת ב) כִּי מֶה הָאָדָם שִׁיבּוֹא אַחֲרֵי הִמְלִיךְ אֶת אֲשֶׁר כָּבֹד עָשׂוּהוּ. וְהָרִי נִתְבָּאֵר פְּסוּק זֶה.

בא וְרָאָה, כְּתוּב (שופטים ה) ה' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצִעְדְּךָ מִשְׁדָּה אָדָם אֶרֶץ רַעְשָׁה וְגו'. בְּשִׁעָה שְׂרָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הִלֵּךְ וְזָמַן אֶת בְּנֵי עַשׂוֹ וְלֹא קִבְּלוּהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג) ה' מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ. הִלֵּךְ לְבָנֵי יִשְׁמַעֲאֵל, וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ, שִׁכְתוּב הוֹפִיעַ מֵהָר פָּאֲרָן. כִּיּוֹן שֶׁלֹּא רָצוּ, חֲזַר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל. כִּף שְׁנִינוּ.

עֲבָשׁוּ יֵשׁ לְשָׂאֵל, וְהָרִי שְׁנִינוּ שְׂאִין חֲטָאָה כְּשֶׁאָדָם מְדַקְדֵּק דִּיּוּקִים בַּתּוֹרָה וְיִשְׂאֵל שְׂאֵלוֹתָיו לְהָאִיר דְּבָרָיו. פְּסוּק זֶה לֹא מְתִישֵׁב, וְיֵשׁ לְשָׂאֵל, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהִלֵּךְ לְשִׁעִיר, לֹאִיזָה נִבְיָא שְׁלָהֶם הַתְּגָלָה? וּכְשֶׁהִלֵּךְ לְפָאֲרָן, לֹאִיזָה נִבְיָא שְׁלָהֶם הַתְּגָלָה? אִם תֵּאֱמַר שֶׁהַתְּגָלָה לְכָלֶם, לֹא מִצָּאֵנוּ זֶה לְעוֹלָמִים, פֶּרֶט לְיִשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְעַל יְדֵי מִשָּׁה. וְהָרִי נִתְבָּאֵר שֶׁכֶּף צָרִיף הַפְּסוּק לֹאֵמַר: ה' לְסִינִי בָּא וְזָרַח לְשִׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ לְהָר פָּאֲרָן. מֶה זֶה מִשְׁעִיר לָמוֹ? וּמֶה זֶה מֵהָר פָּאֲרָן? הַכֹּל יֵשׁ לְדַעַת וּלְהַסְתַּכֵּל, וְהָרִי שְׂאֵלָנוּ, וְלֹא שְׁמַעְנוּ וְלֹא יִדְעֵנוּ.

בְּשִׁבְאָ רַבִּי שְׁמַעוֹן, בָּא וְשָׂאֵל דְּבַר כְּמִקְדָּם. אָמַר לוֹ, הָרִי שְׂאֵלָה זֹו נֶאֱמָרָה. ה' מְסִינִי בָּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יט) הִנֵּה אֲנִכִּי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעֲנָן, וּמְסִינִי בָּא וְהַתְּגָלָה עֲלֵיהֶם. וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, מִמֶּה שְׂאֵמְרוּ בְּנֵי שִׁעִיר שֶׁלֹּא רוֹצִים לְקַבֵּל, מִזֶּה הָאִיר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל וְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם אוֹר מִמֶּה שְׂאֵמְרוּ בְּנֵי פָאֲרָן שֶׁלֹּא רוֹצִים

שִׁיבּוֹא אַחֲרֵי הִמְלִיךְ אֶת אֲשֶׁר כָּבֹד עָשׂוּהוּ. וְהָא אֲתַמַּר קָרָא דָּא.

הָא חֲזִי, כְּתִיב (שופטים ה) יִי בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצִעְדְּךָ מִשְׁדָּה אָדָם אֶרֶץ רַעְשָׁה וְגו'. בְּשִׁעָתָא דְּבִעָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיָּהֵב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲזַל וְזָמַן לְהוֹ לְבָנֵי עַשׂוֹ, וְלֹא קִבְּלוּהָ. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (דברים לג) יִי מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, וְלֹא בָּעוּ לְקַבְּלָהּ. אֲזַל לְבָנֵי יִשְׁמַעֲאֵל, וְלֹא בָּעוּ לְקַבְּלָהּ, דְּכְתִיב הוֹפִיעַ מֵהָר פָּאֲרָן. כִּיּוֹן דְּלֹא בָּעוּ, אֶהְדֵּר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הִכִּי תִּנְיִן.

הַשְׁתָּא אֵית לְשָׂאֵלָא, וְהָא תִּנְיִן דְּלִית חֲטָאָה כִּד בַּר נֶשׁ מְדַקְדֵּק דִּיּוּקִין דְּאוֹרֵייתָא, וְיִשְׂאֵל שְׂאֵלָתוֹי לְאַנְהָרָא מְלוֹי. הָאִי קָרָא לָא אֲתִישְׁבָּא, וְאֵית לְשָׂאֵלָא. קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּד אֲזַל לְשִׁעִיר, לְמָאן נִבְיָאָה דְּלַהוֹן אֲתַגְלִי. וְכִד אֲזַל לְפָאֲרָן, לְמָאן נִבְיָאָה דְּלַהוֹן אֲתַגְלִי. אִי תִימָא דְּאֲתַגְלִי לְכָלְהוּ, לֹא אֲשַׁכְחֵן דָּא לְעִלְמִין. בַּר לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדֵיהוּ, וְעַל יְדֵי דְּמִשָּׁה. וְהָא אֲתַמַּר דְּהִכִּי מִיבְעִי קָרָא לְמִימַר, יִי לְסִינִי בָּא, וְזָרַח לְשִׁעִיר לָמוֹ, הוֹפִיעַ לְהָר פָּאֲרָן, מֵהוּ מִשְׁעִיר לָמוֹ, וּמֵהוּ מֵהָר פָּאֲרָן. כִּלָּא אֵית לְמַנְדַּע וּלְאַסְתַּכְּלָא, וְהָא שְׂאִילָא, וְלֹא שְׁמַעְנָא, וְלֹא יִדְעָנָא.

כִּד אֲתַא רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲתַא וְשְׂאִיל מְלָה כְּמִלְקִדְמִין, אָמַר לִיהָ הָא שְׂאֵלָתָא דָּא אֲתַאמַּרְתָּ. יִי מְסִינִי בָּא: כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שמות יט) הִנֵּה אֲנִכִּי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעֲנָן, וּמְסִינִי בָּא וְאֲתַגְלִי עֲלֵיהוּ. וְזָרַח (דף קצ"ב ע"ב) מִשְׁעִיר לָמוֹ, מִמֶּה דְּאָמְרוּ בְּנֵי שִׁעִיר, דְּלֹא בָּעָאן לְקַבְּלָא, מֵהָאִי, אֲנִהָר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאוֹסִיף עֲלֵיהוּ נִהוֹרָא וְחִבְיבוּ סָגִיא. אוֹף הִכִּי, הוֹפִיעַ וְאַנְהָר חִבְיבוּת גְּדוּלָּה. גַּם כִּף הוֹפִיעַ וְהָאִיר לְיִשְׂרָאֵל מֵהָר פָּאֲרָן,

לְקַבֵּל, מִזֶּה הוֹסִיפוּ יִשְׂרָאֵל
חֲבִיבוֹת וְאוֹר יוֹתֵר כָּרְאוּ.

וְכֵּן שִׁשְׁאֵלֶתָ עַל יְדֵי מִי הִתְגַּלָּה
אֲלֵיהֶם - (בא ראה) סוד עֲלִיּוֹן הוּא,
וְהִתְגַּלָּה הַדָּבָר עַל יָדָּךְ. הַתּוֹרָה
יֵצֵאָה מִסּוּד עֲלִיּוֹן, שֶׁל רֹאשׁ (קדוש)
הַמֶּלֶךְ הַנּוֹסֵתֵר. כְּשֶׁהִגִּיעָה לְזֵרוּעַ
שְׂמָאל (ימין), רָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאוֹתָהּ זֵרוּעַ דָּם רַע
שֶׁמִּתְרַבֶּה מִשָּׁם. אָמַר, צָרִיף לְבָרֵךְ
וּלְלֶכֶן זֵרוּעַ זֶה, וְאִם לֹא יִמָּד אוֹתוֹ
דָּם רַע, יִפְגַּם הַכֹּל. אָבֵל צָרִיף
לְבָרֵךְ מִכָּאן כָּל פֶּגֶם.

מָה עָשָׂה? קָרָא לְסַמָּא"ל, וְכָא
לְפָנָיו, וְאָמַר לוֹ: הַתְּרַצָּה תוֹרָתִי.
אָמַר: מָה כְּתוּב בָּהּ? אָמַר לוֹ:
לֹא תִרְצֹחַ. דְּלֵג הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמָקוֹם שֶׁצָּרִיף. אָמַר: חֶסֶד וְשְׁלוֹם,
תּוֹרָה זוֹ שֶׁלָּךְ הִיא, וְשֶׁלָּךְ תִּהְיֶה.
לֹא רֹצֵחַ תּוֹרָה זוֹ. שָׁב וְהִתְחַנֵּן
לְפָנָיו. אָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם
אֶתָּה נּוֹתֵן לִי אוֹתָהּ, כָּל שְׁלֹטוֹנֵי
עוֹבֵר, שֶׁהָיִי שְׁלֹטוֹנִי עַל הָרֶג
הוּא, וּקְרִבּוֹת לֹא יִהְיוּ, וְשְׁלֹטוֹנִי
עַל כּוֹכָב מַאֲדִים. אִם כֵּן הַכֹּל
יִתְבַטֵּל מִן הָעוֹלָם.

רַבּוֹן הָעוֹלָם, קָח תּוֹרָתְךָ, וְלֹא
יִהְיֶה לִי חֶלֶק וְנִחְלָה בָּהּ. אָבֵל אִם
נּוֹחַ לְפָנֶיךָ, הָרִי עִם בְּנֵי יַעֲקֹב לָהֶם
רְאוּיָהּ. וְהוּא חָשַׁב שֶׁלִּשְׁשׁוֹן הָרַע
אָמַר עֲלֵיהֶם. וְזֶהוּ וְזֶרַח מִשְׁעִיר
לָמוֹ, מִשְׁעִיר מִמֶּשׁ יֵצֵא לְיִשְׂרָאֵל
אוֹר. אָמַר סַמָּא"ל: וְדָאִי אִם בְּנֵי
יַעֲקֹב יִקְבְּלוּ אֶת זֶה, יַעֲבִרוּ מִן
הָעוֹלָם וְלֹא יִשְׁלְטוּ לְעוֹלָמִים. שָׁב
אֵלָיו כְּמָה פְעָמִים וְאָמַר זֶה, וְאָמַר
לוֹ: אֶתָּה בְּכוֹר, וְלָךְ רְאוּיָהּ. אָמַר
לוֹ: הָרִי לוֹ בְּכוֹרָתִי, וְהָרִי מְכֻרְתִּיהָ
לוֹ, וְאֵנִי הוֹדִיתִי.

יִשְׂרָאֵל מִהֵר פָּאָרָן, מִמָּה דָּאָמְרוּ בְּנֵי פָאָרָן,
דְּלֹא בָּעוּ לְקַבֵּלָא, מִהֵאִי. אוֹסִיפוּ יִשְׂרָאֵל
חֲבִיבוֹ וְנִהְיֶה יִתִּיר כְּדָקָא יָאוֹת.
וְכֵּן דִּשְׁאֵלֶתָ עַל יָדָא דְּמֵאן אֲתַגְלִי עֲלֵייהוּ. (תא)
(תוי) רָזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְאֲתַגְלִי מְלָה עַל
יָדָךְ. אוֹרִייתָא נִפְקַת מִרְזָא עֲלָאָה, דְּרִישָׁא (ס"א)
(קדישא) דְּמִלְכָּא סְתִימָא, כִּד מְטָא לְגַבֵּי דְרוּעָא
שְׂמָאֵלָא, (ס"א וימא) חֲמָא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא
בְּהוּא דְרוּעָא, דְּמָא בִישָׁא דְהוּוּ מִתְרַבֵּי
מִתְמָן. אָמַר, אֲצִטְרִיף לִי לְבָרָא וּלְלַבְנָא
דְרוּעָא דָּא. וְאִי לֹא יִמָּאִיף הֵהוּא דְּמָא בִישָׁא,
יִפְגַּם כָּלָא. אָבֵל אֲצִטְרִיף לְבָרָא מִהֵכָא כָּל
פְּגִימוֹ.

מָה עָבַד. קָרָא לְסַמָּאֵל, וְאֶתָּה קָמִיָּה, וְאָמַר
לִיָּה תְּבַעֵי אוֹרִייתָא דִּילִי. אָמַר, מָה כְּתִיב
בָּהּ. אָמַר לִיָּה, לֹא תִרְצֹחַ. דְּלִיג קִדְשָׁא בְרִיף
הוּא לְאַתֵּר דְּאֲצִטְרִיף. אָמַר חֶסֶד וְשְׁלוֹם,
אוֹרִייתָא דָּא דִּילָךְ הִיא, וְדִילָךְ יִהְיֶה, לֹא בְּעִינָא
אוֹרִייתָא דָּא. אֲתִיב וְאֲתַחֲנֵן קָמִיָּה, אָמַר
מֵאִרְיָה דְּעֵלְמָא, אִי אַתָּה יִהְבֶּה לִי, כָּל שְׁלֹטָנוֹ
דִּילִי אֲתַעְבֵּר, דְּהָא שְׁלֹטָנוֹ דִּילִי עַל קְטוּלָא
אִיהוּ, וּקְרִבִּין לֹא יִהְיוּ וְשְׁלֹטָנוֹ דִּילִי עַל כְּכָבָא
דְּמַאֲדִים, אִי הָכִי כָלָא אֲתַבְטֵל מִעֵלְמָא.

מֵאִרְיָה דְּעֵלְמָא, טוֹל אוֹרִייתָךְ, וְלֹא יִהְיֶה
חוּלְקָא וְאַחֲסָנָא לִי בָּהּ. אָבֵל אִי נִיחָא
קָמָךְ, הָא עָמָא בְּנוֹי דִּיעֲקֹב, לוֹן אֲתַחֲזִי. וְאִיהוּ
חָשִׁיב דְּהָא דְּלִטְרָא אָמַר עֲלֵייהוּ. וְדָא הוּא
וְזֶרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, מִשְׁעִיר מִמֶּשׁ נִפְקַת נְהוּרָא
לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר סַמָּא"ל וְדָאִי, אִי בְּנוֹי
דִּיעֲקֹב יִקְבְּלוּ דָּא, יִתְעַבְּרוּ מִעֵלְמָא, וְלֹא
יִשְׁלְטוּן לְעוֹלָמִין. אֲתִיב לִיָּה כְּמָה זְמַנִּין, וְאָמַר דָּא, וְאָמַר לִיָּה אֲנָתָּה בּוֹכְרָא,
וְלָךְ אֲתַחֲזִי. אָמַר לִיָּה, הָא לִיָּה בְּכִירוּתָא דִּילִי, וְהָא אֲזִדְבֵּן לִיָּה, וְאֵנִי
אוֹדִיתִי.

אמר לו: הואיל ולא רצית שיהיה לך בזה חלק, תעבר מנה בכל. אמר: יפה. אמר לו: הואיל וכך, תן לי עצה איך אעשה שיקבלוה בני יעקב שאתה אומר. אמר לו: רבון העולם, צריך לשחד אותם. קח אור מאור חילות השמים ותן עליהם, וכזה יקבלוה, והרי שלי יהא בתחלה. הפשיט ממנו אור שפסה אותו, ונתן לו לתת להם לישראל, זהו שכתוב וזרח משעיר למו. משעיר ממש. זה סמא"ל, שכתוב (ויקרא טו) ונשא השעיר עליו. למו - לישראל.

בין שבער זה והעביר דם רע מזרוע שמאל, חזר לזרוע ימין (שמאל). ראה בו גם כן. אמר: כך גם צריך לנקות מדם רע זרוע זו. קרא לרה"ב, אמר לו: התרצה תורתך? אמר לו: מה פתוב בזה? דלג לו ואמר: לא תנאף. אמר: אוי אם ירשה זו יוריש לי הקדוש ברוך הוא, ירשה רעה שיעבר ממני כל שלטוני בה, שהרי ברכת המים נטלתי, ברכת דגי הים, שכתוב (בראשית א) פרו ורבו וגו', וכתוב (שם ז) והפריתי אתו והרבייתי אתו וגו', וכתוב (שם טז) והוא יהיה פרא אדם.

התחיל להתחנן לפני רבונו ואמר לו: רבון העולם, שני בנים יצאו מאברהם - הרי בני יצחק, תן להם, ולהם ראוייה. אמר לו: איני יכול, שאתה הבכור ולך ראוייה. התחיל להתחנן לפניו, ואמר: רבון העולם, בכורתי תהא שלו, ואור זה שירשתי על זה, קח ותן להם. וכך עשה. זהו שכתוב הופיע מהר פארן.

מה שונה שבסמא"ל פתוב וזרח, וברה"ב פתוב הופיע? אלא נטל באותו אור שהפשיט ממנו

אמר ליה הואיל ולא בעית למנהוי לך בה חולקא, אתעבר מנה בכלא. אמר יאות. אמר ליה, הואיל וכך, הב לי עיטא, איך אעביד דיקבלון לה בני דיעקב דאת אמר. אמר ליה מאריה דעלמא, אצטריך לשחדא לון, טול נהורא מנהירו דחילי שמיא, והב עלייהו, ובדא יקבלון לה, והא דילי יהא בקדמיתא. אפשיט מניה נהירו דחפיתא עליה, ויהב ליה, למיהב לון לישראל, הדא הוא דכתיב וזרח משעיר למו. משעיר ממש, דא סמא"ל. דכתיב (ויקרא טז) ונשא השעיר עליו. למו לישראל.

בין דביער דא, ואעבר דמא בישא מדרועא שמאלא, אהדר לדרועא ימינא (ס"א שמאלא) חמא ביה אוף הכי, אמר הכי נמי אצטריך לנקייה, מדמא בישא, דרועא דא. קרא לרה"ב אמר ליה, תבעי את אורייתא דילי. אמר ליה, מה כתיב בזה. דליג ליה, ואמר לא תנאף. אמר ווי אי ירותא דא יחסין לי קדשא בריך הוא, ירותא בישא, דיתעבר בזה כל שלטני, דהא ברקתא דמיא נטילנא, ברקתא דנוגי ימא, דכתיב (בראשית א) פרו ורבו וגו'. וכתוב (בראשית ז) והפריתי אתו והרבייתי אתו וגו' וכתוב (בראשית טז) והוא יהיה פרא אדם.

שאר ליתחננא קמי מאריה, אמר ליה, מארי דעלמא, תרין בנין נפקנא מאברהם, הא בני דיצחק, הב לון, ולון אתחזי. אמר ליה, לא יכילנא, דאנת בוכרא, ולך אתחזי, שארי ליתחננא קמיה, ואמר מאריה דעלמא, בכירותא דילי יהא דיליה, והאי נהורא דאנא יריתנא על דא, טול והב לון, וכך עבד, הדא הוא דכתיב, (דברים לג) הופיע מהר פארן.

מאי שנא בסמא"ל פתוב וזרח, וברה"ב פתוב הופיע. אלא נטל בזה הוא

סמא"ל חרב והרג, להרג בדין וללהרג פראוי. זהו שכתוב (שם) ואשר חרב גאותך. אף על גב שלא היתה שלף. ונטל אותה ברכה שהפשיט ממנו רה"ב קצת, כמו שהופיע קצת מברכתם לעשות פריה ורביה. בגלל כך הופיע מהר פארן, ולא כתוב וזרח.

ביון שנטל מתנות אלו לישראל מאותם שליטים גדולים, בא וקרא לכל אותם רבבות קדש שממנים על שאר העמים, והשיבו לו גם כן, ומכלם קבל ונטל מתנות לתת להם לישראל. לרופא שהיה לו כלי אחד מלא סם חיים ושקרו לבנו. רצה לתת לבנו את אותו כלי שמן אפרסמון של סם חיים. הרופא היה חכם, אמר: עבדים רעים יש בביתי, אם ידעו שאני נותן לבני אוצר זה, ירע בעיניהם וירצו להרגו. מה עשה? לקח קצת סם המות ונתן על פתח הכלי, קרא לעבדיו ואמר להם: אתם נאמנים לפני, התרצו את אותו הסם? אמרו: נאמה מה זה. טרם הריחו רצו למות. אמרו בלפס: אם סם זה יתן לבנו, ודאי ימות, ואנו נירש את אדוננו. אמרו לפניו: מורנו, סם זה לא ראוי אלא לבנה, והרי שכר עבודתנו השארנו אצלך, לך ותן לו לשחד שיקבל סם זה.

כך הקדוש ברוך הוא, הוא רופא חכם, ידע שאם יתן תורה לישראל טרם שידוע להם, בכל יום היו רודפים את ישראל עליה והורגים אותם. אבל עשה את זה, והם נתנו לו מתנות ואוצרות כדי שיקבלוה, וכלם קבלם משה לתתם לישראל. זהו שכתוב (תהלים סח) עלית למרום שבית שבי

נהירו דאפשיט מניה סמא"ל, חרב וקטולא, לקטולא בדינא, ולקטולא כדקא יאות. הדא הוא דכתיב, (דברים לג) ואשר חרב גאותך. אף על גב דלא הוה דילך. ונטל ביהווא ברכתא דאפשיט מניה רה"ב, זעיר, כמאן דאופע זעיר מברכתא דלהון, למעבד פריה ורביה. בגין כך הופיע מהר פארן, ולא פתיב וזרח. ביון דנטל מתנן אלין לישראל, מאינון רברבנין שלטנין, אתא וקרא להו לכל (דף קצ"ג ע"א) רבבות קדש, דממנן על שאר עמין, ואתיבו ליה אוף הכי. ומפלהו קביל ונטיל מתנן, למיהב לון לישראל. לאסיא, דהוה ליה חד מאנא מליא מסמא דחיי, ונטיר ליה לבריה. בעא למיהב ליה לבריה, ההוא פלייטון דסמא דחיי. אסיא הוה חפים, אמר עבדין פישין אית בביתי, אי ינדעון דאנא יהיב לברי נבזבזא דא, יבאיש בעינייהו, ויבעון לקטולא ליה.

מה עבד. נטל זעיר מסמא דמותא, ושוי אפתחא דמאנא, קרא לעבדוי, אמר לון, אתון מהימנן קדמי, תבעון לההוא סמא. אמרו נחמי מאי הוא. נטלו למטעם, עד לא ארחו, בעו למימת, אמרו בלביהו, אי האי סמא יהיב לבריה, ודאי ימות ואנן גירת לרבוננא. אמרו קמיה, מרנא, סמא דא לא אתחזי אלא לברה, והא אגרא דפולחננא שבקנא גבה, זיל והב ליה לשוחדא, דיקבל סמא דא.

כך קדשא בריך הוא, הוא אסיא חפים, ידע דאי יהיב אורייתא לישראל, עד לא אודע לון, בכל יומא הוה רדפין לון לישראל עליה, וקטלין לון. אבל עבד דא, ואינון יהבו ליה מתנן ונבזבזון, בגין דיקבלון לה. וכלהו קביל לון משה, למיהב להו

וגו'. ומשום זה ירשו ישראל את התורה בלי ערעור וכלי קטרוג כלל. ברור הוא, ברור שמו לעולם ולעולמי עולמים.

בא וראה, עדים של בני ישראל אלו מתנות ואוצרות שקבלו, ומשום זה לא היה שולט עליהם המות ולא צד האחר. ולא די להם שלקחו התורה בלי ערעור כלל, אלא שקבלו אוצרות ומתנות מכלם. כיון שחטאו מה כתוב? (שמות לג) ויִתְּנָצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵימָם. הם מתנות באדם. מה נשאר מהם? אותו שבי, שכתוב עליה למרום שבית שבי וגו'.

הוסיפו וחסאו, מה כתוב? (במדבר כא) וישמע הפנעני מלך ערד. וכתוב וילחם בישראל וישב ממנו שבי. (ועם כל זה) וכל זמן שישאל שבים לאביהם שבשמים, אותם אוצרות (וחבל) חוזרים אליהם ומתפסים בהם, ולעתיד לבא הכל יחזר, שכתוב (דברים ל) ושבי ה' אלהיך את שבותך וגו'. מפאן ולהלאה אמר דברך.

אמר רבי יוסי, (שופטים ה) ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. בשעה שהקדוש ברוך הוא שב משעיר, שלא קבלו את התורה, ארץ רעשה וגו'. מה הטעם רעשה? משום שרצתה לחזור ובהו, שכן התנה הקדוש ברוך הוא בעולם: אם יקבלו בני ישראל את התורה - מוטב, ואם לא - יחזר העולם לתהו ובהו. כיון שראתה הארץ שהרי הזמין הקדוש ברוך הוא לכל העמים לקבל התורה ולא קבלו, ומכל העמים לא נשארו אלא ישראל לבדם, חשבה הארץ שישאל לא יקבלו כמותם, ומשום זה ארץ

לְיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים סח) עֲלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי וגו'. ובגין כך ירתו ישראל אורייתא, בלא ערעורא, ובלא קטרוגא כלל. ברין הוא, ברין שמייה, לעלם ולעלמי עלמיא.

תא חזי, עדים דבני ישראל, אלין מתנן ונבזבזן דקבילו. ובגין כך, לא הוה שליט עלייהו מותא, ולא סטרא אתרא, ולא די לון די נטלו אורייתא בלא ערעורא כלל, אלא דקבילו נבזבזן ומתנן מכלהו. כיון דחטו מה כתיב, (שמות לג) ויִתְּנָצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵימָם. אינון (תהלים סח) מתנות באדם. מה אשתאר מנהון. ההוא שבי, דכתיב עליה למרום שבית שבי וגו'.

אוספו וחסו, מה כתיב (במדבר כא) וישמע הפנעני מלך ערד. וכתוב, וילחם בישראל וישב ממנו שבי (ועם כל דא) וכל זמנא דישראל תבין לאבוהון דבשמאי, אינון נבזבזן (ובלא) יתהדר לגבייהו, ואתחפין ביה. ולזמנא דאתי, בלא יתהדר דכתיב, (דברים ל) ושבי ה' אלהיך את שבותך וגו'. מפאן ולהלאה אימא מילך.

אמר רבי יוסי, (שופטים ה) יי בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. בשעתא דקודשא ברוך הוא תב משעיר, דלא קבילו אורייתא, ארץ רעשה וגו'. מאי טעמא רעשה. בגין דבעאת לאהדרא לתהו ובוהו, דהכי אתני קדשא ברוך הוא בעלמא, אי יקבלון בני ישראל אורייתא, מוטב. ואם לאו, אהדר עלמא לתהו ובוהו. כיון דחמאת ארעא, דהא אזמין קדשא ברוך הוא לכל עממיא דיקבלו אורייתא, ולא קבילו. ומכל עממיא לא אשתארו אלא ישראל בלחודייהו, חשיבת ארעא, דישראל לא יקבלון כוותייהו, ובגין כך ארץ רעשה. כיון

ובגין כך ארץ רעשה. כיון

רַעְשָׁה. בִּינוֹן שְׁאֲמָרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִיד שְׁקָטָה, זָהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים עו) אֶרֶץ יִרְאָה וְשְׁקָטָה. יִרְאָה בַּהֲתַחֲלָה, וּלְבִסּוֹף וְשְׁקָטָה.

וְבֹא יִרְאָה, מִשּׁוּם שִׁישְׁרָאֵל אֲמָרוּ נַעֲשֶׂה, לֹא פּוֹחֲדִים מִכָּל עֲשִׂיָּה שִׁיּוּכְלוּ כָּל מְכַשְׁפֵּי הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת, וְלֹא מִכָּל קִסְמִים וּכְשָׁפִים שֶׁל הָעוֹלָם. מָה הֵטַעַם? אֶחָד בְּגַלֵּל זֶה, וְאֶחָד מִשּׁוּם שְׁכַשְׁהוּצִיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָם מִמַּצְרִים, שֶׁכֵּר לַפְּנִיָּהם כָּל מִינֵי כְשָׁפִים וּקְסָמִים שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְשַׁלֵּט בָּהֶם, וְאוֹתָהּ שַׁעַה שֶׁבֹּא בָּלָק הוּא יָדַע זֹאת. מִיד - וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר וְגו'. מָה זֶה פְּתוּרָה? אֵלֹא שִׁיתְקִין שְׁלַחַן וַיִּרְצָה מִשָּׁם עֲצָה מָה לַעֲשׂוֹת. אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר? ! עַל הַנֶּהָרִים הִיָּה לוֹ לִכְתּוֹב! מָה זֶה עַל הַנֶּהָר? וַדָּאי כֵּן זֶה, שֶׁעַל נֶהָר אֶחָד עוֹמֵד תַּמִּיד.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הִיוּ הוֹלְכִים לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, חֲמוּי שֶׁל רַבִּי אֱלֶעָזָר. קָמוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לַעֲסֹק בַּתוֹרָה. יִשְׁבּוּ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, כַּעַת הוּא הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגַן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשֹׁעַ בְּצַדִּיקִים שֶׁל שָׁם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, שַׁעֲשׂוּעַ זֶה מָהוּ? וְאִיךָ מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בָּהֶם? אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, דְּבָר זֶה סוּד נִסְתָּר הוּא, טְמִיר אֵלֵי, שֶׁלֹּא יָדוּעַ. אָמַר לוֹ, וְכִי בְּרִיקְנוּת הִיוּ עֲמוּדִים גְּדוֹלִים שֶׁמִּלְּפָנִים בַּעוֹלָם הָזֶה שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֶיהָ לְדַעַת עַל מָה עוֹמְדִים בַּעוֹלָם הָזֶה, וְלָמָּה הִיוּ מְצַפִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) ה' אֱלֹהֵי אֶתָּה אֲרוֹמְמָךְ אוֹדָה שְׁמֶךְ כִּי עֲשִׂיתָ וְגו'. פְּסוּק זֶה הוּא סוּד הָאֱמוּנָה. ה' - סוּד עֲלִיוֹן,

דְּאֲמָרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִיד שְׁקָטָה, הָדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים עו) אֶרֶץ יִרְאָה וְשְׁקָטָה. יִרְאָה בַּקְּדָמִיתָא, וּלְבִסּוֹף וְשְׁקָטָה.

וְהָא חֲזִי, בְּגִין דִּישְׁרָאֵל אֲמָרוּ נַעֲשֶׂה, לֹא דַחֲלִין מִן כָּל עֲשִׂיָּה, דִּיכָלוּן כָּל חֲרָשֵׁי דְעֻלְמָא לְמַעַבַּד, וְלֹא מִכָּל קִסְמִין וְחֲרָשֵׁין דְעֻלְמָא. מָאי טַעְמָא. חַד, בְּגִין דָּא. וְחַד, בְּגִין דְּכַד אָפִיק לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמַּצְרִים, תְּבַר קַמִּיָּהוּ כָּל זִינֵי חֲרָשֵׁי וּקְסָמִין, דְּלֹא יִכָּלִין לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהֶוּ, וְהִיא שַׁעֲתָא דְאֶתָּא בָּלָק, הִוָּה יָדַע דָּא. מִיד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר וְגו'. מָאי פְּתוּרָה. אֵלֹא דִיתְקִין פְּתוּרָא, וְיִכְעִי מִתְּמָן עֵיטָא, מָה יַעֲבִיד. אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר, עַל הַנֶּהָרִים מִיכְעִי לִיה, מָאי עַל הַנֶּהָר. וַדָּאי הָכִי הוּא, דַּעַל חַד נִהְרָא קִיָּמָא תְּדִיר.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי אַבָּא, הִיוּ אֲזָלִי לְמִיחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, חֲמוּי דְרַבִּי אֱלֶעָזָר, קָמוּ בַּפְּלָגוֹת לִילִיָּא לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, יִתְבּוּ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא עֲדָנָא, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, לְאַשְׁתַּעֲשֹׁעַ בְּצַדִּיקֵי דְתִמְנָן. אָמַר רַבִּי אַבָּא, שַׁעֲשׂוּעָא דָּא מָאי הוּא, וְהִיךָ יִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בָּהּ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, מְלָה דָּא רְזָא סְתִימָא אִיהוּ, (דף קצ"ג ע"ב) טְמִירָא לְגַבִּי, דְּלֹא יָדִיעַ. אָמַר לִיה, וְכִי בְּרִיקְנוּיָא הִיוּ סְמִכִין רַבְרַבִּין דְּמַקְדָּמַת דְּנָא בְּהָאֵי עֻלְמָא, דְּלֹא יָדְעוּ, וְלֹא רָדְפוּ אַבְתָּרָה לְמַגְדַּע עַל מָה קִיָּיִמִין בְּהָאֵי עֻלְמָא, וּמָה הִיוּ מְחַפְּאֵן בְּהָהוּא עֻלְמָא.

פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) יִי אֱלֹהֵי אֶתָּה אֲרוֹמְמָךְ אוֹדָה שְׁמֶךְ כִּי עֲשִׂיתָ וְגו'. הָאֵי קָרָא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא אִיהוּ. יִי, רְזָא עֲלָאָה, שִׁירוּתָא דְנִקְוָדָה עֲלָאָה סְתִימָא דְלֹא יָדִיעַ.

ראשית נקדה עליונה נסתרת שלא ידועה. אלהי - סוד (מלכים א יט) קול דממה דקה, והיא הראשית שעומדת לשאלה, ונסתרה ולא ידועה, ואין מי שמשיב עליה, משום שהיא נסתרת וטמירה וגנוזה.

אפה - זו הימין, ראשית שעומדת לשאלה ולהשיב בה, והוא כהן עליון, כמו שנאמר (תהלים קי) אפה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. מה זה על דברתי מלפי צדק? אלא כהן עליון זה, שהוא עומד על דבר, משום שאותו דבר לא עומד אלא בימין. ואותו דבר מהו? מלפי צדק, כך שמו. ומה שאמר דברתי, משום שנקשר בדוד. וכל דברי השבח שלו באו באותו דבר. ועל זה דברתי. ומשום זה, אפה - זה כהן. והרי בארנו ששלישה מקומות הם שכל אחד נקרא אפה.

ארומוך, הכל כאחד. אודה שמך כראוי, ושם זה ידוע. פי עשית פלא, כסוי ולבוש להתלבש אור נסתר עתיק, ראשית הדרגה העליונה, אדם הראשון, טמיר בכסוי של אור אחר.

דבר אחר פי עשית פלא - פי עשית אל"ף. ומהו אל"ף? הרי שנינו, אל"ף ביי"ת, אלף בינה. אבל דמות של א' היא שלישה צדדים, ראשית הסוד העליון של אדם הראשון, משום שבדמות א' יש שתי זרועות, אחת מכאן ואחת מכאן, והגוף באמצע, והכל סוד אחד, והוא סוד היחוד - א'. ומשום כך אלף לחשבון אחד, והינו פי עשית פלא. ורב המנונא סבא אמר כך, פי עשית פלא, פלא זוהי דרגה אחת מאותם פלאות חכמה, ומיהו? זה (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. והוא פלא.

אלהי, רזא (מלכים א יט) קול דממה דקה, ואיהו שירותא דקיימא לשאלא, ואסתים ולא ידיע, ולית מאן דאתיב עליה, בגין דאיהו סתים וטמיר וגניז.

אפה, דא ימינא, שירותא דקיימא לשאלא, ולא תבא ביה, והוא כהן עלאה. כמה דאת אמר (תהלים קי) אפה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. מאן על דברתי מלפי צדק. אלא כהן עלאה דא, איהו דקיימא על דבר, בגין דהוא דבר לא קיימא, אלא בימינא. והוא דבר מאן איהו. מלפי צדק, כף שמייה. ומאי דאמר דברתי, בגין דאתקשר ביה בדוד. וכל מלי שבחא דיליה, בההוא דבר אתיין. ועל דא דברתי. ובגין כך, אפה דא כהן. והא אוקימנא, דתלת דוכתי אינון, דאקרי כל חד אפה.

ארומוך פלא כחדא. אודה שמך פדקא יאות, והאי שם ידיע. פי עשית פלא, כסויא ולבושא, לאתלבש נהורא סתימא עתיקא, ראשיתא דרגא עלאה, אדם קדמאה, טמירא בכסויא דנהורא אחרא.

דבר אחר פי עשית פלא, פי עשית אל"ף. ומהו אלף. הא תנינן, אל"ף ביי"ת, אלף בינה. אבל דיוקנא דא, איהו תלת סטריין. ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה. בגין, דבדיוקנא דא, אית תריין דרועין, חד מפאן, וחד מפאן, וגופא באמצעיתא, וכלא רזא חדא. ואיהו רזא דיחודא, א'. ובגין כך אלף לחושבנא אחד, והיינו כי עשית פלא. ורב המנונא סבא אמר הכי, פי עשית פלא, פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות חכמה. ומאן איהו. דא (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. ואיהו פלא.

עצות מרחוק קרא להאי בקדמיתא פלא, והכא
אמר פלא עצות מרחוק. אלא התם
אצטרף לממני שית סטרין לדרגין עלאין,
(ישעיה ו) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום.
והכא, לא אתא לממני חשבנא. אבל עצות
מרחוק מאי ניהו. תרי בדי ערבות. דכל עיטא
דנביאי מתמן אתיא. אינון אקרוין עצות
מרחוק. אמונה אומן, תריין דאינון חד, נהר
וגן. דא נפיק מעדן, ודא אשתקי מיניה. הא
הכא, כל רזא סתימא דמהימנותא.
השלמה מזה שמות (סימן י)

השלמה מזה שמות

סימן י

שהם אחד, נהר וגן. נהר שיוצא
מעדן וגן שהשקה ממנו. כאן כל
הסוד הסתום של האמונה.
ולמדנו שמי שמתעורר בלילה
באותה שעה שנכנס הקדוש ברוך
הוא יחד עם הצדיקים בגן, צריך
לומר פסוק זה ברצון הלב ולכוון
דעתו בו, ואחר כך אודך על פי
נוראות נפלאותי נפלאים מעשיך
ונפשי ידעת מאד. (ואחר כך ונהר יצא
מעדן וגן). וזהו שבח החסידים
הראשונים פשהתעוררו בחצות
הלילה, ואחר כך מסדרים השבח
שלם ועוסקים בתורה.

מהו שעשועו של הקדוש ברוך
הוא? אלא כל הצדיקים
שעומדים
ומתלבשים בגן בכל יום ויום,
פיון שרוחצים בטל שעתידי
הקדוש ברוך הוא להחיות בו
מתים, נכנסים כלם למשיח
ושואלים מה ששואלים, ונהר
התעוררו החברים.

אחר כך מתכנסים ומשתדלים
כלם בדעת עליונה בכל הישיבות
ששם, ועליהם כמה ממנים,
ורואים פשבא אליהו לאבות, הוא

עצות מרחוק קרא להאי בקדמיתא פלא, והכא
אמר פלא עצות מרחוק. אלא התם
אצטרף לממני שית סטרין לדרגין עלאין,
(ישעיה ו) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום.
והכא, לא אתא לממני חשבנא. אבל עצות
מרחוק מאי ניהו. תרי בדי ערבות. דכל עיטא
דנביאי מתמן אתיא. אינון אקרוין עצות
מרחוק. אמונה אומן, תריין דאינון חד, נהר
וגן. דא נפיק מעדן, ודא אשתקי מיניה. הא
הכא, כל רזא סתימא דמהימנותא.

דאינון חד נהר וגן. נהר דנפיק מעדן וגן
דאשתקי מיניה. הכא כל רזא סתימא
דמהימנותא. ואוליפנא, האי מאן דאתער
בליליא, בההיא שעתא דעאל קדשא בריך
הוא בהדי צדיקייא בגנתא. איצטרף לומר
קרא דא, ברעותא דלבא. ולכוונא דעתיה ביה.
ובתר (תהלים קל"ט) אודך על פי נוראות נפלאותי
נפלאים מעשיך ונפשי ידעת מאד. (ולכתר ונהר
יוצא מעדן וגן) והיינו שבחא דחסידי קדמאי בד
מתערי בפלגות ליליא. ובתר מסדרי שבחייהו
ולעאן באורייתא.

שעשועא דקודשא בריך הוא מאי הוא. אלא,
כל צדיקייא דקימין בדיוקנאיהו
מתלבשן בגנתא בכל יומא ויומא. פיון
דאתסחאן בטלא דזמין קדשא בריך הוא
לאחייא ביה מתייא, עאלין פולהון לגבי
משיח ושאלין מה דשאלין, והא אתערו
חברייא.

לכתר מתפנשין ומשתדלין פולהו בדעתא
עלאה דכולהו מתיבתי דתמן ועלייהו
כמה ממנן. ומתחדשי תמן כמה חדושין
ומתחדשים שם כמה חדושים בתורה. אחר כך יוצאים כלם

יוצא והם נכנסים, ועומדים לפני האבות, ושומחים בהם ובכמה בנים קדושים שסביבם ושומחים כלם.

בשנכנסם הקדוש ברוך הוא בחצות הלילה, כלם עומדים מתקנים כראוי, וכל ההשתדלות שהשתדלו כל אותו היום בחדושי תורה, תאות הקדוש ברוך הוא באותם צדיקים שחדשו בה דברים, ומשתעשע בהם ובאותם הדברים.

אחר כך כלם מתקנים זכר ונקבה, ואחר שהקדוש ברוך הוא הריח והשתעשע בהם בכל אותם דברים סודות חכמתם, מתגלה עליהם, והם רואים באותו נעם ה', אז כלם שמחים בחדוה רבה עד שמתפשט זיוו ואורם, ומאותו המשך זיו ואור של חדוה שלהם עושים פרות ותולדות לעולם הזה, ואותו פרי ותולדה נכנס תחת כנפי השכינה עד זמן שצריך.

וכך משתעשע בכל צדיק וצדיק, (ואמר) ואומרים: אשרי המלך שבנים הללו נבררו לחלקו וגורלו!

קול מתעורר מאמצע הרקיע וקורא בקול חזק ואומר: זכר ה' לבני אדם את יום ירושלם האמרים ערו ערו עד היסוד בה. ואז רעש השמחה שלו והקרקור שלו ומכל הצדיקים ששם נשמעים בשלש מאות ותשעים רקיעים, משום שאין חדוה ושעשוע לקדוש-ברוך-הוא אלא בשעה שעומדים בהם (שעומד יחד עם) הצדיקים ששם, ומשום זה נשבע ואמר: אם אשכח ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרי אם

באורייתא. לבתר נפקי כוליהו וחדמאן פד אתי אליהו לגבי אבהן. איהו נפיק ואינהו עאלין וקיימן קמי אבהן וחדו בהו בכמה בנין קדישין דבסתרנייהו וחדאן פוליהו.

בד עייל קדשא בריך הוא בפלגות ליליא כוליהו קיימי מתקנן בדקא יאות. וכל אשתדלותא דאשתדלי כל ההוא יומא בחדושי דאורייתא, קדשא בריך הוא, תיאובתיה באינון צדיקיא דחדישו בה מילין ואשתעשע בהו ובאינון מילין.

לבתר פוליהו מתתקנן דכר ונוקבא. וקודשא בריך הוא בתר דארח ואשתעשע בהו בכל אינון מילין רזין דחכמתא דילהון, אתגלי עלייהו ואינון חמאן בההוא נועם יי. בדין פלהו חדאן בחדוה סגי, עד דמתפשטי זיוא ונהורא דילהון. ומההוא משיכו זיוא ונהורא דחדוה דילהון, עבדין פירין ואיבין לעלמא דא. וההוא פרי ואיבא עאל תחות גדפוי דשכינתא, עד זמנא דאיצטרין.

ובן משתעשע בכל צדיק וצדיק (ואמר) ואמרין, זכאה איהו מלפא דבנין אלין אתברירו לחולקיה ועדביה.

קלא אתער מאמצעיתא דרקיעא וקרא בקל תקיף ואמר, (תהלים קל"ז) זכור יי לבני אדם את יום ירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה. בדין ערטירו דיליה וקרקורא דיליה ומכל צדיקיא דתמן אשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין. בגין דלא אית חדוה ושעשועא לקודשא בריך הוא, אלא בשעתא דקיימי בהו (דקאים בחדו) צדיקיא דתמן. ובגין דא אומי ואמר, (תהלים קל"ז) אם אשכח ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרי אם לא אעלה את ירושלם על ראש

שמחתי. בכל אתר דאית

לֹא־אֵלֶּה אֶפְיָן שְׁלֹם וְלֹא־אֵשׁ שְׁמַחְתִּי. בְּכָל מְקוֹם שֵׁשׁ חֲדוּה לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, קוֹל זֶה יוֹצֵא וְקוֹרֵא.

אִזּוּ יוֹצֵא מִשֵּׁם וְעוֹלָה וּמִכָּה רְקִיעִים וְשׂוֹאֵג שְׁאֲגוֹת, עַד שֶׁכָּל חִילוֹת הַשָּׁמַיִם כָּלֵם בְּרַעַשׁ הַשְּׁמַחָה, וְאִזּוּ נִשְׁכַּת רוּחַ וּמִכָּה בְּעָלִים שֶׁל אוֹתוֹ אֵילָן גָּדוֹל, וְכָל הַעֲנָפִים שֶׁלוֹ מִכֵּים זֶה בָּזָה, וְקוֹל מִתְעוֹרֵר מִתּוֹךְ נוֹף הָאֵילָן, וְקוֹרֵא וְאוֹמֵר: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבָר צוּה לְאֶלֶף דּוֹר אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק. כִּיּוֹן שְׁמַע אַבְרָהָם סָבָא וְאַתְעֵר (בְּדִין) כִּד אִיהוּ רַעוּא לְמַלְכָּא וְאַתְנַחֵם בַּהֲדִיָּה.

בַּהֲהוּיָא שְׁעֵתָא אֲתַעֲרַת רוּחָא חָדָא מִסְטָרָא דְדָרוּם וְכָל רַעוּ וְחֲדוּה וְאַסְוּוּתָא אֲתַעֲרַת עַל עֲלָמָא. וּבְדִין סָלִיק צַפְרָא וְרַעוּא אֲשֶׁתַּפַּח וְנִיחָא לְכָל אֲסִירֵי מַלְכָּא דְאִינוּן בְּבִי מְרַעֲיָהוּ. זַכָּאָה עָמָא דִּיכְלִין לְמַנְדַּע מְרִזִּין טְמִירִין סְתִימִין דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי אָבָא יוֹמָא חַד הוֹיָנָא אָנָּא וְרַבִּי יְהוּדָה דְּמֵן עָפּוֹ (אָוִל) בְּמַדְבָּרָא וְעָאֲלָנָא בְּמַעֲרַתָּא חָדָא וְאַשְׁכַּחנָּא תַמָּן סַפְרָא חָדָא עֲתִיקָא דְמֵן יוֹמִין קְדָמָאִין. פְּתַחנָּא לִיה וְאַשְׁכַּחנָּא דְהוּהָ כְּתִיב בֵּיהּ בְּרִישׁ מְלוֹי (יִשְׁעִיה מ"ב) הָרְאִישׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֲדָשׁוֹת אָנִי מַגִּיד. וְאוּקִיָּם קָרָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצִדִּיקָיָא. מֵן יוֹמָא דְסָלִיק בְּמַחְשְׁבָה לְמַבְרִי עֲלָמָא.

וְעַד לָא אֲתַבְרִי עֲלָמָא כָּל רוּחִין דְּצִדִּיקָיָא הוּוּ גְנִיזִין בְּמַחְשְׁבָה קָמִיהָ כָּל חַד וְחַד בְּדִיוקְנִיָּה. כִּיּוֹן דְּצִייר עֲלָמָא אֲתַגְלִיין כְּלָהוּ וְקִיֵּימוּ בְּדִיוקְנִיָּהוּ קָמִיהָ בְּרוּמִי מְרוּמִים. לְבַתֵּר יִהְיֶה לֹוֹן בְּאוּצָר חַד בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן לְעִילָא. וְהָהוּא אוּצָר לָא מְלִיא לְעֵלְמִין, וְתִדְרִי קָרִי הָרְאִישׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֲדָשׁוֹת אָנִי מַגִּיד. מֵאֵן שְׁלַמְעֵלָה, וְאוֹתוֹ אוּצָר לָא מְלֵא לְעוֹלָמִים, וְתַמִּיד קוֹרֵא: הָרְאִישׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֲדָשׁוֹת אָנִי מַגִּיד.

חֲדוּה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, קָלָא בְּדִין נָפִיק מִתַּמָּן וְסָלִיק וּבִטְשׁ רְקִיעִין וְשְׁאִיג שְׁאִיגִין, עַד דְּכָל חִילֵי שְׁמַיָּא כּוֹלְהוּ בְּעִרְטוּרָא. בְּדִין נִשְׁכָּא רוּחָא וּבִטְשׁ בְּטִרְפִּין דְּהָהוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא וְכָל עֲנָפִין דִּילִיָּה בְּטָשִׁין דָּא בְּדָא. וְקָלָא אֲתַעֲרַת מַגּוּ נּוֹפָא דְאֵילָנָא וְקָרִי וְאַמֵּר. (תְּהִלִּים ק"ה) זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבָר צוּה לְאֶלֶף דּוֹר (דְּבָרֵי הַיָּמִים א ט"ז) אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק. כִּיּוֹן דְּקָלָא דָּא אֲתַעֲרַת שְׁמַע אַבְרָהָם סָבָא וְאַתְעֵר (בְּדִין) כִּד אִיהוּ רַעוּא לְמַלְכָּא וְאַתְנַחֵם בַּהֲדִיָּה.

בַּהֲהוּיָא שְׁעֵתָא אֲתַעֲרַת רוּחָא חָדָא מִסְטָרָא דְדָרוּם וְכָל רַעוּ וְחֲדוּה וְאַסְוּוּתָא אֲתַעֲרַת עַל עֲלָמָא. וּבְדִין סָלִיק צַפְרָא וְרַעוּא אֲשֶׁתַּפַּח וְנִיחָא לְכָל אֲסִירֵי מַלְכָּא דְאִינוּן בְּבִי מְרַעֲיָהוּ. זַכָּאָה עָמָא דִּיכְלִין לְמַנְדַּע מְרִזִּין טְמִירִין סְתִימִין דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי אָבָא יוֹמָא חַד הוֹיָנָא אָנָּא וְרַבִּי יְהוּדָה דְּמֵן עָפּוֹ (אָוִל) בְּמַדְבָּרָא וְעָאֲלָנָא בְּמַעֲרַתָּא חָדָא וְאַשְׁכַּחנָּא תַמָּן סַפְרָא חָדָא עֲתִיקָא דְמֵן יוֹמִין קְדָמָאִין. פְּתַחנָּא לִיה וְאַשְׁכַּחנָּא דְהוּהָ כְּתִיב בֵּיהּ בְּרִישׁ מְלוֹי (יִשְׁעִיה מ"ב) הָרְאִישׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֲדָשׁוֹת אָנִי מַגִּיד. וְאוּקִיָּם קָרָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצִדִּיקָיָא. מֵן יוֹמָא דְסָלִיק בְּמַחְשְׁבָה לְמַבְרִי עֲלָמָא.

וְעַד לָא אֲתַבְרִי עֲלָמָא כָּל רוּחִין דְּצִדִּיקָיָא הוּוּ גְנִיזִין בְּמַחְשְׁבָה קָמִיהָ כָּל חַד וְחַד בְּדִיוקְנִיָּה. כִּיּוֹן דְּצִייר עֲלָמָא אֲתַגְלִיין כְּלָהוּ וְקִיֵּימוּ בְּדִיוקְנִיָּהוּ קָמִיהָ בְּרוּמִי מְרוּמִים. לְבַתֵּר יִהְיֶה לֹוֹן בְּאוּצָר חַד בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן לְעִילָא. וְהָהוּא אוּצָר לָא מְלִיא לְעֵלְמִין, וְתִדְרִי קָרִי הָרְאִישׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֲדָשׁוֹת אָנִי מַגִּיד. מֵאֵן שְׁלַמְעֵלָה, וְאוֹתוֹ אוּצָר לָא מְלֵא לְעוֹלָמִים, וְתַמִּיד קוֹרֵא: הָרְאִישׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֲדָשׁוֹת אָנִי מַגִּיד.

מה הם אני מגיד כולם בשמות.
ואין תאנה וכסוף לאוצר הזה,
אלא רק להוריק בו נשמות תמיד.
כמו שלגיהנם אין תאנה וכסוף
אלא רק לקבל נשמות לטהר שם.
וכל יום קורא: הב הב. מה זה
הב הב? (אלא) שרף שרף. ואותו
אוצר לוקח כל (אותן) הנשמות
הללו, עד זמן שמלבישם
ומורידם לעולם הזה, ומתוך
חטא אדם הראשון שהמשיך צד
הרע לעולם, הצטרכו להלביש
אותן נשמות בלבוש זה, שהרי
לבוש אחר רצה הקדוש ברוך
הוא להלביש לאותן הנשמות.
(ואמר באותו ספר) וההוא (והיה) אמר
אותו סופר: עד כאן שתקו (שתקו).
ועוד ראיתי מכאן והלאה אותיות
מחוקות שלא ידועות.

ואחר כך ראיתי אותן בחלום,
ואמר לי: שתק ואל תגלה, אלא
לסלע התקף. וכך עשיתי.
ומצאתי בו שכלים של לבוש
אחר עתיד הקדוש ברוך הוא
להלביש את אותן נשמות
לעתידיים (לעתיד) לבא. (אם כן)
מתים שחיו על ידי יחזקאל, מה
הטעם לא עשה להם את אותו
הלבוש?

אלא משום שלא הגיע זמן
להעביר בעולם אותו אויר טהור
שעושה לבושים, ומשום זה לא
הלבישם אלא כמו שהם היו, וכך
יהיה לתחית המתים, פריט
שאותה זמא של ההתחלה לא
נמצאת שם.

בשיצא אדם מהעולם הזה,
כלם, בין צדיקים בין חסידים
ותמימים ורשעים וחיבים, כלם
עוברים בדרך זו לראות את אדם
הראשון לבני העולם, ומשם
לוקחים דרך, הן לגן עדן הן
לגיהנם.

כל אותם שדרכם לגן עדן,

אינן אני מגיד כולם בשמות וליית תיאובתא
וכיסופא להאי אוצר אלא לארקא ביה נשמתין
תדיר.

במה דגיהנם לית תיאובתא וכיסופא אלא
לקבלא נשמתין לאתדפא תמן וכל
יומא קארי הב הב. מאי הב הב (אלא) אוקיד
אוקיד. וההוא אוצר נטיל כל (אינין) נשמתין
אינון עד זמנא דאלביש לון ונחתי להאי
עלמא. ומגו חובה דאדם קדמא דאמשיף
סטרא פישא לעלמא אצטריכו לאלבשא אינון
נשמתין בלבושא דא. דהא לבושא אחרא בעא
קדשא בריך הוא לאלבשא לאינון נשמתין.
(ס"א ואמר ביהוא ספרא) וההוא (והיה) אמר ההוא ספרא
עד הכא שתיקו (שתקו). ועוד חמינא מפאן
ולהלאה אתון מחיקן דלא אשתמודען.

ובתר חמינא לון בחלמא ואמרו לי שתוק
ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא, וכך
עבידנא. ואשפחנא ביה מאנין דלבושא אחרא
זמין (דמיין) קדשא בריך הוא לאלבשא לאינון
נשמתין לזימנין (לזמנא) דאתי. (אם כן) מתים דחיו
על ידא דיחזקאל, מאי טעמא לא עבד לון
ההוא לבושא.

אלא בגין דלא מטא זמנא לאעברא בעלמא
ההוא אוירא דכיא דעביד לבושין. ובגין
כך אלביש לון אלא כמה דהו, וכך יהא
לתחית המתים, פר דההוא זמנא דקדמיתא
לא אשתפח תמן.

בר נפק בר נש מהאי עלמא, בלהו בין צדיקי
בין חסידי ותמימי וחיבי ורשיעי. בלהו
עברי באוירא, למחמי אדם קדמא לבני
עלמא. ומתמן נטיל אורחא הן לגנתא דעדן
הן לגיהנם.

כל אינון דאורחיהו לגנתא דעדן, מתקרבין

מתקרבם לחומה החיצונית מאותן שלש חומות ששם, ואז יוצא ממנה אחד, ומתעורר לפניהם וקורא ואומר: אשריכם הצדיקים (בכל העולמות) בעולם! ואותו ממנה, שמו יעזרא"ל, מלמד אותם את הדרך, והולכים לפניו עד שער אחד של הגיהנם, ואותו ממנה קורא בחיל ואומר: צננו העשן! צננו השרפה! באותה שעה מצננים אותה בבהילות, ונכנסים כלם וטובלים ועוברים, וכל אותם רשעים נמסרים ביד דומ"ה ונכנסים בגיהנם, וכל אותם צדיקים לא נמסרים בידו, אלא (בידי) הממנה הזה.

ואחר שטובלים ועוברים, הממנה הזה הולך לפניהם עד שמגיעים לחומת גן עדן, ואותו ממנה קורא לפתח ואומר: פתחו שערים ונבא גוי צדיק שמר אַמְנִים (ישעיה כו). אז פותחים פתח ומכניסים אותם, וכך בכל פתח. בין שנכנסו לתוך מקום שצדיקים אחרים עומדים, כמה חדרה על חדרה על הצדיקים, וכל בני הישיבה שמחים. לסוף שלשה ימים שמתחבאים בהיכלות ידועים, יוצאים ואוירים נושבים, ומצטירים כלם בדמיותיהם. מפאן והלאה יורשים ירשה פראוי לכל אחד ואחד.

מראה שנראה בגן עדן מראה נכבד, דמות כל הדמיות, וגון של כל הגונים. שמלך הקדוש לא מתגלה בהיכל ולא במקום אחד, אלא נפתח רקיע מרקם על גב הגן לארבעה צדדים, ומתמלא מזיו פבוד הקדוש ונראה שם, ונהנים כל הצדיקים. מי ראה חדרה וכסוף קדוש של אותו נעם ה'.

לגבי חומה דלבר מאינן תלת חומות דתמן. וכדין נפיק חד ממנא ואתער קמייהו וקארי ואמר, זפאין אתון צדיקייא (בעלמין בולחו) בעלמא. והוא ממנא יעזריאל שמיא, אוליה לון אורחא ואזלין קמיה עד תרעא חדא דגיהנם. ההוא ממונה קארי בחיליה ואמר, צנן תננא צנן יקידתא. בההיא שעתא, בבהילו מצננין לה ועאלין פוליהו וטבלין ועברין. וכל אינן חייבין אתמסרן בידא דדומ"ה ועאלין בגיהנם. וכל אינן זפאין, לא אתמסרן בידוי. אלא (בידי) דהא ממונה.

ובתר דטבלין ועברין, ההוא ממונה אזיל קמייהו עד דמטאן לשור דגנתא דעדן וההוא ממונה קארי לפתחא ואומר, (ישעיה כ"ו) פתחו שערים ונבא גוי צדיק שומר אַמְוִנִים. פדין פתחין פתחא ואעיל לון, וכן בכל פתחא ופתחא.

בין דעאלין לגו אתר דצדיקייא, צדיקייא אוחרנין קיימין וכמה חדרה על חדרה על צדיקייא וכל בני מתיבתא חדאן. לסוף תלתא יומין דאתמסרן בהיכלין ידיען נפקי ואוירא נשבי ומתצייירן פוליהו בדיוקנייהו. מפאן ולהלאה ירתין אחסנת ירותא פדקא חזי לכל חד.

חזוּתא דאתחזי בגנתא דעדן מחיזו יקרא דיוקנא דכל דיוקנין וגוון דכל גוונין. דמלפא קדישא לא אתגלי בהיכלא ולא באתר חד. אלא אתפתח רקיעא מרקמא על גבי גנתא לארבע סטרין ואתמלייא מזיוא יקירא קדישא ואתחזי תמן, ואתהנן פוליהו צדיקייא. מאן חמא חדרה וכסופא דההוא נועם יי.

עד כאן היה לי רשות לראות באותו ספר. כשהקפנו לראות בו יותר, פרח מידי ולא ראיתי אותו. נשארתי עצוב ובכיתי, ישנתי שם באותה מערה וראיתי אותו (את אותו) שהיה לבוש מדים. אמר לי, רבי, למה לך לבכות? ואל תתעצב (ממי) ממה שהיה באותו ספר. פרח אליו ולקחתי, ועד שלא יצא מהעולם הזה, גנזו אותו באותה מערה שבמדבר הזה, וכעת שהיה מתגלה לחיים כאן, פרח באויר ולקחו.

מכאן והלאה לך לדרך. ומאותו יום ועד עכשו לא התגלה לי ולא זכיתי לשמע ממי היה, ובכל זמן שאני נזכר, אני נשאר עצוב. אמר רבי אלעזר, אולי הקדוש ברוך הוא רוצה בכבודו שלא רוצה שיתגלה בעולם.

עד שישבו ועסקו בדברים אחרים עליונים ונכבדים, האיר היום. קמו והלכו. אמר רבי אלעזר, פעת עת רצון מלפני המלך הקדוש, נאמר דברי תורה ונתעסק בה ונשתתף בשכינה. פתח ואמר, ה' בקר תשמע קולי בקר אעזר לך ואצפה. אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע מי הרג אותו, ואיך נהרג? אמר רבי יצחק וכלי: ע"כ מההשמטות.

השלמה מההשמטות נ"א

סימן י

לאמר הנה עם יצא ממצרים. אם תאמר שהרי צריך לקחת שמות ויוחסין שלהם - לא צריך, אלא דרך כלל, שכתוב הנה עם יצא. מה הטעם? משום שפך קרא להם הפטרון שלהם כמה פעמים. ועל זה אל תטעה שכתוב שלח את עמי, בכל זמן.

ועוד, כשלקחת עצה עליהם עם פרעה, בלשון זה יכלת להם,

עד כאן היה לי רשו למחמי בההוא ספרא. אדמקיפנא למחמי יתיר ביה, פרח מן ידי ולא חמינא ליה. אשתארנא עציב ובכינא. דמיכנא תמן בההוא מערתא וחמינא ליה (לההוא) דהיה לביש מנא. אמר לי ר' למה לך למבכי ולא תתעצב (מ"א מ"א) ממה דהיה בההוא ספרא. פרח לגביה ונטליה ועד לא יפוק מהאי עלמא גניז ליה בההוא מערתא דמדברא דא, והשתא דהיה מתגלי לחייא הכא, פרח באוירא לנטליה.

מכאן ולהלאה זיל לך לאורחך, ומההוא יומא ועד השתא לא אתגלי לי ולא זכינא למשמע ממאן הוה. ובכל זמנא דאנא דכירנא, אשתארנא עציב. אמר רבי אלעזר, דילמא קדשא בריך הוא פעי ביקריה דלא פעי דיתגלי בעלמא.

עד דהוי יתבי ולעאן במלין אחרנין עלאין וינקירין נהר יממא קמו ואזלו. אמר רבי אלעזר השתא עידן רעוא מקמי מלכא קדישא, נימא מיילי דאורייתא ונתעסק בה ונשתתף בשכינתא. פתח ואמר, (תהלים ה) יהו"ה בקר תשמע קולי בקר אעזר לך ואצפה. (ע"כ). אמר רבי אלעזר, בלעם חייבא, מאן קטיל ליה, והיך אקטיל. אמר רבי יצחק וכו'. (עד כאן מההשמטות).

השלמה מההשמטות (נ"א סימן י)

לאמר הנה עם יצא ממצרים. אי תימא דהא צריך לנטלא פיוסין ויוחסין דילהון, לא איצטרך אלא אורח כלל דכתיב הנה עם יצא. מאי טעמא, משום דהכי קרי לון פטרונא דילהון כמה זמנין. ועל דא לא תטעי דכתיב (שמות ה) שלח את עמי בכל זמן.

ועוד כד נטלת עיטא עליהו עם פרעה בלישנא

שְׁכֵתוֹב הָנָה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב
וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. גַּם כָּאן, שְׁכֵתוֹב
הָנָה עִם יֵצָא מִמְצָרִים. וְלֹא הוֹצִיא
אוֹתָם אַחֵר, אֲלֵא הוּא מַעֲצָמוּ
יֵצָא, וּמִשּׁוּם כִּף תּוֹכֵל לְהִרְעֵ לָהֶם.
הָנָה כִּסֶּה אֶת עֵין הָאֶרֶץ. יֵשׁ
אוֹמְרִים, סִיחּוֹן וְעוֹג שִׁישְׁרָאֵל
הִרְגוּ אוֹתָם, שֶׁהָיוּ עֵין הָאֶרֶץ.
אֲלֵא כְּשֶׁהֵבִיא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶרְבֶּה עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, כְּתוּב וַיִּכַּס
אֶת עֵין כָּל הָאֶרֶץ וַתַּחֲשֹׁף הָאֶרֶץ,
לָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁכָּל מְכַשְׁפֵּי
וְקוֹסְמֵי הָעוֹלָם לֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת
כְּשִׁפְּיָם, אֲלֵא רַק דָּבָר אֶחָד
בְּדִרְגָּה אַחַת בְּזִמְנָא אֶחָד, וְעַם זֶה
הֵבִיא עֲרֹב מִבְּלִפְלִי מִכַּמָּה מִיָּנִים
מִבְּלִפְלִי אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, עַד שֶׁלֹּא
יָכְלוּ כָּל מְכַשְׁפֵּי וְקוֹסְמֵי
לַעֲמֹד, וְזֶהוּ וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל
הָאֶרֶץ, וְכֵן כְּתוּב וַיִּכַּס אֶת עֵין
הָאֶרֶץ, וְכֵן הוּא וְדָאִי.

אָמַר רַבִּי אָבָא, בָּלָק וּבִלְעָם לֹא
הָיוּ בְּעוֹלָם מְכַשְׁפִּים וְקוֹדְמִים
כְּמוֹתָם. (בִּלְעָם), חִילוּ וְכָחוּ הָיָה
בְּפִיו וְעֵינוֹ. בָּלָק, חִילוּ וְכָחוּ הָיָה
בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו. וְזֶה צָרִיף אֶת זֶה,
שֶׁהָיוּ כָּל סוּגֵי הַכְּשָׁפִים שֶׁל
הָעוֹלָם, בְּפֶה וּבְמַעֲשֵׂה הוּא,
וּבְהֵם תְּלוּיִים. לְבִלְעָם הָיָה לְשׁוֹן
וְלֹא יָדִים, לְבָלָק הָיוּ יָדִים וְלֹא
לְשׁוֹן.

הֲרָבוּ הַחֲבָרִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְשָׂדֶה
אַחַת, וְהִשְׁמֵשׁ הֵימָּה חֲזָקָה מְאֹד.
רָאוּ אֶת אוֹתוֹ בֵּית הַשָּׂדֶה בִּפְּי
הַעֲשָׁבִים, וּמִים יוֹצְאִים לְכָל צֶד
וְעֲצֵי הַשָּׂדֶה רַבִּים. יָשְׁבוּ שָׁם.
אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, כַּמָּה נֶאֱמַר מְקוֹם
זֶה לְנוֹחַ בּוֹ.

עַד שֶׁיָּשְׁבוּ הָרִי נָחַשׁ גָּדוֹל בָּא
בְּחִזָּק הַשְּׁמֵשׁ וְעֵבֶר לְפָנֵיהֶם. אָמַר
לוֹ רַבִּי אֱלֶעָזָר, נָחַשׁ נָחַשׁ, סֵטָה
לִךְ מִדְּרָכָךְ, שֶׁהָרִי שָׁב אוֹתוֹ הָאִישׁ

דָּא יִכְלֹתָ לֵהוּ. דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת א) הָנָה עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. אוֹף הַשְׁתָּא דְּכִתִּיב,
הָנָה עִם יֵצָא מִמְצָרִים וְלֹא אָפִיק לִזְוֹן אַחֲרָא,
אֲלֵא אִיהוּ מִגְרָמִיה נָפַק. וּבִגִּין כִּף תִּיכּוֹל
לְאַבְאָשָׁא לִזְוֹן.

הָנָה כִּסֶּה אֶת עֵין הָאֶרֶץ, אִית דְּאִמְרֵי סִיחּוֹן
וְעוֹג דְּקִטְלִי (דְּקִטְלִי) לִזְוֹן יִשְׂרָאֵל, דִּהּוּ עֵינָא
דְּאַרְעָא. אֲלֵא כַּד אֵייתִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֶרְבֶּה
עַל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם. כְּתִיב, (שְׁמוֹת י) וַיִּכַּס אֶת עֵין
כָּל הָאֶרֶץ וַתַּחֲשֹׁף הָאֶרֶץ. אֲמַאי, בִּגִּין דְּכָל
חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין דְּעֵלְמָא לֹא יָכְלִין לְמַעַבְד
חֲרָשִׁין אֲלֵא מְלָה חֲדָא בְּדִרְגָּא חֲדָא, בְּזִמְנָא
חֲדָא. וְעֵמָּא דָּא אֵייתִי עֲרוֹב מִבְּלִפְלִי מִכַּמָּה
זִינִין מִבְּלִפְלִי אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, עַד דְּלֹא יָכְלוּ כָּל
חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין לְמִיקָם. וְדָא הוּא וַיִּכַּס אֶת עֵין
כָּל הָאֶרֶץ. וְהֵכָא כְּתִיב, וַיִּכַּס אֶת עֵין הָאֶרֶץ
וְהֵכִי הוּא וְדָאִי.

אָמַר ר' אָבָא בָּלָק וּבִלְעָם לֹא הָיוּ בְּעֵלְמָא
חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין כְּנוֹתִיָּיהוּ (בִּלְעָם) חִילִּיה
וְתוֹקִפִּיה הָיוּ בְּפוּמִיָּה וְעֵינִיָּה. בָּלָק חִילִּיה
וְתוֹקִפִּיה הָיוּ בְּעוֹבְדָא דִּידִין. וְדָא אֵינְצִטְרִיף
לְדָא, דִּהָא כָּל זִינֵי חֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא בְּפוּמָא
וְעוֹבְדָא הוּא, וּבָהּ תִּלְיִין. בִּלְעָם הָיוּ לִיה
לִישָׁן וְלֹא יָדִין, בָּלָק הָיוּ לִיה יָדִין וְלֹא לִישָׁן.
אֲזִלּוּ חֲבָרִיָּא עַד דְּמָטוּ חַד בִּי חָקֵל וְשִׁמְשָׁא
הָיוּ תְקִיף לְחֲדָא. חֲמוּ הָיוּ בִי חָקֵל
בְּשִׁפְרֵיהֶם דְּעֵשְׂבִין וּמִיִּין נִפְקִין לְכָל סֵטָר וְאֵילָנִי
חָקֵלָא סְגִיָּאִין, יִתְבוּ תַּמָּן. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר,
כַּמָּה יָאוֹת אֶתֶר דָּא לְנִיחָא בִּיה.

אֲדַהּוּ יִתְבִּי, הָא חוּיָא רַבְרָבָא אֶתָּא בְּתוֹקָפָא
דְּשִׁמְשָׁא וְאַעֲבַר קִמְיָיהוּ. אָמַר לִיה רַבִּי
אֱלֶעָזָר, חוּיָא חוּיָא, סֵטִי לָךְ מְאוֹרְחָךְ, דִּהָא
תָּב הָיוּ גִבְרָא וְאַתְנַחֵם עַל מָה דְּעַבְד, וְלֹא

יוֹסִיף לְמַעַבְד הָיוּ מְלָה.

והתנחם על מה שעשה ולא יוסיף לעשות אותו הדבר. תמהו החברים. אמר רבי אבא, מהו? אמר להם, שתקו.

אמר רבי אלעזר, נחש נחש, לאחר שלחשו לך מהשמים, התנחם אותו האיש ושם ברצונו שלא ישוב בו לעולמים, סטה לך מדרךך. עמד הנחש על עמדו, ולא לקח לכאן ולכאן. שב כמו מקדם. אמר לו, נחש נחש, ידעתי מה שאתה רוצה, שוב מדרךך, שהרי גוי רשע בא שעשה רע ליהודי אחד, וזה הוא יושב שוכב במערה שלך, לך והרגהו. מיד חזר אותו הנחש ודלג דלוגים לפניו.

אמר רבי אלעזר, אם לא הייתי פה, כמה רעות היה עושה הנחש הזה, שהרי אדם יהודי אחד עשה מעשה של חטא, ועד שלא שב בתשובה לחשו לנחש הזה להרג אותו, ונמלך אותו האיש בין כך ובין כך, והתנחם מחטאו, ואמר שלא ישוב לעולמים לאותו החטא, ועל כך נצול מן הדין. אמרו החברים לרבי אלעזר, כמה ידעת? אמר להם, סימן נתן לי אבא, ואני יודע אותו. אמר לו, מילא הנחש שידעת בו, אותו שהתנחם ושב מחטאו כמה ידעת? אמר להם, כשהיה הולך אותו הנחש, הקשקשים שלו היו עולים ונכזים זקוף, והוא שהולך (הולך) בבהילות, וזו אחת היתות הולכת כנגדו וקוראת לפניו: שוב מדרךך, שהרי שב מחטאו והתנחם אותו האיש.

ואותו הנחש הרע לא היה מצית עד שיתנו לו כפר אתו במקום אותו אדם שהתחייב מיתה ושב. שפך דרך הנחש למעלה ולמטה - כיון שנתנה לו רשות, לא שב עד שהשלים אותו הדין הרע שנתנה לו רשות לעשות, או שיתנו לו במקומו רשע אחר בכפר,

תוהו חברי. אמר ר' אבא מאי הוא. אמר לון שתוקו.

אמר רבי אלעזר, חזיא חזיא, לבתר דלחישו לך מן שמיא, אתנחם ההוא גברא ושווי ברעותיה דלא יתיב ביה לעלמין סטי לך מאורחך. קם חזיא בקיומיה ולא נטיל הכא והכא. תב כמלקדמין. אמר ליה, חזיא חזיא, ידענא מה דאת בעי, תוב מארחך. דהא גוי חייבא אתי, דעביד ביש לחד יודאי. והא הוא נאים שכיב במערתא דילך, זיל וקטליה. מיד אהדר ההוא חזיא ודלג דלוגין קמייהו.

אמר רבי אלעזר, אי לא הויןא הכא, כמה בישין הוה עביד האי חזיא. דהא כד בר נש יודאי עבד עובדא דחובא, ועד לא תב בתויבתא, לחישו ליה להאי חזיא לקטלא ליה. ואימלך ההוא בר נש בין כך ובין כך, ואתנחם מחוביה. ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה ועל דא אשתזיב מן דינא.

אמרו חברי לרבי אלעזר, כמה ידעת. אמר להו, סימנא יהב לי אבא, ואנא אשתמודענא ביה. אמרו ליה, תינח חזיא דאשתמודעת ביה. ההוא דאתנחם ותב מחוביה כמה ידעת. אמר להו, כד הוה אזיל ההוא חזיא, קשקשוי הוו סלקין וזנבוי זקיף ואיהו דאזיל (אזיל) בבהילו. רוחא חדא הוה אזיל לקבליה והוה קארי קמיה, תוב מארחך. דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא בר נש.

וההוא חזיא בישא לא הוה ציית עד דיתנון ליה כופר בהדיה באתריה דההוא בר נש דאתחייב קטולא ותב. דכך אורחוי דחזיא עילא ותתא, כיון דאתייהיב ליה רשו, לא תב עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתייהיב ליה עד שהשלים אותו הדין הרע שנתנה לו רשות לעשות, או שיתנו לו במקומו רשע אחר בכפר,

שְׁהָרִי בְּרִיקְנוּת הוּא לֹא יֵצֵא,
כִּינן שְׁנִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת.

אָמְרוּ לוֹ, מִלֵּא כָּל זֶה, אוֹתוֹ
גּוֹי שֶׁאִמְרַת שְׁנִתְּנָה לוֹ כְּפָר בְּמָה
יָדַעַת? אָמַר לָהֶם, כִּינן שְׁדַּבְּרַתִּי
לְנַחֲשׁ, אוֹתוֹ רוּחַ שְׁהִיָּתָה כְּנִגְדּוֹ
וְלוֹחֶשֶׁת לוֹ שֵׁשׁוּב לְדַרְכּוֹ,
שְׁהָרִי אוֹתוֹ אָדָם הַתְּנַחֵם, דְּלָגָה
אוֹתָהּ רוּחַ עַל אֲזָנוֹ (אֲזָנִי וְאִמְרָה לִי).

תְּמַחֲו הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, גִּלְף וְנִרְאָה, שְׁהָרִי
הַנֶּחֱשׁ עָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה. קָמוּ
וְקָרְבוּ לְסַלֵּעַ אֶחָד בְּאוֹתוֹ בֵּית
שְׁדָה, וּמִצְאוּ אוֹתוֹ הַגּוֹי מֵת
וְאוֹתוֹ נֶחֱשׁ כְּרוּף עַל עֵקְבוֹ, וְלֹא
הָיָה נִבְדָּל מִמֶּנּוּ. וְאַחֵר כֶּף נִפְרָד
מֵעֵקְבוֹ וְעָלָה עַל גְּרוֹנוֹ וְנִכְרַף
שָׁם, וּמִשָּׁם הָיָה יוֹרֵד עַל עֵקְבוֹ,
שֶׁלֹא הָיָה נִפְרָד מִמֶּנּוּ.

מִצְאוּ לוֹ אֶרְנָק אֶחָד מִלֵּא
דִּינָרִים שְׁגוּל מִיְהוּדִי אֶחָד בְּדֶרֶךְ
וְהִכָּה אוֹתוֹ. לָקַח רַבִּי אֶלְעָזָר
אֶת הָאֶרְנָק. אָמַר, בְּרוּף הַרְחָמָן
שֶׁכָּפַל הוּא עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹת. שָׁבוּ
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁהָיו (הוֹלָכִים).

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר
יִקְרָת בְּעֵינֵי נִכְבְּדַת וְאֲנִי
אֶהְבֵּתִיד וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתִּיד
וְלֹא אֲמִים תַּחַת נִפְשֶׁךְ (יִשְׁעִיה מַג).

מֵאֲשֶׁר יִקְרָת? יִקְרָ צִרִיךְ לוֹ
לְכַתֵּב! וְכֵן צִרִיךְ: מֵאֲשֶׁר אֶתָּה
יִקְרָ בְּעֵינֵי. מֵהוּ יִקְרָת? מִכָּלל
שֶׁהוּא מַעֲצָמוֹ הַתְּכַפֵּד, אֲלֹא כֶּף
הוּא בּוֹדָאִי. שֶׁכָּל בֶּן אָדָם שֶׁהוּא
בְּחִיּוֹב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא,
בְּהַתְּחִלָּה הוּא מְזַלְזֵל וּמִתְעַב
(תוֹעֵבָה) לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא,
וְאַחֵר שֶׁנִּמְלָךְ וְשָׁב מִחֲטָאוֹ,
עָלָשׁוּ הוּא הַתְּכַפֵּד מַעֲצָמוֹ,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא קוֹרָא עָלָיו
וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינֵי
נִכְבְּדַת. אֶתָּה מַעֲצָמָךְ נִכְבְּדַת.

רְשׁוֹ לְמַעֲבָד, אוֹ דִּיתְנוּן לִיָּה בְּאַתְרִיהַ חֲזִיבָא
אַחֲרָא בְּפוֹפְרָא. דִּהָא בְּרִיקְנִיָּא לֹא יְפוּק. כִּינן
דְּאַתְיִיהִיב לִיָּה רְשׁוֹ.

אָמְרוּ לִיָּה, תִּינַח כָּל דָּא. הֵהוּא גּוֹי דְּאַמְרַת
דִּיהִבְתָּ לִיָּה פּוֹפְרָא, בְּמָאִי יָדַעַת. אָמַר
לֹון, כִּינן דְּמִלִּית לְחוּיָא, הֵהוּא רוּחָא דִּהָוָה
אֲזִיל לְקַבְּלִיה וְלַחִישׁ לִיָּה דִּיתוֹב לְאוֹרְחִיהַ דִּהָא
אַתְנַחֵם הֵהוּא בֶר נֶשׁ. דְּלִיג הֵהוּא רוּחָא עַל
אוֹדְנִיָּה. (אוֹדְנִי וְאִמַר לִי).

תְּנוּחוֹ חֲבָרִיָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, גִּיהָךְ וְנַחֲמִי,
דִּהָא חוּיָא עֶבֶד מָה דְּעֶבֶד. קָמוּ וְקָרִיבוּ
גַּבִּי חַד טִינְרָא בְּהֵהוּא בִּי חֲקַל, אֲשַׁפְּחוּ לְהֵהוּא
גּוֹי דְּמִית וְהֵהוּא נֶחֱשׁ פְּרִיךְ עַל עֵקְבִיָּה וְלֹא
הָוָה אֲבָדִיל מִנִּיהַ, וּבִתֵּר אֶתְפָּרֵשׁ מֵעֵקְבִיָּה
וְסָלִיק עַל גְּרוֹנִיָּה וְאַכְרִיךְ תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נַחִית
עַל עֵקְבִיָּה, דְּלֹא הָוָה מִתְפָּרֵשׁ מִנִּיהַ.

אֲשַׁבְּחוּ לִיָּה אֶרְנָקִי חַד מִלֵּא דִּינָרִין דְּגִזִּיל לְחַד
יּוֹדָאִי בְּאַרְחָא וּמִחָא לִיָּה. נָטַל רַבִּי
אֶלְעָזָר יַת אֶרְנָקִי. אָמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּכּוֹלָא
עֶבֶד שְׁלִיחוֹתָא. תְּבוּ לְהֵהוּא אֶתֵּר דִּהָוָה (אֲזִיל).

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (יִשְׁעִיה מ"ג) מֵאֲשֶׁר יִקְרָת
בְּעֵינֵי נִכְבְּדַת וְאֲנִי אֶהְבֵּתִיד וְאֶתֵּן אָדָם
תַּחְתִּיד וְלֹא אֲמִים תַּחַת נִפְשֶׁךְ. מֵאֲשֶׁר יִקְרָת, יִקְרָ
מִבְּעֵי לִיָּה, וְהִכִּי אֵי צִטְרִיךְ. מֵאֲשֶׁר אֶתָּה יִקְרָ
בְּעֵינֵי, מֵהוּ יִקְרָת. מִכָּלל דִּיאִהוּ מַגְרִמִּיהַ
אַתְיִיקֵר. אֲלֹא הִכִּי הוּא וְדָאִי, דְּכָל בֶּר נֶשׁ דִּיאִהוּ
בְּחִיּוֹבָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא, הוּא
מְזַלְזֵל וְתוֹעֵבָה (תוֹעֵבָה) קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּבִתֵּר דִּאִימָלָךְ וְתַב מַחוּבִּיָּה, הִשְׁתָּא אִיָּהוּ
אַתְיִיקֵר מַגְרִמִּיהַ. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא קֶאֱרִי
עָלֶיהָ וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינֵי נִכְבְּדַת, אֶתָּה
מַגְרִמָךְ יִקְרָת.

בְּעֵינֵי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי אֶהְבֵּיתִיךָ.
שְׁהִי אֵין אֶהְבֵּה לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ.
הוא עם הַבֵּן אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה
אֵלָּא בְּמִי שֶׁשָּׁב מִחֻטְאוֹ, וְעַל זֶה
אֲנִי אֶהְבֵּיתִיךָ, אֲבָל מָה אַעֲשֶׂה
שְׁהִי נִתְּתִי רְשׁוֹת לְנַחֵשׁ לְהִזְיֵק?
זוֹהִי הַעֲצָה - וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִיךָ.
מִהוּ אָדָם שֶׁנִּתֵּן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
תַּחֲתִיו? אוֹתוֹ אָדָם שֶׁבָּא מֵעַם
אֲחֵר, שְׁאוֹתוֹ נָחַשׁ יֹאכֵל מִשְׁלוֹ,
שִׁכְתוּב וְאַתָּן אָדָם, אֵל תִּקְרִי אָדָם
אֵלָּא אָדָם. וְלֹאֲמִים, זֶהוּ (בראשית
כה) לֹאֵם מִלֵּאֵם יֵאָמֵר, וְזֶה זָרַע
עָשׂו שֶׁנִּתֵּן תַּחַת נִפְשׁוֹ.

עַד שֶׁשָּׁבּוּ הָרִי הַיְּהוּדִי הַזֶּה
שְׁאוֹתוֹ הִגִּיז גָּזֵל וְהִנָּחַשׁ הִרְגוּ,
בָּא בְּדֶרֶךְ לֹאֵה וְעִיף, וּמִתְּוֹךְ חֹזֶק
הַשֹּׁמֵשׁ נִכְנַס בְּאוֹתוֹ שָׂדֶה וְיֹשֵׁב
תַּחַת עֵץ אֶחָד, וְהִזֵּה מִתְרַעַם
לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא וּמַצְדִּיק עָלָיו
אֵת הַדִּין וְאוֹמֵר: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שְׂאִינִי חוֹשֵׁשׁ
עָלַי וְעַל גּוֹפִי וְעַל מְמוֹנִי כְּלוּם,
שְׁהִי בְּדִין נַעֲשֶׂה כָּל (מז)
שְׁנַעֲשֶׂה, אֲבָל אֵב וְאֵם זֻקְנִים יֵשׁ
לִי, שְׂאִין לִי בְּמָה אֶפְרָנֵס אוֹתָם,
וְעַל זֶה חֲשַׁשְׁתִּי.

וְעוֹד עַל כָּל זֶה - צָרוּר אֶחָד שֶׁל
דִּינָרִים שֶׁהִזֵּה בְּאוֹתוֹ הָאֲרֹנָק, שֶׁל
עֲנִי אֶחָד לַעֲשׂוֹת חֶסֶד לְבִתּוֹ
הַעֲנִיָּה, מָה אַעֲשֶׂה? רַבּוֹן הָעוֹלָם,
עַל זֶה כּוֹאֲבֵנִי בְּלִבִּי יוֹתֵר.

בְּכָה וְאָמַר, (תהלים ט) מִשְׁפָּטִי ה'
אֲמַת צִדְקוֹ יַחֲדוּ. דִּינָיו שֶׁל רַבּוֹן
הָעוֹלָם הֵם אֲמַת. לָמָּה הֵם אֲמַת?
מִשּׁוּם שֶׁצִּדְקוֹ יַחֲדוּ. שְׁהִי בִשְׁעַת
הַדִּין, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
לַעֲשׂוֹת (דף), כְּמָה בְּעָלֵי מִגְנִים
עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה,
וּמַצְדִּיקִים אֱלוֹ בְּאֵלּוֹ, וְנִלְחָמִים
אֱלוֹ בְּאֵלּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁצִּדְקוֹ אֱלוֹ בְּאֵלּוֹ
וְהִסְכִּימוּ כְּאֶחָד, אֲזִי מִשְׁפָּטִי ה'.

פַּחְדָּא, כְּדִין מִשְׁפָּטִי ה' אֲמַת. אֵימַתִּי צִדְקוֹ יַחֲדוּ. כָּד מַצְדִּיקִי כָּל בְּנֵי

בְּעֵינֵי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי אֶהְבֵּיתִיךָ. דִּהָא לִית רַחֲמֵי
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהִדִּי בַר נֶשׁ בְּהָאֵי
עַלְמָא, אֵלָּא בְּמָאן דְּתַב מְחוּבִּיָּה. וְעַל דָּא אֲנִי
אֶהְבֵּיתִיךָ. אֲבָל מָה אַעֲבִיד דִּהָא יְהִיבִית רִשּׁוֹ
לְחוּיָא לְנִזְקָא. דָּא הוּא עֵיטָא, וְאַתָּן אָדָם
תַּחֲתִיךָ. מָאִי אִיהוּ אָדָם דִּיהִב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא תַּחוּתִּיה, הֵהוּא אָדָם דְּאִתִּי מַעֲמָא אַחְרָא,
דִּהָהוּא חוּיָא מְדִילִיה יִיכּוּל, דְּכְתִיב וְאַתָּן אָדָם.
אֵל תִּקְרִי אָדָם, אֵלָּא אָדָם. וְלֹאֲמִים דָּא הוּא,
לֹאֵם מִלֵּאֵם יֵאָמֵר, וְדָא זָרַע דְּעָשׂו דִּיהִיב
תַּחוּת נִפְשִׁיה.

אֲדַהּוּ יְתִבִּי, הָא הָאִי יוּדָאֵי דְגָזֵל הֵהוּא גּוֹי
דְּקָטֵל חוּיָא, אֲתָא בְּאוּרְחָא לְאִי וְעִיף.
וּמִגּוֹ תִּקִּיפוּ דְשִׁמְשָׁא עַאל בְּהָהוּא חֶקֶל וְיִתִּיב
תַּחוּת אֵילָנָא חַד, וְהָוָה מִתְרַעַם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּמַצְדִּיק עָלֶיהָ דִּינָא, וְאָמַר. מְאִרִּיה
דְּעַלְמָא, גָּלוּי וְיָדוּעַ קִמְךָ דְּאֵנָּא לָא חִיִּישְׁנָא
עָלַי וְעַל גּוֹפִי וְעַל מְמוֹנִי כְּלוּם, דִּהָא בְּדִינָא
אֲתַעֲבִיד כָּל (מז) דְּאֲתַעֲבִיד. אֲבָל אַבָּא וְאֵימָא
סְבִין אֵית לִי דְלִית לִי בְּמָה אֶפְרָנֵס לוֹן, וְעַל
דָּא חִיִּישְׁנָא.

וְתוֹ עַל כָּל דָּא, צָרוּרָא חָדָא דְדִינָרִין דִּהָוָה
בְּהָהוּא אֲרֹנָקִי דְחַד מִסְכְּנָא לְמַעַבַּד חוּפָּה
לְבִרְתִּיהָ עֲנִיָּא. מָה אַעֲבִיד מְאִרִּי דְעַלְמָא, עַל
דָּא כְּאֵיבָנָא בְּלִפְאִי יְתִיר.

בְּכָה וְאָמַר (תהלים קי"ט) מִשְׁפָּטִי ה' אֲמַת צִדְקוֹ
יַחֲדוּ. דִּינָין דְּמְאִרִּי עַלְמָא, קָשׁוּט אֵינוֹן.
אֲמָאִי אֵינוֹן קָשׁוּט, בְּגִין דְּצִדְקוֹ יַחֲדוּ. דִּהָא
בְּשַׁעְתָּא דְדִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְמַעַבַּד
(דף), כְּמָה מְאִרִּי תִרִיסִין קִיִּימִין מְהָאִי סֵטֶר
וּמְהָאִי סֵטֶר וּמַצְדִּיקִין אֱלִין בְּאֵלִין וּמַגִּיחִין
אֱלִין בְּאֵלִין. כִּיּוֹן דְּצִדְקוֹ אֱלִין בְּאֵלִין וְאִסְתַּכְּמָן

פַּחְדָּא, כְּדִין מִשְׁפָּטִי ה' אֲמַת. אֵימַתִּי צִדְקוֹ יַחֲדוּ. כָּד מַצְדִּיקִי כָּל בְּנֵי

אָמַת. אִימְתִי צָדְקוֹ יַחְדָּו?
כְּשֶׁמִּצְדִּיקִים כָּל בְּנֵי הַדִּין
שְׁלֹמֶעֱלָה. וְעַל זֶה, רַבּוֹן הָעוֹלָם,
אֲנִי בּוֹכָה, וְלֹא עַל שְׁלִי!

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבֵרִים, וְקָמוּ
אֵלָיו. רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁהִיא יּוֹשֵׁב תַּחַת
אוֹתוֹ הָעֵץ, וְהַחֲזִיקוּ בּוֹ, וְנִטְלוּ
אוֹתוֹ אֵלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
(אֵל תַּפְחֹד) צָדִיק אָמַת, שֶׁאִם אֵינָךְ
צָדִיק, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא נֵס גָּדוֹל כִּמוֹ שֶׁעָשָׂה.
בְּרֵאשׁוֹנָה טַל אֲרָנְךָ, וְתִלָּךְ
וְתִרְאָה מִה שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא בְּגִלְלָךְ.

הִלָּךְ עִמָּם, וְרָאָה אוֹתוֹ הַגּוֹי מַת,
וְהִנָּחַשׁ הָיָה עוֹשֶׂה בּוֹ נִקְמוֹת,
וְהָיָה בְּרוּךְ עַל צִוְאוֹ. הִשְׁתַּטַּח
אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי בַּעֲפֹר, וְהוֹדָה וְשִׁבַּח
אֶת רַבּוֹן הָעוֹלָם, וְקָם וְנָשַׁק יָדֵי
רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבֵרִים. אָמַר לָהֶם:
כָּעַת יִדְעָתִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הִרְחִישׁ נֵס זֶה בְּגִלְלָכֶם.

אַבְרָם חֲקָמִים, עַל הָאֵב וְהָאֵם
הַזִּקְנִים שֶׁיֵּשׁ לִי אֲנִי בּוֹכָה, וְעַל
הָעִנִּי שֶׁנָּתַן לִי אֶת הַצָּרוֹר. פָּתַח
הָאֲרָנָה וְהִרְאָה לָהֶם אֶת הַצָּרוֹר,
וְכֵן הִרְאָה לָהֶם הַמִּכָּה שֶׁעָשָׂה לוֹ
אוֹתוֹ הַגּוֹי. הִתְפַּלֵּל עָלָיו רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְנִרְפָּא.

קָרְבוּ לְאוֹתוֹ הַגּוֹי כְּמִקְדָּם, וְרָאוּ
אוֹתוֹ הִנָּחַשׁ שֶׁהִיא עוֹשֶׂה בּוֹ
כְּבִרְאשׁוֹנָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
נָחַשׁ נָחַשׁ, כָּל מִה שֶׁעָשִׂיתָ - נָאָה
עָשִׂיתָ, וְעוֹד שֶׁהִרְאִיתָ כְּחָד
וְגִבּוֹרֶתָךְ בּוֹ וְעָשִׂיתָ בּוֹ נִקְמוֹת
רַבּוֹת, וְהָרִי רָאִינוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים,
וְהִרְאִיתָ כָּל מִה שֶׁעָשִׂיתָ. מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה לָךְ וְהִתְחַבֵּא בַּמַּעְרָתָךְ,
וְגוֹזְרִי עָלֶיךָ, שְׁלֹא תִזְיַק לְבָרְיָה
בְּעוֹלָם. נִפְרַד אוֹתוֹ הַנָּחַשׁ, וְכִפְףָּ
רֹאשׁוֹ וְהִלָּךְ לוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי:
טַל אֶת תְּכֵשִׁיט שׁוֹנֶאָךְ, שֶׁהָרִי כִּיס
שֶׁל זָהָב יֵשׁ לוֹ אֶצְלוֹ שֶׁהָשָׂאִיר

דִּינָא לְעִילָא. וְעַל דָּא מֵאֲרִי דְעִלְמָא, עַל דָּא
בְּכִינָא וְלֹא עַל דִּידִי.

שָׁמַע ר' אֶלְעָזָר וְחֲבֵרֵיָא וְקָמוּ לְגַבִּיָּה. חָמוּ
יְתִיָּה דְהוּא יְתִיב תַּחוּת הַהוּא אֵילָנָא
וְאִתְקִיפוּ בֵּיהּ וְנִטְלוּ יְתִיָּה לְגַבִּיָּהוּן. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, (לֹא תִדְחַל) זַכָּאָה קָשׁוּט, דָּאִי לֹא זַכָּאָה
אַנְתָּ, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא
רַבְרָבָא כְּמָה דְעָבַד. בְּקִדְמִיתָא טוֹל אֲרָנְקִי
דִּילָךְ וְתִיזִיל וְתַחֲמִי מָה דְעָבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּגִינָךְ.

אֲזַל בְּהַדְרִיָּהוּ וְחָמָא הַהוּא גּוֹי מִית וְחוּיָא הוּא
עָבִיד בֵּיהּ נּוֹקְמִין וְהוּא כְּרִיךְ עַל קִדְלֵיהּ.
אִשְׁתַּטַּח הַהוּא יוֹדָאִי בַּעֲפָרָא וְאֹדִי וְשִׁבַּח
לְמֵאֲרִי עִלְמָא. וְקָם וְנָשַׁק יָדָיו דְּרַבִּי אֶלְעָזָר
וְחֲבֵרֵיָא. אָמַר לוֹן הַשְׁתָּא יִדְעָנָא דְקוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲרַחֲשׁ נִיסָא דָּא בְּגִינֵיכֹו.

אַבְרָם רַבִּנָּן, עַל אָבָא וְאִמָּא סָבִין דָּאִית לִי
בְּכִינָא וְעַל מִסְכָּנָא דִּזְהִיב לִי צְרוּרָא.
פָּתַח הָאֲרָנְקִי וְאִחְמִי לוֹן צְרוּרָא וְכֵן אִחְמִי לוֹן
מִחָא דְעָבַד לִיָּה הַהוּא גּוֹי. צִלִּי רַבִּי אֶלְעָזָר
עָלִיָּה וְאִתְסִי.

קָרִיבוּ לְגַבִּיָּה דְהַהוּא גּוֹי כְּמִלְקָדְמִין, וְחָמוּ
הַהוּא חוּיָא דְהוּא עָבִיד כְּדִבְקָדְמִיתָא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חוּיָא כָּל מָה דְעָבַדְתָּ יֵאוֹת
עָבַדְתָּ. וְתוּ דְאִחְמִית חִילָךְ וְגִבּוֹרֶתָךְ בֵּיהּ,
וְעָבַדְתָּ בֵּיהּ נּוֹקְמִין סְגִיָּאִין. וְהָא חֲמִינָן תַּלְתָּ
זְמָנִין וְאִחְמִית כָּל מָה דְעָבַדְתָּ. מִכָּאֵן וְלָהֳלָאָה
זִיל וְאִתְטַמֵּר בַּמַּעְרָתָךְ, וְגִזְרָנָא עָלָךְ דִּלֹּא תִנְזִיק
לְבִרְיָיתָא דְעִלְמָא. אִתְפָּרַשׁ הַהוּא חוּיָא וְכִפְףָּ
רִישִׁיָּהּ וְאֲזַל לִיָּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוֹדָאִי, טוֹל עֲדָאָה
דְּשִׁנְאָךְ. דְּהָא כִּיסָא דְדִּהֲבָא אִית לִיָּה
לְגַבִּיָּה דְשָׁבַק לִיָּה בְּרִיָּה דְהַהוּא גּוֹי לְאַבּוּי,

לו בנו של אותו גוי לאביו, ואל תטל משלו כלום, ולך לאיש שבמקום פלוני, ותמצא שמתה אשתו. לך אליו, ותן לו כס הדינרים הזה, משום שלאותו האיש יש בן אחד, ושמו שמעון, והיה הולך עם סחורה על הים, והם בספינה, ובנו של הגוי הזה גנב לו אותו הכס ונתן אותו לאותו רשע. ואמר לאותו היהודי שיעלה כס זה לבנו, שבמהירות לך אליו, ויודה לקדוש-ברוך הוא שהחזיר אבדה לבעליו. וכך עשה. נטל הכס, והשתחוה לפני רבי אלעזר ונשק ידו. תמהו החברים.

אמר רבי אבא, בכל הדרך הזו יש תמיהה בכל מה שראינו בך, וכעת היא תמיהה על תמיהה, מה זה? אמר להם: דבר זה אינו בסמך הוא ולא בחכמה, אלא שרוחי מסתפל, ואני ראיתי כאלו בעין ראיתי. תמהו כל החברים. הלכו כל החברים ואותו היהודי עמם, עד שהגיעו לחמיו. כיון שהגיעו לשם, מצאו את חמיו שהיה יושב על גבי מטתו ועוסק בתורה. ברוך ברכה רבי אלעזר, וברכו החברים, והוא שמח עמם.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ירמיה יז) רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה. כיון שאמר רפאני ה', מהו וארפא? כיון הושיעני, מהו ואושעה? כיון שהרופא מרפא, מי הוא שיכח? אלא (אמר רבי יוסי חמיו), כל רפואה שבעולם ביד הקדוש ברוך הוא, אבל יש מהם על ידי שליח, ויש מהם שלא נמסרו ביד שליח. ואותם שנמסרו ביד שליח הם רפואה, אבל לפעמים חוזרים. אבל אותם שהקדוש ברוך הוא

ולא תיטול מדיליה כלום. וזיל לגביה גברא דדוך פלן, ותשפח דמיתא אתתיה. זיל לגביה והב ליה כיסא דדינרין דא, בגין דההוא גברא אית ליה ברא חד ושמעון שמייה והוא אזיל בסחורתא על ימא. ואינון בארפא, בריה דהאי גוי גנב ליה האי כיסא, והב ליה לההוא רשע. ואימא לההוא יודאי דיסליק כיסא דא לבריה, דלעגל ייתי לגביה, ויודי לקודשא בריך הוא דאחזר אבידתא למאריה. וכך עביד, נטל כיסא וסגיד קמיה דרבי אלעזר ונשיק ידוי, תוהו חברייה.

אמר רבי אבא, בכל אורחא דא איהו תוהא בכל מה דחמינן בך. והשתא איהו תוהא על תוהא, מהו דין. אמר להו, מלה דא, לאו בסימנא איהי, ולא בחקמתא. אלא רוחא דילי אסתכל ואנא חמינא כאילו בעינא חמינא. תוהו כולוהו חברייה, אזלו כולוהו חברייה וההוא יודאי בהדייהו. עד דמטו לגביה חמיו. כיון דמטו לתמן, אשפחוהו לחמיו דהוה יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא. בריך ברכתא רבי אלעזר, ובריכו חברייה ואיהו חדי בהדייהו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ירמיה י"ז) רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה. כיון דאמר רפאני ה', מהו וארפא. כיון דאמר הושיעני, מהו ואושעה. כיון דאסיא מסי, מאן הוא דמחי.

אלא (נ"א אמר רבי יוסי חמיו), כל אסוותא דעלמא בידי דקודשא בריך הוא, אבל אית מנהון על ידי דשליחא ואית מנהון דלא אתמסרו בידי דשליחא. ואינון דאתמסרו בידי דשליחא אסוותא אינון, אבל לזמנין מתהדרן. אבל אינון דקודשא בריך הוא מסי, לא מתהדרן לעלמין, ועל

מִרְפָּא לֹא חוֹזְרִים לְעוֹלָמִים, וְעַל
זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא רְפוּאָה, שְׁאִין בָּהּ
חֲלִי כָּלָל. וּמִשּׁוּם כֵּן רְפָאֵנִי ה'
וְאַרְפָּא, וְזֶה בְּלִי קְטָרוֹג כָּלָל.
וְכַעֲת, חֲבָרִים, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נָתַן לִי רְפוּאָה, וְעָשָׂק לִי וְעָרַב לִי.
סִפְרוּ לוֹ כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה. תָּמָה
וּבִכָּה וְשִׂמְחָה. אָמַר, חֲבָרִים, נִדְרָתִי
שְׁאַלְךָ אֵלָיו וְאַתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְנוֹדָה
וְנִשְׁבַּח לְרַבּוֹן הָעוֹלָם. שְׂמַח
עִמָּם.

אָמְרוּ לוֹ: בְּמָה הֵייתָ מִתְעַסֵּק?
אָמַר לָהֶם, הֵייתִי מִתְעַסֵּק בְּפִרְשַׁת
בָּלֶק, וְרֵאִיתִי שֶׁתְּחַכְּמוּ הֵיטָב
חֻזְקָה וְיוֹתֵר מִחֲכָמָתוֹ שֶׁל בַּלְעָם.
חֲכָמָת בַּלְעָם פַּעַם אַחַת - וְחֲכָמָת
בָּלֶק בְּכָל זְמַן. אַבְל כָּל הַמַּפְתָּחוֹת
הֵיוּ בִיּוֹדֵי בַלְעָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הָיָה
שֹׁלֵם בַּפֶּה. בָּלֶק הָיָה יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת
כְּשִׁפְיוֹ, וְלֹא יָדַע לְהַשְׁלִים בַּפֶּה.
פָּתַח וְאָמַר, (שִׁסְמוּ) וְאַתָּה אֵל תִּירָא
עַבְדִּי יַעֲקֹב כּו'. הַפְּסוּק הִזָּה (יֵשׁ
לְחַסְתָּכֶם לוֹ) פִּרְשְׁוּהוּ. אַבְל אֵל תִּירָא
עַבְדִּי יַעֲקֹב - מִהַפְּשָׁפִים שֶׁל
בַּלְעָם. וְאֵל תַּחַת - מִהַקְּסָמִים שֶׁל
בָּלֶק.

בֹּא וּרְאֵה אֵיךְ הָיוּ שְׁנֵיהֶם זֶה עִם
זֶה בַּעֲצָה רָעָה כִּנְגְדוֹ יִשְׂרָאֵל. אָמַר
בַּלְעָם: יַעֲקֹב הָיָה בְּבֵית לָבָן
אָבָא, וְנָחַשׁ נִחְשִׁים כִּנְגְדוֹ וְיָכַל
לוֹ, אֲנִי אֲסַדֵּר נִחְשִׁים כִּנְגְדוֹ. אָמַר
בָּלֶק: וְאֲנִי אֲסַדֵּר קְסָמִים לָשֵׁם
שְׁנֵיהֶם יִשְׂרָאֵל.

בְּאוֹתָהּ שַׁעַר יִצְחָק רוּחַ אַחַת
מִצְדוֹ שֶׁל יוֹסֵף מִתּוֹךְ עֲנָפֵי
הָאֵילָן, וְנִשְׁבָּה בְּאוֹתָם נִחְשִׁים
וּבִטְלָתָם, וְהֵינּוּ שְׁאֵמֵר יוֹסֵף
(בְּרֵאשִׁית מ"ד) כִּי נִחַשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ
אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. מִה זֶה אִישׁ אֲשֶׁר
כָּמוֹנִי? בְּשִׁבְלִי יֵשׁ אִישׁ שֶׁיִּבְטֹל
הַנִּחְשִׁים לְבִנְיָכֶם. בְּשִׁבְלִי הוּא
לְמַעַלָּה, וְהֵינּוּ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי.

רוּחָא אַחְרָא מְגוֹ אֵילָנָא

דָּא אַסְוּוּתָא דִּילִיָּה אִיהִי אַסְוּוּתָא דְלִית בָּהּ
מִרְעָא כָּלָל. וּבִגִּין כֵּן, רְפָאֵנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדָא
בְּלֹא קְטָרוֹגָא כָּלָל. וְהַשְׁתָּא חֲבָרִיא, קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יִהְיֶה לִי אַסְוּוּתָא וְעָשָׂק לִי וְעָרַב לִי.
סִחוּ לִיָּה כָּל הַהוּא עוֹבְדָא תְּוֹה וּבִכָּה וְחֲדִי.
אָמַר, חֲבָרִיא נִדְרָנָא דְאִיתֵּךְ לְגַבִּיָּה
וְאַתְחַבֵּר בִּיהִידִיה, וְנוֹדִי וְנִשְׁבַּח לְמֵאֲרִי עַלְמָא.
חֲדִי בִּיהִידִיָּהוּ.

אָמְרוּ לִיָּה, בְּמֵאִי הוּיָתָא מִתְעַסֵּק. אָמַר לוֹן
בְּפִרְשַׁת בָּלֶק הוּיָנָא מִתְעַסֵּק וְחֲמִינָא
דְּחֲכָמָתָא דִּילִיָּה, הָוָה תְּקִיף וְיִתִּיר מִחֲכָמָתָא
דְּבַלְעָם. חֲכָמָתָא דְּבַלְעָם רָגַעָא חֲדָא, חֲכָמָתָא
דְּבָלֶק בְּכָל זְמָנָא. אַבְל מִפְתָּחֵן כְּלָהוּ בִידוּי
דְּבַלְעָם הָיוּ, דְּאִיהוּ הָוָה שְׁלִים בְּפוּמָא. בָּלֶק
הָוָה יָדַע לְמַעַבְדַּ חֲרָשׁוּי, וְלֹא הָוָה יָדַע
לְאַשְׁלָמָא בְּפוּמָא.

פָּתַח וְאָמַר, (יִרְמִיָּה ל') וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
וְגו'. הָאִי קָרָא (אֵית לְאַסְתָּבְלָא בִּיה) אוּקְמוּהָ.
אַבְל אֵל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב מִחֲרָשׁוּי דְּבַלְעָם
וְאֵל תַּחַת מִקְסָמוּי דְּבָלֶק.

הָא חֲזִי, הֵיךְ הָיוּ תְּרוּוּיָהוּ דָּא בְדָא בְּעִיטָא
בִּישָׁא לְקַבֵּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר בַּלְעָם, יַעֲקֹב
בְּבֵיתָא דְלָבָן אָבָא הָוָה, וְנִחַשׁ נִחְשִׁין לְקַבְּלִיָּה,
וְיָכִיל לִיָּה. אֲנָא אֲסַדֵּר נִחְשִׁין לְקַבְּלִיָּה. אָמַר
בָּלֶק, וְאֲנָא אֲסַדֵּר קְסָמִין לְשָׁמָא דְאַקְרִי
יִשְׂרָאֵל.

בְּהִתְחִיָּא שַׁעְתָּא נֶפֶק רוּחָא חֲדָא מִסְטָרָא
דִּיוֹסֶף מְגוֹ עֲנָפֵי אֵילָנָא וְנִשְׁיב בְּאִינוֹן
נִחְשִׁים וּבִטְלִיל לוֹן. וְהֵינּוּ דְאָמַר יוֹסֵף (בְּרֵאשִׁית
מ"ד) כִּי נִחַשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. מֵאִי
אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי, בְּגִינִי אֵית אִישׁ דְּנִחְשִׁים
יִבְטֹל לְבִנְיָכִי, בְּגִינִי אִיהוּ לְעִילָא. וְהֵינּוּ
אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. אֵית אִישׁ לְעִילָא דְנֶפֶק

דלתתא ונשיב בבהוא קסם כמוני ישופשי למעלה שמתלוצץ ויח אחרת מתוך העץ שלמטה, ונשב באותו הקסם ובטל אותו. וחינו (משלי טו) קסם על שפתי מלך. מי המלך? זה העץ שלמטה. אזי השיב בלעם ואמר, (במדבר כג) כי לא נחש בייעקב ולא קסם בישראל, ותרויהו הוּוּ בתרין סטרין אלין.

כי אתה אני, לא הוּוּ יומין מן יומא דאתבריה עלמא דאיצטריך הכי למהוי קדשא ברין הוא בהדיהו דישראל, פההוא זמנא דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהו דישראל מעלמא. ועל דא אמר קדשא ברין הוא, בלעם בעא לשיצאה לכו מעלמא, אבל אנא לא אעביד הכי. (ירמיה ל) כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה.

דאילו ייתון כל בני עלמא, לא ייכלון לשיצאה לכוּן מעלמא. אתא לבן בקדמיתא ובצא לאעקרא ליה ליעקב בלחודוי מעלמא, אתא קדשא ברין הוא ואגין עליה. דכתיב (בראשית ל"ג) השמר לך פן תדבר עם יעקב משוב עד רע. אתא פרעה ובצא לשיצאה לון מעלמא, אתא קדשא ברין הוא ואגין עליהו דכתיב, (שמות א) וכאשר יענו אותו פן ירבה וכן יפרוץ. אתא המן ובצא לשיצאה לון, אתא קדשא ברין הוא ואגין עליהו ואתיב פלא על רישיה. וכן בכל דרא ודרא קדשא ברין הוא אגין עליהו דישראל תדיר.

וישראל אמרי (איכה ג) חסדי יי כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו. כי לא תמו מיבעי ליה, אלא חסדי יי בכל דרא ודרא הוּוּ בסעדן, כי לא תמנו ולא אשתצינא. מאי טעמא, דלא אתמנעו רחמיו מינן, דכתיב כי לא כלו רחמיו. תא חזי, מה כתיב בקדמיתא, וישלח מלאכים

בא וראה מה כתוב בראשונה, (במדבר כב) וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור, ואחר כך וילכו מעמנו, שכתוב (שם) כי לא כלו רחמיו. בא וראה מה כתוב בראשונה, (במדבר כב) וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור, ואחר כך וילכו

כי אתה אני. לא היו ימים מיום שנברא העולם שהצטרף להיות כך הקדוש ברוך הוא עם ישראל כאותו הזמן שרצה בלעם לכלות את שונאי ישראל מן העולם. ועל זה אמר הקדוש ברוך הוא: בלעם רצה להשמידכם מן העולם, אבל אני לא אעשה כך, (ירמיה מז) כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה.

שאילו יבאו כל עמי העולם, לא יכולים להשמידכם מן העולם. בא לבן בראשונה ורצה לעקר את יעקב לבדו מן העולם - בא הקדוש ברוך הוא והגן עליו, שכתוב (בראשית לא) השמר לך פן תדבר עם יעקב משוב עד רע. בא פרעה ורצה להשמידם מן העולם - בא הקדוש ברוך הוא והגן עליהם, שכתוב (שמות א) וכאשר יענו אותו פן ירבה וכן יפרוץ. בא המן ורצה להשמידם - בא הקדוש ברוך הוא והגן עליהם והשיב הכל על ראשו. וכן בכל דור ודור הקדוש ברוך הוא הגן על ישראל תמיד.

וישראל אמרים, (איכה ג) חסדי ה' כי תמנו כי לא כלו רחמיו. כי לא תמו היה צריך לכתוב! אלא חסדי ה' בכל דור ודור היו בעזרנו כי לא תמנו ולא השמדנו. מה הטעם? משום שלא נמנעו רחמיו מעמנו, שכתוב (שם) כי לא כלו רחמיו.

בא וראה מה כתוב בראשונה, (במדבר כב) וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור, ואחר כך וילכו

זקני מואב וזקני מדן. הנה לו לומר ויבאו המלאכים, מה הטעם שנה הדבר מפה שאמר בראשונה?

אלא, אותו בלק הרשע הנה חכם בכל הדרגות שלמעלה, אותם שקושרים קשרים לעשות בהם כשפים וקסמים, וכל אותן דרגות יותר עליונות (מהו) דבריהם, שבהן כופים את הדרגות התחתונות.

אמר לו, בכל פעם שאנו מכשפים וקוסמים ומנחשים, יש לנו דרגות ומלאכים ידועים, שנודעים למכשפים ולקוסמים, אבל מכאן והלאה יש לה לעין במקום אחר עליון.

כתב לו שמות אחרים באותן דרגות קדושות. וכך דרכי הקוסמים והמכשפים, שידועים אותן דרגות שאותו קסם שורה בהם, ועושים כשפיהם, ומשביעים אותם בדרגות אחרות עליונות מהם, ועושים מה שעושים.

שלח לו כך: העם הזה, אין הקשר שלהם כשאר עמי העולם, אבל הקשר שלהם במקום אחר עליון נקשרים מעל לכל הדרגות.

כתב ושלח לו שמות ההשתלשלות והאבהות של שנים עשר ניצוצות (נשיאים) שסובבים גלגלי המרפבה של הפסא הקדוש. אמר לו: אם תסתפל, באלו תסתפל, משום שהשנים עשר הללו שנקשרים בשנים עשר שבטים. ואם באלה תעשה כשפים, בדיוקן שלהם למטה, שהם שנים עשר שבטים ושנים עשר דגלים פרושים, נוכל להם, ונלחם בהם בקרב, ונעקר אותם מן העולם.

והינו וישלח מלאכים ודאי. זהו שכתוב וקסמים בידם, שמות ההשתלשלות של מלאכים קדושים היו מביאים בידיהם. והוא

אל בלעם בן בעור. ולכתר כתיב, וילכו זקני מואב וזקני מדן. הנה ליה למימר ויבאו המלאכים, מאי טעמא דקא שני מלה ממאי דקאמר בקדמיתא.

אלא ההוא רשע דבלק חכים הוה בכל דרגין דלעילא אינון דקשרין קשרין למעבד בהו חרשין וקסמין, וכל אינון דרגין עילאין (מנייהו) מלייהו, דבהו פפין לדרגין תתאין.

אמר ליה, בכל זמנא דאנן חרשין וקסמין ונחשין אית לן דרגין ידיעאן ומלאכין ידיעאן דאשתמודען לגבי חרשין וקסמין. אבל מכאן והלאה אית לה לעינא באתר אחרא עלאה.

כתב ליה שמהן אחרנין באינון דרגין קדישין, והכי אורחיהו דקסמין וחרשין, ידעי אינון דרגין דההוא קסם שרייא עלייהו. ועבדין חרשייהו ואומאן לון בדרגין אחרנין עלאין מנייהו, ועבדין מה דעבדין.

שלח ליה הכי, עמא דא, לאו קשרא דילהון כשאר עמין דעלמא, אבל קשרא דילהון באתר אחרא עלאה מתקשרן לעילא מפל דרגין.

כתב ושלח ליה פיפוסא ופטרונא דתריסר נשיבין (נשיא) דסחרן גלגלי רתיכא דכורסייא קדישא. אמר ליה, אי תסתפל, בהני תסתפל. בגין דהני תריסר דמתקשרן בתריסר שבטין. ואי בהני תעביד חרשין, בדיוקנא דילהון לתתא דאינון תריסר שבטין ותריסר דגלין פרישין, ניכול להו ונגיח בהו קרבא ונעקר להו מעלמא.

והינו וישלח מלאכים ודאי. הדא הוא דכתיב, וקסמים בידם. פיפוסין דמלאכין

לא ידע שכל הדרגות העליונות הם בידי הקדוש ברוך הוא. מה חשב בלק? חשב שעם ישראל נמסרו למלאכים כשאר העמים של העולם, ועל פן כתב שמות של שנים עשר המלאכים הללו ושלח לו, והינו וישלח מלאכים. אמר לו: בא וראה, כל הדרגות שקושרות קשרים לשבר את העם הזה, הן מצד הצפון, ומצד הצפון עתידים לפל, ושלטון המכשפים שלנו הם מצד הצפון. עכשו נוכל להלחם בהם בקרב, שהרי שנים עשר הללו (שהם) קשורים בהם, ומצד הצפון מתחילים להמנות.

והוא"ל ומשמאל מתחיל, התקף שלהם נחלש ונשבר, משום שכל תקפם הוא לאותו הצד. מהו שאמר שכתוב (מלכים-א ז) עמד על שני עשר בקר שלשה פנים צפונה, מצפון מתחיל למנות? אמר, הנה התקף שלנו הוא מצפון, ואותן ארבעים חסר אחת, דרגות חזקות מברזל ונחשת, ושפתותיהן אין להן חשבון, ועל פן נוכל לערוף בהם קרב ולהתגרות בהם.

והקדוש ברוך הוא לא עשה כן, שלא השאיר אותם למלאכים ולא לצבאות השמים, אלא לקדוש-ברוך-הוא לבדו. וכל המלאכים הגדולים והשליטים חלק אותם על כל שאר העמים. וכשפאו ישראל, נטל אותם הוא לבדו, והנחיל אותם בתקף בגוף האילן, ולא עזב אותם ביד המלאכים, ולא ביד ממנים וגדולים של העולם, שכתוב (דברים לב) בהנחל עליון גוים. ואלו שנים עשר תחומים מתחמים בארבעת צדדי העולם, אחר

קדישין הוו אתיאין בידיהו. ואיהו לא ידע דכל דרגין עלאין בידי דקודשא בריך הוא אינון. מה חשיב בלק, חשיב דעמא דישראל אתמסרו למלאכין כשאר עמין דעלמא. ועל דא כתב שמיה דאלין מלאכין תריסר, ושלח ליה. והיינו וישלח מלאכים.

אמר ליה, תא חזי, כל דרגין דאינון מתקשרין קשרין לתברא עמא דא, מסטרא דצפון אינון. ומסטרא דצפון זמינין למנפל ושלטנו דחרשין דילן בסטרא דצפון אינון. השתא ניכול לאגחא בהון קרבא דהא תריסר אלין (דאינון) מתקשרין בהו, ומסטרא דצפון שריין לממני.

והוא"ל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון, אתחלש ואתבר. בגין דכל תוקפא דילהון לההוא סטר איהו. מהו דקאמר דכתיב (דברי הימים ב ד) עומד על שנים עשר בקר שלשה פנים צפונה, מצפון שארי לממני. אמר הא תוקפא דילן מצפון איהו ואינון ארבעים חסר חד, דרגין תקיפין מפרזלא ונחשא ותחותייהו לית לון חשבנא. ועל דא ניכול לאגחא קרבא ולאתגראא בהו.

וקודשא בריך הוא לא עביד הכי, דלא שביק לון למלאכים ולא לחילי שמיא. אלא לקודשא בריך הוא בלחודוי. וכל מלאכין רברבין ושלטונין, פלג על כל שאר עמין. וכד אתו ישראל, נטיל לון איהו בלחודוי ואחסין לון בתוקפא בגופא דאילנא ולא שבק לון בידי דמלאכין, ולא בידי דממנן ורברבין דעלמא. דכתיב (דברים ל"ב) בהנחל עליון גוים וגו'. ואלין תריסר תחומין מתחמן בארבע סטרי עלמא. לבתר דבדר ענפין וטרפין, נטל לישראל ואחסין לון בתוקפא דגופא דאילנא. דכתיב,

(דברים ל"ב)

פי חלק יי עמו

יַעֲקֹב עֲנֹתָם בְּלֵעִלִים, וְנִסְלַחְתָּם
יִשְׂרָאֵל וְהִנְחִיל אוֹתָם בְּתִקְוָה גּוֹף
הָאֵילָן, שְׁפָתוֹב (שם) כִּי חֶלֶק ה'
עֲמוֹ יַעֲקֹב חָבֵל נִחְלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּמְהָ יָפָה וְנָאָה
זֶה. אֲשֶׁרִי דִרְכָּנוּ, וְכִמְהָ דְּבָרִים
עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים הִרְוִחְנוּ אוֹתָם
וְרָאִיתִי. וְאוֹתוֹ יְהוּדִי הִיָּה שֵׁם
לְפָנֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, חֲכָמִים, כָּל
הַדְּבָרִים הֵלְלוּ כִּמְהָ טוֹבִים,
וְהַדְּבָרִים עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים הֵם. מַה
זֶה שְׁפָתוֹב אַחֲרָיו (שם) יִמְצָאֵהוּ
בְּאֶרֶץ מִדְּבָר וּבִתְהוֹ יִלֵּל יִשְׁמָן
וְגו'?

אָמַר לוֹ, אִם יִדְעַתְּ בּוֹ דְּבָר - אָמַר,
שְׁהִי הַדְּבָר הַזֶּה פְּרֹשֶׁהוּ
בְּאַבְרָהָם, שֶׁמָּצָא אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ שְׁעוּבָדִים
עֲבוּדָה זָרָה, וְאֵין מִכִּירִים אֶת
אֱמוּנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא
כָּלֶם הָיוּ טוֹעִים אַחֵר עֲבוּדָה זָרָה,
וְקָם אַבְרָהָם, וְהִפְרִיחַ בִּיְנֵיהֶם עֲנָף
אֶחָד שְׁלֵם לְפָנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם,
וּמָצָא אוֹתוֹ שֵׁם.

מַה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נִטַּל
אֶת אוֹתוֹ הָעֲנָף וְעָקַר אוֹתוֹ מִשָּׁם,
וְהִשְׁרָה אוֹתוֹ וְהִשְׁתַּדֵּל וְשִׁתַּל
אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ אַחֲרָת, שְׁפָתוֹב
(בראשית יב) לָךְ לָךְ מֵאֶרֶץ וְגוֹמֵר,
וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ עִם קְדוּשָׁה, וְזוֹ
הַמְּצִיאָה שֶׁמָּצָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּעוֹלָם, בְּאֶרֶץ שְׁלֵם
מֵאֱמִינִים בְּקְדוּשַׁת בְּרוּךְ הוּא וְלֹא
יִודָעִים מִי הוּא.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, יָפָה זֶה, וְנָאָה
דְּבָר זֶה, אֲבָל יֵשׁ לִשְׂאֵל אִם
אַבְרָהָם הִיָּה דִּיוֹקָן שְׁהֶצֶר?
וְעוֹד, שְׁהִי הַכָּתוּב לֹא מוֹכִיחַ
עַל אַבְרָהָם כָּלֶל, וְלֹא הִזְכִּיר אֶת
אַבְרָהָם כָּלֶל, וְלֹא אֶת יִצְחָק, אֲלֵא
אֶת יַעֲקֹב לְבָדוֹ, שְׁפָתוֹב (דברים לב)
כִּי חֶלֶק ה' עֲמוֹ יַעֲקֹב חָבֵל נִחְלָתוֹ,
וְאַחֵר כִּף כְּתוּב יִמְצָאֵהוּ וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁה כָּאֵן, שְׁהִי מְצָאֵנוּ שְׁאֲבָרָהֶם יֵצֵא מִתּוֹךְ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּמְהָ יֵאֵאוֹת וְשִׁפִּיר הָאֵי. זָכָא
אוֹרְחָא דִּילָן. וְכִמְהָ מִילִין עֲלֵאִין קְדִישִׁין
רְוֹחָנָא לֹון וְחִמְיָנָא. הֵהוּא יוֹדָאִי הָוָה תַּמָּן
לְקַמְיָהוּ. אָמַר לֹון, רַבָּנֹן, כָּל מִילִין אֲלִין,
כִּמְהָ טָבָאן. וּמִילִין עֲלֵאִין קְדִישִׁין נִינְהוּ. מָאִי
דְּכִתִּיב בִּתְרִיה, יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְּבָר וּבִתְהוֹ
יִלֵּל יִשְׁמָן וְגו'.

אָמְרוּ לִיה, אִי יִדְעַתְּ בֵּיה מְלָה, אִימָא. דְּהָא
אוּקְמוּה בְּאַבְרָהָם, דְּאִשְׁכַּח לִיה קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּאֶרֶץ דְּפִלְחֵי עֲבוּדָה זָרָה וְלֹא הָוּ
יִדְעִי בְּמַהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲלֵא
כּוּלְהוּ הָוּ טַעָאן בְּתַר עֲבוּדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם
וּפְרַח בִּינְיָהוּ עֲנָפָא חָדָא שְׁלִים, קָדָם מָאִרִי
דְּעֵלְמָא. וְאִשְׁכַּח לִיה תַּמָּן.

מַה עָבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִטַּל לִיה לְהֵהוּא
עֲנָפָא, וְאִעְקַר לִיה מִתַּמָּן וְאִשְׁרִי לִיה,
וְאִשְׁתַּדֵּל. וְשִׁתַּל לִיה בְּאֶרֶץ אַחֲרָא. דְּכִתִּיב
(בראשית י"ב) לָךְ לָךְ מֵאֶרֶץ וְגו'. וְעָבִיד מִנִּיה עֲמָא
קְדִישָׁא. וְדָא הִיא מְצִיאָה דְּאִשְׁכַּח קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּעֵלְמָא, בְּאֶרֶץ דְּלֹא מַהִימְנֵי בֵּיה
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא יִדְעִי מָאֵן אִיהוּ.

אָמַר הֵהוּא יוֹדָאִי שִׁפִּיר הוּא, וְיֵאוֹת מְלָה דָא.
אֲבָל אִית לְשִׂאֲלָא, אִי אַבְרָהָם הָוָה
דִּיוֹקָנָא דְּאִיִּצְטְרִיךְ. וְתוּ דְּהָא קָרָא, לֹא אוֹכַח
עַל אַבְרָהָם כָּלֶל וְלֹא אִדְּפֵר לְאַבְרָהָם כָּלֶל,
וְלֹא לִיִּצְחָק, אֲלֵא לִיַּעֲקֹב בְּלַחֲדוּי. דְּכִתִּיב כִּי
חֶלֶק ה' עֲמוֹ יַעֲקֹב וְגו', וּבִתְרִיה כְּתִיב, יִמְצָאֵהוּ
וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁיָא הָכָא.
דְּהָא אַבְרָהָם אִשְׁכַּח דְּנִפְק מִגּוֹ פִּלְחֵי

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁה כָּאֵן, שְׁהִי מְצָאֵנוּ שְׁאֲבָרָהֶם יֵצֵא מִתּוֹךְ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה

זָרָה, וְכֵאן - אִף עַל גַּב שִׁיעָקֵב
נִזְכָּר, הוּא מְדַבֵּר עַל אֲבֵרָהָם, וְאֵין
כָּלֵל קִשְׁיָה בְּדָבָר זֶה. אָבֵל אִם יִדְעַת
דְּבָר אוֹ חֲדוּשׁ - אָמַר. ע"כ
מִהַה־שִּׁמְטוֹת.

השלמה מההשמטות סימן

יא

פֶּתַח אוֹתוֹ יְהוּדִי וְאָמַר, (בראשית א)
וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּ וְגוֹמַר. מִי
הָאֶרֶץ? אוֹתָהּ הִנּוּדַעַת לְמַעְלָה
וּמִטָּה. הִיְתָה תְּהוֹ, מָה זֶה תְּהוֹ?
זֶה קוֹ יָרֵק שְׁמַקִּיף אֶת כָּל הָעוֹלָם,
וְנִקְרָא קוֹ תְּהוֹ, שְׁכָתוֹב (ישעיה לד)
וְנִטָּה עָלֶיהָ קוֹ תְּהוֹ וְאֲבָנִי בָהּ.
כְּמוֹ שְׁשִׁנִּינֹו, אֲבָנִים מְפֻלְמוֹת
שְׁמִשְׁקָעוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת, וּמִהֵן
יוֹצְאִים מִים.

עֲבָשׁוּ יֵשׁ לְדַעַת, תְּהוֹ, שֶׁהוּא קוֹ
יָרֵק, מָהוּ קוֹ יָרֵק? אֵלָּא מִצְאָנוּ
בְּסִפְר הַרֹפֵא מְקֻרְטִינָא, וְיִוֵּדֵן שֶׁל
קִסְרִי שְׁמוֹ, וְקוֹרְאִים אֶת שְׁמוֹ
הַרֹפֵא הַקְּרִטִּינָא, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
גָּדוֹל עַל כָּל הַרֹפְאִים וְנִכְבָּד
בְּחֻכְמָה. וְכַךְ אוֹמְרִים בְּלִשׁוֹן פְּרָסִי
לְאָדָם נִכְבָּד. וְהוּא הִיָּה אוֹמַר,
וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ, מָה זֶה תְּהוֹ?
הוּא קוֹ יָרֵק שְׁמַקִּיף כָּל הָעוֹלָם,
וְיָמִי הוּא? קִלְפַת הָאֲגוּזָה, וְזוֹהִי
הַקְּלִפָּה הַחִיצוֹנָה, שֶׁהִיא יִרְקָה.

לְפָנִים מִמֶּנּוּ - בָּהּ, וְהֵן אֲבָנִים
מְפֻלְמוֹת שֶׁמֵּהֵן יוֹצְאִים מִים. מִתְּהוֹ
נִמְשָׁף עוֹר וּבָשָׂר. מִן בָּהּ נִמְשָׁכוֹת
הָעֵצִים. לְפָנִים מִמֶּנּוּ - וְחִשָּׁף. זֶה
הַמְּשָׁכָה שֶׁנִּמְשָׁף מִמֶּנָּה הָעֵם שֶׁל
עֶשׂוֹ. וְאֵם תֹּאמַר מָה זֶה תְּהוֹ? הִרִי
הִיא בּוֹדֵאִי שֶׁהִרִי הַחִשָּׁף תְּלוֹי
מִמֶּנּוּ, אֵלָּא אוֹתָן אֲבָנִים מְפֻלְמוֹת
נִכְנָסוּ בְּאֻמְצָע, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁכוֹת
הָעֵצִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וְחִשָּׁף -
מְשִׁיכָה דָקָה, שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁף עֶשׂוֹ.
וְרוּחַ אֱלֹהִים - זֶה מַחַ הָאֲגוּזָה,
שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁף יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם, כְּמוֹ
הָאֲגוּזָה הַזֶּה, סוּד הַכְּתוּב (יחזקאל א)

עֲבוּדָה זָרָה. וְהֵכָא אִף עַל גַּב דִּיעָקֵב אֲדָפֵר,
הוּא עַל אֲבֵרָהָם. וְלִית פִּירוּקָא כָּלֵל בְּמִלָּה
דָּא. אָבֵל אִי יִדְעַת מִלָּה אוֹ חֲדוּשָׁא אִימָא:
(עַד כֵּאן מִהַה־שִּׁמְטוֹת).

השלמה מההשמטות (סימן יא)

פֶּתַח וְאָמַר הִיְתָה יוֹדָאִי (בראשית א) וְהָאֶרֶץ
הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּ וְגוֹ. מָאן אֶרֶץ, הִיְתָה
דְּאִשְׁתְּמוּדַע עֲלָאָה וְתַתָּאָה. הִיְתָה תְּהוֹ, מָאִי
תְּהוֹ. דָּא קוֹ יָרוֹק דְּאִקִּיף כָּל עֲלָמָא וְאִיקְרִי
קוֹ תְּהוֹ. דְּכָתִיב (ישעיה ל"א) וְנִטָּה עָלֶיהָ קוֹ תְּהוֹ
וְאֲבָנִי בָהּ. בָּהּ, כְּמָה דְּתַנִּינָן, אֲבָנִין
מְפֻלְמוֹת דְּמִשְׁתַּקְעָן גּוֹ תְּהוֹמִי וּמִנְהוֹן נִפְקִי
מִיָּין.

הַשְׁתָּא אֵית לְמַנְדַּע. תְּהוֹ דְּאִיהוּ קוֹ יָרוֹק,
מָאן הִיָּה קוֹ יָרוֹק, אֵלָּא אֲשַׁפְחֵן
בְּסִפְרָא דְּאִסְיָא דְּקֻרְטִינָאָה וְיִוֵּדָאן דְּקִסְרִי
שְׁמִיָּה, וְקִרְאָן שְׁמִיָּה אִסְיָא קְרִטִּינָאָה. בְּגִין
דְּהוּא רַב עַל כָּל אִסְיִין וְיִקְרִיא בְּחֻכְמָתָא.
וְהִכִּי אָמַר בְּלִשׁוֹן פְּרָסִי לְבָר נֵשׁ יִקְרִיא.
וְהוּא אָמַר, וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ, מָאִי תְּהוֹ,
אִיהִי קוֹ יָרוֹק דְּאִסְחָר עֲלָמָא. וּמָאן אִיהוּ
קְלִיפָא דְּאֲגוּזָא וְדָא אִיהוּ קְלִיפָה דְּלִבָּר
דְּאִיהוּ יָרוֹק.

לְגוֹ מִנִּיה בָּהּ, וְאִינוֹן אֲבָנִין מְפֻלְמוֹת דְּמִנְהוֹן
נִפְקִי מִיָּין. מִן תְּהוֹ אֲתַמְשָׁכָן עוֹר וּבָשָׂר.
מִן בָּהּ אֲתַמְשָׁכוּ גְרָמִי לְגוֹ מִנִּיה. וְחִשָּׁף, דָּא
מְשִׁיכּוֹ דְּאֲתַמְשָׁף מִנִּיה עֲמָא דְּעֶשׂוֹ. וְאִי תִּימָא
מָאן תְּהוֹ. הִרִי הוּא וְדָאִי, דְּהָא חִשָּׁף מִנִּיה
תְּלִיָּא. אֵלָּא אִינוֹן אֲבָנִין מְפֻלְמוֹת, עֲאֵלוּ
בְּאֻמְצָעִיתָא דְּמִנִּיה אֲתַמְשָׁכָן גְרָמִי כְּמָה
דְּאֲתַמַּר. וְחִשָּׁף מְשִׁיכּוֹ דְּקִיק, דְּמִנִּיה אֲתַמְשָׁף
עֶשׂוֹ.

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא מוֹחָא דְּאֲגוּזָא, דְּמִתְפָּן

והנה רוח סערה באה מן הצפון, כנגד התהו. לפנים ממנו - ענן גדול, כנגד הבהו. לפנים ממנו - ואש מתלקחת, כנגד החשף. לפנים ממנו - ונגה לו סביב, כנגד של ורוח אלהים.

ומתוכה פעין החשמל - לפנים מהפל, כנגדו מרחפת על פני המים, זו רוח האם העליונה שמרחפת על הכל. ויעקב השלם הוא, וזה מח האגוז, והקדוש ברוך הוא ימצאהו בארץ מדבר ודאי. אחר כך עשה הקדוש ברוך הוא את כל אותן הקלפות, שפלן יהיו משעבדות לו.

עד כאן היה כתוב באותו ספר של הרופא הקרטינאי. אחר כך היה רשום בכתוב הזה: כל שמירה שצריך רופא חכם לעשות לחולה ששוכב בבית חליו אסירי המלך, לעבד לרבוץ העולם, שפשהולך רופא חכם אליו, ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן, מחלות ששורות עליו, מוצא אותו באסירי המלך.

אם תאמר, הואיל והקדוש ברוך הוא יצוה לתפס אותו, שלא ישפדל שום אדם אחריו - לא כך! שהרי דוד אמר אשרי משפיל אל דל וגומר. דל הוא ששוכב בבית חליו, ואם הרופא חכם, הקדוש ברוך הוא יתן ברכות לאותו שמשפדל בו, ואותו רופא ימצאהו בארץ מדבר, שוכב בבית חליו.

ובתהו ילל ישמן, שאותם חלאים דוחקים אותו. מה צריך לו לעשות? יסבבנהו, יסובב סבות ויביא עלות כדי שימנע ממנו אותם דברים שמזיקים לו, יקייז לו ויוציא ממנו דם רע.

אתמשך יעקב שלימא, כגוונא דאגוזא דא. רזא דכתיב (יחזקאל א) והנה רוח סערה באה מן הצפון, לקבליה דתהו. לגו מניה, ענן גדול, לקבליה דבהו. לגו מניה, ואש מתלקחת, לקבליה דחשף. לגו מניה, ונגה לו סביב, לקבליה דרוח אלהים.

ומתוכה פעין החשמל, לגו מפלא. לקבליה מרחפת על פני המים. דא רוחא דאימא עלאה, דקא מרחפת על פלא. ויעקב שלימא איהו, ודא מוחא דאגוזא וקודשא בריך הוא ימצאהו בארץ מדבר, ודאי. לבתר עבד קדשא בריך הוא דכל אינון קליפין יהון פולהון משתעבדן ליה.

עד הכא הוה כתיב בההוא ספרא (דאסיא) דקרטינאה אסיא. לבתר הוה רשים בהאי קרא, כל נטורא דאיצטריך אסיא, חפים למעבד למרע דשכיב בבי מרעיה אסירי דמלפא, למפלח למארי עלמא. דכד אזיל אסיא חפים לגביה, ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון. מרעין דשריין עליה אשפח ליה באסירי דמלפא.

אי תימא הואיל וקודשא בריך הוא יפקוד לתפשא ליה דלא ישתדל בר נש אבתריה, לאו הכי. דהא דוד אמר (תהלים מ"א) אשרי משפיל אל דל וגו' ודל הוא דשכיב בבי מרעיה. ואי אסיא חפים הוא, קדשא בריך הוא ירב ליה ברכאן לההוא דישתדל ביה. וההוא אסיא ימצאהו בארץ מדבר, בבי מרעיה שכיב.

ובתהו ילל ישימון, דאינון מרעין דחקין ליה. מאי איצטריך ליה למעבד יסובבנהו, יסובב סיבוב וייתי עליות בגין דימנע מניה אינון מלין דנזקין ליה, יקייז ליה, ויפוק מניה דמא בישא.

יבוננהו, יסתפל ויבין אותו החלי ממה היה, ויסתפל כדי שלא יתרכה עליו וינמיך אותו. אחר כך יצרנהו כאישון עינו, כדי שיהיה שמור כראוי באותם משקים ובאותן רפואות שצריך לו ולא יטעה מהם, שאלמלא יטעה אפלו בדבר אחד, הקדוש ברוך הוא מחשיב על הרופא כאלו שפך דם והרגו.

כי הקדוש ברוך הוא רוצה שאף על גב שאותו אדם הוא בבית אסירי המלך, שישתדל עליו בן אדם ויסיע לו להוציאו מבית האסורים.

והנה אומר כך: הקדוש ברוך הוא דן דיני בני העולם למעלה הן למות, הן לשרש, הן לעקר, הן לתת ענש נכסים. מי שראוי לענש נכסים נופל בבית חליו, ולא יתרפא עד שעושה כל מה שנגזר עליו. כיון שנענש במקומו ונתן כל מה שנגזר עליו, מתרפא ויוצא מבית האסורים, ועל זה צריך להשתדל עליו שיתן ענש ויצא.

מי שראוי לשרש, יתפסו אותו ויתנו אותו בבית האסורים עד שישתרש מהכל, ולפעמים שישתרש מאיברים או מאחד מהם, ואחר כך יוציאוהו מבית האסורים.

מי שראוי למות כך זה, שאלו יתן כל כפר וכל ממון שבעולם לא ינצל, ועל זה צריך רופא חכם להשתדל עליו. אם יכול לתת לו רפואה מן הגוף - יפה, ואם לא - יתן לו רפואה לנשמתו וישתדל על רפואת הנשמה, וזהו רופא שהקדוש ברוך הוא ששתדל עליו בעולם הזה ובעולם הבא.

אמר רבי אלעזר, עד עכשו לא

יבוננהו, יסתפל ויבין, ההוא מרעא ממה הוי. ויסתפל בגין דלא יתרבי עלוי וימאך ליה. לבתר יצרנהו כאישון עינו, בגין דיהא נטיר פדקא יאות באינון משקין, באינון אסוותא דאצטריכו ליה. ולא יטעי מנייהו, דאלמלי יטעי אפילו במלה חדא, קדשא בריך הוא חשיב על אסיא כאילו שפיך דמא וקטליה.

בגין דקודשא בריך הוא בעי דאף על גב דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלכא, דישתדל בר נש עליה ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי.

והנה אמר הכי, קדשא בריך הוא דן דיני בני עלמא לעילא, הן למות, הן לשרושי, הן לעקור, הן לענוש נכסין. מאן דאתחזי לענוש נכסין, נפיל בבי מרעיה ולא יתסי, עד דעבר כל מה דאתגזר עליה. כיון דאתענש במקוניה, ויהיב ליה כל מה דאתגזר עליה, איתסי ונפק מבי אסירי. ועל דא איצטריך לאשתדלא עליה, דיתן עונשא ויפוק.

מאן דאתחזי לשרושי, יתפסון ליה, ויהבי ליה בבי אסירי. עד דישתרש מפלא, ולזמנין דישתרש משייפוי, או מחד מנייהו, ולבתר יפקון ליה מבי אסירי.

מאן דאתחזי למות, הכי הוא, דאילו יתן כל כופרא וכל ממונא דעלמא לא ישתזיב. ועל דא איצטריך לאסייא חכים לאשתדלא עליה, אי יכיל למהיב ליה אסוותא מן גופא, יאות. ואי לאו, יתן ליה אסוותא לנשמתיה וישתדל על אסוותא דנשמתא. ודא הוא אסיא דקודשא בריך הוא וישתדל עליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

אמר רבי אלעזר, עד השתא לא שמענא מאסייא דא ומספרא דא, בר

שמצעתי מהרופא הזה ומהספר הזה, חוץ מפעם אחת שאמר לי סוחר אחד ששמע מאביו, שרופא אחד היה בימינו, שפשהה מסתפל באדם כשהוא בבית חליו, היה אומר: זה יחיה, וזה ימות. והיו אומרים עליו (שהוא היה צדיק) ירא חטא, וכל מי שלא יכול היה להשיג (לקנות) מה שצריך, הוא היה קונה לו ונותן משלו, והיו אומרים שאין חכם בעולם כמותו, ובתפלתו היה עושה יותר ממה שהיה עושה בידי, וכדומה לנו, זה היה אותו רופא. אמר אותו סוחר, ודאי ספרו בידי הוא, שירשתיו מסבי, וכל דברי אותו הספר התקדשו כלם על סודות התורה, וסודות נסתרים מצאתי בו.

ודברי רפואה שהוא אמר שלא ראוי לעשותם, פרט למי שהוא ירא חטא, והם ממה שהיה עושה בלעם, שהיה לוחש לחשים על חולה, והיה אומר בפיו ומיד מתרפא, וכלם מבררים באותו הספר.

ואמר זה אסור וזה מתיר למי שירא חטא, משום שחטאים רבים אמר שרפואתם תלויה בלחש הפה, והם מצד הנחש, ומתם מצד הקסם. וכל אותם שאסור לומר בפה ואסור לעשות במעשה היה אומר. עד שמצאתי במחלות ידועות שצריך לומר כן ולנדות בנדי ושמקא על אותו חלי, וזו תמיהה גדולה לנו. שמחו רבי אלעזר ושמוח החברים.

אמר רבי אלעזר, אם היה לנו ספר זה, נראה מהו. אמר, אני אסור במסירה על מנת להראות למנורה הקדושה. ושנינו, אמר רבי אלעזר, אותו ספר היה בידי שנים עשר חדשים, ומצאתי

מזמנא חדא. דאמר לי טייעא חדא דשמע לאבוי, דאסיא חד הוה ביומוי. דכד הוה מסתפל בבר נש פד איהו בבי מרעיה, הוה אמר, דא חי ודא מית. והוה אמרין עליה, (והוא הוה ופאה), דחיל חטאה. וכל מאן דלא יכיל למדבק (אצ"ל למדב) מה דאיצטריך, איהו הוה קני ליה ויהיב מדיליה. והוה אמרין, דלית חפים בעלמא כגיניה. ובצללותיה הוה עביד יתיר ממה דהוה עביד בידוי, וכדומה לן, דא הוה ההוא אסיא. אמר ההוא טייעא, ודאי ספרא דיליה בידי איהו, דקא יריתנא מאבי אבא. וכל מלוי דההוא ספרא, בלהו אתייסדן על רזין דאורייתא ורזין סתימין אשפחנא ביה.

ומילין דאסוותא דאיהו אמר דלא יאות למפעל לון, בר מאן דאיהו דחיל חטאה. ואינון ממה דהוה עביד בלעם דהוה לחיש על מרע, והוא אמר בפומיה, ואתסי מיד. וכלהו בריר לון בההוא ספרא.

ואמר, דא אסור ודא מותר למאן דדחיל חטאה, בגין דמרעין סגיין אמר, דתלייא אסוותא דילהון בלחישו דפומא, ואינון מסטרא דנחש, ומנהון מסטרא דקסם. וכל אינון דאסור לומר בפומא ואסור למעבד בעובדא, הוה אמר. עד דאשפחנא על מרעין ידיעאן דאיצטריך לומר כן, ולנדויי בנדי ובשמתא על ההוא מרע, ואיהו תוהא סגי לגבן. חדי רבי אלעזר וחדו חברייה.

אמר רבי אלעזר אי האי ספרא הוה לגבן, נחמי מאי איהו. אמר, אנא אמסר במסירה על מנת לאחזאה (לאחזאה) לבוצינא קדישא. ותנינן, אמר רבי אלעזר, ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי, ואשפחנא ביה נהורין

אורות עליונים. כשהגעתי לאותם סודות שהיו מבלעם, תמהתי.

יום אחד לחשתי במקום אחד, והיו האותיות עולות ויורדות, עד שראיתי בחלום ואמר לי, מה לך להפגש בתחום שאינו שלך? התעוררתי, והיה רע לפני על סודות נסתרים שהיו שם. שלחתי לאותו יהודי ונתתי לו הספר, ובסודות של בלעם מצאתי מאותם שמות המלאכים ששלח לו בלק ולא היו מסתדרים על תקונייהם.

אבל כמה מיני רפואה מצאתי בו שמתקנים על תקוני התורה וסודות נסתרים שלה, וראיתי בחסידות ותפלות לקדוש-ברוך-הוא.

ואם תאמר שהיה עושה רפואה בפסוקי התורה - חס ושלום! אלא היה אומר סודות התורה, ועל אותו סוד מוציא סודות רפואה שלא ראיתי כאלה לעולמים. אמרתי, ברוך הרחמן שהחכים בני אדם בחכמה עליונה. ומאותם דברים של בלעם לקחתי, וראיתי בהם שלא היה בעולם חכם בכשפים כמוהו. אמרתי, ברוך הרחמן שבטל מהעולם כשפים, כדי שלא יטעו בני אדם מאחר יראת ה': ע"כ מההשמטות.

אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע מי הרגו, ואיך נהרג? אמר רבי יצחק, פנחס וסיעתו הרגוהו, שכתוב (במדבר לא) הרגו על חלליהם. ושגינו, בעיר מדין היה עושה בחכמת כשפיו שטטים באויר הוא ומלכי מדין. ואלמלא ציץ הקדשה ותפלת פנחס שהפילום על ההרוגים. זהו שכתוב על חלליהם, וכתוב (יהושע יג) ואת בלעם בן בעור הקוסם

עלאין. פד מטינא לאינון רזין דהווי מבלעם תוהנא.

יומא חד לחישנא באתר חד, והווי אתוון סלקן ונחתן. עד דחמינן בחלמא ואמר לי, מה לך למיעל בתחומא דלאו דילך. אתערנא ואבאיש קמאי על רזין סתימין דהווי תמן, שדרנא להווא יודאי ויהיבנא ליה ספרא. וברזין דבלעם אשפחנא מאינון שמהן דמלאכים דשדר ליה בלק, ולא הווי מתסדרן על תיקונייהו.

אבל כמה זיני אסוותא אשפחנא ביה דקא מתתקני על תקוני אורייתא ורזין סתימין דיליה. וחמינא דאינון בחסידותא וצלותין לקודשא בריך הוא.

ואי תימא דהווי עביד אסוותא בפסוקי דאורייתא, חס ושלום. אלא הוה אמר רזין דאורייתא, ועל ההוא רזא אפיק רזין דאסוותא, דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין. אמינא, בריך רחמנא דאחפים לבני נשא בחכמתא דלעילא. ומאינון מלין דבלעם נסיבנא. וחמינא בהו, דלא הוה בעלמא חפים בחרשין פגיניה. אמינא, בריך רחמנא דבטיל מעלמא חרשין דלא יטעון בני נשא מבתר דחלתא דקודשא בריך הוא. ע"כ: (עד כאן מההשמטות).

אמר רבי אלעזר, בלעם חייבא מאן קטיל ליה, והיך אקטיל. אמר רבי יצחק, פנחס וסיעתיה קטלוהו. דכתיב, (במדבר לא) הרגו על חלליהם. ותנינן, בקרתא דמדין הוה עביד בחכמתא דחרשוי, דטאסין באוירא הוא ומלכי מדין. ואלמלא ציץ דקדושא, וצלותא דפנחס, דאפילו להון על קטילייתא, הדא הוא דכתיב על חלליהם. וכתיב (יהושע יג) ואת בלעם

הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶרֶב. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֶעָזָר, כָּל זֶה יִדְעָתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֱלֶעָזָר, כָּל דְּבָרֵי בִלְעָם הָרָשָׁע תִּקְיָפִים הֵם, וְהָרִי פִּרְשָׁהּ הַחֲבֵרִים, שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. וְאָמְרוּ, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם, אֲבָל בְּאֻמּוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמִיָּהוּ? בִלְעָם, וְהָרִי בְּאֶרְנוּ הַדֶּבֶר, מֹשֶׁה אֵין כְּמוֹתוֹ בְּכַתְרִים הָעֲלִיּוֹנִים, בִלְעָם אֵין כְּמוֹתוֹ בְּכַתְרִים הַתַּחְתּוֹנִים. זֶה בְּצַד הַקִּדְשָׁה, וְזֶה בְּצַד שְׁמָאל. וְאִם כָּל זֶה הִיָּה בִידּוֹ וְכָל כֹּף תִּקְיָף בְּחֻמָּה, אָדָם שִׁישְׁבַח אֶת עֲצָמוֹ בְּכַח תִּקְיָף, שֶׁכְּתוּב (במדבר כג) וְאֶנֶּכִי אֶקְרָה כֹה - אֶעֱקֹר אֶת כֹּה מִזֶּה, אֵיךְ יִכְלוּ לְהִרְגוֹ?

אָמַר בְּסֵפֶר חֻמַּת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כֹּף אָמַר: שְׁלֹשָׁה סִימָנִים הֵם; סִימֵן לַעֲבֹרָה - יִרְקוֹן. סִימֵן לְשִׁטוֹת - דְּבָרִים. סִימֵן שְׁלֹא יוֹדַע כָּלוּם - שְׁבָחִים. וְזֶה הַכְרִיעַ לְשָׂאֵר, שׁוֹטָה בְּכָל עֲבֻרוֹת, הַכֹּל יֵשׁ בּוֹ.

וְהָרִי כְּתוּב (משלי כז) יִהְיֶה לָּךְ זֶר וְלֹא פִיךָ, וְאִם לֹא זֶר - פִּיךָ! - לֹא כֹף. אֲלֹא אִם אֵין מִי שְׁמִפִּיר אוֹתָךְ, פֶּתַח פִּיךָ לְדַבֵּר בַּתּוֹרָה וְלַהוֹדִיעַ דְּבָרֵי אֱמֶת בַּתּוֹרָה, וְאִזּוּ פֶתַח חוֹן פִּיךָ בַּתּוֹרָה יִשְׁבַּחוּ דְּבָרֶיךָ וְיִדְעוּ מִי אַתָּה, שְׂאִין דְּבַר בְּעוֹלָם שְׁמוּדִיעַ עַל הָאִישׁ אֲלֹא בְּזִמְן שְׁפוּתָח פִּיו. פִּיו מוֹדִיעַ לְבָנֵי אָדָם מִי הוּא.

אוֹתוֹ בִלְעָם הָרָשָׁע, תִּשְׁבַּחוֹת מִשְׁבַּח עֲצָמוֹ בְּכָל. וְעַם כָּל זֶה גִּנְבַת דַּעַת הִיָּה גוֹנֵב, וְהַתְּעִלָּה בְּדְבָרָיו. בְּדְבָרִים קִטְנִים הִיָּה עוֹשֶׂה גְדוּלִים. מִה שְׂאֵמֶר עַל אוֹתָן מַעֲלוֹת, דְּבָרֵי טְמְאָה הִיָּה אוֹמֵר, וְאֱמֶת אָמַר. אֲבָל אוֹתוֹ

בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֶם הָרְגוּ בְּחֶרֶב. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֱלֶעָזָר, כָּל דָּא יִדְעָנָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֱלֶעָזָר, כָּל מַלּוּי דְּבִלְעָם חֲיִיבָא, תִּקְיָפִין אֵינוֹן, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרִיָּיא, דְּכֻתִּיב (דְּבָרִים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, וְאָמְרוּ, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם אֲבָל בְּאֻמּוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמִנּוּ. בִלְעָם, וְהָא אוּקְמִנָא מִלָּה, מֹשֶׁה לִית דְּכוּוּתִיָּה, בְּכַתְרִין עֲלֵאִין. בִלְעָם לִית דְּכוּוּתִיָּה, בְּכַתְרִין תַּתְּאִין. דָּא בְּסִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה, וְדָא בְּסִטְרָא דְּשְׁמָאלָא. וְאִי כָל דָּא הָוָה בִּידֵיהּ, וְכָל כֹּף תִּקְיָף בְּחֻמָּתָא, גָּבֵר דִּישְׁבַּח גְּרָמִיָּה בְּחִילָא תִּקְיָף, דְּכֻתִּיב וְאֶנֶּכִי אֶקְרָה כֹה, אֶעֱקֹר לְכֹה מִהָאִי. הִיאָךְ יִכְיִלוּ לְקַטֵּלָא לִיָּה.

אָמַר בְּסֵפֶר דְּחֻמַּתָּא דְּשְׁלֹמֹה מַלְפָּא הָכִי אָמַר, תֵּלֶת סִימָנִין אֵינוֹן. סִימֵן לַעֲבֹרָה, יִרְקוֹן. סִימֵן לְשִׁטוֹת, מַלִּין. סִימֵן דְּלֹא יִדַּע כָּלוּם, שְׁבוּחִי. וְדָא אֶכְרַע לְשָׂאֵר, שׁוֹטָה בְּכָל עֲבֻרוֹת, כָּלָא אֵית בִּיָּה.

וְהָא כְּתִיב (משלי כז) יִהְיֶה לָּךְ זֶר וְלֹא פִיךָ, וְאִם לֹא זֶר. פִּיךָ. לָאוּ הָכִי. אֲלֹא אִי לֹא הוּי מֵאֵן דְּאִשְׁתְּמוּדַע לָךְ, אַפְתַּח פּוּמָךְ לְמַלְלָא בְּאוּרִיָּיתָא, וְלֹאֻדַּעַא מְלִי קִשׁוּט בְּאוּרִיָּיתָא. וְכִדִּין פְּתִיחוּ דְּפּוּמָךְ בְּאוּרִיָּיתָא, יִשְׁבַּחוּן מִילָךְ, וְיִנְדַּעוּן מֵאֵן אַנְתָּ, דְּלִית מִלָּה בְּעֵלְמָא דִּישְׁתְּמוּדַעוֹן לִיָּה לְבַר נֶשׁ, אֲלֹא בְּזִמְנָא דְּאַפְתַּח פּוּמִיָּה. פּוּמִיָּה הוֹדַע לְבָנֵי נֶשׂא מֵאֵן הוּא.

הָהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם, שְׁבוּחִי מִשְׁבַּח גְּרָמִיָּה בְּכָלָא. וְעַם כָּל דָּא, גְּנִיבּוּ דְּדַעְתָּא קָא גְּנִיב, וְאַסְתֵּלֶק בְּמַלּוּי. בְּמַלִּין זַעֲרִין, הָוָה עֲבִיד רַבְרַבִּין. מִה דְּאָמַר עַל אֵינוֹן דְּרַגִּין מַלִּין מְסַבִּין הָוָה אָמַר, וְקִשׁוּט אָמַר. אֲבָל הָהוּא

רָשָׁע הָוָה אָמַר וּמִשְׁבַּח

רשע היה אומר ומשבח עצמו בדרך נסתר, והתעלה בדבריו. שכל מי שהיה שומע, חשב שהתעלה על כל נביאי העולם, שכתוב (במדבר טו) שמע אמרי אל וידע דעת עליון. מי האיש בעולם שהיה שומע מפיו דברים אלו שלא חשב שאין בעולם נביא נאמן כמותו !?

ואמת היה, וכך היה. נאם שמע אמרי אל, כך היה. וידע דעת עליון, כך היה. ואותו רשע היה אומר על מעלות שנדבק בהם, שמע אמרי אל. דבר שהוא במעלה עליונה.

וכך אמר, שמע אמרי אל. לא כתוב האל, שהרי (תהלים יח) האל תמים דרכו. אבל סתם אל, אל אחר הוא. (שמות לד) כי לא תשתחוה לאל אחר. שמע אמרי אל - דבר קטן הוא, ודומה למי שלא יודע שהוא גדול ועליון. שמע אמרי אל - אותו שנקרא אל אחר, שכתוב כי לא תשתחוה לאל אחר.

וידע דעת עליון, על כל דרגות השמאה, אותם שמנהגים אנני הים וסערה. ארבעים חסר אחד הם. ואותו רב חובל שכלם מנהגים על ידי, הוא עליון על כלם. בזה היה נדבק אותו רשע, ואמר שהיה יודע דעת עליון, דרגה שהוא עליון על כל מנהגי הספינה. מי שומע זה שלא יבהל בדעתו ויאמר שאין פמיהו בעולם? אלא אותו רשע משבח את עצמו בדרך נסתר ואמר דברי אמת. וגנב דעת בני העולם.

אשר מחזה שדי יחזה. מי ששומע את זה חשב שהיה רואה מה שלא ראה אחר בעולם. מחזה שדי - זה ענף אחד מאותם ענפים שהיו יוצאים משדי, ולמה?

גרמיה בארץ סתים, ואסתלק במלוי, דכל מאן דהוה שמע, חשיב דאסתלק על כל נביאי עלמא, דכתיב שומע אמרי אל וידע ^(דף קצ"ד) דעת עליון. מאן גבר בעלמא, דהוה שמע מפומיה מלין אלין, דלא חשיב דלית בעלמא נביאה מהימנא כגיניה.

וקשומי הוה, והכי הוה. נאם שומע אמרי אל, הכי הוה. וידע דעת עליון הכי הוה. והוה רשע הוה אמר על דרגין דאסתלק בהו, שומע אמרי אל, מלה דאיהו בסליקו עלאה. והכי אמר, שומע אמרי אל, האל לא כתיב, דהא (תהלים יח) האל תמים דרכו. אבל סתם אל, אל אחר איהו. (שמות לד) כי לא תשתחוה לאל אחר שומע אמרי אל, מלה זעירא איהי. ודמי למאן דלא ידע, דאיהו רב ועלאה. שומע אמרי אל, ההוה דאקרי אל אחר, דכתיב כי לא תשתחוה לאל אחר.

וידע דעת עליון, על כל דרגין דמסאבו, אינון דמנהגי ארפא דימא וסערא. ארבעין חסר חד אינון. והוה רב חובל, דכלהו מתנהגי על ידי, איהו עליון על פלהו. בדא הוה מתדבק ההוה רשע, ואמר דהוה ידע דעת עליון, דרגא דאיהו עליון על פלהו מנהגי ארפא. מאן שמע הכי דלא אתבהיל בדעתיה, ויימא דלא הוה כגיניה בעלמא. אלא ההוה רשע משבח גרמיה בארץ סתים ואמר מלי קשוט, וגניב דעתא דבני עלמא.

אשר מחזה שדי יחזה, מאן דשמע דא, חשיב דהוה חמי מה דלא חמי אחרא בעלמא. מחזה שדי, דא ענפא חדא, מאינון ענפין דהוו נפקין משדי. ולמה. דבחכמתא דא, אחזי תלת, לקבל ש' דשדי, לקבל תלת ענפין

שבחמא זו נראים שלשה כנגד ש' של שדי, כנגד שלשה

דביה, ואחזי תרין נביאין, בדי ערבבות, דתמכין ביה. לקבל שבועין תרין ענפין דעינא בישא, לסתמא לון. פד אתא בלק, אמר אנא איכול לון. עמלק בהדי חכמתא דא אתא לגבייהו, ויכיל לון.

ושדר לבלעם, ואמר ליה, אנא תרי אתון דעמלק אית בי, דאינון ל"ק, דאינון סיומא דעמלק. אנא לי ל"ק, ועמלק ל"ק, לי סיומא, ובך שירותא ב"ל. אמר ליה רבי שמעון, הכי אימא שירותא דבלק ב"ל, ושירותא דבלעם ב"ל, שירותא דבלק הוה ביה בבלעם. וסיומא דעמלק, הוה ביה בבלק, וסיומא דבלעם, הוה שירותא דעמלק.

ואי תימא דלא גיכול להון, בגין דחרשיא דרבהון משה, דהוה פשיט ידיה, האי ידא אית באלין רברבין, דיכלי בחרשין לאתתקפא יתיר. והיינו דכתיב וקסמים בידם, בידיהם לא כתיב, אלא בידם, ידא לקבל ידא, הכי שדר ליה בלק לבלעם.

ולרבי מחזה שדי כדאמרן, ולהכי אתענשו, ואתענשו לעילא, ואקרון מחזה, כמה דאתאמר (מלכים א ז) ומול מחזה אל מחזה. ענפא דנפק מתמן. ומאן ההוא מחזה עזא ועזאל, דאינון נופל וגלוי עינים, ואיהו מחזה שדי, דהוה חמא נופל וגלוי עינים.

אן הוה בלעם בההיא שעטא. אי תימא במדין, הא כתיב ועתה הנני הולך לעמי. אי אזל ליה, מאן יהביה במדין. אלא ההוא רשע, פיון דחמא דנפלו מישראל ארבע ועשרין אלה על עיטוי, אתעכב תמן והוה בעי מנייהו אגרוי. ובעוד דאתעכב תמן, אתא פנחס ורברבני חילא לתמן.

בדי ערבבות, שתומכים בו, כנגד שבועים ושנים ענפי עין הרע לסתם אותם. כשבא בלק, אמר, אני אוכל להם. עמלק בחד עם חכמה זו בא אליהם ויכל להם. ושלח לבלעם ואמר לו, אני יש בי שתי אותיות של עמלק, שהם ל"ק, שהם סיום עמלק. לי יש ל"ק, ועמלק ל"ק. לי הסיום, ובך הראשית - ב"ל. אמר לו רבי שמעון, כך אמר, ראשית בלק ב"ל, וראשית בלעם ב"ל. ראשית בלק היתה בו בבלעם, וסיום עמלק היה בבלק, וסיום בלעם היה ראשית עמלק.

ואם תאמר שלא נוכל להם משום שפשע משה רבם שהיה פושט ידיו, הרי יד זו יש באותם גדולים שיכולים כפשעים להתחזק יותר. והינו שכתוב וקסמים בידם. בידיהם לא כתוב, אלא בידם. יד מול יד. כך שלח לו בלק לבלעם. ור'בן מחזה שדי, כמו שאמרנו. ולכן נענשו, ונענשו למעלה, ונקראים מחזה, כמו שנאמר (מלכים א ז) ומול מחזה אל מחזה. ענף שיצא משם. ומיהו אותו מחזה? עזא ועזאל, שהם נפל וגלוי עינים, והוא מחזה שדי, שהיה רואה נופל וגלוי עינים. איפה היה בלעם באותה שעה? אם תאמר במדין, הרי כתוב ועתה הנני הולך לעמי. אם הולך לו, מי נתן אותו במדין? אלא אותו רשע, פיון שראה שנפלו מישראל כ"ד אלה על עצותיו, התעכב שם, והיה רוצה מהם שכרו. ובעוד שהתעכב שם, בא פנחס וגדולי החיל לשם.

ביון שראה את פנחס, פרח באויר, ושני בניו עמו, ינוס ויומברוס. ואם תאמר, הרי מתו

ביון דחמא לפנחס, פרח באוירא, ותריין בנוהי עמיה, ינוס ויומברוס.

במעשה העגל, שהרי הם עשו אותו? אלא כף היה בודאי, וזהו שכתוב (שמות לב) ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש. וכי לא היו יודעים חשבון קטן זה? והרי כמה חשבונות רמים עליונים וגדולים ידע הכתוב למנות, וכאן כשלשת אלפי איש? אלא אלו בני בלעם, יונו"ס ויומברו"ס, שהיו שקולים כשלשת אלפי איש.

אמא אותו רשע, כל כשפי העולם היה יודע, ולקח גם כף כשפי בניו שהיו רגילים בהם, ובקם טס ועלה. פנחס ראה אותו, שהיה אדם אחד טס באויר והיה מתעלה באויר מהעין, הרים קול לבני חיל ואמר: יש מי שיודע לפרח אחרי אותו רשע, שהרי בלעם הוא? ראו אותו שהיה טס. צליה בן שבט דן קם, ולקח שלטון ששולט על כשפים ופרח אחריו. כיון שראה אותו אותו רשע, עשה דרך אחר באויר, ובקע חמשה אוירים באותו דרך, והתעלה והתפסה מהעין, ואז הסתפן צליה באותה שעה והיה בצער, שלא ידע מה יעשה. הרים אליו פנחס קול ואמר: צל התנינים שרובצים על כל הנחשים, הפך בשערוותיך. מיד ידע וגלה אותו מקום, ונכנס אליו. מיד התגלה, וירדו שניהם לפני פנחס.

בא וראה, אותו רשע כתוב בו וילך שפי, זהו עליון שדרגותיו נחש זכר. צליה לקח שנים, זכר ונקבה, ובו שלט עליו, משום שהשלטון ששולט עליהם לקח והתכופפו לפניו. וזה היה (בראשית מט) שפיפן עלי ארח. על אותו ארח שעשה אותו רשע, שכתוב

דן נחש עלי דרך, דא

ואי תימא, הא מיתו בעובדא דעגל, דהא אינון עבדו. אלא הכי הוה ודאי, ודא הוא דכתיב, (שמות לב) ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש. וכי לא הוו ידעי חשבונא זעירא דא, והרי כמה חושבנן אחרנין, רמאין עלאין ורברבנין, ידע קרא לממני, והכא כשלשת אלפי איש. אלא אינון בני דבלעם, יונו"ס ויומברו"ס, דהוו שקלי כשלשת אלפי איש. אמא ההוא רשע, פל חרשין דעלמא הוה ידע, ונטל אוף הכי חרשין דבנוי, דהוו רגילין בהו, ובהו טאס ואסתלק. פנחס חמא ליה, דהוה בר נש חד טס באוירא, והוה מסתלק באוירא מעינא, רמא קלא לבני חילא, אמר אית מאן דיידע למפרח אבתריה דההוא רשע, דהא בלעם איהו, חמו ליה דהוה טאס. צליה פריה דשבטא דדן, קם ונטל שלטנו דשליט על חרשין, ופרח בתריה. כיון דחמא ליה ההוא רשע, עבד ארחא אוחרא באוירא, ובקע חמש אוירין בההוא ארח, (דף קצ"ד ע"ב) ואסתלק ואתכפי מעינא, כדין אסתפן צליה בההיא שעתא, והוה בצערא דלא הוה ידע מה יעביד. רמא ליה קלא פנחס ואמר, טולא דתנייניא דרבעין על פל חויין, הפוך במזיין. מיד ידע וגלי ההוא ארחא, ועאל לגביה. מיד אתגלי, ונחתו תרוייהו קמיה דפנחס.

תא חזי, ההוא רשע כתיב ביה וילך שפי, דא הוא עליון דדרגין דיליה, חויה דכורא. צליה נטל תרין, דכר ונוקבא. ובההוא שליט עליה, בגין דשלטנו דשליט עליהו נטל, ואתפפיין קמיה. ודא הוה שפיפון עלי ארח. על ההוא ארח, דעבד ההוא רשע, דכתיב (בראשית מט) יהי

שְׁמִשׁוֹן. שְׁפִיפּוֹן עָלֶי אֶרֶח, יְהִי דְרָגָא שׁ עָלֵי דְהַצְלָהָהּ

שְׁמִשׁוֹן. שְׁפִיפּוֹן עָלֵי אֶרֶח - זֶה צְלִיָּה.

הַנֶּשֶׁךְ עֲקָבֵי סוּס - זֶה עִירָה, שְׁהִיָּה עִם דָּוִד, שְׁהִיָּה בֵּא מִדֵּן, וּבְגִלְלוֹ תְלוּיָה גְבוּרְתּוֹ בְּדוֹד, שְׁפִתּוֹב (שְׁמוּאֵל ב ח) וַיַּעֲקֹר דָּוִד אֶת כָּל הָרֶכֶב. וַיִּפֹּל רֶכֶב אַחֹר - זֶה שְׂרָיָה, שְׁעֵתִיד לְבֹא יַחַד עִם מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, וְהוּא מְשַׁבֵּט דָּן, וְעֵתִיד הוּא לַעֲשׂוֹת נִקְמוֹת וּקְרִבּוֹת בְּשָׂאֵר הָעַמִּים. וּכְשֶׁזֶּה יָקוּם, אֲזַי מִחְפָּה לְגֹאֲלֵת יִשְׂרָאֵל, שְׁפִתּוֹב (בְּרֵאשִׁית מט) לִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי יי. וְאַף עַל גִּב שְׁפָרְשׁוּהוּ לְפָסוּק זֶה, אֲבָל בְּרוּר הַדָּבָר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכְמוֹ שְׁפָרְשׁוּהוּ, וְעַל זֶה בֵּא הַפְּסוּק וּמוֹכִיחַ.

בֵּינָן שְׂיִירַד אוֹתוֹ רָשָׁע אֶל פִּנְחָס, אָמַר לוֹ: רָשָׁע! כִּמָּה גִלְגּוּלִים רָעִים עָשִׂיתָ עַל הָעָם הַקָּדוֹשׁ. אָמַר לוֹ לְצִלָּהּ: בֵּא וְהִרְגֵּנִי אוֹתוֹ, וְלֹא בִשְׁם, שֶׁלֹּא רָאוּי זֶה לְהַזְכִּיר עָלָיו קִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, בְּשִׁבְלֵי שֶׁלֹּא תֵצֵא נִשְׁמָתוֹ וְתִכְלַל בְּדָבָרִים שֶׁל דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת, וְתִתְקַיֵּם בּוֹ מַה שֶׁאָמַר תְּמוֹת נִפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה עָשָׂה בּוֹ כִּמָּה מִיָּנִי מוֹת וְלֹא מֵת, עַד שֶׁלָּקַח חֶרֶב שְׁהִיָּה מִתְקַן (חֻקִּיק) עָלֶיהָ נִחַשׁ מִצַּד אֶחָד וְנִחַשׁ מִצַּד שֵׁנִי. אָמַר לוֹ פִּנְחָס: בְּשִׁלּוֹ קַח (הִרְגֵּנִי אוֹתוֹ), וּבְשִׁלּוֹ יָמוּת. אֲזַי הִרְגֵּנִי אוֹתוֹ וְיִכָּל לוֹ. שְׁכַף דֶּרֶךְ אוֹתוֹ צִד - מִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחֲרָיו, בּוֹ יָמוּת, וְבוֹ תֵצֵא נִשְׁמָתוֹ, וְבוֹ יִכָּלֵל. וְכֵן מֵת בִּלְעָם, וְדָנִים אוֹתוֹ בְּדִינֵי אוֹתוֹ הָעוֹלָם וְלֹא נִקְבֵּר לְעוֹלָמִים. וְכָל עֲצָמוֹתָיו נִרְקְבוּ, וְנִעֲשׂוּ כִּמָּה נִחֲשִׁים מְזֻהָמִים מִזִּיקִים שָׂאֵר בְּרִיּוֹת, וְאֶפְלוּ הַתּוֹלְעִים שֶׁהֵיוּ אוֹכְלִים בְּשָׂרוֹ הִפְכוּ לְנִחֲשִׁים.

מִצָּאֵנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל אֲשִׁמּוּדָאִי שֶׁנֶּתַן לְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ, שֶׁכָּל מִי שְׁהִיָּה

הַנֶּשֶׁךְ עֲקָבֵי סוּס, דָּא עִירָה, דְּהוּה בְּהִדִּיָּה דְדוֹד, דְּהוּה אֶתִּי מִדֵּן, וּבְגִינִיָּה, תִּלָּא גְבוּרְתִּיָּה בְּדוֹד, דְּכִתִּיב (שְׁמוּאֵל ב ח) וַיַּעֲקֹר דָּוִד אֶת כָּל הָרֶכֶב. וַיִּפֹּל רֶכֶב אַחֹר, דָּא שְׂרָיָה, דְּזַמִּין לְמִיתִי בְּהִדִּי מְשִׁיחָא דְאַפְרַיִם, וְאִיהוּ הוּי מְשַׁבֵּטָא דָּדָן, וְזַמִּין אִיהוּ לְמַעַבְדַּד נּוֹקְמִין וּקְרִבִּין בְּשָׂאֵר עַמִּין. וְכַד דָּא יָקוּם, כְּדִין מִחְפָּא לְפּוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב (בְּרֵאשִׁית מט) לִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי יי. וְאַף עַל גִּב דְּאוֹקְמוּהָ לְהֵאֵי קָרָא, אֲבָל בְּרִירוֹ דְּמִלָּה כִּמָּה דְּאִתְּמַר, וְכִמָּה דְּאוֹקְמוּהָ. וְעַל דָּא אִתְּמַר קָרָא וְאוֹכַח.

בֵּינָן דְּנִחַת הַהוּא רָשָׁע לְקָמֵי פִנְחָס, אָמַר לִיה, רָשָׁע, כִּמָּה גִלְגּוּלִין בִּישְׁיִן עֲבָדְתָּ, עַל עֲמָא קְדִישָׁא. אָמַר לִיה לְצִלָּהּ, תָּא וְקִטְלִיָּה, וְלֹא בְשִׁמָּא, דִּלָּא אִתְּחַזִּי הָאִי, לְאַדְכָּרָא עָלֶיהָ קְדִישָׁה עֲלָאָה, בְּגִין דִּלָּא תִיפּוּק נִשְׁמָתִיָּה, וְתִתְכַּלִּיל בְּמִלִּין דִּדְרָגִין קְדִישִׁין, וְתִתְקַיֵּם בִּיה מַה דְּאָמַר תְּמוֹת נִפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל.

בְּהַהוּא שְׁעָתָא עָבַד בִּיה כִּמָּה זִינֵי מוֹתָא, וְלֹא מִית, עַד דְּנִטַּל חֶרֶבָא דְּהוּה תְּקִין (ס"א חֻקִּיק) עָלָיו חוּיָא מִהֵאֵי סִטְרָא, וְחוּיָא מִהֵאֵי סִטְרָא. אָמַר לִיה פִּנְחָס, בְּדִילִיָּה טוֹל (נ"א קְטוֹל לִיה), וּבְדִילִיָּה יָמוּת. כְּדִין קְטַל לִיה, וְיִכָּל לִיה. דְּכֵן אֶרְחוּי דְּהַהוּא סִטְרָא, מֵאֵן דְּאֲזַל אֲבִתְרָאָה, בְּהָ יָמוּת, וּבְהָ תִפּוּק נִשְׁמָתִיָּה, וּבְהָ תִתְכַּלִּיל. וְהֵכִי מִית בִּלְעָם, וְדִינֵי לִיה בְּדִינֵין בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְלֹא אִתְּקַבֵּיר לְעֲלָמִין. וְגִרְמוּי כִּלְהוּ אִתְּרַקְבוּ, וְאִתְּעַבִּידוּ כִּמָּה חוּיִין מְזוּהָמִין, מְנַזְקֵי שָׂאֵר בְּרִיִּין, וְאֶפְלוּ תוֹלְעֵתִין דְּהוּוּ אֲכָלִי בְּשָׂרִיָּה, אִתְּהַדְרוּ חוּיִין.

אֲשִׁבְחָנָא בְּסִפְרָא דְּאֲשִׁמּוּדָאִי, דִּיְהִב לִיה לְשִׁלְמָה מִלְּפָא, דְּכָל מֵאֵן דְּהוּה

רוצה לעשות כשפים חזקים
נסתרים מהעין, אם ידע הסלע
ששם נפל בלעם, ימצא מאותם
נחשים שהיו מעצמות אותו
הרשע, אם יהרג אחד מהם -
בראשו יעשה כשפים עליונים,
בגופו כשפים אחרים, בזנבו
כשפים אחרים. שלשה מיני
כשפים בכל אחד ואחד.

בשכחה מלפת שבה לשלמה,
מאותם דברים ששאלה את
שלמה, אמרה: עצם הנחש של
שלשה ראשים במה נתפס? מיד
(מלכים א') לא היה דבר נעלם מן
המלך אשר לא הגיד לה. היא
שאלה על זה, והיתה צריכה
אותם נחשים, ולא יכלה לקחת
אחד מהם. מה השיב לה? דברים
שהיו בלבה. כך הודיע לה,
שפתוב ויגד לה שלמה את כל
דבריה. אותם נחשים לא יכולים
להם כל בני העולם, פרט לדבר
של סוד אחד. ומה? שכבת זרע
רותחת.

ואם תאמר, מי יכול? אלא בשעה
שהאיש מוציא אותה שכבת זרע
כשהוא בתאוה, מוציא אותה
לשם אותו נחש ברצון התאוה.
כשיצאת רותחת, לוקחים אותה
מיד בלבוש אחד, ואותו לבוש
זורקים לנחש, מיד כופף ראשו,
ותופסים אותו כמו שתופסים
תרנגול הבית. ואם בכל כלי
הקרב של העולם יערכו באחד
מהם - לא יכולים לא. ובזה לא
צריך אדם בעולם כלי קרב ולא
דבר אחר, ולא צריך להשמר
מהם, שהרי כלם נכפים אליו. אז
דבקו הדברים הללו בלבה,
והתאוה לזה.

מכאן והלאה, אלעזר בני,
הקדוש ברוך הוא עושה מה
שעושה באותו רשע, וסודות
נסתרים אלו לא הצטרכו

בעי למעבד חרשין תקיפין סתימין דעינא. אי
ידע טנרא דנפל תמן בלעם, ישבח מאינון
חוין דהו מגרמוי דההוא רשע, אי יקטיל
חד מנייהו, רישא דיליה ביה יעביד חרשין
עלאין, בגופא דיליה חרשין אחרנין, בזנבא
דיליה חרשין אחרנין. תלת זיני חרשין, אית
בכל חד וחד.

מלכת שבא כד אתת לגבי שלמה, מאינון
מלין דשאלת לשלמה, אמרת, גרמא

דחויא דתלת חרשין במה נתפס. מיד (מלכים א')
לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד
לה, איהי שאלת על דא, והות אצטריכת
לאינון חויין. ולא יכולת לנטלא חד מנייהו.
מה אתיב לה מלין דהו בלבה. כך אודע לה,
דכתיב ויגד לה שלמה את כל דבריה. אינון
חוין, לא יכולין לון כל בני עלמא, בר ממלה
דרזא חדא, ומאי איהו. שכבת זרע רותחת.

ואי תימא מאן יכול. אלא, בשעתא דההוא
שכבת זרע אפיק בר נש, כד איהו
בתיאובתא, אפיק לה לשמא דההוא חויא,
ברעוהא דתיאובתא. כד נפיק ברתיוהו, נטלי
ליה מיד בלבושא חדא, וההוא לבושא זרקין
לגבי חויא, מיד כפיף רישיה, ותפסן ליה,
כמה דתפיס תרנגולא דביתא. ואי בכל מאני
קרבין דעלמא, יגחון בחד מנייהו, לא יכולין
ליה. ובהאי, לא אצטריך בר נש בעלמא מאני
קרבא, ולא מלה אחרא ולא אצטריך
לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתפפין לגביה.
כדין אתדבקו אינון מלין בלבה, ותאיבת
להאי.

מכאן ולהלאה אלעזר ברי, קדשא בריך הוא
עבד מה דעבד בההוא חייבא, ורזין
סתימין אלין, לא אצטריכו לגלאה, אבל בגין

להתגלות. אבל משום שהחברים שפאן ידעו דרכים נסתרים של העולם, גליתי לכם. שהרי כמה מנהגים נסתרים הם בעולם ובני אדם לא יודעים, ואותם פלאות נסתרים, גדולים ועליונים. עליו ועל שדומה לו קראנו, (משלי י) ושם רשעים ירקב. אשריהם צדיקי האמת, עליהם כתוב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'. ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. רבי אבא פתח, (שם קב) תפלה לעני כי יעטוף וגו', שלשה הם שפתוב בהם תפלה. ובארו דבר זה (אבל דבר זה) - אחד היה משה, ואחד היה דוד, ואחד עני, שנכלל בהם והתחבר בהם. ואם תאמר, הרי כתוב (חבקוק א) תפלה לחבקוק הנביא - הרי ארבעה הם? אלא חבקוק לא בגלל תפלה היה, ואף על גב שפתוב בו תפלה, תשפחת והודאה היא לקדוש ברוך הוא על שהחיהו ועשה אתו נסים וגבורות, שהרי בן השונמית היה.

אבר שלש הן שנקראות תפלה: (תהלים ז) תפלה למשה איש האלהים, תפלה זו שאין כמותה באיש אחר. תפלה לדוד, תפלה זו היא תפלה שאין כמותה במלך אחר. תפלה לעני, תפלה היא מאותן שלש. מי חשוכה מפלן? הוי אומר תפלת העני. תפלה זו קודמת לתפלת משה, וקודמת לתפלת דוד, וקודמת לכל שאר תפלות העולם.

מה הטעם? משום שהעני הוא שבור לב, וכתוב (שם לד) קרוב ה' לנשפרי לב וגו'. והעני עושה תמיד קטטה בקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מקשיב ושומע דבריו. פיון שמתפלל תפלתו, פותח כל חלונות הרקיעים, וכל שאר התפלות

דחבריא דהכא ינדעון ארחין סתימין דעלמא, גלינא לכו. דהא כמה נמוסין סתימין אינון בעלמא, ובני נשא לא ידעין, ואינון פליאן סתימין, רברבן ועלאין. עליה, ועל דדמי ליה, קראן (משלי י) ושם (דף קצ"ה ע"א) רשעים ירקב. זפאין אינון זפאי קשוט, עלייהו כתיב, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'.

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. (במדבר כב) רבי אבא פתח, (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטוף וגו', תלת אינון דכתיב בהו תפלה. ואוקמוה מלה דא, (אבל מלה דא) חד הוה משה, וחד הוה דוד, וחד עני, דאתפליל בהו, ואתחבר בהו. ואי תימא, הא כתיב (חבקוק א) תפלה לחבקוק הנביא, הא ארבע אינון. אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה, ואף על גב דכתיב ביה תפלה, תושפחתא והודאה איהו לקודשא בריה הוא, על דאחיא ליה, ועבד עמיה נסין וגבורין, דהא בריה דשונמית הוה.

אבר תלתא אינון דאקרוין תפלה. (תהלים ז) תפלה למשה איש האלהים, תפלה דא דלית פגיניה בבר נש אחרא. (תהלים פו) תפלה לדוד, תפלה דא איהי תפלה, דלית פגיניה במלכא אחרא. תפלה לעני, תפלה איהי מאינון תלתא. מאן חשיבא מפלהו. הוי אימא תפלה דעני. תפלה דא, קדים לתפלה דמשה. וקדים לתפלה לדוד, וקדים לכל שאר צלותין דעלמא.

מאי טעמא. בגין דעני איהו תביר לבא. וכתיב, (תהלים לד) קרוב יי לנשפרי לב וגו'. ומספנא עבד תדיר קטטה בקודשא בריה הוא. וקודשא בריה הוא אצית ושמע מלוי. פיון דצלי צלותיה, פתח כל פני רקיעין, וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא, דחי לון ההוא

שעולה למעלה, דוחה אותן אותו עני שבור לב, שכתוב תפלה לעני כי יעטף. כי יתעטף צריך לו לכתב! מה זה כי יעטף? אלא הוא עושה עטוף לכל תפלות העולם, ולא נכנסות עד שנכנסת תפלתו.

והקדוש ברוך הוא אומר: יתעטפו כל התפלות, ותפלה זו תפנס אלי. איני רוצה כאן בית דין שידון בינינו. לפני יהיו תרעומות שלו, ואני והוא לבדנו. והקדוש ברוך הוא מתיחד לבדו באותן התרעומות, באותה תפלה, שכתוב ולפני ה' ישפך שיחו. לפני ה' בודאי.

כל חילות השמים שואלים אלה לאלה: במה מתעסק הקדוש ברוך הוא? במה משתדל? אומרים: מתיחד בערגה בפלים שלו. כלם לא יודעים מה נעשה מתפלת אותו עני ומכל אותן תרעומותיו. שאין תאנה לעני אלא כששופך דמעותיו בתרעמת לפני המלך הקדוש, ואין תאנה לקדוש ברוך הוא אלא כששקבל אותם ונשפכים לפניו. וזהו תפלה שעושה עטוף ועוטפת כל תפלות העולם.

משה התפלל תפלתו, והתעכב כמה ימים בתפלה זו. דוד ראה שכל החלונות וכל שערי השמים, כלם מזמנים להפתח לעני, ואין בכל תפלות העולם שהקדוש ברוך הוא מקשיב מיד כמו לתפלת העני. כיון שראה את זה, עשה עצמו עני ומסכן. פשט לבוש המלכות וישב על הארץ כמו עני ואמר תפלה, שכתוב (תהלים פו) תפלה לדוד הטה ה' אֶזְנוֹךָ עֲנֵנִי. ואם תאמר למה? בגלל פי עני ואביון אני. אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, ולא מלך אתה, ושולט על מלכים חזקים,

מספנא תביר לפא, דכתוב תפלה לעני כי יעטוף. כי יתעטף מיבעי ליה, מאי כי יעטוף. אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא, ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת.

וקודשא בריך הוא אומר, יתעטפון כל צלותין, וצלותא דא תיעול לגבאי. לא בעינא הכא בי דינא דידונון ביננא, קמאי ליהו תרעומין דיליה, ואנא והוא בלחודנא. וקודשא בריך הוא אתייחד בלחודוי, באינון תורעמין, בההוא צלותא, דכתוב ולפני יי ישפוך שיחו. לפני יי ודאי.

כל חילי שמיא שאלין אלין, קדשא בריך הוא במאי אתעסק, במאי אשתדל. אמרין, אתייחדא בתיאובתא במאנין דיליה, פלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמספנא, ומכל אינון תורעמין דיליה. דלית תיאובתא למספנא, אלא כד שפין דמעווי בתורעמו, קמי מלפא קדישא. ולית תיאובתא לקודשא בריך הוא, אלא כד מקבל לון, ואושדו קמיה ודא איהי צלותא, דעביד עטופא לכל צלותין דעלמא.

משה צלי צלותיה, ואתעכב כמה יומין בהאי תפלה. דוד חמא, דכל כוין, וכל תרעי שמיא, פלהו זמינין לאפתחא למספנא, ולית בכל צלותין דעלמא, דקודשא בריך הוא אצית מיד, פצלותא דמספנא, כיון דחמי האי, עבד גרמיה עניא ומספנא, פשט לבושא דמלכותא, ויתיב פארעא כמספנא, אומר תפלה. דכתוב תפלה לדוד הטה יי אֶזְנוֹךָ עֲנֵנִי. ואי תימא אמאי. בגין פי עני ואביון אני. אמר ליה קדשא בריך הוא, דוד, ולא מלפא אנך, ושליטא על מלכין תקיפין, ואת עביד גרמך עני ואביון. מיד אהדר צלותיה בגוונא אחרא, ושבק מלה

ואתה עושה עצמך עני ואביון? !
מיד החזיר תפלתו לגון אחר
ועזב דבר אביון ועני, ואמר
שמרה נפשי כי חסיד אני. ועם
כל זה, הכל היה בדרך.

אמר לו רבי אלעזר, יפה אמרת,
ועם כל זה (ועל זה) צריך לאדם
שמתפלל תפלתו (להיות שם עני ואביון)
לעשות עצמו עני, כדי שתפנס
תפלתו בכלל כל העניים. שהרי
כל שומרי השערים לא משאירים
כף להפנס כמו שמשאירים את
העניים, שהרי בלי רשות נכנסים.
ואם עושה אדם עצמו ושם רצונו
תמיד כעני, תפלתו עולה ונפגשת
עם אותן תפלות העניים
ומתחברת אתן, ועולה יחד אתן
ונכנסת בכללן, ומתקבלת ברצון
לפני המלך הקדוש (בהם).

דרך המלך שם את עצמו
בארבעה דרכים: שם עצמו יחד
עם עניים, שם עצמו יחד עם
חסידים, שם עצמו יחד עם
עבדים, ושם עצמו יחד עם אותם
שמוסרים עצמם ונפשם על
קדשת שמו. שם עצמו עם עני,
שפתוב פי עני ואביון אני. שם
עצמו יחד עם חסידים, שפתוב
שמרה נפשי כי חסיד אני, משום
שצריך האדם שלא לשים עצמו
רשע. ואם תאמר, אם כן, לא
יפרט חטאיו לעולמים? לא כן!
אלא כשיפרט חטאיו, אז הוא
חסיד, שבא לקבל תשובה.
מוציא עצמו מצד הרע שהיה
בטנפת שלו עד עכשו, וכעת
נדבק בימין העליון, שהיא
פשוטה לקבלו.

ורא תאמר שלא יקבלו הקדוש
ברוך הוא עד שיפרט חטאיו
מיום שהיה בעולם, (אם כן) איפה
(א) אותם שהתכסו ממנו, שלא
יכול להגיע. אלא לא צריך
לפרש, פרט לאותם שיזכר מהם.

דאביון ועני, ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני.
ועם כל דא כלא הוה ביה בדרך.

אמר ליה רבי אלעזר, שפיר קאמרת. ועם כל
דא (ס"א ועל דא) אצטריך ליה לבר נש דצלי
צלותיה, (לטהי תפן עני ואביון) למעבד גרמיה עני,
בגין דתיעול צלותיה בכללא דכל עניים. דהא
כל נטורי תרעין, לא שבקין הכי למיעאל,
כמה דשבקין למספנין, דהא בלא רשותא
עאלין. ואי עביד בר נש גרמיה, ושוי רעותיה
תדיר כמספנא, צלותיה סלקא, ואערעת
באינון צלותין דמספנין, ואתחברת בהו,
וסלקת בהדייהו, ובכללא דלהון עאלת,
ואתקבלת ברעותא קמי מלפא קדישא. (בהו).

דרך מלפא, שוי גרמיה בארבעה ארחין, שוי
גרמיה בהדי מספני. שוי גרמיה בהדי
חסידים. שוי גרמיה בהדי עבדים. שוי גרמיה
בהדי אינון דמסרי גרמייהו ונפשיהו על
קדושת שמייה. שוי גרמיה בהדי מספנא.
דכתיב פי עני ואביון אני. שוי גרמיה בהדי
חסידים, דכתיב שמרה נפשי כי חסיד אני.
בגין דאצטריך ליה לבר נש, דלא לשואה
גרמיה רשע. ואי תימא אי הכי לא יפרט
חטאוי לעלמין. לאו הכי. אלא כד יפרט
חטאוי, כדין איהו חסיד, דאתי לקבלא
תשובה, אפיק גרמיה מסטרא בישא, דהוה
בטנופא דילה עד השתא, והשתא אתדבק
בימינא עלאה, דאיהי פשוטה לקבלא ליה.
ורא תימא, דלא מקבל ליה קדשא בריך הוא,
עד דיפרט חטאוי מיומא דהוה בעלמא.

(ס"א אי הכי) אן (א) אינון (דף קצ"ה ע"ב) דאתפסון
מניה, דלא יכיל לאדבקא. אלא לא אצטריך
לפרשא, בר אינון דיזכר מניהו. ואי שוי
רעותיה בהו, כל אחרנין אתמשכן אבתרייהו.

ואם שם רצונו בהם, כל האחרים נמשכים אחריהם. שהרי למדנו, אין בודקים חורי הבית העליונים למעלה, ולא אותם תחתונים למטה בבעור חמץ. אין פיון שבודק כפי מראה עיניו מה שיכול להגיע, הכל נמשך אחרי זה והתבטל יחד אתו.

וכך גרסנו בנגעים: עשרים וארבעה ראשי איברים הם שלא מטמאים משום מחיה. והכהן לא טורח אחריהם, והינו מה שכתוב, (ויקרא יג) לכל מראה עיני הפהן. מקום שיכול לראות מכתש בהסתכלות אחת, ולא צריך להנמיך את עצמו ולהרים עינו פאן וכאן. גם כן לא צריך לפרט חטאיו (לבקש) מיום שהיה, שהרי חורי הבית התחתונים, ולא אלו שהתכסו שלא יכול להגיע, שהם חורי הבית העליונים למעלה, (אלא) בא ראה, לכל מראה עיני הפהן. וכלם נמשכים אחריהם. ועל זה שם דוד עצמו בתוך החסידים.

הוא שם עצמו יחד עם עבדים, שכתוב (תהלים קכג) הנה כעני עבדים אל יד אדוניהם. וכתוב (שם פו) הושע עבדך אתה אלהי. שם עצמו עם אותם שמסרו נפשם על קדשת שמו, שכתוב (שם) שמח נפש עבדך כי אליך ה' נפשי אשא. בכל הארבעה הללו שם עצמו דוד המלך לפני אדונו. אמר רבי אלעזר, הרמתי ידי בתפלה לפני המלך הקדוש. שהרי שנינו, אסור לו לאדם להרים ידיו למעלה פרט לתפלה, ובברכות ובתחנונים לאדונו, שכתוב (בראשית יד) הרמתי ידי אל ה' אל עליון, ומתרגמים: הרמתי ידי בתפלה. שהרי באצבעות הידים יש דברים עליונים. וכעת כן אני עושה, ואומר שכל מי

דהא תנינן, אין בודקין חורי ביתא עלאין לעילא, ולא אינון תתאין לתתא בביעור חמץ. אלא כיון דבדיק כפום חיזו דעיניו מה דיכול לאדפקא, כלא אתמשך בתר דא, ואתבטיל בהדיה.

והבי גרסינן בנגעים, ארבע ועשרין ראשי אברים אינון דלא מטמאין משום מחיה. וכהנא לא הוה אטרח אבתריהו, והיינו דכתיב, (ויקרא יג) לכל מראה עיני הפהן. אתר דיכול כהנא למחזי מכתשא באסתכלותא חדא, ולא אצטריך למאכא גרמיה, ולא צריך עינוי הקא והקא. אוף הכי. לא אצטריך לפרטא חטאוי (למבעי) מן יומא דהוה, דאינון חורי ביתא תתאין, ולא אינון דאתכסו, דלא יכיל לאדפקא, דאינון חורי ביתא עלאין לעילא. (ס"א אלא) תא חזי לכל מראה עיני הפהן, וכלהו אתמשכן אבתריהו. ועל דא שוי דוד גרמיה גו חסידים.

שוי גרמיה בהדי עבדים, דכתיב, (תהלים קכג) הנה כעני עבדים אל יד אדוניהם. וכתוב, (שם פו) הושע עבדך אתה אלהי. שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשיהו על קדושת שמייה. דכתיב, (תהלים פו) שמח נפש עבדך כי אליך יי נפשי אשא. בכל הני ארבע, עבד גרמיה דוד מלפא קמי מאריה.

אמר רבי אלעזר, ארימית ידי בצלו לקמי מלפא קדישא. דהא תנינן, אסור ליה לבר נש לארמא ידוי לעילא, פר בצלו, ובברפאן ותחנונים למריה. דכתיב, (בראשית יד) הרמתי ידי אל עליון, ומתרגמינן, ארימית ידי בצלו, דהא אצבעאן דידין מלין עלאין אית בהו. והשתא אנא הכי עבידנא. ואמינא דכל מאן דאלין ארבע יסדר קמי

שארבעה אלו יסדר לפני אדונו ועושה עצמו כרצון בתקון זה כראוי, בתקון זה לא תחזור תפלתו ריקם.

בתחלה עבד - לסדר שבח לפני אדונו ולזמר לפניו, וזה בתשבוחות שלפני התפלה. אחר כך עבד לאחר שהתפלל תפלת עמידה, הוא עבד שסדר תפלת אדונו. אחר כך עבד אחר שהתפלל כל תפלתו והלך לו. ועל זה עשה עצמו דוד שלש פעמים בתפלה זו עבד, שכתוב הושע עבדך אתה אלהי. שמח נפש עבדך. וכתוב (תהלים 135) תנה עזך לעבדך. הרי שלש פעמים צריך לשים עצמו עבד.

אחר כך לשים עצמו תוף אלו שמסרו נפשם על קדשת שמו, כלומר ביחוד של שמע ישראל. שפל מי ששם כך רצונו בזה הפסוק, נחשב לו כאלו מסר עצמו על קדשת השם.

לאחר ששם עצמו עני, בזמן שנוכנס ודופק על פתחים של רומי מרומים, כשאומר אמת ויציב (וסמך) גאלה לתפלה, להיות בתפלת עמידה שבור לב עני ומסכן. ולשים רצונו להכלל בתוך העניים בשברון לב בנמיכות נפש.

לאחר ששם עצמו בתוך חסידים בשומע תפלה לפרש חטאיו, שפך צריך יחיד בשומע תפלה בשביל להתדבק בימין שפשוטה לקבל שבים, אז נקרא חסיד. הרי ארבעה אלה כראוי.

מי כולל כל אלה? אותו שצריך לכלל אותם, וזהו עבד שכולל את כל השאר. שלשה עבדים הם בשלשה מקומות, וכלם אחד. ועליהם כתוב (שם קכג) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו'. בין עבד לעבד הם אותם אחרים. בין

מאריה, ועבד גרמיה ברעותא, בתקונא דא כדקא יאות, בתקונא דא לא תהדר צלותיה בריקניא.

בבביתא עבד, לסדרא שבחא קמי מאריה, ולזמרא קמיה. ודא בתושבחה דקמי צלותא. ולבתר עבד, לבתר דצלי צלותא דעמידה, איהו עבדא דסדר צלותא דמאריה. ולבתר עבד, לבתר דצלי כל צלותיה, ואזיל ליה, ועל דא דוד תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד. וכתוב הושע עבדך אתה אלהי. שמח נפש עבדך. וכתוב (תהלים 135) תנה עזך לעבדך. הא תלת זמנין, אצטריך לשואה גרמיה עבד.

לבתר לשואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשיהו על קדושת שמייה, והיינו ביחודא דשמע ישראל, דכל מאן דשוי הכי רעותיה בהאי קרא, אתחשיב ליה כאלו מסר נפשיה על קדושת שמייה.

לבתר לשואה גרמיה עני, בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים, כד אמר אמת ויציב, (וסמך) גאולה לתפלה. למהוי בצלותא דעמידה, תביר לבא, עניא ומספנא. ולשואה רעותיה, לאתפללא גו מספני, בתבירו דלבא, במאיכו דנפשא.

לבתר לשואה גרמיה גו חסידים, בשומע תפלה, לפרשא חטאיו. דהכי אצטריך יחיד בשומע תפלה, בגין לאתדבקא בימינא, דפשוטה לקבלא לאינון דתבין, וכדין אקרי חסיד, הא ארבע אלין כדקא יאות.

מאן כליל לכל הגני, ההוא דקא אצטריך לכללא לון, והאי איהו עבד, דאכליל לכל שאר. תלת עבדין אינון בתלת דוכתיין, וכלהו חד. ועליהו כתיב, הנה כעיני עבדים

עבד ראשון לעבד שני יש לו למסר נפשו על יחוד קדשת שמו, ולשים עצמו עני ומספן בתפלת עמידה, ולשים עצמו בתוך חסידים בשומע תפלה. עבד שלישי לאחר שסים וסדר הכל. למדנו, באותה שעה שמסדר בן אדם כל ארבעה הסדורים הללו ברצון הלב, נוח לפני הקדוש ברוך הוא ופורש ימינו עליו, באותו עבד שלישי, וקורא עליו ואומר לו עבדי אתה, שכתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ודאי תפלה של אדם זה לא תחזור ריקם לעולמים. בא רבי אבא ונשקו. אמר רבי אלעזר, בא וראה, שני עבד מאותם השלשה הם שכוללים כל אלה, שהרי השלישי עומד לחתם בו חותם למעלה לשים בו יד מימין המלך ולהשתבח בו. אבל שני אלה, ראשון ושני, הם כלל הכל. ודוד משבח עצמו בהם, שכתוב (תהלים קטו) אנה ה' כי אני עבדך אני עבדך וגו', שאלו כוללים כל השאר. שלישי בך עומד לגאל אותי, שכתוב הושע עבדך אתה אלהי מי שמסדר את זה, שיהיה ידוע לו שהקדוש ברוך הוא משתבח בו, וקורא עליו עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. בא רבי אבא ונשקו.

אמר רבי אבא, על זה קראנו, (שם) הנחמדים מזב ומפז רב וגו'. כמה מתוקים דברים עתיקים שסדרו הראשונים. ואנו, פשוטעמים אותם, לא יכולים לאכל. ודאי זה כך, והפסוק מוכיח על שלשה עבדים, והם אחד ובמקום אחד. ושנים פפי שאמרת, ואחד הוא להתעטר בו

אל יד אדונייהם וגו'. בין עבד לעבד אינון אחרנין. בין עבד קדמא, לעבד תננינא, אית ליה למסר נפשיה על יחודא דקדושת שמייה, ולשוואה גרמיה עני ומספנא בצלותא דעמידה, ולשוואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה. עבד תליתאה בתר דסיים וסדר כלא. תנו, בההיא שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין ארבע, ברעו דלבא, קדשא בריך הוא ניהא קמיה, ופריש ימיניה עליה, בההוא עבד תליתאה, וקרא עליה ואמר ליה, עבדי אתה, דכתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ודאי צלותא (דף קצ"ד ע"א) דהאי בר נש, לא תהדר בריקניא לעלמין. אתה רבי אבא ונשקיה.

אמר רבי אלעזר, תא חזי, תרי עבד מאינון תלתא, אינון דכללי כל הני, דהא תליתאה קיימא לחתמא ביה חותמא לעילא, לשוואה ביה ידא מימינא דמלכא, ולאשתבחא ביה. אבל הני תרין, קדמא ותננינא, אינון כללא דכלא. ודוד שבח גרמיה בהו, דכתיב, (תהלים קטו) אנה יי כי אני עבדך אני עבדך וגו', דאלין כללי דכל שאר. תליתאה בך קיימא למפרק לי, דכתיב הושע עבדך אתה אלהי. מאן דמסדר דא, ידיע ליהוי ליה דקודשא בריך הוא משתבח ביה, וקרא עליה עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אתה רבי אבא ונשקיה.

אמר רבי אבא, על דא קרינו, (תהלים יט) הנחמדים מזב ומפז רב וגו', כמה מתיקין מלין עתיקין דסדרו קדמאי, ואנו פד טעמין לון, לא יכולין למיכל. ודאי הכי הוא, והא קרא אוכח על תלתא עבדין, ואינון חד, ובאתר חד. ותרין פדקאמרת, וחד דאיהו לאתעטרא ביה קדשא

הקדוש ברוך הוא, שכתוב (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו'. לא ימכרו ממכרת עבד. משום שהקדוש ברוך הוא צריך להתעטר בשלשת אלה. ועל זה לא ימכרו לשם עבד, שהרי הקדוש ברוך הוא היה.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה ג) מי בכס ירא ה' וגו'. מה זה שמע בקול עבדו? פסוק זה בארוהו החברים בתפלה, וכך הוא. מי שרגיל לבא לבית הכנסת להתפלל ויום אחד לא בא, הקדוש ברוך הוא שואל עליו ואומר: מי בכס ירא ה' שמע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו. מה זה שמע בקול עבדו? במי? אם תאמר בנביא או באיש אחר - מי נתן נביא או אדם אחר לתפלה, שמשום שהתפלל תפלתו שומע בקול נביא או אדם בעולם?!

א"ל אותו שמתפלל תפלות בכל יום, הוא שומע באותו קול שקורא לו הקדוש ברוך הוא ומשפח בו ואמר שהוא עבדו ודאי. שמע בקול, באיזה קול? באותו שנקרא עבדו. שבח עליון הוא שיוצא עליו קול שהוא עבדו. ועוד, שקול נשמע בכל אותם רקיעים שהוא עבד המלך הקדוש, וזהו שומע בקול עבדו. אשר הלך חשכים ואין נגה לו. וכי משום שלא בא להתפלל הלך חשכים? אלא פרשוהו. אבל עד שלא יתכנסו ישראל לבתי כנסיות להתפלל, הצד האחר עומד וסוגר כל האורות העליונים שלא יתפשטו ויצאו על העולם. ושלש פעמים ביום הולכים צד האחר, זכר ונקבה, ומשוטטים בעולם. ואותו זמן נתקן לתפלה, משום שאין שם קטרוג כלל.

כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו'. לא ימכרו ממכרת עבד. בגין דקודשא בריך הוא אצטרף לאתעטרא בהאי תליתאה. ועל דא לא ימכרו לשמא דעבד, דהא דקודשא בריך הוא הוי.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה ג) מי בכס ירא ה' וגו'. מאי שומע בקול עבדו. האי קרא אוקמוה חברייא בצלותא, והכי הוא. מאן דרגיל למיתי לבי כנשתא לצלאה, ויומא חדא לא אתי, קדשא בריך הוא שאל עליה ואמר, מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו. מאי שומע בקול עבדו. במאן. אי תימא בנביאה, או גבר אחרא, מאן יהב נביאה, או גבר אחרא לצלותא. דבגין דצלי צלותיה שומע בקול נביאה, או דגבר בעלמא.

א"ל ההוא דצלי צלותין בכל יומא, איהו שומע בההוא קול, דקרי ליה קדשא בריך הוא, ומשתבח ביה, ואמר דאיהו עבדו ודאי. שומע בקול, במאי קול. בההוא דאקרי עבדו. שבחא עלאה איהו דנפיק עליה קול דאיהו עבדו. ותו, דקלא אשתמע בכל אינון רקיעין, דאיהו עבדא דמלכא קדישא, ודא הוא שומע בקול עבדו.

אשר הלך חשכים ואין נגה לו, וכי בגין דלא אתא לצלויי הלך חשכים. אלא אוקמוה. אבל עד לא יתפנשון ישראל לבתי כנסיות לצלאה, סטרא אחרא קיימא וסגיר כל נהורין עלאין, דלא יתפשטון ויפקון על עלמין. ותלת זמנין ביומא אזלי סטרא אחרא, דכר ונוקבא, ומשטטין בעלמא, וההוא עידן אתקן לצלותא, בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל.

וְאִזּוּ הוּא זָמַן לְתַפְלָה, מִשּׁוּם שֶׁהֵם הוֹלְכִים לְשׁוּטֵט בְּהָרֵי הַחֹשֶׁף, וְהָרַג נִשְׁפָּה, אִזּוּ נִפְתָּחִים חֲלוּנוֹת אוֹרוֹת עַלְיוֹנִים, וְיוֹצֵאִים וְשׁוֹרִים עַל בְּתֵי כְּנִסְיוֹת בְּרָאשׁ אֵלּוּ שְׁמַתְפַּלְלִים תְּפִלוֹת, וּמִתְחַלְקִים אוֹרוֹת עַל רֹאשֵׁיהֶם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹאֵל עַל אוֹתוֹ שֶׁלֹּא נִמְצָא שֵׁם וְאוֹמֵר: חֲבֵל עַל פְּלוּנִי שֶׁהָיָה רִגִּיל כָּאֵן, וְכַעַת שֶׁהֵלֶךְ חֲשָׁכִים וְעֵבֶר מִלִּפְנֵי הָאוֹרוֹת וְהֵלֶךְ לְשׁוּטֵט בְּהָרֵי הָעוֹלָם, וְיוֹצֵא מֵאוֹתוֹ נִגְהָ אוֹר שְׁמַאֲרִי וְאֵין (לו) בּוֹ חֵלֶק, אֵין נִגְהָ לוֹ, כְּמוֹ שְׁמַתְחַלֵּק וְשׁוֹרָה עַל הָאַחֲרִים שֵׁשׁ, כְּמָה טוֹבוֹת אֲבָדוֹ מִמֶּנּוּ. (אֵין נִגְהָ לוֹ כַּעַת שֶׁהֵלֶךְ חֲשָׁכִים) וְאֵלּוּ הָיָה שֵׁם, יִבְטַח בְּשֵׁם ה' - בְּכָלל הָעֶבֶד הָרָשׁוֹן, וְיִשְׁעֵן בְּאַלְהֵיו - בְּסוּד הָעֶבֶד הַשֵּׁנִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר בְּנִי, וְדָאִי רוּחַ נְבוּאָה שׁוֹרָה עֲלֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, אֲרִיָּה בֶן אֲרִיָּה, מִי יָקוּם לִפְנֵיהֶם כְּשִׁשׁוּאָגִים לְטָרֵף טָרֵף? כָּל אֲרִיּוֹת הָעוֹלָם הֵם תְּקִיפִים, וְאֵלֶּה יוֹתֵר מִכָּלם. כָּל הָאֲרִיּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם קָשִׁים לְהוֹצֵאת הַטָּרֵף מִפִּיהֶם, וְאֵלּוּ נֹחִים לְהוֹצִיא מִפִּיהֶם טָרֵף. הֵם טוֹרְפִים טָרֵף וְנוֹתְנִים לְכָלם. אֲשֶׁר הֵלֶךְ חֲשָׁכִים, אֲשֶׁר הִלְכוּ צָרִיף לוֹ לְכַתּוּב! אָמַר רַבִּי אֲלַעְזֹר, מִשּׁוּם שֶׁהֵם שְׁרוּיִים בְּחִבּוּר וּמִיד נִפְרָדִים. הֵלֶךְ הַחִבּוּר - חֲשָׁכִים נִפְרָדוּ. שׁוֹרִים בְּחִבּוּר וְנִפְרָדִים מִיד. כְּמוֹ זֶה (יִחְזָקֵאל א) רוּחַ סַעְרָה בָּאָה, כָּלל שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה. בָּאָה וְהָיָה עוֹזְבֵת אוֹתוֹ, מִיד נִפְרָדִים.

וַיֵּרָא בָּלֶק וְגו'. רַבִּי אֲלַעְזֹר אָמַר, וְדָאִי מָה שְׁאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, דְּכָר נִסְתָּר הָיָה. אֲבָל כְּתוּב, (תְּהִלִּים פד) גַּם צִפּוֹר מִצָּאָה בֵּית וְדִרְזוֹר קֵן

וְכִדְרִין אִיהוּ עֵידֶן לְצִלוֹתָא, בְּגִין דְּאֵינוֹן אֲזִלִּי לְמִשְׁטָטָא, בְּטוֹרֵי חֲשׁוּד, וְהָרַג נִשְׁפָּה, כִּדְרִין פְּתִיחִין כּוּי נְהוֹרִין עֲלָאִין, וְנִפְקִי וְשָׂרִיאָן עַל בְּתֵי כְּנִסְיוֹת, בְּרִישֵׁיהוֹן דְּאֵינוֹן דְּצִלָּאן צִלוֹתִין, וּמִתְפַּלְגֵן נְהוֹרִין עַל רִישֵׁיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׁאִיל, עַל הָהוּא דִּלָּא אֲשֶׁתְּכַח תִּמָּן, וְאָמַר חֲבֵל עַל פְּלוּנִיָּא, דְּהָוָה רִגִּיל הַכָּא, וְהִשְׁתָּא דְּהֵלֶךְ חֲשָׁכִים וְאַתְעֵבֶר מִקְמִי נְהוֹרִין, וְהֵלֶךְ לְשִׁטָּטָא בְּטוֹרִיא בְּעֵלְמָא, וְנִפְקֵי מִהָהוּא נִגְהָ נְהוֹרָא דְּנְהִיר, וְלִית (לִיה) בֵּיה חוֹלְקָא, אֵין נִגְהָ לוֹ, כְּמָה דְּאַתְפְּלִיג וְשָׂרִיא עַל אַחֲרֵינִין דְּתִמָּן, כְּמָה טְבִין אֲתֵאֲבִידוּ מִנִּיהּ. (אֵין נִגְהָ לוֹ הִשְׁתָּא דְּהֵלֶךְ חֲשָׁכִים) וְאֵלּוּ הָוָה תִּמָּן, יִבְטַח בְּשֵׁם יי, בְּכָלְלָא דְּעֵבֶד קְדָמָא. וְיִשְׁעֵן בְּאַלְהֵיו בְּרֹזָא דְּעֵבֶד תְּנִינָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר בְּרִי, וְדָאִי רוּחַ נְבוּאָה שְׂרִיאָ עֲלֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, אֲרִיאָ בֶר אֲרִיאָ, מָאן יָקוּם קַמִּיָּהוּ, כִּד שְׁאֲגִי לְמִטְרָף טְרָפָא. כָּל אֲרִיָּין דְּעֵלְמָא תְּקִיפִין, וְאֵלִין יִתִּיר מִכָּלְהוּ. כָּל אֲרִיָּין דְּעֵלְמָא, קִשְׁיִין לְאַפְקָא טְרָפָא מִפּוּמִיָּהוּ, וְאֵלִין נֹחִין לְאַפְקָא מִפּוּמִיָּהוּ טְרָפָא. אֵינוֹן טְרָפִי טְרָפָא, וְיִהְיִי לְכָלָא.

אֲשֶׁר הֵלֶךְ חֲשָׁכִים, אֲשֶׁר הִלְכוּ מִיבְעֵי לִיהּ. אָמַר רַבִּי אֲלַעְזֹר, בְּגִין דְּאֵינוֹן שְׂרִיָּין בְּחִבּוּרָא, וּמִיד מִתְפָּרְשֵׁן. הֵלֶךְ חִבּוּרָא, חֲשָׁכִים אֲתִפְרָשֵׁן. שְׂרָאן בְּחִבּוּרָא, וְאַתְפָּרְשֵׁן מִיד. כְּגוּוֹנָא דָּא, (יִחְזָקֵאל א) רוּחַ סַעְרָה בָּאָה, כָּלל דְּכָר וְנוֹקְבָא. בָּאָה (דף קצ"ו ע"ב) וְהָיָה שְׁבָקָת לִיהּ, מִיד מִתְפָּרְשֵׁן.

וַיֵּרָא בָּלֶק וְגו'. (בְּמִדְבָּר כב) רַבִּי אֲלַעְזֹר אָמַר, וְדָאִי מָה דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִלָּה סְתִימָא הָוָה. אֲבָל כְּתִיב, (תְּהִלִּים פד) גַּם צִפּוֹר מִצָּאָה בֵּית וְדִרְזוֹר קֵן

לָהּ וְגו'. וְכִי דוֹר מְלָכָה עַל צָפוֹר
בְּעוֹלָם הִיא אוֹמֵר דְּבַר זֶה?
אֵלֶּה כְּמוֹ שִׁשְׁנֵינוּ כְּמֵה חֲבִיבוֹת
הַנְּשָׁמוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
אִם תֹּאמַר כָּל נְשָׁמוֹת הָעוֹלָם -
לֹא כֵן! אֲלֹא אוֹתָן נְשָׁמוֹת
הַצְּדִיקִים שֶׁשָּׁם מְדוּרָן אֹתוֹ,
מְדוּרֵיהֶן לְמַעַל וּמְדוּרֵיהֶן
לְמַטָּה, וְכֵן נֹאמַר. גַּם צָפוֹר
מַצָּא בֵּית - אֵלּוֹ רוּחוֹת
הַצְּדִיקִים.

שְׁנֵינוּ, שְׁלֹשׁ חוֹמוֹת הֵן לְגַן עֵדֶן,
וּבֵין כָּל אַחַת וְאַחַת כְּמֵה רוּחוֹת
וְנְשָׁמוֹת מְטִילוֹת שָׁם וְנִהְנֹות
מֵרִיחַ שֶׁל עֲנוּגֵי הַצְּדִיקִים
שֶׁבִפְנֵים, אֵף עַל גֵּב שֶׁלֹּא זָכוּ
לְהִפָּנֶס. אֲבָל עֲנוּג רוּחוֹת
הַצְּדִיקִים שֶׁבִפְנֵים - (ישעיה סד) עֵין
לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים וְגו'.

יְיָמִים רְשׁוּמִים יֵשׁ בְּשָׁנָה, וְהֵם
יְמֵי נִסָּן וְיְמֵי תִשְׁרִי, שְׁאוֹתָן
רוּחוֹת מְשׁוּטָטוֹת וּפּוֹקְדוֹת מְקוֹם
שֶׁצָּרִיךְ. וְאֵף עַל גֵּב שֶׁפְּעָמִים
רְבוֹת מְשׁוּטָטוֹת, אֲבָל יְמֵים אֵלּוֹ
רְשׁוּמִים הֵם וְנִרְאִים עַל גְּבִי
חוֹמוֹת הַגָּנָה, כָּל אַחַת וְאַחַת
כְּמֵרֶאֱחָ צָפְרִים מְצַפְּצָפוֹת בְּכָל
בֶּקֶר וּבֶקֶר.

וְאוֹתוֹ צָפְצוֹף שֶׁכַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְתַפְלָה עַל חַיֵּי בְּנֵי אָדָם שֶׁל
הָעוֹלָם. מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָם יְמִים כָּל
יִשְׂרָאֵל מִתְּעַסְקִים בְּמַצּוֹת,
וּבְמַצּוֹת רַבּוֹן הָעוֹלָם. וְאִז
בְּשִׁמְחָה נִרְאוֹת צָפְרִים
מְצַפְּצָפוֹת, וְעַל גְּבִי הַחוֹמוֹת שֶׁל
גֵּן עֵדֶן מְצַפְּצָפוֹת מְשִׁבּוֹת
וּמוֹדוֹת וּמִתְפַּלְלוֹת עַל חַיֵּי
הָעוֹלָם הַזֶּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, וְדָאִי
יָפָה אִמְרַתְּ שְׁדָאִי אוֹתָן רוּחוֹת
שָׁם. אֲבָל מַה תֹּאמַר עַל וְדָרֹר קָן
לָהּ? אָמַר, כֵּן לְמִדְתִּי, זוֹהִי נִשְׁמָה
קְדוּשָׁה שְׁעוֹלָה לְמַעַל, וְעוֹלָה
לְמָקוֹם טָמִיר וְגִנּוּז שְׁעִין לֹא

קָן לָהּ וְגו'. וְכִי דוֹר מְלָכָה, עַל צָפְרָא בְּעֵלְמָא,
הִוָּה אָמַר מְלָה דָא.

אֵלֶּה, כְּמֵה דְתַנִּינָן, כְּמֵה חֲבִיבִין נְשָׁמָתִין
קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִי תִימָא כָּל
נְשָׁמָתִין דְּעֵלְמָא. לָאוּ הֵכִי. אֲלֹא אֵינּוֹן
נְשָׁמָתֵיהוֹן דְּצְדִיקָיָא, דְּתַמָּן מְדוּרֵיהוֹן בְּהִדְיָה,
מְדוּרֵיהוֹן לְעִילָא, וּמְדוּרֵיהוֹן לְתַתָּא. וְהֵכִי
אִתְמַר. גַּם צָפוֹר מַצָּא בֵּית, אֵלִין רוּחֵיהוֹן
דְּצְדִיקָיָא.

תַּנִּינָן, תַּלְת שׁוּרִין אֵינּוֹן לְגַן עֵדֶן, וּבֵין כָּל חֵד
וְחֵד, כְּמֵה רוּחִין וְנְשָׁמָתִין מְטִילִין
תַּמָּן, וְאִתְהֵנָן מֵרִיחָא דְּעֲנוּגִין דְּצְדִיקָיָא דְּלָגוּ,
אֵף עַל גֵּב דְּלֹא זָכוּ לְמִיעָאֵל. אֲבָל עֲנוּגָא
דְּרוּחֵיהוֹן דְּצְדִיקָיָא דְּלָגוּ, (ישעיה סד) עֵין לֹא
רָאָתָה אֱלֹהִים וְגו'.

וְיוֹמִין רְשִׁימִין אִית בְּשַׁתָּא, וְאֵינּוֹן יוֹמֵי נִסָּן,
וְיוֹמֵי תִשְׁרִי, דְּאֵינּוֹן רוּחִין מְשִׁטָּן
וּפּוֹקְדִין לְאַתֵּר דְּאַצְטְרִיךְ. וְאֵף עַל גֵּב דְּזַמְנִין
סְגִיָאִין מְשִׁטָּן, אֲבָל יוֹמִין אֵלִין רְשִׁימִין
אֵינּוֹן, וְאִתְחַזּוֹן עַל גְּבִי שׁוּרִין דְּגִנְתָּא, כָּל חֵד
וְחֵד כְּחִיזּוֹ דְּצָפְרִין מְצַפְּצָפִין, בְּכָל צָפְרָא
וְצָפְרָא.

וְהָיָה צָפְצוֹפָא שֶׁכַּח דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְעִלּוֹתָא עַל חַיֵּי בְּנֵי נָשָׁא דְּהָאִי עֵלְמָא.
בְּגִין דְּאֵלִין יוֹמִין, יִשְׂרָאֵל כְּלָהּ מִתְּעַסְקִין
בְּמַצּוֹת, וּבְפּוֹקְדִין דְּמֵאֲרִי עֵלְמָא. וְכִדִּין בְּחֵדוֹ
אִתְחַזּוֹן צָפְרִין מְצַפְּצָפִין, וְעַל גְּבִי שׁוּרִין דְּגִן
עֵדֶן מְצַפְּצָפִין מְשִׁבּוֹת וְאוֹדִין וּמְצַלֵּן עַל חַיֵּי
דְּהָאִי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר וְדָאִי שְׁפִיר קֹאמְרַת,
דְּוִדָאִי אֵינּוֹן רוּחִין תַּמָּן. אֲבָל מַה תִּימָא
וְדָרֹר קָן לָהּ. אָמַר, הֵכִי אוֹלִיפָנָא, דָּא הִיא
נְשָׁמָתָא קְדִישָׁא, דְּסִלְקָא לְעִילָא, וְסִלְקָא לְאַתֵּר

רִאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר, וְדַאי יָפָה אִמְרָתְךָ יִיפָּה הוּא, אֲבָל כָּל זֶה בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֵמָטָה הוּא, וּכְמוֹ שְׁאִמְרָתְךָ הוּא וְכָךְ זֶה וְדַאי. גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית - אֵלֶּי רוּחוֹת קְדוּשׁוֹת שְׁזָכוּ לְהַכְנִס וּלְצִאת אַחֵר כֶּךְ, מִשּׁוּם שְׁמִשּׁוּטוֹת וּנְרָאוֹת כְּמִרְאֵה צְפָרִים, וְאֵלֶּי רוּחוֹת מְצָאָה בֵּית. וְדַאי שְׁלֵכָל אַחַת וְאַחַת יֵשׁ לָהֶן מְדוּרִים יְדוּעִים בַּפְּנִים.

וְעַם כָּל דָּא, כְּלָהּ נִכּוּיִם מִחֻפָּה חִבְרִיָּה. אֵלֶּי שְׁיֵשׁ לָהֶם דְּרוֹר וְחִירוֹת מִהַפֵּל. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִרְאֵה לָהֶם הֵיכַל טָמִיר גִּנּוּז אֶחָד שְׁעִין לֹא רִאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ, וְאוֹתוֹ הֵיכַל נִקְרָא קֵן צְפוּר, וּמִשָּׁם מִתְעַטְרִים עֲטוּרוֹת לְמִשִּׁיחַ לְעֹתִיד לְבָא. וּבְיָמִים רְשׁוּמִים, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַשְׁתַּעֲשֹׁעַ בְּאוֹתָם הַצְדִּיקִים, וּמִרְאֵה לָהֶם הֵיכַל טָמִיר גִּנּוּז שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מַכִּירִים אוֹתוֹ כָּל הַצְדִּיקִים שְׁשָׁם. אֲשֶׁר שִׁתָּה אֶפְרָחִיָּה אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ - אֵלֶּי אוֹתָם צְדִיקִים שְׁנִתְקֵנוּ בְּכָנִים קְדוּשִׁים, שְׁזָכוּ לְתוֹרָה שְׁבִכְתָּב וּלְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵלֶּי נִקְרָאִים שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת. מִתְעַטְרִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ, שְׁהָרִי זְכוּת בְּנִיָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה מִגִּנָּה עֲלֵיהֶם, וּמִתְעַטְרִים אוֹתָם שֵׁם. מִי הָרוּחַ שְׁזוֹכָה לְכָל זֶה? זֶה שְׁשִׁתָּה אֶפְרָחִיָּה, לְלַמֵּד לְמִזְבְּחוֹתֶיךָ וְגו'.

מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אָמַר דְּכָרְךָ, שְׁהָרִי בְּלִי בּוֹשָׁה אֲנִי נִרְאָה שֵׁם.

פֶּתַח כְּמִקְדָּם רַבִּי אֲלַעְזָר וְאָמַר, גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית - זֶה יִתְרוֹ. וְדְרוֹר קֵן לָהּ - זֶה בְּנִי שְׁהָרִי בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית מְלַמֵּדִים תּוֹרָה וְחוֹתְכִים דְּכָרִי תּוֹרָה בְּפִיהֶם. מִה זֶה מְצָאָה בֵּית? אֵלֶּא בַּהֲתַחֲלָה

טָמִיר וְגִנּוּז, דְּעִין לֹא רִאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר וְדַאי שְׁפִיר קֶאֱמֶרֶת, וְשְׁפִיר אִיהוּ. אֲבָל כָּל דָּא בְּגֵן עֵדֶן דִּלְתַּתָּא הִיא, וּכְמָה דְּאִמְרַת הוּא, וְהָכִי הוּא וְדַאי, גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, אֲלִין רוּחִין קְדִישִׁין, דְּזָכוּ לְמִיעָאֵל וּלְמִיפָק לְבִתְרָא, בְּגִין דְּמִשְׁטָטֵן וְאִתְחַזּוֹן כְּחִיזוֹ דְּצְפוּרִין, וְאֲלִין רוּחִין מְצָאָה בֵּית. וְדַאי כָּל חֲדָא וְחֲדָא אִית לֹון מְדוּרִין יְדִיעָאֵן לָגוּ.

וְעַם כָּל דָּא, כְּלָהּ נִכּוּיִם מִחֻפָּה דְּחִבְרִיָּה. אֵינּוֹן דְּאִית לֹון דְּרוֹר, וְחִירוֹ מִכָּלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָזִי לֹון הֵיכְלָא טָמִיר וְחֲדָא גִנּוּז, דְּעִין לֹא רִאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ, וְהָהוּא הֵיכְלָא אֶקְרִי קֵן צְפוּר. וּמִתְמַן מִתְעַטְרִין עֲטָרִין לְמִשִּׁיחַ בְּזִמְנָא דְּאִתִּי, וּבִיּוֹמִין רְשִׁימִין, תִּלְת זְמָנִין בְּשַׁתָּא, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לֹא שְׁתַּעֲשֹׁעַ בְּאֵינּוֹן צְדִיקֵיָא, וְאֶחָזִי לֹון הָהוּא הֵיכְלָא טָמִירָא גִנּוּז, דִּלָּא יְדִיעִין וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעֵן בֵּיה, כָּל צְדִיקֵיָא דְּתַמָּן.

אֲשֶׁר שִׁתָּה אֶפְרָחִיָּה אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ, אֲלִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא, דְּאֲשַׁתְּכָלְלוּ בְּבָנִין קְדִישִׁין, דְּזָכוּ לְתוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וּלְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְאֲלִין אֶקְרוּן תְּרִין מִדְּבָחָן. מִתְעַטְרִין לְקַמֵּי מְלָכָא קְדִישָׁא, דְּהָא זְכוּתָא דְּבְנִיָּהּ בְּהָאֵי עֲלָמָא, אֲגִין עֲלִיָּהּ, וּמִתְעַטְרִין לְהוּ תַּמָּן. מֵאֵן רוּחָא זְפָאָה לְכָל הָאֵי. הָאֵי דְּשִׁתָּה אֶפְרָחִיָּה, לֹאֻלְפָּא לְמִזְבְּחוֹתֶיךָ וְגו'.

מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֵימָא מִיִּלָּךְ, דְּהָא בְּלָא כְּסוּפָא אִתְחַזִּינָא תַּמָּן.

פֶּתַח כְּמִלְקָדְמִין רַבִּי אֲלַעְזָר וְאָמַר, גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, דָּא יִתְרוֹ. וְדְרוֹר קֵן לָהּ, דָּא בְּנִי, דְּהוּ בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית, אוֹלְפִי אוֹרִיָּתָא, וְחִתְכִּין מְלִין דְּאוֹרִיָּתָא בְּפּוּמִיָּהּ. מְצָאָה בֵּית

לקחו וחנו במדבר, לקחו מענג מדין ומהמתיקות ששם וחנו במדבר. כיון שראה הקדוש ברוך הוא שפסופם היה על התורה, משך אותם משם והכניסם ללשכת הגזית. ודרור קן לה - הכל אחד. צפור דרור הכל הוא אחד. (שופטים ד) חקר הקיני. (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'.

בא וראה מה כתוב, וירא בלק בן צפור. וכי מה שונה שהזכיר שם אביו משאר מלכים? אלא יתרו נמשך ונעבר מעבודה זרה, ובא לדבק בישראל הוא ובניו, וכל העולם נדו אותו ורדפו אחריו.

בלק מבני בניו היה, ועבר מדבר אביו. כיון שראו זקני מואב וזקני מדין, שהיו יחד באחיהם שלהם בעבודה זרה בחלק שלהם, שיתרו ובניו נדבקו בשכינה וזה נמשך מהם, באו והמליכוהו עליהם בפעוה זו, שכתוב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא. באותה עת היה מלך, מה שלא היה מקדם. ועל זה כתוב בן צפור, מה שלא ראוי לעשות כף. וירא בלק, וישמע היה צריך לו לכתב! מה זה וירא? ראיה ראה, וידע שעתיד הוא לפל בידי ישראל, וישראל יפלו בידו בהתחלה, ואחר כך הוא בידי ישראל. וירא בלק בן צפור.

רבי אבא פתח, (שיר השירים א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן. פנסת ישראל אומרת לפני המלך העליון. כנסת ישראל, מה זה כנסת? זוהי עצרת התפנות, כמו שנאמר (במדבר י) מאסף לכל המחנות. מי שמכנס כל המחנות העליונים אליו.

מהו. אלא בקדמיתא נטלו ושארו במדברא, נטלו מענוגא דמדין, וממתיקו דתמן, ושרו במדברא. כיון דחמא קדשא בריך הוא, דעל אורייתא הוה כסופא דלהון, משיך לון מתמן, ואעיל לון ללשכת הגזית. ודרור קן לה, פלא חד. צפור דרור פלא איהו חד. (שופטים ד) חקר הקיני. (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'.

תא חזי, מה כתיב, וירא בלק בן צפור. וכי מאי שנא דאדפיר שמא דאבוי משאר מלכין. אלא יתרו אתמשך ואתעבר מעבודה זרה, ואתא לאתדבקא בישראל, הוא ובניו, וכל עלמא נדוהו (דף קצ"ו ע"א) ורדפו אבתריה. בלק מבני בניו היה, ואתעבר מארחא דאבוי, כיון דחמו סבי מואב וסבי מדין, דהוה ביהדי הדדי באחיה דלהון בעבודה זרה, בחולקא דלהון, דיתרו ובניו אתדבקו בשכינתא, ודא אתמשך מנהון. אתו ואמלכוהו עלייהו בהאי שעתא, דכתיב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא. בעת ההיא הוה מלך, מה דלא הוה מקדמת דנא. ועל דא כתיב בן צפור, מה דלא אתחזי למעפד הכי. וירא בלק, וישמע מיבעי ליה, מהו וירא. ראיה חמא, וידע דזמין הוא למנפל בידא דישראל, וישראל למנפל בידוי בקדמיתא, ולבתר איהו בידא דישראל, וירא בלק בן צפור.

רבי אבא פתח, (שיר השירים א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן. פנישתא דישראל אמרת לגבי מלכא עלאה. פנישתא דישראל, מהו פנישתא. דא איהו עצרת, פנישו. כמה דאת אמר, (במדבר י) מאסף לכל המחנות. מאן דכניש לכל משריין עלאין לגביה.

ומתוך שלפעמים השכינה נקראת נקבה, ונאמר עצרת, כמו שנאמר (בראשית כ) כי עצור עצר ה', שמחזיק ולא נותן - כך זה ודאי, שהרי מתוך אמונה רבה שלה שלא נמצא בה מום (מח), נותנים לה ללא עכוב כלל, והיא, כשפאה אליה, כל מה שכוונסת עצר ומעצר ומעכבת, שלא יורד ומאיר אלא כפי הטל, טפין טפין, מעט מעט. מה הטעם? משום שלא נמצאת למטה אמונה, אלא כמו שנאמר (ישעיה כח) זעיר שם זעיר שם. זכות קטנה והארת טל קטנה, מדה כנגד מדה.

שא"מ"א תמצא אמונה כמו שנמצאו בה, היא מרקנת בכל צד וצד ללא עכוב כלל, והיא שמחה. ואז נותנים לה מתנות ואוצרות רבים זה על זה, ולא יעכבו אותה כלל. אבל התחתונים מעכבים אותם ומעכבים אותה, ואז היא עצרת. עצור עצר ה' ודאי. כפיכול נותן תמצית, ולא יותר.

ועם כל זה, כמו אמא נותנת לבנים בסתר שלא יודעים עליה, כך היא עושה לבניה ישראל. ולמדנו מתוך מנורה הקדושה, שבשעה שהיא עולה לקחת ענוגים וכסופים ונמצא מום בישראל למטה, אז מגיעה אליה טפת חרדל ומיד נפרדת, ויושבת עליה ימים במנין, ואז יודעים למעלה שהמום בישראל.

ומתעורר השמאל מיד, ומושך חוט למטה. (בראשית כו) ותכהין עיניו מראת, מה שהיה מסתפל בעין יפה בכלל אברהם בלי דין כלל, אז ותכהין עיניו מראת, מראת בודאי מלהסתפל בכלל של רחמנות. אז התעוררות

ומגו דלזמנין נוקבא אקרי כנישתא, ואתמר עצרת, כמה דאת אמר (בראשית כ) כי עצור יי, דנקיט ולא יתיב. הכי הוא ודאי, דהא מגו מהימנו סגיא דילה, דלא אשפחן בה מומא, (ס"א מוחא) יתבו לה בלא עפובא כלל. ואיהי כד מטא לגבה, כל מאן דכנישת, עצר ומעצר ומעכבת, דלא נחית ונהיר, אלא כפום טלא, טפין טפין, זעיר זעיר. מאי טעמא. בגין דלא אשתכח לתתא מהימנותא, אלא כמה דאת אמר, (ישעיה כח) זעיר שם זעיר שם, זעיר זכותא, וזעיר אנהרותא דטלא, מדה לקבל מדה.

דא"מ"א תשכח מהימנותא, כמה דאשתכחו בה, אריקת בכל סטרא וסטרא, בלא עפובא כלל, ואיהי חדאת. וכדין יתבין לה מתנן ונבזבזן סגיאין דא על דא, ולא יהון מעכבין לה כלל. אבל תתאין אינון מעכבין לון, ומעכבין לה, וכדין איהי עצרת. עצור עצר יי ודאי, כפיכול, יתיב תמצית, ולא יתיר. ועם כל דא כאימא יתבת לבנין בטמירו, דלא ידעין בה, הכי עבדת לון לבנהא ישראל. ואוליפנא מגו בוצינא קדישא, דבשעתא דאיהי סליקת למנקט ענוגין וכסופין, ומומא אשתכח בהו בישראל לתתא, כדין מטי לגבה טפה דחרדל ומיד אעדיאת, ויתיבת עליה יומין במנין. וכדין ידעין לעילא, דמומא בהו בישראל.

ואתער שמאלא מיד, ומשיך חוטא לתתא. (בראשית כו) ותכהין עיניו מראות, מה דהוה מסתפל בעין שפירו, בכללא דאברהם, בלא דינא כלל, כדין ותכהין עיניו מראות, מראות ודאי, מלאסתפלא בכללא דרחמנו. כדין אתערו דסמא"ל בקל תקיף, לאתערא על עלמא. כמה דאת אמר

סמא"ל בקול תקיף להתעורר על העולם, כמו שנאמר ויקרא את עשו בנו הגדול וגו'. גדול הוא לגבי מחנות הצד האחר, הוא גדול, ומנהיג לכל ספינות הים שמערערים ברוח רעה, להטביעם פעמק הים באותן מצולות ים שלו.

ובשהקדוש ברוך הוא ברחמנותו, אז כל חטאי וכל עונות ישראל נותן לו, והוא מטיל אותם למצולות ים. כל מחנותיו נקראים מצולות ים, והם לוקחים אותם ומשוטטים בהם בכל שאר העמים. וכי חטאי ישראל ועונותיהם זורקים ומחלקים לעם שלהם? אלא הם מצפים ומחכים למתנות שלמעלה כמו כלבים ליד השלחן. וכשהקדוש ברוך הוא לוקח כל חטאי ישראל וזורק עליהם, פלם חושבים שמתנות ואוצרות שהוא רוצה לתת לישראל העביר אותם מהם ונתן להם, ומיד פלם כאחד זורקים (ומראה וזורקים) אותם על שאר העמים.

בא וראה, פנסת ישראל היא אומרת בתחלה (בגלות), (שיר השירים א) שחורה אני ונאנה. מקטינה עצמה ליד המלך העליון. ואז שואלת ממנו ואומרת, (שם) הגידה לי שאתה נפשי איכה תרעה איכה תרפיץ בצהרים. למה שתי פעמים איכה איכה? אלא היא רומזת על שני חרפנות של שני בתי המקדש, שקוראים הכל איכה איכה. איכה תרעה - בחרפן בית ראשון. איכה תרפיץ - בחרפן בית שני. ועל זה פעמים איכה איכה.

תרעה, תרפיץ, לא זה כזה. גלות בכל שהיא זמן מועט, קורא בה תרעה. ועל גלות אדום שהיא לעד זמן מרבה, קורא בה תרפיץ. ועל זה פעמים איכה איכה. ועוד תרעה, תרפיץ - ירעה הנה לו

ויקרא את עשו בנו הגדול וגו'. גדול איהו לגבי משריין דסטרא אחרא, איהו גדול, ונהיג לכל ארביין דימא, דערטורן ברוחא בישא, לאטבעא לון בעומקא דימא, באינון מצולות ים דיליה.

וכד קדשא בריה הוא הוא ברחמנו, בדין כל חטאין וכל חובין דישראל, יהיב ליה, ואיהו אטיל לון למצולות ים. כל משריין דיליה מצולות ים אקרון, ואינון נטלי לון, ומשטטי בהון לכל שאר עמין. וכי חטאין דישראל, וחובין דלהון, זרקין ומתפלגין לעמא דלהון. אלא, אינון מחכאן ומצפאן למתנן דלעילא, ככלבי לקמי פתורא. וכד קדשא בריה הוא נטיל כל חוביהו דישראל, וזריק עלייהו, בלהו חשבי דמתנן ונבזבזן דאיהו בעא למיהב לישראל, דאעבר מניהו, ויהב לון. ומיד בלהו כחדא זרקין (ס"א וס"ו ונרמין) לון על שאר עמין.

תא חזי, פנישתא דישראל, איהי אמרת בקדמיתא, (ס"א בגלותא) (שיר השירים א) שחורה אני ונאנה, אזעירת גרמה לקמי מלפא עלאה. וכדין שאילת מניה ואמרת, (שיר השירים א) הגידה לי שאתה נפשי איכה תרעה איכה תרפיץ בצהרים. תרין זמנין איכה איכה אמאי. אלא איהי רמיזא על תרין חרפנין, דתרין מקדשין. דקראן פלא איכה איכה. איכה תרעה, בחרפן בית ראשון. איכה תרפיץ, בחרפן בית שני. ועל דא תרין זמנין איכה איכה.

תרעה תרפיץ, לאו דא כדא. גלותא דבבל, דאיהי זמן זעיר, קארי ביה תרעה. ועל גלותא דאדום, דאיהו זמן סגי, קארי ביה תרפיץ. ועל דא תרין זמנין איכה איכה. ותו לזמן מרבה, קורא בה תרפיץ. ועל זה פעמים איכה איכה.

לכתב! ירפיץ היה לו לכתב! גם כן, שהרי על ישראל היא אמרה. אלא היא אמרה על עצמה: איכה תרעה פלתי לבניה בגלות כשיהיו בין שאר העמים? איכה תרפיץ בצהרם, איך תטיף עליהם טל ומים תוף חמימות הצהרים?

שקמה אהיה כעטיה. בשעה שישאל קוראים מתוך צרה ודחק שלהם, ושאָר העמים מחרפים ומגדפים אותם: מתי תצאו מהגלות? איך אלהיכם אינו עושה לכם נסים? (והם ממציאים עצמם ואומרים, כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרפיץ במים הקדושים לצנן החמימות של רשפים ושלגבות שלהם. והם משבחים כל זה) והם משבחים לקדוש־ברוך־הוא ומודים לו עם כל הצער ואריכות הגלות, ואומרים, כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרפיץ עמנו בגלות ותגאל אותנו לזמן האחרון. כל זה שבח ואמונה שמתאים להם לישראל) ואני יושב כעטיה ולא יכול לעשות להם נסים ולתת להם נקמות. הוא משיב לה: אם לא תדעי לך היפה בנשים. פסוק זה כן צריך לכתבו: אם לא תדעי היפה בנשים. למה לך? אלא, אם לא תדעי לך - לחזק עצמך בגלות ולהגביר כח להגן על בניך - צאי לך, צאי לך להתחזק בעקבי הצאן. אותם תינוקות של בית רבן שלומדים תורה.

ורעי את גדיתך - אלו (ישעיה כח) עתיקי משדים שמסתלקים מהעולם ונמשכים לבית הישיבה העליונה, שהיא על משכנות הרעים. על דוקא. במשכנות הרועים לא כתוב, אלא על משכנות הרעים, זה ישיבת מטטרו"ן ששם כל החזקים ותינוקות העולם ומנהיגי התורה פעולם הזה באסור והתר, בכל מה שצריכים בני העולם, שהרי עקבי הצאן אותם תינוקות שאמרנו.

תרעה תרפיץ, ירעה מיבעי ליה, ירפיץ מיבעי ליה אוף הכי, דהא על ישראל אמרת. אלא איהי אמרת על נפשה איכה תרעה כלתי לבנהא בגלותא, דיהון בין שאר עמין. איכה תרפיץ בצהרם, היך תטיף איהי עליהו טלין ומיין, גו חמימו דצהרים.

שקמה אהיה כעטיה, בשעתא דישאל קראן מגו עאקו, דחיקו דלהון, ושאר עמין (דף קצ"ז ע"ב) מחרפיין ומגדפיין לון, אימתי תפקון מן גלותא. אלהכון היך לא עביד לכון נסין. (ואינון משבחין גרמיהו ואמרי כה תרעי לון ביומין קדמאין. כה תרפיץ במיין קדישין לצננא חמימו דרשפין ושלגובין דילהון. ואינון משבחא כל דא) (נ"א ואינון משבחין לקודשא בריך הוא ואודן ליה עם כל צערא וארכו דגלותא ואמרי כה תרעי לון ביומין קדמאין כה תרפיץ עמנא בגלותא ופרוק לנא לזמנא בתראה כל דא שבחא ומיהמנותא תאיבין לון לישראל) ואנא יתיב כעטיה, ולא יכילת למעבד לון נסין, ולמיהב לון נוקמין. איהו אתיב לגבה, אם לא תדעי לך היפה בנשים. האי קרא הכי מיבעי ליה, אם לא תדעי היפה בנשים. לך אמאי. אלא אם לא תדעי לך: לאתקפא גרמך בגלותא, ולאתקפא חילא, לאגנא על בנה. צאי לך, צאי לך לאתקפא בעקבי הצאן. אינון תינוקות דבי רבן, דאולפי תורה.

ורעי את גדיותך, אלין עתיקי משדים, דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה, דאיהי על משכנות הרועים, על דייקא, במשכנות הרועים לא כתיב, אלא על משכנות הרועים, דא מתיבתא דמטטרו"ן, דתמן כל תקיפין וינוקין דעלמא, ומנהיגי אורייתא בהאי עלמא באיסור והיתר, בכל מה דאצטריכו בני עלמא, דהא עקבי הצאן אינון תינוקות כדאמרן.

אמר רבי אלעזר, עקבי הצאן - אלו תלמידי בית רב שאחר כך באים בעולם ומוצאים תורה בדרך ישרה ודרך פתוחה, ועל זה הם מחדשים דברים עתיקים בכל יום, ושורה עליהם השכינה ומקשיבה לדבריהם, כמו שנאמר (מלאכי ג) ויקשב ה' וישמע. אמר רבי אבא, כך זה בודאי, והכל דבר אחד.

דבר אחר אם לא תדעי לך - לך למה? אלא בכל מקום שישאל בגלות, היא עמם בגלות, ועל זה כתוב לך, וכתוב (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר, וזהו לך. היפה בנשים, היפה - היא אמרה שהיא שחורה, כמו שנאמר (שיר השירים א) שחורה אני. והוא אמר אליה: יפה את, נאה, היפה בנשים, נאה על כל הדרגות, וכתוב (שם ו) יפה את רעיתי.

דבר אחר היפה בנשים - טובה בטובות. שעושה טובות לבניה בטמירות בצורה גנוזה. והקדוש ברוך הוא הרבה טוב עליו, כל מה שהיא עושה לבניה בצורה טמירה וגנוזה, אף על גב שהמעשים לא כשרים. מפאן שראוי לאבא כשאמא מרחמת על הבנים וטוב לו כל מה שעושה לבניה רחמים בנסתר, אף על גב שמעשיו לא כשרים. אמר רבי אבא, תמהני על מה שכתוב (דברים כא) פי יהיה לאיש בן סור ומורה וגו', ותפשו בו אביו ואמו וגו'. ושינינו שבאותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא למשה כתב. אמר לו משה, רבון העולם, תעזב את זה, יש אב שעושה כך לבנו? ומשה מרחיק היה לראות בחכמה כל מה שעתידי הקדוש ברוך הוא לבני

אמר רבי אלעזר, עקבי הצאן, אינון תלמידי דבי רב, דקא אתיין לבתר בעלמא, ואשפחן אורייתא בארץ מישר, ואורחא פתיחא, ועל דא אינון מחדשין מלין עתיקין בכל יומא, ושכינתא שרייא עליהו, וציינתא למליהון, כמה דאת אמר (מלאכי ג) ויקשב יי וישמע. אמר רבי אבא, הכי הוא ודאי, וכלא חד מלה.

דבר אחר אם לא תדעי לך. לך למה. אלא בכל אתר דישאל בגלותא, איהי עמהון בגלותא. ועל דא פתיב לך, וכתוב (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר. ודא הוא לך. היפה בנשים, היפה, איהי אמרת דאיהי אופמתא, כמה דאת אמר (שיר השירים א) שחורה אני. ואיהו אמר לגבה, יפה את, שפירתא, היפה בנשים, שפירתא איהי על כל דרגין, וכתוב (שיר השירים א) יפה את רעיתי.

דבר אחר היפה בנשים, טבתא בטיבו. דעבדת טיבו לבנהא, בטמירו בגניזו. וקודשא בריך הוא סגי טב עליה, כל מה דעבדת לבנהא בטמירו בגניזו, אף על גב דלא מכשרן עובדין. מפאן דאתחזי לאבא כד אמא רחמא על בנין ותאיב עליה כל מה דעבדת לבנהא רחמין בטמירו אף על גב דלא מכשרן עובדוי.

אמר רבי אבא, תוהנא על ההוא דכתיב, (דברים כא) פי יהיה לאיש בן סור ומורה וגו', ותפשו בו אביו ואמו וגו', ותנינן, דבההיא שעתא אמר קדשא בריך הוא למשה כתוב. אמר ליה משה, מאריה דעלמא, שביק דא, אית אבא דעביד בדין לבריה. ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא, כל מה דזמין קדשא בריך הוא לבני ישראל. אמר, מאריה דעלמא, שבוק

מלה דא. אמר ליה קדשא

לִישְׂרָאֵל. אָמַר, רַבּוֹן הַעוֹלָם, תַּעֲזֹב דְּבַר זֶה. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אֲנִי רוֹאֶה מַה שְּׂאֵתָה אֹמֵר. כָּתַב וְקָבַל שְׂכָר. אֵתָה יוֹדֵעַ, וְאֲנִי יוֹדֵעַ יוֹתֵר. מַה שְּׂאֵתָה רוֹאֶה, עָלִי אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה. דָּרַשׁ הַמֶּקְרָא וְתַמְצָא.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה רָמַז לְיוֹפִיָא"ל, רַבֵּן הַתּוֹרָה, אָמַר לְמֹשֶׁה: אֲנִי דְרִשְׁתִּי פְסוּק זֶה. כְּתוּב כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. בֵּן - זֶה יִשְׂרָאֵל. סוֹרֵר וּמוֹרֶה, דְּכָתִיב, (הוֹשֵׁעַ ד) כִּי כִפְרָה סוֹרֶרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל. אֵינָנו שׁוֹמְעֵי בְּקוֹל אֲבִיו וּבְקוֹל אֱמוֹ, דָּא קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנָסַת יִשְׂרָאֵל. וְיִסְרוּ אוֹתוֹ, דְּכָתִיב, (מַלְכִּים ב יז) וַיַּעַד יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל נְבִיאֵי כָל חֲזָה וְגו'. וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם, דְּכָתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶל ה' וְגו'. וְתַפְּשׂוּ בּוֹ אֲבִיו וְאֱמוֹ - בְּדַעַת אַחַת, בְּהִסְכָּמָה אַחַת.

וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶל זִקְנֵי עִירוֹ? אֶל זִקְנֵי עִירָם וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמָם הִיָּה צָרִיף לוֹ לְכַתֵּב! מַה זֶה אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ? אֵלָּא, אֶל זִקְנֵי עִירוֹ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ - זֶה כְּנָסַת יִשְׂרָאֵל. זִקְנֵי עִירוֹ - אֵלּוּ יָמִים רַאשׁוֹנִים, יָמִים עֲתִיקִי (סב"י) הַכָּל. שְׁעַר מְקוֹמוֹ - זֶה מוֹסָף שְׁבֵת.

וְעַם כָּל זֶה, אַף עַל גַּב שְׁכָלָם יוֹדְעִים, דִּין לְמַעֲלָה הוּא, מִשּׁוּם שְׁבִית דִּין שֶׁל אֱמָא קְרוֹבִים הֵם לְיִשְׂרָאֵל וְאוֹחֲזִים בָּהֶם, וְכָל קְרוֹב לֹא דִין לְקְרוֹבִים (לְקְרוֹבִי), וּפְסוּל הוּא לְדִין. בְּתַחֲלָה מַה כְּתוּב? אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. פִּינּוֹן שְׂרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהֵם קְרוֹבִים, מִיָּד סָלַק הַדִּין מִשְׁעַר מְקוֹמוֹ. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וְאֱמָרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, לַחֲדוּ. וְאֶל שְׁעַר

בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, חֲמִינָא מַה דְּאֵת אָמַר, כְּתוּב וְקָבַל אֲגָרָא. אֵת יִדְעַת וְאֲנִי יָדַע יוֹתֵר. מַה דְּאֵת חֲמִי, עָלִי הֵהוּא עוֹבְדָא. דְּרוּשׁ קָרָא וְתַשְׁפַּח.

בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא רָמַז לִיה לְיוֹפִיָא"ל, רַבֵּנָא דְאוּרִייתָא, אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנִי דְרִישְׁנָא לְהֵאִי קָרָא. כְּתִיב כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ, דָּא קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. בֵּן, דָּא יִשְׂרָאֵל. סוֹרֵר וּמוֹרֶה, דְּכָתִיב, (הוֹשֵׁעַ ד) כִּי כִפְרָה סוֹרֶרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל. אֵינָנו שׁוֹמְעֵי בְּקוֹל אֲבִיו וּבְקוֹל אֱמוֹ, דָּא קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנָסַת יִשְׂרָאֵל. וְיִסְרוּ אוֹתוֹ, דְּכָתִיב, (מַלְכִּים ב יז) וַיַּעַד יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל נְבִיאֵי כָל חֲזָה וְגו'. וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם, דְּכָתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶל יְיָ וְגו'. וְתַפְּשׂוּ בּוֹ אֲבִיו וְאֱמוֹ, בְּדַעַתָּא חֲדָא. בְּהִסְכָּמָה חֲדָא.

וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, אֶל זִקְנֵי עִירָם, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמָם, מִיבַעֲי לִיה, מָאִי אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. אֵלָּא, אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, דָּא קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא כְּנָסַת יִשְׂרָאֵל. זִקְנֵי עִירוֹ, אֵלִין יוֹמִין קְדָמָאִין, יוֹמִין עֲתִיקִין (ס"א סב"י) דְּכָלָא. שְׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא מוֹסָף שְׁבֵת.

וְעַם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב דְּכָלָא יִדְעִין, דִּינָא לְעִילָא אִיהוּ, בְּגִין דְּבִי דִינָא דְאֱמָא קְרִיבִין אֵינּוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲדִין בָּהוּ, וְכָל קְרִיב לֹא דָאִין דִּינָא לְקְרִיבִים (לְקְרִיבִית), וּפְסוּל אִיהוּ לְדִינָא. בְּקִדְמִיתָא מַה כְּתִיב, אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ, פִּינּוֹן דְּחֲמָא קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאֵינּוֹן קְרִיבִין, מִיָּד סָלַק דִּינָא מִשְׁעַר מְקוֹמוֹ, מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וְאֱמָרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ (דף קצ"ז פ"א ע"א) לַחֲדוּ. וְאֶל שְׁעַר

שער מקומו לא כתוב, אלא אל זקני עירו.

בגנו זה, ודאי, ולא של שאר העמים. סורה ומרה איננו שמע בקלנו. מה שונה שהרי בהתחלה לא כתוב זולל וסבא, ואחר כך כתוב זולל וסבא? אלא מי גרם להם לישראל להיות סורר ומרה לאביהם שבשמים? בגלל שהוא זולל וסבא בשאר העמים, שכתוב (תהלים קו) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, וכתוב (במדבר כח) ויאכל העם וישתחוו, שעקר ויסוד אכילה ושתיה כשעושים בשאר העמים. זה גורם להם להיות בן סורר ומרה לאביהם שבשמים.

ועל זה, ורגמהו כל אנשי עירו באבנים. אלה כל שאר העמים שהיו מקלעים אותם באבנים, וסותרים את החומות ומנתצים את המגדלים, ולא מועיל להם כלום. כיון ששמע משה, אז כתב פרשה זו.

ועם כל זה - היפה בנשים, טובה ונכפדה בנשות העולם. צאי לך בעקבי הצאן, הרי בארנו - אלו בתי פנסיות ובתי מדרשות. ורעי את גדיתיך - אלו תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא בעולם. על משפנות הרעים - אלו מלמדי תינוקות וראשי ישיבות. דבר אחר על משפנות הרעים, חסר ו' - אותם רעים אלו מלכי האמורי שלקחו ישראל את ארצם לרעות מקניהם, ולבית מרעה נתן ישראל ארץ זו. אז שמע בלק שהארץ שהיתה חשוכה כל כך, עשו ישראל קרב זה וסותרו אותה, עד ששמויה בית מרעה. אז השתדל בכל מה שהשתדל, ושתף אתו את בלעם.

וירא בלק. רבי חזקיה פתח, (ישעיה נ) כה אמר ה' שמרו משפט ועשו

מקומו לא כתוב, אלא אל זקני עירו. בגינו זה ודאי, ולא דשאר עמין. סורר ומרה איננו שמע בקלנו. מאי שנא, דהא בקדמיתא לא כתיב זולל וסבא, ולבתר כתיב זולל וסבא. אלא מאן גרים להו לישראל, למהוי סורר ומרה לגבי אבוהון דבשמיא, בגין דאיהו זולל וסבא, בשאר עמין דכתיב, (תהלים קו) ויתערבו בגוים וילמדו ממעשיהם וכתוב ויאכל העם וישתחוו, דעקרא ויסודא אכילה ושתיה, כד עבדין בשאר עמין. דא גרים לון, למהוי בן סורר ומרה, לגבי אבוהון דבשמיא.

ועל דא ורגמהו כל אנשי עירו באבנים. אלין כל שאר עמין, דהוו מקלעין להו באבנים, וסותרין שורין, ומנתצין מגדלין, ולא מהני לון כלום. כיון דשמע משה פדין, כתב פרשתא דא.

ועם כל דא היפה בנשים, טבא ויקירא בנשים דעלמא. צאי לך בעקבי הצאן, הא אוקימנא, אלין בתי פנסיות ובתי מדרשות. ורעי את גדיותיך, אלין ינוקי דבי רב, דלא טעמו טעם חובא בעלמא. על משפנות הרועים, אלין מלמדי תינוקות ורישי ישיבות. דבר אחר על משפנות הרעים, חסר ו'. אינון פישין, אלין מלכי האמורי, דנטלו ישראל ארעא דלהון, לרעיא מקניהון, ולבי מרעה יהב ישראל ארעא דא. פדין שמע בלק, דארעא דהות חשיבא כל כך, עבדו ישראל קרבא דא, וסותרו לה, עד דשוו לה בי מרעה. פדין אשתדל בכל מה דאשתדל, ושתף בהדיה לבלעם.

וירא בלק, רבי חזקיה פתח, (ישעיה נ) כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה

צדקה פי קרובה ישועתי וגו'.
כמה חביבים ישראל לפני
הקדוש ברוך הוא, שאף על גב
שחטאו לפניו וחוטאים לפניו
בכל פעם ופעם, הוא עושה
לישראל זדונות כשגגות.

וכך אמר רב המנונא סבא,
שלשה שערי דין תקנו (חכמים)
בסדרי המשנה: אחד - ראשון
בארבעה אבות נזיקין, השור
וכו'. שני - טלית שנמצאה.
שלישי - שתפים וסוד אבדה. מה
הטעם? אלא הקדוש ברוך הוא
בכל זמן עושה לישראל זדונות
כשגגות, ואלו שסדרו משניות
של שלש בבות - דרך הכתוב
נקטו, שכתוב (שמות כב) על כל דבר
פשע, וזהו פשע שלא בזדון,
ומהו? על שור, על חמור, על
שה - זה בבא קמא, שכאן הוא
באותם דברים. על שלמה - זו
בבא מציעא. על כל אבדה - זו
בבא שלישית.

שדרך הכתוב לקח. שפשמגיע
לבבא מציעא, היה אומר:
ראשית שלקחו בטלית זו למה?
פיון שנמצא פסוק, אמר: ודאי
זו הלכה למשה מסיני, וביארו כל
דברי חכמים.

בה אמר ה'. מה שונה בכל מקום
של נביאים שכתוב בה אמר ה',
ובמשה לא כתוב כך? אלא משה
שנבואתו היתה מתוך אספקלריה
המאירה שלמעלה, לא כתוב בו
כה. אבל שאר הנביאים שהיו
מתנבאים מתוך אספקלריה שלא
מאירה, התנבאו מתוך כה.
(להראות שהכל הוא אחד ללא פרוז, שאף על
גב שאמרו וכו', לא אמרו אלא מתוך כה).

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. (במדבר
הזה וגו'. ועתה, רבי אלעזר אמר,
אמר אותו רשע, ודאי השעה
עומדת לי לעשות מה שאני
רוצה. ראה, ולא ראה יפה. ראה

ישועתי וגו'. כמה חביבין ישראל קמי קדשא
ברוך הוא, דאף על גב דאינון חאבו קמיה,
וחבין קמיה בכל זמנא וזמנא, איהו עביד לון
לישראל, זדונות כשגגות.

והבי אמר רב המנונא סבא, תלת בבי דינין,
תקינו (ס"א רבנן) בסדרי מתניתא. חדא,
קדמיתא, בארבע אבות נזיקין השור וכו'.
תניינא, טלית דאשתכח. תליתא, שותפין
ורזא דאבדה. מאי טעמא. אלא, קדשא בריך
הוא בכל זמנא, עביד לון לישראל זדונות
כשגגות. ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי,
הכי סדרו, ארח דקרא נקטו, דכתיב, (שמות כב)
על כל דבר פשע, והאי פשע איהו דלאו
בזדון, ומאן איהו. על שור, על חמור, על
שה, דא בבא קמא, דהכא הוא באינון מלין.
על שלמה, דא בבא מציעא, על כל אבדה,
דא בבא תליתא.

דארח קרא נקטו. דכד מטא לבבא מציעא,
היה אומר, שירותא דקא נקטו בטלית
דא, אמאי. פיון דאשתכח קרא, אמר, ודאי
דא הלכה למשה מסיני, וביארו כל מלי
דרבנן.

בה אמר יי, מאי שנא בכל דוכתא דנביאי,
דכתיב כה אמר יי, ובמשה לא כתיב הכי.
אלא, משה דהות נביאותיה מגו אספקלריאה
דנהרא דלעילא, לא כתיב ביה כה. אבל שאר
נביאים, דהוו מנבאין מגו אספקלריאה דלא
נהרא, נביאו מגו כה. (נ"א לאחזאה דכלא איהו חר כלא
פירודא דאף על גב דאמרו וכו', לא אמרו אלא מגו כ"ה).

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. (במדבר
כב) ועתה, רבי אלעזר אמר, אמר ההוא
רשע, ודאי שעתא קיימא לי למעבד מה דאנא
בעי. חמא, ולא חמא יאות. חמא כמה אלפין

כמה אלפים נופלים מישראל על ידו לזמן מועט, אמר, ודאי השעה עומדת לי, ולכן ועתה, ולא בזמן אחר.

לכה! לך היה לו לכתב! מה זה לכה? אמר, נזרו עצמנו לאותו שמרחף בכנפיו עליהם לאותו ששמו כ"ה. ועתה לכה, נערך קרב באותו כ"ה. (ועתה לכה, כמו שנאמר (מלכים-ב ג) ועתה לשלל מואב).

אמר, עד עתה לא היה בעולם מי שיכול להם, בגלל אותו הפטרון שעומד עליהם. כעת שהשעה עומדת לנו, לכה נעשה קרב. וכל עצת אותו רשע לכ"ה היתה, שכתוב ואנכי אקרה פה. אעקר את אותה פה ממקומה. ושניהם בעצה רעה היו לכה הזו, כמו שנאמר (תהלים ב) על ה' ועל משיחו. לא ידעו שהרי אחר כך הפה הזו תעקר אותם מן העולם. כי עצום הוא ממני. וכי עד אותה שעה איפה ערכו קרב בו ונצחו אותו? באיזה מקום נפגשו בחרפם והיו גברים כגבורים להראות גבורתם? מה זה פי עצום הוא ממני? אלא אותו רשע היה חכם וראה למרחוק. ראה את דוד המלך שבא מרות המואביה גבור תקיף פאריה, ועשה קרבות תקיפים ונצח את מואב, ושם אותם פחת רגליו. אמר, עצום הוא. אותו שירש אותה גבורה, מלך אחד מהם יצא מאתנו להשמיד את מואב.

אולי אוכל נפה בו. פסוק זה כך היה לו לומר: אולי אוכל אפה בו, או אולי נוכל נפה בו. אלא אותו רשע היה חכם. אמר, ראיתי יד אחת של אריה תקיף אחד, פרוש רגל (יד), אם אוכל עמך שנתחבר (שנינו) שניהם (ונתחבר)

נפלין מישראל על ידי לזמן זעיר, אמר ודאי השתא שעתא קיימי לי. ובגין כך ועתה, ולא בזמנא אחרא.

לכה, לך מיבעי ליה, מאי לכה. אמר, נזדרז גרמן לההוא דרחיף בגדפוי עלייהו, לההוא דשמיה כ"ה. ועתה לכה, נגח קרבא בההוא כ"ה. (ועתה לכה כמה דאת אמר (מלכים ב' ג') ועתה לשלל מואב).

אמר, עד השתא לא היה בעלמא מאן דייכול להו, בגין ההוא פטרונא דקיימא עלייהו, השתא דשעתא קיימא לן, לכה נעביד קרבא. וכל עיטא דההוא רשע לכ"ה הוה, דכתיב ואנכי אקרה כה אעקר לההוא כה מאתריה. ותרוייהו בעיטא בישא להאי כה הו, כמה דאת אמר (תהלים ב) על יי ועל משיחו, לא ידעו דהא לבתר, האי כ"ה אעקר לון מעלמא.

כי עצום הוא ממני. וכי עד ההוא שעתא אן אנחו ביה קרבא ונצחו ליה. באן אתר אערעו בחרפא דלהון, והו גברין (דף קצ"ח ע"ב) כגברין לאחזאה גבורתא דלהון. מאי פי עצום הוא ממני. אלא ההוא רשע חפים הוה, וחמי למרחיק, חמא לדוד מלפא, דאתי מרות המואביה, גיפר תקיף פאריה, ועביד קרבין תקיפין, ונצח למואב, ושוי לון תחות רגליו. אמר עצום הוא. ההוא דירתא ההוא גבורתא, חד מלפא דלהון, מינן יפוק לשיצאה למואב. אולי אוכל נפה בו. האי קרא הכי הוה ליה למימר, אולי אוכל אפה בו. או אולי נוכל נפה בו. אלא ההוא רשע הוה חפים, אמר, חמינא ידא חדא, דחד אריא תקיפא, פריש רגלא (ידא), אי איכול עמך, דנתחבר (כ"א)

תרונא) תרוניהו (ונתחבר) ונגרע מההוא אריה ידא דא, עד לא ייתי ההוא

וַיִּגְרַע מֵאוֹתוֹ אֲרִיָּה יָד זוֹ, עַד שֶׁלֹּא יָבֵא אֹתוֹ מִלֶּךְ לְעוֹלָם וְלֹא יִגְרַשׁ אֶת מוֹאֵב מִמְּקוֹמוֹ.

אָרַח לִי. מַה זֶּה אָרַח לִי? אָמַר רַבִּי אֲבָא, אוֹתוֹ רָשָׁע בִּשְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת אָמַר לְבַלְעֵם. אַחַד אָמַר אָרַח לִי, וְאַחַד אָמַר קִבָּה לִי. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלֹא אָמַר לוֹ, אָרַח לִי עֹשִׁים וְכֹשְׁפֵי רָאשֵׁי נְחָשִׁים, וְשִׁים אוֹתָם בְּקִדְרַת הַמְּכַשְׁפִּים. בֵּינָם שָׂרָא שִׁכְחוּ יוֹתֵר בְּפִי, שֶׁבּ וְאָמַר וּלְכָה נָא קִבָּה לִי.

וְאַפִּילוּ כֹּה, אוֹתוֹ בֶּלֶק הִרְשָׁע לֹא עֹזֵב אֶת כֹּשְׁפָיו, אֵלֹא לִקְטַל כָּל מִינֵי עֹשִׁים, כְּשׁוֹף שֶׁל רָאשֵׁי נְחָשִׁים, וְלִקְחַת קִדְרַת מְכַשְׁפִּים וְנִצֵּץ אוֹתָהּ תַּחַת הַקֶּרֶקֶע אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת אֲמָה (על אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת אֲמָה), וַיִּגְנוּ אוֹתָהּ לְסוֹף הַיָּמִים. בֵּינָם שָׂבֵא דוֹד, כִּרְה בִּתְהוּמָה אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת אֲמָה, וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ מִתְהוּמָה וְנִסָּף עַל הַמִּזְבֵּחַ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר, אֲנִי אֶרְחֹץ אוֹתָהּ הַקִּדְרָה. (תהלים קח) מוֹאֵב סִיר רַחֲצִי בְּדָאִי.

עַל אָדָם אֲשֶׁלִּיךְ נִעְלִי. מַה זֶּה אֲשֶׁלִּיךְ נִעְלִי? אֵלֹא גַם זֶה כֹּה הָיָה לְמֶרְחוֹק, שְׁכָתוֹב (בראשית כה) וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵינִי אֲנֹכִי. הַלְעִיטֵנִי: הַלְעֵטָה מִמֶּשׁ, פְּתִיחוּ דְפּוּמָא וּגְרוּנָא לְמַבְלַע. אָמַר דּוֹד לְהֵהוּא בִלְעֵן, מְלַעַט הַלְעֵטִין, אֲנָא אֲרָמִי עָלֶיהָ נִעְלִי, לְמַסְתֵּם גְּרוּנִיהָ.

עַלִּי פִלְשֶׁת אֶתְרוּעָע, אוֹף הָכִי דָא לְמֶרְחִיק אֶסְתָּכִי דוֹד, אָמַר, כְּנַעַן סְטָרָא בִישָׁא דְסְטָרָא אַחְרָא אִיהוּ, וּפְלִשְׁתִּים מִתְמָן אֵינוֹן, לְסְטָרָא אַחְרָא מַה אֲצִטְרִיף. תְּרוּעָה. דְּכָתִיב, (במדבר י') וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצָכֶם וְהִרְעוּתֶם וְגו', לְתִבְרָא חִילִּיה וְתוֹקֶפִיהָ, וּבִגִּין כֹּה עָלִי פִלְשֶׁת אֶתְרוּעָע, וְהָכִי אֶתְחַזִּי לוֹן.

מִלְכָּא לְעֵלְמָא, וְלֹא יִתְרָף יֵת מוֹאֵב מֵאַתְרֵיהָ. אָרַח לִי, מָאִי אָרַח לִי. אָמַר רַבִּי אֲבָא, הֵהוּא רָשָׁע בְּתָרִי לִישְׁנֵי קָאֲמַר לְבַלְעֵם. חַד אָמַר אָרַח לִי, וְחַד אָמַר קִבָּה לִי. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלֹא אָמַר לִיה, אָרַח לִי עֹשִׁים וְחִרְשִׁין דִּרְיָשֵׁי דְחוּזִין, וְשׁוּי לוֹן בְּקִדְרָה דְחִרְשִׁיא, בֵּינָם דְּחִמָּא דְחִילִיה יִתִּיר בְּפּוּמָא, תֵּב וְאָמַר, וּלְכָה נָא קִבָּה לִי.

וְאַפִּילוּ הָכִי, הֵהוּא רָשָׁע דְּבִלְקָא, לֹא שְׁבַק תְּרִשׁוּי, אֵלֹא לְקִיט כָּל זֵינֵי עֹשִׁים, חִרְשֵׁי דִרְיָשֵׁי דְחוּזִין, וְנִטִּיל קִדְרָה דְחִרְשִׁין, וְנִעִיץ לָהּ תַּחַת אֶרְעָא אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאָה אֲמִין, וַיִּגְנוּ לָהּ לְסוֹף יוֹמִין. בֵּינָם דְּאֶתָּא דוֹד, כִּרְה בִּתְהוּמָא, אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאָה אֲמִין (על אֶלֶף וַחֲמִשָּׁה מֵאָה אֲמִין), וְאַפִּיק מִיָּא מִן תְּהוּמָא, וְנִסִּיק עַל מִדְּבָחָא. בְּהֵהוּא שְׁעָתָא, אָמַר, אֲנָא אֶסְחִי הֵהִיא קִדְרָה, (תהלים ט) מוֹאֵב סִיר רַחֲצִי. סִיר רַחֲצִי וְדָאִי.

עַל אָדָם אֲשֶׁלִּיךְ נִעְלִי, מָאִי אֲשֶׁלִּיךְ נִעְלִי. אֵלֹא דָא אוֹף הָכִי לְמֶרְחִיק הָוָה, דְּכָתִיב, (בראשית כה) וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵינִי אֲנֹכִי. הַלְעִיטֵנִי: הַלְעֵטָה מִמֶּשׁ, פְּתִיחוּ דְפּוּמָא וּגְרוּנָא לְמַבְלַע. אָמַר דּוֹד לְהֵהוּא בִלְעֵן, מְלַעַט הַלְעֵטִין, אֲנָא אֲרָמִי עָלֶיהָ נִעְלִי, לְמַסְתֵּם גְּרוּנִיהָ.

עַלִּי פִלְשֶׁת אֶתְרוּעָע, אוֹף הָכִי דָא לְמֶרְחִיק אֶסְתָּכִי דוֹד, אָמַר, כְּנַעַן סְטָרָא בִישָׁא דְסְטָרָא אַחְרָא אִיהוּ, וּפְלִשְׁתִּים מִתְמָן אֵינוֹן, לְסְטָרָא אַחְרָא מַה אֲצִטְרִיף. תְּרוּעָה. דְּכָתִיב, (במדבר י') וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצָכֶם וְהִרְעוּתֶם וְגו', לְתִבְרָא חִילִּיה וְתוֹקֶפִיהָ, וּבִגִּין כֹּה עָלִי פִלְשֶׁת אֶתְרוּעָע, וְהָכִי אֶתְחַזִּי לוֹן.

וְעָתָה לְכָה נָא אָרְה לִי אֶת הָעַם הַזֶּה כִּי עָצוּם
הוּא מִמֶּנִּי. רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח, (ישעיה יא)
וְהָיָה צֶדֶק אֲזוּר מִתְּנִי וְהָאֱמוּנָה אֲזוּר חֲלָצִיו.
הָאִי קָרָא כָּלָא אִיהוּ חַד. מָאִי חֲדוּשָׁא אֲתָא
לְאַשְׁמוּעִינָן, דְּהָא צֶדֶק הֵיִינוּ אֱמוּנָה, וְאֱמוּנָה
הֵיִינוּ צֶדֶק. אֲזוּר מִתְּנִי, הֵיִינוּ אֲזוּר חֲלָצִיו,
לֹא אֲשַׁכְּחֵן קָרָא כְּהָאִי גִוּוּנָא.

אֲלֵא לֹא צֶדֶק פְּאֵמוּנָה, וְאִי עַל גַּב דְּכָלָא
חַד, וְחַד דְּרָגָא אִיהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא
דְּקִיָּמָא בְּדִינָא קִשְׁיָא, וּמִקְבֵּלָא מִסְטֵר
שְׁמַאֲלָא, בְּדִין אֲקָרִי צֶדֶק, דִּינָא מִמֶּשׁ. וְהֵיִינוּ
(ישעיה כו) פִּי כְּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטִיךְ לְאֶרֶץ צֶדֶק לְמַדּוּ
יוֹשְׁבֵי תִבְל. דְּהָאִי דְּרָגָא דְּמִשְׁפָּט, רַחֲמֵי אִיהוּ.
וְכַד אֲתַקְרִיב מִשְׁפָּט בְּצֶדֶק, בְּדִין אֲתַבְּסֵם (בְּלֵא),
וְיִכְלִין בְּנֵי עַלְמָא, לְמַסְבֵּל דִּינָא דְּצֶדֶק.

(וְעַל דָּא צֶדֶק לֹא אִיהוּ כְּאֵמוּנָה) אֱמוּנָה, בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַחֲבֵר
בָּהּ (בְּדִין אִיהוּ) אֱמֶת, לְחֻדּוּהָ. וְכָל אֲנָפִין
נְהִירִין, בְּדִין אֲקָרִי אֱמוּנָה. וְאִית וּתְרַנּוּתָא
לְכָלָא, וְכָל נִשְׁמָתִין סִלְקִין, מִתְּחִיבֵי בְּכֻמָּה
חִיּוּבִין דְּחִיבִין בִּישִׁין, וְכִיּוֹן דְּבִפְקֻדּוֹן סִלְקִין
(אֲקָרִי), אֲהֲדֵר לוֹן בְּרַחֲמֵי, וְחָס עֲלֵיהּ. וְכִדִּין
אֲקָרִי אֱמוּנָה, וְלִית אֱמוּנָה בְּלֵא אֱמֶת.

הַשְׁתָּא אֲזוּר מִתְּנִי, וְאֲזוּר חֲלָצִיו. מַהוּ תְּרִין
אֲזוּרִין הָכָא. וּמִתְנִים וְחֲלָצִין אִי אֶפְּעַל
גַּב דְּחַד אִינוּן, תְּרִין דְּרָגִין אִינוּן, חַד לְעִילָא,
וְחַד לְתַתָּא. לְעִילָא בְּשִׁירוּתָא, אֲקָרִי מִתְנִים.
לְתַתָּא בְּסוּפָא, אֲקָרִי חֲלָצִין, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר
(ישעיה לב) וְחִגּוּרָה עַל חֲלָצִים, בְּסוּפָא, עַל רִישׁ
יָרֵכִים. כִּד אֲתַתָּא בְּצַעֲרָא, מְנַתְקֵן אִינוּן
חֲלָצִים, מִרִישׁ יָרֵכִין, וְשׁוֹיֵאת יְדָהָא בְּכַאֲיָבָא
עֲלֵיהּ.

וְכִינִן כִּד לְגַבּוּרָה וְלִקְרָבָא, צֶדֶק אֲזוּר מִתְנִי.
וְהִכִּי אֲצַטְרִיךְ. לְרַחֲמֵנִי וְלִטְב, אֱמוּנָה

וְעָתָה לְכָה נָא אָרְה לִי אֶת הָעַם הַזֶּה
הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי. רַבִּי
חִזְקִיָּה פָתַח, (ישעיה יא) וְהָיָה צֶדֶק
אֲזוּר מִתְּנִי וְהָאֱמוּנָה אֲזוּר חֲלָצִיו.
פְּסוּק זֶה הִפֵּל הוּא אַחַד.
מַה חֲדוּשׁ בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? שֶׁהִרִי
צֶדֶק הֵיִנוּ אֱמוּנָה, וְאֱמוּנָה הֵיִנוּ
צֶדֶק. אֲזוּר מִתְּנִי הֵיִנוּ אֲזוּר
חֲלָצִיו. וְלֹא מִצָּאנוּ פְּסוּק כְּמוֹ זֶה.
אֲלֵא לֹא צֶדֶק כְּמוֹ אֱמוּנָה, וְאִי
עַל גַּב שֶׁהִפֵּל אַחַד, וְדִרְגָּה אַחַת
הִיא. אֲבָל בְּזִמְנֵי שְׁעוּמִדִּים בְּדִין
קִשָּׁה וּמִקְבָּלִים מִצַּד שְׁמַאֲלָא, אִז
נִקְרָא צֶדֶק דִּין מִמֶּשׁ, וְהֵיִנוּ (שם כו)
כִּי כְּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטִיךְ לְאֶרֶץ צֶדֶק
לְמַדּוּ יוֹשְׁבֵי תִבְל. שְׁדִרְגָּה זֹו שֶׁל
מִשְׁפָּט הִיא רַחֲמִים. וְכִשְׁמַתְקִיר
מִשְׁפָּט בְּצֶדֶק, אִז מִתְבָּשֵׁם (הַכֵּל),
וְיִכּוּלִים בְּנֵי הָעוֹלָם לְסַבֵּל דִּין
בְּצֶדֶק.

(וְעַל זֶה צֶדֶק אִינוּ כְּאֵמוּנָה) אֱמוּנָה, בְּשַׁעֲתָא
שְׁמַתְחִבְרַת בָּהּ (אִז הוּא) אֱמֶת,
לְשִׁמְחָה. וְכָל הַפְּנִים מְאִירוֹת, אִז
נִקְרָאת אֱמוּנָה. וְיֵשׁ וּתְרַנּוּת לְכָל,
וְכָל הַנִּשְׁמוֹת עוֹלוֹת, מִתְּחִיבוֹת
בְּכֻמָּה חִיּוּבִים שֶׁל רִשְׁעִים רָעִים,
וְכִיּוֹן שֶׁהֵן עוֹלוֹת בְּפִקְדוֹן (מִקְדִּים),
הוּא מִחֻדּוֹן בְּרַחֲמִים וְחָס עֲלֵיהֶן,
וְאִז נִקְרָאת אֱמוּנָה, וְאִין אֱמוּנָה
לֹא אֱמֶת.

כְּעַתָּה אֲזוּר מִתְנִי וְאֲזוּר חֲלָצִיו.
מַה כָּאן שְׁנֵי אֲזוּרִים? וּמִתְנִים
וְחֲלָצִים, אִי עַל גַּב שֶׁהֵן אַחַת,
שְׁתֵּי דִרְגוֹת הֵן, אַחַת לְמַעְלָה
וְאַחַת לְמַטָּה. לְמַעְלָה בְּרִאשִׁית
נִקְרָא מִתְנִים, וְלְמַטָּה בְּסוּף נִקְרָא
חֲלָצִים, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה לב)
וְחִגּוּרָה עַל חֲלָצִים. בְּסוּף, עַל
רִישׁ הַיָּרֵכִים. כְּשֶׁאֲשֶׁה בְּצַעֲרָא,
מִנְתַּקִּים אוֹתָם חֲלָצִים מִרִישׁ
הַיָּרֵכִים, וְשִׁמָּה יְדִיהָ בְּכַאֲב
עֲלֵיהֶם.

וְכִינִן לְגַבּוּרָה וְלִקְרָב - צֶדֶק אֲזוּר
מִתְנִי, וְכִי צִרִיף. לְרַחֲמֵנוּ

ולטוב - אמונה אזור חלציו.
בדוגה אחת ידון את העולם
ושולט לשני צדדים, אחד
לרחמים לישראל, ואחד דין
לשאר העמים.

ואם תאמר, צדק הוא דין הקשה?
והרי כתוב (ויקרא ט) בצדק תשפט
עמיתך, (דברים טז) צדק צדק תרדף,
וכמה הם - ודאי כן זה, שהרי
בצדק אין כלל ותרנות. גם כן מי
שדן את חברו, לא צריך לעשות
לו ותרנות מהדין כלל, אלא
בצדק, שלא ישגיח על האהבה,
(ויקרא ט) מאזני צדק, בלי ותרנות
לצד זה ולצד זה למי שנותן ולמי
שקבל. ומשום זה דוגה אחת
היא, ומתחלקת לשני צדדים.
ושני צדדים אלה, שני אזורים,
עומדים, אחד לשאר העמים
ואחד לישראל. ובשעה שיצאו
ישראל ממצרים, התאזרו
באזורים הללו - אחד של קרב,
ואחד היה של שלום.

(וחבל היה בצדק) כשיתעצ בלק, אמר
ואגרשנו מן הארץ. אמר, אותה
דוגה (שנאחז בו הארץ, וזה וכו') שהם
נאחזים בה, מן הארץ ודאי. וזהו
פי עצום הוא ממני, בודאי. מי
יכול להלחם ולעמד בהם
בישראל? דוגתם חזקה היא
משלי! ומשום זה - ואגרשנו מן
הארץ. ואם אגרשנו מן הארץ
הזאת ואגרש אותם ממנה, אוכל
לעשות כל רצוני. כחם הוא
במה? בפה ובמעשה. הרי הפה
שלך, והמעשה שלי.

כי ידעתי את אשר תברך וגו'. וכו' וכו'.
וכי מאין היה ידע? הרי
פרשוה, שהרי בהתחלה כתוב,
(במדבר כא) והוא נלחם במלך מואב
הראשון ויקח את כל ארצו מידו.
ששכר את בלעם וכו'. אבל כי
ידעתי, ידיעה ודאי ידע בהכמתו.
את אשר תברך מברך וגו', מה

אזור חלציו, בחד דרגא ידין עלמא, ושלטא
לתרין סטריין, חד רחמי (דף קצ"ח ע"א) לישראל.
וחד דינא לשאר עמין.

ואי תימא, צדק דינא תקיף איהו, והא כתיב
(ויקרא ט) בצדק תשפוט עמיתך. (דברים טז) צדק
צדק תרדוף. וכמה אינון. ודאי הכי הוא. דהא
צדק לית ביה וותרנותא כלל. אוף הכי מאן
ידאין לחבריה, לא אצטריך למעבד ליה
וותרנותא מן דינא כלל, אלא בצדק, דלא
ישגח לרחימו. מאזני צדק, בלא וותרנו להאי
סטרא ולהאי סטרא, למאן דיהיב ולמאן
דמקבל. ובגין כן חד דרגא איהו, ואתפלג
לתרין סטריין. והני תרין סטריין, ב' אזורין,
קיימן, חד לשאר עמין, וחד לישראל.
ובשעתא דנפקו ישראל ממצרים, אתאזרו
באזורין אלין, חד דקרבא. וחד הוה דשלמא.
(חסר כאן).

(ובלא הוה בצדק) כד אתיעט בלק, אמר ואגרשנו
מן הארץ. אמר ההוא דרגא דקא (ס"א אתאחדת
בית הארץ ודא וכו') אתאחדן ביה, מן הארץ ודאי.
ודא הוא כי עצום הוא ממני ודאי, מאן ייכול
לאגחא ולקיימא בהו בישראל דרגא דלהון
תקיף הוא מדילי. ובגין כן, ואגרשנו מן
הארץ. ואי מהאי ארץ אגרשנו, ואתרף יתיה
מיניה, איכול למעבד כל רעותי, חילא דלהון
במאי איהו. בפומא, ובעובדא. הא פומא
דילך, ועובדא דילי.

כי ידעתי את אשר תברך מברך וגו'. וכו' מאן
הוה ידע. הא אוקמוה, דהא בקדמיתא
כתיב, (במדבר כא) והוא נלחם במלך מואב
הראשון ויקח את כל ארצו מידו, דאגר ליה
לבלעם וכו'. אבל כי ידעתי, ידיעה ודאי ידע,
בהכמתא דיליה. את אשר תברך מברך, מאי

צָרִיף פֶּאן בְּרָכָה, שְׁהָרִי בְּשָׁבִיל קָלְלָה הִלֵּף? וְאִם אוֹתוֹ דְּבָר שְׁהִיָּה יוֹדֵעַ מִבְּלָעַם בְּהִתְחַלְלָה הִיָּה קָלְלָה, מַה זֶה אֵת אֲשֶׁר תִּבְרֹךְ מִבְּרֹךְ?

אֲלֵא דְּבָר זֶה לֹא יוֹדְעִתּוֹ וְלֹא זְכִיתִי כּו' עַד שֶׁבֹא רַבִּי אֲלֵעָזָר וְדָרַשׁ, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת תִּמְיֵד תִּהְלֶתוּ בְּפִי. וְכָתִיב (תהלים טז) אֲבָרְךָ אֶת יי אֲשֶׁר יַעֲצָנִי. מֵאן (ס"א אצטריף) דְּאֲצֻטְרִיף בְּרַכְתָּא מִן תַּתְּאִי. אֵת, דְּהָא אֶתְאָחַד בְּהוּ כְּשֶׁלְּהוּבָא בְּפִתְיִלָּה. וְדוֹד דְּהוּ יָדַע דָּא, אָמַר אֲבָרְכָה אֶת. אָמַר הוּא רָשָׁע, הוּא דְרָגָא דְּלֵהוּן, אָחִיד בְּהוּ, בְּגִין בְּרַכְאֵן דְּלֵהוּן, דְּקָא מְבָרְכִין לִיה בְּכָל יוֹמָא. חִילָא אִית לֵךְ לְבָרְכָא לְהוּא דְרָגָא, וְתַעֲקֹר לָהּ מִנִּיָּהוּ וְדָא הוּא כִי יוֹדְעִתִּי אֵת אֲשֶׁר תִּבְרֹךְ מִבְּרֹךְ וְגו'. וְבִדָּא גִיכּוּל בְּהוּ. תִּבְרֹךְ לְהוּא דְרָגָא וְתִילוּט לְפִתְיִלָּה. וְעַל דָּא אָמַר, וְאֶנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר לָהּ מִנִּיָּהוּ, דְּלֹא יִתְאַחַד בְּהוּ.

וְעוֹד אֶקְרָה כֹּה - אֲשַׁפִּיעַ וְאֶמְשִׁיף אֶת אוֹתָהּ דְרָגָה בְּחֻטָּאִים וְטֻמְאַה וּבִקְרִי וּבִטְמֻמָּה שְׁעִשׂוּ בְּנִיָּה, וְהִיא תַעֲשֶׂה אִתָּם גִּמְר. מִיד - וְיִלְכוּ זִקְנֵי מוֹאֵב וְזִקְנֵי מִדְּיָן וְקִסְמִים בִּידָם. שְׁלֹא יֹאמַר אוֹתוֹ רָשָׁע שְׁאִין עִמּוֹ אוֹתָם מִינִי כְּשֶׁפִּים שְׁצָרִיף בִּידוֹ לְהִתְעַכֵּב עֲלֵיהֶם (וְיִתְעַכֵּב עֲלֵיהֶם).

פִּתְחָ וְאָמַר, (ירמיה מו) וְאֶתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאַל תַּחַת יִשְׂרָאֵל [וְגו'], כִּי אֶתְּךָ אֲנִי וְגו'. פְּסוּק זֶה נֹאמַר וְהִתְעוֹרְרוּ בּו', אֲבָל עַד כַּעַת יֵשׁ לְהִתְעוֹרֵר יוֹתֵר. אֶתָּה מַהוּ? סוּד אֲרוֹן הַבְּרִית, שְׁזוּהִי דְרָגָה שְׁהוּלָכְתָּ בְּגִלוּת עִם בְּנִיָּה, הָעַם הַקְּדוֹשׁ. בְּשַׁעֲה שֶׁבִקֵּשׁ מִשֶּׁה רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, מַה כְּתוּב? (במדבר יא) וְאִם כִּכָּה אֶת עֲשֶׂה לִי הִרְגֵנִי נָא הֲרֹג, וּפְרִשׁוּהָ.

אֲצֻטְרִיף הָכָא בְּרָכָה, דְּהָא בְּגִין קָלְלָה הָהּ אֲזִיל. וְאִי הוּא מְלָה דְּהוּא יָדַע מִן בְּלָעַם בְּקִדְמִיתָא, קָלְלָה הָהּ, מָאִי אֵת אֲשֶׁר תִּבְרֹךְ מִבְּרֹךְ.

אֲלֵא מְלָה הָכָא, וְלֹא יוֹדְעָנָא בֵּה, וְלֹא זְכִינָא בֵּה, עַד דְּאֶתָּא רַבִּי אֲלֵעָזָר וְדָרַשׁ, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת יי בְּכָל עֵת תִּמְיֵד תִּהְלֶתוּ בְּפִי. וְכָתִיב (תהלים טז) אֲבָרְךָ אֶת יי אֲשֶׁר יַעֲצָנִי. מֵאן (ס"א אצטריף) דְּאֲצֻטְרִיף בְּרַכְתָּא מִן תַּתְּאִי. אֵת, דְּהָא אֶתְאָחַד בְּהוּ כְּשֶׁלְּהוּבָא בְּפִתְיִלָּה. וְדוֹד דְּהוּ יָדַע דָּא, אָמַר אֲבָרְכָה אֶת. אָמַר הוּא רָשָׁע, הוּא דְרָגָא דְּלֵהוּן, אָחִיד בְּהוּ, בְּגִין בְּרַכְאֵן דְּלֵהוּן, דְּקָא מְבָרְכִין לִיה בְּכָל יוֹמָא. חִילָא אִית לֵךְ לְבָרְכָא לְהוּא דְרָגָא, וְתַעֲקֹר לָהּ מִנִּיָּהוּ וְדָא הוּא כִי יוֹדְעִתִּי אֵת אֲשֶׁר תִּבְרֹךְ מִבְּרֹךְ וְגו'. וְבִדָּא גִיכּוּל בְּהוּ. תִּבְרֹךְ לְהוּא דְרָגָא וְתִילוּט לְפִתְיִלָּה. וְעַל דָּא אָמַר, וְאֶנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר לָהּ מִנִּיָּהוּ, דְּלֹא יִתְאַחַד בְּהוּ.

וְתוֹ אֶקְרָה כֹּה, אֲנִגִּיד וְאֶמְשִׁיף לְהוּא דְרָגָא, בְּחוּבִין וּמִסְאַבִּי וּבִקְרִי וּבִטְמֻמָּה דְּעַבְדוֹ בְּנוֹי, וְהִיא תַעֲבִיד עִמָּהוּן גִּמְרָא. מִיד וְיִלְכוּ זִקְנֵי מוֹאֵב וְזִקְנֵי מִדְּיָן וְקִסְמִים בִּידָם, דְּלֹא יִימָא הוּא רָשָׁע דְּלֹא הִמְנִיָּה אִינוּן זִינִין חֲרָשִׁין דְּאֲצֻטְרִיף בִּידוֹ לְהִתְעַכֵּב עֲלֵיהֶם (וְיִתְעַכֵּב עֲלֵיהֶם).

פִּתְחָ וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאֶתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאַל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֶתְּךָ אֲנִי וְגו'. הָאִי קָרָא אֶתְּמַר וְאֶתְּעִירוּ בֵּיה, אֲבָל עַד כַּעַן אִית לְאֶתְּעִירָא יוֹתֵר. אֶתָּה, מָאִי אִיהוּ. רְזָא אֲרוֹן הַבְּרִית. דְּדָא אִיהוּ דְרָגָא דְּאֲזָלָא בְּגִלוּתָא בְּהָדִי בְּנִהָא עִמָּא קִדִּישָׁא. מִשֶּׁה בְּשַׁעֲתָא דְּכַעָא רַחֲמִין עֲלֵיהֶם דִּישְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב (במדבר יא) וְאִם

אָבֵל כֹּף אָמַר מֹשֶׁה, דְּרָגָה אַחַת שְׁנִתַּת לִי נִקְרֵאת אַתָּה, מִשּׁוּם שְׂאִין לָהּ פְּרִדָּה מִמֶּךָ. ה' שָׁלָה בְּאַחֲזָה בִּישְׂרָאֵל. אִם אַתָּה (תְּשַׁמְדִּים מִהֶעוֹלָם) יִשְׁמְדוּ בְּעוֹלָם, הָרִי ה' שֶׁל הַשֵּׁם הַזֶּה שְׂאֲחֻזָּה בָּהֶם מְעַבְרַת מִמֶּנּוּ, אִם כֹּף אַתָּה עֹשֶׂה לִי - שֶׁה', עָקַר הַשֵּׁם הַזֶּה, תַּעֲקֹר.

וְעַל זֶה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אַחֵר כֹּף, (יהושע ז) וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שְׁהָרִי וְדָאִי שֵׁם זֶה עָקַר וְיִסּוּד הַפֶּל, אַתָּה הוּא ה'. וּמֹשֶׁה, אָף עַל גֵּב שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא אָמַר לוֹ כֹּף, יָדַע שֶׁזֶה בְּזָה תְלוּי וְהַחֲטָא גוֹרֵם. וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדִי יַעֲקֹב וְגו', הַפֶּל אַחֵר. כִּי אַתָּךְ אֲנִי, הָרִי בְּאֲרָנוּ כִּי אֲתִי אַתָּה לֹא כְתוּב, אֶלָּא כִּי אַתָּךְ אֲנִי. כִּי אַעֲשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם, בְּכָל הַגּוֹיִם אַעֲשֶׂה כָלָה.

רַב הַמְּנוּנָא הִרְאִישׁוֹן אָמַר, דַּחַק וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל פְּמָה טוֹב וְכַמָּה תּוֹעֲלֵת גְּרָמוֹ לָהֶם. רַפְּיוֹן שֶׁל שְׂאָר הָעַמִּים פְּמָה רַעוּת גְּרָמוֹ לָהֶם. דַּחַק וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל גוֹרֵם לָהֶם שְׁטוּב יִהְיֶה וְתוֹעֲלֵת, וּמָהֶם? כָּלָה. הַפֶּל דַּחּוּק. רַפְּיוֹן שֶׁל שְׂאָר הָעַמִּים גוֹרֵם לָהֶם רַפְּיוֹן וְרַע, וְזֶהוּ כָלָה. וְכֹף רָאוּי לָהֶם, שְׁהָרִי כָל רַפְּיוֹן בְּלֹא דַחַק שְׁהִיָּה לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, גוֹרֵם לָהֶם רַפְּיוֹן אַחֵר כֹּף בְּלִי דַחַק. כָּלָה. (ישעיה בח) כִּי כָלָה וְנִחְרַצָּה שְׁמַעְתִּי. כִּי אַעֲשֶׂה כָלָה. כָּלָה בְּרַפְּיוֹן. לִישְׂרָאֵל שְׁהִיָּה לָהֶם דַּחַק וְצָרוֹת - כָּלָה, (שם סא) וְכַפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה. מָה זֶה כְּלִיָּה? אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֶם כְּלִי הַכְּפֵלָה הַזֶּה. יִשְׂרָאֵל שְׁהִיָּה לָהֶם דַּחַק וְצָרוֹת - (עמוס ט) אֲקִים אֶת סִפְת דְּוִיד הַנּוֹפֶלֶת, סִפְת שְׁלוֹם. לְשִׂאָר הָעַמִּים שְׁהִיָּה לָהֶם רַפְּיוֹן צָרָה וְצוּקָה - כָּלָה בְּרַפְּיוֹן,

כָּכָה אַתָּה עוֹשֶׂה לִי הִרְגָנִי נָא הִרּוּג, וְאוֹקְמוּנָה. אָבֵל הָכִי אָמַר מֹשֶׁה, דְּרָגָה אַחַת דִּי־הַבֵּית לִי אֲקָרִי אַתָּה, בְּגִין דְּלִית לִיָּה פְּרִישׁוֹ מִמֶּךָ. ה' דִּילָה אַתָּאֲחָד בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. אִי אַתָּה (כ"א תשי"ז לזון מַעֲלָמָא) יִשְׁתַּצִּי לֹזֶן בְּעֵלְמָא, הָא ה' דְּשִׁמָּא דָּא דַּאֲתָאֲחָד בְּהוּ אַתְּעַבְר מִנִּיה, אִי הָכִי אַתָּה עוֹשֶׂה לִי, דִּה' עָקַרָא דְשִׁמָּא דָּא אַתְּעַקֵּר.

וְעַל דָּא אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לְבַתֵּר, (יהושע ז) וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, דִּהָא וְדָאִי שְׁמָא דָּא עָקַרָא וְיִסּוּדָא דְכָלָא, אַתָּה הוּא יי. וּמֹשֶׁה אָף עַל גֵּב דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא אָמַר לִיָּה, הָכִי יָדַע, דִּהָא בְּהָא תְלִיָּא, וְחוּבָה גְרִים. וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדִי יַעֲקֹב וְגו', כָּלָא חַד. כִּי אַתָּךְ אֲנִי, הָא אוֹקְמִנָא כִּי אֲתִי אַתָּה לֹא כְתִיב, אֶלָּא כִּי אַתָּךְ אֲנִי. כִּי אַעֲשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגו', בְּכָל הַגּוֹיִם אַעֲשֶׂה כָלָה.

רַב הַמְּנוּנָא קִדְמָאָה אָמַר, דַּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ דִּישְׂרָאֵל, פְּמָה טַב וְכַמָּה תּוֹעֲלֵתָא גְרִים לֹזֶן. רַפְּיוֹן דְּשִׂאָר עַמִּין, פְּמָה בִישִׁין גְרִים לֹזֶן. דַּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ דִּישְׂרָאֵל, גְרִים לֹזֶן דְּטַב לִיָּהוּי וְתוֹעֲלֵתָא. וּמֵאִי נִיָּהוּ. (דף קצ"ט ע"ב) כָּלָה. כָּלָא דַּחִיק. רַפְּיוֹן דְּשִׂאָר עַמִּין, גְרִים לֹזֶן רַפְּיוֹן וּבִישׁ, וְהֵאִי אִיָּהוּ כָלָה. וְהָכִי אַתְחַזִּי לֹזֶן, דִּהָא כָל רַפְּיוֹן בְּלֹא דַחִיקוּ דִּהוּה לֹזֶן בְּהֵאִי עֵלְמָא, גְרִים לֹזֶן רַפְּיוֹן לְבַתֵּר בְּלֹא דַחִיקוּ, כָּלָה. (ישעיה כח) כִּי כָלָה וְנִחְרַצָּה שְׁמַעְתִּי. כִּי אַעֲשֶׂה כָלָה. כָּלָה בְּרַפְּיוֹן. לִישְׂרָאֵל דִּהוּה לֹזֶן דַּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ, כָּלָה, (ישעיה סא) וְכַפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה.

מָאֵן כְּלִיָּה. אֵלִין יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוֹן פְּלִים דִּהֵאִי כָלָה, יִשְׂרָאֵל דִּהוּה לֹזֶן דַּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ, (עמוס ט) אֲקִים אֶת סִפְת דְּוִיד הַנּוֹפֶלֶת, סִפְת שְׁלוֹם. לְשִׂאָר עַמִּין דִּהוּה לֹזֶן רַפְּיוֹן צָרָה וְצוּקָה, (צוּקָה) כָּלָה בְּרַפְּיוֹן, פְּמָה דִּהוּה לֹזֶן בְּקִדְמִיתָא. וְעַל דָּא כִי אַעֲשֶׂה

כמו שהיה להם בתחלה. ועל זה (ירמיהו) כי אעשה כלה בכל הגוים וגו', ואתה לא אעשה כלה. שהרי אין ראוי לך, שהרי דחוקים הייתם בתחלה פעמים רבות בדחק של גלות תמיד, ודחוק תהיה כלה. (תוריש בליה).

ויסרתיה למשפט. פסוק זה כף צריך לו לכתבו: ויסרתיה במשפט, שהרי מתי יסורים? בשעת הדין. (וכאן לא כף, אלא) מה זה ויסרתיה למשפט? אלא כתוב (ישעיה ג) ה' במשפט יבא עם זקני עמו. ואותו היום הקדים הקדוש ברוך הוא רפואה לישראל עד שלא יעלו לדין כדי שיוכלו לעמד בו. ומה רפואתם? היא שכל שעה ושעה הקדוש ברוך הוא נותן יסורים לישראל מעט מעט בכל פעם ופעם ובכל דור ודור, כדי ששכיבנסו ליום הדין הגדול שיחיו המתים, לא ישלט עליהם הדין.

ונקה לא אנקך, מהו? אלא כשישראל עובדי כוכבים ומזלות לבדם ולא נכנסים בדין עם שאר העמים, הקדוש ברוך הוא עושה להם לפנים משורת הדין, והוא מכפר עליהם. ובזמן שנכנסים בדין עם שאר העמים עובדי כוכבים ומזלות, מה עושה? יודע הקדוש ברוך הוא שסמא"ל אפטרופוס של עשו יבא להזכיר חטאי ישראל וכונס כלם אליו ליום הדין, והרי הקדוש ברוך הוא הקדים להם רפואה, ועל כל חטא וחטא הלקה ונקה אותם ביסורים מעט מעט. וזהו ונקה, ביסורין. ומשום זה בדין אמת לא אנקך מעולם בדין אחרי שסבלת יסורים מעט מעט.

ועוד לא אנקך - אף על גב שאתם בני, לא אעזב את חטאיכם, אלא כשבאים לדין, בא סמא"ל בכמה

כלה בכל הגוים וגו', ואתה לא אעשה כלה, דהא לא אתחזי לך. דהא דחיק הוית בקדמיתא זמנין סגיאין, בדחיקו, דגלותא תדיר, ודחיק תהיה כלה. (ס"א תרית בליה).

ויסרתיה למשפט, האי קרא הכי מיבעי ליה ויסרתיה במשפט, דהא אימתי ייסורי בשעתא דדינא. (והכא לאו הכי אלא) מאי ויסרתיה למשפט. אלא כתיב (ישעיה ג) יי במשפט יבא עם זקני עמו. וההוא יומא, אקדים קדשא בריך הוא אסוותא לישראל, עד לא ייעלון לדינא, בגין דייכלון לקיימא ביה. ומאי אסוותא, היא דבכל שעתא ושעתא קדשא בריך הוא יהיב יסורין לישראל זעיר, זעיר בכל זמנא וזמנא, ובכל דרא ודרא בגין דכד ייעלון ליומא דדינא רבא, דייחון מתייא, לא ישלוט עליהו דינא.

ונקה לא אנקך, מהו. אלא, פד ישראל בלחודייהו, ולא עאלין בדינא עם שאר עמין עובדי כוכבים ומזלות, קדשא בריך הוא עביד לון לגו משורת הדין, והוא מכפר עלייהו. ובזמנא דעאלין בדינא בשאר עמין, מה עביד. ידע קדשא בריך הוא דהא סמא"ל אפטרופסא דעשו, ייתי לאדפרא חוביהון דישראל, וכניש פלהו לגביה ליומא דדינא, והא קדשא בריך הוא אקדים להו אסוותא, ועל פל חובא וחובא לקי ונקה להו ביסורין זעיר זעיר. ודא הוא ונקה, ביסורין. ובגין כף בדינא דקשוט, לא אנקך מעלמא בדינא בתר דסבלת יסורין זעיר זעיר.

ותו לא אנקך, אף על גב דאתון בני, לא אשבוק חוביכון, אלא אתפרע מנכון זעיר זעיר, בגין דתהוון זכאין ליומא דדינא רבא.

אפרע מכם מעט מעט, כדי שתהיו צדיקים ליום הדין הגדול.

פְּתָקִים עֲלֵיהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוא מוֹצִיא פְּתָקֵי הַיְסוּרִים
שֶׁסָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל חַטָּא
וְחַטָּא, וְנִמְחוּ כָּל הַחַטָּאִים, וְלֹא
עָשָׂה לָהֶם וּתְרֻנוֹת כָּלֵל. אֲזַי תִּשָּׁשׁ
כַּחוֹ וְחִילוֹ שֶׁל סָמָא"ל וְלֹא יָכוֹל
לָהֶם, וַיַּעֲבֵר מִהַעוֹלָם הוּא וְכָל
צִדְדָיו וְכָל הָעַמִּים. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב
וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְגו',
בְּגִלָּל זֶה וַיִּסְרְתִּיךָ לַמַּשְׁפָּט וְנִקְּה
לֹא אֲנִיךָ.

וְדוֹד מַלְפָּא אָמַר, (תהלים יא) כִּי הִנֵּה
הַרְשָׁעִים יִדְרֹכּוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנֵי וְגו'.
וְאָף עַל גֵּב שֶׁפְּסוּק זֶה הָרִי
פָּרְשׁוּהוּ, עַל שֶׁבָּנָא וַיֹּאחַז
הַמַּמְנִים שֶׁל חֲזָקִיָּה נֶאֱמַר. אָבִל
פְּסוּק זֶה עַל סָמָא"ל וְסִיעֵתוֹ גַּם
כֶּךָ נֶאֱמַר, שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו וְעֲצוּתָיו
הֵם עַל יִשְׂרָאֵל. בָּלֵק וּבִלְעָם אוֹתוֹ
דֶּרֶךְ מַמָּשׁ נִקְטוּ, וְהָרִי נִתְבָּאָר
שֶׁחֲבוּר רַע עָשׂוּ. אָמְרוּ, עֲמִל"ק
- ע"ם ל"ק, עִם שֶׁהִלָּקָה אוֹתָם
כִּנְחָשׁ שֶׁמֶכָּה בְּזוֹכּוֹ. הָרִי אָנוּ
יֹתֵר. בָּל"ק - ב"א ל"ק, כָּא מִי
שֶׁמִּלָּקָה אוֹתָם בְּרִצּוֹנוֹ. בָּלַע"ם -
ב"ל ע"ם, אֵין עִם וְאֵין רוּעָה. שֵׁם
שֶׁלָּנוּ גֹרֵם לְהַשְׁמִידָם וְלַעֲקֹר
אוֹתָם מִן הָעוֹלָם.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֹשֵׁב בְּגוֹן
אַחֵר אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם. בְּבָלֵק ב"ל,
בְּבִלְעָם ב"ל - הָרִי בָלַב"ל. אֵיזָה
אוֹתוֹת נִשְׁאָרוּ? עֲמ"ק. בְּבָלַב
עֲמָק מִחֲשָׁבָתָם שֶׁלֹּא יִשְׁלֹטוּ
בְּעוֹלָם וְלֹא יִשְׁאָרוּ בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, יָפָה
אֲמַרְתָּ, אָבִל בָּלֵק תִּפְחַ רִחוֹ
בְּגִיחָנָם, וּבִלְעָם יִשְׁתַּחֲקוּ שֵׁם
עֲצֻמוֹתָיו וְרוּחוֹ. וְכֵן הוּא עֹצֶה
רָעָה לִקְחוֹ עַל הַפְּטָרוֹן, עַל הַכָּה
הַזֶּה, שֶׁחֲשָׁבוּ לַעֲקֹר אֶת הַכָּה הַזֶּה,
וְחֲשָׁבוּ לְסַלְקָה לְצַד רַע בְּפָה
וּבְמַעֲשָׂה.

כֶּךָ אֲתָאן לְדִינָא, אֲתָא סָמָא"ל, בְּכַמָּה פְּתָקִין
עֲלֵייהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִפִּיק פְּתָקִין
דִּי־יְסוּרִין, דְּסָבְלוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל חוּבָא וְחוּבָא,
וְנִמְחוּ כָּל חוּבִין, וְלֹא עָבִיד לוֹן וּתְרֻנוֹתָא
כָּלֵל. כִּדִּין תִּשָּׁשׁ כַּחֲמִיָּה וְחִילִיָּה דְּסָמָא"ל, וְלֹא
יָכִיל לוֹן. וַיִּתְּעֵבֵר מִעֲלָמָא, הוּא, וְכָל סְטֻרֵי,
וְכָל עַמִּין. הָדָא הוּא דְכֶתִיב, וְאַתָּה אֵל תִּירָא
עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְגו', בְּגִין כֶּךָ וַיִּסְרְתִּיךָ לַמַּשְׁפָּט
וְנִקְּה לֹא אֲנִיךָ.

וְדוֹד מַלְפָּא אָמַר, (תהלים יא) כִּי הִנֵּה הַרְשָׁעִים
יִדְרֹכּוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנֵי וְגו'. וְאָף עַל גֵּב דִּהָא
קָרָא הָא אוּקְמוּהָ, עַל שֶׁבָּנָא וַיֹּאחַז מִמֶּנָּן
דְּחִזְקִיָּה אֲתָמַר, אָבִל הָאִי קָרָא עַל סָמָא"ל
וְסִיעֵתִיָּה אוּף הָכִי אֲתָמַר, דְּכָל עוֹבְדֵי וְעִיטוּי
עַל יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ. בָּלֵק וּבִלְעָם הֵהוּא אֲרַח
מַמָּשׁ נִקְטוּ, וְהָא אֲתָמַר דְּחִבּוּרָא בִישָׁא עֲבָדוּ.
אָמְרוּ, עֲמִל"ק: ע"ם ל"ק, עֲמָא דְלָקָא לוֹן,
כְּחוּיָא דְמַחֲי בְּזַנְבָא דִילִיָּה, הָא אָנִן יִתִּיר.
בָּל"ק: ב"א ל"ק. אֲתָא מָאן דְלָקִי לוֹן
כְּרַעוּתִיָּה. בָּלַע"ם: ב"ל ע"ם, לִית עֲמָא, וְלִית
רַעֲיָא. שְׁמָא דִילָן גָּרִים לְשִׁינְעָאָה לוֹן וְלֹאֲעָקְרָא
לָהּ מִעֲלָמָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֹשֵׁיב בְּגוֹוְנָא אֲחֵרָא
שְׁמִיָּהוּן, בְּבָלֵק ב"ל, בְּבִלְעָם ב"ל,
הָא בָלַב"ל. מַה אֲתוּוֹן אֲשַׁתְּאָרוּ עֲמ"ק, בְּבָלַב
עֲמָקָא דְמַחֲשָׁבָה דְלֵהוּן, דְלֹא יִשְׁלֹטוֹן בְּעֲלָמָא,
וְלֹא יִשְׁתְּאָרוֹן בְּעֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, יָאֹת אֲמַרְתָּ, אָבִל
בָּלֵק, תִּפְחַ רִחוּיָה בְּגִיחָנָם. וּבִלְעָם
יִשְׁתַּחֲקוֹן תִּפְחַן גְּרַמּוּי וְרוּחִיָּה. וְהָכִי הוּא עֵיטָא
בִישָׁא נִטְלוֹ עַל פְּטָרוֹנָא. עַל הָאִי כָה, דְּחֲשִׁיבוּ
לֹאֲעָקְרָא לְהָאִי כָה, וְחֲשִׁיבוּ לְסְטָרָא בִישָׁא
לְסַלְקָא לִיָּה בְּפּוּמָא וּבְעוֹבְדָא.

אמר ההוא רשע, קדמאי אשתדלו ולא יכילו. דר הפלגה אשתדלו, ולא יכילו. עבדו עובדא, ופומא חסר מנייהו, דלישנהון אתפלבל, ולא יכילו. אבל אנת, הא פומך שנו, ולישנהו מתתקן בתרין סטרין אלין, את אשר תברך מבורך, ואשר תאור יואר, ההוא סטרא דאת בעי לסלקא לעילא בפומך ולישנהו, אסתליק. וההוא סטרא דאת בעי למילט, בחילא דפומך תילוט (וסטרא קמך) וכלא בך תלייא (דף ר' ע"א) דהא עובדא אתתקן. אבל במלה תלייא כלא, ועל דא (ס"א בעובדא) כעובדא דנחש אנא אתקין. ואנת תשלים כלא בפומך, ההוא סטרא דתברך מבורך, וההוא סטרא דתאור יואר.

והוא לא ידע שהקדוש ברוך הוא (איוב יב) מסיר שפה לגאמנים וטעם זקנים יקח, והכל עומד ברשותו. מסיר שפה לגאמנים - אלו דור הפלגה, שבלבל לשונם שלא ישלטו בדבר כלל, שכתוב (בראשית יא) אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. וטעם זקנים יקח - אלו בלעם ובלק ששניהם היו בעצה אחת, שכתוב ועל בלק ובלעם פר ואיל במזבח.

בא וראה, אותו בלעם הרשע כל מעשיו לרע, ברום לב. שניהם היו מעלין קרבן, שכתוב ועל בלק ובלעם. וכל המזבחות היה בלק מסדר, והוא הרשע היה משבח עצמו ואומר (במדבר כג) את שבעת [שבע] המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח. ואלו את בלק לא שתף יחד אתו. אמר הקדוש ברוך הוא: רשע! הכל ידעתי, אלא שוב אל בלק, ואתה לא צריך לדבר, אלא - וכה תדבר. זהו שכתוב וטעם זקנים יקח.

דבר אחר וטעם זקנים יקח - שכתוב וילכו זקני מאב וזקני

והוא לא ידע דקודשא בריך הוא (איוב יב) מסיר שפה לגאמנים וטעם זקנים יקח, וכלא ברשותיה קיימא. מסיר שפה לגאמנים, אלו דר הפלגה, דבלבל לישנהון, דלא ישלטון במלה כלל. דכתיב, (בראשית יא) אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. וטעם זקנים יקח, אלו בלעם ובלק דתרווייהו הוו בעיטא חדא, דכתיב ועל בלק ובלעם פר ואיל במזבח.

תא חזי, ההוא רשע דבלעם, כל עובדוי לביש, ברום לבא. תרווייהו הוו סלקין קרבנא, דכתיב ועל בלק ובלעם. וכל מדבחין בלק הוה מסדר, ואיהו רשע, הוה משבח גרמיה ואמר, את שבע המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח. ואלו לבלק לא שתף בהדיה.

אמר קדשא בריך הוא, רשע, כלא ידענא, אלא שוב אל בלק, ואת לא צריך למללא אלא וכה תדבר. הדא הוא דכתיב, וטעם זקנים יקח.

דבר אחר וטעם זקנים יקח, דכתיב וילכו זקני

מדין וקסמים בידם. טעם אותם זקנים נטל מהם, ולא יכלו לשלט כלל בכשפיהם. וידברו אליו דברי בלק, דברים בגלוי ולא בלחש. פגום און היה, ופגום עין, ופגום רגל. משלשה מקומות היה פגום. מתקן היה לצד האחר, וכך צריך אותו צד אחר - מקום שהפגם שרוי, כל מין למינו.

ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבת. הם פתוב, וידברו אליו. והוא פתוב, ויאמר אליהם. לינו פה הלילה, משום שהלילה הוא שעת הצד האחר לכשפים, בשעה שנמצאים ושולטים צדדים רעים ומתפשטים בעולם. כאשר ידבר ה' אלי, שבת היה משבח את עצמו בשם ה'.

וישבו שרי מואב. ושרי מדין נפדו מהם ולא רצו לשבת שם. וזקני מואב נשארו, שפתוב וישבו שרי מואב, לבדם. נאה עשו מדין שנפדו מכל וכל מהם. ואלמלא לא היו מפים בסוף שהיו בעצת בלעם, לשלח נשותיהם לישראל בשטים לישראל להטעותם. והפתוב מוכיח את חטאם, שפתוב (במדבר כה) כי צורים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר פזבי בת נשיא מדין אחתם וגו'. בשני אלה חטאו, והיה חטאם גדול. הכו אחר כך פזב. ולכן אלו נשארו אתו, ואלו הלכו לבדם.

דבר אחר וישבו שרי מואב עם בלעם - כמה נאה היה להם לבני מדין שהלכו, אם רצונם כך. אבל ישיבה שישבו הם במואב גרמה להם טוב משום שנשארו שם. ומה שהלכו אותם של מדין, גרמו להם רע. מה הטעם? אלו חששו לכבוד דבר הקדוש ברוך הוא, וישבו. ואלו לא חששו לזה

מואב וזקני מדין וקסמים בידם. טעמא דאינון זקנים נטל מנייהו, ולא יכלו למשלט בחרשייהו כלל. וידברו אליו דברי בלק. מלין באתגליא, ולא בלחישו. פגים אודנא הוה, ופגים עינא, ופגים רגלא. מתלת דוכתין הוה פגים. מתוקן הוה לסטרא אחרא, והכי אצטריך לההוא סטרא אחרא, אתר דשריא פגים, זינא לזיניה.

ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשיבותי, (במדבר כב) אינון פתיב, וידברו אליו. ואיהו כתיב, ויאמר אליהם. לינו פה הלילה, בגין דליליא איהו שעטא דסטרא אחרא הוי, לחרשינא, בשעתא דמשתכחי ושלטי סטרי בישין ומתפשטין בעלמא. פאשר ידבר יי אלי. שבוחי קא משבח גרמיה בשמא דיי.

וישבו שרי מואב, ושרי מדין אתפרשו מנייהו, ולא פעו למיתב תמן. וסבי מואב אשתארו, דכתיב וישבו שרי מואב בלחודייהו. יאות עבדי מדין, דאתפרשו מכל וכל מנייהו. ואלמלא לא הוו מחאן בסופא דהוו בעיטא דבלעם, לשלחא נשיהון לישראל בשטים למטעי לון. וקרא אוכח חובא דלהון, דכתיב, (במדבר כה) פי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר פזבי בת נשיא מדין אחותם וגו'. בתרין אלין חאבו. והוה חובא דלהון סגי. מחו בזנבא לבתר. ובגין כך אלין אשתארו בהדיה, ואלין אזלו בלחודייהו.

דבר אחר וישבו שרי מואב עם בלעם, כמה יאות הוה לון לבני מדין דאזלי, אי רעותא דלהון הכי. אבל ישיבה דיתיבו אינון דמואב, גרמא לון טב, בגין דאשתארו תמן. ומאן דאזלו אינון דמדין, גרמי לון ביש. מאי

טעמא. אלין חששו ליקרא דמלה דקודשא
ברוך הוא, וייתיבו. ואלין לא חששו לה פלוג.
ואזלו לארחייהו.

בשעתא דאמר ההוא רשע, והשיבותי אתכם
דבר פאשר ידבר יי. מיד אזדעזעו
אינון דמואב למלה דא, וייתיבו תמן. ואינון
דמדון לא חששו לדא פלוג, ואזלו לון,
ואתענשו לבתר. ועל דא וישבו שרי מואב
עם בלעם. בההוא ליליא, ההוא רשע לחיש
לחישין, ועביד בלטין, ואמשיך עליה רוחא
מלעילא, מיד ויבא אלהים אל בלעם, אלהים
סתם, דרגא דיליה מסטרא אחרא דשמאלא.

ויאמר מי האנשים האלה עמך. (במדבר כב) דרגא
דיליה, מסטרא אחרא דשמאלא הוה,
דקא אצטריך למשאל. ואף על גב דחבריא
אתערו בדא, בגוונא אחרא, ואינון אמרי
דקודשא בריך הוא (עבד ביה) נסיונא עבד ליה
במלוי. תלתא הוו, חד חזקיה. וחד יחזקאל.
וחד בלעם. תרין לא קיימו כדקא יאות, וחד
קאים. ומנו. יחזקאל. דכתיב, (יחזקאל לו) התחיינה
העצמות האלה, ואיהו תב ואמר, ויאמר יי
אלהים אתה ידעת. חזקיהו אמר, (מלכים ב כ)
מארץ רחוקה באו אלי מבבל. בלעם אמר
בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי, חשיב
אנא בעיני מלכין ושלטיין. וקודשא בריך הוא
שאל ליה למטעי ליה, דכתיב, (איוב יב) משגיא
לגוים ויאבדם ואוקמוה.

חד פותי שאיל לרבי אלעזר, אמר ליה, חילא
תקיפא חמינא ביה בבלעם, יתיר ממשא.
דאילו במשא פתיב ויקרא אל משה. ובבלעם
(דף ר' ע"ב) פתיב, ויקר אלהים אל בלעם, וכתיב
ויבא אלהים אל בלעם.

כלום, והלכו לדרפם.
בשעה שאמר אותו רשע
והשבתי אתכם דבר פאשר ידבר
ה', מיד הזדעזעו אותם של מואב
לדבר הזה וישבו שם. ואותם של
מדון לא חששו לזה פלוג והלכו
להם, ונענשו אחר כך. ועל זה,
וישבו שרי מואב עם בלעם.
באותו הלילה אותו רשע לחש
לחשים ועשה בקסמים, והמשיך
עליהם רוח מלמעלה. מיד - ויבא
אלהים אל בלעם, אלהים סתם,
דרגתו מצד אחר של השמאל.
ויאמר מי האנשים האלה עמך.
דרגתו מצד השמאל היתה,
שהצטרף לשאל. ואף על גב
שהחברים התעוררו בזה בגון
אחר, והם אמרו שהקדוש ברוך
הוא (עשה בו) נסה אותו בדבריו.
שלשה היו; אחד חזקיה, ואחד
יחזקאל, ואחד בלעם. שנים לא
עמדו כראוי, ואחד עמד, ומיהו?
יחזקאל, שפתיב (יחזקאל לו)
התחיינה העצמות האלה. והוא
שב ואמר, ויאמר ה' אלהים אתה
ידעת. חזקיה אמר, (מלכים ב כ)
מארץ רחוקה באו [אלי] מבבל.
בלעם אמר, בלק בן צפור מלך
מואב שלח אלי. חשוב אני בעיני
מלכים ושלטים. והקדוש ברוך
הוא שאל אותו להטעותו,
שפתיב (איוב יב) משגיא לגוים
ויאבדם, ופרשוה.

בזו אחד שאל את רבי אלעזר,
אמר לו, כח חזק ראיתי בבלעם
יותר ממשא. שאלו במשה כתיב
ויקרא אל משה, ובבלעם כתיב
ויקר אלהים אל בלעם, וכתיב
ויבא אלהים אל בלעם.

אמר לו, למלך שיושב בהיכלו
על פסא, ומצרע אחד קרא לפתח.
אמר: מי הוא שמכה לשער.

אמר ליה, למלכא דיתיב בהיכליה על פרסייא, חד סגיר קרא לתרעא.

אָמרו: מַצְרַע פֿלוני. אָמר: אַל יִכְנס לְכָאן וְלֹא יִטְנֶף אֶת הַחֵיכֶל, יִדְעָתִי שְׂאֵם עִם שְׁלִיחַ אָמר לוֹ, לֹא יִחַשֵׁשׁ, וַיִּלָּךְ בְּנֵי וַיִּטְמֹא וַיִּקְרַב אֵלָיו. אָבֵל אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה בּוֹ שִׁירְחִיק דִּרְפוֹ מְמוֹשֵׁב בְּנֵי וְלֹא יִטְמֹא אוֹתוֹ. הַקָּדִים הַמֶּלֶךְ וְהַלֵּךְ אֵלָיו וְהַתָּרָה, וְאָמר לוֹ: מַצְרַע מַצְרַע, מִנֶּע רִגְלֶךָ מִהַדְרֹךְ שְׁבִנִי נִמְצָא שָׁם, וְאִם לֹא - אֲנִי נִשְׁבַּע שֶׁיַּעֲשׂוּ בְנֵי שְׁפָחוֹתִי מְגוּפָךָ חֲתִיכוֹת.

בְּשֵׁאֲחֻב הַמֶּלֶךְ קוֹרֵא לִפְתַּח, אָמר הַמֶּלֶךְ: מִי הוּא? אָמרו: פֿלוני אוֹהֶבְךָ. אָמר הַמֶּלֶךְ: אֲהוּבִי חֲבִיב נִפְשִׁי, לֹא יִקְרָא לוֹ קוֹל אַחֵר, אֲלֵא אֲנִי. צוּחַ הַמֶּלֶךְ וְאָמר: פֿלוני פֿלוני הַכֵּס, חֲבִיב נִפְשִׁי, אֲהוּבִי, הַתְּקִינוּ הַיְכָלוֹת לְדַבֵּר אִתּוֹ.

בֶּךָ בַּלְעָם אִיהוּ סָגִיר, רַחֲמֵיךָ מִבְּנֵי נָשָׂא, קָרָא לְתַרְעָא דְמַלְפָּא, שְׁמַע מַלְפָּא, אָמר סָגִיר מְסֻאָבָא לֹא יִיעוּל, וְלֹא יִטְנֶף הַיְכָלָא דִּילִי. אָנָּה אֲצֻטְרִיד לְמִיזֵל לְאַגְזָמָא לִיָּה, דְּלֹא יִקְרַב לְגַבִּי תַרְעָא דְבָרִי, וְלֹא יִסָּאֵב לִיָּה, וְעַל דָּא וַיִּבָּא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם וַגּוֹ'. אָמר לִיָּה, סָגִיר סָגִיר לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם, לֹא תֹאזֵר אֶת הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא. לֹא תִקְרַב לְגַבִּי דְבָרִי, הֵן לֵטִב הֵן לְבִישׁ, מְסֻאָב אֲנִי בְּכָלָא. אָבֵל בְּמִשְׁה כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְמַלְפָּא, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא אַתְרָא. מֵאֲהֵל מוֹעֵד מֵהַיְכָלָא קִדִּישָׁא, מֵהַיְכָלָא מְתַקְנָא, מֵהַיְכָלָא יִקְרָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין תְּאִיבִין לְגַבִּיָּה, וְלֹא יִכְלִין לְמִקְרַב לְגַבִּיָּה.

וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל הָאֱלֹהִים בָּלֶק בֶּן צְפּוֹר. וְהוּא אָמר מֶלֶךְ מוֹאָב, מַלְפָּא חֲשִׁיבָא שְׁלַח אֵלִי. מֶלֶךְ מוֹאָב. חָמוּ גְאוּתָא דְהָהוּא רָשָׁע, (דְּאִפִּילוּ לִיָּה לְבָלֶק לֹא חָשִׁיב בְּלוֹם) שְׁכַתוֹב

אָמר לְמוֹאָב, מְכָלָל גִּבְרָא

אָמר, מָאן הוּא דְבִטְשׁ לְתַרְעָא. אָמרו, סָגִיר פֿלן. אָמר לֹא יִיעוּל הָכָא, וְלֹא יִטְנֶף הַיְכָלָא, יִדְעָנָא דָּאִי בְּשְׁלִיחָא אִימָא לִיָּה, לֹא חִיִּישׁ. וַיִּזְיֵל בְּרִי וַיִּסְתָּאֵב וַיִּקְרַב בְּהַדִּיה. אָבֵל אָנָּה אִיזִיל, וְאַגְזִים בִּיָּה, דִּירְחֵק אֶרְחִיָּה מְמוֹתָבָא דְבָרִי, וְלֹא יִסָּאֵב לִיָּה. אֶקְדִּים מַלְפָּא, וְאַתָּה לְגַבִּיָּה, וְאַגְזִים. וְאָמר לִיָּה, סָגִיר סָגִיר, מִנֶּע רִגְלֶךָ מֵאַרְחָא דְבָרִי שְׁאֲרִי תַמָּן, וְאִי לֹא, אוֹמִינָא, דְּחֲתִיכִין יַעֲבֹדוֹן גּוּפֶךָ בְּנֵי שְׁפָחוֹתִי. רַחֲמֵיךָ דְמַלְפָּא קָרִי לְדָשָׁא. אָמר מַלְפָּא, מָאן הוּא. אָמרו, רַחֲמֵיךָ פֿלִנְיָא. אָמר, רַחֲמֵיךָ חֲבִיבָא דְנִפְשָׁאִי, לֹא יִקְרִי לִיָּה קָלָא אַתְרָא, אֲלֵא אָנָּה. צוּחַ מַלְפָּא וְאָמר, פֿלִנְיָא פֿלִנְיָא עוֹל, חֲבִיבָא דְנִפְשָׁאִי, רַחֲמֵיךָ דִּילִי, אַתְקִינוּ הַיְכָלִין לְמַלְלָא עִמָּיָה.

בֶּךָ בַּלְעָם אִיהוּ סָגִיר, רַחֲמֵיךָ מִבְּנֵי נָשָׂא, קָרָא לְתַרְעָא דְמַלְפָּא, שְׁמַע מַלְפָּא, אָמר סָגִיר מְסֻאָבָא לֹא יִיעוּל, וְלֹא יִטְנֶף הַיְכָלָא דִּילִי. אָנָּה אֲצֻטְרִיד לְמִיזֵל לְאַגְזָמָא לִיָּה, דְּלֹא יִקְרַב לְגַבִּי תַרְעָא דְבָרִי, וְלֹא יִסָּאֵב לִיָּה, וְעַל דָּא וַיִּבָּא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם וַגּוֹ'. אָמר לִיָּה, סָגִיר סָגִיר לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם, לֹא תֹאזֵר אֶת הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא. לֹא תִקְרַב לְגַבִּי דְבָרִי, הֵן לֵטִב הֵן לְבִישׁ, מְסֻאָב אֲנִי בְּכָלָא. אָבֵל בְּמִשְׁה כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְמַלְפָּא, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא אַתְרָא. מֵאֲהֵל מוֹעֵד מֵהַיְכָלָא קִדִּישָׁא, מֵהַיְכָלָא מְתַקְנָא, מֵהַיְכָלָא יִקְרָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין תְּאִיבִין לְגַבִּיָּה, וְלֹא יִכְלִין לְמִקְרַב לְגַבִּיָּה.

וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל הָאֱלֹהִים בָּלֶק בֶּן צְפּוֹר. וְהוּא אָמר מֶלֶךְ מוֹאָב, מַלְפָּא חֲשִׁיבָא שְׁלַח אֵלִי. מֶלֶךְ מוֹאָב. חָמוּ גְאוּתָא דְהָהוּא רָשָׁע, (דְּאִפִּילוּ לִיָּה לְבָלֶק לֹא חָשִׁיב בְּלוֹם) דְּכְתִיב מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא

מִלָּךְ מוֹאֵב וְלֹא אָמַר לְמוֹאֵב, מִכָּלֵל אָדָם שְׁלֹא רָאוּי לְמִלָּךְ, וְהָרִי נַעֲשֶׂה מִלָּךְ לְמוֹאֵב. רֹאשׁוֹן מִה כְּתוּב בּוֹ? (במדבר כא) וְהוּא נִלְחָם בְּמִלָּךְ מוֹאֵב הָרֹאשׁוֹן. מִלָּךְ בֶּן מִלָּךְ. חֲשׁוֹב בֶּן חֲשׁוֹב. אֲבָל זֶה כְּתוּב מִלָּךְ לְמוֹאֵב, הַפְּסוּק מַעֲדִיד מִלָּךְ לְמוֹאֵב. וְהָרִי הִתְעוֹרְרָנוּ שֶׁהִתְכַּוֵּן הוּא לְגֵאוֹת לֵב גְּדוּלָּה: כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם שׁוֹלְחִים אֵלַי שְׁלִיחֵיהֶם. (ויאמר בלעם אֵל הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן צֹפֹר מִלָּךְ מוֹאֵב שֶׁלַח אֵלַי. רָאוּ גֵאוֹתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, שָׁאֵמַר מִלָּךְ מוֹאֵב וְלֹא אָמַר מִלָּךְ לְמוֹאֵב, בְּמִלָּכָא דְמוֹאֵב קְדָמָא מִה כְּתִיב בִּיה. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחָם בְּמִלָּךְ מוֹאֵב הָרֹאשׁוֹן, מִלָּכָא בֶר מִלָּכָא. חֲשִׁיבָא בֶר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מִלָּךְ לְמוֹאֵב כְּתִיב. וְקָרָא אֶסְהִיד עָלֶיהָ מִלָּךְ לְמוֹאֵב בַּעַת הַהִיא נִבְרָא דְלֹא אִתְחַזִּי לְמִלָּכָא וְהָא אִתְעָבִיד מִלָּכָא. וְהָא אִתְעָרְנָא, דְמִתְכַּוֵּן לְגֵאוֹתָא דְלָבָא רַב. דְּכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא, שְׁלַח לְגַבְּאֵי שְׁלֹחִיָּה.) (וחֲשִׁיבָנָא לְגַבְּי.)

רַבִּי פִנְחָס הָוָה אָזִיל לְמַחְמֵי בְרָתִיָּה, אֲנָתוֹ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דִּהְיוּ בְּמַרְעָא. וְהוּוּ אָזִיל עֲמִיָּה חֲבֵרְיָא, וְהוּא הָוָה רַכִּיב בְּחִמְרִיָּה. עַד דִּהְוָה אָזִיל בְּאַרְחָא, פָּגַע בְּתַרְיִן עַרְבָּאֵי, אָמַר לוֹן, בְּחֻקְלָא דָּא אִתְעָר קָלָא מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא. אָמְרוּ לִיה, מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא לִית אָנָן יַדְעִין. מִיּוֹמִין דִּילָן, אָנָן יַדְעִין. דִּהָא יוֹמָא חַד, הוּוּ אֵינוֹן לְסִטִּין מְקַפְּחֵי אֲרֻחִין דְּגוֹבָרִין בְּהֵהוּא חֻקְלָא, וּפָגַעוּ בְּאֵינוֹן יוֹדָאֵי, וְאָתוּ לְקַפְּחָא לוֹן. וְאִשְׁתַּמַּע מִרְחִיק בְּהָאֵי חֻקְלָא, קַל דִּחְמָרָא דָּא, דִּנְהֻק תְּרִי זְמַנִּי, וְאָתָא שְׁלֵהוּבָא דְאַשָּׁא בְּהֵהוּא קָלָא (נ"א בְּהֵהוּא חֻקְלָא) וְאֹאקִיד לוֹן. וְאִשְׁתַּזְיְבוּ אֵינוֹן יוֹדָאֵי. אָמַר לִיה. עַרְבָּאֵי, עַרְבָּאֵי, בְּמִלָּה דָּא דְקָא אִמְרַתוֹן לִי, תִּשְׁתַּזְבוֹן יוֹמָא דָּא מִלְּסִטִּין אֲחֵרִינִין, דְּקָא מִחְפֵּן לְכוּ בְּאַרְחָא.

בְּכָה רַבִּי פִנְחָס, אָמַר, מְאָרִיָּה דְּעָלְמָא רַחֲשָׁא דְנִיסָא דָּא עֲבַדַת בְּגִינִי, וְאִשְׁתַּזְבוֹן אֵינוֹן יוֹדָאֵי, וְלֹא יַדְעָנָא. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלז) לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ. כִּמָּה וְנִצְלוּ אוֹתָם יְהוּדִים וְלֹא יַדְעָתִי. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלז) לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ כִּי לְעוֹלָם

מִלָּךְ מוֹאֵב וְלֹא אָמַר לְמוֹאֵב, מִכָּלֵל אָדָם שְׁלֹא רָאוּי לְמִלָּךְ, וְהָרִי נַעֲשֶׂה מִלָּךְ לְמוֹאֵב. רֹאשׁוֹן מִה כְּתוּב בּוֹ? (במדבר כא) וְהוּא נִלְחָם בְּמִלָּךְ מוֹאֵב הָרֹאשׁוֹן. מִלָּךְ בֶּן מִלָּךְ. חֲשׁוֹב בֶּן חֲשׁוֹב. אֲבָל זֶה כְּתוּב מִלָּךְ לְמוֹאֵב, הַפְּסוּק מַעֲדִיד מִלָּךְ לְמוֹאֵב. וְהָרִי הִתְעוֹרְרָנוּ שֶׁהִתְכַּוֵּן הוּא לְגֵאוֹת לֵב גְּדוּלָּה: כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם שׁוֹלְחִים אֵלַי שְׁלִיחֵיהֶם. (ויאמר בלעם אֵל הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן צֹפֹר מִלָּךְ מוֹאֵב שֶׁלַח אֵלַי. רָאוּ גֵאוֹתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, שָׁאֵמַר מִלָּךְ מוֹאֵב וְלֹא אָמַר מִלָּךְ לְמוֹאֵב, בְּמִלָּכָא דְמוֹאֵב קְדָמָא מִה כְּתִיב בִּיה. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחָם בְּמִלָּךְ מוֹאֵב הָרֹאשׁוֹן, מִלָּכָא בֶר מִלָּכָא. חֲשִׁיבָא בֶר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מִלָּךְ לְמוֹאֵב כְּתִיב. וְקָרָא אֶסְהִיד עָלֶיהָ מִלָּךְ לְמוֹאֵב בַּעַת הַהִיא נִבְרָא דְלֹא אִתְחַזִּי לְמִלָּכָא וְהָא אִתְעָבִיד מִלָּכָא. וְהָא אִתְעָרְנָא, דְמִתְכַּוֵּן לְגֵאוֹתָא דְלָבָא רַב. דְּכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא, שְׁלַח לְגַבְּאֵי שְׁלֹחִיָּה.) (וחֲשִׁיבָנָא לְגַבְּי.)

רַבִּי פִנְחָס הָוָה אָזִיל לְמַחְמֵי בְרָתִיָּה, אֲנָתוֹ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דִּהְיוּ בְּמַרְעָא. וְהוּוּ אָזִיל עֲמִיָּה חֲבֵרְיָא, וְהוּא הָוָה רַכִּיב בְּחִמְרִיָּה. עַד דִּהְוָה אָזִיל בְּאַרְחָא, פָּגַע בְּתַרְיִן עַרְבָּאֵי, אָמַר לוֹן, בְּחֻקְלָא דָּא אִתְעָר קָלָא מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא. אָמְרוּ לִיה, מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא לִית אָנָן יַדְעִין. מִיּוֹמִין דִּילָן, אָנָן יַדְעִין. דִּהָא יוֹמָא חַד, הוּוּ אֵינוֹן לְסִטִּין מְקַפְּחֵי אֲרֻחִין דְּגוֹבָרִין בְּהֵהוּא חֻקְלָא, וּפָגַעוּ בְּאֵינוֹן יוֹדָאֵי, וְאָתוּ לְקַפְּחָא לוֹן. וְאִשְׁתַּמַּע מִרְחִיק בְּהָאֵי חֻקְלָא, קַל דִּחְמָרָא דָּא, דִּנְהֻק תְּרִי זְמַנִּי, וְאָתָא שְׁלֵהוּבָא דְאַשָּׁא בְּהֵהוּא קָלָא (נ"א בְּהֵהוּא חֻקְלָא) וְאֹאקִיד לוֹן. וְאִשְׁתַּזְיְבוּ אֵינוֹן יוֹדָאֵי. אָמַר לִיה. עַרְבָּאֵי, עַרְבָּאֵי, בְּמִלָּה דָּא דְקָא אִמְרַתוֹן לִי, תִּשְׁתַּזְבוֹן יוֹמָא דָּא מִלְּסִטִּין אֲחֵרִינִין, דְּקָא מִחְפֵּן לְכוּ בְּאַרְחָא.

בְּכָה רַבִּי פִנְחָס, אָמַר, מְאָרִיָּה דְּעָלְמָא רַחֲשָׁא דְנִיסָא דָּא עֲבַדַת בְּגִינִי, וְאִשְׁתַּזְבוֹן אֵינוֹן יוֹדָאֵי, וְלֹא יַדְעָנָא. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלז) לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ. כִּמָּה וְנִצְלוּ אוֹתָם יְהוּדִים וְלֹא יַדְעָתִי. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלז) לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ כִּי לְעוֹלָם

חסדו. כמה טובות עשה הקדוש ברוך הוא עם בני האדם, וכמה נסים מרחיש להם בכל יום, ולא יודע, רק הוא בלבדו. אדם קם בבקר ונחש פא להרגו, והאדם שם רגלו על ראשו והורגו, ולא ידע בזה האיש, פרט לקדוש-ברוך-הוא בלבדו - הוי לעשה נפלאות גדולות לבדו. אדם הולך בדרך ולסטים מחפים להרגו, פא אחר ונתן כפר תחתיו והוא נצל, לא ידע הטוב שעשה לו הקדוש ברוך הוא והנס שהרחיש לו, רק הוא בלבדו - הוי לעשה נפלאות גדולות לבדו. לבדו עשה ויודע, ואחר לא יודע.

אמר לחברים, חברים, מה ששאלתי לערבים האלה שנמצאים תמיד בשדות אם קול החברים שהם משתדלים בתורה שמעו, שהרי רבי שמעון ורבי אלעזר בנו ושאר החברים הלכו לפנינו ולא ידעו מאתנו, ושאלתי לערבים הללו עליהם, שיידעתי שקולו של רבי שמעון ירגיז שדות והרים, והם גלו לי מה שלא ידעתי.

עד שהיו הולכים, אותם ערבים חזרו אלי. אמרו לו, זקן זקן, אתה שאלתנו מימי העולם, ולא שאלת על יום זה, שראינו תמיהה על תמיהה. ראינו חמשה בני אדם יושבים, וזקן אחד יחד אתם, וראינו עופות מתכנסים ופורשים כנפים על ראשיהם, אלו הולכים ואלו שבים, והצל לא עבר מעל ראשיהם, ואותו זקן הרים קולו עליהם, והם שומעים.

אמר, על זה שאלתי ערבים ערבים, תלכו, ודרך זו תהא תקינה לפניכם בכל מה שתמצאו. שני דברים אמרתם לי ששמחתי בהם. הלכו. אמרו לו החברים,

טיבו עבד קדשא בריך הוא עם בני נשא, וכמה נסין ארחיש לון בכל יומא, ולא ידע אלא איהו בלחודוי. בר נש קם בצפרא, וחויא אתי לקטלא ליה, ובר נש שוי רגליה על רישיה, וקטיל ליה, ולא ידע ביה בר קדשא בריך הוא בלחודוי, הוי, לעושה נפלאות גדולות לבדו. בר נש אזיל בארשא, ולסטין מחפאן ליה למקטליה, אתא אחרא ואתייהב פופרא תחותיה, והוא אשתזיב. לא ידע טיבו דעבד ליה קדשא בריך הוא, ונסא דארחיש ליה, בר איהו בלחודוי, הוי, לעושה נפלאות גדולות לבדו. לבדו עבד וידע ואחרא לא ידע.

אמר לחברייא, חברייא (דף ר"א ע"א) מה דשאלנא להני ערבאי, דמשתפחי תדיר בחקלי, אי קלא דחברייא, דאינון משתדלי באורייתא שמעו. דהא רבי שמעון ורבי אלעזר בריה, ושאר חברייא, אזלין לקמן, ולא ידעין מנן, ושאלנא להני ערבאי עלייהו. דיבענא דקליה דרבי שמעון ירגיז חקלין וטורין, ואינון גלו לי מה דלא ידענא. עד דהוו אזלין, אינון ערבאי אהדרו לגביה. אמרו ליה, סבא סבא אנת שאילתא לן מן יומין דעלמא, ולא שאילתא על יומא דא, דחמינא תוהא על תוהא, חמינא חמשא בני נשא יתבין, וחד סבא בהדיהו, וחמינא עופי מתכנפי וקא פרשין גרפין על רישייהו, אלין אזלין, ואלין תבין, וטולא לא אתעבר מעל רישייהו. וההוא סבא ארים קליה עלייהו, ואינון שמעין.

אמר על דא שאילנא. ערבאי ערבאי תהכון, וארשא דא תהא מתקנא קמייכו, בכל מה דתבעון. תרין מלין אמרתון לי, דחדינא

אותו מקום שרבי שמעון שריו בו, איך אנו יודעים? אמר להם, תשאירו לבעל פסיעות הבהמות שהוא ידריך פסיעותיו לשם. לא היה טוען חמורו, וחמורו סטה מהדרך שני מילין, והלך לשם. התחיל לנהר שלש פעמים, ירד רבי פנחס ואמר לחברים, נקום לקבל סבר פני הזמים, שעכשו יצאו אלינו פנים גדולות ופנים קטנות. שמע רבי שמעון נהרת החמור, אמר לחברים, נקום שהרי קול (שמחת) החמור של הזקן החסיד התעורר אלינו. קם רבי שמעון וקמו החברים.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר חדש פי נפלאות עשה וגו'. מזמור, זקוף טעם למעלה, (שיר יתום קראנו לזה) למה? אלא רשום טעם גדול, שהרי בא אותו מזמור מתעטר בעטרת עליונה למעלה על ראשו ובא זקוף. מי אמר שירה זו? אותן פרות באותן געיות שהיו גועות. שירו לה' שיר חדש, למי היו אומרות שירו? לכמה מרפבות, לכמה ממנים, לכמה דרגות, שהיו באים שם ויצאו לקבל את הארון (סתם), ולזה היו אומרות.

שירו לה' שיר חדש - זכר. מה הטעם כאן שיר, ומשה אמר שירה, נקבה? אלא שם במשה ארון אחד (לחוד). זאת, יצאה מהגלות היא ואוכלוסיה, ולא יותר, ומשום זה את השירה הזאת, נקבה. אבל כאן ארון ומה שהיה בתוכו יצא, ומשום אותו שהיה גנוז בתוכו נאמר שיר חדש, זכר.

כי נפלאות עשה - מה שעשה לפלשתים ומה שעשה לעבודה

בהו. אזלו. אמרו לו חברי, ההוא אתר דרבי שמעון שארי ביה, הוה אנן ידעין. אמר לון שבוקו למארי פסיען דבעירי, דהוה ידריך פסיעוי לתמן. לא הוה טעין חמריה, וחמריה סאטי מארחא תרין מלין, ואזל לתמן.

שארי נהיק תלת זמנין, נחת רבי פנחס, אמר לחברי, נתתקן לקבלא סבר אפי יומין, דהשתא יפקון לגבן אנפי רבבי ואנפי זוטרי. שמע רבי שמעון נהיקו דחמרא, אמר לחברי, ניקום דהא קלא (דחידה) דחמרא דסבא חסידא אתער לגבן. קם רבי שמעון וקמו חברי.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים צח) מזמור שירו ליי שיר חדש פי נפלאות עשה וגו'.

מזמור זקוף טעמא לעילא. (שירה יתמא קרינן להאי) אמאי. אלא רשים טעמא רבא, דהא אתי ההוא מזמור, מתעטרא בעטרא עלאה לעילא על רישיה ואתי זקוף. מאן הוה אמר שירה דא.

אינון פרות, באינון גועין דהוה געאן. (תהלים צח) שירו ליי שיר חדש. למאן הוה אמרין שירו. לכמה רתיכין, לכמה ממנן, לכמה דרגין, דהוה אתאן תמן ונפקו לקבלא ליה לארונא (סתם), ולהוין הוה אמרי.

שירו ליי שיר חדש, דבר. מאי טעמא הכא שיר, ומשה אמר שירה, נוקבא. אלא התם במשה ארוןא חדא (נ"א לחודא), זאת, נפקת מן גלותא, היא ואוכלוסיה, ולא יתיר. ובגין כך (שמות טו) את השירה הזאת, נוקבא. אבל הכא ארוןא, ומה דהוה גניז בגויה נפיק. ובגין ההוא דהוה גניז בגויה, אתמר שיר חדש, דבר.

כי נפלאות עשה, מה דעבד בפלשתים, ומה דעבד בטענותיהון. הושיעה לו ימינו, למאן. לעצמו. מאן עצמו.

זרה שלמה. הושיעה לו ימינו,
למי? לעצמו. מי זה עצמו? אותו
מזמור עצמו, ורוח עליונה
קדושה גנוזה בו. ימינו - אותו
שירש הזקן, וזו ימינו, שהחזיק
באותו מזמור ולא השאירו ביד
אחר.

כאן יש לגלות דבר אחד: כל
פעם שאותו ימין היה להרחיש
נס, היה מחזיק במזמור זה ושם
אותו לפניו להחזיק בו, כאבא
שמחזק ימינו בזה בננו לפניו
ואומר: מי הוא שיקרב לבני?
כיון שסרח לגבי אביו, שם אביו
ידיו על כתפיו לאחור, וזרקו בידי
שונאיו.

בבבבב בבתחלה כתוב, (שמות טו)
ימינך ה' נאדרי בכח. בכח מי?
אותו הנודע. בערבית קוראים
לחזה פת. אותו ימין נאדרי
ונתחזק בכח. מי הוא שיקרב
לבני. אחר כך מה כתוב? (איכה ב)
השיב אחור ימינו מפני אויב. שם
ימינו על כתפו ודחה אותו לידי
שונאיו. בהתחלה ימינו לפניו
בזהו להתחזק בו, ואחר כך
לאחוריו על כתפיו לדחות אותו.
וכאן - הושיעה לו ימינו וזרוע
קדשו, שתי זרועות להתחזק בו.
שאם אותן פרות שלא התרגלו
בנסים, אלא אותה שעה בגעיה
שלמה אמרו שירה זו, נעירת
חמור הזקן החסיד שרגיל בנסים
על אחת פמה וכמה שאמר שירה.
חברים, אם תאמרו שאין דרכו
של החמור בכך מיום שנברא
העולם, צאו וראו אתון בלעם
הרשע שנצחה את בעליה בכל.
חמורו של רבי פנחס בן יאיר על
אחת פמה וכמה. ועוד, אתון
בלעם כשדברה, מלאך עליון
היה עליה מלמעלה.

בעת יש לגלות. חברים שמעו.
פי האתון שנברא בערב שבת בין

ההוא מזמור עצמו, ורוחא עלאה קדישא גניז
ביה. ימינו, ההוא דגירית סבא. ודא ימינו,
אתקיף בההוא מזמור, ולא שביק ליה בידא
דאתרא.

הבא אית לגלאה מלה חדא, כל זמנא דההוא
ימינא, הוה לארחשא ניסא, הוה אתקיף
בהאי מזמור, ושוי ליה לקמיה, לאתקפא ביה,
פאפא דאתקיף ימיניה בחדוי דבריה לקמיה,
ואמר מאן הוא דיקרב לגבי ברי. כיון דסרח
לגבי אבוי, שוי אבוי ידוי על כתפוי לאחורא,
ושדייה בידא דשנאוי.

בבבבב, בקדמיתא כתיב, (שמות ט"ו) ימינך יי
נאדרי בכח. בכח מאן. ההוא
דאשתמודעא. בערבא קורין לחדוי דבר נש
כח. ההוא ימינא נאדרי ואתקיף בכח. מאן
הוא דיקרב לגבי ברי. לבתר מה כתיב, (איכה ב)
השיב אחור ימינו מפני אויב, שוי ימיניה על
פתיה, ודחי ליה בידא דשנאוי. בקדמיתא
ימיניה לקמיה בחדוי, לאתקפא ביה. ולבתר
לאחורא על כתפוי, לדחייא ליה. והבא
הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, תרין דרועין
לאתקפא ביה.

אי אינון פרות דלא אתרגילו בנסין, אלא ההיא
שעתא בגועא דלהון אמרו שירתא דא.
נהיקו דחמרא דסבא חסידא דרגיל בנסין, על
אחת פמה וכמה דאמר שירה. חברייא, אי
תימרון דחמרא לא הוה ארחיה בכך מיום
דאברי עלמא, פוקו וחקמו אתון דבלעם חייבא,
דנצחת לרבונה בכלא. חמריה דרפי (דף ר"א ע"ב)
פנחס בן יאיר על אחת פמה וכמה. ותו אתון
דבלעם פד מלילת, מלאכא עלאה הוה עליה
מלעילא.

השתא אית לגלאה, חברייא שמעו. פי האתון

השמשות, העולה בדעתכם
שפה היה פתוח מאותו זמן, או
שתנאי התנה הקדוש ברוך הוא
מאותו זמן? לא כן. וסוד כן
שנמסר לחכמים שלא משגיחים
על טפשות הלב. פי האתון -
דרגת האתונות, אותו עליון של
צד נקבות, אותו שהיה שריו על
אותה אתון ודבר מעליה.
וכשברא הקדוש ברוך הוא
לדרגה זו שנקראת פי האתון,
סתם אותה בתוך (האתון) נקב
תהום רבה, וסתם עליה עד אותו
זמן. כשהגיע אותו זמן, פתח
אותו נקב, ויצא ושרה עליה
ודברה.

כמו זה, (במדבר טו) ותפתח הארץ
את פיה. את - לרבות דומ"ה,
שהוא פי הארץ. את פי האתון -
לרבות קמריא"ל, שנקרא פי
האתון. פי הבאר כמו זה. מה זה
פי הבאר? אותה דרגה שהיתה
ממנה עליה למטה, והיא פחת
פי ה', ומיהו? יהדריא"ל שמו.
שלשת הפיות הללו נבראו ערב
שבת בין השמשות. בשעה
שקדש היום, עולה פי הממנה
על כל יתר הפיות, ומיהו? אותו
יום שהתעלה והתקדש בכלל,
אותו שנקרא (ישעיה נח) פי ה'. ערב
שבת בין השמשות נבראו שאר
הפיות. התקדש היום, עלה הפה
ששולט על הכל, פי ה'.

בין כך ראו את רבי פנחס שהיה
בא. הגיעו אליו, בא רבי פנחס
ונשק את רבי שמעון. אמר,
נשקתי את פי ה', התבשם
בבשמים של גנתו. שמחו כאחד
וישבו. כיון שישבו, פרחו כל
אותם עופות שהיו עושים צל
והתפזרו. החזיר ראשו רבי
שמעון והרים להם קול ואמר,
עופות השמים! אינכם משגיחים
בכבוד רבונכם שעומד כאן?!

דאברי ערב שבת בין השמשות, סלקא
בדעתיכו דפומא הוה פתיחא מההוא זמנא.
או תנאי דאתני קדשא בריך הוא מההוא זמנא.
לאו הכי. ורזא הכא דאתמסר לחכימי, דלא
משגחן לטפשו דלבא. פי האתון, דרגא
דאתני, ההוא עלאה דסטר נוקבי. ההוא הוה
דשריא על ההוא אתון, ומליל עלה. וכד ברא
קדשא בריך הוא להאי דרגא, דאקרי פי
האתון, סתם ליה בגו (האתון) נוקבא דתהומא
רבא, ואסתים עליה עד ההוא זמנא. כד מטא
ההוא זמנא, פתח ההוא נוקבא, ונפק ושרא
עלה, ומלילת.

בגוונא דא, (במדבר טו) ותפתח הארץ את פיה.
את, לאסגא דומ"ה דאיהו פי הארץ.
את פי האתון (במדבר כ"ב), לאסגא קמריא"ל,
דאקרי פי האתון. פי הבאר בגוונא דא. מאן
פי הבאר. ההוא דרגא דהוה ממנא עליה
לתתא, ואיהו תחות פי יי, ומאן איהו.
יהדריא"ל שמייה. תלת פומין אלין, אתבריאו
ערב שבת בין השמשות. בשעתא דקדש יומא
סלקא פה דממנא על כל שאר פומין, ומאן
איהו. ההוא יומא דאסתלק ואתקדש בכלל,
ההוא דאקרי פי יי. ערב שבת בין השמשות,
אברון שאר פומין. אתקדש יומא סליק פומא
דשליט על כלל פי יי.

אדהכי, חמו לרבי פנחס דהוה אתי, מוטו
לגביה, אתא רבי פנחס ונשקיה לרבי
שמעון. אמר, נשקנא פי יי, אתבסם בבוסמין
דגנתא דיליה. חדו כחדא, ויתבו. כיון דיתבו
פרחו כל אינון עופין דהוו עבדי טולא,
ואתפזרו. אהדר רישיה רבי שמעון, ורמא
לון קלין ואמר, עופי שמנא לית אתון
משגיחין ביקרא דמאריכון דקאים הכא.

עמדו, ולא לקחו ממקומם, ולא קרבו אליו. אמר רבי פנחס, אמר להם שילכו לדרפם, שהרי לא נתנו להם רשות לחזור?

אמר רבי שמעון, ידעתי שהקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לנו נס. עופות עופות! לכו לדרפכם, ואמרו לאותו הממנה עליכם שהרי בהתחלה היה ברשותו, וכעת זה לא קים ברשותו. אבל העלינו אותו ליום הסלע, כשעולה ענן בין שני חזקים, ולא מתחברים. התפזרו אותם עופות והלכו.

בין כך הרי שלשה אילנות מתפשטים בענפים לשלשה צדדים עליהם, ומעין מים נובעים לפניהם. שמחו כל החברים, ושמחו רבי פנחס ורבי שמעון. אמר רבי פנחס, טרח גדול היה לאותם עופות בתחלה, וטרח בעלי חיים לא צריכים, שהרי כתוב (תהלים קמה) ורחמי על כל מעשיו. אמר רבי שמעון, אני לא הטרחתי אותם. אבל אם הקדוש ברוך הוא חס עלינו, איננו יכולים לדחות את המתנות שלו. לשבו תחת אותו האילן, ושתי מהמים ונהנו שם.

פתח רבי פנחס ואמר, (שיר השירים ד) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. מעין גנים, וכי אין מעין אלא אותו מן גנים? והרי כמה מעינות טובים ונכבדים יש בעולם! אלא אין כל ההנאות שוות. יש מעין שיוצא במדבר במקום יבש - הנאה יש למי שיושב ושוטה. אבל מעין גנים, כמה טוב הוא ונכבד. אותו מעין עושה טוב לעשבים ולפרות, מי שמתקרב אליו נהנה בכל; נהנה במים, נהנה בעשבים, נהנה בפרות. אותו מעין מתעטיר בכל. כמה שושנים,

קיימו, ולא נטלו מדוכתייהו, ולא קריבו לגבייהו. אמר רבי פנחס אימא לון דיהכון לארתייהו, דהא לא יהבין לון רשו לאהדרא. אמר רבי שמעון, ידענא דקודשא בריך הוא בעי למרחש לן ניסא. עופין עופין זילו לארתיכו, ואמרו לההוא דממנא עליכו, דהא בקדמיתא הוה ברשותיה, והשתא לאו ברשותיה קיימא. אבל סליקנא ליה ליומא דטנרא, בד סליק עיבא בין שני תקיפין, ולא מתחבראן. אתבדרו אינון עופי ואזלו.

אדרבא, הא תלת אילנין, מתפשטן בענפין לתלת סטרין עלייהו, ומעיינא דמיא נבעין קמיהו. חדו בלהו חבריא, וחדו רבי פנחס ורבי שמעון. אמר רבי פנחס טורח סגי הוה לאינון עופי בקדמיתא, וטורח בעלי חיים לא בעינן. דהא (תהלים קמה) ורחמי על כל מעשיו כתיב. אמר רבי שמעון, אנא לא אטרחנא לון. אבל אי קדשא בריך הוא חס עלן לית אנן יכלין לדחייא מתנן דיליה. יתבו תחות ההוא אילנא, ושתי מן מיא, ואתהנו תמן.

פתח רבי פנחס ואמר, (שיר השירים ד) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. מעין גנים, וכי לית מעיין אלא ההוא מן גנים, והא כמה מעיינין טבין ויקירין אית בעלמא. אלא לית כל הנאות שוין. אית מעיין דנפיק במדברא, באתר יבישא, הנאה אית למאן דיתיב ושתי. אבל מעיין גנים, כמה איהו טב ויקירא, ההוא מעיין עביד טיבו לעשבין ואיבין, מאן דקריב עליה אתהגי בכלא. אתהגי במיא, אתהגי בעשבין, אתהגי באיבין. ההוא מעיין מתעטרא בכלא. כמה וורדין, כמה

עשׂבין דריחא סחרניה, כּמה יאות ההוא מעיין, משׁאר מעינין, באר מים חיים.

והבי אוקימנא כלא בכנסת ישראל קאמר, איהי מעיין גנים. מאן גנים. חמש גנים אית ליה לקודשא בריך הוא, דקא משתעשעא בהו. ומעינא חדא עלווייהו, דקא אשקי לון, ורוי לון, טמיר וגניז, וכלהו עבדין פירין ואיבין. גנתא חדא אית לתתא מנייהו, וההוא גנתא נטיר סתרא מפל סטריין דעלמא. תחות האי גנתא, אית גנים אחרנין, עבדין איבין לזנייהו.

והאי גנתא, אתהפך והוי מעיין דאשקי לון, באר מים חיים, פד אצטריך הוי מעיין, וכד אצטריך הוי באר, מה בין האי להאי. לא דאמי, פד אתמשכון (דף ר"ב ע"א) מיא מאליהו, לכד שאבין מיא לאשקאה. ונוזלים מן לבנון, מאי נוזלים. אלין נוזלים אהדרו למעיין, (ס"א דבלהו) פד נבעין מיין ונוזלים טפין לעילא (ס"א מלעילא) אלין בתר אלין, מיין מתיקן, דנפשא אזלא אבתרייהו. פך אינון חמש מקורין, דנפקו מן לבנון, אתעבידו נוזלים בהאי מעיין. פך קדשא בריך הוא רחיש לן ניסא באתר דא, קרינא על מעינא דא קרא דא. (ס"א מאי נוזלים. אלון חמש מקורין דנפקו מן לבנון לעילא, אתעבידו נוזלים דכד אהדרו למעיין, נבעין מיין ונוזלים טפין אלון בתר אלון מיין מתיקן, דנפשא אזלא אבתרייהו. פך קדשא בריך הוא רחיש לן ניסא באתר דא, בהאי מעיין ועל מעינא דא קרינא קרא דא).

הו פתח ואמר, (דברים כ) כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה וגו', כמה טבין אינון ארחין ושבילין דאורייתא, דהא בכל מלה ומלה, אית כמה עיטין, כמה טבין לבני נשא, כמה מרגלאן דקא מנהרין לכל סטר, ולית לך מלה באורייתא, דלית בה כמה בוצינין מנהרין לכל סטר. האי קרא איהו כפום

כמה עשׂבי ריח סביבו, כמה נאח אותו מעין משׁאר המעינות, באר מים חיים.

וכך בארנו, הכל בכנסת ישראל אומר, היא מעין גנים. מי הגנים? חמשה גנים יש לקדוש-ברוך הוא שמשתעשע בהם, ומעין אחד מעליהם שמשקה אותם ומרזה אותם, טמיר וגניז, וכלם עושים פרות ותבואה. גנה אחת יש תחת מהם, ואותה הגנה שמונה סביב מכל צדדי העולם. תחת גנה זו יש גנים אחרים עושים פרות למיניהם.

וגנה זו התהפכה והיתה למעין שמשקה אותם, באר מים חיים. כשצריך זה מעין, וכשצריך זה באר. מה בין זה לזה? לא דומה. כשנמשכים המים מאליהם לכששואבים מים להשקות. ונוזלים מן לבנון, איזה נוזלים? נוזלים אלו חוזרים למעין, (של כלם) כשנובעים מים ונוזלות טפות למעלה (מלמעלה) אלו אחר אלו, מים מתוקים שהנפש הולכת אחריהם. כך הם חמשה מקורות שיצאו מן לבנון, נעשו נוזלים במעין זה. כך הקדוש בריך הוא הרחיש לנו נס במקום זה, קראנו על מעין זה פסוק זה.

(מה הנוזלים? אלו חמשה מקורות שיצאו מלבנון למעלה, נעשו נוזלים כאשר חזרו למעין, נובעים מים ונוזלות טפות אלו אחר אלו מים מתוקים, שהנפש הולכת אחריהם. כך הקדוש בריך הוא הרחיש להם נס במקום זה במעין זה, ועל מעין זה קראנו פסוק זה).

עוד פתח ואמר, (דברים כ) כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה וגו'. כמה טובים הם דרכי ושבילי התורה, שהרי בכל דבר ודבר יש כמה עצות, כמה טובות לבני אדם, כמה מרגליות שמאירות לכל צד, ואין לך דבר בתורה שאין בו כמה גרות

מאירים לכל צד. פסוק זה הוא כפשוטו, ויש בו כפי מדרשו, ויש בו חכמה עליונה להזהיר למי שצריך. אשרי חלקו מי שמשתדל בתורה תמיד.

מי שמשתדל בה, מה כתוב בו? (תהלים א) כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, והיה כעץ. למה זה סמוך לזה? אלא מי שמשתדל בתורה יומם ולילה, לא יהיה כעץ יבש, אלא כעץ שתול על פלגי מים. מה אילן יש בו שרשים, ויש בו קלפות, ויש בו מוח, ויש בו ענפים, ויש בו עלים, ויש בו פרחים, ויש בו פרי - שבעה סוגים אלו עולים לשבעה עשר, לשבעים, גם דברי תורה יש בהם פשט המקרא, דרש, רמז שרומז חכמה, גימטריאות, סודות טמירים, סודות נסתרים אלו על אלו, פסול וכשר, טמא וטהור, אסור והתר. מכאן והלאה מתפשטים הענפים לכל צד, והיה כעץ ודאי. ואם לא - אינו חכם בחכמה.

בא וראה כמה חביבים אותם שמשתדלים בתורה לפני הקדוש ברוך הוא, שאפלו בזמן שהדין תלוי בעולם ונתנה רשות למשחית להשחית, הקדוש ברוך הוא מצוהו עליהם, על אותם המשתדלים בתורה, וכך אומר להם הקדוש ברוך הוא: כי תצור אל עיר, בגלל החטאים הרבים שחטאו לפני והתחייבו בדין.

ימים רבים, מה זה רבים? (שלשה ימים זה אחר זה נקראו ימים רבים. אף כאן כי תצור אל עיר ימים רבים) שלשה ימים זה אחר זה שנודע דבר בעיר. מניין לנו שימים רבים הם שלשה? שכתוב (ויקרא טו) ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים. וכי

פשטיה. ואית ביה כפום מדרשיה. ואית ביה חכמתא עלאה, לאזדהרא למאן דאצטרף. זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא תדיר. מאן דאשתדל בה, מה כתיב ביה, (תהלים א) כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, והיה כעץ. אמאי דא סמיך לדא. אלא מאן דאשתדל באורייתא יומם ולילה, לא ליהוי כאעא יבישא, אלא כעץ שתול על פלגי מים. מה אילן אית ביה שרשין, ואית ביה קליפין, ואית ביה מוחא, ואית ביה ענפין, ואית ביה טרפין, ואית ביה פרחין, ואית ביה איבא. שבעת זינן אליו, סלקין לשבעה עשר, לשבעין. אוף מלין דאורייתא אית בהו פשטא דקרא. דרשא. רמז, דקא רמיז חכמתא. גימטריאות. רזין טמירין. רזין סתימין אליו על אליו. פסול וכשר. טמא וטהור. איסור והיתר. מכאן ולהלאה, מתפשטאן ענפין לכל סטר. והיה כעץ ודאי, ואי לאו, לאו איהו חכם בחכמתא.

תא חזי, כמה חביבין אינון דמשתדלי באורייתא קמי קדשא בריך הוא, דאפילו בזמנא דדינא תליא בעלמא, ואתייחב רשו למחבלא לחבלא, קדשא בריך הוא פקיד ליה עלווייהו, על אינון דקא משתדלי באורייתא. והכי אמר ליה קדשא בריך הוא, כי תצור אל עיר, בגין חוביהון סגיאיין דחטאן לקמאי, ואתחייבו בדינא.

ימים רבים, מאי רבים. (תלתא יומא, דא בתר דא, אקרי ימים רבים, אוף קא כי תצור אל עיר, ימים רבים) תלתא יומין, דא בתר דא, דאשתמודעא דבר במקתא. מנלן דימים רבים תלתא יומין אינון, דכתיב, (ויקרא טו) ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים.

וכי ימים רבים אינון. אלא תלתא יומין דא בתר דא, אקרי ימים רבים.

ימים רבים הם? אלא שלשה ימים זה אחר זה נקראים ימים רבים. גם כן, כי תצור אל עיר ימים רבים - שלשה ימים זה אחר זה שנודע דבר בעיר. בא ואצוף על (כל) בני ביתי: לא תשחית את עצה - זה תלמיד חכם שהוא בעיר, שהוא עץ החיים, אילן שנותן פרות.

דבר אחר את עצה - אותו שנותן עצה לעיר להנצל מן הדין ומלמד אותם דרך שילכו בה, ועל זה לא תשחית את עצה לנדם עליו גרזן. לנדם עליו דין, ולא להושיט עליו חרב לזהות, חרב שנונה, אותה שהורגת שאר אנשי העולם. כי ממנו תאכל. וכי אותו מחבל אוכל ממנו? לא. אלא כי ממנו תאכל, אותו סלע קשה, אותה שכל רוחות חזקות וקדושות יוצאות ממנה, שאין הנאה ותאנה לרוח הקדש בעולם הזה אלא תורתו של אותו צדיק. כבכול הוא מפרנס אותה ונותן לה מזון בעולם הזה יותר מכל קרובות העולם.

בקרוב מה פתוב? (שיר השירים ה) אכלתי יערי עם דבשי אכלו רעים. ומיום שנחרב בית המקדש ובטלו הקרובות, אין לו לקדוש ברוך הוא אלא אותם דברי תורה, והתורה שמתחדשת בפיו. בשביל כך פי ממנו תאכל, ואין לה מזון בעולם הזה אלא ממנו ומאותם שפמותו. וכיון שממנו תאכל והוא זן אותה - אתו לא תכרת. תהיה (טמיר) זהיר בו שלא תתקרב אליו.

כי האדם עץ השדה - זה נקרא אדם שנודע מעלה ומטה. עץ השדה - עץ גדול ותקיף שאותו שדה אשר ברכו ה', (זה) סמוך עליו, אילן שנודע לאותו שדה

אוף הקי כי תצור אל עיר ימים רבים, תלתא יומין דא בטר דא, דאשתמודעא דבר במתא. תא ואפקיד לך על (כל) בני ביתי. לא תשחית את עצה, דא תלמיד חכם דדא איהו במתא, דאיהו אילנא דחיי, אילנא דיהיב איבין.

דבר אחר את עצה, ההוא דיהיב עיטא למתא, לאשתזבא מן דינא, ואוליה לון ארחא דיהכון בה, ועל דא לא תשחית את עצה לנדות עליו גרזן, לנדותא עליה דינא, ולא לאושטא עליה חרבא מלהטא, חרבא משננא, ההיא דקטלא לשאר אינשי דעלמא. כי ממנו תאכל. וכי ההוא מחבלא אכיל מניה, לא. אלא כי ממנו תאכל, ההיא טגרא תקיפא, ההיא דכל רוחין תקיפין וקדישין נפקין מנה, דלית הנאה ותיאובתא לרוח קדשא בהאי עלמא, אלא אורייתא דההוא זפאה, כבכול איהו מפרנס לה, ויהיב לה מזונא בהאי עלמא, יתיר מכל קרובין דעלמא.

בקרוב מה כתיב. (שיר השירים ה) אכלתי יערי עם דבשי אכלו רעים. ומיום דאשתחרב בי מקדשא, ובטלו קרובין, לית ליה לקודשא בריך הוא, אלא אינון מלין דאורייתא, ואורייתא דאתחדשא בפומיה, בגין כך פי ממנו תאכל, ולית לה מזונא בהאי עלמא, אלא ממנו, ומאינון דכוותיה. וכיון דממנו תאכל, ואיהו זן לה, אותו לא תכרות, הוי (טמיר) זהיר ביה, דלא תקרב ביה.

כי האדם (דף ר"ב ע"ב) עץ השדה, דא אקרי אדם דאשתמודע עילא ותתא. עץ השדה, אילנא רברבא ותקיף דההוא (בראשית כז) שדה אשר ברכו יי (דא) סמוך עליה, אילן דאשתמודע לההוא שדה תדיר. לבא מפניך במצור, מלה דא תמיד. לבא מפניך במצור - דבר זה חוזר לראש הפסוק שפתוב לא תשחית את עצה, אותו

שנותן להם עצה ומתקין את העיר. לבא מפניך במצור, הוא נותן להם עצה להתפתן ולחזור בתשובה, ומתקין לו כלי זין, חצוצרות ושופרות. לבא מפניך, מה זה לבא מפניך? לבא לפני ולעלות מפניך, מפני הפחד שלך. במצור, במקום שעליונים ותחתונים לא יכולים לעלות לשם. ומיהו? דרגה שבעלי תשובה נכנסים לשם. ומי היא? תשובה. זהו מצור, מקום חזק וסלע חזק.

ובין שעצה זו לוקחים, אני מכפר לחטאיכם ומתקבלים ברצון לפני. וכל זה פוקד הקדוש ברוך הוא על אותם המשתדלים בתורה. משום כך צדיקים הם כשמשתדלים בתורה, אותם שמשתדלים בתורה הם עצים גדולים בעולם הזה.

ראו מה עשה הקדוש ברוך הוא שנטע אילנות אלו, אשרי הדרך הזה. ולא די אילן אחד, אלא שלשה אילנות גדולים פרשו ענפים לכל צד עשה לנו הקדוש ברוך הוא. יהי רצון לפני השמים שלא יעברו לעולם אילנות אלו ומעין זה ממקום זה, ועד היום עומדים שם, ואותו מעין מים. והאנשים קוראים להם נציבות של רבי פנחס בן יאיר.

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית א) וישא את עינו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך. בא וראה, אותו עשו הרשע נתן עינו לעין בנשים, ובגללו התקין יעקב תקוניו. שם שפחות מקדימה, ובניהם לאחר, שחשובים יותר. לאה אחריהם, ובניה מאחור. אחר כך יוסף, ואחריה רחל, והוא עבר לפניהם.

אהדר לרישא דקרא, דכתיב לא תשחית את עצה, ההוא דיהיב לון עיטא, ואתקין למתא, לבא מפניך במצור, איהו יהיב לון עיטא, לאתקנא ולא הדרא בתיובתא, ואתקין ליה מאני זינין, בוקינס ושופרין. לבא מפניך, מאי לבא מפניך. לבא לקמאי, ולא עלא מפניך. מקמי דחילו דילך. במצור, באתר דעלאין ותתאין לא יכלין לא עלא תמן. ומאן איהו. דרגא דבעלי תשובה עאלין תמן, ומאן איהו. תשובה. דא איהו מצור, אתר תקיף, וטנרא תקיפא.

ובין דעיטא דא נטלין, אנא מכפר לחובביהו ואתקבלן ברענא לקמאי. וכל דא פקיד קדשא בריך הוא, על אינון דמשתדלי באורייתא. בגין כך זכאין אינון דקא משתדלי באורייתא, אינון דמשתדלי באורייתא אינון אילנין רברבין בהאי עלמא.

חמו, מה עבד קדשא בריך הוא דנטע אילין אילנין, זכאה ארחא דא, ולא די אילנא חדא, אלא תלתא אילנין רברבין, פריסן ענפין לכל סטר, עביד לן קדשא בריך הוא. יהא רענא קמי שמיא, דלא יתעדון לעלמא אילנין אלין, ודא מעיינא, מאתר דא ועד יומא קיימין תמן, וההוא מעיינא דמא. וקראן לון בני נשא, נציבו דרבי פנחס בן יאיר. (ע"כ) (חסר וזהו).

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית לג) וישא את עינו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך. תא חזי, ההוא רשע דעשו, יהיב עינו לעיינא על נשין, ובגיניה אתקין תיקוניו יעקב, שוי שפחות בקדמיתא, ובגינהו לבתר, דחשיבו יתיר. לאה אפתייהו, ובנהא לבתר. לבתר יוסף, ובתרה רחל, והוא עבר לפנייהם.

בְּשִׁבְתָּם הַשְׁתַּחֲוּוּ, מַה כְּתוּב?
וּתְגַשְׁנוּ הַשְׁפָּחוֹת הֵנָּה וְיִלְדִּיהֶן
וּתְשַׁתְּחוּיָן. וְאַחֲרַיִךְ כֶּן כְּתוּב, וּתְגַשְׁ
גַּם לֵאמֹר וְיִלְדִּיהָ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחֲרַיִךְ
נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וְגו'. וְהָרִי יוֹסֵף
לְאַחֲרֵי הֵנָּה, וְרַחֵל לְפָנָיו! אֲלֵא
בֶּן טוֹב, בֶּן אֱהוֹב, צְדִיק הָעוֹלָם,
יוֹסֵף. כִּינֹן שְׂרָאָה עֵינֵי שֶׁל אוֹתוֹ
רָשַׁע מִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁים, פָּחַד עַל
אִמּוֹ. יֵצֵא מֵאַחֲרֶיהָ וּפְרִישׁ
זְרוּעוֹתָיו וְגוֹפּוֹ וְכֶסֶה עָלֶיהָ כְּדִי
שֶׁלֹא יִתֵּן אוֹתוֹ רָשַׁע עֵינֵי בִּאֲמוֹ.
כִּמָּה הִתְגַּדֵּל? שֵׁשׁ אַמּוֹת לְכָל צֶדֶק,
וְכֶסֶה עָלֶיהָ, וְלֹא יִכְלֶה עֵינֵי שֶׁל
אוֹתוֹ רָשַׁע לְשַׁלֵּט עָלֶיהָ.

כִּמוֹ זֶה, וַיֵּשֶׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו.
עֵינֵי כְּתוּב, אוֹתָהּ עֵין רָעָה (שְׂתִי
עֵינִים הָיָה זֹקֵף, אֲלֵא בְּשִׁעָה) שְׂרָצָה
לְהִסְתַּכֵּל עָלֵיהֶם. וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל
שֹׁכֵן לְשִׁבְטֵי. מַה זֶה שֹׁכֵן
לְשִׁבְטֵי? אֲלֵא שִׁבְט יוֹסֵף הִיא
שֵׁם וְשִׁבְט בְּנִימִין. שִׁבְט יוֹסֵף
שֶׁלֹא שׁוֹלֵטת בָּהֶם עֵין הָרַע,
שְׁפָתוֹב (שֵׁם מִט) בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף. מַה
זֶה בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף? שֶׁהִתְגַּדֵּל
לְכִסּוֹת עַל אִמּוֹ. בֶּן פֶּרֶת עָלֵי עֵין,
שֶׁלֹא שִׁלְטָה בּוֹ עֵין הָרַע. שִׁבְט
בְּנִימִין, שְׁפָתוֹב בּוֹ (דְּבָרִים לג) וּבִין
כְּתִיבֵי שֹׁכֵן. וְכְתוּב יִשְׁכֵּן לְבִטְחָה.
מַה זֶה לְבִטְחָה? שֶׁלֹא פוֹחַד מֵעֵין
הָרַע וְלֹא פוֹחַד מִפְּגָעִים רָעִים.
אָמַר אוֹתוֹ רָשַׁע, אֲנִי אֶעֱבִיר
חֹמֶה זוֹ שֶׁלֹא תַעֲמֹד, וְאֲנִי
אֶסְתַּכֵּל כִּמוֹ שְׂצָרִיךְ. רַחֵל הִיָּתָה
שֵׁם, רִאָתָה שְׁעֵין אוֹתוֹ רָשַׁע
שְׁנוּנָה לְהִזְקִי. מַה עֲשִׂיתָ? יֵצֵא
וּפְרִישָׁה כְּנָפֶיהָ עָלֵיהֶם וְכִסְתָּהּ עַל
בְּנוֹתָ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּשֶׂא בִלְעָם
אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל. כִּינֹן
שְׂרָאָתָה רֹחַ הַקֹּדֶשׁ, עֵין שְׁנוּנָה,
מִיד - וְתָהִי עָלֵינוּ רֹחַ אֱלֹהִים. עַל
מִי? עַל יִשְׂרָאֵל. שְׁפָרְשָׁה כְּנָפֶיהָ
וְכִסְתָּהּ עָלֵיהֶם, וּמִיד שָׁב אוֹתוֹ
רָשַׁע לְאַחֲרֵי.

כִּי סָגִידוּ כָּלֵהוֹן, מַה כְּתִיב. (בְּרַאשִׁית לג) וּתְגַשְׁנוּ
הַשְׁפָּחוֹת הֵנָּה וְיִלְדִּיהֶן וּתְשַׁתְּחוּיָן. וְלִבְתֵּר
כְּתִיב, וּתְגַשְׁ גַּם לֵאמֹר וְיִלְדִּיהָ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחֲרַיִךְ
נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וְגו'. וְהָא יוֹסֵף לְבִתְרִיָּתָא
הָיָה, וְרַחֵל לְקַמִּיָּה. אֲלֵא בְּרַא טָבָא, בְּרַא
רַחִימָא, צְדִיקָא דְעִלְמָא, יוֹסֵף, כִּינֹן דְּחִמָּא
עֵינִיה דְּהָהוּא רָשַׁע מִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁין, דְּחִיל עַל
אִמִּיָּה, נָפִיק מֵאַבְתָּרָה, וּפְרִישׁ דְּרוּעוֹי וְגוֹפִיָּה,
וְכִסִּי עָלֶיהָ, בְּגִין דְּלֹא יִתֵּן הָהוּא רָשַׁע עֵינָיו
בְּאִמִּיָּה. כִּמָּה אֶתְסַגִּי, שִׁית אִמִּין לְכָל סֵטֶר,
וְחָפָא עָלֶיהָ, וְלֹא יִכִּיל עֵינִיה דְּהָהוּא רָשַׁע
לְשַׁלְטָאָה עָלֶיהָ.

בְּגוֹזְנָא דָא, וַיֵּשֶׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו, עֵינֵי כְּתִיב,
הָהוּא עֵינָא בִישָׂא (תְּרִין עֵינֵין מִנָּה וְזוֹתָ, אֲלֵא
בְּשִׁעָתָא) דְּבַעַא לְאַסְתַּכֵּלָא עָלֵיהּ. וַיֵּרָא אֶת
יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטֵי. מַהוּ שֹׁכֵן לְשִׁבְטֵי.
אֲלֵא שִׁבְטָא דִּיוֹסֵף הָיָה תַּמָּן, וְשִׁבְטָא דְּבְנִימִין.
שִׁבְטָא דִּיוֹסֵף, דְּלֹא שִׁלְטָא בְּהוּ עֵינָא בִישָׂא,
דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית מט) בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף. מֵאֵן בֶּן פֶּרֶת.
דְּאֶתְסַגִּי לְכַסָּאָה עַל אִמִּיָּה. בֶּן פֶּרֶת עָלֵי עֵין,
דְּלֹא שִׁלְטָא בִּיהָ עֵינָא בִישָׂא. שִׁבְטָא דְּבְנִימִין,
דְּכְתִיב בִּיהָ (דְּבָרִים לג) וּבִין כְּתִיבֵי שֹׁכֵן. וְכְתִיב
(דְּבָרִים לג) יִשְׁכֹּן לְבִטְחָה. מֵאֵי לְבִטְחָה. דְּלֹא דְּחִיל
מֵעֵינָא בִישָׂא, וְלֹא דְּחִיל מִפְּגָעֵין בִישָׁין.

אָמַר הָהוּא רָשַׁע, אֲנָא אֶעֱבִר שׁוּרָה דָא, דְּלֹא
אֶתְקִיִּים, וְאֲנָא אֶסְתַּכֵּל כְּדָקָא יָאוֹת. רַחֵל
הָיָה תַּמָּן, חֲמָאָה דְּעֵינָא דְּהָהוּא רָשַׁע מְשַׁנָּא
לְאַבְרָאָה, מַה עֲבַדְתָּ. נִפְקַת וּפְרִישַׁת גְּדַפְהָא
עָלֵיהּ, וְחָפָאָה עַל בְּרָהָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּשֶׂא
בִלְעָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל. כִּינֹן דְּחִמָּא
רוּחַ דְּקוּדְשָׁא, עֵינָא מְשַׁנָּא, מִיד וְתָהִי עָלֵינוּ רֹחַ
אֱלֹהִים. עַל מֵאֵן. עַל יִשְׂרָאֵל. דְּפְרִישׁ גְּדַפּוֹי,
וְחָפָא עָלֵיהוֹן. וּמִיד תָּב הָהוּא רָשַׁע לְאַחֲרָא.

בְּהִתְחַלְתָּהּ הַבֵּן כֶּסֶה עַל אָמוֹ.
וְכַעַתָּה הָאֵם מְכַסֶּה עַל בְּנָהּ. אָמַר
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
שֶׁהוּא כֶּסֶה עַל רַחֵל אָמוֹ שְׁלֹא
תִשְׁלַט הָעֵינַן שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע עֲלֶיהָ,
חַיִּיד, בְּשָׁעָה שֶׁתִּבָּא עֵין רָעָה
אַחֲרַת לְהַסְתַּכֵּל עַל בְּנִיד וְעַל בְּנִי
- אִמָּךְ תִּכְסֶּה עֲלֶיהֶם. אֵתָה פְּסִית
עַל אִמָּךְ - אִמָּךְ תִּכְסֶּה עֲלֶיךָ.

וַיֵּשֶׁא אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַנָּשִׁים.
פְּסוּק זֶה נֹאמַר בְּסוּד הַחֲכָמָה,
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁבָנִי הָעוֹלָם
עוֹמְדִים בְּדִין, וַיִּשְׁרָאֵל שְׁבִים
בְּתִשׁוּבָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם. וְאוֹתוֹ
מְקַטְרֵג עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, שְׁחוֹשֵׁב
לְאַבֵּד אוֹתָם עַל חֲטָאֵיהֶם,
שׁוֹלְחִים לוֹ אוֹתוֹ דּוֹרוֹן, וְאֵז כְּתוּב
(בְּרַאשִׁית ל"ב) כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָּנָיו
בְּמִנְחָה הַהֹלֶכֶת לִפְנָיו. אַחֵר
שֶׁמְקַבֵּל אוֹתוֹ מְקַטְרֵג הַדּוֹרוֹן,
מִתְהַפֵּף לָהֶם לְסַנְגוֹר.

מִזְדַּקֵּף וְרוֹאֶה אֶת יִשְׂרָאֵל כָּלָם
מִתְעַנִּים, יַחְפִּי רַגְלִים. רוֹאֶה
נָשִׁים, רוֹאֶה תִּינוּקוֹת, כָּלָם
בְּתַעֲנִית, כָּלָם נִקְיִים בְּנִקְיוֹן.
וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ. שֵׁם קָדוֹשׁ לָךְ.
מִי אֵלֶּה לָךְ. שׁוֹאֵל עַל הַתִּינוּקוֹת,
וְאוֹמֵר, הַיִּלְדִּים אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים
אֶת עַבְדְּךָ. וְכִי לָמָּה צָרִיד לְהַשִּׁיב
כָּלוּם? אֵלֶּה בֵּינוֹן שֶׁמְקַבֵּל אוֹתוֹ
שָׁחַד, מִתְהַפֵּף לָהֶם לְסַנְגוֹר. מְרִים
עֵינָיו וְרוֹאֶה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ זֶה,
חוֹשֵׁב שֶׁבְּגָלֵל פָּחַדוּ הֵם עוֹמְדִים
כָּךְ.

שׁוֹאֵר עַל הַתִּינוּקוֹת, וְאוֹמֵר מִי
אֵלֶּה לָךְ. (וְאוֹמֵר בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר הַיִּלְדִּים) מַה
זֶה מִי אֵלֶּה לָךְ? אֵלֶּה אָמַר, מִיֵּלֶּה
אִתָּם שֶׁחֲטָאתָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, אֲבָל
תִּינוּקוֹת אֵלּוּ מִדּוּעַ עוֹמְדִים כָּךְ?
מִי אֵלֶּה לָךְ? וַיֹּאמֶר הַיִּלְדִּים. רוּחַ
הַקָּדֹשׁ אוֹמְרָת, וְעַל זֶה טַעַם

בְּקִדְמוּתָא בְּרָא חָפָא עַל אִמְיָה. וְהִשְׁתָּא אִמָּא
חָפָא עַל בְּרָא. אָמַר קָדְשָׁא בְּרִיד
הוּא, בְּהִיא שְׁעָתָא דְחָפָא אִיהוּ עַל רַחֵל
אִמְיָה, דְּלֹא יִשְׁלוּט עֵינָא דְהִהוּא רָשָׁע עֲלֶיהָ,
חַיִּיד, בְּשָׁעָתָא דִּיֵּיתִי עֵינָא בִישָׁא אַחֲרָא
לְאַסְתַּכְּלָא עַל בְּנִיד וְעַל בְּנִי, אִמָּךְ תִּחְפִּי
עֲלִיָּיהוּ. אֵת חָפִית עַל אִמָּךְ, אִמָּךְ תִּחְפִּי
עֲלִיָּיהוּ.

וַיֵּשֶׁא אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַנָּשִׁים. הָאִי קָרָא,
בְּרָא דְחֲכָמָתָא אֲתָמַר, בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי,
דְּבָנִי עֲלָמָא קִיָּיִמִי בְּדִינָא, וַיִּשְׁרָאֵל תִּיבִין
בְּתִיבָתָא קָמִי קָדְשָׁא בְּרִיד הוּא, לְכַפְּרָא עַל
חֻבִּיָּיהוּ. וְהִהוּא מְקַטְרֵגָא קִיָּיִמָא עֲלִיָּיהוּ,
דְּחָשִׁיב לְאוּבְדָא לֹון עַל חֻבִּיָּיהוּ, שְׁלַחִי לִיה
הִהוּא דּוֹרוֹנָא, וּכְדִין פְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ל"ג) כִּי אָמַר
אֲכַפְּרָה פָּנָיו בְּמִנְחָה הַהֹלֶכֶת לִפְנָיו. לְבַתָּר
דְּמְקַבֵּל הִהוּא מְקַטְרֵגָא לְהִהוּא דּוֹרוֹנָא,
אֲתִתְהַפֵּף לָהּ סַנְיָגוֹרָא.

זְקִיף וְחָמִי לֹון לְיִשְׂרָאֵל, כְּלָהּ מִתְעַנֵּן
בְּתַעֲנִיתָא, יַחְפִּי רַגְלִין. חָמִי נָשִׁין, חָמִי
נְנוּקִין, כְּלָהּ בְּתַעֲנִיתָא, כְּלָהּ (דף ר"ג ע"א) נְקִיִּים
בְּנִקְיוֹ. וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ. שְׁמָא קָדִישָׁא לָךְ.
מִי אֵלֶּה לָךְ. שְׁאִיל עַל נְנוּקִי, וְאוֹמֵר הַיִּלְדִּים
אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ. וְכִי אֲמַאי אֲצַטְרִיד
לְאַתְבָּא לִיה כָּלוּם. אֵלֶּה בֵּינוֹן דְּמְקַבֵּל הִהוּא
שׁוֹחֵד, אֲתִתְהַפֵּף לָהּ סַנְיָגוֹר. זְקִיף עֵינָיו, וְחָמִי
לֹון לְיִשְׂרָאֵל כְּפִינוֹנָא דָא, חָשִׁיב דְּבָגִין דְּחִילוֹ
דִּילִיָּה אֵינוֹן קִיָּיִמִין כָּךְ.

שְׁאִיר עַל נְנוּקִי, וְאוֹמֵר מִי אֵלֶּה לָךְ. (וְאוֹמֵר בְּאוֹרַח
סְתִיִּים הַיִּלְדִּים) מַהוּ מִי אֵלֶּה לָךְ. אֵלֶּה אָמַר,
תִּינַח אֲתוֹן דְּחִבְתוֹן קָמִי מְלָכָא. אֲבָל אֵלִין
נְנוּקִי, אֲמַאי קִיָּיִמִין הָכִי, מִי אֵלֶּה לָךְ. וַיֹּאמֶר
הַיִּלְדִּים, רוּחַ קָדְשָׁא אָמַר, וְעַל דָּא זְקִיף טַעַמָא. וַיֹּאמֶר הַיִּלְדִּים. בְּאַרְחַ

זְקוּף. וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים, בְּדָךְ נִסְתָּר, אֲשֶׁר חֲנֹן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ. וְכִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרָה אֶת עֲבָדְךָ? אֵלֹא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת: אֵלֶּה אוֹתָם תִּינוּקוֹת שֶׁלֹּא חָטְאוּ וְלֹא טָעְמוּ טַעַם חָטָא, וּמִסְרָם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיַד הַמַּמְנָה שֶׁלֶךְ וְהִרְג אוֹתָם בְּלִי חָטָא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ד) וּמִיד עֲשִׂיָּהֶם כַּחַ. וְזֶהוּ אֶת עֲבָדְךָ.

בִּיּוֹן שֶׁשֶׁמַע מֵאוֹתָם תִּינוּקוֹת, מִיד עוֹלָה לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאוֹמֵר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, כָּל דְּרָכֶיךָ בְּדִין אֱמֶת, וְאִם הֵדִין שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹל חֲטָאֵיהֶם הֵם, תִּינוּקוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁלֹּא חָטְאוּ לִפְנֵיךָ, לָמָּה מִסְרָת אוֹתָם לְהִרְגֵם בְּלִי חָטָא? וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹקֵחַ דְּבָרָיו בְּכָךְ וְחָס עֲלֵיהֶם. וְאוֹתָהּ שֶׁעָה אֵין אֶסְפָּרָה בְּתִינוּקוֹת.

וְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג לֹקֵחַ קִנְיָה מֵאוֹתוֹ מִמְנָה שֶׁתַּחַת יָדָיו, וְאוֹמֵר: וְכִי לִי נִתַּן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָם שֶׁמְחַלְבָּשִׁים בְּחֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת, וְלֹאוֹתוֹ מִמְנָה שְׁלִי מִסֵּר תִּינוּקוֹת בְּלִי חָטָא שֶׁלֹּא טָעְמוּ טַעַם חָטָא?! מִיד הוֹלֵךְ לְהוֹצִיאָם מִתַּחַת יָדוֹ וְלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם. וְעַל זֶה מְקָדִים לוֹ וְאוֹמֵר לוֹ, הַיְלָדִים אֲשֶׁר חֲנֹן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ. לֹאוֹתוֹ עֲבָדְךָ, בְּלִי חָטָא וּבְלִי חֲטָאָה. וְכִדִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה שִׁבַּח לַמַּמְנָה שֶׁלּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, רוֹצֶה לְהוֹצִיאָם מִידוֹ.

בְּשַׁעֲוִיּוֹת תַּפְלוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם זֶה לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, מָה כְּתוּב? וְהוּא עֹבֵר לִפְנֵיהֶם. הָרִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עוֹבֶרֶת לִפְנֵיהֶם, (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ב) וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם לִפְנֵיהֶם) וְהוּא וְדָאֵי עֹבֵר לִפְנֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה שִׁבְעַ פְּעָמִים, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַקְטִינָה עֲצָמָה לְגַבִּי מַעְלָה שִׁבְעַ פְּעָמִים לְגַבִּי שִׁבְעַ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁמַּעֲלִיו, וְהַקְטִינָה עֲצָמָה לְכֻלָּל

סְתִים אֲשֶׁר חֲנֹן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ, וְכִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר אֶת עֲבָדְךָ. אֵלֹא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר, אֵלִין אֵינוֹן יְנוּקֵי דָלָא חָאבוּ, וְלֹא טָעִימוּ טַעַמָא דְחֲטָאָה, וּמִסֵּר לוֹן קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּידָא דְהֵהוּא מִמְנָא דִילָךְ, וְקָטִיל לוֹן בְּלֹא חוּבָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (קהלת ד) וּמִיד עֲשִׂיָּהֶם כַּחַ. וְזֶהוּ הוּא אֶת עֲבָדְךָ.

בִּיּוֹן דְּשִׁמְעַ מֵאֵינוֹן יְנוּקֵי, מִיד סָלִיק לְגַבִּי קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹמֵר, מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, כָּל אֲרָחָךְ בְּדִינָא דְקָשׁוּט, וְאִי דִינָא שְׁרִיָּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִין חוּבִיָּהוֹן אִיהוּ, יְנוּקִין דְלֵהוֹן דְלֹא חָאבוּ לְקָמָךְ, אֲמֵאֵי מִסֵּרֶת לוֹן לְקָטִיל לוֹן בְּלֹא חוּבָא. וְקוּדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל מְלוּי בְּכַךְ, וְחָס עֲלֵיהֶו. וְהֵיכִיא שְׁעָתָא, לָא הָרִי אֶסְפָּרָה בְּתִינוּקוֹת.

וְהֵהוּא מְקַטְרֵגָא נָטִיל קִנְיָה מֵהֵהוּא מִמְנָא דְתַחֲתוֹת יָדֵיהּ. אָמַר, וְכִי לִי יִהְיֶה קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינוֹן דְּמַתְּלַבֶּשֶׁן בְּחֲטָאִין וְחוּבִין, וְלֵהֵהוּא מִמְנָא דִילִי מִסֵּר יְנוּקִין בְּלֹא חוּבָא, דְלֹא טַעְמוֹן טַעַמָא דְחוּבָה. מִיד אָזַל לְאַפְקָא לוֹן מִתַּחֲתוֹת יָדֵיהּ, וְלֹא יִשְׁלוּט בָּהוּ. וְעַל דָּא אֲקָדִים לִיה וְאוֹמֵר לִיה, הַיְלָדִים אֲשֶׁר חֲנֹן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ. לֵהֵהוּא עֲבָדְךָ, בְּלֹא חוּבָא וּבְלֹא חֲטָאָה. וּבְגִין דְלֹא יִהְיֶה שִׁבְחָא לַמַּמְנָא דִילֵיהּ יִתִּיר מִנֵּיהּ, בָּעָא לְאַפְקָא לוֹן מִן יָדָיו. כִּד סָלִקִין צְלוֹתִין דִּישְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא קָמִי קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, מָה כְּתִיב (בראשית לג) וְהוּא עֹבֵר לִפְנֵיהֶם. הָא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֶעְבֹּר לְקַמֵּיהֶו, (כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (מִיכָה ב) וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם לִפְנֵיהֶם) וְהוּא וְדָאֵי עֹבֵר לִפְנֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה שִׁבְעַ פְּעָמִים, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲזַעֵר גְּרַמִּיָּה לְגַבִּי עֵילָא ז' זְמָנִין, לְגַבִּי ז' דְרָגִין עֲלָאִין דְעֲלִיָּה, וְאַקְטִין גְּרַמִּיָּה, לְאַכְלָלָא לוֹן עֲמִיָּה כָּל חַד וְחַד. עַד גִּשְׁתּוֹ עַד

אותם עמו כל אחד ואחד. עד גשתו עד אחיו, לאותה דרגת הרחמים, שהרי הם בן ובת. בן - (שמות ד) בני בכרי ישראל. בת - בנסת ישראל. רוח הקדש עשתה הקטנת עצמה, עד גשתו.

ביון שהגיע אליו, תבע ממנו והודיע לו צער בניהם למטה, ושניהם נכנסים להיכל טמיר גנוז של יום הכפורים, אם שלהם, ותובעים על ישראל לכפר להם, ואז כתוב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו'. אכפר עליכם לא כתוב, אלא יכפר עליכם.

ובעת הילדים, חכמים אלו של פאן, הקדוש ברוך הוא נתן להם סודות התורה להתעטר בהם ולהתפנק (ולהשתדל) בהם, עין רעה לא שולטת עליהם בגלל עין טובה, רוח הקדש של רבי פנחס ששורה עליהם. בא רבי פנחס ונשקו. אמר, אלמלא לא באתי בדרך זו אלא לשמע דברים אלו - די לי. אשרי דרך זו שבאתי אליה.

והקדוש ברוך הוא פאן, שהסכים אתנו. ולא די אילן אחד, אלא שלשה. אבל מעין זה דמות עליונה היא אל אותו מעין טמיר וגנוז. שלשה אילנות אלו, שלשה ארזים הם שנקראים ארזי הלבנון, והם דמות שלשה אילנות גדולים, סוד האבות.

(שהסכים עמנו. מעין זה דגמת אותו מעין עליון שטמיר וגנוז. שלשה אילנות הם דמות של שלשה אילנות גדולים, סוד האבות) אשרי חלקנו באותה שעה.

הרבינו האילנות אחד על ראש רבי שמעון, ואחד על ראש רבי פנחס, ואחד על ראש רבי אלעזר. התפשטו הענפים לכל צד על ראשי החברים. בכה (שמח) רבי פנחס ואמר, אשרי חלקי ואשרי

אחיו, לההוא דרגא דרחמי, דהא בן ובת אינון. בן, (שמות ד) בני בכורי ישראל. בת, בנסת ישראל. רוח קדשא עביד אזעירו דגרימיה, עד גשתו.

ביון דמטא לגביה, תבע מיניה, ואודע ליה צערא דבנייהו לתתא. ותרוייהו עאלין להיכלא טמירא גניזא דיום הכפורים, אימא דלהון, ותבעין על ישראל לכפרא לון, פדין פתיב (ויקרא טז) פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו'. אכפר עליכם לא כתיב, אלא יכפר עליכם.

והשתא הילדים, אליו חפיומין דהכא, קדשא בריה הוא יהב לון רזין דאורייתא, לאתעטרא בהו, ולאשתכללא (נ"א ולאשתדלא) בהו. עינא בישא לא שלטא עליהו, בגין עינא טבא, רוח קדשא דרבי פנחס, דשריא עליהו. אתא רבי פנחס ונשקיה. אמר, אלמלא לא אתינא ארחא דא, אלא למשמע מלין אלין, די לי. זכאה ארחא דא דאתינא לגבך.

וקודשא בריה הוא הכא, דאסתפם עמנא. ולא די אילנא חד, אלא תלת. אבל מעיינא דא, דיוקנא עלאה הוא, לגבי ההוא מעיינא דטמיר וגניז. תלת אילנין אלין, תלת ארזין אינון, דאקרון ארזי לבנון. ואינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין, רזא דאבהן. (ס"א דאסתפם עמנא. מעיינא דא, דיוקנא דההוא מעיינא עלאה דטמיר וגניז. תלת אילנין אלין אינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין, רזא דאבהן.) זכאה חולקנא

בההיא שעתא.

ארבינו אילנין, חד על רישיה דרבי שמעון, וחד על רישיה דרבי פנחס, וחד על רישיה דרבי אלעזר. אתפשטו ענפין, לכל סטר, על רישיהון דחברייא, בכה (נ"א חדי) רבי פנחס ואמר, זכאה חולקי וזכאין עיני דחמאן

עֵינֵי שָׂרָאוּ כֶּף. וְלֹא עַל שֶׁלֶף וְעַל שְׁלִי שְׁמַחְתִּי בְּלִבְדָם, אֲלֵא עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בִּנְנוּ אֲנִי שְׁמַח, שֶׁחָשׁוּב הוּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ כְּאֶחָד מֵאַתְנָּהוּ. קָם וַיִּשְׁקוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, קוּם בְּעַמְדְךָ וְאָמַר לִפְנֵי רַבּוֹנְךָ דְּבָרִים שְׁלוֹ. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר.

פֶּתַח וְאָמַר, (מִיכָה ו') עָמִי זָכַר נָא מֶה יַעֲזֵן בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאֵב וְגו'. מֶה יַעֲזֵן בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאֵב וְגו'. עָמִי, כְּמָה רַחֲמֵן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּנָיו. אֵף עַל גֵּב שֶׁחָטְאוּ לִפְנָיו, כֹּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה אֲלֵיהֶם כָּאֵב אֵל בְּנוֹ. חָטָא הֵבֵן לְאֲבִיו - מִלְקָהוּ. כֹּל עוֹד כְּשֶׁמִּלְקָהוּ וְלֹא שָׁב מִדְּרָכּוֹ, נִזְוָף בּוֹ בְּדָרְכִים וְלֹא מִקְבֵּל. אָמַר אָבִיו: אֲנִי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לְבְנִי כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתִי עַד הַיּוֹם. אִם אֶלְקָנוּ - יִחַשֵׁשׁ בְּרֹאשׁוֹ, הָרִי הַכָּאֵב שְׁלוֹ אֶצְלִי. אִם אֲנִי בּוֹ - דְּמוּתוֹ מִשְׁתַּנֵּית. מֶה אַעֲשֶׂה? אֲלֵא אֶלֶף וְאַתְחַנֵּן אֵלָיו וְאָמַר לוֹ דְּבָרִים רַבִּים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעַצֵּב. כֶּךָ בְּכָל הַמִּינִים הוֹלֵךְ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּישְׂרָאֵל. שׁוּרָה אַתָּם הִלְקָאָה, וְלֹא קִבְּלוּ. נִזְוָף בָּהֶם, וְלֹא קִבְּלוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי רוֹצֶה בְּבְנֵי שְׁבָגָלִל הַמִּלְקוֹת שֶׁהִלְקִיתִי אוֹתָם, הֵם חוֹשָׁשִׁים בְּרֹאשָׁם. אוֹי, שֶׁהָרִי מִתּוֹךְ כָּאֵב אֲנִי חוֹשֵׁשׁ, שֶׁכְּתוּב (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. נִזְוָפִי בָּהֶם, הַשְׁתַּנֵּתָ דְּמוּתָם, שֶׁכְּתוּב (איכה ד) חֲשֹׁךְ מִשְׁחֹר תִּאָּרֵם לֹא נִכְרוּ בַּחוּצוֹת. אוֹי כְּשֶׁהִסְתַּכְּפַלְתִּי בָּהֶם וְלֹא נִזְדָּעוּ. כָּעַת אֶתְחַנֵּן לִפְנֵיהֶם תּוֹךְ תַּחְנוּנִים. עָמִי מֶה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הִלְאִיתִיךָ. בְּנִי יָחִיד שְׁלִי, חֲבִיב נַפְשִׁי, רֵאֵה מֶה עָשִׂיתִי לָךְ, הַשְׁלַטְתִּי אוֹתְךָ עַל כָּל בְּנֵי הַיִּכְלִי, הַשְׁלַטְתִּי אוֹתְךָ עַל כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם. וְאִם עָשִׂיתִי לָךְ מַעֲשִׂים אֲחֵרִים, עֲנֵה בִּי, אַתָּה תַעֲדֵד בִּי.

כֶּךָ. וְלֹא עַל דִּידֶךָ וְעַל דִּידֵי חֲדִינָא בְּלַחֲדִייהוּ, אֲלֵא עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַנָּא קָא חֲדִינָא, דְּחָשִׁיב אִיהוּ קָמִי מִלְּפָא קְדִישָׁא כְּחַד מִינָן. קָם וַיִּשְׁקִיָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר קוּם בְּקִיּוּמְךָ, וְאִימָא לְקָמִי מֵאַרְךָ מַלִּין דִּילִיָּה. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר. (דף ר"ג ע"ב).

פֶּתַח וְאָמַר (מִיכָה ו') עָמִי זָכַר נָא מֶה יַעֲזֵן בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאֵב וְגו'. עָמִי, כְּמָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָבִא רַחֲמֵן עַל בְּנָיו, אֵף עַל גֵּב דְּחָאבוּ גַבִּיָּה, כֹּל מְלוֹי בְּרַחֲמֵימוּ לְגַבִּיָּהוּ, כְּאָבִא לְגַבִּי בְּרִיָּה. חָטִי בְּרִיָּה לְגַבִּי אָבוֹי, אֲלֵקִי לִיָּה, כֹּל כֶּךָ דְּאֲלֵקִי לִיָּה לֹא תָב מֵאַרְחִיָּה, נִזְוָף בִּיָּה בְּמַלִּין וְלֹא קִבִּיל. אָמַר אָבוֹי, לֹא בְּעִינָא לְמַעַבְדַּ לְבָרִי כְּמָה דְּעַבְדְּנָא עַד יוֹמָא. אֵלּוֹ אֲלֵקִיָּה יְהֵא חָשִׁישׁ בְּרִישִׁיָּה, הָא כְּאִיבָא דִּילִיָּה גַבִּאי, אֵהֵא נִזְוָף בִּיָּה, הָא דִּיּוּקִיָּה מִשְׁתַּנֵּינָא, מֶה אַעֲבִיד, אֲלֵא אֵיזִיל וְאַתְחַנֵּן לְגַבִּיָּה, וְאִימָא לִיָּה מַלִּין רַכִּיכִין, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַצֵּב.

בֵּן בְּכָל זִינִין, אֵזִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּישְׂרָאֵל. שְׁאֵרֵי עַמָּהוֹן אֲלֵקָאָה וְלֹא קִבִּילוּ. נִזְוָף בָּהוּ, וְלֹא קִבִּילוּ. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲמִינָא בְּבָרִי, דְּבִגִּין מִלְּקִיּוֹתָא דְּלֵקִינָא לִזְוֹן, אֵינּוֹן חָשִׁשוּ בְּרִישִׁיָּהוֹן. וְוִי, דְּהָא מָגוּ כְּאָבִא דְּלֵהוֹן, חָשִׁישְׁנָא אֲנָא. דְּכִתִּיב, (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. נִזְוָפְנָא בָּהוּ, אֶשְׁתַּנָּא דִּיּוּקִנָּא דְּלֵהוֹן, דְּכִתִּיב, (איכה ד) חֲשֹׁךְ מִשְׁחֹר תִּאָּרֵם לֹא נִכְרוּ בַּחוּצוֹת. וְוִי כֹד אֶסְתַּכְּפִּילִת בָּהוּ, וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעוּ. הַשְׁתָּא, אֵהֵא מִתְחַנֵּנָא לְגַבִּיָּהוּ גו' תַּחְנוּנִים. עָמִי מֶה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הִלְאִיתִיךָ. בְּרִי יָחִידָא דִּילִי, חֲבִיבֵא דְּנַפְשָׁאִי, חָמִי מֶה עַבְדִּית לָךְ, שְׁלִיטִית לָךְ עַל כָּל בְּנֵי הַיִּכְלִי, שְׁלִיטִית לָךְ עַל כָּל מַלְכִין דְּעוֹלָמָא, וְאִי עַבְדִּית לָךְ עוֹבְדִין אֲחֵרִין, עֲנֵה בִּי, אַתָּה הוּא סְהִיד בִּי.

ספר פְּנִינֵי הַזָּהָר

הַדָּקָה הַיּוֹמִית
לְזָהָר דָּף הַיּוֹמִי
הַחֹדֶשׁ הַשָּׁלֵם וְהַמְּנַקֵּד

מִסֵּכַת בַּבְּא בַּתְּרָא

מְלָקֶט מִסֵּפֶר "אוֹר הַזָּהָר" עִם הוֹסְפוֹת חֲדָשׁוֹת
הַמְחַלֵּק לְכָל יָמוֹת הַשָּׁנָה עַל פִּי סֵדֶר לְמוֹד ש"ס דָּף הַיּוֹמִי, לְשִׁבְעַת שָׁנִים, וּמִסְדֵּר לְלִמּוּד
בְּרַבִּים לְהַתְחַבֵּר בְּדָקָה אַחַת לַתְּנָא הָאֱלָקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א
בּו יבֹאֵר גְּדֹל הַחַיּוּב לְלִמּוּד וּלְלִמְד הַזָּהָר הַקָּדוֹשׁ וְהַתְּקוּנִים וְחֻכְמַת הָאֱמֶת שֶׁחִבֵּר הַתְּנָא
הָאֱלָקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א - אֲשֶׁר גִּילָה סוּדוֹת נִפְלְאִים בַּתּוֹרָה, שֶׁבָּהֶם הָעוֹלָם קָיָם,
וְהַשָּׂאִיר צִנְצָנֹת הַמֶּן בְּרִכָּה לְדוֹר אַחֲרָיו עַקְבָּתָא דְּמִשְׁיָחָא לְהַצִּילֵנוּ מִגְּלוֹת הַחֹל הַזֶּה, וְעַל
יְדֵי זֶה תִּמְלֹא הָאָרֶץ דְּעָה כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים, בְּגָאֵלָה הַשְּׁלִימָה בְּמַהֲרָה בִּרְחֻמִּים.

מַעֲלָתָהּ - טְהוּרָתָהּ - קִדְשָׁתָהּ - סִגְלָתָהּ

קוֹבֵץ גְּדוֹל מִתְלֻמּוּד בְּבָלִי יְרוּשְׁלָמִי, מְדַרְשִׁים, זוה"ק, תְּקוּנִים, רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרֹנִים,
סִפְרֵי שׁו"ת, סִפְרֵי בַעֲשׂוּת"ק וְתַלְמִידֵי, הַגֵּר"א וְתַלְמִידָיו, גְּדוֹלֵי הַסִּפְרָדִּים
הַדְּבוּקִים בְּכַתְבֵּי הָאֶרֶץ, סִפְרֵי מוֹסֵר, קְרוֹב לְאֵלֶּף צִדִּיקִים וּמִרְאָה מְקוֹמוֹת, כָּלֵלִים
סוּדִיִּים וְעִיקָרִיִּים בְּעֵינֵן לְמוֹד הַזָּהָר וְהַתְּקוּנִים.

דְּבָרֵיהֶם הַקָּדוֹשִׁים חוֹצְבִים לְהַבֹּת אֵשׁ, מְלַהֲבִים נֶפֶשׁ הָאָדָם, מְדַרְיָהּ וּמוֹרָה דָּרָה,
לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַזָּהָר, וְלִסְיֵם מִיַּדִּי שְׁבוּעַ בְּשָׁבוּעַ כָּל פְּרֻשַׁת הַזָּהָר.

אוֹסֵף עֲנֻקִי בְּמִקְצוֹעַ זֶה עֲדִין לֹא רָאָה אוֹר הַדְּפוּס עַד הַיּוֹם
תִּקְנֹתֵנוּ כִּי דְבָרֵיהֶם הַקָּדוֹשִׁים יַעֲשׂוּ רוֹשֵׁם בְּלִבּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְזֶה יִהְיֶה פְּרִי עֲמָלִי
לְהַבִּיא הַבְּרָכָה לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם.

בַּזָּהָר דָּא יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא בִּרְחֻמִּי

עִיר וְקִדְיֵשׁ מִן שְׁמַיָּא נִחַת - כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זֶרְעוֹ

...

שָׁנַת 'ספ"ר או"ר הַזָּהָר' עִם כּוֹלֵל שְׁלֹשָׁה תִּיבוֹת
- [בְּגִימַטְרִיא] תִּשְׁעִ"ג לַפ"ק חוֹדֶשׁ שִׁבְט תִּשְׁעִ"ג
הוּצָאָה שְׁבִיעִית עִם הוֹסְפוֹת חֲדָשׁוֹת וְתִיקוּנִים
חוֹדֶשׁ אֵלּוּל תִּשְׁעִ"ו לַפ"ק - עִי'ה ק"ב בֵּית שִׁמְשׁ תּוֹבֵב"א

"כל ישראל מתחזקים היטב בלימוד זוהר וש"ס
באהבה" בגימטריה = 1913 "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם
מִיָּם טְהוֹרִים וְטִהַרְתֶּם" = 1913 (יחזקאל פרק
לו כה) "יִשְׁמַע חֶכֶם וְיוֹסֵף לָקַח וְנָבוֹן תַּחְבֵּלוֹת
יִקְנֶה" = 1913 (משלי פרק א' ה').

"בראשית" אותיות "תא רשב"י", כלומר: "בא
רשב"י", בראשית כל העולם נברא בשביל
התורה שנקראת ראשית, ובשביל ישראל
שנקראו ראשית, ולמען שיבוא הרשב"י ויגלה
תורתו לדור אחרון ובזכותו נגאל, ובזכות ובכח
הלמוד הקדוש הזה נצא מן הגלות, לא בזולת
זה הלמוד, כֹּאֲשֶׁר אָמְרוּ בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא (פרשת
נשא) זֶה לְשׁוֹנוֹ: בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילָךְ דְּאִיהוּ סִפְר
הַזֶּה, מִן זֹהֲרָא דְּאִמָּא עֲלָאָה תְּשׁוּבָה. בְּאֵלִין
לֹא צְרִיךְ נִסְיוֹן, וּבְגִין דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמַטְעָם
מְאִילָנָא דְּחַיִּי, דְּאִיהוּ הַאי סִפְר הַזֶּה, יִפְקֹון
בִּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי. וְיִתְקַיֵּים בְּהוֹן, (דְּבָרִים לב)
"ה' בָּדַד יִנְחֵנוּ", עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

ספר פניני הזוהר

הדקה היומית
לזוהר דף היומי
המחולק ל-7 שנים

מסכת בבא בתרא

ספר פניני הזוהר לזוהר דף היומי: הוא ספר לימוד יומי, המבוסס על ספר הזוהר הקדוש שכתב התנא האלוכי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א.

פניני הזוהר: הם משפטים קצרים שנבחרו בהקפדה מתוך ספר אור הזוהר השלם, בהוצאת מפעל הזוהר העולמי, מטרתם להאיר בכל יום, אור מגוון מרומים, הנקרא זוהר הרקיע, אל נשמתו של כל יהודי, בלימוד דקה אחת מתחברים לתנא האלקי הרשב"י הקדוש.

בזכות השמיעה או הקריאה של מאמרי הזוהר נשמתו של כל יהודי תרגיש ששולחים לה צלילים מאינסוף ב"ה, שמדברים בשפתה, הנשמה תרגיש כיסופים וגעגועים למקור מחצבתה, אור הקדושה והטרה תעטוף בחמימות ואהבה האינסופיים המזוונים לכל יהודי.

בלימוד הדקה הזאת יוליד בלב כל יהודי יראה ואהבה גדולה להשם יתברך, בתשוקה שתגרום להתחזקות בקיום תורה ומצוות לשמה, ויסיף וילך מחיל אל חיל.

עצם הלימוד הזוהר מזכך את הנשמה ומאיר אותה, ובזכות דקה של לימוד בכל יום, הלומד מסיר מעליו גזרות קשות חולאים, מחלות ויסורים רבים רח"ל, ומזכה את עצמו, ואת כל משפחתו, ואת כל עם ישראל, לשפע של רחמים, שמחה ואהבה, ומזרז את בואו של משיח צדקנו בגאולה השלמה בב"א.

פניני הזוהר: שולבו יחד עם זוהר דף היומי על כל הש"ס שיצאו בהוצאת מפעל הזוהר העולמי, בראשותו של הגה"צ האדמו"ר מהאלמין - הרב שלום יהודה גרוס שליט"א.

הפתגמים כוללים קטעים קצרים של הזוהר והדרכות לחיי היום יום, ולעבודת השם על פי ספר הזוהר, בעקבות הצעה של גדולי המקובלים, הוצע ללמוד ממנו מדי יום, במקביל ללימוד דף זוהר היומי והש"ס.

על ידי שנתדבק בעץ החיים, תרום קרני כנסת ישראל שבעתיים, ונזכה לראות בנחמת ציון וירושלים, במהרה בימינו אמן.

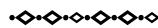
על ידי לימוד הדקה הזאת תראו ישועות בכל העינים

תפילה קצרה לאומרה קדם הלימוד

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו'. על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא, ולעלוי שכינת עוזנו אם הבנים שמחה, על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל.

הריני מקשר עצמי בלימוד הקדוש הזה בנשמת כל התנאים והצדיקים הכתובים בזוהר הקדוש ובראשם התנא האלוף רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו. ועל ידי זה תתקיים תפילת דוד המלך עליו השלום (תהילים סא ד' ה') כי היית מחסה לי מגדל עז מפני אויב. אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיד סלה. ואזכה שבלימודינו זה יהיו שפתותיהם דוכבות בקבר, למען שמו באהבה לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ובהדין ספרא ספר הזוהר, יפקון ישראל מן גלותא ברחמי, יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ויבנהו, ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו (סוד ה')

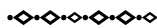
תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רבוץ העולמים ואדני האדונים. אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יהוה ^{אברהם יצחק ויעקב} אלהינו ואלהי אבותינו, בקידה ובהשתחויה, שקרבנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך שתמחל ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו. ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לביןך. ובכן יהי רצון מלפניך יהוה ^{אברהם יצחק ויעקב} אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן את לבבנו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזנה לדברינו אלה, ותפתח לבבנו הערל בסודות תורתך. ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך בריח ניחוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינותינו. ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דברך אלה בעולם. וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם ותמימותם יקדשתם יעמד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה

שְׁאֲנוּ לִוְמוֹדִים. כַּמֵּאֲמַר נָעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת
מִתּוֹרֶתְךָ. יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לִפְנֶיךָ, יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ ^{אֱלֹהֵינוּ רַבִּל} צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.
כִּי יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ ^{אֱלֹהֵינוּ רַבִּל} יִתֵּן חֲכָמָה, מִפִּי דַעַת וּתְבוּנָה:

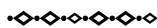
רַבּוֹן עֲלֵמִין, דָּאֲנָת הוּא מְגַלֵּי עֲמִיקָתָא וּמִסְתַּרְתָּא וְגַלֵּי רוּיָא. יְהֵא רַעּוּא
מִן קְדָמְךָ לְאַסְכְּרָא מְלִין בְּפוּמָנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכָתוּב, וְאַנְכִי
אַהִיָּה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵּר. וְלֹא גִיעוּל בְּכִסּוּפָא קְדָמְךָ. וְגַזְפִּי
לְמִשְׁמַע רִזִּין עֲלֵאִין דְּאוֹרִיתָא מְפּוּמָּא דְּרִישָׁא דְּמַתִּיבְתָּא עֲלֵאָה. אֲמֵן וְכֵן
יְהִי רִצּוֹן, אֲמֵן, סְלָה:

וְנִהָר יֵצֵא מַעַדָּן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים:
וְהַמִּשְׁכָּלִים יִזְהָרוּ כְּזֶהֶר הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִּים לְעוֹלָם
וָעֵד: גַּל־עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרֶתְךָ:

תַּפְּלָה לְרִפּוּאוֹת וַיִּשׁוּעוֹת

הַרְיֵנִי מְקַבֵּל עָלֵי מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ כְּמוֹד, וְהַרְיֵנִי אוֹהֵב כָּל
אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשִׁי וּמַאֲדִי, וְהַרְיֵנִי מוֹמֵן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסִפְר
הַזֶּהֶר הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פב"פ (וְכָאן יִפְרֹט בְּקִשְׁתּוֹ) [לְרִפּוּאֵת ...] [יִשׁוּעַת ...]
[לְבָנִים ...] הַשֵּׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יַחְזִקְהוּ [וְיִרְפָּאֵהוּ בְּרִפּוּאֵת הַנַּפֶּשׁ וּרְפּוּאֵת
הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו וּשְׁס"ה גִּידָיו בְּתוֹךְ שְׁאָר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וְיֵאָרִיךְ יָמָיו
וּשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים] [וְיִוְשִׁיעָהוּ בְּדִבְרֵי יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים ...] אֲמֵן סְלָה.

תַּפְּלָה לְאַחַר קְרִיאַת הַזֶּהָר

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ ^{אֱלֹהֵינוּ רַבִּל} אֱלֹהֵי וְאַלֹהֵי אֲבֹתֵי שְׂיִתְקִים בְּנוֹ עֲתָה
מְקָרָא שְׁכָתוּב וְאַשִּׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי כְּסִיתִיךָ לְנֹטַע שְׁמִים
וְלִיסֹד אֶרֶץ, לְהַעֲלוֹת לְרוּמָם וּלְתַקֵּן הַרְסוֹת וְחֲרָבוֹת הַשְׁכִּינָה הַקְדוּשָׁה
לְקִשּׁוּט וּפּוּרְפִירָא עֲלֵאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוּנּוֹ יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲמִירָה לְיוֹשְׁנָהּ
וְקִים בְּנוֹ מִהֲרָה מְקָרָא שְׁכָתוּב "וְהִיָּה אוֹר הַלְבָּנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה
יְהִיָּה שְׁבַעַתִּים כְּאוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁב"י הַקְדוּשׁ וּבְנוֹ רַבִּי

אַלְעָזָר, וְיוֹתָם בֶּן עֲזִיָּהוּ, יַעֲמֹד לָנוּ לְתַקֵּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שֶׁנִּכְבְּרָא עַד סוֹפוֹ
כְּרָצוֹנוֹ וְכְרָצוֹן יִרְאִיו. וּבִזְכוּת הַיּוֹתָנוּ עֶסְקִים בַּחֲכָמָה הַזֹּאת, עַל יָדָהּ
תִּתְקַרֵּב הַגָּאוֹלָה, וְיִשְׁוּעָתָהּ מִהֲרָה תַצְמִיחַ, לְעָלוֹי שְׂכִינַת עֲוֹנוֹ בַּמְהֲרָה
בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בָּנוּ מִקְרָא שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר, וַיִּזְרַח עָלֵינוּ אוֹר
יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל}, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה^{הַתְּהִלָּה וְהַתְּהִלָּה} אַחֵד וְשְׁמוֹ אַחֵד, אָמֵן נִצַּח
סֶלָה וְעַד. (נֶסֶח הַתַּפִּלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבִּי חַיִּים וִיטָאֵל זִיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לִפְנֵיךְ יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל} אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁזִּכְיָתָנִי לְלַמּוֹד
וּלְהַגִּיט בְּסֵפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה זִיְהֲרָה עֵילָאָה, וּזְכוּת הַתְּנָאִים
הַקָּדוֹשִׁים שֶׁלִּמְדָנוּ תוֹרָתָם יַעֲמֹד לָנוּ וּלְזֶרְעֵנוּ וְנִזְכֶּה לְהַבְטָחַת הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה
נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבִּי פֶשַׁע בִּיעֲקֹב נָאִם יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל} וְאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל} רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ
לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעךָ אָמַר יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל} מַעֲתָה וְעַד
עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ הַנְּבִיאָה (יִשְׁעִיָּה נא, טז) וְאֲשִׁים דְּבָרִי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדִי
כְּסִיתֶיךָ לְנִטֵּעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָה. וּבִרְפַת מַשָּׁה
רַעֲיָא מִהִימָנָא תִתְגַּלֶּה בַּמְהֲרָה דִּידֶךָ, יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל} בְּרַד יִנְחֵנוּ וְאִין עֲמוֹ
יֵאל נִכְר, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לִבֵּנוּ וְתִגַּל נִפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בְּאַמַּת בְּאִמֹר לְצִיּוֹן
מָלֶךְ אֱלֹקֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל} לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (סיד ה')

אַלְהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מָלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמִטִּיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ.
שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עָלֵנוּ] בְּהֶמוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלָּל אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנָךְ.
בְּגַה בִּיתְךָ כְּבִתְחִלָּה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנוֹ. וְהִרְאֵנוּ בְּכִנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ
בְּתַקְוָנוּ. וְהִשָּׁב שְׂכִינְתְּךָ לְתוֹכוֹ, וְהִשָּׁב כְּהָנִים לְעַבֹּדְתָם וְלוֹיִים לְדוֹכְנָם
לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וּמִלָּאָה הָאֶרֶץ דַּעַה אֶת יְהוָה^{אֱלֹהֵינוּ הַבֵּל}
לִירְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֶּן יְהִי רְצוֹן.
(סי"ת)

תורתו מגן לנו

דגל הזוהר
054-7112492

אנחנו
מוגן
לומד זוהר!

שע"י מועצת גדולי ישראל
למען תורת הרשב"י

תוכן הענינים

תנב ספר "כח הזוהר" חלק ו - בהמשכים.....	ז
העולם עומד בפני מלחמה עולמית.....	ז
הורונו רבותינו שמלחמה עולמית היא אתחלתא של הגאולה הסופית, ספר הזוהר היא תיבת נח, רוץ והיכנס למקלט, החל ללמוד ספר הזוהר.....	ז
התכנית הקדושה.....	י
מפעל הזוהר העולמי בפעלה, להחיש ולקרב פעמי הגאולה - בסיום הזוהר בחודש אלף פעמים, נזכה ונצל באהבה מאסונות ופגעים.....	יח
מטרת הלימוד הקדוש.....	יט
בדקה אחת נאמרות כמאתים מלים.....	יט
בשנה אחת בלבד זוכים לכ- 28.000 שנה תורה.....	כ
מאה וחמש מליון מאה עשרים אלף מלים תורה.....	כא
בואו והצטרפו לחשבון בנק המצות העשיר הכי גדול בעולם.....	כב
תקבל את השכר כנגד כל אחד.....	כה
נהיית העשיר הכי הגדול בעולם במצות, מולטי זיליונר.....	כה
עקר נתינת התורה נתנה לאלו שלומדים את סודותיה.....	כו
צריך שיתעסקו ישראל ביינה של תורה.....	כו
כולנו חפצי חיים! כולנו לומדים זוהר הקדוש!.....	כז
צריך ללמוד ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שיגאלנו.....	כז
שאלות ותשובות מעם ישראל על למוד הזוהר הקדוש גילוי האמת לאמיתה!.....	כח
גילוי האמת לאמיתה!.....	מג
שאלות ותשובות - המשך מחלק א'.....	מד
נתגלה הסוד.....	מד
הקול קול יעקב אין כחם של ישראל אלא בפיהם בידינו כח אדיר, לנצח את האויב, לתת את המכה הראשונה! לומדי הזוהר הקדוש נותנים את המכה הראשונה!.....	נב
אנחנו נתן את "המכה הראשונה"! עורו ישנים מתרדמתכם! עם ישראל זקוק להנצל מהמבול הנורא! וזאת אפשר רק על ידי תיבת נח - שהוא "הזוהר הקדוש" אל תגידו לא ידענו! אל תגידו לא יכלנו! ספר הזהר הוא כתבת נח שנתכנסו בה שנים מעיר ושבע ממלכותא.....	נו

הַגָּאֵלָה הַעֲתִידָה לֹא תִהְיֶה עַד שִׁיזְכּוּ לְתוֹסֶפֶת הַקִּדְשָׁה הַזֹּה, וְאַשְׁרֵי הַזֹּכֶה
 בָּהּ..... נז

"זֹאת הָעֵצָה הַיְעוּצָה לְכָל קְהִלּוֹת קֹדֶשׁ לְהַנְצִיל מִרְשַׁת זֶה טְמֻנָּה שׁוֹנְאִיהֶם, וּבִדְאִי
 הִיָּה לָהֶם לְפָקֶחַ עַל זֹאת וְלֹא יַחְדְּלוּ, כִּי רַב הַדְּבָר וְעֵצוֹם מְאֹד.... "כְּבוֹד תּוֹרַתְכֶם
 יִקַּח אֶת הָעֵצָה הַזֹּאת וְיִהְיֶה לוֹ לְזִכּוֹת"..... נח

לְמַזְהִיר וּלְנַזֵּהֶר שְׁלוֹמִים תֵּן כְּמִי נָהָר!..... נט

טֶפֶס מִסְלּוֹל א'..... ס

הָאֵם יֵשׁ לָנוּ תִקְוָה לְתִקְוָמָה?..... סא

כְּחוֹ שֶׁל הַזֹּהַר הַקִּדּוּשׁ..... סב

הָאֵם יֵשׁ מִקְלֵט הַמָּגֵן מִפְּצֻצַת אָטוֹם?..... סג

מִי יִמְלֹט מִמִּלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוֹג?..... סד

לְמַלְאָךְ הַמּוֹת אֵין שְׁלִיטָה לְמִי שְׁלוֹמֵד זֹהַר הַקִּדּוּשׁ..... סה

יֵשׁ לְשִׁמּוֹר עַל עֲמוֹד הַתְּפִלָּה שֶׁלֹּא יִשְׁבֹּר וְיִזְיֶק חֵס וְחִלְיָה..... סז

קִדּוּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם חַיִּב לְהִתְקַיֵּם..... סז

סְפּוֹר נֹרָא..... סט

הַתְּפִלָּה מְצִילָה מִחֶרֶב..... סט

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אֲמָרוֹ כְּאַחַד הַתְּאֻחָדוֹת גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל בְּלִימּוֹד זֹהַר הַקִּדּוּשׁ..... עג

קִרְיָאָה קִדּוּשָׁה..... עג

תִּקּוֹן לְגָאֵלָה הָאֲמִתִּית מִטַּעַם הַרְבֵּנִים הַגָּאוֹנִים מְאִרֵי דְאַרְעָא קְדִישָׁא בְּשִׁנַּת
 תִּרְפ"א לִפ"ק..... עד

יִלְמְדוּ הַזֹּהַר וְהַתְּקוּנִים אֶלֶף פַּעַמִּים בְּסוּד "הָאֶלֶף לָךְ שְׁלֵמָה"..... עז

מוֹדְעָה חֲדָשָׁה מִטַּעַם רְבָנִים הַגָּאוֹנִים מְאִרֵי דְאַרְעָא קְדִישָׁא לְשִׁקֹּד עַל לִמּוּד
 הַזֹּהַר לְגַמֵּר בְּאַרְץ וּבְחוּצָה לְאַרְץ אֶלֶף סִיּוּמִים, וְכִפִּי הַרְשִׁימוֹת אֲשֶׁר קִבְּלָנוּ
 לֹא נִגְמַר רַק לְעֶרֶךְ שֵׁשׁ מֵאוֹת סִיּוּמִים..... עט

סְגוּלוֹת סְגוּלוֹת רְבוֹת מְצִינוּ בִּסְפָרִים לְלוֹמְדֵי הַזֹּהַר הַקִּדּוּשׁ, וּבְקִיצוֹר נִבִּיא
 שְׁבַעַת עֶשֶׂר מֵהֶם:..... פב

מִפְּעַל עוֹלָמִי לְהַצִּיל עִם יִשְׂרָאֵל בְּקִרְיַת הַזֹּהַר הַקִּדּוּשׁ..... צ

לְמוֹד זֹהַר הַקִּדּוּשׁ לְהַצִּיל עִם יִשְׂרָאֵל הַתְּאֻחָדוֹת הַצְּדִיקִים לּוֹמְדֵי זֹהַר
 הַקִּדּוּשׁ..... צו

נִסִּים וְנִפְלְאוֹת..... צט

כָּל סִיּוּם זֹהַר הַקִּדּוּשׁ הוּא קָרוֹב..... ק

קָמִים וּמִתְאַחֲדִים יַחְדָּיו, לְהַצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִגְּזֵרוֹת קָשׁוֹת שֶׁל פְּצֻצַת
 אָטוֹם..... ק

- קול קורא מהיכל ה' – נגד מתנגדי הזוהר הקדוש – "הדרדעים"..... קו
- כת ההדרדעים נגד הזוהר הקדוש..... קו
- קול קורא מהיכל ה'..... קח
- נפלה עטרת ראשינו..... קח
- לנוכח עינינו התמהות, המשתאות ולא מאמינות לנוכח מכתבים שהתגלו מערי תימן שאחינו בשרינו, כורתים מאז ועד היום את הכתר של תורתנו הקדושה הזוה"ק של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א..... קח
- קיבוץ רבני עיה"ק ירושלים. לנידוי מתנגדי הזוהר הקדוש, שעיקר שורשם מהמשכילים הכופרים ותחילתם מארץ תימן, ומשם התפשטו לכל העולם כמו ליטאים וחסידיים ועוד..... קח
- כ"ד החותמים בשעריך ירושלים בש"א לח' שבט שנת תרע"ד לפ"ק..... קיא
- הזעזוע והרעד של הרבנים בד"צ דק"ק הספרדים אשכנזים פרושים חסידים ומערבים לנוכח מתנגדי הזוה"ק..... קיז
- חותם בד"צ דק"ק ספרדים חי"ו יכב"ץ בעיה"ק ירושלים..... קיז
- הסכמת הרבנים גדולים ב"ד הצדק דק"ק ספרדים אשכנזים פרושים חסידים ומערבים חי"ו..... קיז
- הרעד והרוגז של רבני האשכנזים על השמועות הרבות בדבר מתנגדי הזוהר..... קיח
- ההלם והתמהון הגדול של עדת המערבים על מראות מכתבי כת הפריצים מערי תימן המטילים פגם בזוה"ק..... קכ
- דברי הזעזוע של משה פרנקו חכם באשי בירושלים נגד עדת הפריצים מבני תימן..... קכא
- דברי חו"ר התימנים בארץ הקודש ירושלים ת"ו יפו ותל אביב ומושבות יהודה והגליל יע"א..... קכג
- הסכמת הרה"ג המקובל מרן שלום יוסף אלשיך שליט"א הרב הראשי וראב"ד לעדת התימנים בעיה"ק ירושת"ו בבי"א..... קכז
- הסכמת רבני וגאוני תימן צנעא יע"א..... קכח
- דרשה לכנס סליחות איצטדיון ח' תשרי תשע"ד עם הגאון הצדיק הרב בצרי שליט"א..... קלא
- סוד הגאולה "בראשית תמן" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א..... קלה
- א. הַבְּנִים צוֹעֲקִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאֵין קוֹל וְאֵין עוֹנָה..... קלה
- ב. הַלּוֹמֵד רַק תּוֹרַת הַנִּגְלָה טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא כָּלֵל בְּעוֹלָם..... קלה

- ג. אם מתחיל ללמוד היום זה"ק מתקן את העבר שלא למד קלו
- ד. הת"ח שנשמתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר קלו
- "אשרי העומדים על סודך" קלז
- קריאה נרגשת קלז
- שרשרת הזוהר קלז
- האספו ואגידה לכם - יחד שבטי ישראל קלח
- הקדמה לספר זוהר חב"ד קלט
- זוהר חב"ד קמ
- בו יבוא לקוט נפלא ונורא מכל ספרי אדמו"רי חב"ד זי"ע, ונוסף עליו תשובות מרבני חב"ד בגודל חיוב לימוד הזוהר הקדוש תמידים כסדרן לכל איש ישראל קמ
- האדמור הזקן זכותו יגן עלינו אמן פוסק: בעל עסק גדול, יהיה רב למודו בזוהר קמ
- קריאת דברי הזוהר הקדוש מועיל - אף דלא ידע מאי קאמר קמ
- כל נפש צריכה לתקונה לעסק בפרדס כפי מה שהיא יכולה להשיג ולידע - וכל מי שיכול להשיג ולידע הרבה ונתעצל ולא השיג וידע אלא מעט, צריך לבוא בגלגול עד שישגיג וידע כל מה שאפשר לנשמתו להשיג קמא
- מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רב למודו בזוהר הקדוש אף שאינו מבין קמב
- למוד ספר הזוהר כשאנו מבין מאי קאמר קמב
- בדבקות נפש האדם בצרופי אותיות אף שאינו יודע ומבין הענין בעין השכל רק שהוזה ומדבר בהם, הרי הם מעלים את הנפש קמג
- למוד בחינת פנימיות התורה מקשר בחינת פנימיות הנשמה לבחינת פנימיות אלוקותו יתברך קמד
- ידיעת מציאות ההשתלשלות היא מצוה רמה ונשאה ומקיים על ידי זה מצות וידעת היום גו' קמח
- למוד פנימיות התורה הוא בכלל "שליש במקרא" קמט
- הנה למוד הזוהר וכתבי האר"י זכרוננו לברכה הוא בכלל שלישי במקרא קנא
- כמו שהמלח נותן טעם בבשר כן למוד פנימיות התורה נותן טעם בנגלה דתורה קנב
- מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש [סודות התורה], לא טעם טעם של יראת חטא קנג
- על ידי שיראת השם היא אוצרו, על ידי זה התורה נקרא תורת השם קנד

מַעֲלַת עֵינַי "לְרִיחַ שְׁמִינִי" [למוד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה] עַל "שֶׁמֶן תּוֹרֵק" [למוד נְגִלָה דְּתוֹרָה].....	קנה
הַזֶּהר סְגֻלָּה אֶף שְׁאִינוּ מִבֵּין.....	קנו
בְּשִׁבְתָּ יִלְמַד כָּל הַיּוֹם זֶהר.....	קנו
עַל יְדֵי טְעִימַת יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה, פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, מִתְעוֹרֵר הָאָדָם בְּאַהֲבָה נִפְלְאָה שְׁלֹמֶעֱלָה מִן הַדַּעַת וְהַשְׁגָּה.....	קנו
לְהַנְצִיל מִמַּחְשְׁבוֹת זָרוֹת בְּעֵת הַתְּפִלָּה.....	קנה
סְגֻלָּה לְבַעַל עֶסֶק שְׂיִיחָה רַב לְמוֹדוֹ בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ.....	קנה
לְקַט מְשִׁיחוֹת הָרַבִּי מְלִיּוּבְאוּיִטְשׁ זצ"ל.....	קס
לְמוֹד הַזֶּהר מְרוֹמֵם אֶת הַנֶּפֶשׁ - לְמוֹד הַמְדַּרְשׁ מְעוֹרֵר אֶת הַלֵּב - וְאַמִּירַת תְּהִלִּים בְּבָכִי וּדְמָעוֹת "שׁוֹטְפֶת אֶת הַכֹּלִי".....	קס
בְּקֶשֶׁר לְכַנּוּסֵי הַיְלָדִים, לְמוֹד הַזֶּהר.....	קסא
הַגָּאוֹן רַבִּי מִנַּחֵם זְעֵמְבֵּא זָכַר צָדִיק לְבִרְכָּה: גַּם בְּלִי הַבְּנֵה מְקִיִּם מְצוֹת לְמוֹד.....	קסא
מְרַנָּא וּרְבִנָּא הוּד כ"ק אֲדָמוֹר הִזְקֵן הָרַב בַּעַל הַתִּנְיָא.....	קסב
עֵקֶר הַדָּבָר הֵם תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.....	קסב
יִתְעוֹרֵר בְּלֵב תְּשׁוּקָה וְלֹא יִפְרֹד כָּלֵל.....	קסג
בְּעֶסְקוֹ בַּתּוֹרָה נַעֲשֶׂה יְחִיד אֲמִתִּי עִם הַתּוֹרָה וְאוֹרִינְתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֹּלָא חַד מִמֶּשׁ.....	קסג
יִשִּׁיב אֶל לְבוֹ שְׁהֵשֵׁם הוּא הַמוֹצִיא אוֹתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.....	קסד
מְרַנָּא וּרְבִנָּא הוּד כ"ק אֲדָמוֹר הָאֲמַצְעִי נ"ע מְלִיּוּבְאוּיִטְשׁ בַּהֲקֻדְמָתוֹ לְסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ אֲמַרֵּי בִּינָה.....	קסה
נוֹדַע לְכָל בָּאֵי שַׁעְרֵי אוֹר תּוֹרַת אֱמֶת.....	קסה
כָּלֵלָא דְכָל אוֹרִינְתָא שְׂבִכְתָּב וְשִׁבְעַל פֶּה יִסּוּד כָּל הַמְצוּוֹת.....	קסו
לְדַרְשׁ הַשֵּׁם בְּאֵמֶת וּבִתְמִימִים.....	קסו
הַעֲקָר וַיִּסּוּד כָּל הַתּוֹרָה וּמְצוּוֹת.....	קסז
מִי שֶׁלֹּא לּוֹמֵד לְדַעַת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּהֵינּוּ בְּלִמּוּד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, יוֹתֵר טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.....	קסז
עֵקֶר הַמְצוּהָ דְקִרְיַאת שְׁמַע הוּא שְׂיָבוֹא כַּח הָאֱמוּנָה.....	קסח
שֶׁהִיא מְצוּהָ הָרֵאשׁוֹנָה הַכוֹלֶלֶת כָּל הַמְצוּוֹת.....	קסט
יֵדַע נֶאֱמָנָה שְׁמִתְחִיב בְּנִפְשׁוֹ מִמֶּשׁ.....	קע
אֵין זֶה רַק עֲצַת הַיֵּצֶר לְהַדִּיחוֹ וּלְהַרְחִיקוֹ מֵאוֹר פְּנֵי אֱלֹקִים.....	קעא
זֶהוּ גֹדֵל עֶצֶם הַלַּחֲץ וְהַדָּחֵק שֶׁל הַפְּרִנְסָה.....	קעב

ישמע חכם ויוסיף דעת ותבונה למצא ביגיעתו בזהר..... קעג
 כל אשר חפץ בקרבת אלקים..... קעד
 ויהגו בכל לבם בעיון טוב..... קעה
 גם כי סתומים וחתומים הדברים, אל נא תמנע מקריאתם..... קעו
 למוד תהלים וזהר הקדוש אפלו באין מבין כלל, חשוב ומקבל ומרצה לפני השם..... קעו
 אף אם אינו מבין בהם לאמר דברי הזהר ותקונים..... קעו
 לשון של הזהר מזכר הנשמה..... קעז
 למוד ספר הזהר מרומם על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה..... קעז
 למוד הזהר הקדוש נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר..... קעז
 האין לא יתלהב לב האדם לקבע שעור קבוע בכל יום בזהר הקדוש..... קעח
 לשון הזהר הקדוש הוא מסגל לנשמה, אף שאינו מבין כלל מה שאמר.. קעח
 בשם אדמור הזקן [בעל התניא] נשמתו בגנזי מרומים: ספר הזהר הלשון מסגל לנשמה אף על פי דלא ידע מאי קאמר..... קעח
 אמר הבעל שם טוב זכרוננו לברכה: אמירת הזהר מסגל לנשמה..... קעט
 בזכות למוד ספר הזהר יצאו מן הגלות ברחמים..... קעט
 מה שגורמים אלו שלא רוצים לעסוק בחכמת הקבלה..... קעט
 אפלו מאמר אחד יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת - ומבטח שהוא בן עולם הבא..... קפ
 קרוב לימות המשיח אפלו נערים ידעו נסתרות..... קפ
 קימו וקבלו היהודים קהל עדת ישראל להחזיק בלמוד הקדוש של התקונים וזהר יחיד ורבים מנער ועד זקן..... קפא
 נערים קטנים ילמדו מסוד השם..... קפא
 כל אחינו בית ישראל יקבעו למוד בספר הזהר הקדוש יחד עשיר ואביון קטן וגדול שם הוא..... קפא
 מה טוב ומה נעים אם ישתדלו לקבע תבורות ללמוד הזהר בפרט לעת כזאת אשר ניצוצי הגאולה החלו לפרח עלינו להשתדל בלמוד הקדוש הזה המסגל לביאת משיח צדקנו..... קפב
 כל ישראל מחיבים ללמד בספר התורה של רשב"י, אחד גאון, אחד רב גדול, אחד חכם, אחד המון, אחד קטן שהגיע לחנוך..... קפב

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דִּף ב'

מִתּוֹךְ סֵפֶר "כַּח הַזֹּהַר" חֵלֶק ו' - בַּהֲמִשְׁכִּים

**שֶׁלֹּא תִגִּידוּ לֹא יִדְעֵנוּ!
שֶׁלֹּא תֹאמְרוּ לֹא יִכְלֵנוּ!
הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּפָנֵי מַלְחָמָה עוֹלָמִית**

הוֹרוֹנוּ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁמִּלְחָמָה עוֹלָמִית הִיא אֶתְחַלְתָּא שֶׁל הַגָּאוּלָּה הַסּוֹפִית, סֵפֶר הַזֹּהַר הִיא תִּיבַת נֹחַ (זוהר ח"ג קנ"ג ע"ב), רוֹץ וְהִיכָנֵס לְמַקְלָט, הַחֵל לְלַמּוֹד סֵפֶר הַזֹּהַר. לְמוֹגִזִּים שׁוֹנִים בְּאוֹכְלִסְיָה, כְּגוֹן: כָּל עוֹבְדֵי בֶּנֶק יִשְׂרָאֵל, הַסְתַּדְרוֹת הַמּוֹרִים, הַסְתַּדְרוֹת הַמַּהֲנֻדָּסִים, הַסְתַּדְרוֹת הָרופָאִים, הַסְתַּדְרוֹת הַקְּבִלָּנִים, בְּעִלֵּי מִנְיוֹת.

לְקַבֵּל סִפְרִים בַּחֲנִים: 0527651911

מִפְּעַל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי בִּפְעֻלָּה, לְהַחִישׁ וּלְקַרֵּב פְּעָמֵי הַגָּאוּלָּה, בְּסִיּוֹם הַזֹּהַר בְּחֹדֶשׁ אֶלֶף פְּעָמִים, נִזְכָּה וְנִנָּצֵל בְּאַהֲבָה מֵאַסּוֹנוֹת וּפְגָעִים

"מִפְּעַל" הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי יוֹצֵאִים בִּפְעֻלָּה לְהַחִישׁ וּלְקַרֵּב הַגָּאוּלָּה עַל יְדֵי סִיּוֹם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בְּחֹדֶשׁ אֶלֶף פְּעָמִים, וּבִכְךָ נִזְכָּה לְאֶלֶף הַמֶּגֶן בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ וְנִצָּלִים לְמַנוּעַ מִלְחָמוֹת וּפְגָעִים. [פְּתִקְנַת הַרְמָח"ל הַקָּדוֹשׁ זִי"ע וְעוֹד לְמַעֲלָה מְאֹלָף גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת].

בְּתוֹךְ חֹדֶשׁ נִסִּים אֶת הַזֹּהַר אֶלֶף פְּעָמִים, וּבִזְכָּה נַעֲוֵר רַחֲמִים בְּשְׁמֵי מְרוֹמִים.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף ג

אֵת הַזֹּהֵר לְשִׁבְעִים חֳלָקִים סִדְרָנוּ, וְכַאֲשֶׁר כָּל אֶלֶף אֲנָשִׁים
חֶלֶק אֶחָד יִטְלוּ, דְּהֵיִינוּ שִׁבְעִים אֶלֶף אֲנָשִׁים יִלְמְדוּ
זוֹהַר, סֵף הַכֹּל נִזְכָּה לְהִבְטָחַת יִשְׁעֶיהָ הַנִּבְיָא (פֶּרֶק ט' א-ב)
"הָעַם הַהֲלָכִים בַּחֲשֹׁךְ רָאוּ אֹר גָּדוֹל... הַגְדִּילָת הַשְׁמָחָה
שֶׁמָּחוּ לְפָנֶיהָ... כַּאֲשֶׁר יִגִּילוּ בְּחִלָּקָם שָׁלָל". (עֵינֵי רַשִׁ"י שָׁם).

וְאַתָּה אִישׁ יְהוּדִי, בֹּא וְהִצְטִרְף לְלַמּוֹד יְחוּדִי, לְקִיִּים רָצוֹן
אַלְקִינוּ הַחֲפֶץ לְהַחֲיֵשׁ וּלְגַאֲלָנוּ, וְתִזְכָּה לְקָרֵב
וּלְקַבֵּל פָּנֵי מָשִׁיחַ צְדִקְנוּ.

וְכִבֵּר קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשִׁים, וּבְכָל לֶבָם וּנְפֹשָׁם
הֵם מוֹכְנִים וּמְזוּמָּנִים, בְּרִבְבוֹת וְאַלְפִים, כָּל יוֹם
לְהַקְדִּישׁ מְזֻמָּנִים, 4.5 דְּקוֹת לַעֲשׂוֹת רָצוֹן קוֹנָם.

מִטְרַת הַלִּימוֹד הַקְדוּשׁ: הִיא לְעוֹרֵר בְּעֵת רָצוֹן נִפְלָא
אֲשֶׁר שְׁעָרֵי שָׁמַיִם פְּתוּחִים, וְלְהַתְחַבֵּר עִם הַתְּנַא
הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִי"ע"א, לְמַעַן יַעֲמֹד בַּתְּפִילָּה
וְיַעֲוֹרֵר זְכוּת, כְּמוֹ שְׁאָמַר אֱלֹהֵינוּ הַנִּבְיָא (בְּמִאֲמַר פֶּתַח אֱלֹהֵינוּ)
קוֹם רַבִּי שְׁמַעוֹן לְעוֹרֵר אֶת הָעֲלִיּוֹנִים אֵלּוּ הָאֲבוֹת הַקְדוּשִׁים
וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ רַעֲיָא מְהִימָנָא לְמַעַן לְהַקִּים אֶת הַשְׁכִּינָה
מֵעַפְרָה בְּב"א.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף ד

פְּבֵר הַבְּטִיחַ לָנוּ אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא כִּי בְּזִכּוֹת הַתַּעֲסָקוֹת בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ נֵצֵא מִהַגְלוֹת בְּרַחֲמִים, וְכָתְבוּ לָנוּ רְבוּתֵינוּ הַקְדוּשִׁים לְגֵרוֹס וְלַעֲסָק בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ לְקָרֵב אֶת הַגְּאוּלָּה, אֲשֶׁר הַזוּהַר הֵנוּ הַחֶרֶב הַמְקַצֶּצֶת אֶת הַטְּמָאָה וְהַיֵּצֵר הָרַע, הַזוּהַר מְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם וְנִפְשׁוֹ, עֲקָרוֹ שֶׁל הַזוּהַר הוּא מוֹסֵר קְדוּשָׁה, עֲבוֹדַת הַשֵּׁם טְהוֹרָה, אֶהֱבֵת הַשֵּׁם וְיִשְׂרָאֵל, מְסִירוֹת נֶפֶשׁ מְלֵאָה לְתַכְלִית הַנִּצְחִית, הַזוּהַר הוּא אֲוִיר הַנִּשְׁמָה, כָּפִי שֶׁהַגּוֹף זָקוּק לְאֻוִיר, כֶּךָ זְקוּקָה הַנִּשְׁמָה לְזוּהַר הַקְדוּשָׁה, וּבִיחָד עִם קִיּוֹם הַהִלְכוֹת וְהַמַּצּוּוֹת, לִימוֹד כָּל פְּרִדָּה הַתּוֹרָה, פֶּשֶׁט הַהִלְכוֹת, רְמִזִּיָּהּ, דְּרוּשִׁיהֶן וְסוּדוּתִיהֶן, מְסִירוֹת נֶפֶשׁ מְחַלֶּטֶת לְקִיּוֹם וְלִמּוּד הַתּוֹרָה בְּטְהוּרָה וּבְקִדְשָׁהּ, וְאִזּוֹ נִזְכָּה לְאֻוִיר שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקָנוּ, שְׁיוּפִיעַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, הִנֵּה יָמִים בָּאִים אֵלֵינוּ, מִתּוֹךְ חוֹשֶׁךְ הָעַמִּים, וְשִׁנְאָת הַגּוֹיִים אֶת עַמּוֹ הַנִּבְחָר שֶׁל הַקֹּב"ה, וְכָל הַסִּימָנִים מְעִידִים כִּי רַח"ל מְלַחֶמָה אִיוֹמָה מִתְקַרְבֶּת, מִכָּל עֵבֶר...

אֵין לָנוּ עַל מִי לְסַמוֹךְ אֶלָּא עַל אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׂמִים! וְלִשְׁמַע לְקוֹל דְּבָרֵי אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא מְבַשֵּׁר טוֹב מִבֶּשֶׁר הַגְּאוּלָּה! וְעַל יְדֵי מַפְעַל הַזוּהַר הָעוֹלָמִי, בְּהַסְכַּמַּת גְּדוּלֵי הַדּוֹר, נּוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפּוֹעֵל קְרִיאָה לְכָל יְהוּדֵי בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם לְקַרֵּא וְלִלְמוֹד בְּזוּהַר הַקְדוּשָׁה וְלִהְיוֹת חֵלֶק מִהַמַּתְחַבְּרִים לְקְדוּשָׁה, עִם קְבוּצוֹת הַמְּסִימּוֹת אֶת כָּל סֵפֶר הַזוּהַר בְּהַשְׁקָעָה שֶׁל 4.5 דְּקוֹת בְּיוֹם.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף ה

כָּל מִשְׁתַּתֵּף יִקְבֹּל אֶת חֲלָקוֹ בְּקִרְיָאָה הַמְּשַׁתֶּפֶת שֶׁתַּחֲלֹתָהּ
בְּכוֹלֵל חֲצוֹת אֶצֶל צִיּוֹן הַתְּנָא הַקְדוּשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר
יֹחָאֵי ע"ה, וּמִשָּׁם לְכָל חֲלָקֵי הָעוֹלָם. וְעַל יְדֵי כֵךְ יִכָּנַס הוּא
וּבְנֵי בֵיתוֹ וְכָל הַמְּשַׁתֶּפִּים עִמּוֹ וְהַמְּסִייעִים בְּעֵדוֹ לְתַבַּת נֶחֱ
הַמְּגֻנָּה וּמִצִּילָהּ מִפְּנֵי הַמְּבוּל הַנּוֹרָא וּמִלְחַמַת גּוֹג וּמִגּוֹג שֶׁל
אַחֲרֵית הַיָּמִים. – וּבְזֹאת אֶת אַחֵי אֲנָכִי מִבְּקֵשׁ לַהֲיוֹת מִ-70
אֶלֶף הָאֲנָשִׁים הַנִּבְחָרִים שְׂיִזְכּוּ אֶת הַשְׂכִּינָה עִם יִשְׂרָאֵל
מֵעַפָּר לַהֲרִים, "לַהֲחַיּוֹת רוּחַ שְׁפָלִים, וְלַהֲחַיּוֹת לֵב
נִדְכָּאִים, דִּרְכּוּ רְאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ, שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְרַחוּק
וְלִקְרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתֵיו".

התכנית הקדושה:

- א. כָּל אֶחָד יִמְלֹא טַפָּס, וְיִקְבֹּל כָּרֶךְ אֶחָד בְּחִינָם
לְלִמּוּד יוֹמִי.
- ב. כּוֹלְנוּ מִתְקַשְּׂרִים בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ לְצִיּוֹן הַרְשֵׁב"י בְּכָל
יוֹם וְיוֹם.
- ג. כָּל הַמְּשַׁתֶּפִּים יְכוּלִּים לִתֵּן שְׁמוֹתֵיהֶם וְשְׁמוֹת
קְרוֹבֵיהֶם וַיִּזְכְּרוּ אוֹתָם כָּל לַיְלָה אַחֵר שִׁיעוֹר הַלִּימוד
הַזֶּה בְּשַׁעַת שְׁתֵּים בַּלַּיְלָה.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף ו'

ד. לחלק את ספרי הזוהר הקדוש הנדפס מחדש עם תרגום בלשון הקודש כל ספר הזוהר בשבעים כרכים.

ה. כל אחד ילמד 4.5 דקות ביום, ויגמור בחדש אחד כל הפרק, וכך שבעים אנשים גומרים ומסיימים בכל חודש כל ספר הזוהר.

ו. ואי"ה נחלק לשבעים אלף אנשים שישתתפו במבצע הזה, ובכל חודש יגמרו אלף סיומי זוהר הקדוש.

ז. סיום בחודש הראשון יהיה אי"ה בכתל המערבי, וכל גדולי ישראל ישתתפו במעמד של אלף סיומי זוהר הקדוש, הנ"ל.

ח. כל ישראל מתחברים לאהל הרשב"י, הלומדים בחצות הלילה שתי שעות זוהר הקדוש בכל יום, וגומרים כל שבוע את כל ספר הזוהר הקדוש, ובנוסף ילמדו את השבעים כרכים להיות כל עם ישראל מחברים לציון הרשב"י.

ט. כל מי שעולה לציון הרשב"י בכל יום ימלא טפס, ויקבל על עצמו ללמוד ולגמור כל החוברת הנ"ל, ויקבל שכר עצום כנגד כולם כמבואר להלן.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף ז

י. כל אחד יראה לקיים מאמר חז"ל גדול המעשה יותר מן העושה, יקבל סט 70 פרכים בחינם (עם טופסים) כדי שיזכה ויחלק ספרי זוהר בחינם לחבריו ובני משפחתו הקרובים והרחוקים ל-70 אנשים מסימי הזוהר מידי חודש בחדשו, שעליהם העולם עומד, ויקבל שכר כנגד כולם, וכאלו בראם כמבואר בזוהר (תרומה קכ"ח): ובספר חסידים ובגר"א, ועוד. וכל המשתתף בזה מקבל כל אחד ואחד מהם שכר כאילו סים אלף פעם את הזוהר הקדוש, וכל אחד מקבל שכר כנגד כל אחד מהחבורה שיש לו שכר אלף סיומים, היוצא מכך כל אחד מכפל בשבעים אלף אנשים (באר מים חיים) - ס"ה יוצא 70 מליון סיומי זוהר בכל חודש, ונחשב לכל אחד מהמשתתפים כאילו סים 70 מליון סיומי זוהר הקדוש. (ועין שמחת הרשב"י).

הא כיצד? כל אחד מהשבעים איש נחשב לו כאילו סים לבדו, כי השתתף עם החבורה כדברי השדי חמד (מערות מ' ס" קצח), (ראה עוד: ברכות מז:, משנה ברורה סי' נה ס"ק ע"ג, אהבת חסד ח"ב פרק ט"ז, ועיי"ש משבת דף ג.). וכדברי הבאר מים חיים פרשת תצוה (כתב יד דף כ"ד), אם כן, לכל אחד ואחד מהחבורה יש זכות של אלף סיומים, וכיון שהחבורה היא 70 אלף, מדין ערבות מוכפל בכל אלף שיש לכל אחד, כלומר: 70 אלף כפול אלף וזהו 70 מיליון סיומי זוהר הקדוש. חשב עוד רגע! כל מניין לומדים, שוב יכפל באלף, כי כל מה שנותנים משמים נותנים באלף (זוהר פרשת ויצא), והרי השכינה שורה במניין, וכל המצטרף ללומדי השיעור, הרי מקבל כנגד כל אחד את השכר פי אלף!!! סך הכל 70 מליארד (בליון), ונחשב לכל אחד ואחד כאילו למד בחודש אחד בלבד 70 מליארד (בליון), סיומי זוהר.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף ח

ויש עוד להוסיף לפי דברי הספר חסידים שכל מצוה שאין לה דורשים ואין מקיימים אותה, נוטל שכר כנגד כל הבטלים הימנה, וכו', מקבלים את השכר לסך 15 מיליון יהודים כפול 70 מיליון 1,050,000,000,000,000 במילים: אחד קנדריליון ו-50 טריליארד סיומי זוהר לכל אחד ואחד המשתתף בחבורה הזאת.

תידע לך שלכל יחיד נצרך כדי לסים את כל הזוהר הקדוש, 142 שעות, על פי חשבון הזוהר המחולק ל-70 כרכים עם תרגום לשון הקודש, בלימוד חצי שעה ליום מסיים את כל הזוהר במשך פחות מעשרה חדשים (284 יום), עתה בואו חשבון: 142 [שעות תורה - אם סים לבד] כפול 70 מליארד (בליזן) [סיומי זוהר בהשתתפות] = 9 טריליארד תשע מאות ארבעים מליארד שעות תורה, כלומר, בהשתתפותך בחבורה הקדושה זו של 70.000 יהודים צדיקים לומדי זוהר הקדוש, בלימוד 4.5 דקות ביום בלבד במשך 30 יום זכית ל-9 טריליארד תשע מאות ארבעים מליארד שעות תורה של זוהר הקדוש, 9,940,000,000,000.

פניני הוזהר מסכת בכא בתרא - דף ט

[החשבון המדיק לפי סדר הזה: 142 שעות, כפול 60 דקות בשעה, = 8520 דקות לוקח זמן לימוד כל הזוהר הקדוש, לחלק ל-30 יום = 284 דקות ביום ליחיד (כ-5 שעות ליום), וכשנחלק ל-70 איש יוצא לכל אחד ללמוד כ-4 דקות ביום, שזה כל יהודי יכול וחיב את זה לעצמו ולעמו, ובלמוד של 284 דקות בחודש, שהם כ-5 שעות, זוכה בחודש אחד ל-9 טריליארד תשע מאות ארבעים מליארד 9,940,000,000,000 שעות תורה של זוהר הקדוש. וכל זה הוא מבלעדי החשבון של כנגד כל היהודים (כ-15 מיליון) על פי ספר חסידים].

פירוש, שהלומד זוהר הקדוש שעה אחת בחול, הוא כמו מאה אלף שנה תורה, ובשבת, כמו מאה מליון שנה תורה (כפסא מלך, הרי"ח הטוב, אורחות צדיקים, אבות דר' נתן), לפי זה, 4.7 שעות לימוד זוהר הקדוש, הם: 473.333 שנה תורה, שבהם זוכה כל חודש, [לא כולל חשוב לימוד זוהר בשבת קודש שזה מכפיל הכל באלף], וזהו ליחיד, אך בהשתתפות עם 70,000 משתתפים, שבהם נוסף החשבון הקודם של 9 טריליארד תשע מאות ארבעים מליארד 9,940,000,000,000 שעות תורה של זוהר הקדוש]. סך הכל שעות התורה: (473.333 מכפל ב-9,940,000,000,000 - כלומר 9 טריליארד תשע מאות ארבעים מליארד שעות תורה של זוהר הקדוש) הם כ-4,704,930,020,000,000,000 כלומר 4 קונטיליון ו-704 קנדריליון ו-930 טריליארד ועשרים מיליארד שעות תורה.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף י'

וְכָל הַזְכוּת הָעֶצוּם בְּכַחוֹ שֶׁל כָּל יְהוּדֵי שִׁיקְבֵּל עַל עֲצוּמוֹ
 לְהַשְׁתַּתֵּף עִם הַכָּלָל וּלְלַמּוֹד אֶת הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ, סָךְ:
 4.5 דְּקוֹת לַיּוֹם בְּמִשְׁךְ 30 יוֹם, וּלְכָל אֶחָד וְאֶחָד
 מִהַמְשַׁתְּתָפִים יֵשׁ זְכוּת זֶה. צֵא וַחֲשֹׁב הֲאֵם יֵשׁ בְּרִדְעָת
 שְׁלֹא יִרְוֶץ וַיַּחֲטוּף זְכוּת עֲצוּמָה זֶה, וַיִּשְׁאַר ח"ו בְּטֶלֶן וְעַם
 הָאָרֶץ?

אָמְרוּ בַּזֵּהָר רַעֲיָא מְהִימְנָא פְּרִשְׁתָּ נָשָׂא (דף קכ"ה.:- קכ"ו.).
 לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ: ... וְעָרַב רַב, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם, (שְׁמוֹת
 כ) וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנָּעוּ וַיַּעֲמִדוּ מֵרַחֵק. כֵּךְ יִהְיוּ רַחוּקִים מִן
 הַגָּאֻלָּה, וַיֵּרְאוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים וְהָעָם הַקָּדוֹשׁ בְּכָל הַכְּבוֹד
 הַזֶּה, וְהֵם רַחוּקִים מֵהֶם... וּרְשָׁעִים בַּחֲשֵׁן יִדְמוּ (מַלְת יִדְמוּ
 פְּרוּשָׁה יִכְרְתוּ וַיָּמוּתוּ) - הֵם עָרַב רַב שְׁיִמוּתוֹ בַּחֲשֵׁן. וּמִשּׁוֹם זֶה
 אָמַר עֲלֵיהֶם הַנְּבִיא, (יחזקאל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ
 (פִּירוּשׁ, שִׁישְׁאָרוּ בַחוּץ לָאָרֶץ בֵּין הַגּוֹיִם, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם רְשׁוּת לִיכָנֵס
 לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל) (רמ"ק וּמִפְּרָשִׁים, מֵתוּק מִדְּבַשׁ).

שְׂאֵלָה: הֲאֵם יֵשׁ עֲצָה שֶׁהַיְּהוּדִים בַּחוּץ לָאָרֶץ יִשְׁאָרוּ
 בַּחַיִּים?

תְּשׁוּבָה: מִשֶּׁה רַבֵּנוֹ וְהַרְשֵׁב"י אוֹמְרִים, כִּי הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ
 הוּא כָמוֹ תִּבְתַּת נַח שֶׁאֵלּוֹ שִׁילְמָדוֹ יִנָּצְלוּ מִחֲבָלֵי
 מָשִׁיחַ. וְהַרְמַח"ל הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר לָנוּ, שֶׁרַק בְּזֶה תְּלוּי סוּד
 הַצֵּלָת עַם יִשְׂרָאֵל בַּדּוֹר הָאַחֲרוֹן וְגִאוּלָּתוֹ, בְּכַח וּסְגֻלַּת
 לְמוֹד הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ, וּז"ל: בְּרִיחַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי
 עָשְׂתָה עֲנִין הַתִּבְּהָ, וְכָלְנוּ נִבְרַח לְהַתִּבְּהָ הַזֹּאת וְנִנָּצֵל. הַזֵּהָר
 הַקָּדוֹשׁ הוּא כָמוֹ תִּבְתַּת נַח

פניני הזהר מסכת בכא בתרא - דף יא

וּבֶן אֹמֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְרֹשֶׁב"י זי"ע בְּזֵהָר
הַקְדוֹשׁ (נִשָּׂא קכ"ד), לִשְׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ: בְּזִכּוֹת הַחֲבוּר
שְׁלָה, סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְדוֹשׁ, יֵצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת
בְּרַחֲמִים לֹלֵא צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּלְלֹא צָעַר חֲבִלֵי מָשִׁיחַ! רֹאֵה
עוֹד בְּתַקּוּנֵי זֶהָר חֲדָשׁ (ע"ב עמוד ד'). וּבְזֵהָר (ח"ג, קנ"ג: בְּרַעֲיָא
מִהֵמָנָא) וְהַמְשָׁכִילִים יִזְהִירוּ כְּזֵהָר הַרְקִיעַ. אֵלֵין אֵינּוֹן דְּקָא
מִשְׁתַּדְּלִין בְּזֵהָר דָּא, דְּאִקְרִי סֵפֶר הַזֵּהָר, דְּאִיהוּ כְּתִיבַת נַח...
וְדָא אוֹרָה דְּסִפְרָא דָּא. - הַרמ"ק בְּאוֹר יָקָר, (שְׁעַר א' סִימֵן ה'):
כִּי חֲבוּר זֶה שְׁנִקְרָא סֵפֶר הַזֵּהָר הוּא כְּמוֹ תִּבְתַּת נַח... יִכְנָסוּ
הַצְּדִיקִים אֶל סוּד אוֹר חֲבוּר הַזֶּה לְהַתְקִים.. וְאַפְלוּ אִם יִהְיֶה
רִשְׁעֵי אֵין חֲשֵׁשׁ אִם יִכְנָס... מִפְּנֵי שְׁאֵין כְּנִיסָתוֹ כְּנִיסָה, אֵלֹא
יִהְיֶה לוֹ אַחַת מֵהַשְּׁתִּים, אוֹ יִחְזִירֵנוּ בְּתִשּׁוּבָה וְיִהְיֶה צְדִיק
וְיִכְנָס בּוֹ, אוֹ יִדְחֵנוּ דְּחִיָּה גְמוּרָה וּפְרִשׁ עֲצָמוֹ, כְּעִנְיֵן תִּבְתַּת
נַח שְׁהִיָּה דוֹחָה הַרְשָׁעִים וְאוֹתָם שְׁחָטָאוּ מִן הַחִיָּה
וְהַבְּהֵמָה, עכ"ל.

שְׁלֹא תִגִּידוּ לֹא יִדְעֵנוּ! שְׁלֹא תֹאמְרוּ לֹא יִכְלֵנוּ! בִּידְנוּ
הַדְּבָר, וְחוּב קְדוֹשׁ הוּא לָנוּ! מִי לֵה' אֵלֵי! - הַקָּב"ה
הַקְּדִים לָנוּ רְפוּאָה לְמַכָּה וְשִׁלַּח לָנוּ אֶת הַרְשָׁב"י לְהַצִּילָנוּ
מִכָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת. - עוֹרוּ יְשָׁנִים מִתְרַדְמַתְכֶּם! עִם
יִשְׂרָאֵל זְקוּק לְהַנְצִל מִהַמְּבוּל הַנוֹרָא! - וְזֹאת אֶפְשָׁר רַק עַל
יְדֵי: "תִּיבְתַת נַח" שֶׁהוּא "הַזֵּהָר הַקְדוֹשׁ".

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף יב

ע"כ כן בואו ונתמסר למען הגאולה, בואו ונשמע לצווי של משה רבנו ע"ה לפדות את השכינה הקדושה ולא לחכות למחר [כי מחר זה עצת עמלק], רק תכף ומיד נתאחד ונתחזק ונתקדש בתורה, וכל ישראל ילמדו זוהר הקדוש בכל יום, ואם אתה עושה כן, אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא, ובודאי תכף נגאל, ויהי רצון שנוצח להיות מן הזוכים המאשרים, שהמשיח בכבודו ובעצמו יעיד עלינו – "בזכותך הגעתי". על כן, יהודים יקרים, תנו למוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, לגרם לפדות נפשנו, ולמדו בכל יום זוהר הקדוש וכך גלף פלנו פאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח במהרה בימינו אמן.

והוא חדושים נפלאים מערכה של שניה בתורת הזוהר בו יבאר חשיבות כל שניה ושניה בחיים של היהודי, וכמה שמחה ואשר ועשר יש לגורסי ולומדי הזוהר הקדוש, ואתם המשיח ישמח וירקד.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף יג

מפעל הוזהר העולמי בפעלה, להחיש ולקרב פעמי הגאולה -
בסיום הוזהר בחודש אלף פעמים, נזכה ונצל באהבה
מאסונות ופגעים

"מפעל הוזהר העולמי" יוצאים בפעלה להחיש ולקרב
הגאולה על ידי סיום הוזהר הקדוש בחודש אלף
פעמים, ובכך נזכה לאלף המגן בכל חודש וחודש ונצליח
למנוע מלחמות ופגעים. [כתקנת הרמח"ל הקדוש זי"ע
ועוד למעלה מאלף גדולי הדורות].

את הוזהר לשבעים חלקים סדרנו, וכאשר כל אלף אנשים
חלק אחד יטלו, דהיינו שבעים אלף אנשים ילמדו
זוהר, סך הכל נזכה להבטחת ישעיה הנביא (פרק ט' א-ב)
"העם ההלכים בחשך ראו אור גדול ישבי בארץ צלמות
אור נגה עליהם. הרבית הגוי לא (לו) הגדלת השמחה
שמחו לפניך כשמחת בקציר כאשר יגילו בחלקם שלל"
(עין רש"י שם).

פְּנִינֵי הַזִּהָר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף יד

מִטְרַת הַלִּימוּד הַקְדוּשׁ

מִטְרַת הַלִּימוּד הַקְדוּשׁ הִיא לְעוֹרֵר בְּעֵת רָצוֹן נִפְלָא אֲשֶׁר שְׁעָרֵי שָׁמַיִם פִּתּוּחִים, וְלִהְתַּחֲבֵר עִם הַתְּנַא הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָא זִינְע"א, לְמַעַן יַעֲמוּד בְּתַפִּילָּה וְיַעֲוֹרֵר זְכוּת, כְּמוֹ שְׁאָמַר אֱלֹהֵינוּ הַנָּבִיא, (בְּמֶאמַר פֶּתַח אֱלֹהֵינוּ) קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן לְעוֹרֵר אֶת הָעֲלִיּוֹנִים אֱלֹהֵי הָאֲבוֹת הַקְדוּשִׁים וּמִשֶּׁה רַבְּנֵינוּ רָעִיָא מְהִימָנָא לְמַעַן לְהַקִּים אֶת הַשְׂכִּינָה מַעֲפָרָה וּלְקַיֵּים בְּנוֹ "תָּם עֲוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהִגָּלוֹתְךָ", (אִיכָה ד כב). וְתַתְּעוֹרֵר חֲבָצֶלֶת הַשָּׁרוֹן לְהוֹשִׁיעַ הַבָּנִים, "וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם", וּבְזְכוּת אֲשֶׁר נִקְיָם (מִלְּאֲכִי פָּרָק ג כב-כד) "זָכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי" נִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ דְּבָרֵי הַנָּבִיא "הִנֵּה אֲנִכִּי שִׁלַּח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אָבוֹתָם" בְּב"א.

בְּדִקָּה אַחַת נֶאֱמָרוֹת כְּמֵאֲתִים מִלִּים

אָמַר הַחֶפֶץ חַיִּים: "בְּדִקָּה אַחַת נֶאֱמָרוֹת כְּמֵאֲתִים מִלִּים! בְּשַׁעָה, כְּתֵרִיסָר אֱלָף. וְלִמּוּד תוֹרָה כְּנֶגֶד כּוֹלָם יוֹצֵא שְׁכָל דְּבוּר תוֹרָה נִכְפָּל ב־613, עֵתָה כָּל שַׁעָה שְׁוֹה עֶרֶךְ שֶׁל יוֹתֵר מִשְׁבַּע מִלִּיּוֹן מִצּוֹת, [7,356,000] בְּשַׁעוֹר תוֹרָה אַחַד שָׁבוּ 'שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה'...". וְאִם בְּשַׁעָתִים, הָרִי הַחֲשָׁבוֹן עוֹלָה לְכָדִי אַרְבַּע עֶשְׂרֵה מִלִּיּוֹן. אַרְבַּע שָׁעוֹת, עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה מִלִּיּוֹן.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף טו**בְּשִׁנְיָה אַחַת בַּלְבָּד זֻכִּים לָךְ-28.000 שָׁנָה תוֹרָה**

וְהָ"בֵן אִישׁ חַי" כָּתַב בְּשֵׁם הַמְּקַבְּלִים, שֶׁשָּׂכַר לַמּוֹד הַתּוֹרָה
 בַּשָּׁבֶת פִּי אֶלֶף מִיּוֹם חוּל. הָיָה אָמַר, שְׂדָקָה אַחַת
 שָׁל לַמּוֹד בַּשָּׁבֶת, אָמְרָה עַל פְּרֻשֶׁת הַשָּׁבוּעַ בְּשִׁלְחַן הַשָּׁבֶת,
 שְׂכָרָה כְּלַמּוֹד רָצוֹף שֶׁל שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וַחֲצִי שְׁעוֹת בְּיוֹם חוּל,
 וְשׁוֹת עֶרֶךְ לְמֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁתֵּים וַחֲצִי מְלִיּוֹן מְצוֹת! -
 וְצָרִיךְ לְהוֹסִיף בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבַפְּרָט תּוֹרַת
 הַרְשָׁב"י בְּלִימּוֹד זֶהָר הַקְּדוּשׁ, שֶׁבְּשִׁנְיָה אַחַת בַּלְבָּד זֻכִּים
 לָךְ-28.000 שָׁנָה תוֹרָה [הַבִּיאֹר: מֵאָה מְלִיּוֹן שָׁנָה תוֹרָה
 לְחֵלֶק לְשָׁשִׁים, שָׁנָה 1,666,666 כְּלוּמָר מְלִיּוֹן וּשְׁנֵי שְׁלִישׁ,
 לְחֵלֶק לְשָׁשִׁים שְׁנִיּוֹת, שָׁנָה בְּשִׁנְיָה אַחַת 27,777.777
 כְּלוּמָר כְּעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אֶלֶף שָׁנָה תוֹרָה, בְּנוֹסָף כָּל מִלָּה
 תּוֹרָה נִכְפַּל בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, וּבְשִׁנְיָה אַחַת אֶפְשָׁר
 לוֹמַר שְׁלֹשׁ מֵלִים תּוֹרָה, לְפִיכָךְ יוֹצֵא כְּחֻמְשִׁים מְלִיּוֹן מְצוֹת
 בְּשִׁנְיָה אַחַת].

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף טז

מאה וחמש מליון מאה עשרים אלף מלים תורה

צא וחשב מה שאמר האורחות צדיקים, שעל מצוה בשמחה מקבלים פי אלף, ותשמח רק מכך, ועוד דברי הכסא מלך ששעה לימוד זוהר הקדוש הוא כשנה, בודאי כל השבת תלמד זוהר הקדוש כדי להכריע את הכף לטובה, שכל שעה יעלה למליון שנה תורה, ובודאי היצר לא יתן לך מנוחה, ואז תתגבר עליו, ותוסיף בזה עוד כפול מאה, כמו שכתוב באבות דרבי נתן, ויהיה לך מליון שנה תורה, רק רגע, הרי בכל דקה אומרים מאתים מלים תורה, כפול 60 דקות, זה 12,000 מלים תורה בשעה, שמוכפלות באלף, ועוד פעם באלף, ועוד פעם במאה, והכל בערך של שנה, רגע, בואו חשבון: כמה שעות יש בשנה? נכפיל 24 שעות ביום כפול 365 יום בשנה, שנה 8,760 שעות כפול 12,000 מלים תורה שיש בכל שעה, שנה מאה וחמש מליון מאה עשרים אלף מלים תורה (105,120,000), וכל מילה תורה מכפלת ב-613 כי תלמוד תורה כנגד כולם, והחשבון הוא: 105,120,000 כפול 613 שנה 64,438,560,000 [כשישים וארבע וחצי מליארד מצות].

וזה רק בשעה לימוד זוהר הקדוש ביום חול.

בתוך חודש נסים את הזוהר אלף פעמים, ובזה נעורר רחמים בשמי מרומים.

ובבר קבלו עליהם ישראל עם קדושים, ובכל לבם ונפשם הם מוכנים ומזומנים, ברבבות ואלפים, כל יום להקדיש מזמנם, 11 דקות לעשות רצון קונם.

פניני הזהר מסכת בכא בתרא - דף יז

וְאַתָּה אִישׁ יְהוּדִי, בֹּא וְהִצְטִירָךְ לְלִמּוּד יְחִידִי, לְקַיֵּים רְצוֹן
אֱלֹקֵינוּ הַחֹפֵץ לְהַחִישׁ וּלְגַאֲלָנוּ, וְתִזְכֶּה לְקַרֵּב
וּלְקַבֵּל פָּנֵי מֹשִׁיחַ צִדְקָנוּ.

בּוֹאוּ וְהִצְטִירְפוּ לְחֻשְׁבוֹן בֶּנֶק הַמִּצּוֹת הָעֲשִׂיר הַכִּי גָדוֹל בְּעוֹלָם
יְדוּעַ דְּבָרֵי הַכֶּסֶף מֶלֶךְ שְׁשָׁעָה לִימּוּד זוהר הקדוש (בחול)
עוֹלָה לְעֶרֶךְ שָׁנָה לִימּוּד תּוֹרַת הַפֶּשֶׁט, וְאִם בְּשָׁעָה
לִימּוּד תּוֹרַת הַנִּגְלָה זֹכָה ל־7,356,000 מִצּוֹת, עֲתָה בּוֹאוּ
וּנְחַשֵּׁב כַּמָּה מִצּוֹת יֵשׁ לְלוּמֵד זוהר הקדוש שְׁעָה אַחַת: יֵשׁ
24 שָׁעוֹת בִּימָמָה, כָּפוֹל 30 יוֹם בְּחֹדֶשׁ, כָּפוֹל 12 חֳדָשִׁים,
שָׁוֶה 8,640 שָׁעוֹת, וְאַתְּ כָּל זֶה נִכְפָּיל ב־7,356,000 שֶׁהֵם
לְלוּמֵד תּוֹרַת הַנִּגְלָה, יוֹצֵא 63,555,840,000 כְּלוּמָר: 63
מִלִּיאָרְד 555 מִלִּיוֹן 840.000 אֱלָף. זֶהוּ סְכּוּם הַמִּצּוֹת
לְשָׁעָה לִימּוּד זוהר בחול.

וְהַלּוּמֵד בְּשִׁמְחָה נִכְפָּל בְּאֱלָף, [כְּדִבְרֵי הָאוֹרְחוֹת
צִדִּיקִים], שָׁוֶה 63,555,840,000,000 כְּלוּמָר:
63 טְרִילִיאָרְד וְחֲמִשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְחֲמִשׁ מִלִּיאָרְד
וְשִׁמּוֹנֶה מֵאוֹת אַרְבָּעִים מִלִּיוֹן מִצּוֹת.

וּכְשֶׁמִּצִּטֵּעַר בֵּין בְּצַעַר גּוֹפּוֹ בֵּין בְּצַעַר נַפְשׁוֹ וְגַם הַכּוֹפֶה
אֶת יִצְרוֹ נִקְרָא מִצִּטֵּעַר, נִכְפָּל בְּמֵאָה (אֲבוֹת
דְּרַבִּי נֶתָן), יוֹצֵא 6,355,584,000,000,000 כְּלוּמָר: שֵׁשׁ
קִנְדְּרִילִיוֹן שָׁלֹשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְחֲמִשׁ טְרִילִיאָרְד וְחֲמִשׁ
מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וְאַרְבַּע מִלִּיאָרְד מִצּוֹת.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף יח

וּבַשְּׁבִיט כָּתַב ה' בֶּן אִישׁ חַי" בָּשֵׁם הַמִּקְבָּלִים, שְׁשֹׁכֵר
 לַמּוֹד הַתּוֹרָה בַּשְּׁבִיט פִּי אֶלֶף מִיּוֹם חוֹל. יוֹצֵא
 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְחֲמִשׁ קִנְדְּרִילִיּוֹן חֲמִשׁ מֵאוֹת שְׁמוֹנִים
 וָאַרְבַּע טְרִילִיאָרְד מִצּוֹת.

וּמִכֵּיוָן שֶׁהַלְמוּד הוּא עַל פְּנֵי כָּל הַחֹדֶשׁ, לָכֵן אָנוּ מְחַשְּׁבִים
 רַק לְפִי חֶשְׁבוֹן יְמֵי הַחוֹל, וּבִאֲמַת אִם תּוֹסִיף אֶת
 לִימּוֹד הַשְּׁבִיטוֹת, הַחֶשְׁבוֹן יִגְדֵּל עוֹד פִּי כֶּמֶה וְכֶמֶה.

וְזֶהוּ הַחֶשְׁבוֹן לְלוּמְדֵי חֲבוּרָה קְדִישָׁא הַמְשַׁתְּתָּפִים עִם
 הַצִּיּוֹר בְּלִימּוֹד וְסִיּוּמֵי הַזּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ: בְּמִשְׁךָ 365
 שָׁעוֹת מְסִימִים אֶת כָּל הַזּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ, נִכְפִּיל אֶת הַמְסָפֵר
 6,355,584,000,000 שָׁזֶה לְשָׁעָה אַחַת, כְּפוֹל 365
 שָׁעוֹת [שֶׁל לִימּוֹד כָּל הַזּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ], שָׁזֶה:
 2,319,788,160,000,000.

שְׁתֵּי קִנְדְּרִילִיּוֹן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּתְשַׁע עֶשְׂרֵה קִנְדְּרִילִיּוֹן שְׁבַע
 מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וּשְׁמוֹנֶה טְרִילִיאָרְד מֵאָה שְׁשִׁים
 מִלִּיאָרְד מִצּוֹת.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף יט

וְכָל אֶחָד שֶׁמִּשְׁתַּתֵּף בְּחִבּוּרַת הַסִּיּוּם יֵשׁ לוֹ שְׂכָר זֶה. וּמוֹכָפֵל בְּסֵךְ הָאֲנָשִׁים שֶׁמִּתְחַבֵּר אֲלֵיהֶם (כְּדַבְּרֵי הַבָּאֵר מִים חַיִּים ח"ב). וּלְפִי הַתְּכָנִית שֶׁלָּנוּ שֶׁכָּל 70 אִישׁ עוֹשִׂים סִיּוּם הַזֹּהֵר, בְּחוּדֵשׁ אֶחָד, כְּלוּמַר בְּלִימּוּד 11 דְּקוֹת לַיּוֹם [לְעֶרֶךְ] כְּפוּל 30 יוֹם, זֹאת אוֹמֶרֶת שְׂיֵשׁ לוֹ אֶת הַשְּׂכָר הַנִּ"ל כָּל חוּדֵשׁ כְּפוּל שִׁבְעִים הַמִּשְׁתַּתְּפִים בְּסִיּוּם, שְׂזֵה יוֹצֵא 162,385,171,200,000,000,000 כְּלוּמַר: מֵאָה שָׁשִׁים וּשְׁתֵּים קוֹנְטִילִיּוֹן שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וְחֲמֵשׁ קוֹדְרִילִיּוֹן מֵאָה שִׁבְעִים וְאֶחָד טְרִילִיאָרְד מֵאֲתִים מְלִיאָרְד מִצּוֹת. זֹאת אוֹמֶרֶת כְּשֶׁאֶחָד לוֹמֵד 11 דְּקוֹת בְּיוֹם זֹהֵר הַקָּדוֹשׁ בְּמִשְׁךְ 30 יוֹם בְּסוּף הַחֹדֶשׁ מְקַבֵּל צֶ'ק שֶׁל מִצּוֹת, וְהוּא הַעֲשִׂיר הַכִּי הַגָּדוֹל בְּעוֹלָם.

וּלְפִי הַתְּכָנִית לַעֲשׂוֹת אֵלֶּיךָ סִיּוּמִים בְּחוּדֵשׁ, נִכְפִּיל אֶת כָּל הַסִּיּוּם הַנִּ"ל בְּאֵלֶּיךָ, וְהָרִי זֶה שְׂזֵה לְמַסְפֵּר הַבָּא: 162,385,171,200,000,000,000,000 [בִּינְתִּים אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אֵיךְ לִקְרֹא לְמַסְפֵּר הַזֶּה], אֲבָל בּוֹדְאֵי אֲצֵל הַבוּרָא עוֹלָם הַכָּל מִחֲשָׁב וְרִשּׁוּם, וְזֶה רַק בְּמַסְפָּרִים לְסַבֵּר אֶת הָאֲזֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲבָל בְּאֵמַת שְׂכָר לּוֹמְדֵי הַזֹּהֵר הַקָּדוֹשׁ, אֲצֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵין מִי שֶׁיִּכּוֹל לְשַׁעַר וּלְתַאֵר, וְעַל זֶה אָמַר הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּה (פָּרָק סד ג'), "וּמַעוֹלָם לֹא שָׁמְעוּ לֹא הָאָזִינוּ עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹקִים זּוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ".

צא וְחֲשַׁב הָאִם יֵשׁ בָּר דַּעַת שְׁלֹא יִרוּץ וַיַּחֲטוּף זְכוּת עֲצוּמָה זֹה, וַיִּשְׁאַר ח"ו בְּטָלָן וְעַם הָאָרֶץ?

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף כ**תקבל את השֹׁכֵר כְּנֹגֵד כָּל אֶחָד**

עוֹד לֹא גִמְרָנוּ!!! חֲשַׁב עוֹד רַגְעַ! אִם בֵּית הַכִּנֶּסֶת שְׁלֶךְ תִּלְמַד בְּמִנְיִן, שׁוֹב יִכְפֹּל בְּאַלְף, כִּי כָל מֶה שְׁנוֹתָנִים מְשָׁמִים נוֹתְנִים בְּאַלְף (זוהר פֶּרֶשֶׁת וַיֵּצֵא), וְהָרִי הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה בְּמִנְיִן, וְאִם אַתָּה תֹאדָגֵן אֶת הַשִּׁיעוֹר, הָרִי תִקְבֹּל אֶת הַשֹּׁכֵר כְּנֹגֵד כָּל אֶחָד וְאֶחָד!!!

נְהִיית הָעֵשִׂיר הַכִּי הַגָּדוֹל בְּעוֹלָם בְּמִצּוֹת, מוֹלְטֵי זִילְיוֹנָר

אַתָּה יוֹדֵעַ מֶה? גַּם אִם לֹא שָׁמְעוּ לָךְ, אֲבָל אַתָּה הַשְׁתַּדְּלָתָ לְקַבֵּץ אֶת הַמִּנְיִן, גַּם תִּקְבֹּל אֶת אוֹתוֹ שֹׁכֵר, וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁכָל הָעוֹנוֹת שְׁלֶךְ יִמְחֲקוּ [כְּדִבְרֵי הַמֶּהֱרַח"ו שֶׁעַר הַגְּלָגּוּלִים, הַגֶּר"א מְשָׁלִי, וְאוֹהֵב יִשְׂרָאֵל פֶּרֶשֶׁת קַרְח], נוֹ! יֵשׁ עוֹד מֶה לַחֲשׁוֹב? הֲאִם תִּשָּׁב בְּחִבּוּק יָדַיִם? הָרִי נְהִייתָ הָעֵשִׂיר הַכִּי הַגָּדוֹל בְּעוֹלָם בְּמִצּוֹת, מוֹלְטֵי זִילְיוֹנָר!!! הָרִי אַתָּה צָרִיךְ לְשִׁיר וְלִדְקֹד כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה כְּמוֹ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה שֶׁלֹּא יִשְׁנּוּ כָּל הַשָּׁבוּעַ מְרַב שְׂמִיחָה (סֵפֶה דָף נא ע"ב): תִּנּוּ רַבָּנָן מִי שֶׁלֹּא רָאָה שְׂמִיחַת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה לֹא רָאָה שְׂמִיחָה מִיָּמָיו.

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף כֵּא

עֵקֶר נְתִינַת הַתּוֹרָה נְתָנָה לְאֵלּוּ שְׁלּוּמֵי אֶת סוּדוּתָהּ

אָמְרוּ חֲז"ל לֹא נְתָנָה תּוֹרָה אֶלָּא לְאֹכְלֵי הַמֶּן!!! (רש"י דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' ל"א ד') - וּבְזֶהר הַקִּדּוּשׁ (פְּרָשַׁת בְּשַׁלַּח דָּף סב), כְּתוּב מֶה מִיֶּחֶד בְּאֹכְלֵי הַמֶּן? שְׂפָאֲשֶׁר אָכְלוּ אֶת הַמֶּן הָיָה מִתְבָּרֵךְ בְּמַעֲשֵׂים וְקִבְּלוּ אוֹר רּוּחָנִי וּרְאוּ מֶה שְׁלִמְעָלָה וְזָכוּ לְחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. וְעַל זֶה נִקְרָאוּ דוֹר דְּעָה, וְהֵם הָיוּ בְּנֵי הָאֱמוּנָה וְלָהֶם נְתָנָה הַתּוֹרָה לְהַסְתַּכֵּל בָּהּ בְּפִנְיָמִיּוּתָהּ וְלַדְעַת דְּרָכֶיהָ. רּוֹאִים מִהַזֶּהר הַקִּדּוּשׁ שֶׁעֵקֶר נְתִינַת הַתּוֹרָה נְתָנָה לְאֵלּוּ שְׁלּוּמֵי אֶת סוּדוּתָהּ.

צָרִיךְ שִׁיתַּעֲסֻקוּ יִשְׂרָאֵל בֵּינָה שֶׁל תּוֹרָה

וּבִאֹר הַחַיִּים הַקִּדּוּשׁ פְּרָשַׁת וַיְחִי (מט יא), כְּתוּב: שְׂכַחוּ שֶׁל הַגּוֹאֵל הָעֶצוֹם מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ הוּא שְׁצָרִיךְ שִׁיתַּעֲסֻקוּ יִשְׂרָאֵל בֵּינָה שֶׁל תּוֹרָה, וּבִאֹר הַדְּבָרִים שֶׁיִּלְמְדוּ אֶת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁזֶה יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה. (גַּם יֵין גִּימַטְרִיא "סוּד").

בִּידֵינוּ הַדְּבָר לְהַחֲשִׁיחַ אֶת הַגּוֹאֵל וְלִזְכּוֹת לְקַבֵּל פְּנֵי מַשִּׁיחַ צְדִקְנוּ בְּקֶרֶב בְּרַחֲמִים.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף כב

כולנו חפצי חיים! כולנו לומדים זוהר הקדוש!

הרי בודאי תתעורר ותקח את עצמך בידיים, כי אין לך עצה טובה מזו, לזכות לחיים טובים ומאשרים, רק אל תשכח שצריך לכוון על הכל, ולבקש למענה אלוהים חיים, כלומר, שכל הטובות שאתה צריך זה לכבוד השכינה הקדושה, כדי שתוכל לעבוד את ה' בשמחה, ותתפלל למען כבוד שמים, לפדות את השכינה הקדושה, ולגאלה השלמה, ואז תקבל תפלתך ברצון ובאהבה. - כולנו לשעורי תורה!!! כולנו חפצי חיים!!! כולנו לומדים זוהר הקדוש!!!

צריך ללמוד ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שיגאלנו

ויהי רצון שיערה השם עלינו רוח טהרה, ונזכה לטהר לבבנו לעבד ליוצרנו בכל כוחנו ובכל נפשנו ובכל מאדנו, כמו שהרעיא מהימנא מצוה אותנו ללמוד זוהר הקדוש דוקא, שתורת הרשב"י מאיר עד סוף הדורות, וצריך ללמוד ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שיגאלנו (זוהר פנחס ריט.) עד שישלח לנו משיחנו ויקבץ נדחנו ויבנה בית תפארתנו במהרה בימינו אמן.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף כג

בו יבאר האשליה וההסתרה הנוראה שמצויים בחורי הישיבות והאברכים בהיותם בתרדמה עמוקה, תחת שליטה כוחות הסטרא אחרא שמונעים מהם את לימוד האמת, לימוד הזהר הקדוש, לימוד שפת הגאולה, ובמקום זאת שקועים רק בלימוד חיצוניות התורה, ובכך מתזקקים את חיצוניות העולם, את האשליה, ולכן העולם זועק מיסורים, כי אין לו חיים, הוא רק פועל כגוף ללא נשמה, ולכן נוחתות גזרות קשות על עם ישראל, כדי שנתעורר מהתרדמה, כי אנו דור אחרון של גאולה של פנימיות התורה, ובאנו כאן לתת תרופה לשקר, למכאוב הגדול, שכל התלמידי חכמים יקחו אחריות אישית, כדי להציל את עם ישראל והעולם כולו.

שאלות ותשובות מעם ישראל על לימוד הזהר הקדוש

גלוי האמת לאמיתה!

שאלה: מדוע לא שמענו עד היום מגדולי ישראל על חובת לימוד זהר הקדוש?

תשובה: טעות גדול בידיך, עוד בשנת תרפ"א יצאו גדולי ישראל בד"ץ של הצדיקים הגדולים של יהושע ליב דיסקין זצ"ל, וחתמו על זה כל הגדולים דאז, ואחר כך חתמו העדה החרדית בירושלים עיה"ק בשנת תשס"ב-ח, ועוד גדולי ישראל, ויצאו הרבה ספרים עם חתימות של רוב גדולי האשכנזים והספרדים. ובספר אור הזהר גדולי ישראל והזהר מאורות הזהר ועוד, מובאים יותר מאلف צדיקים. ואם לא שמעת? סימן שהרב שלך מהערב רב ולא גילה לך את האמת.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף כד

א. שאלה: למה הרב שלי לא הורה לי ששלי ללמוד זוהר?

תשובה: א. קדם תדון את רבך לכך זכות שהוא תינוק שנשבה, ואם לא למד מאין ידע? [למשל אם תלך לקבוצת ותצעק שבת, הם לא יבינו מה אתה רוצה מהם, הם מעולם לא שמעו מה זה שבת?]. ב. יתכן שלא שמע ולא ראה את הספר "אור הזהר" מאלף צדיקים "ערכה של שעה", ו"גדולי ישראל וזהר", שיותר מאלף צדיקים אומרים שכל יהודי ואפילו רשע צריך ללמוד זוהר! - עצה בידיך תביא לו את הספרים שיראה מה אומר לנו משה רבנו וכל הצדיקים הבאים אחריו, ב"ה יותר מאלף, והאחרונים החפץ חיים החזון איש, ואחרון אחרון חביב רבי חיים קניבסקי שליט"א. ואם אחרי כל זה, הרב שלך מתנגד בלמוד הזהר, אז הוא פשוט מרבני הערב רב זרע עמלק שדין רוחין ולילין שהרשב"א כתב עליהם שהם מזרע עמלק שדין רוחין ולילין (שו"ת הרשב"א סימן תי"ד, ספר הרזים, כתבי האריז"ל והם מזיקין את הבריות). וצריך לעזב את הבית הכנסת ולא לשמוע תורה מפיו. ראה מה שכתוב ה'פרי יצחק' על ספר יצירה: הס"ם מסית לבני האדם בכמה טענות מזיפות שלא יתעסקו בסודות התורה. וזה לשון הספר 'פרי יצחק' על ספר יצירה, (הקדמה) הס"ם שהוא עמלק כשהוא רואה שבני אדם רוצים לעסוק גם כן בסודות התורה, אז הוא גורם כמה סבות ומניעות לאדם, ותמיד הוא מסית לבני האדם בכמה טענות מזיפות שלא יתעסקו בסודות התורה, ועל ידי כן יהיה לו תקומה שאין נמחה שמו.

פניני זוהר מסכת בבא בתרא - דף כה

ב. שאלה: ראש הכולל שלי אינו מרשה ללמד זוהר בכולל, מה אפשר לעשות?

תשובה: להראות לראש הכולל כל מה שכתבו האלף צדיקים, ואם אחר כך לא יאמר ללמד זוהר, משמע שהוא פשוט רשע וכופר בעקר ואפיקורס גמור לפי הרמב"ם ז"ל, ולא מאמין בי"ג עקרים ולא יקום לתחית המתים. לא מאמין באני מאמין וי"ג עקרי אמונה. והוא לא מחפש התכלית שלך כמו שכתב הגר"א: בלי למוד הסוד לא מבינים את הפשט. וזה לשון הגר"א (אבן שלמה פ"ח), כל זמן שאינו מבין הסוד אפילו הפשט אינו ברור בידו. מי שהיה יכול להשיג סודות התורה והוא לא השתדל להשיגן נידון בדינים קשים רחמנא לצלן. פנימיות התורה הוא חיים לפנימיות הגוף שהוא הנפש, והחיצוניות לחיצוניות הגוף, והעוסקים ברמז וסוד אין יצר הרע יכול להתגרות בהם, ועקר הגאולה תהיה בלמוד חכמת קבלה.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף כו

ג. שאלה: האם זה נכון הדבר שאמרתם: שרוב האומר לא ללמוד זוהר אי אפשר לו לחזור בתשובה?

תשובה: אמרו רבותינו זכרונם לברכה (רי"ף יומא פ"ח) עשרים וארבעה דברים מעכבים את התשובה, ואלו הם... והמתחבר לרשע, והאומר אחטא ואשוב, וכן אמרו במשנה (יומא פה, ב) האומר אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. אחטא ויום הכפורים מכפר, אין יום הכפורים מכפר. והמתכבד בקלון חברו, והפורש מן הצבור, והמבזה אבותיו, והמבזה רבותיו, והמעכב את הרבים מעשות דבר מצוה, והמטה את חברו מדרך טובה לדרך רעה, והרואה בנו בתרבות רעה ואינו מוחה בידו, והחולק על דברי חכמים, והשונא את התוכחות, והמלעיג על המצוות. ועין רמב"ם (הלכות תשובה פרק ד): ארבעה מהם עוון גדול, והעושה אחד מהם אין הקדוש ברוך הוא מספיק בידו לעשות תשובה לפי גודל חטאו, ועין ספר שערי תשובה (שער הראשון - אות נב), אורחות צדיקים (שער העשרים וששה).

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף כז

ד. שאלה: האם נכון הדבר שמי שמסרב ללמד זהר לא עמדו רגליו על הר סיני?

תשובה: בזהר בהעלתך (דף קנב.) קרי לעוסקים בחכמת האמת אינון דהווי קיימי בטורא דסיני, וז"ל: חכימין עבדי דמלכא עלאה, אינון דקיימו בטורא דסיני, לא מסתכלי אלא בנשמחא, דאיהי עקרא דכלא אורייתא מממש וכו', עכ"ל. [ראה אור הזהר, ורבי יהודה פתייה זי"ע מבאר, שאותם שאינם יודעים סודות התורה לא עמדו רגליו על הר סיני].

ה. שאלה: איך יכולים לכתב דברים חמורים כל כך, רב שאינו מורה ללמד זהר רוצח נפשות ממש והוא אשם על כל האסונות שהיה ויהיה חס ושלום?

תשובה: זה לשון התיקוני זוהר (תקון ל' דף עג:) וי לון דגרימין עניותא וחרבא וביזה והרג ואבדן בעלמא. [תרגום לשון הקדש]: אוי להם שגורמים עניות וחרב וביזה והרג ואבדן בעולם. [הבנת, לא אני אומר את זה].

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף כח

ו. שאלה: אם אני שומע רק לדברי רבי שלי, האומר לא ללמד זוהר, האם יהיה לי גן עדן או לא? מה יעשו לי בבית דין של מעלה, אם שמעתי לרב שלי?

תשובה: כתוב בזוהר הקדוש שאי אפשר לזכות לגן עדן העליון בלי למוד פנימיות התורה, ושם יקחו אותך לגיהנום, ושם תצעק, אני לא אשם הרב שלי לא אמר לי ללמד זוהר, ותמשך את הרב שלך יחד אתך לגיהנום, ותצעק שם, תשלחו את הרב לגיהנום שהוא אשם, הוא לא אמר לי ללמד זוהר, אבל באמת הרב לא יזכה ללכת לגיהנום, אלא לכף הקלע, ואתה אולי תזכה להכנס לגיהנום, אבל זה רק אם לא חזרת בתשובה, ובאמת לא ידעת, היום אין אחד שלא יודע שצריך ללמד זוהר הקדוש, ואפילו ילדים יודעים, ואתה לא יכול להגיד לא שמעתי ולא ידעתי!!! וזה לשון ספר הברית: ומי שלא עסק בחכמת האמת ולא רצה ללמוד אותה בשעה שנשמתו רוצה לעלות בגן עדן דוחין אותה משם בבזיון כמו שאמרו בזוהר שיר השירים וכו', ולא עוד שאפילו יש בידו כל מעשים הטובים שבעולם, השורפים בעלי שש כנפים שורפים את נשמתו בכל יום ויום כמו שאמרו בזוהר פרשת פקודי וכו', וזה השר הגדול הממנה על זה נקרא יופיא"ל כי הוא בגימטריא קבל"ה.

על כן אחי אהובי, אם אתה חפץ באמת לעולם הבא ואתה רוצה להתקרב להקדוש ברוך הוא, תלמד - תגרוס זוהר הקדוש בכל יום לפחות 4-5 דקות, שזה המינימום, וכך תזכה לשכר הגדול שכתבנו בעלון הזוהר מספר 35-36 ובספר ערכה של שעה.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף כט

ז. שְׂאֵלָה: הַכִּנְסָתִי פֶתַח אֵלֶיהוּ הַמְּבֹאֵר לְבֵית הַכְּנָסֶת וְהָרֵב הוֹצִיא אֶת זֶה, מָה לַעֲשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה: לְעוֹרֵר אֶת הָרֵב וּלְהִרְאוֹת מָה שֶׁכָּתְבֵנוּ כָּאן, וְאִם הוּא מִמְּשִׁיךְ בְּרָשָׁעוֹתָיו, תִּבְרָחוּ מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא בְּנֻדְאֵי מִרְבְּנֵי הָעָרֵב רֵב, זָרַע עֲמֶלֶק שְׂדֵין רוֹחִין וְלִילִין.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף ל

ח. שאלה: אני לומד בישיבה גדולה ומפרסמת, ותורם תרם לנו סטים של זוהר הקדוש, וראש הישיבה הורה להוציא את הזוהר, מה עלינו לעשות?

תשובה: זה אחד מהעונות הגדולים ביותר להתעלם מדברי רבי שמעון בר יוחאי ומשה רבנו אשר בודאי על ידם יתגלה מלך המשיח ברחמים, ועל כן תעשו מה שיעצנו למעלה בתשובה א', ואם הוא מתנגד, הוא חיל טוב של זרע עמלק וכו', תמחו נגדו ותהיו באבל, על שבזה את כל אלף הצדיקים, ותצאו נגדו בחרב ובחנית ובקול קורא גדול, ותפרסמו את שמו ברבים ותזהירו את עם ישראל שאף אחד לא יתחבר להכנס לישיבה הזאת, ועין לעיל. ראה מה שכתב ה'מקדש מלך': מי שלא לומד קבלה פוגם את למוד הנגלה שלמד. וזה לשון ה'מקדש מלך' (תקוני זוהר תיקון מ"ג), מאן דאולף תורה שבכתב בשר לחמה של תורה, ושתה יין תורה שבעל פה, עונשו כל כך גדול אם לא ילמד קבלה, ואדרבה פוגם בלמודו, וטב ליה דלא יולף וכו'. ומי שיכול לקנות לו רב שילמדהו קבלה או חבר או מתוך הספרים ומתנשל, גורם לארך גלותא וכו'. וכל שכן אם יזכה ללמד ולהבין פרוש מאמר אחד יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלמוד הפשט שנה תמימה. (עיין שם בתיקון ל' שגם הלומד קבלה בגירסא בעלמא בלי הבנה, לימוד שעה אחת נחשב כמו חודש ימים בלימוד פשטי התורה).

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף לא

מ. שאלה: האם זה אמת ששעה אחד זוהר הקדוש שנה יותר מעשר אלף אברכים שלומדים גמרא כל היום שלש חדשים?

תשובה: ראה "ערכה של שעה", ועלון "אור הזהר" מספר 35-36.

י. שאלה: האם זה נכון שמי שאינו לומד זוהר לא ראה מאורות מימיו?

תשובה: ראה של"ה (מאמר ראשון, מועתק בספר אור הזהר דף 154 - תפנה למפעל הזהר לקבל בחינם הספרים).

יא. שאלה: אם הרב שלי אינו אומר ללמד זוהר, האם הוא לומד תורה לשמה? האם הוא מערב רב? מי אומר את זה?

תשובה: ראה בהקדמת מורנו הרב חיים ויטאל זי"ע (על שער ההקדמות) ... וכלו כל הקצין ועדין בן דוד לא בא. ונודע את אשר אמרו רבותינו זכרונם לברכה כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאלו נחרב בימיו. ואתנה את פני לחקר ולדעת מה זה ועל מה נתארך קצנו וגלותנו. ומדוע לא בא בן ישי. ומצאתי און לי ואנינה בקרבי ולבי דני... מספר התקונים (תקון ל' דף ע"ז:) ... וכל חסדו כציץ השדה, כל חסד דעבדי לגרמיהו הוא דעבדי... ויזכור פי כשר המה רוח הולך ולא ישוב (תהלים עח לט), דא איהו רוחו של משיח, וי לון מאן דגרמי דיוזיל ליה מן עלמא ולא יתוב לעלמא, דאלין אינון דעבדי לאורייתא יבשה,

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף לב

וְלֹא בָעָאן לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּחֻכְמַת הַקְּבָלָה וְגִרְמִין דְּאַסְתַּלֵּק
 נְבִיעֵנו דְּחֻכְמָה דְּאִיהִי יו"ד מִינָהּ, וְאַשְׁתַּאֲרַת בִּי"ת יְבִישָׁה,
 וַיִּלּוֹן דְּגִרְמִי עֲנִיּוֹתָא וְחֻרְבָּא וּבִיזָה וְהִרְגַּ וְאֶבְדֵּן בְּעֵלְמָא,
 וְהָאִי רוּחַ דְּאַסְתַּלֵּק דְּאִיהוּ רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ כְּמָה דְּאַתְמָר,
 וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ חֻכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה
 וְגִבּוּרָה רוּחַ דַּעַת וִירְאָת הַשֵּׁם (יְשַׁעְיָה יא ב). וְאַפִּילוּ כָּל אֵינּוֹן
 דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵיתָא כָּל חֹסֵד דְּעֵבְדֵי לְגִרְמֵיהוּ וְכו'. עִם
 הַיּוֹת שֶׁפָּשְׁטוּ מִבְּאֵר, וּבִפְרָט בְּזִמְנֵנוּ זֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים
 אֲשֶׁר הַתּוֹרָה נַעֲשִׂית קָרָדִם לְחַתֹּךְ בָּהּ אֶצֶל קֶצֶת בְּעֲלֵי תוֹרָה
 אֲשֶׁר עֲסָקִים בַּתּוֹרָה עַל מִנַּת לְקַבֵּל פָּרֶס וְהַסְפָּקוֹת יְתָרוֹת,
 וְגַם לְהִיּוֹתָם מִכָּלֵל רְאִשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וְדִינֵי סִנְהֶדְרָאוֹת, לְהִיּוֹת
 שְׁמֵם וְרִיחָם נוֹדֵף בְּכָל הָאָרֶץ וְדוֹמִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְאַנְשֵׁי דוֹר
 הַפְּלָגָה הַבּוֹנִים מִגְדֵּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם, וְעַקֵּר סִבַּת מַעֲשֵׂיהֶם
 הִיא מָה שֶׁכָּתַב אַחֵר כֵּךְ הַכָּתוּב וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. כְּכָתוּב
 בְּסֵפֶר הַזֵּהָר בְּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית (דף כ"ה:) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ עַל פְּסוּק
 אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שֶׁחֲמֹשֶׁה מִיָּנִים יֵשׁ בְּעֶרֶב רַב,
 וּמִן הַג' מִיָּנִים, מֵהֶם הוּא הַנִּקְרָא כֶּת גְּבוּרִים, דְּעָלִיָּהּ
 אֲתָמַר הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעֲוִלִם אֲנָשֵׁי הַשֵּׁם, וְאֵינּוֹן
 מִסְטָרָא דְּאֵלִין דְּאַתְמָר בְּהוֹן (פְּרָאשִׁית יא) הִבָּה נִבְנָה לָנוּ עִיר
 וּמִגְדֵּל וְגו' וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם בְּבִנְיָן בְּתֵי כְּנָסִיּוֹת וּבְתֵי
 מִדְּרָשׁוֹת וְשׁוּיִין בְּהוֹן סֵפֶר תּוֹרָה וְעֵטְרָה עַל רִישֶׁיהָ, וְלֹא
 לְשִׁמָּה, אֲלֵא לְמַעַבְדַּ לֹּן וְכו'. וְהִנֵּה עַל הַכֶּת הַזֹּאת אָמְרוּ
 בְּגִמְרָא: כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה נָח לוֹ שְׁנֵהפָכָה
 שְׁלִיתוֹ עַל פָּנָיו וְלֹא יֵצֵא לְאוֹר הָעוֹלָם.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף לג

יב. שאלה: למה האדמו"ר מהאלמין עושה רעש על לימוד הוזהר הקדוש?

תשובה: כתוב בזוהר הקדוש שכל אלו שלא לומדים זוהר הקדוש ימחקו מן העולם במלחמת גוג ומגוג, ופשוט שאנחנו צריכים להציל את כל עם ישראל שיכנסו בתבת נוח של הרשב"י, ורק אלו שלומדים זוהר הקדוש ינצלו, לכן הקמנו את מפעל הזוהר העולמי מתוך אהבת ישראל להציל את כל עם ישראל בכל מקום שהם, ואפילו את רבני הערב רב להחזיר אותם בתשובה!

יג. שאלה: מדוע כבודו אומר שראש ישיבה האומר שאין ללמוד זוהר לא היה צריך לבוא לעולם? הלא הוא תלמיד חכם גדול?

תשובה: לא אני אומר זה, רק המקבל האלקי הצדיק הקדוש רבינו יעקב אבוחצירא זצוקללה"ה (בספרו גני המלך דף קפ"ה) אומר בשם רבי שמעון בר יוחאי הקדוש: דמי שלא למד תורת אמת שהם סודות התורה טוב לו שלא נברא דבלא זה אין אדם יודע אלהותו יתברך, ויראתו ואהבתו, ועבודתו.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף לד

יד. שאלה: מדוע כבודו אמר לי שראש הישיבה שלי יצטרך לבוא בגלגול פעם נוספת, הלא הוא תלמיד חכם גדול?

תשובה: הרב פתיה זי"ע אומר בשם רבי חיים ויטאל זי"ע שכתב בתחלת שער המצוות: ואם לא עשה בן הרי חסר מצוה אחד של תלמוד תורה שהיא גדולה ושקולה ככל המצוות וצריך שיתגלגל עד שיטרח בד' בחינות של הפרד"ס הנזכר. עד כאן לשונו. ועוד אמר הרב יהודה פתיה זי"ע שעוד בשעת הלוייה כאשר בוכים עליו, יתכן שכבר חזר לעולם הזה בגלגול, השם ירחם.

טו. שאלה: למה כבודו מרעיש עולמות שילמדו זוהר למה אין מספיק ש"ס ופוסקים?

תשובה: אמר הרבי מקאמארנא בספרו היכל הברכה: בדור הזה האחרון, מי שאינו עוסק בספר הזהר ותקונים וכתבי מרן האר"י שהם חיים ממש לנפש, בלילה במקרא ובמשנה ובתלמוד ופוסקים, ידע נאמנה שכל תורתו שעוסק הוא משפה ולחזין, כדואג, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כלו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם, להיות רב וראש גדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים. וכדכתיב בתקוני זהר חדש... ובדאי לא ישיג ארחות חיים אלא על ידי למוד הזהר וכתבי מרן הרב חיים ויטאל בלבד, עכ"ל. (היכל הברכה קומרנה פרשת עקב ז', י"ט - אור הזוהר פרק י').

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף לה

מז. שאלה: מי אומר שאלו שאינם לומדים זוהר גורמים לעכב את המשיח?

תשובה: בתקון ל' כתב (הפסא מלך), וז"ל: כמה גדול חיוב על תלמיד חכם ללמוד קבלה. וענשם כמה גדול אם אינם לומדים קבלה וגורם ארץ גלותא כי הם מעכבים הגאולה רחמנא ליצלן, כי יעשה בשעה אחת בלמוד הקבלה מה שלא נעשה בלמוד חדש ימים בפשטי התורה, כי גדול כחה לקרב הגאולה.

יז. שאלה: מי אומר שכל אלו שלא הורו ללמוד זוהר אשמים על שש מליון יהודים, ועל כל הפיגועים שנעשו עד היום?

תשובה: ידוע שבעל הסלם זצ"ל עשרים שנה לפני מלחמת העולם, הלך לרבנים וראשי ישיבות, והודיע להם שגזירה גדולה נחתמה על כלל ישראל, חלק גדול מכלל ישראל מחקו מן העולם רח"ל, והוסיף דברי הרמח"ל הידועים שרק למוד הזוהר הקדוש יכול להצילנו מן הגזרות הרעות רח"ל. על פן העצה היא, שכל רב וראש ישיבה יורה, לכל יהודי ללמוד זוהר הקדוש. ולא שמעו בקולו! – אחרי כך פרצה מלחמה גדולה ונהרגו 6-7 מליון יהודים, כעת אני שואל את אותה השאלה שמקשה הגמרא במסכת שבת (נה) מי הרג אותם? – ידוע מאמר חז"ל (שבת דף נ"ה עמוד א') אמרה מדת הדין לפני הקב"ה, רבוננו של עולם מה נשתנו אלו מאלו. אמר לו הללו צדיקים גמורים

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף לו

והללו רשעים גמורים. אמרה לפניו רבונו של עולם הנה בידם למחות ולא מחו, ואכמ"ל. - ולפי דברי חז"ל אלו הרבנים והראשי ישיבות אשמים על כל הששה מליון יהודים שנהרגו שנשחטו על קדוש השם!!! שהיה בידם לומר לצבור ללמד זוהר הקדוש ונתעצלו ולא אמרו, וזה האמת לאמתו, וכתבתי על הענין הזה ספר שלם "מצות התוכחה". וכן כתב הגוב"י הגאון רבי מנחם מענכין הלפרין זצ"ל, העניינים וההרוגים בזמן הגלות תובעים בבית דין של מעלה את התלמידי חכמים שלא למדו קבלה, ומענישים אותם על כך, וזה לשון בעל הגוב"י על עץ החיים, מי שאינו לומד נסתר וחקמת ספר הזוהר תסמרנה שערותיו ובשרו יעשה חרודין חרודין בהעלותו על לבו פי עניותא דישראל, הגזרות והמלחמות המשסות וההרוגות הוא בעצמו הגורם לזה, ובפמליא של מעלה העני יחייבו על דלותו ושפלותו, וההרוג על הריגתו, וכל זה נקרא חטאים בין אדם לחברו, על שיום הכפורים אין מכפר עליהם, אוי לנו מיום הדין והתוכחה, עכ"ל. (וכמו כן היום יתבעו את כל האדמו"רים והרבנים וראשי ישיבות על שלא עשו כלום להצלת ישראל מפצצת אטום, כמו שכתוב במסכת שבת (נ"ה) ילקוט שופטים, ועין חפץ חיים (במכתב כ"ה), וז"ל: עליו לדעת כי בנפשו הוא ויתבע ח"ו על זה).

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף לו

יח. שאלה: מי אומר שאם נלמד זוהר ננצל?

תשובה: משה רבנו והרשב"י אומרים: כי הזהר הקדוש הוא כמו תבת נח שאלו שילמדו ינצלו מחבלי משיח, והרמח"ל הקדוש אומר לנו: שרק בזה תלוי סוד הצלת עם ישראל בדור האחרון וגאולתו, בכח וסגלת למוד הזהר הקדוש, וזה לשונו הקדוש: בריחת רבי שמעון בר יוחאי עשתה ענין התבה, וכלנו נברח לתבה הזאת וננצל.

מורי ורבותי, אחים יקרים, בואו ונתאחד כלנו בחבורת 70,000 ונפעל שכל יהודי ויהודי ילמד זוהר הקדוש בכל יום ולארגן בכל בית המדרש וכולל שילמדו זוהר הקדוש, וכל אחד יחלק לכל מקום ספרי התעוררות ללמוד הזהר הקדוש, ועתה שערי תרוצים ננעלו, וכלם מקימים בשמחה את רצון השם יתברך - אפשר לקבל בחנם את הספרים - הן ספרי התעוררות והן תקוני זוהר, בארגון מפעל הזהר העולמי סניף בת ים 0527651911.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף לח

פאן תתבאר האשליה וההסתרה הנראתה שמצויים בחורי הישיבות והאברכים בהיותם בתרדמה עמוקה, תחת שליטה כוחות הסטרא אחרא שמונעים מהם את לימוד האמת, לימוד הזוהר הקדוש, לימוד שפת הגאולה, ובמקום זאת שקועים רק בלימוד חיצוניות התורה, ובכך מחזקים את חיצוניות העולם, את האשליה, ולכן העולם זועק מיסורים, כי אין לו חיים, הוא רק פועל כגוף ללא נשמה, ולכן נוחתות גזרות קשות על עם ישראל, כדי שנתעורר מהתרדמה, כי אנו דור אחרון של גאולה של פנימיות התורה, ובאנו פאן לתת תרופה לשקר, למכאוב הגדול, שכל התלמידי חכמים יקחו אחריות אישית, כדי להציל את עם ישראל והעולם כולו.

שאלות ותשובות מעם ישראל על למוד הזוהר הקדוש
גילוי האמת לאמיתה!

שאלה: מדוע לא שמענו עד היום מגדולי ישראל על חובת לימוד זוהר הקדוש?

תשובה: טעות גדולה בידיך, עוד בשנת תרפ"א יצאו גדולי ישראל בד"ץ של הצדיקים הגדולים של רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל, וחתמו על זה כל הגדולים דאז, ואחר כך חתמו העדה החרדית בירושלים עיר הקדש בשנת תשס"ב-ח, ועוד גדולי ישראל, ויצאו הרבה ספרים עם חתימות של רוב גדולי האשכנזים והספרדים. ובספר אור הזוהר גדולי ישראל והזהר מאורות הזוהר ועוד מובאים יותר מאלף צדיקים. ואם לא שמעת? סימן שהרב שלך מהערב רב ולא גילה לך את האמת.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף לט

[שאלות ותשובות - המשך מחלק א']

יט. שאלה: דברתי עם הראש ישיבה שלי, הראתי לו הספרים ואמר לי בתקיפות שהחליט, בשום אופן בעולם אינו מסכים להכניס זוהר בישיבה!!! ואמרתי לו, הלא החפץ חיים והחזון איש זי"ע שאנו תלמידיהם ולומדים בספריהם, הם אמרו ללמד זוהר למה שלא נלך בדרכיהם? פניו של הראש ישיבה חורו, ואמר בתקיפות כאן אני הבעל הבית!!! רציתי לאמר לו, כי הקדוש ברוך הוא הבעל הבית, והתאפקתי ולא אמרתי כלום, האם אתם יכולים להסביר לי, למה ראש הישיבה מסרב לילך בדרכו של החפץ חיים והגר"א? הלא הוא ליטאי?

נתגלה הסוד

תשובה: ראה לעיל שאלות א' ה'-טו-י"ז, ואסביר לך במעשה שהיה: לפני שנה החלטתי לילך לכל הרבנים הגדולים לבקש מהם לכתב מכתבי חזוק שילמדו זוהר הקדוש, הגם שהזוהר אינו צריך להספמתם, אבל כך הוא דרכם של האנשים, כל אחד רוצה לשמוע דעת גדולי הדור בזה, ולא חשתי טוב שהלכתי עם כפא גלגלים, החלטתי לשלח תלמיד חכם גדול בעל מחבר ספרים גדולים וקבל כבר הסכמות הרבנים, שילך אל הרבנים והאדמו"רים, הלך לרב גדול אחד שיש לו קהל גדול ובנין גדול [ואולי כמה בנינים], וכבר קבל ממנו הסכמה על ספר שלו, אחר שיחה של שתי שעות ענה לו, אני יודע

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף מ

שְׁהַזְהַר יֵשׁ לוֹ כּוֹחַ עֲצוּם וְכוּ', אָבֵל אִם אֹמֵר לְאִנְשִׁים
 שְׁיִלְמְדוּ זֹהָר אֲזִי לֹא יִצְטָרְכוּ אוֹתִי כָּלֵל כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן לְכָל
 וְכוּ', לִכְן הָרֹאשׁ יְשִׁיבָה לֹא רוֹצֶה שְׁתִּלְמַד זֹהָר, כִּי בְּרַגְעַ
 שְׁאַתָּה לוֹמֵד זֹהָר, תִּתְעַלֶּה לְמַדְרָגוֹת גְּדוּלוֹת וְעֲצוּמוֹת, וְכָל
 הַדְּרָשׁוֹת וְדִבְרֵי הַמוֹסֵר שְׁיֵאמֵר יִהְיוּ אֶצְלָךְ כְּאֶפֶס וְאֵין, כִּי
 אִם לוֹמְדִים זֹהָר זֻכִּים לְאַמֶּת, וַיִּתְבָּרַר לָךְ שְׁמוּכָרִים לָךְ רַק
 שָׁקֵר, וְעוֹד הַפַּעַם שָׁקֵר, וְהוּא לֹא רוֹצֶה בְּכָלֵל שְׁתִּתְעַלֶּה,
 כְּמוֹ שֶׁהֵבֵאנוּ לְעֵיל בְּשֵׁאלָה י"ז וְזֶהוּ הַסּוּד הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
 שֶׁל רַבֵּנֵי הָעָרֶב רַב שֶׁלֹּא רוֹצִים שְׁתִּלְמְדוּ זֹהָר (ראה בספר סוד
 ה' באריכות).

בּוֹאֵי וְרֹאוּ: שָׁעָה אַחַת בְּשַׁבָּת קוֹדֵשׁ שְׁווֹה מֵאָה מְלִיוֹן
 שָׁנָה תוֹרָה, הִגַּע בְּעֶצְמָךְ: 10,000 אַבְרָכִים
 שְׁלוּמְדִים 10 שָׁעוֹת בְּיוֹם, יֵשׁ לָנוּ מְלִיוֹן שָׁנָה תוֹרָה,
 וְכֹאשֶׁר יִהְיֶה פָּשׁוּט אוֹ אֶפִּילוֹ יֶלֶד קָטָן שְׁלוּמֵד רַק שָׁעָה
 אַחַת בְּשַׁבָּת זֹהָר הַקָּדוֹשׁ, גַּם כֵּן שְׁווֹה מְלִיוֹן שָׁנָה תוֹרָה.
 וְאִם קָשָׁה לָךְ לְלַמֹּד אֲזִי זְכִיתָ לְמֵאָה מְלִיוֹן שָׁנָה, [כְּמוֹ
 10,000 אַבְרָכִים שְׁלוּמְדִים 10 שָׁעוֹת בְּיוֹם בְּמִשָּׁף מֵאָה
 יָמִים וְכָךְ יְקוּיִים בָּנוּ דִּבְרֵי הַנְּבִיא יוֹאֵל (ד' י') "הַחֲלֵשׁ יֹאמֵר
 גְּבוּר אָנִי", וְכָל יִהוּדֵי יִכּוֹל לְזַכּוֹת לָזֶה וּלְהֵבִיא אֶת הַמְּשִׁיחַ
 בְּרַחֲמִים.

פְּנִינֵי הַזֵּהָר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף מֵא

אָמַר מֶרֶן ה"חפץ חיים": יסוד הַיְהוּדוּת הוּא לְהֶאֱמִין
בְּשֹׁכֵר וְעוֹנֵשׁ, וּבֵאֵר אֶת הַיְהוּדִי: "וְסִרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁווֶה לָנוּ", שְׁלֹא עָשִׂינוּ חֲשָׁבוֹן
וְהַחֲשָׁבְנוּ בְּאֵמֶת אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת כַּמָּה בְּאֵמֶת שְׁווִים,
וּכְבֵּר אָמְרוּ חֲז"ל עַל לִימוּד הַתּוֹרָה "יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל
חִפְצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָּהּ", בּוֹאוּ חֲשָׁבוֹן: אֵיזָה שֹׁכֵר גָּדוֹל יְכוּלִים
לְזַכּוֹת בְּלִימוּד הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ. וְכֵן קִיִּים הַחֲפֵץ חַיִּים בְּעֶצְמוֹ
אֲנִי מֵאֲמִין בְּבִיאת הַמָּשִׁיחַ... בְּכָל יוֹם אַחֲכָה לוֹ, וְמָה אֲנַחְנוּ
עוֹשִׂים לְמַעַן בִּיאת הַמָּשִׁיחַ וְלְמַעַן גְּאֻלַּת עַם יִשְׂרָאֵל.

פְּתוּב בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁעַל יְדֵי לִימוּד תּוֹרַת הַסּוּד
מִתְגַּלֶּה לָנוּ תּוֹרַת הַנִּגְלָה, וּבְדוֹרְנוּ פּוֹלְנוּ זוֹכִים
לִרְאֹת אֶת זֶה עֵין בְּעֵין, וּכְבֵּר מְעִידִים אֲבָרְכִי הַכוֹלָלִים
וְאֶפִּילוּ יְהוּדִים פְּשׁוּטִים, שְׁאַחֲרֵי שִׁטְעָמוּ מִצּוּף דְּבֵשׁ
הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ נִפְתָּח לָבָם וּמִתְרַחֵב מִחֵם לְחִדּוֹשׁ חֲדוּשִׁים
נִפְלְאִים בַּתּוֹרָה הַקָּדוֹשָׁה, וְזָכוּ לְחַבֵּר חִיבוּרִים מִצּוּיִנִים.

ב. שְׁאַלָה: מָה בִּיכוּלָתִי לַעֲשׂוֹת אִם רֹאשׁ הַכוֹלָל שְׁלִי מְסֻרָב
שֶׁנִּלְמַד זוֹהָר בְּכָל יוֹם, הֲרִי הַחֲזוֹן אִישׁ אָמַר שֶׁזֶהָר הוּא
הַסֵּפֶר מוֹסֵר הַטּוֹב בְּיוֹתֵר, וּבְכָלֵל אֵינִי מִבִּין, לָמָּה מִתִּיר לָנוּ
לְלַמֵּד כָּל סֵפֶר מוֹסֵר רַק לֹא זוֹהָר?

תְּשׁוּבָה: הוּא לֹא רֹאשׁ כּוֹלָל, הוּא רֹאשׁ הָרוּצָחִים וְגִזְלָנִים
וְשֹׁתֵף לְמִלְאָךְ הַמּוֹת לְהַרוֹג אֲנָשִׁים צְעִירִים
וְצְעִירוֹת, וְהוּא אֵשׁ עַל הָאֶסּוֹנוֹת וְכָל בְּתֵי הַחַיִּים
שְׁמֵלָאִים עִם צְעִירִים וְצְעִירוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּקַבֵּל הָאֱלֹקִי
הַגּוֹבֵא "י זצ"ל, רָאָה שְׁאַלָה י"ז.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף מב

כא. שְׁאֵלָה: אֶחָד סִפֵּר לִי שֶׁהִנֵּכֶם אוֹמְרִים שָׂאֵם אֵין לומְדִים זוֹהַר הַתּוֹפְלוֹת אֵינָן מִתְקַבְּלוֹת, הֲאֵם אֱמֶת הַדְּבָר? מָה הַמְּקוֹר לְכֵךְ?

תשובה: הַצִּדִּיק הַמְּקַבֵּל הָאֱלֹקִי רַבְּנוּ יַעֲקֹב אֲבוֹתֵנוּ צִירָא כּוֹתֵב כֵּךְ בְּסִפְרוֹ עַל הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח (רֵאָה בְּאַרְיִכוֹת בְּהַקְדָּמָה לְסִפְרָא דְּצִנִּיעוֹתָא).

כב. שְׁאֵלָה: הָרַב שְׁלִי עַד הַיּוֹם הַתְּנַגֵּד לְכָל לַמּוֹד הַזֶּה, מָה עָלִי לַעֲשׂוֹת?

תשובה: לְהִרְאוֹת אֶת הַקּוֹנֵטְרָס הַזֶּה לְרֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה, וְגַם עֲלוֹנִים מִסֵּפֶר 35 וְ-36 שֶׁל הַזֶּהָר, וְלִבְטַח יִסְפִּים, כִּי הוּא מְזַרַע יִשְׂרָאֵל.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף מג

שאלה: אם כבר הראתי את הקונטרס הנזכר למעלה לרבי - והוא לא מסכים שנלמד (שנקרא/נגרס) זוהר בישיבה, ואף מסרב שאני בעצמי אלמד/אקרא זוהר בישיבה מה עלי לעשות?

תשובה: אז על פי תקוני הוזהר (המהרח"ו, ובעל הסלם הקדמה לתקון עשר ספירות) הוא נקרא "מחבל" ויש לברח, ואם אין ביכולתך לברח, תארגנו קבוצה נגדו, שהורים משלמים להם פסח מלא, והם גונבים את תורתכם, והמדות שמסגלים אתם לקבל על ידי למוד זוהר הקדוש. [עשו את זה בכמה ישיבות והצליחו, כי ברגע שהראש ישיבה ירגיש התנגדות גדולה נגדו, יספיק על המקום, ותשלחו לו בדואר - או תשימו לסטנדר שלו שהוא יראה מה כתוב עליו, לא ירצה את הבושה הגדולה שהוא יקבל, ותכף יספיק שכל הישיבה ילמדו 4-5 דקות ביום, ישנם ישיבות שלומדים כל בחר וכל אברך שעה ביום ועושים כל שבוע 4 סיומי זוהר הקדוש, בישיבת "חוט של חסד" ירושלים, תשאל את חבריך ותשמע, וכן יש עוד ישיבות רבות וכוללים].

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף מד

בג. שאלה: אם הראיתי את הקונטרס הזה לר"ב שלי וזהר יאמר לי: הרי אתה כלל לא מבין ארמית, זה בזבוז זמן, כי העקר הלאמוד של תורה שבעל פה היא ההבנה.

תשובה: לא נכון, א. יש מעלה גדולה לגרס זוהר, גם ללא הבנה כי הוא נכתב ברוח הקדש, ובעצם הקריאה, של מילות הזהר הקדושות - אתה ממשיך קדשה עצומה לעולם, דהיינו, משפיע אורות מהעולמות העליונים לעולם הזה, וגם מוֹכֵחַ את נשמתך. ב. ומלבד זאת מעלה גדולה יותר הוא לקרא התרגום בלשון הקדש שהוא תרגום ארמית לעברית - וביכולתינו לשלח לכם ספרים עם תרגום ללשון הקדש. שתקרא בבית, או בישיבה כל יום 4-5 דקות וזו מעלה עצומה.

שאלה: אם רבי אינו מסכים ללמוד זוהר באפן עצמאי בישיבה. ואיני רוצה לעזוב את הישיבה, וכרגע אני אוכל עצות. מה עלי לעשות?

תשובה: נשלח לך ספרי זוהר, וכל יום תקרא, או תגרוס במשך 4-5 דקות זוהר בבית. ובע"ה יעזור לך.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף מה

כד. שאלה: למה כבודו כל כך מרעיש ומדבר קשה נגד האדמורי"ם רבנים וראשי ישיבות שלא רוצים ללמד זוהר הקדוש?

תשובה: אנחנו כעת בסוף הגאולה ואין שאלה, אם תבוא פצצת אטום חס ושלום, השאלה איפה ומתי יבוא, וכמה קרפנות חס ושלום זה יביא חס ושלום, וכמו שאמרתי בדרשה:

רבותי, אין זמן למשחקים, כל בחור ואברך כולל הרוצה להציל את החיים שלו, ידע כי הזוהר הקדוש והצדיקים אומרים ומזהירים אותנו, שמי שלא ילמד זוהר, ימחק מן העולם, אז מה צריכים לעשות? לעמד בחבוק ידים ולחכות חס ושלום שיהודים ימחקו מן העולם חס ושלום, כן, מי שלא עושה די להציל כל היהודים, יתבעו אותו בשמים כאלו הוא הרג אותם, כמו שכתב הצדיק המקבל הרב גובא"י זצ"ל.

וראינו איך שבעל הסלם הזהיר את האדמורי"ם והרבנים ואף אחד לא עשה כלום, והם כעת נותנים בשמים דין וחשבון על זה, כן יש מאות מראה מקומות בש"ס ופוסקים על זה, וכל דבר שאני כותב יש לי מאות דפים עם מקורות, ומי שרוצה אתן לו כל המקורות, על מה שאני כותב.

יש לנו 310 מראה מקומות להזהר מרבני הערב רב, מה אנחנו עושים להנצל מהם? מי עושה משהו שעם ישראל ינצלו מהם? מי מגלה לנו האמת?

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף מו

ע"ל כן אני מרגיש שהכל על אחריותי, ואני החלטתי לומר את האמת בגלוי. אני לא יכול ללכת בדרך של בעל הסלם לדבר יפה, עשיתי את זה כבר 45 שנה, עכשו אין זמן, כל אחד יושב ומחכה לפצצת אטום, אבל לא עושה כלום, להציל את עם ישראל.

ע"ל כן אין לנו עצה רק שכל אחד יציל את נפשו ולצאת נגד רבני הערב רב, ויתחיל ללמד 4-5 דקות זוהר הקדוש ביום וכך ינצל בעזרת השם, זהו הבטחת הרבי שמעון בר יוחאי שרק אלו ינצלו, והשאר ימחקו מן העולם, ואני רוצה להגיע בעזרת השם לכל יהודי בעולם, אני אוהב כל יהודי בין חרדי ובין חלוני, הם גם הילדים של הקדוש ברוך הוא, ויש לי עליהם הרבה יותר רחמנות, כי הם באמת תינוקות שנשבו, אף אחד לא רצה להציל אותם כשבאו לארץ בשנות החמשים, והכניסו אותם לקיבוצים, אז הם לא אשמים כלל, אנחנו אשמים עליהם, צריכים לקרב אותם ולאהב אותם אהבת נפש, ואם לא אומרים תוכחה באהבה, זה סימן שלא אוהבים את היהודים, כך פוסק הספר הקדוש קב הישר והראשית חכמה.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף מז

אז צה"ל יושבים וחושבים שנים, איך להציל את ארץ ישראל מפצצת אטום, כל הכבוד להם.

אבל איפה אנחנו? מה אנחנו עושים להציל את עצמנו? ובאמת מי צריך לעורר את העולם אם לא הרבנים? וברוך ה' שיש לנו רבנים צדיקים שכתבו ועוררו אותנו כבר שנים ללמד זוהר הקדוש, ורק מעט ששמעו בקולם, לכן התחלתי לארגן לחלק בחנם ספרים על חובת למוד הוזהר הקדוש לכל יהודי ויהודי, ותראו את האמונה הקדושה שיש לחילים, יש לנו עשרות אלפי חילים ששלחנו להם תקוני זוהר, וחיל אחד ירו בו כדור ממש על יד הלב, והיה לו בפס תקוני זוהר פורמט כיס שלומד בזה מתי שיש לו זמן, והכדור נכנס רק בכריכה ולא נכנס יותר והראה את זה לכל החילים, [חבל שלא בקשתי ממנו לעשות תמונה, שכלכם תראו]. ואנחנו יושבים ולומדים כל היום, ולא נותנים לנו ללמד 4-5 דקות זוהר הקדוש להציל אותנו מהמלחמה הגדולה שמחכים כל יום עליה.

הקול קול יעקב אין פחם של ישראל אלא בפיהם בידנו כח אדיר, לנצח את האויב, לתת את המפה הראשונה! לומדי הוזהר הקדוש נותנים את המפה הראשונה!

צה"ל מתכוננים להחזיר "מפה שניה" לאירן על ידי צוללות, זאת אומרת שכבר השלימו עם העבודה, שתהיה זו אירן שתתן את "המפה הראשונה" - פצצה גרעינית לישראל [ח"ו], (והצבא משער שזה עלול לגבות כמליון נפש רח"ל).

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף מח

**הַמְּדִינָה כְּכֹר הַשְּׁלִימָה עִם הַמָּצָב! אֲנַחְנוּ לֹא מְשֻׁלְמִים
עִם הַמָּצָב הַזֶּה!**

וְנִהְפֹךְ הוּא! אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשׁוֹנְאֵיהֶם!

כָּל אֶחָד מֵאַתְּנוּ מֵאַמִּין בְּדִבְרֵי הַנְּבִיאִים עַל הָעֵתִיד לְהִיּוֹת
בְּמַלְחַמַת הָעוֹלָם הָאַחֲרוֹנָה, וּשְׁנֵי נְבִיאִים הַתִּנְבְּאוּ עַל
כֵּן, יִחְזַקְאֵל וְזַכְרְיָה, וּבְאֲרוֹ חַז"ל כִּי גּוֹג וּמִגּוּג יָבוֹאוּ עַל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל פַּעַמַּיִם אוֹ שְׁלֹשׁ, וְרַק בַּפֶּעַם הָאַחֲרוֹנָה הוּא
יָגִיעַ לִירוּשָׁלַיִם, וְיִחְזַקְאֵל הַנְּבִיא מְתָאֵר אֶת הַפֶּעַם
הָרִאשׁוֹנָה שְׂיָבוֹא, וְשֵׁם (יִחְזַקְאֵל פָּרָק לַח) מְתָאֵר כֵּן:

(יח) "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא בַּיּוֹם בּוֹא גּוֹג עַל אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר
אֲדֹנִי אֱלֹקִים תַּעֲלֶה חֲמַתִּי בְּאַפִּי: (יט) וּבִקְנִיאֹתִי בְּאֵשׁ
עֲבָרְתִּי דִּבְרַתִּי אִם לֹא בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל
אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל: (כ) וְרַעֲשׂוּ מִפְּנֵי דְגִי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְחַיֵּת
הַשָּׂדֶה וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׁ עַל הָאֲדָמָה וְכָל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנִהְרְסוּ הַהָרִים וְנִפְּלוּ הַמְּדִרְגּוֹת וְכָל חוֹמָה
לְאַרְץ תִּפּוֹל".

**[ופירש המלבי"ם: והרעש הזה יש לפרשו על דרך
המליצה, על גודל המלחמה והשמעת קול כלי
תותח וכלי הנשק שיהיו באחרית הימים, המחריבים
הרים ומהרסים חומות בצורות בקול רעש גדול ואדיר
מאוד, וכל זה הצטייר במחזה הנביא ברעש וההמולה
גדולה].**

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף מט

(כא) "וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל הָרִי חֶרֶב נָאִם ה' אֱלֹהִים חֶרֶב אִישׁ בְּאָחִיו תִּהְיֶה: (כב) וְנִשְׁפָּטִי אֹתוֹ בְּדָבָר וּבְדָם וְגִשְׁם שׁוֹטֵף וְאֲבָנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֲשֶׁר וְגִפְרִית אֲמָטִיר עָלָיו וְעַל אֲנָפִיו וְעַל עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אֹתוֹ: (כג) וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גוֹיִם רַבִּים וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי ה'".

וְאֵלֹו הַנְּבִיא זְכַרְיָה (ספר זְכַרְיָה פָּרָק יד) מְתָאֵר אֶת הַמְּלַחְמָה הָאֲחֵרוֹנָה, וְשֵׁם מְתָאֲרִים הַדְּבָרִים בְּכוּוֹן הַמְּזִכִּיר פְּצָצָה אֲטוּמִית, וְכֵן כְּתוּב:

(יב) "וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגָּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף ה' אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבָאוּ עַל יְרוּשָׁלַם הַמֶּקֶם בְּשָׂרוֹ וְהוּא עֵמֶד עַל רַגְלָיו וְעֵינָיו תִּמְקְנָה בַּחֲרִיקָן וּלְשׁוֹנוֹ תִּמְקַם בְּפִיהֶם: (יג) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא תִּהְיֶה מִהוּמָת ה' רַבָּה בָּהֶם וְהִחֲזִיקוּ אִישׁ יָד רֵעֵהוּ וְעָלְתָה יָדוֹ עַל יָד רֵעֵהוּ: (יד) וְגַם יִהְיֶה תִלְחָם בִּירוּשָׁלַם וְאֶסֶף חֵיל כָּל הַגּוֹיִם סָבִיב זָהָב וְכֶסֶף וּבָגָדִים לָרֹב מְאֹד: (ט) וְכֵן תִּהְיֶה מִגִּפְתַּת הַסּוֹס הַפָּרָד הַגָּמֶל וְהַחֲמוֹר וְכָל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּמַּחֲנוֹת הָהֵמָּה כַּמַּגָּפָה הַזֹּאת".

וְהַרְשָׁב"י הַקָּדוֹשׁ מְבַטֵּחַ לָנוּ שְׂאֵם נִלְמַד זוֹהַר נִנְצֵל בַּמְּלַחְמָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נ

אֲנַחְנוּ נִתֵּן אֶת "הַמָּכָה הָרִאשׁוֹנָה"!

"נִקְהָלוּ הַיְּהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ" ... לְלַמּוֹד
זוֹהַר הַקְדוּשׁ "וְאִישׁ לֹא עָמַד לִפְנֵיהֶם כִּי נָפַל
פְּחָדָם עַל כָּל הָעַמִּים" (אֶסְתֵּר פָּרָק ט ב.).

כָּל אֶחָד מֵאַתְנֻנּוּ שִׁישְׁתִּתָּף אֶתְנֻנּוּ בְּמִבְצָע עוֹלָמִי זֶה מְקַבֵּל
שָׂכָר כָּאֵלוּ סִיּוֹם כָּל חֹדֶשׁ 70 אֶלֶף פְּעָמִים אֶת כָּל הַזוֹהַר
הַקְדוּשׁ [וְרָאוּ אֶת הַחֲשָׁבוֹן בְּעֵלוֹן אוֹר הַזוֹהַר 35-36. כָּל
אֶחָד יָכוֹל לְקַבֵּל בְּחִנָּם מַעְלוֹנִים וּלְחַלֵּק לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל
בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם], וְכֵן נִמְנָע אֶת הָאֶסוֹן וְנִקְרַב אֶת הַגְּאוּלָּה
בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

וְכֵן אוֹמֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְרֹשֶׁב"י זי"ע בַּזוֹהַר
הַקְדוּשׁ (פָּרָשַׁת נִשְׂא דָף קכ"ד): "בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילָךְ
דְּאִיהוּ סֵפֶר הַזֶּהר יִפְקוֹן בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמִי". [בְּאוֹר
הַדְּבָרִים: בְּזִכּוֹת הַחֲבוּר שֶׁלָּךְ, סֵפֶר הַזֶּהר הַקְדוּשׁ, יֵצְאוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים לֹא צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּלְלֹא צָעַר
חֲבִילִי מְשִׁיחַ!]

כִּיצַד זֶה אֶפְשָׁר? - הָאֵם יְכוּלִים לִיִּישׁם זֹאת?

אָכֵן, אֶפְשָׁר וְאֶפְשָׁר! - בְּתַכְנִית קְלָה וּמִתְאִימָה
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד!

שְׁלֹא תַגִּידוּ לֹא יָדַעְנוּ! - שְׁלֹא תֹאמְרוּ לֹא יָכְלָנוּ!

בִּיְדֵינוּ הַדָּבָר, וְחוּב קְדוּשׁ הוּא לָנוּ! מִי לֵה' אֵלֵינוּ!

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף נא

כָּל אֶחָד יִקַּח כֶּרֶךְ אֶחָד מִשְׁבָּעִים כָּרְכִים וַיִּלְמַד 4-5 דְּקוֹת בַּיּוֹם וַיִּגְמַר אֶת זֶה כָּל חֹדֶשׁ, וַיִּתְקַשֵּׁר ל־70 אֶלֶף אִישׁ שִׁיעָשׂוּ כֶּךָ, וַיִּקְבַּל שָׂכָר כָּאֵלוֹ גָּמַר 70,000 פְּעָמִים כָּל הַזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ בְּחֹדֶשׁ אֶחָד.

הַקָּב"ה הַקְּדִים לָנוּ רְפוּאָה לַמָּכָה וְשָׁלַח לָנוּ אֶת הַרְשָׁב"י לְהַצִּילָנוּ מִכָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת.

עוּרוּ יְשָׁנִים מִתְרַדְמֵתְכֶם! עִם יִשְׂרָאֵל זָקוּק לְהַנְצִל מִהַמָּבּוּל הַנּוֹרָא! וְזֹאת אִפְשָׁר רַק עַל יְדֵי תִיבַת נֹחַ – שֶׁהוּא "הַזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ" אֵל תִּגִּידוּ לֹא יִדְעֵנוּ! אֵל תִּגִּידוּ לֹא יִכְלֵנוּ! סֵפֶר הַזוֹהַר הוּא כְּתִיבַת נֹחַ שֶׁנִּתְכַּנְסוּ בָּהּ שְׁנַיִם מַעִיר וְשָׁבַע מַמְלָכוֹתָא

"וְהַמִּשְׁפִּילִים יִזְהִירוּ בְּזוֹהַר הַרְקִיעַ". אֵלֵין אֵינּוֹן דִּקְא מִשְׁתַּדְּלִין בְּזוֹהַר דָּא, דְּאֶקְרִי סֵפֶר הַזוֹהַר, דְּאִיהוּ כְּתִיבַת נֹחַ, דְּמִתְכַּנְשִׁין בָּהּ שְׁנַיִם מַעִיר, וְשָׁבַע מַמְלָכוֹתָא. וְלִזְמַנִּין אֶחָד מַעִיר, וְשְׁנַיִם מִמְשַׁפְּחָה. דְּבַהוֹן יִתְקַיֵּים (שְׁמוֹת א) "כָּל הַבֵּן הַיָּלּוּד הִיאֻרָּה תִשְׁלִיכּוּהוּ". וְדָא אוּרָה דְּסַפְרָא דָּא (זוהר חלק ג' דף קנ"ג: בְּרַעֲיָא מִהִמָּנָא).

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נב

הגאֵלָה הַעֲתִידָה לֹא תִהְיֶה עַד שְׂיִזְכּוּ לְתוֹסַפַּת הַקְדָּשָׁה הַזֶּה, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה בָּהּ

דְּבָרֵי הַשֵּׁל"ה הַקְדוּשׁ: "הִנֵּה מִבְּאֵר מִכָּאן שֶׁחִבּוּר הַזֶּהר הָיָה עֲתִיד לִהְיוֹת גָּנוּז וְכו', עַד שְׂיָבֹא הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן בְּסוֹף הַיָּמִים, שָׂאזֹּי יִתְגַּלֶּה לְתַחְתּוֹנִים. וּבְזִכּוֹת הָעוֹסְקִים יָבֹא מָשִׁיחַ, כִּי אִזּוֹ תִּמְלֹא הָאָרֶץ דְּעָה בְּסִכְתּוֹ אֲשֶׁר זֶה תִּהְיֶה סִבָּה קְרוֹבָה לְבִיאָתוֹ, וְזֶה שָׂאמֵר וּבִגְיָנָה "וְשִׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אָחִזְתּוֹ" וְכו', כְּדֵי שְׂבִזְכּוֹת זֶה יִגָּאֵלוּ יִשְׂרָאֵל, כָּשֶׁם שֶׁלֹּא נִגָּאֵלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד שֶׁהֶצְרַךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַדְּשֵׁם בְּדָם הַפֶּסַח וּבְדָם הַמִּילָה, כֵּן הַגָּאֵלָה הַעֲתִידָה לֹא יִהְיֶה הַגָּאֵלָה עַד שְׂיִזְכּוּ לְתוֹסַפַּת הַקְדָּשָׁה הַזֶּה, וְהוּא רִצּוֹן הָאֵל יִתְבָּרַךְ, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה בָּהּ" (עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת מֵאֲמֵר רִאשׁוֹן, שְׁנֵי לִנְחוֹת הַבְּרִית).

הַרְמוֹח"ל זי"ע לֹא מֵצָא עֲצָה לְבַטֵּל גְּזֵרוֹת מַעַם יִשְׂרָאֵל, אֲלָא בְּלִמּוּד "הַזֶּהר הַקְדוּשׁ" בְּרִצָּף לֹלֵא הַפֶּסֶק, שְׂבִכַח "הַזֶּהר הַקְדוּשׁ" לְבַטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת וּלְקַרֵּב הַגָּאֵלָה בְּרַחֲמִים.

כְּמוֹ כֵּן, בְּנוֹסֶף לַמַּעֲלָה הַנִּפְלְאָה שֶׁל קְרוֹב הַגָּאֵלָה בְּרַחֲמִים, מְסֻגָּלִים הַלְמוּד וְהַקְרִיאָה בְּסִפּוֹר הַזֶּהר הַקְדוּשׁ לְבַטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְלִהְיוֹת כְּחוּמָה בְּצוּרָה מִפְּנֵי כָּל צָרָה רַחֲמָנָא לִיצְלָן.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נג

רַבִּינוּ הַקְדוּשׁ הַרְמָח"ל, רַבְּנוּ מִשֶּׁה חַיִּים לוֹצְאוּ זֶכֶר
צָדִיק וְקְדוּשׁ לְבָרְכָה זי"ע, בַּעַל הַ"מַּסְלַת יִשְׂרָאֵל"
וְעוֹד, תִּקֵּן בִּישִׁיבְתוֹ סֵדֶר לְמוֹד מִיחָד שֶׁל גִּירְסָא בְּסֵפֶר
הַזֶּהר הַקְדוּשׁ בְּמִשְׁמְרוֹת לֹא הִפְסִק כָּלֵל מַעַת לַעַת, וְקָבַע
דָּבָר זֶה כְּתֻקָּנָה הָרֵאשׁוֹנָה בִּישִׁיבְתוֹ, וְכוּתֵב עַל מַעַלַּת
הַדָּבָר בְּאַגְרַת לְחֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּזֶה הַלְשׁוֹן:

"זֹאת הָעֵצָה הַיְעוּצָה לְכָל קְהָלוֹת קֹדֶשׁ לְהַנְצִיל מִרְשַׁת זֶה טָמְנוּ
שׁוֹנְאֵיהֶם, וּבִדְאִי הִיא לָהֶם לְפַקֵּחַ עַל זֹאת וְלֹא יִחְדְּלוּ, כִּי רַב
הַדָּבָר וְעֵצוֹם מְאֹד... "כְּבוֹד תּוֹרַתְכֶם יִקַּח אֶת הָעֵצָה הַזֹּאת
וַיְהִי לֹ לְזִכּוֹת"

... וְעַתָּה אֵל יִשְׁלִיכוּ חֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אַחֲרֵי
גֹּם, כִּי אֲנִי אֶלְמָלָא נְתִישָׁר חִילִי הִיִּיתִי קוֹבֵעַ דָּבָר זֶה בְּכָל
מְקוֹם וּמְקוֹם, אֲבָל כְּבוֹד תּוֹרַתְכֶם יִקַּח אֶת הָעֵצָה הַזֹּאת
וַיְהִי לֹ לְזִכּוֹת, כִּי אֵין כְּמוֹהָ לְטוֹבָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְכָל
אַחַד בְּמִקְוָמוֹ יִכּוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ כִּי לֹא דָבָר קָשֶׁה הוּא כָּלֵל".

וּמִי לָנוּ גְדוֹל כְּהַרְמָח"ל זי"ע אֲשֶׁר הִיא בְּקִי עֲצוֹם בְּכָל
מַכְמֵנֵי הַתּוֹרָה וְלֹא מִצָּא עֵצָה לְבַטֵּל גִּזְרוֹת מַעַם
יִשְׂרָאֵל אֲלֹא אֶת הָעֵצָה הַזֹּאת, לְמוֹד בְּסֵפֶר הַזֶּהר בְּרִצְף לֹא
הִפְסִק, שֶׁבִּכְחַת הַקִּדְשָׁה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל סֵפֶר הַזֶּהר הַקְדוּשׁ
לְבַטֵּל כָּל גִּזְרוֹת וּלְקָרֵב הַגְּאֻלָּה בְּרַחֲמִים (אַגְרַת הַרְמָח"ל -
מְאוּרוֹת הַזֶּהר).

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נד

למזהיר ולזהר שלומים תן כמי נהר!

הַיֵּצֵר הָרַע יוֹדֵעַ בּוֹדָאוֹת, שֶׁעַל יְדֵי לִימוּד הַזֹּהָר הַקָּדוֹשׁ, הוּא נִדְחָה מִן הָעוֹלָם וּמִתְבַּטֵּל שְׁלִטוֹנוֹ, וְזוֹהִי הַמִּלְחָמָה הָאַחֲרוֹנָה שָׁלוֹ. עַל כֵּן הוּא מִתְאַמֵּץ לְהַחֲדִיר מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל שָׁטוֹת וְהֶבֶל, הַפֶּה הָאִמֵּת מִמֶּשׁ.

עַל כֵּן זֵהִירוֹת סִפְנָה! לֹא לִפּוֹל בְּרִשְׁתַּיִּצֵר! כְּדָאֻמֵּר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, יֵצֵר הָרַע מְסִיתוֹ לְאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמַעֲיִד עָלָיו לְעוֹלָם הַבָּא, מֶה יַעֲשֶׂה וַיִּנָּצַל: תִּנָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אִם פָּגַע בְּךָ מְנוּל זֶה מְשַׁכְּהוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְכוּ'... (סְפָה דָף נב:).

וּבִזְכוּתְכֶם יִתְקִיִּים בָּנוּ הַכְּתוּב (שמות פרק טו פ' טז-יח):
 "תִּפְּלָ עֲלֵיהֶם אִימָתָה וּפַחַד בְּגִדְלָ זְרוּעָה יִדְמוּ כְּאֶבֶן עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ ה' עַד יַעֲבֹר עִם זֶה קִנִּיתָ, תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בָהֶר נַחֲלֶתְךָ מִכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פַּעֲלֶתָ ה' מִקֵּדֶשׁ אֲדֹנָי פּוֹנֵנוּ יְדִידָה, ה' יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד", בב"א.

"וְהִזְהַרְתָּה אֹתָהֶם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַתּוֹרוֹת וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם
אֶת הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָּהּ וְאֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן:
וְאֵתָה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֱמֶת
שֹׁנֵאי בָצַע: וְשִׁמַּתָּ עֲלֵהֶם שָׂרִי אֱלָפִים שָׂרִי מֵאוֹת שָׂרִי
חֲמִשִּׁים וְשָׂרִי עֲשֹׂרֹת" (שמות פרק יח כ-כא).

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נה

אָנוּ מִתְאַרְגְּנִים לְמִנּוֹת שְׂרֵי עֲשֻׁרֹת [אֶחָד שְׂרִיכֶז 10 אָנָשִׁים
לְלַמּוֹד הַזֶּהר הַקָּדוֹשׁ, וְכֵן שְׂרֵי חֲמִשִּׁים, וְשְׂרֵי מֵאוֹת]
שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי מֵאוֹת, לְאֶחָד אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בְּלַמּוֹד
הַזֶּהר הַקָּדוֹשׁ, וְלַעֲשׂוֹת סִיּוּמִים מִיָּדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ [לְפִי
הַזֶּהר הַיּוֹמִי הַמְּחֻלָּק לְ-70 כָּרְכִים 4-5 דְּקוֹת לְיוֹם]
לְהַצִּיל עִם יִשְׂרָאֵל.

נָא לְמַלְאוֹת הַשְּׁמוֹת, וּלְחַלֵּק אֶת סֵדֶר הַלִּימּוֹד לְפִי הַטּוֹפֶס
הַמּוֹבָא כָּאן.

טפס מסלול א'

אִם יֵשׁ בְּיָדְכֶם לְהַשְׁפִּיעַ עַל 70 אָנָשִׁים שְׁלוֹמֵדִים
בְּסִבִּיבַתְכֶם בְּאַפֵּן קְבוּעַ [כְּגוֹן בֵּית הַמְדָּרֶשׁ, יִשִּׁיבָה,
אוּ כְּמָה בְּתֵי מְדָרֶשׁ בִּיחָד] לְלַמּוֹד עַל פִּי סֵדֶר זֶהר הַמְּחֻלָּק
לְ-70 כָּרְכִים.

לְמוֹד 4-5 דְּקוֹת בְּלִבֵּד לְכָל אֶחָד לְיוֹם, יִסִּים אֶת כָּל הַכֶּרֶךְ
הַזֶּה בְּחֻדֶּשׁ, וְכֵךְ מִשְׁתַּתְּפִים לְ-70,000 מִשְׁתַּתְּפִים!
[רְאֵה בְּאַרְיִכוֹת בְּעִלּוֹנִים 35-36].

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נו

מורי ורבותי, אחים יקרים, בואו ונתאחד כלנו בחבורת 70,000 ונפעל שכל יהודי ויהודי ילמד זוהר הקדוש בכל יום, ולארגן בכל בית המדרש וכולל שילמדו זוהר הקדוש, וכל אחד יחלק לכל מקום הן ספרי התעוררות ללמוד הזהר הקדוש והן תקוני זוהר, בארגונים מוסדות אוהל הרשב"י מירון ת.ד 612 בני ברק 0525-111104, ועתה שערי תרועים ננעלו, וכלם מקימים בשמחה את רצון השם יתברך - אפשר לקבל בחנם את הספרים - הן ספרי התעוררות והן תקוני זוהר, בארגון מפעל הזהר העולמי בבית שמש, 0548-436784.

האם יש לנו תקנה לתקומה?

דורנו דור עקבתא דמשיחא, רבים שקועים כבר במ"ט שערי טמאה, כבר קרובים אנו לשער הנ', מה עלינו לעשות, כדי שלא נפול עוד יותר למעמקי התהום? האם יש לנו תקנה לתקומה? האם עדין נתן להתרומם ולהחליץ מעמק הטמאה?

מבאר רבי שמעון בר יוחאי, בדא יפקון מגלותא ברחמי, שרק בספר הזהר ננצל, והזהר הקדוש מוציא את האדם באיזה שאל תחתית שיהיה - באפן קל, בלי תעניות ובלי סגופים, רק ללמד 4-5 דקות ביום!

יש לנו תקנה, יש לנו תקומה, והעבודה קלה מאד רק 4-5 דקות ביום.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף נו

כחו של הוזהר הקדוש

אִינְנוּ מְשִׁיגִים כָּלֵל אֶת הַכֹּחַ הָעֶצוּם שֶׁל הַזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ,
כָּל הַתְּפִלוֹת מִתְקַבְּלוֹת רַק עַל יְדֵי לְמוֹד זוֹהַר
הַקָּדוֹשׁ, הַזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ הֵיא טְבַעַת מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, וְמִי
שִׁילְמֵד יִנָּצֵל.

יַעֲקֹב אָבִינוּ נִלְחָם כָּל הַלַּיְלָה עִם שָׂרוֹ שֶׁל עֲשָׂיו הַס"מ,
כַּמָּה גָּדוֹל הַס"מ? אוֹמֵר הַמְּדַרְשׁ, מִהֲלֹךְ חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה, וּבַלַּיְלָה הַזֶּה הָיָה נִתּוֹן בְּסִכְנָה כָּל הַמֶּשֶׁךְ שֶׁל
כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, מִי יִנָּצֵחַ יַעֲקֹב אָבִינוּ אוֹ חֵס וְשְׁלוֹם הַס"מ?
מִבָּאֵר בְּזֶה הָרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי שֶׁבִּכְחַ לְמוֹד זֶה נִנָּצֵחַ
בְּמֵאֲבָק מִלְחָמַת עוֹלָם הַשְּׁלִישִׁי.

הַיּוֹת שֶׁלְמוֹד הַזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ כֹּחַ כַּה רַב, לִכֵּן מְנוֹסָה הָעֶרֶב
רַב - הַס"מ"ך מ"ם לְהַשְׁתַּלֵּט עַל עַם יִשְׂרָאֵל וּבִפְרֹט
בְּנֵי הַיְשִׁיבוֹת וְהַכּוֹלָלִים שֶׁלֹּא יִלְמְדוּ, כְּדִי לַחֲזֹק חֵס וְשְׁלוֹם
אֶת כָּחוֹ בַּעוֹלָם.

גַּם בַּלְעָם הִרְשָׁע רָצָה לְקַלֵּל אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. שֶׁבַלְעָם אָמַר
"מֵאֵן ה' לִתְתִּי לְהֵלֶךְ עִמָּכֶם", לָמָּה כָּתַב "מֵאֵן" הָיָה
צָרִיךְ לְכַתֵּב "לְבַלְתִּי"? אֶלֶּא "מֵאֵן" זֹאת אוֹמְרַת לֹא לָלֶכֶת
עִם הָעֶרֶב רַב, וְכָל זְמַן שָׁעַם יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֶת רָצוֹן הָרַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי לְמַדּוֹ תוֹרָתִי (גִּיטִין) לֹא יָכוֹל הָיָה לְקַלֵּל.
וְאִיךְ רָצָה בַלְעָם לְקַלֵּלם? רָצָה לוֹמַר תְּבֵה אַחַת "כָּלֵם",
אוֹתִיּוֹת לִ'ב כִּיבֵד מ'ח "כָּלֵם" חֵס וְשְׁלוֹם לְכָלוֹת כָּל עַם
יִשְׂרָאֵל.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נח

כך נִצְלוּ עַם יִשְׂרָאֵל מִשָּׁרוֹ שֶׁל עֲשִׂיו, כִּךְ נִצְלוּ מִצִּיפְרָנוֹ
שֶׁל בַּלְעָם הַרְשָׁע וְכִךְ יִנָּצְלוּ בַּעֲזֶרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּדוֹרָנוּ עַל יְדֵי שְׁנֵתְחִזֵּק בְּלִמּוּד הַזֹּהָר הַקָּדוֹשׁ.

האם יש מקלט המגן מפצצת אטום?

כֹּה אֲנָשִׁי תָּבֵל מוֹטְרָדִים בְּיוֹתֵר, אֵינָם יוֹדְעִים מַה יֵּלֵד יוֹם,
מִבְּחוּץ תִּשְׁכַּל חָרֵב וּמִחֲדָרִים אֵימָה, בְּחוּצוֹת
מִסְתוּבָּבִים מִחֲבָלִים הַמְפִּילִים חֲתָתָם עַל כָּל הָעוֹלָם, אִם
זֶה עַל מַעֲצָמַת אַמְרִיקָה וְאִם עַל שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל, וּבְחֲדָרִים,
בְּתוֹךְ הַבָּתִּים מִסְתוּבָּבִים חוֹלִים אֲנוֹשִׁים בְּמַחֲלוֹת חֲשׂוֹכוֹת
מִרְפָּא רַח"ל אוֹ שִׁפְעַת מְכַסִּיקוֹ מִדְּבַקַת חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאִין
אִישׁ יוֹדֵעַ מַה יִּקְרָה לוֹ בְּרֹגַע הַבֹּא.

כַּכְבִּישָׁה בֵּין שְׁבָעִים זָאֲבִים אוֹמְתִינוּ, מְאוֹיִימָת מְכַל צַד,
אֵינָן בְּרֹאשׁ הַמְּאִימִים עִם פְּצָצָה גִרְעִינִית, פְּצָצַת
אֲטוֹם מְרַחֶפֶת עַל רֹאשֵׁנוּ, פְּצָצָה הַהוֹפֶכֶת כָּל פֶּסֶת אֲדָמָה
לְעֶפֶר וְאֶפֶר, פְּצָצָה הַמְשַׁאֲיָה אַחֲרֶיהָ אֵי חֲרָבוֹת, תִּהְיוּ
וְבִהְיוּ וְחֲשֹׁךְ, הָאֵם חֶסֶם וְשָׁלוֹם תִּצְלַח זְמָמָם? וְהַשְׁאֵלָה
הַגּוֹרְלִית הָאֵם יֵשׁ בְּכָל זֹאת אֲפִשְׁרוֹת לְהִנָּצֵל מִפְּצָצַת
אֲטוֹם? הָאֵם יֵשׁ אֵיזָה מְקָלֵט, אוֹ מְקוֹם הֵיכּוֹל לְהִגָּן
מִפְּנִיָּה?

מִגִּלָּה לָנוּ יִשְׁעֶיהָ הַנְּבִיא כֵּן, יֵשׁ מְקָלֵט לָעַם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ
אֲפִשְׁרוֹת לְהִנָּצֵל.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף נט

מי ימלט ממלחמת גוג ומגוג?

"לך עמי בא בחדריך וסגר דלתיך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבור זעם" (ישעיהו כו, כ). וברש"י: "לך עמי בא בחדריך" - תשובה זו השביהו לנביא לך עמי בא בחדריך בבתי פנסיות ובבתי מדרשות.

דבר אחר, התבונן על מעשיה בחדרי לבה, כך דרש רבי תנחומא. "וסגר דלתך בעדך" - ת"י עבד לך עובדין טבין דיגנון עלך, ורבי תנחומא דרש סגור דלתי פיה שלא תהרהר אחר מדת הדין. "חבי" - התחבאי מעט "עד יעבר זעם" כי אמת אפקוד על שונאיה.

רד"ק: "לך עמי" - זה הפסוק אמר במלחמת גוג ומגוג שתהיה צרה לישראל מעט זמן אמר דרך משל "לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בעדך", וזה משל להסתור במעשים טובים ובתשובה שלמה, כי כמעט רגע יהיה הזעם ויעבר והטובים ימלטו, כמו שאמר "כל הנמצא כתוב בספר".

בימינו, כשקיימים פצצות אטום היכולים ברגע להחריב את העולם, אפשר להבין היטיב את פרוש הרד"ק וכן את החשוב של גדולי ישראל על הזמן של מלחמת גוג ומגוג, לפי הגר"א זצ"ל המלחמה תערך 12 דקות, ולפי החפץ חיים זצ"ל ב-3 דקות בלבד. ועל כך אנו מתפללים "הושענא נא שלוש שעות הושענא נא" - על שלושת הדקות של מלחמת גוג ומגוג.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף ס

לפי פרוש הגר"א שְׁמִלְחַמַת הָעוֹלָם יקח 12 דקות אֶפְשָׁר לְהִבִּין כי בְּזֶמֶן לְמוֹד שֶׁל 12 דקות זוהר הקדוש ביום נִנְצֵל בְּזֶמֶן מְלַחֶמֶת גּוֹג וּמִגּוֹג, מִי יִנְצֵל? "לך עמי בא בחדריך" – מי שִׁיְהֵא נִזְהָר לְלַמֵּד תּוֹרַת הַסּוּד זֶה חֲדָרְךָ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּסֵפֶר "סוד ה'" הוא יִזְכֶּה לְהַמְלִיט וּלְהַנְצִיל.
הַזוֹהֵר הַקָּדוֹשׁ הוּא מְעוֹזָנוּ, הַמְשַׁמֵּשׁ לָנוּ כְּמִגָּן וּמַחֲסֵה, וְשׁוֹמֵר עָלֵינוּ בְּעֵת צָרָה.

למלאך המות אין שליטה למי שלומד זוהר הקדוש

מובא בילקוט שמעוני (משלי ח רמז תתקמג): מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִזְקִינָה הֶרְבֵּה, בָּאת לִפְנֵי ר"י (הגלילי) בֶּן חֲלָפְתָא אֲמָרָה לוֹ: רַבִּי זָקַנְתִּי יוֹתֵר מִדָּאֵי וּמַעֲכָשׁוּ חַיִּים שֶׁל נוּוִל הֵם, שְׂאִינִי טוֹעֵמַת לֹא מֵאֶכֶל וְלֹא מִשְׁתֵּה וְאֲנִי מִבְקֶשֶׁת לְהַפְטִיר מִן הָעוֹלָם. אָמַר לָהּ: בְּמָה הָאֲרַכְתְּ כָּל כֶּף יָמִים? אֲמָרָה לוֹ: לְמוֹדָה אֲנִי אֶפִּילוּ יֵשׁ לִי דָבָר חָבִיב אֲנִי מִנַּחַת אוֹתוֹ וּמִשְׁכַּמַּת לְבֵית הַכְּנָסֶת בְּכָל יוֹם. אָמַר לָהּ: מִנְעִי עֲצָמְךָ מִבֵּית הַכְּנָסֶת שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחֵר זֶה. הִלְכָה וַעֲשֶׂתָה כֵּן וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי חָלְתָה וּמָתָה. לָכֵךְ אָמַר שְׁלֵמָה: "אֲשֶׁרִי אָדָם שׁוֹמֵעַ לִי וְגו'", מָה כָּתִיב אַחֲרָיו "כִּי מוֹצְאִי מָצָא חַיִּים". אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אִם הִלְכְּתָ לְהַתְפַּלֵּל לְבֵית הַכְּנָסֶת לֹא תַעֲמֹד לָךְ עַל פֶּתַח הַחִיצוֹן, אֲלֹא הָיִי מִתְפָּנֵן לְכַנֵּס דִּלְתָ לְפָנִים מִדִּלְתָ, 'לִשְׁקֹד עַל דִּלְתִּי' אֵין כָּתִיב כָּאֵן אֲלֹא "דִּלְתוֹתִי", שְׁתִּי דִּלְתוֹת. וְלָמָּה כֵּן? שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹנֶה פְּסִיעוֹתֶיךָ וְנוֹתֵן לָךְ שָׁכָר. מִהוּ "לִשְׁמֹר מְזוֹזוֹת פֶּתַחִי"? וְכִי יֵשׁ מְזוֹזָה בְּבֵתִי כְּנִסְיוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי סִימוֹן: מָה מְזוֹזָה זֹאת אֵינָה זֹאת מִן הַפֶּתַח, כֶּךָ לֹא תִהְיֶה זֶה מִבְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּמִבְּתֵי מִדְּרָשׁוֹת, וְאִם תַּעֲשֶׂה כֵּן דַּע שֶׁאַתָּה מְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה. מָה כָּתִיב אַחֲרָיו "כִּי מוֹצְאִי מָצָא חַיִּים", וְלֹא עוֹד אֲלֹא טַעוֹן בְּרָכוֹת שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּפֹּק רָצוֹן מִה".

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף סא

וַיֹּאמֶר הַמְדָּרֵשׁ תַּלְפִּיּוֹת (ענף בית הכנסת) עַל מְדָרֵשׁ זֶה, לָמָּה אָמַר כֵּךְ לְזַקְנָה?

וְתַרְיָן הַמְדָּרֵשׁ תַּלְפִּיּוֹת (בעל שבט מוסר): מִכָּאן רוֹאִים שְׁלֹמֹלֶאךָ הַמּוֹת אֵין שְׁלִיטָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּמוֹ לֹדוּ שְׁמֹלֶאךָ הַמּוֹת לֹא יָכוֹל לְהַכְנִס לָשֶׁם. כְּמוֹ כֵּן אִם בָּא לְבֵית הַמְדָּרֵשׁ וְסוֹגֵר דְּלָתוֹת פִּיּוֹ וְלֹא מְדַבֵּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֵין לְמֹלֶאךָ הַמּוֹת שְׁלִיטָה עָלָיו. כֵּן הִיָּה עִם הָאִשָּׁה כְּשֶׁהִלְכָה לְבֵית הַמְדָּרֵשׁ כָּל יוֹם, לֹא יָכוֹל הִיָּה מֹלֶאךָ הַמּוֹת לְשַׁלּוֹט עָלֶיהָ אֲפִילוּ כְּשֶׁהִיא בְּבֵיתָהּ, לָכֵן הִיתָה צָרִיכָה אֶת ה-3 יָמִים חֲזָקָה, שֶׁלֹּא לִילֵךְ לְבֵית הַמְדָּרֵשׁ, וְאִזּוּ מֹלֶאךָ הַמּוֹת שְׁלִט עָלֶיהָ.

וְכֵן הַכַּח שִׁיתְקַבְּלוּ הַתְּפִלוֹת הוּא רַק עַל יְדֵי לְמוֹד הַזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ, וְמִי שֶׁלֹּא לוֹמֵד זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ לֹא טַעַם טַעַם יֵרָאֵת שָׁמַיִם. וְרַק אֵלוּ שְׁלוֹמֵדִים זוֹהַר שׁוֹמְרִים עַל קִדְשַׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת, שְׂרוּאִים מֵה שְׁכַתּוֹב בְּזוֹהַר, וַיֵּשׁ לָהֶם יֵרָאֵת שָׁמַיִם.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף סב

יש לשמור על עמוד התפלה שלא ישבר ויזיק חס וחלילה
"על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה
ועל גמילות חסדים" (אבות פ"א מ"ב).

"על העבודה" – איזוהי עבודה שבילב? זו תפלה, וכאשר
יהודי מדבר בבית הכנסת באותו הזמן שובר את יסוד
העולם שהיא "עבודה", ומלאך המות יכול חס ושלום
לשלוט בעולם, דבור בבית הכנסת הופך לדבר רח"ל (רבינו
יונה בשם הגמ' בבא קמא דבר בעיר).

קנינים ארבע אבות נזיקין אחד מהם "מבעה" – ראשי
תבות מדבר בזמן עת התפלה (בבא קמא דף ב.)

כל המדבר בבית הכנסת בזמן התפלה הוא הנותן כח
לשליטת המות בעולם, הוא הנותן למחבל את הכח
להשחית חס ושלום.

קדוש שם שמים חייב להתקיים

מפרש הרמב"ם (ספר המצוות ט' בשם הספרי) פיצד נקים את
מצות "ונקדשתי": "על מנת כן הוציא אתכם
ממצרים לקדש שמו ברבים" (ראה באריכות בשל"ה הקדוש,
מסכת תמיד, פרק נר מצוה צט).

לקדש שם שמים ברבים נתן לקים בשני אופנים: 1. על
ידי אמן קדיש וקדשה בבית המדרש. 2. על ידי
מיתה במסירות נפש לשם שמים.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף סג

ומסמר שער הוא הפרוש הבא על הדברים: מצות "ונקדשתי" חייב להתקיים. ברגע שיהודי מדבר בעת אמן קדיש וקדשה חס ושלום הופך את הקדוש השם לחלול השם, היות שמצות "ונקדשתי" לא התקיים באפן הראשון, היא תצטרך להתקיים רח"ל באפן השני, והוא לקדש שם שמים במיתה למען שמו יתברך "כי עליך הורגנו כל היום". אבל אם נדאג לךך, שמצות "ונקדשתי" תתקיים באפן הראשון של קדוש השם על ידי עניית קדיש וקדשה ללא דבור באמצע, לא נצטרך להגיע לקיים המצוה באפן השני חס ושלום. ומלאך המות לא יוכל לשלוט עלינו.

לא רחוקים אנו מן המאדע שהסעיר את העולם, הרצח במומביי שבהדו, 5 יהודים מסלטה ומשמנה של עם ישראל נהרגו על ידי בני עולה, וכל זה קרה בתוך בית הכנסת, בתוך מקדש מעט, המקום בו התפללו ולמדו, האם אין הדבר אומר דרשני, קדושים וטהורים נרצחו במקום קדוש כדי לעוררנו, חוסו על נפשכם אל תדברו בבתי מדרשות ובבתי כנסיות, אל תתנו יד להשחית, כי ישראל ערבים זה לזה, יהודי יכול לדבר בבית הכנסת בארץ ישראל ולרצח נפשות חס ושלום במזרח הרחוק.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף סד

ספור נזרא

מספר בשם הראש ישיבה בבית התלמוד הגאון רבי שאול ברוס זצ"ל. פעם בימי בחרותו, היה זה 3 חדשים לפני פרץ מלחמת העולם השנייה, נכנס בחור לישיבה, דפק על שלחן ואמר: הולך לבוא חס ושלום השמדה גדולה על כלל ישראל, ויש רק דבר אחד שיוכל לבטל הגזרה הנוראה, שלא לדבר בעת התפלה. התחילו לזרק עליו מגבות, כסאות, והכו בו עד שנעלם, אחרי ג' חדשים פרצה המלחמה.

לא רחוקים אנו מן המצב דאז רח"ל, המצב בעולם כלו נזרא ואיום, מבחינה בריאותית, מבחינה כלכלית, מבחינה אסטרטגית, מבחינת התחמשות מדינות ערב, ואין צורך להרחיב כי כל אחד חרד לקראת הבאות.

התפלה מצילה מחרבן

אמרו חז"ל, אחרי חרבן בית המקדש הראשון עקרו החכמים את יצר הרע של העבודה זרה, וסימו את היצר הרע של עריות, ותקנו להתפלל ג' פעמים ביום. אמר החת"ס, שאם יהושע בן נון היה מתקן להתפלל ג' פעמים ביום לא היה נגרם חרבן בית המקדש. היות שדרך התפלה נתן להתקדש ולהטהר ולהפיץ שם שמים בעולם. עד כדי כך שעוצר כל מיני פרעניות המתרגשות לבוא לעולם.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף סה

מפני שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים (סוטה מ"ט ע"ב), על כן נשתדל ביתר שאת וביתר עוז שלא לחלל את שמו של הקדוש ברוך הוא בבית המדרש חס ושלום, רק לקדש שמו ברבים בלמוד הזוהר הקדוש זקנים עם נערים, ובפרט התפלה פתח אליהו, שנהוג בכל בית ישראל לומר לפני כל תפלה. ובזכות זה יתקבלו התפלות, כמו שכתב הצדיק הקדוש המלובן רבי יעקב אבוחצירא (בגדי השרד על הגדה של פסח), והאריך בשבחו החיד"א והבן איש חי זכותם יגן עלינו אמן, ובלי למוד הזוהר הקדוש לפני התפלה אי אפשר שתתקבל תפלתו.

ובשואה האימה רחמנא ליצלן שרדו לחיים אלו שהיו רגילים לאמרו כל יום בעל פה קדם התפלה, וראו בעליל שכחו גדול מאד (עדות ביצקב).

ובכמה דקות שאומר תפלות אלו יכול להפך הכל לטובה ולהיות מבני עליה, לזכות ל"עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו", ויטהר נשמתו ויזכה למעלות עליונות כידוע מדברי האריז"ל.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף סו

וְכָל אֶחָד יַעֲזֹר אֶת חֲבֵרוֹ שִׁיאֲמַר תְּפִלוֹת אֵלֹהִי, וְזֶה רַק כְּמָה דְקוֹת בְּיוֹם, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְתַעֲנוּגֵי גֶן עֵדֶן וְעוֹלָמוֹת הַנֶּצַח, וַיְבִין אֶת כָּל דְּרָכֵי ה' יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וַיִּזְכֶּה לְשֹׁכֵר הַגָּדוֹל עַל כָּל דְּקָה וְדְקָה שְׁאוּמֵר וְלוֹמֵד תְּפִלוֹת אֵלֹהִי, שֶׁהַלּוֹמֵד זוֹהָר הַקָּדוֹשׁ שְׁעָה אַחַת בַּחוּל כְּמוֹ מֵאָה אֶלֶף שָׁנָה תוֹרָה, וּבִשְׁבַת, כְּמוֹ מֵאָה מִלִּיּוֹן שָׁנָה תוֹרָה, (כֶּסֶף מֶלֶךְ, הַרִי"ח הַטּוֹב, אוֹרְחוֹת צְדִיקִים, אֲבוֹת דֶּר' נֶתָן), וְאַמִּירָה כְּשֵׁלֶשׁ דְּקוֹת בְּלִבָּד, וּבְלִמּוּד כְּעֶשֶׂר דְּקוֹת יַעֲלֶה לוֹ: בַּחוּל כְּמוֹ 1666 שָׁנָה תוֹרָה, וּבִשְׁבַת יִזְכֶּה ל־166,666 שָׁנָה תוֹרָה.

וּבְרַגַע אַחַת אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת לְעוֹלָמוֹת נֶצַח! "עֵין לֹא רָאֵתָה" עַל יְדֵי שְׁתוּזָכָה לַחֲבֵרָה, כָּל הַשֹּׁכֵר הוֹלֵךְ גַּם אֵלֶיךָ. וְכַאֲשֶׁר כָּל יִשְׂרָאֵל יֹאמְרוּ "פֶּתַח אֱלֹהֵינוּ" נִזְכֶּה שְׂיִבֵּא אֱלֹהֵינוּ וַיְבַשֵּׁר אֶת בֵּיאת הַגּוֹאֵל. וְאִם בְּזִכְיוֹתֶיךָ יִתְאַרְגְּנוּ עֶשֶׂר יְהוּדִים לֹאֲמַר אֶת הַתְּפִלוֹת, אֵין לְשַׁעַר אֶת גּוֹדֵל זְכוּיוֹתֶיךָ וּבִפְרֹט שְׁבוּזָהר הַקָּדוֹשׁ (פ') וַיֵּצֵא קס"א). כְּתוּב: כָּל מֶה שְׁנוֹתָנִים מְשָׁמִים הוּא בְּאֶלֶף, וְעוֹד כִּידוּעַ כָּל עֲשָׂרָה בֵּיה שְׂכִינָה שְׂרִיָּא, וּבְכֶךְ מַחֲשָׁבִים לָךְ כָּל מִנִּין יְהוּדִים כְּמוֹ אֶלֶף. וּמִי יוֹכֵל לַחֲשֹׁב אֶת גּוֹדֵל הַשֹּׁכֵר הַנֶּצַחִי שִׁישׁ לָךְ מִכֶּךְ בְּוֹדָאוֹת! וּבְוֹדָאֵי תוֹזָכָה לְאַרְיִכוֹת יָמִים.

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מַסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף סז

וְכָתַב הַגֵּר"א בְּמִשְׁלִי (י"ב, י"ד), גִּדּוּל הַזְכוּת שֶׁיֵּשׁ לַמִּזְכָּה
הָרַבִּים וּמוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ, שְׁאֵם שָׁמַע, מִקְבֵּל שְׂכָר
עַל כָּל מָה שֶׁיַּעֲשֶׂה לְדוּרוֹת, וְגַם אִם לֹא שָׁמַע, אֲזִי מִקְבֵּל
כָּל חֵלְקוֹ הַטּוֹב, וְזֶה שֶׁלֹּא שָׁמַע לֹקַח מִמֶּנּוּ אֶת חֵלְק
הַגִּיּוֹנוֹם שְׁלוֹ.

וּבַזֹּהַר (פ' תְּרוּמָה קכ"ט ע"א), אָמְרוּ: שְׁצָרִיךְ הָאָדָם
לְמַרְדֵּף בְּתֵר חֲיִיבִיא וּלְמִזְכָּה לֵהוּ כִּמְאֵן דְּרִדִּיף
בְּתֵר חֲיִיו, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וּבְלִי שׁוּם סִפֵּק אִם כָּל
הַיְּהוּדִים מִנְּעֵר וְעַד זָקֵן וּבִפְרֹט תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּין
בְּהֶבֶל פִּיהֶם הִטְהוּר יֹאמְרוּ תְּפִלוֹת אֵלּוּ כָּל יוֹם, נִזְכָּה
לְפָתַח אֶת הַשַּׁעַר לְאַלְיָהוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב שֶׁיָּבֹוא
וַיִּבְשְׂרֵנוּ, וְתַכְּף יָבֹוא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ וַיִּגְאָלֵנוּ, בְּרַחֲמִים
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. וְעַל יְדֵי לְמוֹד הַזֹּהַר
הַקָּדוֹשׁ יִזְהָרוּ בְּתַפְלָה בְּכוֹנָה וְעֲנִית אָמֵן קָדִישׁ וְקְדוּשָׁה.
עַל יְדֵי כֵן נִנָּצֵל מִכָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרַעוֹת שֶׁלֹּא תוּכַלְנָה
לְשַׁלוֹט עַל עַם יִשְׂרָאֵל. וְנִזְכָּה בְּמַהֲרָה לְבִיאַת מְשִׁיחַ
צְדָקָנוּ, אָמֵן.

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מִסֵּכַת בְּבֵא בִתְרָא - דף סח

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אֲמָרוֹ בְּאַחַד
הַתְּאֲחָדוֹת גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל
בְּלִימוֹד זֹהָר הַקָּדוֹשׁ

קריאה קדושה

בימים קשים אלו העוברים על כלל ישראל השם יצילנו
ואין איש יודע מה ילד יום ורבים שואלים
ומבקשים עצה ותושיה במה לעורר רחמי שמים ולבטל כל
גזירות קשות השם יצילנו.

עיקר הכל כידוע מדברי חז"ל: חובה קדושה על כל אחד
ואחד למהר ולפשפש במעשיו ולעשות תשובה
מעומק ליבו ולהרבות בלימוד התורה, ובפרט לימוד
ההלכה שידע לקיים מצוות השם בכל דקדוקיהם וכן
במצוות שבין אדם לחבירו להרבות בתפילה ובתחינה
לבורא עולם שיחיש לגואלינו ויאמר לצרותינו די.

כמו כן יש להתחזק בדברי קדשו של התנא האלוקי רבי
שמעון בר יוחאי זיע"א, המבטיח שבזכות הקריאה
בספר הזוהר הקדוש נצא מן הגלות ברחמים, (אף ללא הבנה
כלל כידוע מדברי רבותינו) ובכדאי הוא רבי שמעון לסמוך
עליו בשעת הדחק. לכן כל אחד ואחד ישתדל מדי יום
לקרוא מספר דפים בספר הזוהר הקדוש להצלחת כלל
ישראל ולקירוב הגאולה.

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף סט

עוֹד יֵשׁ לַעֲזוֹר עַל עֵינֵי נִשְׁגַּב וְנַעֲלָה אֲשֶׁר בִּכְחוֹ לִבְטֹל כָּל גְּזִירוֹת קִשּׁוֹת מֵעַם יִשְׂרָאֵל וּלְבַטֵּל הַמּוֹת וְהַמְּגִיפּוֹת, וְהִיא אֲמִירַת פְּרִשְׁתַּת הַקְּטוֹרֶת כְּנוֹדֵעַ בְּסִפְרֵי הַזֶּהר "ק (פּר') וִיקָהֵל רִי"ח), וְכָל הָאוֹמְרָה לֹא יִנּוֹק כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם וּמִשְׁפִּיעַ בְּרָכָה וַיִּשְׁוֹעַה לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט אִם יֹאמְרוּ סֹדֶר פְּרִשְׁתַּת הַקְּטוֹרֶת בְּמִנִּין בְּאַרְבַּע כִּנּוּפּוֹת הָאָרֶץ וּבְכָל עֵיר וְעִיר יִתְבַּטְּלוּ בְּסִדֵּי הַגְּזִירוֹת וַיִּשְׂרָאֵל יִשְׁכּוֹן לְבִטּוֹחַ (וְכִמּוֹ שֶׁהוּבָא הַמַּעֲשֶׂה בְּרַב אַחָא בְּזוֹהַר פְּרִשְׁתַּת וִירָא דָּף ק' ע"א ע"ב).

בְּבֵרָכָה בְּתַפִּילָּה לְשָׁלוֹם עִם יִשְׂרָאֵל

תְּקוּן לְגֻאֲלָה הָאֲמִתִּית מִטַּעַם הָרַבָּנִים הַגְּאֹנִים מֵאֲרֵי דְאַרְעָא
קְדִישָׁא בְּשֵׁנֵי תֵרַפ"א לִפ"ק

יְדוּעַ לְכָל כִּי סִפְרֵי הַזֶּהר שֶׁל הַתְּנָא הָאֱלֹהִי, אוֹר הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים, הִנָּאֵמַר עָלָיו: זֶה הָאִישׁ מְרַעֵשׁ הָאָרֶץ מְרַגֵּז מַמְלָכוֹת, וּבִגְמָרָא אָמְרוּ, דִּילִידָה אִימִיָּה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן תִּילִיד וְאִי לֹא לֹא תִילִיד (מִכּוֹת י"ז:). הוּא עֲטָרַת רֹאשֵׁנוּ וְתַפְאֲרֵתֵנוּ, הַרְשָׁב"י זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ אָמֵן, אֲשֶׁר תּוֹרָתוֹ בּוֹקֶעֶת לְאֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבְּבֵי רַבְּבוֹת עוֹלָמוֹת, וְעוֹבֶרֶת בֵּין שָׂרָפִים וְאוֹפָנִים וְחֲשָׁמַלִים וְחִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, מְקוֹם נְהַרֵּי אֵשׁ אוֹכֵלֵת אֵשׁ עַד קוֹל דְּמָמָה דְּקָה לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁמְחָ בָּהּ וּבּוֹנָה בָּהּ עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים וּמְרַחֵם עַל עַלְמָא.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף ע'

פוק חזי מה שכתב הגאון חיד"א זכרוננו לחיי העולם הבא: למוד הזהר מרומם על כל למוד אפלו דלא ידע מאי קאמר. והרב "כסא מלך" (פרוש על תקון מ"ג) אומר: למוד הזהר בגירסא בונה עולמות עליונים.

עוד אומר אליהו זכרוננו לברכה לרבי שמעון: בהאי ספר הזהר יתפרקון מן גלותא כד אתגליא בדרא בתרא.

עוד אומר משה רבינו לרבי שמעון (בדף קכ"ד): "והמשפילים יזהירו כזהר הרקיע", בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר באילין לא צריך נסיון - רצה לומר: כי הלומד בספר הזהר לא יסבל חבלי משיח, ובגין דישראל עתידין למטעם מאילנא דחיי דא הוא ספר הזהר יפקון ביה מגלותא ברחמי.

עוד בהקדמת התקונים: "והמשפילים יזהירו כזהר הרקיע" וגו', והמשפילים אלין רבי שמעון וחברייא, יזהירו כד אתכנשו למעבד האי חבורא, רשותא אתיהיב להון ולאליהו עמהון ולכל נשמתין דמתיבתאן לנחתא ביניהון ולכל מלאכיא באתפסיא ובארח שכל. ועלת על כלא יהיב רשו לכל שמחן קדישין ולכל הויין ולכל פנויין לגלאה לון רזין טמירין כל שם בדרגא דיליה, ורשותא יהיב לעשר ספירן לגלאה לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלאה לון עד דייטי דרא דמלכא משיחא. המורם מן האמור כי: הגאולה תלויה בלמוד הזהר.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף עא

וְעַתָּה נִכְתָּב מֵה גוֹרֵם בְּעוֹלָם בְּטוֹל לְמוֹד הַזֶּהר, וְנִקַּח
 אוֹתוֹ מִדְּבָרֵי הָרֵב הַגָּדוֹל הַמִּקְבֵּל הָאֱלֹהִי רַבִּי
 חַיִּים וַיִּטָּאֵל זְכוּרָנוּ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא, תִּלְמִיד הָרֵב
 הָאֶרֶ"י זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ אָמֵן, הַכְּתוּב בְּהַקְדַּמַּת שְׁעַר
 הַהַקְדָּמוֹת, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: אֲנִי הַצָּעִיר בְּעִיר, הַדָּל בְּאֶלְפֵי
 חַיִּים, וַיִּטָּאֵל בֶּן לְאֹדוֹנִי אָבִי הָרֵב יוֹסֵף וַיִּטָּאֵל זְכוּרָנוּ
 לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא, בְּהִיּוֹתִי בֶּן שְׁלֹשִׁים לְכַח תְּשֻׁשׁ כַּחֲ
 וַיִּשְׁבְּתִי מִשְׁתוּמֵם וּמִחֲשָׁבוֹתֵי תַמְהִימִים, כִּי עָבַר קָצֵיר, כָּלָה
 קִיץ, וְאֶנְחֵנוּ לֹא נוֹשָׁעֵנוּ, תְּרוּפָה לֹא עָלְתָה לְמַחְלָתֵנוּ,
 אֵין מְזוֹר לְבָשָׁרֵנוּ וְלֹא עָלְתָה אַרוּכָה לְמַכָּתֵנוּ וּלְחֶרֶבֶן
 בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם וְגַם נָטוּ צִלְלֵי עָרֵב,
 וְכָלוּ כָּל הַקְּצִים וְעַדִּין בֶּן דָּוִד לֹא בָא. וְאַתָּה אֵת פְּנֵי
 לְחֶקֶר וְלִדְעַת מַה זֶה וְעַל מַה זֶה נִתְאַרְךָ קֶצְנוּ וּגְלוּתֵנוּ
 וּמִדּוּעַ לֹא בָא בֶּן יִשְׁי? וּמַצָּאתִי אֹן לִי וְאֶנִּינָה בְּקֶרְפִּי
 וְלִבִּי דוֹי, מִמָּאֲמָר אֶחָד הוֹבָא בְּסִפְר הַתְּקוּנִים תְּקוּן ל'
 וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: תַּנִּינָא כְּתִיב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת וְכוּ' וְהִיא
 אוֹמֶרֶת מַה אֶקְרָא וְכוּ' בְּהִיּוֹתִי זְמָנָא וַיִּזְכּוֹר כִּי בָשָׂר הִמָּה
 רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב (תְּהִלִּים עח לט) לְעֵלְמָא, וְדָא אִיהוּ
 רוּחָא דְמָשִׁיחַ, וַי לֹן מָאן דְּגֶרְמִין דִּיזִיל לִיה מִן עֵלְמָא
 וְלֹא יָתוּב לְעֵלְמָא, דְּאֵלִין אֵינוּן דְּעִבְדִּין לְאוֹרֵייתָא יַבְשָׁה,
 וְלֹא בְעָאן לְאַשְׁתַּדְלָא בְּחֻכְמָה דְּקִבְלָה (רוּצָה לומר לְמוֹד
 הַזֶּהר), דְּגֶרְמִין דְּאַסְתַּלֵּק נִבְיָעוּ דְּחֻכְמָה דְּאִיהִי י' מִינָה,
 וְאַשְׁתַּאֲרַת ב' יְבִישָׁה, וַי לֹן דְּגֶרְמִין עֲנִיּוּתָא וְחֶרֶבָא
 וּבִיזָה וְהֶרֶג וְאַבְדֵּן בְּעֵלְמָא, וְהִיא רוּחַ דְּאַסְתַּלֵּק אִיהוּ רוּחַ
 דְּמָשִׁיחַ כְּמָה דְּאַתְמָר, וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ
 חֻכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת הַשֵּׁם
 (יִשְׁעִיָּה יא, ב). עַד כָּאן.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף עב

יִלְמְדוּ הַזֶּהֶר וְהַתְקוּנִים אֶלֶף פְּעָמִים בְּסוּד "הָאֵלֶף לָךְ שְׁלֹמֹה"

הָרִי כִּי לְמוֹד הַזֶּהֶר הוּא מְעוֹרֵר הַרְחָמִים וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְיִתְגַּלֶּה וְיִבְנֶה הַמִּקְדָּשׁ וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֵּן לְבֵטַח, וְהַלּוּמֵד בּוֹ בְּטוֹחַ שְׁלֹא יִסְבֵּל צַעַר חֲבֵלֵי מְשִׁיחַ, אֲשֶׁר עַל כֵּן אֲנַחְנוּ חֲכָמֵי וְרַבְּנֵי עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם תִּבְנֶה וְתִכּוֹנֵן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן, וּבִתֵּי דִינִים, נִתְעוֹרְרָנוּ לִיָּסֵד לְמוֹד הַזֶּהֶר בְּאֶרֶץ וּבַחוּץ לְאֶרֶץ בְּכָדִי לְגַמֵּר הַסֵּפֶר הַזֶּהֶר, וְיִהְיֶה הַסֵּיוֹם בְּכ"ה אֱלוּל הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, יוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וְיִלְמְדוּ הַזֶּהֶר וְהַתְקוּנִים אֶלֶף פְּעָמִים בְּסוּד הָאֵלֶף לָךְ שְׁלֹמֹה.

וְלָכֵן אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים לָכֶם, אַחֲיָנוּ חֲכָמִים וְרַבָּנִים, סוֹחְרִים, בְּעָלֵי בָתִּים, בְּעָלֵי מְלָאכּוֹת, חֲזָקוֹ וְאַמְצוֹ לְקַחַת חֵלֶק עִמָּנוּ, וְהַחֲלֵשׁ יֹאמַר גָּבוּר אָנִי. זָכוּ וְהִתְחַבְּרוּ בַּחֲבֵרָה הַזֹּאת, וְכָל אֶחָד יַחֲטֹף חֵלֶק מִהַזֶּהֶר, וּבִשְׁעַת הַפְּנָאִי וּבֵין הַדְּבָקִים יִלְמֹד אֵיזָה עָלִין כְּפִי הַסֵּדֶר אֲשֶׁר יִתְּנוּ לָכֶם הַגָּבָאִים וְהַמְּנַהֲלִים בֵּין בְּאֶרֶץ בֵּין בַּחוּץ לְאֶרֶץ. אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, דַּעוּ מִי מְטַהֵר אֶתְכֶם, אֲבִיכֶם שְׂבָשְׂמִים, דַּעוּ, כָּל מְלָה וּמְלָה נַעֲשִׂית אֶלֶף אֶלְפִין וְרַבִּי רַבְּבוֹן עוֹלָמוֹת עָלְיוֹנִים בְּשָׂמִים, כַּנִּזְכָּר בְּהַקְדַּמַּת אוֹר הַחֲמָה.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף עג

וְאַתֶּם, אַחִינוּ, גִּבְאֵי וּמְנַהֲלֵי עַם קֹדֶשׁ בְּאֶרֶץ וּבְחוּץ
 לָאֶרֶץ, אֲשֶׁר עֲלֵיכֶם נֹאמַר "וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים
 כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד", עֲמָדוֹ וַעֲשׂוֹ מַשְׁמְרוֹת מַשְׁמְרוֹת
 וְסֹדֵר לְכָל חֵבֶר וְחֵבֶר כְּפִי כָחוּ, בְּאִפֶּן כִּי כָל חֵבֶר יִלְמַד
 זֶהֱרָ שְׁלָם עַד כ"ה אֱלוֹל אוֹ חֲצִיו אוֹ רַבְעוֹ, וּלְזוֹג כָּל סִיּוּם
 שְׁלָם עַל ג' אוֹ ד' חֲבָרִים בְּכַדִּי לְדַעַת כְּמָה סִיּוּמִים יֵשׁ בְּכָל
 עִיר וְעִיר לְהַשְׁלִים אֶלֶף פְּעָמִים. וּכְבָּר מְנִינּוּ חֲבֵרַת מְזִכָּה
 אֶת הָרַבִּים לְהַשְׁתַּדֵּל בָּזֶה.

וּבְרוּר כִּי גַם אֲנָשֵׁי חוּץ לָאֶרֶץ יַעֲלֶה הַלְמוּד שְׁלֵהֶם עִם
 אֲנָשֵׁי עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמִסְלַת בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים בְּסוּד
 כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה, וְנִכְנָס לְשָׁנָה חֲדָשָׁה שְׁנַת גְּאֻלָּה
 וַיִּשְׁוּעָה בְּרַחֲמִים עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ,
 וְאַחֵר הַסִּיּוּם אִם יִצְטָרֵךְ עוֹד נִחְזָר עוֹד פַּעַם סֹדֵר שְׁנֵי וְזִכּוֹת
 הַתְּנָא הַרְשָׁב"י זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ אָמֵן, יִגַּן עָלֵינוּ וְיִגַּן עֲלֵיכֶם
 וְאַתֶּם שְׁלוֹם.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף עד

מוֹדְעָה חֲדָשָׁה מִטַּעַם רַבָּנִים הַגָּאוֹנִים מֵאֲרֵי דְאַרְעָא קְדִישָׁא
 לְשִׁקְדָּה עַל לְמוֹד הַזֶּה לְגַמֵּר בְּאַרְץ וּבַחוּצָה לְאַרְץ אֵלֶּה
 סִיּוּמִים, וְכַפִּי הַרְשִׁימוֹת אֲשֶׁר קִבְּלֵנוּ לֹא נִגְמַר רַק לְעֶרְךָ שֵׁשׁ
 מֵאוֹת סִיּוּמִים

פָּבֶר יָדוּעַ לְכַבּוֹדָם מַעֲלָת לְמוֹד הַזֶּה הַקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר הוּא
 מְבִטֵּל כָּל מִינֵי פְרַעֲנִיּוֹת וּגְזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרַעוֹת
 וּמוֹתָנָא וְחִרְפָּא וּבִזְזָה מַעֲלָמָא, וְהַשְׁנָה שְׁעִבְרָה כָּבֵד
 עוֹרְרָנוּ עִם יִשְׂרָאֵל "תְּקוּן לְגָאֵלָה הָאֲמִתִּית" מִטַּעַם רַבָּנִים
 הַגָּאוֹנִים מֵאֲרֵי דְאַרְעָא קְדִישָׁא הַנִּזְכָּר לְעִיל, לְשִׁקְדָּה עַל
 לְמוֹד הַזֶּה לְגַמֵּר בְּאַרְץ וּבַחוּצָה לְאַרְץ אֵלֶּה סִיּוּמִים,
 וְכַפִּי הַרְשִׁימוֹת אֲשֶׁר קִבְּלֵנוּ, לֹא נִגְמַר רַק לְעֶרְךָ שֵׁשׁ
 מֵאוֹת סִיּוּמִים.

עַל כֵּן אֲנַחְנוּ, רַבָּנֵי וּגְאוֹנֵי אֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, מְבַקְּשִׁים מִכָּל
 בֶּר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדוּ מִשְׁגָּת, לְלַמֵּד עוֹד פַּעַם בְּכַדִּי
 גִּמְרֵי הָאֵלֶּה סִיּוּמִים בְּכ"ה אֵלּוּל הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה כָּפִי
 שְׁעוֹר הָרִאשׁוֹן יוֹתֵר אוֹ פָחוֹת, עִם בְּנֵי חִבְרָתוֹ שֶׁל
 אֲשֶׁתְּקַד, סִיּוּם זֶה אֶחָד לְעֵלּוּי מִזֵּל עִם יִשְׂרָאֵל, וּלְבִטּוֹל
 כָּל הַצָּרִים אוֹתָם עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וַיִּפֹּר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ
 וַיִּקְלַקֵּל מַחְשְׁבוֹתָם, וְלֹא תַעֲשִׂינָה יְדֵיהֶם תּוֹשִׁיָה, וַיִּשְׂרָאֵל
 יִשְׁכֵּן לְבִטָּח וְנִרְאָה בְּנַחֲמַת צִיּוֹן, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.
 יְרוּשָׁלַיִם תִּבְנֶה וְתִכּוֹנֵן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. א' לְחֹדֶשׁ אִיר
 שְׁנַת תַּפְא"ר לַפָּרָט קָטָן.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף עה

קדם הַלְמוּד יֹאמֵר: הָרִי אֲנַחְנוּ לּוֹמְדִים בְּסֵפֶר הַזֶּהר הַקָּדוֹשׁ לְעֻלּוּי שְׂכִינַת עֲזָנוּ, וְלִהְרִים קָרָן מִזֶּל יִשְׂרָאֵל, וְלִסְתָּם פִּי כָּל הַצָּרִים אוֹתָנוּ עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְלִהְחַזִּיר הָעֵטֶרָה לְיִשְׁנָה, וְיֹאמֵר דֵּי לְצָרוֹתֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֵּן לְבֵטַח, אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

עֲזָרִי מֵעַם הַשֵּׁם עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ תִּבְנֶה וְתִכּוֹנֵן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

דְּבָרֵי הַגָּאוֹן כְּבוֹד מוֹרֵינוּ הָרַב
רַבִּי יִצְחָק יְרוּחֵם דִּי־סָקִין שְׁלִיט"א

פָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה, שֶׁתִּלְמוּד תּוֹרָה הִיא שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמַּצּוּוֹת. אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לַהֲיוֹת עֹמֵל בַּתּוֹרָה הֵן בְּנִגְלָה הֵן בְּנִסְתָּר, בְּסֵפֶר זֶהר הַקָּדוֹשׁ וְהַתְּקוּנִים.

וּבִדְאִי הוּא רַשְׁבִּי, הַתֵּנָא הָאֱלֹקִי זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ אָמֵן, לְפִטֹּר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מִן הַדִּין וּלְקַרֵּב אֶת הַגָּאֲלָה, וְעֵינֵינוּ תַּחֲזִינָה בְּהַגְלוֹת נִגְלוֹת אֹרֶךְ הַשֵּׁם וּמְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת הַשֵּׁם בְּבִיאַת גּוֹאֵל צֶדֶק, וְיִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בְּהַשֵּׁם תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים בַּעֲגָלָא וּבְקָרוּב.

נְאוּם יִצְחָק יְרוּחֵם
בְּהַגָּאוֹן הַחֲסִיד מוֹרֵינוּ הָרַב רַבִּי מֹשֶׁה יְהוֹשֻׁעַ יְהוּדָא לִיב
זְכוֹר צְדִיק לְבִרְכָּה דִּי־סָקִין

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף עו

מסכים אני לכל המדבר למעלה, ומבקש מאחינו בני ישראל בכל מקום להתמיד בלמוד הקדוש הנזכר ובסדר הנזכר, וזכות התנא הקדוש רשב"י זכותו יגן עלינו אמן ותורה הקדושה יגן עלינו לזכות לראות בגאולת ישראל ברחמים במהרה בימינו אמן, כמו שאמר הנביא "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם".

ובאנו על החתום יום פסח שני תרפ"א בא ס"ט יפרח כשושנ"ה לפרט קטן:

הצבי יעקב מאיר ס"ט ראשון לציון וראש הרבנים בארץ ישראל

ב כל יראי השם וחושבי שמו ישמח על ההתעוררות הקדושה של התמדת הלמוד בספר הזהר הקדוש ליחידי הסגולה אשר בארץ הקדש ובחוץ לארץ. ומה טובה וקדושה היא ההתחזקות הזאת של גמירת כל ספר הזהר אלף פעמים על ידי חבורת הקדש המצרפת מהלומדים בני היכלא. בטוחים אנחנו בעזרת השם לאור הקדש המלא שפעת חסדי אבות היוצא על כל גדות אור הזהר יגלה הודו והדרו לחשף לנו את מבועי הישועה והגאולה האמתית, ויודריכנו על במתי אהל וינחילנו נחלת יעקב אבינו, ויעלה את נשמות כלל עם קדוש לתשובה עלאה המביאה גואל לציון במהרה בימינו אמן.

ולאות אמו"צ באתי על החתום פסחא זעירא תרפ"א פה עיר הקדש ירושלים תבנה ותכונן:

הקטן אברהם יצחק הפהן קוק

עובד עבודת הקדש על אדמת הקדש

ראש רבני ארץ ישראל ורב ואב"ד פה עיר הקדש ירושלים תובב"א

פְּנִינֵי הַזֵּהָר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף עז

עַל דֶּרֶךְ תּוֹעֵלֶת וְנַחֲיִצּוֹת הַלְמוּד הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ
 הַתְּקוּנִים כָּכָר כְּתִבְתִּי בְּזֶה שָׁנָה שְׁעָבְרָה. הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
 בְּרַחֲמָיו יִתֵּן הַתְּעוֹרְרוֹת תְּשׁוּבָה מְלֵעִילָא בְּלֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל,
 וְנִזְכֶּה לְרֹאוֹת בִּישׁוּעָה קְרוֹבָה כַּעֲתִירַת לֵב וְנִפְּשׁ הַמַּחֲכָה.

הַקָּטָן יוֹסֵף חַיִּים זְאֲנַעֲנֶפֶעֶלֶד
 רַב וְאַב"ד לְקַהֲלַת הָאֲשֻׁכְנָזִים
 בְּעִיר הַקָּדֹשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

סגולות

סגולות רבות מצינו בספרים ללומדי הזוהר הקדוש, ובקיצור
 נביא שבעה עשר מהם:

❧ על ידי לימוד בספר הזוהר זכות רבי שמעון והחברים
 שלו יגיננו עליו (זכירה לחיים דף יד עמוד ד').

❧ ועוד שזכות רשב"י בפרטות יגן עליו גם לעולם הבא.
 (ספר אברהם במחזה דרוש ט"ז).

❧ ולימוד הזוהר הקדוש סגולה ליראת שמים. (הקדמת רבי
 משה בסולה לספר התקונים).

❧ העסק בספר הזוהר סגולה להשגה. (האריז"ל בשער רוח
 הקודש דף יא עמוד ב').

❧ העסק בזוהר הקדוש בתדירות סגולה להביא את האדם
 להתקשרות לאין סוף ב"ה. (שארית ישראל שער ההתקשרות שער
 א' דרוש ה' מאמר ב').

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף עח

❧ הלימוד בזוהר הוא תיקון גדול לבעל תשובה. (שבחי האריז"ל).

❧ הלימוד בזוהר הוא תקון גדול לנשמה. (מורה באצבע אות מ"ד).

❧ לימוד הזוהר מביא לטהרת וקדושת הנפש. (פלא יועץ ערך זוהר) ולזכות הנשמה (הגהות מהרצ"א אות ט').

❧ לימוד בזוהר הקדוש מסיר טמטום הלב (מאה שערים לבעל התניא).

❧ בלימוד הזוהר בונה עולמות (כסא מלך על תקוני הזוהר תיקון מ"ג אות ס').

❧ הלומד בספר זוהר הקדוש בעולם הזה, אז לעתיד לבא לא ישב בבושה. (זוהר פ' וישב דף קפ"ה ע"א בכללות, ובפרטות בלקוטי תורה לבעל התניא פ' צו).

❧ לימוד סתרי התורה הוא סיוע רב להבנת נגלות התורה. (רבי אברהם מסלונים בספר תורת אבות).

❧ הלימוד בזוהר מביא את האדם לאהבת הבורא (הרמ"ז בהגהותיו לספר הכוונות).

❧ הלימוד בזוהר מביא את האדם לאמונה. (אמרי פנחס שער ט' אות ג).

❧ לימוד הזוהר הקדוש מציל את האדם ומשפחתו ממגפה ושערורות. (שם שער ו' אות ע"ג).

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דִּף עֵט

❧ מביא רפואה לכאב שיניים. (מעשי אמת לתלמיד החווה מלובין נדפס בספר אמת ויציב חלק ד' עמוד ל').

❧ והוא רפואה לרגלים ולהוצאת קוץ. (אמרי פנחס שער ט' אות ג').

עַל כֵּן אַחֵי בּוֹאוּ וְנִתְמַסֵּר לְמַעַן הַגָּאוֹלָה, בּוֹאוּ וְנִשְׁמָע לְצוּוֵי שֶׁל מִשָּׁה רַבְּנּוּ ע"ה לְפָדוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה הַקְדוּשָׁה, וְלֹא לְחִכּוֹת לְמַחֵר כִּי מַחֵר זֶה עֲצַת עֲמֶלֶק, רַק תִּכְף וּמִיד נִתְאַחַד וְנִתְחַזֵּק וְנִתְקַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה, וְכָל יִשְׂרָאֵל יִלְמְדוּ זֹהָר הַקְדוּשׁ בְּכָל יוֹם, וְאִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן, אֲשֶׁרִיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא, וּבּוֹדָאִי תִכְף נֶגְאָל, וִיְהִי רָצוֹן שְׁנִזְכֶּה לַהֲיוֹת מִן הַזּוֹכִים הַמְאֻשְּׁרִים, שֶׁהַמְּשִׁיחַ בְּכִבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ יַעֲיֵד עָלֵינוּ "בְּזִכְוֹתָהּ הַגִּעָתִי" עַל כֵּן, יְהוּדִים יְקָרִים, תָּנוּ לַמּוֹד לְשֵׁם שָׁמַיִם, הַקְרִיבוּ מִדְּקוֹתֵיכֶם לְמַעַן הַשְּׂכִינָה הַקְדוּשָׁה, לַעֲשׂוֹת נֶחֱת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ, וְלִזְכוֹת לְפָדוֹת נַפְשֵׁנוּ, לְמַדּוּ בְּכָל יוֹם זֹהָר הַקְדוּשׁ! וְכָךְ כָּלֵנוּ כְּאַחַד נִלְךָ יַחַד לְקַבֵּל אוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּרַחֲמִים בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף פ

"וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאִים בְּיַד רָמָה" (שמות פרק י"ד ח'), פעמי הגאולה ותקון אחרית הימים החלה עוד מימי יציאת מצרים. מאז ומתמיד, בכל יום אנו היהודים מחכים ומצפים לגאולה השלמה, ולהבטחת הנביא מִיְכָה (פרק ד' ט"ו) **"כִּי־יָמִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת"**, ונראה כי לפי כל הסימנים היא מתקרבת בצעדי ענק, ובכלל יכול להיות שאנחנו כבר עמוק בפנים. עם זאת, נראה כי רוב העולם עדין שקוע בעולם הזה, ודואג לפנסיה שלו, ולקנות בתים, ומסתכל קדימה לשנים הבאות, כדי לתכנן ולדאג שהם יחיו ויתקיימו בדיוק כמו שהוא חפץ. דבר כמובן שלא סותר את האמונה שבכל רגע זה יקרה.

גדולי הרבנים בעם ישראל מדאגים מהמצב הקיים, ועל פי דברי חכמינו ז"ל, חוזים שבעתיד תפרץ מלחמה כוללת, הכוללת נפילת טילים, פצצת אטום וכו' רח"ל. ואולי לא מפיצים את הנושא הזה ברבים בשל חשש לבהלה, אך טוענים כי זו עלולה להיות המציאות אם לא נחזור כלנו בתשובה שלמה, כדברי הגמרא בסנהדרין (דף צ"ז ע"ב): **רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין**, אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין?! אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך, שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה, ומחזירן למוטב, עכ"ל. כמובן שהנושא אינו פשוט ואינו קצר מכדי לפרט עליו כאן, אך צריך לזכור ולדעת שהכונה היא למלחמת גוג ומגוג, וכן לעדן חדש בעולם.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף פא

יָדוּעַ מֵה שֶׁנִּכְתָּב בְּזוֹהַר הַקִּדּוּשׁ, שֶׁבְּאַמְצָעוֹת סֵפֶר הַזוֹהַר אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לַצָּאֵת מֵהַגְלוּת בְּרַחֲמִים, דִּהְיֵנוּ לֹלֵא יִסּוּרֵי חֻבְלֵי מְשִׁיחַ. וּרְבֵנוּ מֵשֶׁה חַיִּים לוֹצֵאטוּ הַקִּדּוּשׁ זִיע"א מִסְבִּיר בְּסִפְרוֹ "אֲדִיר בְּמָרוֹם", מֵהִי כּוֹנֶנֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ שֶׁל הַזוֹהַר. וְכֵן כִּי כְּדֹאֵי מֵאֵד דּוֹקֵא עֲכָשׁוּ לְדַבֵּק בְּקִרְיַת סֵפֶר הַזוֹהַר הַקִּדּוּשׁ גַּם בְּגִירְסָא (כִּידוּעַ, מְדַבְּרֵי גְדוּלֵי הַמַּקְבָּלִים שֶׁקִּרְיַת סֵפֶר הַזוֹהַר פּוֹעֵל פְּעֻלוֹת רוּחָנִיּוֹת עֲצוּמוֹת גַּם אִם לֹא מִבִּינִים אֶת הַמַּלְאִכִּים שֶׁקּוֹרְאִים).

וְזֶה לְשׁוֹנוֹ הַטָּהוֹר: "תִּנָּיֵא אָמַר ר' שְׁמַעוֹן לְחֻבְרַיָּא עַד אֵימַת נָתִיב בְּקִיָּמָא דְּחַד סְמָכָא".

מִן הַתְּקוּנִים הַגְּדוּלִּים שֶׁנִּתְקַנּוּ בְּעוֹלָם הָיָה סֵפֶר הַזוֹהַר, כֹּאֲשֶׁר נֶאֱמַר שֶׁבְּחִיו בְּכֻמָּה מְקוֹמוֹת מְמַנּוּ עֲצָמוֹ, כִּי הוּא לְגֵאֲלָה הַוּכָן, וּלְהַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְּבֹאֵר בּוֹ דְּבַר זֶה בְּכֻמָּה מְקוֹמוֹת בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא, וּבִתְקוּנִים כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים. וְגַם פֶּה בְּפֶרֶשֶׁת נִשָּׂא (קכ"ד ב): "וּבִגִּין דַּעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמִטָּעַם מְאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ הָאִי סֵפֶר הַזוֹהַר, יִפְקוֹן בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי" (וּבְגִלָּל שְׁעִתִּידִים יִשְׂרָאֵל לְטָעַם מֵעַץ הַחַיִּים שֶׁהוּא סֵפֶר הַזוֹהַר הַזֶּה, יֵצְאוּ בְּזַכּוּתוֹ מֵהַגְלוּת בְּרַחֲמִים).

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף פב

וְהַעֲנִין הַזֶּה תְּלוּי הוּא בְּעֵקָרִים גְּדוּלִּים מֵעֵקָרֵי הַחֲכָמָה, וּמוֹשְׁרֵשׁ בְּעוֹמְקֵי הַהִנְהָגָה, אֲשֶׁר הַכִּין וּפָעַל הָאָדוֹן הַיְחִיד עַל עַמּוֹ וְעַל נַחֲלָתוֹ, לְנַחוּתָם הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יִגְיֵעוּ בּוֹ אֶל רֵב טוֹב הַמְּכֻּן בְּרֹאשִׁית הַמַּחֲשָׁבָה. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע כִּמָּה חֲסְרוֹ יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָם, וּמָה תְּקוּנִים צָרִיכִים הֵם לָהֶם לְהַחֲזִירָם לְקִדְמוּתָם. וּבְחֹשֶׁב הַמְּשׁוֹרֵר (דּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם) עַל הַעֲנִין הַזֶּה, וְהֵבִין הַחֲסְרוֹנוֹת הַגְּדוּלִּים הָאֵלֶּה, הִיָּה מִתְּאוּנָן וְאוֹמֵר: "אוֹתוֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ, אֵין עוֹד נִבְיָא" וְכו' (תְּהִלִּים ע"ד, ט). כִּי בְּאֵמֶת חֲכָמָה רַבָּה וַיִּקְרֵא אֲבֹדָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְחֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה אָמְרוּ "מִיּוֹם שֶׁחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שָׁרוּ חֲכָמֵי אֶלְמְהוּי כְּסָפְרִיא" כּו' (סוֹטָה מ"ט א). וְהִיָּה הַמְּשׁוֹרֵר מִתְּפַלֵּל עַל זֹאת וְאוֹמֵר: "עַד מָתִי אֱלֹהִים יַחַרְף צָר" כּו' (שָׁם ע"ד, י). וּבְפִסּוּקִים אֵלֶּה נִכְלָלִים סוּדוֹת גְּדוּלִּים מְאֹד בְּעֲנִין הַזֶּה, שֶׁמַּע וְהֵבִין:

וְנִמְצָא שֶׁבְּרִיחַת רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי עָשְׂתָה עֲנִין הַתְּבָה, שֶׁבְּסוּדָה נַעֲשֶׂה הַזֹּהֵר, אֲשֶׁר בּוֹ נִכְלָלוּ כָּל הַשָּׂשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמָתִין, כְּמִזְכֹּר פְּתוּקוֹנִים. וְאִזּוּ נִחְשָׁב זֶה לְבְּרִיחָה כְּלָלִית לְכָל יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁבְּסוֹף הַיָּמִים לֹא יִצְטָרֵךְ אֵלָּא יִצִּיאָה. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה נב, יב): "כִּי לֹא בַּחֲפֹזוֹן תֵּצְאוּ, וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכוּן, כִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם ה' וּמֵאֲסָפְכֶם אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל"...

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף פג

והאמת, כי ספר הזוהר נשאר אחריו (אחרי רשב"י) לברכה, שכל מי שיתדבק בו נקרא שבורח מן הסטרא אחרא, עד שלא יצטרך לו (באחרית הימים) אלא יציאה. ואודיעך מה תועלת נמצא בזה. והאמת כי תועלת גדול הוא, כי הוא הצלה מחבלי משיח.

והענין: כי חבלי משיח לא היו צריכים, אלא כמו חבוט הקבר, הצריך להפריד מן האדם הזהמא שנדבק בו, כן היו צריכים החבלים (חבלי משיח) כדי להפריד מישראל [את] זהמת הגלות, כדי שיוכלו לברוח כנזכר לעיל, ואחר כך יחזרו לצאת. וזה סוד מאמר חכמינו זכרונם לברכה הקדוש ברוך הוא מעמיד עליהם מלך שגזרותיו קשות כהמן ומחזירם למוטב" (סנהדרין צז ב), כי זהו כלל גדול: בעוד שהאדם תוך תגברת הסטרא אחרא אינו יכול לתקן התקון הצריך. וצריך שהסטרא אחרא תשאר כפותה וקשורה תחת ישראל כנזכר לעיל, ולכן צריך להם שתי הפעלות:

לצאת מן הקלפות הים בדרך בריחה, כי בדרך יציאה אי אפשר בראשונה.

ואחר כך שיצאו ממש מן הקלפות ביד רמה, שהקליפות תשארה כפותות תחתם.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף פד

אך כיון שנדבק הרבה בהם הזהמא, לא היה אפשר להם לברח אלא על ידי החבלים (חבלי משיח), שאז היו חוזרים בתשובה שהיא "אימא" עיר מקלט, וזאת היא הבריחה.

ואודיעך בזה סוד גדול מה שאמר הכתוב: "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה וכו' ושבת עד ה' אלהיך" וכו' (דברים ד, ל). דע, כי התגברות הסטרא אחרא לגזר חס ושלוש גזרות על ישראל, נמשך לפי עלייתה להתאחז ולניק במדרגות, כי כפי עלותה כך מתגברת. והנה היא עולה ומתגברת בספירות זו"ן, ואז נדחקים ישראל דחק אחר דחק. עד שהיא מגעת ל"אמא", והיא חושבת להתדבק שם גם כן, בסוד, "אימא דינין מתערין מינה" (זהר חלק ג' סה א), אך באמת אינה יכולה, כי אימא היא חרות. ואז אדרבה, ישראל מתדבקין בה ובורחין בסוד התשובה.

ולכן היה צריך המלך שגזרותיו קשות, שהולך ומתגבר מספירה לספירה עד שמגיע לאמא ושם נשבר כחו, כי אדרבה מתעוררת התשובה לישראל. והוא סוד "לפני שבר - גאון" (משלי טז, יח), ועל כן גם בריחת משה ורבי שמעון בר יוחאי היו על ידי הגזרה. וכיון שבבריחה זאת נעשה ספר הזהר, הנה כבר ענין התבה קים ועומד לכל מי שיזדמן אליו, דהינו: הנדבק בספר הזהר כבר מגיע ל"אמא" ויצא מן הסטרא אחרא, ואין צריך לו חבלי משיח, כמזכר ברעיא מהימנא פרשת נשוא, בענין שהבאתי למעלה בתחלה.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף פה

וְהִנֵּה, עִם כָּל זֶה, לֹא נִתְּגַלָּה הַזֹּהֵר אֲלֵא בְּזִמְנֵי הָרַבָּה אַחֲרֵי הַעֲשׂוֹתוֹ, כִּי הֲלֹא הַפְּעֻלָּה הַזֹּאת אֵינָה צְרִיכָה לְהִמָּצֵא אֲלֵא בְּזִמְנָהּ, פְּרוּשׁ: שֶׁיִּכְרַחוּ יִשְׂרָאֵל בְּסוּד הַזֹּהֵר הַזֶּה, כִּי פְעֻלָּתוֹ אֵינּוּ אֲלֵא בְּסוּף יוֹמִיא בְּדָרָא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא (בְּסוּף הַיָּמִים, בְּדוּרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ), עכ"ל.

מפעל עולמי להצלת עם ישראל בקריאת הזהר הקדוש

בַּשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת הַתְּעוֹרָרָה תְּנוּעָה גְּדוֹלָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, וּמְעוֹרָרִים אוֹתָנוּ לְזִכּוֹת לְתִשׁוּבָה מֵאַהֲבָה, וּלְהִתְאַחַד בְּקִרְיָאָה וְלִמּוּד בְּזֹהֵר הַקָּדוֹשׁ, מֵהַ שִׁיבִיא וַיַּחֲיֵשׁ אֶת בֵּיאת הַמְּשִׁיחַ. (זוהר חדש פְּרַשְׁת נח). הַדְּבָרִים מְבַסְּסִים עַל פִּי דְּבָרֵיהֶם שֶׁל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִצּוּטָטִים מְגִדּוּלֵי עוֹלָם לְאוֹרֵךְ כָּל הַדּוֹרוֹת. הָאֲדָמוֹ"ר מֵהַאֲלָמִין רַבִּי שְׁלוֹם יְהוּדָה גְּרָאס שְׁלִיט"א מִסֵּד מִפְּעַל הַזֹּהֵר הָעוֹלָמִי לְמַעַן הַצֵּלֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּקֶר אֲצֵל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוּשִׁים הַמְּקַבְּלִים, רַבִּי אֲבֵרָהָם חִי, רַבִּי דָּוִד חַיִּים שְׁטֶרֶן, רַבִּי נָסִים פֶּרֶץ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרִלְנֵד רֹאשׁ יְשִׁיבַת "שׁוּבוּ בָּנִים", רַבִּי מֵאִיר שְׁטֶרֶן מָרָא דְּאַתְרָא קְדִישָׁא מִירוֹן, וּבִנְשׁ"ק רַבִּי יַחֲיָאל אֲבוּחֶצִירָא מָרָא דְּאַתְרָא רַמְלָה, רַבִּי יִשְׁשֹׁכָר בְּנֵיהוּ שְׁמוּאֵלִי שְׁלִיט"א (רֹאשׁ יְשִׁיבַת הַמְּקַבְּלִים נֶהַר שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם), רַבִּי יִצְחָק מֵאִיר מְרַגְנֶשׁטֶרֶן, וּמְשַׁמַּח אֱלָקִים וְאָדָם שׁוֹר הַחֵינֹךְ רַבִּי שְׁלוֹם אֲרוֹשׁ רֹאשׁ יְשִׁיבַת "חוּט שֶׁל חֶסֶד" יְרוּשָׁלַיִם, רַבִּי שְׁלֹמֹה יְהוּדָה שְׁווייִצְעֶר מְלַפְנִים אב"ד בְּמֵאנְסֵי נ"י, וְעוֹד הָרַבָּה גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִיחַד עִם מוֹסְדוֹת אֶהָל הָרֶשֶׁב"י בְּרֹאשׁוֹת הָרַב שְׁרָגָא שְׁנִיצֶר שְׁלִיט"א, יִזְמוּ קִרְיָאָה מְשֻׁתָּפֶת:

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף פו

"יהודים יקרים הצטרפו למבצע שירעיד את השמים – פצצת אטום הכי גדולה בעולם שתציל את עם ישראל", כי כנגד שער החמשים של הסטרא אחרא צריכים ומכרחים להוציא את הנשק האטומי הרוחני כדי שנזכה לשער החמשים של הקדושה. ובתחבולות תעשה לך מלחמה! על כן המבצע המתכנן הוא: התאחדות בקריאה ולמוד של הזהר הקדוש לכל היהודים בעולם. עד כה ב"ה התאחדו יהודים רבים בכל התפוצות, ובנוסף זכינו שפ-70,000 יהודים מתאחדים כדי שנזכה ל-1000 סיומים של הזהר הקדוש מידי חדש בחדשו (כל אחד לומד 4.5 דקות ביום בסך הכל).

בקונטרסים ובחברות ובעלונים שהודפסו ומופצים על ידי מפעל הזהר העולמי מסבר בהרחבה, כי מעלת למוד הזהר הקדוש גדולה היא לאין שעור ולאין ערך, וכי ישנן סגולות רבות שיכולים לזכות להם רק על ידי למוד הזהר הקדוש. עוד כתבו הרבנים הצדיקים כי חובה על כל יהודי באשר הוא שם להפיץ וללמד את הזהר הקדוש מידי יום ביומו ובפרט בישיבות וכוללים לקבץ למוד כשעה בכל יום – כי הוא לבד ימנע מעם ישראל, מחלות קשות, אסונות למיניהם, תאונות דרכים, וכדומה.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף פז

"ויעזר חובת השעה לעצור המשחית ושחם ושלום לא יפעל ולא יוכל ההמן האירני ימח שמו להפק זממו ח"ו, כי אין דבר בעולם שאי אפשר לפעל בו על ידי למוד הזוהר הקדוש, ולמוד זה עושה נחת רוח גדול ביותר בשמים, כי גלותינו הארפה והיסורים הנוראים של עם ישראל הם למטרה אחת, לבלתי ידח ממנו נדח, כמו שכתב הגאון הקדוש רבי יעקב מליסא זי"ע בספרו "צורור המור" על שיר השירים (פרק ד ב) "שניך בעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות ושכלה אין בהם", וזה לשונו: "שניך בעדר הקצובות" כי הגליות והיסורין הבאים על ישראל הכל נרמז במעשי אבות כמוכא במדרש (רבה וישלח פרשה ע"ה סימן י"ג) על הפסוק: "ורוח תשימו בין עדר ובין עדר" (בראשית לב טז), דהינו שיהיה רוח בין צרותיהם של ישראל, וזהו כונתו כאן שניך פרוש אכליך, הצרות והיסורים שמכלים אותך הן בעדר הקצובות, כאשר נקצבו על פי העדרים ששלח יעקב לעשיו כן הוא שעלו, שיסורים עולים ומסתלקים מן הרחצה, כשרוחצים את כתם העונות, כי נאמנים הם בשליחותן, שכלם מתאימות, סבת שליחת היסורים הוא, בכדי לזכך את ישראל, שיהיו מחברים להשכינה, [מתאים הוא מלשון חבור], וכן אמרו במדרש, שישראל הם מתאמים להשכינה, ושכלה אין בהם בכדי שלא ידח ממנו נדח, ועל ידי יסורים כלם יזדככו ויתחברו להשכינה הקדושה, ושום שכול לא יהיה בהם, עכ"ל.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף פח

ובאמת זוהי כל התכלית של אריכת הגלות לבלתי ידח ממנו נדח, וכמו שירידת ישראל לגלות מצרים היה כדי לתקן הניצוצות הקדושים שנפלו שם, כן הוא בגלותנו זאת, כל כבוד השעבוד הוא לזה, כי על ידי היסורים מתמרקים העונות. אך ידוע כי כבר הבטחנו דעל ידי למוד פל פרד"ס התורה ובפרט למוד הזוהר הקדוש לא יצטרכו נסיון ולא יסורים והם מצליחים ומבררים הניצוצות הקדושות באהבה, וכדברי האור החיים הקדוש (פרשת ויחי), והרמח"ל הקדוש, וכהבטחת הרעיא מהימנא ע"ה, וכאשר ידבקו ישראל הקדושים והטהורים בזוהר הקדוש, ירבה הדעת דקדשה ואהבת דודים והשראת השכינה הקדושה, וכמאמר הזוהר הקדוש על הפסוק: (שמות פרק ב' ו') "ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה", ואומר (הושע פרק יא א) "כי נער ישראל ואהבהו וממצרים קראתי לבני", נער ישראל ואהבהו על ידי למוד הזוהר הקדוש ישראל ננערים מעפר, (שמות פרק ב כג) "ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבדה", ותעל שועתם אל האלהים, לגוים דין וישראל אהבה ורחמים, ואמרו במדרש (רבה דברים פרשה ב פסקה כג) דבר אחר אמר רבי אלעזר כשנגאלו ישראל ממצרים לא נגאלו אלא מתוך חמשה דברים אלו, מתוך צרה, ומתוך תשובה, ומתוך זכות אבות, ומתוך רחמים, ומתוך הקץ. מתוך צרה דכתיב, (שמות ב) "ויאנחו בני ישראל", מתוך תשובה דכתיב (שם) "ותעל שועתם", מתוך זכות אבות דכתיב,

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף פט

"וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ", ומתוך רחמים דכתיב, "וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", מתוך הקץ "וַיֵּדַע אֱלֹהִים", ואף לעתיד לבוא אין נגאֵלים אלא מתוך חמשה דברים הללו, מתוך צרה דכתיב "בַּצָּר לָךְ", הרי מתוך צרה, "וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ" הרי מתוך תשובה, "כִּי אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ" הרי מתוך רחמים, "וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבֹתֶיךָ" הרי מתוך זכות אבות, "וּמִצָּאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים" הרי מתוך הקץ, וְדוּד פֶּרֶשׁ אוֹתָן (תהלים קו) "וַיֵּרָא בַּצָּר לָהֶם" הרי מתוך צרה, "בְּשִׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם" הרי מתוך תשובה, "וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ" הרי מתוך זכות אבות, "וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים" הרי מתוך רחמים, (שם) "הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם" הרי מתוך הקץ, עכ"ל.

ובלמוד הוזהר הקדוש אנו נגאֵלים, כי בכחו לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקלפות, ולקרב את הגאולה, וכידוע כל עכוב הגאולה הוא היות ואותם הנשמות דורשות להוציא אותם מתוך הקלפות, וכן כל היסורים רחמנא ליצֵלן באים מחמת זה, ולמוד הזהוה"ק יכול לברר ניצוצי הקדושה הנמצאים בעומק הקלפה מה שאין כוח בשאר למודים לעשות, ועל ידי זה נזכה להמשיך ברכה ישועה וקדושה על עם ישראל.

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מִסֵּכַת בְּבֵא בְּתָרָא - דָּף צ

וְעוֹד מוֹסִיף וְאוֹמֵר הָרַב בְּנִיחֵהוּ יִשְׁשַׁכֵּר שְׁמוֹאֲלִי "וְאֶפִּילוּ
 יְלָדִים קִטְנִים בְּתִלְמוּד תּוֹרָה תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן
 צְרִיכִים לַעֲסֹק בְּזוֹהַר הַקִּדּוּשׁ וְלֹא לִפְחַד, כִּי אֲדַרְבֵּה
 בְּלִמּוּדֵם מְסִירִים אֶת הַפְּחַד מֵעַם יִשְׂרָאֵל, אֶפִּילוּ נָשִׁים
 צִדְקָנִיּוֹת יִגְרְסוּ בְּזוֹהַר הַקִּדּוּשׁ וַיָּבֹא מִזֶּה רַק טוֹב, וְהִיא
 זֶה שְׁלוֹם אָמֵן", עכ"ל. וּכְשֶׁהָאוֹר הַפְּנִימִי מִתְגַּלֶּה מִתְקִים
 "מִים רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה", "שֶׁלֹּה־בְתִי-הִ",
 "וְהָשִׁיבוּ וְחִיו", "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ" אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם
 הַיּוֹם".

וְהֵנָּה, זְכִינוּ שֶׁסֶפֶר הַזֹּהַר מְצוּי לְכָל אָדָם בְּכָל קְצוֹת
 תֵּבֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַרְשֵׁב"י בְּזוֹהַר הַקִּדּוּשׁ
 שֶׁהַחֲכָמָה הַזֹּאת צְרִיכָה לְהִמָּצֵא לְכָלל יִשְׂרָאֵל בְּסוֹף הַיָּמִים,
 בְּדוּרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כְּלוּמַר בְּדוּרְנוֹ אָנוּ, וְלָכֵן מְשִׁמִּים
 מְעוֹרָרִים וּמְזוּפִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּלִמּוּד הַקִּדּוּשׁ הַזֶּה, וְקִבְּעוּ
 גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּכּוֹן לְכָל יְהוּדִי שִׁיקְבַּע לַעֲצֹמוֹ אֶפִּילוּ
 קָרִיאָה שֶׁל דָּבָר מוּעָט בְּסֶפֶר הַזֹּהַר מִדֵּי יוֹם, וּבִכְךָ יוּכַל
 בְּעֶזְרָת ה' לְדַבֵּק בְּסֶפֶר הַזֹּהַר. וְהָרִי יְדוּעַ שֶׁסֶפֶר הַזֹּהַר
 מְמַרֵּק אֶת נִשְׁמַת הָאָדָם מְכַל דָּבָר רָע, וְהַקְרִיאָה בּוֹ הִיא
 סְגוּלָה לְכָל הַיְשׁוּעוֹת וְהַהֲצָלָחוֹת.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף צא

למוד זוהר הקדוש להצלת עם ישראל התאחדות הצדיקים
לומדי זוהר הקדוש

כמה סבל ומכאוב ידע עם ה', כמה אסונות איומים קרו
רק בתקופה האחרונה, רח"ל נקטעו באבם פתיל
חייהם של תינוקות של בית רבן טהורים, אנשים צעירים,
צדיקים וגדולי תורה ויראה נסתלקו בנסבות טראגיות
שאין דעת אנוש סובלתם, "נחפשה דרכינו ונחקרה
ונשובה עד ה', נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים" (איכה
פרק ג מ-מא), נבוא ונשוב בתשובה שלמה לאבינו שבשמים
המתחנן אלינו ומבקש שובו בנים שובבים, שובו אלי
ואשובה אליכם, נקבל עלינו קבלת המצוות לשפר
מעשינו, לא נסמך יותר על רבני הערב רב, שמטעים
אותנו כל השנים, ומפריעים לנו ללמד זוהר הקדוש, אל
תראי תולעת יעקב, הקול קול יעקב - אין כחם של ישראל
אלא בפיהם!!!

בידנו כח אדיר, לנצח את האויב, לתת את המכה
הראשונה! צה"ל מתכוננים להחזיר "מכה שנייה"
לאירן על ידי צוללות, זאת אומרת שכבר השלימו עם
העבדה שתהיה זו אירן שתתן ח"ו את "המכה הראשונה"
- פצצה גרעינית לישראל [ח"ו], (והצבא משער שזה עלול
לגבות כמליון נפש רחמנא ליצלן). המדינה כבר השלימה עם
המצב רח"ל.

אנחנו לומדי הזוהר הקדוש לא משלימים עם המצב
הזה!

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף צב

וְנִהְיִי הוּא! אֲשֶׁר יִשְׁלֹטוּ הַיְּהוּדִים הַמָּה בְּשׁוֹנְאֵיהֶם!
אֲנַחְנוּ נִתֵּן אֶת "הַמַּכָּה הָרִאשׁוֹנָה" בּוֹאוּ נִתְאַחַד
וְנִקְיִים אֶת הַפְּסוּק (דְּבָרִים פָּרָק לֵג ה) "וַיְהִי בִּישְׂרׁוֹן מֶלֶךְ
בְּהַתְּאַסֵּף רָאשֵׁי עַם יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל".

וְכֵן נִמְנָע אֶת הָאֶסוֹן וְנִקְרַב אֶת הַגְּאוּלָּה בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
וַיִּקְיִם בָּנוּ בְּרַכַּת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (שָׁם ז) "וְזֹאת לִיהוּדָה
וַיֹּאמֶר שָׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה וְאֵל עַמּוֹ תִּבְיָאֲנוּ יָדָיו רַב לֹו
וְעֶזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה".

כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים, כָּלֵנוּ יוֹדְעִים כִּי צַד מְנַצְחִים!!!

שָׁלֵא תִּגִּידוּ לֹא יָדַעְנוּ! שָׁלֵא תֹאמְרוּ לֹא יָכַלְנוּ! בִּידְנוּ
הַדְּבָר, וְחוּב קְדוּשָׁה הוּא לָנוּ! מִי לֹה' אֵלֵינוּ!

עוֹרֵנוּ יִשְׁנִים מִתְּרַדְמָתְכֶם! עַם יִשְׂרָאֵל זְקוּק לְהַנְצִל מִהַמְּבוּל
הַנּוֹרָא! עַל כֵּן מְטִלָּת עָלֵינוּ הַחוּבָה לְהַזְדַּרֵּז בְּלִמּוּד
הַזוּהַר הַקְּדוּשׁ, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל זְקוּק לִישׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת,
וּכְשֶׁנִּדְבֵּק בְּסִפְר הַזוּהַר נִמְתִּיק כָּל חֲבִלֵי מָשִׁיחַ.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף צג

בואו וראו מה עבר עלינו בכמה מלחמות שהיו בארץ ישראל הקדושה בזמן מועט, כמה טילים שלחו על עם ישראל, איזה נסים היו, וב"ה מודים אנחנו על הנסים הגדולים שהיו לנו בזכות הרשב"י והוזהר הקדוש, כן יעזר ה' הלאה, ובזכותכם לומדי הוזהר הקדוש יתקיימו דברי הוזהר הקדוש "בספרא דא יפקון מגלותא", וכעת נבין ונדע שאם נסים כלנו את ה"וזהר הקדוש" אלף פעמים מידי חדש בחדשו ונלמד ונהגה בו דבר יום ביומו 3 עמודים ליום בהשתתפות שבעים איש לכל סיום, המקיימים את דבר ה': "ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת פי הם זקני העם ושטריו, ולקחת אתם אל אהל מועד והתיצבו שם עמך, וירדתי ודברתי עמך שם ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ונשאו אתך במשא העם ולא תשא אתה לבדך" (במדבר פרק יא טז-יז), כי משה רבנו לא יכול לשאת את משא השכינה לבדו, ורוצה שיהיה עזר פנגדו לגאול את השכינה הקדושה בלמדנו את הוזהר הקדוש, כמו שכתוב בזהר הקדוש (פראשית דף כ"ח). ובכך נזכה לאלפי רבבות סיומי זוהר: "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה ביס. עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו. ה' איש מלחמה ה' שמו" (שמות פרק טו א-ג), ובקרב ממש נזכה להבטחת הרשב"י "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי".

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף צד

נסים ונפלאות

הַמִּקְבֵּל רַבִּי נָסִים פָּרַץ כָּתַב: "הַרְשֵׁב"י מִבְּטִיחַ שְׂבִדּוֹר
 שֶׁל מְשִׁיחַ אֶפִּילוֹ תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן יָדְעוּ
 סוּדוֹת הַתּוֹרָה". וְרֵאִיתִי הַסֵּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה שֶׁהוֹצִיא
 הַמִּקְבֵּל הַגָּה"צ רַבִּי יוֹדֵל רֶאָזֶנְבֶּעֶרְג זי"ע וְהֵנָּה זֶה דְּפוּס
 יֶשֶׁן וְקָשָׁה לְלַמֵּד מִתּוֹכוֹ, וְחֲשַׁבְתִּי מִי הוּא זֶה שִׁיְהִיָּה לוֹ
 הַזְכוּת לְהוֹצִיא לְאוֹר אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה לְאוֹר, כְּדֵי שִׁיוָּכְלוּ
 לְלַמְדוֹ בְּחֶשֶׁק גָּדוֹל, כִּי מְלֹאכֶת הַדְּפוּס צְרִיכָה כְּתָפִים
 רַחְבּוֹת לְסַבֵּל עַל הַחֻבּוֹת, וְגַם קָשָׁה מְאֹד לְהַדְפִּיס
 מִחֲדָשׁ אֶת כָּל הַסֵּפֶר וּלְהַגִּיהוֹ, וּשְׁמוּעָה טוֹבָה שָׁמַעְתִּי
 לְאַחֲרוֹנָה שֶׁהֵנָכֶם עוֹסְקִים בְּהַדְפָּסְתוֹ מִחֲדָשׁ בְּאוֹתִיּוֹת
 מַחְכִּימוֹת וּלְחַלְקוֹ וּלְהַפִּיצוֹ בְּיִשְׂרָאֵל, וּבְחֲסָדֵי שָׁמַיִם כָּבֵד
 יֵצֵא לְאוֹר זוֹהַר תּוֹרָה עַל כָּל סֵפֶר בְּרֵאשִׁית, מְאֹד שְׂמַח
 לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי עַל זֶה, וּמְאֹד נַחוּץ שִׁיוָּכַל כָּל אֶחָד לְלַמֵּד
 וּלְהַבִּין קְטָעִים מִזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ רֵאִיתִי אֶת עַמְלָכֶם הָרַב
 וְהַעֲבֹדָה הַקָּשָׁה בְּהוֹצָאת הַסֵּפֶר מִחֲדָשׁ, וּבְחֻלּוֹקַת
 קְטָעִים, וּבַעֲשִׂית כּוֹתָרוֹת כְּדֵי שִׁיוָּכַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 לְמַצּוֹא אֶת מִבְּקָשׁוֹ, וְלִטְעַם מֵעֵץ הַחַיִּים, שְׂבֹזָה תַּתְקִים
 נְבוֹאָת הַרְשֵׁב"י שְׂבִדּוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ אֶפִּילוֹ תִּינוּקוֹת שֶׁל
 בֵּית רַבֵּן יָדְעוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה, לְמַעַן יִלְמְדוּ מִנְּעַר וְעַד זָקֵן,
 מִדֵּן וְעַד בָּאֵר שֶׁבַע, וּבְכֶן נִזְכָּה בְּרָצוֹת ה' לִהְיוֹת כְּדוּרוֹ
 שֶׁל חֲזַקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ (ב"ק י"ד.).

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף צה

כל סיום זוהר הקדוש הוא קרוב

כָּל יְהוּדִי שִׁילְמַד וַיִּקְרָא אֶת הַזֹּהַר מוֹסִיף עוֹד כּוֹחַ וְעֲצָמָה בַּפְּעֻלָּה הַחֲשׂוּבָה הַזֹּאת לְהַצִּיל עִם יִשְׂרָאֵל, וְיִדְאִי שֶׁלְמֹד הַזֹּהַר הוּא תִּקְוַת הַשְׂכִּינָה לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִהַגְלוֹת, וּפְשׁוּט כִּי כָּל סִיּוּם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ הוּא קָרוֹב הַגָּאוּלָּה. לְכֵן צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁיִּתְרַבּוּ סִיּוּמֵי זֹהַר לְאֲלָפִים וּרְבָבוֹת עַד אֵין מִסְפָּר, וְאֵין סֶפֶק כִּי עַל יְדֵי זֶה שֶׁמַּחֲלָקִים כָּל כֶּךָ הִרְבֵּה סִפְרֵי הַזֹּהַר בְּחִנּוֹם מִמֶּשׁ, וְדוֹאֲגִים שֶׁזֶּה יִגִּיעַ לְכָל יִשׁוּב נֶדַח, עַל יְדֵי זֶה יִתְוַסְּפוּ סִיּוּמֵי הִרְבֵּה לְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ, וְזֶה יִקְרַב אֶת הַגָּאוּלָּה. וְלִמּוֹתָר לְהַאֲרִיךְ בְּדִבְרֵי הַסִּפְּנָה הָרֹבֵץ עַל אֲרֻצָּנוּ הַקָּדוֹשָׁה, שֶׁמֶכַּל צַד יֵשׁ אוֹיְבִים שְׂרוּצִים לְהַשְׁמִידוֹ ח"ו.

קָמִים וּמִתְאַחֲדִים יַחְדָּיו, לְהַצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִגְּזֵרוֹת קָשׁוֹת שֶׁל פְּצֻצַת אָטוֹם

כָּל גְּדוּלֵי הִרְבָּנִים, צְדִיקֵי וּמַאֲוֵרֵי הַדּוֹר קָמִים וּמִתְאַחֲדִים יַחְדָּיו, לְהַצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִגְּזֵרוֹת קָשׁוֹת שֶׁל פְּצֻצַת אָטוֹם, וְהֵם יוֹצְאִים בְּקִרְיָאָה קְדוֹשָׁה וְנִרְגָּשֶׁת, לְהַעֲרִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִתְרַדְּמָתוֹ, וּלְבַקֵּשׁ מִכָּל יְהוּדִי וְיְהוּדִי לְקַרְא אֶת הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וּבִכְךָ אָנוּ מְקִימִים אֶת עֲצַת הָרַאשׁוֹנִים הַקְּדוֹשִׁים, וּבִפְרָט שֶׁל הַמֶּקְבֵּל הָאֱלֹקִי שֶׁל דּוֹרְנוֹ בְּעַל הַסֵּלֶם, שֶׁהֵלֵךְ וְזָעַק בְּפָנָי רָאשֵׁי יִשְׁיבוֹת בְּאִירוּפָּה, עַל הַסִּדְרָת לְמוֹד הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, עַל מְנַת לְבַטֵּל אֶת גְּזֵרַת הַשְׁוֹאָה.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף צו

בִּידוּעַ שְׁבַעַל הַסֵּלָם זצ"ל עֲשָׂרִים שָׁנָה לִפְנֵי מִלְחַמַת העולם, הֵלֵךְ לְכָל הָרַבָּנִים וְרֹאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וְאָמַר לָהֶם שֵׁשׁ גִּזְרֵה גְדוֹלָה שֶׁנִּחְתָּמָה עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שְׁחָלַק גְּדוֹל מְכִלָּל יִשְׂרָאֵל יִמְחָקוּ מִן הָעוֹלָם רח"ל, וְאָמַר דְּבָרֵי הַרְמָח"ל הַיְדוּעִים שָׁרָק לְמוֹד הַזֹּהָר הַקְדוֹשׁ יְכוּל לְהַצִּיל אוֹתָנוּ מִן הַגִּזְרוֹת הַרְעוֹת רח"ל.

עַל כֵּן הָעֲצָה הִיא, שְׁכָּל רַב וְרֹאשׁ יְשִׁיבָה יֹאמַר, שְׁכָּל יְהוּדֵי צָרִיף לְלַמֵּד זֹהָר הַקְדוֹשׁ.

וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלוֹ! אַחֵר כֵּף פִּרְצָה מִלְחָמָה גְּדוֹלָה וְהֶרְגוּ 6-7 מִלִּיּוֹן יְהוּדִים. [לתצ"פ - לא תקום צָרָה פְּעָמִים].

כִּיעַת אָנוּ שׁוֹאֲלִים אֶת אוֹתָהּ הַשְּׂאֵלָה שְׁמַקְשָׁה הַגִּמְרָא בְּמִסְכַּת שִׁבְת (נה) מִי הָרַג אוֹתָם? וַיְדוּעַ מֵאֲמַר חז"ל (שִׁבְת דף ג"ה עמוד א') אָמְרָה מִדַּת הַדִּין לִפְנֵי הַקַּב"ה, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם מַה נִּשְׁתַּנּוּ אֱלֹהֵי מַאֲלוֹ. אָמַר לָהּ הִלְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים וְהִלְלוּ רְשָׁעִים גְּמוּרִים. אָמְרָה לִפְנֵינוּ רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם הִיָּה בִּידָם לְמַחוֹת וְלֹא מָחוּ, וְאֵין כָּאֵין מָקוֹם לְהַאֲרִיף.

פניני הזהר מסכת בכא בתרא - דף צו

וְלָפִי דְּבָרֵי חֲזו"ל אֵלּוּ הַרְבָּנִים וְהָרָאשִׁי יְשִׁיבוֹת אֲשָׁמִים
עַל כָּל הַשְּׁשָׁה מַלְיוֹן יְהוּדִים שֶׁנֶּהְרָגוּ עַל קְדוּשַׁת
הַשֵּׁם!!! שֶׁהָיָה בְּיָדָם לומר לַצָּבוֹר לְלַמֵּד זֶהָר הַקְּדוּשָׁה
וְנִתְעַצְּלוּ וְלֹא אָמְרוּ, זֶהָ הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ, וְעָלִיהֶם אָמַר
הַזֶּהָר הַקְּדוּשָׁה: וְוִי לְעֵלְמָא דְּאֲנוּן אֲטִימִין לְפָא וְסְתִימִין
עֵינִין דְּלֹא מְסַתְּכְלִין בְּרִזֵּי דְּאוֹרִיתָא. (זהר חלק א' דף כ"ח.),
אִינוּן דְּעֵבְדִּין לְאוֹרִיתָא יְבִשָּׁה, וְלֹא בְּעָאן לְאַשְׁתַּדְּלָא
בְּחֻכְמָה דְּקַבְּלָהּ, דְּגֵרְמִין דְּאִסְתַּלַּק נִבְיָעוּ דְּחֻכְמָה דְּאִיְהִי
י' מִינָהּ, וְאַשְׁתַּאֲרַת ב' יְבִישָׁה, וְיִ לֹון דְּגֵרְמִין עֲנִיּוֹתָא
וְחֻרְבָּא וּבְזָה וְהָרֵג וְאַבְדֵּן בְּעֵלְמָא. (תקוני זהר תקון ל' דף
ע"ג:), מֵאֵן דְּגֵרִים דְּאִסְתַּלַּק קַבְּלָהּ וְחֻכְמָתָא מְאוֹרִיתָא
דְּבַעַל פֶּה וּמְאוֹרִיתָא דְּבִכְתָּב, וְגֵרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוֹן,
וְאַמְרִין דְּלֹא אֵית אֵלָא פֶּשֶׁט בְּאוֹרִיתָא וּבְתַלְמוּדָא, בּוֹדֵאי
כָּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נִבְיָעוּ מֵהָהוּא נֶהָר וּמֵהָהוּא גֵּן, וְוִי לִיָּה
טָב לִיָּה דְּלֹא אֲתַבְּרִי בְּעֵלְמָא וְלֹא יוֹלִיף הָהִיא אוֹרִייתָא
דְּבִכְתָּב וְאוֹרִיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאַתְחַשֵּׁב לִיָּה כָּאֵלוּ אַחְזֹר
עֵלְמָא לְתַהוּ וּבְהוּ, וְגֵרִים עֲנִיּוֹתָא בְּעֵלְמָא וְאוֹרֵךְ גְּלוּתָא.
(תקוני זהר תקון מ"ג דף פ"ב.).

בּוֹאֵוּ וְנִלְמַד לְקַח מֵהַסְּפּוֹר, שְׁיוֹשְׁבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִצְלוּ
מֵהִיטְלָעַר יַמַּח שְׁמוֹ, וּמִזֶּה נִלְמַד אִיךָ יְכוּלִים לְהִנָּצֵל
בְּזִמְנָנוּ מִפְּצָצַת אָטוֹם!!!

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף צח

צדיק אחד מצאצאיו של הגה"צ המקביל רבי יהודה ליב אשלג בעל מחבר ספר הסלם על הזהר הקדוש ספר לי, ששמע מזקנו זיע"א, שכאשר ראה שמלחמת היטלער ימח שמו פרצה על העולם, ופחדו מאד שתגיע לארצנו הקדושה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ח"ו. על כן אמר, היות ורבי שמעון בן יוחאי כותב בזהר הקדוש, בספרא דא יפקון מגלותא, התחיל לתרגם הזהר בלשון הקדש כדי שכל יהודי יוכל להבין וללמד את הזהר הקדוש, ואמר שביום שיצא לאור הספר הראשון על הזהר הקדוש יהיה לרשע מפלה גדולה, וכך היה, ביום שיצא לאור הכרך הראשון מספר הזהר, אז היה לו להרשע מפלה ונגמרה המלחמה של היטלער ימח שמו. ולא הצליח זממו להגיע לארצנו הקדושה.

ובמו"כ פן אנו זקוקים ביותר לרחמי שמיא, כי יש כמעט אחד וחצי בליון ערבים שכלם רוצים לחסל את 15 מליון יהודים ח"ו, ואנו ככבשה אחת בין שבעים זאבים לכן אנו בטוחים, שאם ילמדו את הזהר הקדוש בחבורת 70 איש בכל יום ויום מספר דקות ביום, ונצטרף לאלפי סיומי זוהר יחד שבטי ישראל, "אלף המגן" בודאי ננצל מחבלי משיח, כמו שכתבו גדולי הרבנים של חברי הבר"ץ עדה החרדית בירושלים עיר הקדש בשנת תרפ"א כהבטחת רבי שמעון בן יוחאי, עליו השלום שבספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי.

פניני הורה מסכת בבא בתרא - דף צט

ועוד חזינו בימינו נס גדול שארע ביום שהתאחדות אנשי "מפעל הזהר העולמי" סימו את הדפסת ספר הזהר הקדוש המחלק לפי סדר הדף היומי, ב"ב כרכים ל"ב חדשי השנה, באותו היום ממשי נפסקה המלחמה של עופרת יצוקה בעזה, בחדש טבת לפני ג' שנים [מל' כסלו עד ח"י טבת - למספרם בין 27 בדצמבר 2008 (ל' בכסלו תשס"ט) ל-18 בינואר 2009], וחזרו מליון אנשים לביתם, אחרי שהיו בגלות קשה כבר כמה שבועות.

ומנפלאות ה' יתברך נתגלה אחר שבוע [היה כתוב, בעתון "חדש", בבית שמש], שרב הטילים שזרקו הערבים, היו צריכים להגיע לבית שמש, וכל השלש שבועות האלו עבדו אצלנו כמה אנשים לערך 30 - 26 מעת לעת בלי הפסק, לסדר את הזהר הקדוש ללמוד היומי, וכמה נסים גדולים מאד היו במלחמה זו פידוע, ואחר כך נודע לנו הנס הגדול שהציל את כל בית שמש מהטילים, ואת כל עם ישראל מאסון נורא, כידוע, [והגיע רק טיל אחד קרוב למקום של מחנה צבאי שיש שם פצצת אטום, וגם היה נס גדול שלא קרה כלום]. ועוד שבגמר הדפסת ספר הזהר הקדוש המחלק ללמוד יומי [שנדפס שמונה אלפים עותקים, ואזל מן השוק], באותו היום ממשי נגמרה המלחמה.

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף ק

וְרֵאִינוּ בְּעֵינֵינוּ אֶת הַנְּסִים הַגְּלוּיִם, שֶׁקָּרוּ עַל יְדֵי הַדְּפֻסָּת
 סִפְרֵי הַזֹּהַר, עוֹד לִפְנֵי שְׁחֻלְקוֹ אוֹתָם לְרַבִּים, שֶׁרַק
 כְּשֶׁעוֹסְקִים בְּהַפְצַת הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יֵשׁ כָּכָר נְסִים גְּלוּיִים
 וְזוֹכִים לְהַצִּיל עִם יִשְׂרָאֵל, וּלְהַקִּים אֶת סִכַּת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת,
 וְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ פּוֹרֵס עָלֵינוּ אֶת סִכַּת שְׁלוֹמוֹ בְּרַחֲמִים,
 וּמִתְקַיֵּמִים דְּבָרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ "בְּסִפְרָא דָּא יִפְקוֹן
 מִגְּלוּתָא", דְּהֵינּוּ, שֶׁרֵאִינוּ בְּגִמְרָא כָּל הַסֵּפֶר כְּלוּ יִצְאֵנוּ מִן
 הַגְּלוּת הַקְּטָנָה שֶׁעָבְרָה עָלֵינוּ, וְכַעַת נּוֹכַל לְהַבִּין מִזֶּה,
 שָׂאֵם נְסִים כָּלֵנוּ וְנִלְמַד בְּחִבּוּרֵת 70 אִישׁ אֶת הַ"זֹּהַר
 הַמְּחֻלָּק" דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, אֲזִי בְּקֶרֶב מִמֶּשׁ יִשִּׁיר מִשָּׁה
 וְיִשְׂרָאֵל וְנִזְכֶּה לְהַבְטָחַת הַרְשֵׁב"י הָאֲמוּרָה לְעִיל "וּבְגִין
 דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמַטְעֵם מְאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ הָאִי סִפֵּר
 הַזֶּה יִפְקוֹן בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי", אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קא

**קול קורא מהיכל ה' - נגד מתנגדי
הזוהר הקדוש - "הדרדעים"**

כת ההדרדעים נגד הזוהר הקדוש

מובא כאן חרם הקדמונים מלפני כמאה שנה בשנת תרע"ד נגד המשכילים והערב רב קליפת עמלק, מתנגדי הזוהר הקדוש, והחרימו אותם כ-150 גדולי ישראל, ואסרו ללמוד בספריהם ולשמוע תורה מפיהם ולא מפי כתבם, ומשם יכול כל אחד ללמוד שאם ישנם היום רבנים או אנשים יוצאי תימן שלא לומדים זוהר או מתנגדים ללימוד הזוהר ולא אומרים לאנשים ללמוד זוהר, הם גילגולי וממשיכי דרכם של כת הדרדעים הנ"ל, ומי שיקרא את לשון הצדיקים הקדושים מה שהם כותבים ימלא פחד ויבין באיזה מלחמה אנחנו כאן עם הערב רב שלא רוצים ללמוד ולפרסם את תורת הזוהר הקדוש.

לדאבונינו ישנם עוד היום הרבה דרדרים וגילגול מהם, וכבר יצא נגדם הגה"צ מרן עובדיה יוסף שליט"א נגד הזוהר הקדוש.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קב

הדרדעים – דרדרים זה לא דבר חדש, החטא הקדמוני של הנחש שהביא מיתה לעולם כבר כתבנו בספר זוהר ההצלה, שבגלל שאדם הראשון לא רצה לעסוק בעץ החיים הוא תורת הסוד נפל בחטא עץ הדעת ונקנסה מיתה לעולם, ונתקלל אדם הראשון ונתקללה חוה ונתקללה האדמה – בקללת אדמה נאמר: (בראשית פרק ג יח) וְקוֹץ וְדִרְדָּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. – זה מרמז כאן את כת הדרדעים, וזה היה כל המלחמה נגדם, בחרב ובחנית נגדם, שכל הגלגולים מהם משכילים, והסימן עליהם, שהם מתנגדים ללימוד תורת הנסתר הזוהר הקדוש, לכן צריכים מאוד להיזהר בפרט מאלו שבאים מתימן שאם הם מתנגדים ללימוד תורת הסוד כי זה המפתח, אם הם מהדרדעים, כמו שכתב באריכות מרן שליט"א.

עכשיו הם עוזרים לעכב את הגאולה. עד עכשיו ידענו שיש לנו מלחמה נגד הערב רב. כעת התגלה לנו מלחמה חדשה נגד ערב רב עמלקים חדשים הדרדעים מיוצאי תימן. לכן ראוי מאוד שכל אחד יקרא מה שכתבו וחתמו לערך 150 גדולי ישראל והחרימו אותם לנצח, ואסור להתפלל אתם ולדבר אתם, כי בחרם חמור של גדולי ישראל לפני קרוב למאה שנה. וכבר יצאו בדרשות כמה מגדולי ישראל נגדם. ונקוה לדבר עוד מזה באריכות.

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מִסֵּכַת בְּבֵא בְּתֵרָא - דף קג

קול קורא מהיכל ה'

נפלה עטרת ראשינו

לנוכח עיינינו התמהות, המשתאות ולא מאמינות לנוכח מכתבים שהתגלו מערי תימן שאחינו בשרינו, כורתים מאז ועד היום את הכתר של תורתנו הקדושה הזוה"ק של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

קיבוץ רבני עיה"ק ירושלים. לנידוי מתנגדי הזוהר הקדוש, שעיקר שורשם מהמשכילים הכופרים ותחילתם מארץ תימן, ומשם התפשטו לכל העולם כמו ליטאים וחסידים ועוד

אנחנו החתומים מטה חכמי ורבני עיה"ק ירושלים ת"ו בשומעינו את השערורייה אשר נעשתה בארץ תימן, כי יצאו אנשים בני בליעל לחפור בורות נשברים ועזבו מקור מים חיים וידיחו בני עירם ויכו בלב התמימים הנאמנים לד' ולתורתו הקדושה ויפגעו פיהם לדבר סרה על ספר הזוהר הקדוש להתנא האלקי' הקדוש רשב"י זיע"א ועל ספרי המקובלים זיע"א שנתפרסמו ונתקבלו בכל תפוצות ישראל, ועל ספרי השולחן ערוך הקדושים אוי להם מעלבונה של תורה, הסירו המצנפת והרימו העטרה, עפרא לפומייהו, שמענו ותרגזו בטננו נפלו פנינו וכשלו ברכינו נשכבה בבשתינו ותכסינו כלימתינו כי המכשלה והפרצה הזאת עלתה בימינו ועמדנו מרעידים בלב בהול ונכנע מפחד ד' ומהדר גאונו לקנאת קנאת כבוד ספר הזוה"ק וכבוד מחברו הרשב"י זיע"א.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קד

עמדנו על רגלינו בלב אחד בהקהל ובקיבוץ הרבנים, העליון ישמור אותם, עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים, ירושלים של מטה, כנגד ירושלים של מעלה, ופתחנו ארון הקודש, והחרמנו האנשים החטאים בנפשותם המדברים סרה על הזוהר הקדוש וכיוצא בזה, וכן חובה על כל ישראל בהגיע מכתב זה לארצותם למקומותם יעמדו כולם לפני ארון ה' להחרים החטאים האלה! וזהו נוסח החרם!

נוסח הנידוי והחרם של רבני עיה"ק

נגד מתנגדי הזוהר הקדוש

בגזירת עירין ובמימר קדישין אנו מחרימין ומנדין ומשמתין ומקללין ומאררין, על דעת המקום ועל דעת הקהל הקדוש בספר התורה הזה, בשש מאות ושלש עשרה מצות הכתובות בו, בחרם שהחרים יהושע את יריחו, ובקללה שקלל אלישע את הנערים ואת גיחזי נערו, ובשמתא דאנשי כנסת הגדולה, ובשמתא דשמתיה ברק למירוז, ובשמתא דשמתיה רב יהודה לההוא עפרא, ובכל האלות והקללות והחרמות והנדוין והשמתות שנעשו מימות משה רבינו ע"ה, עוד עכשיו בשם אכתריאל י"ה ה' צבאות, בשם מיכאל השר הגדול בשם מטטרון, ששמו כשם רבו בשם סנדלפון הקושר קשרים לרבו בשם בן ארבעים ושתים אותיות, בשם שבקע משה את הים, "אהיה אשר אהיה" בסוד שם המפורש בשם ד' אלקי ישראל, יושב הכרובים בשם הגלגלים והאופנים וחיות הקודש ומלאכי השרת לכל איש, או כנסיה וחבורת רשעים, אשר ידברו סרה ויטילו פגם בקדושת ספר הזוהר הקדוש ומחברו הרשב"י זיע"א, ובכל ספרי המקובלים זיע"א ועל ספר השולחן ערוך,

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קה

ארורים הם מפני השם הנכבד והנורא היוצא מפי כהן גדול ביום הכפורים, ארורים הם בשמים, ובארץ, ארורים הם מפני הגבורה, ארורים הם מפי אכתריאל י"ה ה' צבאות, ארורים הם מפי שר התורה, ארורים מפי האל הגדול הגבור והנורא, בעגלא תהא מפלתייהו, אל אלקי הרוחות השמידם והאבידם והכניעם והשחיתם והכריתם, מלאכי חבלה יפגעו בהם, ארורים הם בכל אשר יפנו באסכרה תהיה מיתתם, יכם ה' בשחפת ובקדחת ובדלקת ובחרחור ובחרב ובשדפון ובירקון ורדפום עד אבדם, ילבשו קללה כמדם, לא יאבה ה' סלוח להם, ורבעה במ כל האלות הכתובות בספר התורה הזה, ומחה ד' את שמם מתחת השמים והבדילם ה' לרעה מכל שבטי ישראל הם וכל הנלוים אליהם, בכל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה, אמן כן יהי רצון, וגם נודיע כי הם כעכו"ם לכל דבריהם, שחיטתם נבילה, יינם יין נסך, גיטם אינו גט וכו' וכו', עד אשר ישובו מדרכם הרעה ויאמינו בכל חלקי התורה הנגלה, והנסתר יחדו יהיו תמים ושלי"ב ושמ"ר ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום!

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קו**חתימת קנ"ב (152) רבנים המנדים****ומחרימים את מתנגדי הזוה"ק****כ"ד החותמים בשעריך ירושלים בש"א לח' שבט שנת תרע"ד לפ"ק.****1. הצעיר משה הררי ס"ט****2. יום טוב ידיד הלוי ס"ט****3. אברהם סלאם ס"ט****4. שמואל פאדרו ס"ט****5. חיים סעדיא ס"ט****6. חיים שאול דווייך הכהן****7. בן ציון מרדכי חזן ס"ט****8. אברהם ענתבי סקא ס"ט****9. אליאזר עבוד ס"ט****10. אברהם פילוסוף ס"ט****11. יצחק בכמוהר"ש עבאדי ס"ט****12. נתנאל חבובא ס"ט****13. יצחק סויסיה ס"ט****14. שלום הדאיה ס"ט****15. שאול קצין ס"ט****16. יעקב חר'ן לופיס ס"ט**

פְּנִינִי הַזֶּהר מַסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קז

17. אהרן עילי הכהן ס"ט
18. אברהם ביג'אנ'ו ס"ט
19. הצב"י יעקב חיים ס"ט
20. נסים אברהם ואדון ס"ט
21. יהושוע שהרבאני ס"ט
22. אברהם ענתבי ס"ט
23. אהרן חיים פירירה ס"ט
24. יחזקאל עזרא הלוי ס"ט
25. אליאו דווין הכהן ס"ט
26. נאם יצחק דוד גרסמאן
27. נאם רפאל מרדכי יצחק בהר"י שפירא ז"ל
28. נאם שניאור זלמן בהר"ר יצחק דוד נ"י
29. נאם שמעון הורוויץ נ"י
30. חיים ליב אוערבאך
31. נאם אברהם פרענקל
32. נאם משה מרדכי חמדאן
33. נאם מרדכי זאב בראנד
34. נאם מרדכי דוד
35. נאם שלמה מנחם וויינטרויב

פְּנִינֵי הַזֹּהָר מְסַכֵּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דְּף קח

36. נאם דוד מרדכי מפראגע
37. נאם משה פרידמאן
38. משה יצחק בהר"ד אלי צמר ז"ל מלכ"ש לובעצקי
39. נאם צבי הירש ווייספיש
40. נאם וועלביל בן הערשיל
41. נאם אלטער יצחק
42. נאם מנחם שמואל במהר"י
43. נאם יעקב ליב גאלדשטיין
44. נאם חיים יצחק הכהן
45. מאיר בנימין לפיקא
46. יוסף מאטע אויערבוך
47. נאם נח כץ
48. הק' אשר בן מו"ה מאיר ניימאן ז"ל
49. יהושע בנימין ווייסענשטערן
50. ליב ספעקטאר
51. משה חיים הכהן
52. נחמן יוסף בן ה"ר נחמן יוסף זצ"ל
53. שמחה בונם ווערנער
54. יצחק שמעון שפיטצער סג"ל

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קט

55. דוד ברי ז"ל
56. שמואל ווייסענשטערן
57. זלמן בר'ד נ"י
58. דובער פארמעט
59. בן ציון ספרדי
60. ישעי' אשר זעליק ברי"ץ מרגליות
61. יודא יעקב קופערשטאק
62. אברהם שמואל העשיל
63. יוסף ראטמאן
64. אברהם בנימין ב"ר גרשון
65. ישראל בן רייזיל
66. חיים וואללעס
67. יעקב בהרב ר' עקיבא ז"ל
68. אברהם אלי' בהרב הגאון מוהר"ר יחיאל מיכל זצ"ל
69. צבי קויפמן
70. ישראל ראבינאוויץ קאהאנאווער
71. אהרן צבי ב"ר ליפמאן ז"ל
72. מאיר לעוויי
73. אברהם דוב בערקסמן

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קי**74. נחום בערינהאלץ****75. מאיר אלי' זילבערמאן****76. ירחמיאל יוסף בהרה"צ רא"מ זצ"ל****77. אברהם שלמה בהרה"צ ישעי' אהרן זצ"ל****78. יוסף אדלער****79. אלטער גרשון אשר בענדאעראוו****80. מנחם מענדיל בוכוואלד****81. משה מנחם זונענשיין****82. מאיר פונק****83. מרדכי בערשקאוויץ****84. נטע צבי ווייס מגיד יליד ירושלם****85. שמואל בר' דוד נחמן מלובלין****86. חיים יהודא ליב אויערבאך****87. שמעון צבי פוקוויץ****88. יצחק מאיר הלוי הורוויץ****89. משה ארי' ליב שפירא****90. אלי' נחום פרוש****91. מאיר שלום ב"ר נתן הלוי****92. נחום רוטמאן**

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בִּתְרָא - דָּף קיא

93. אברהם דוד יעקובזאהן
94. אברהם אהרן מלאעזא
95. יוסף קדיש
96. בצלאל ברוך פרידמן
97. אברהם יוחנן יאדלער
98. משה יצחק חעשין
99. שניאור זלמן זקש
100. שלום ליב פדידיט
101. יעקב ליב קלעצקי
102. טובי' ליב ווילנער
103. צבי שפירא
104. אהרן טייבער
105. חיים דוד הורוויץ
106. דוד בריולעווי
107. חיים מיכל בהראזלל"ה לעווי
108. יעקב אליעזר ב"ר אברהם חיים ז"ל
109. אהרן אלי' קיעניגסבערג
110. חיים שלמה ראזינטאהאל
111. ניסן ליב הכהן

פְּנִינֵי הַזֹּהַר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קִיב**112. שלמה גרשון סאם****113. יעקב ארי' טרעסטעטער****114. שלמה נתן בר"י ענגער****115. יצחק ב"ר סעדיא הלוי****116. משה בן יעקב****117. צבי הרש בלוויא****118. פסח מוזעט****119. אהרן אברהם בן הרה"צ משה זלה"ה**

הַזְעֻזָּע וְהַרְעָד שֶׁל הָרַבָּנִים בְּד"צ דַּק"ק הַסְּפָרָדִים אֲשֶׁכְּנוּיִם
פְּרוּשִׁים חֲסִידִים וּמַעֲרָבִים לְנוֹכַח מִתְּנַגְדֵי הַזֹּהַר"ק

חֹתֶם בְּד"צ דַּק"ק סְפָרָדִים חִי"ו יַכְבִּיץ בַּעִיָּה"ק יְרוּשָׁלַם

הַסַּכֶּמֶת הָרַבָּנִים גְּדוּלִים ב"ד הַצֹּדֵק דַּק"ק סְפָרָדִים אֲשֶׁכְּנוּיִם
פְּרוּשִׁים חֲסִידִים וּמַעֲרָבִים חִי"ו.

הַיּוֹת שֶׁרָאִינוּ מִכְּתָבִים שֶׁבָּאוּ מֵעִיר תִּימָן, עַל הַשַּׁעֲרֹרִיָּה
שֶׁעוֹשִׂים עַל סְפָרֵי הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ וְסִפְרֵי הַקְּבֵלָה, לְדַבֵּר
סֵרָה עֲלֵיהֶם וְעַל מַחְבָּרָם וְעַל סֵפֶר הַשּׁו"ע, פְּלֻצוֹת אַחֲזָתָנוּ,
וְרַעַד לִיבָנוּ וְנִקְרַע לִקְרָעִים, מִשְׁמוֹעַ דְּבָרִים כֹּאֲלֵהָ, מֵאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר בִּשְׁם יִשְׂרָאֵל מַכְנִים עֲצָמָם, כִּי כֵן בִּכְחַת תּוֹה"ק שֶׁתִּתְּעַלֶּה
הֵנָּה מִחֲרִימִים וּמִשְׁמַתִּים אוֹתָם, וּמִפְּרִישִׁים אוֹתָם וּמִבְדִּילִים
אוֹתָם מֵעֵדֶת יִשְׂרָאֵל, וּרְבִצָּה בָּהֶם כָּל אֲלוֹת הַתּוֹרָה, וְלֹא יֵאבֶה
ה' סְלוּחַ לָהֶם, עַד אֲשֶׁר יַחְזְרוּ בָּהֶם וַיִּשׁוּבוּ אֶל ה' וַיֵּאֱמִינוּ
בַּתּוֹרָה בְּכָל חִלְקֶיהָ בְּנִגְלָהּ וּבְנִסְתָּרָהּ, וְשׁוֹמֵעַ לָנוּ יִשְׁכּוֹן בְּטַח,
וְשֹׁאֵנָן מִפְּחָד רַעְיָה. הַיּוֹם י"ט שְׁבַט הַתְּרַע"ט כ"ד בֵּית דִּין
רַבָּא דַּעֲדַת הַסְּפָרָדִים פֶּה עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַם ת"ו.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קיג

120. חיים דוד סורנאגה ס"ט

121. נחמן ב"ר וידאל אנגיל ס"ט

122. שמעון אשריקי ס"ט

* מקום חותם בד"צ דק"ק ספרדים חי"ו יכב"ץ בעיה"ק
ירושלם תובב"א

הרעד והרוגז של רבני האשכנזים על השמועות הרבות בדבר
מתנגדי הזוהר

חותם בית דין צדק דקהל אשכנזים חסידים בעיה"ק ירושלם
גם הבית דין צדק דפה קרתא קדישא ירושלם תבנה
ותכונן החתומים מטה, מאשרים בזה דברי הרבנים
הי"ו החתומים לעיל, ולמפורסמות אין צריך ראיה שכל
ספרי המקובלים המפורסמים בכל תפוצות ישראל,
ומכש"כ ספר הזוהר המקובל להתנא הקדוש הר' שמעון
בן יוחאי, זכותו יגן עלינו אמן, הוא מחלקי תורתנו
הקדושה, וכל המסתפק ואינו מודה בהם ח"ו, אין לו
חלק בתוה"ק, והוא מופרש ומובדל מעדת ישראל, וכל
המאמין בהם יזכה לחיי עולם, לרב הצפון כעתירת
הבד"צ הבע"ח למען כבוד תורתנו הקדושה.

היום יום ה' ט' שבט תרע"ד פעה"ק ירושלם תוב"א.

123. נאם משה נחום וואללענשטיין

124. נאם ארי' ליב בהרא"ד

125. ונאם צבי פסח פראנק

* מקום חותם בד"צ דקהל אשכנזים חי"ו בעיה"ק ירושלים ת"ו.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קיד

שמוע שמענו ותרגזו בטנינו, רעדה ופלצות אחזתנו על השמועות הרעות אשר כל השומע יוריד כנחל דמעות, איך באו פריצים לחלל את מקדש ה' ובמדינת תימן שמה נהייתה הרעה, כי יצאו אנשים בני בליעל רעים וחטאים אשר זדון לבם, השיאם להרים יד בקדושת תורתנו, לדבר סרה על ספר הזוהר הקדוש, מאור עינינו המקובל להתנא האלקי הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, זכותו יגן עלינו ושאר ספרי קבלה הקדושים שנתקבלו ונתפרסמו בכל תפוצות ישראל, אשר כל דבריהם דברי אלקים חיים המה, אחד מחלקי התורה שמסיני נמסרות, וקדושים ככל כתבי הקודש אמרות ה' אמרות טהורות, וכל המפקפק בהם הוציא את עצמו מכלל ישראל, ואין לו חלק בתורתנו, אוי לדור שכך עלתה בימיו, חוב קדוש מוטל על כל גדולי הדור, ואחריהם ינהרו כל בית ישראל בכל מקומות מושבותיהם לעטות כמעיל קנאה, קנאת ה' צבאות תעשה זאת לתבוע עלבון תורתנו, לגדע קרני רשעים שחיללוהו, ולגלות קלונם ברבים כי המה מוחרמים מנודים מופרשים ומובדלים מעדת ישראל, יען כי דבר ה' ביזו, ואת תורתו מאסו, ארורים הם וארורים יהיו, המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד בשם ה', נגילה ונשמחה בו ובתורתו הקדושה והטהורה תורה שבכתב ושבע"פ, הנגלה והנסתר, יחדיו יהיו תמים, לנו ולזרעינו וזרע זרעינו עד עולם בקשר אמיץ ויחודא שלים, כן יהי רצון. ויהי נועם ה' עלינו ויזכינו בכלל ישראל לראות בישועתו אשר יעשה עמנו, עת רוח הטומאה יעביר מן הארץ, ומלאה הארץ דיעה את ה' בב"א.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קטו

כ"ד הבית דין צדק דפה עיר הקדש ירושלם תבנה ותכונן
במהרה בימינו אמן הכו"ח לכבוד ה' ולתורתו הקדושה.

126. נאם ליפמאן דוד במהר"י ז"ל

127. נאם מאיר איזראעל ד"צ פה עיה"ק

128. נאם בצלאל ישעי' בערינשטיין

* מקום חותם בית דין צדק דקהל אשכנזים חסידים בעיה"ק
ירושלם ת"ו.

ההלם והתמהון הגדול של עדת המערבים על מראות מכתבי
כת הפריצים מערי תימן המטילים פגם בזוה"ק

חותם בית דין צדק דקהל עדת המערבים בעיה"ק ירושלם

תמהנו מראות המכתבים שבאו מערי תימן, איך יצאו
כת פריצים פוקרים, המטילים פגם בקודשי
שמים הוא ספר הזוהר הקדוש להתנא האלקי רבי
שמעון בן יוחאי זכותו יגן עלינו אמן ושאר ספרים
המקובלים זכותם יגנו עלינו אמן וכו' עפרא לפומייהו
תסמר שערת בשרינו משמוע דברים כאלה כי כן אנחנו
מחרימים ומשמתים אותם ומפרישים אותם מעדת
ישראל, הם וכל הנלווים אליהם, ארורים הם וארורים
יהיו חטאם, ישאו ערירים ימותו, לא יאבה ה' סלוח
להם, עד אשר ישובו, אל ד' להאמין בכל חלקי התורה,
הנסתרות והנגלות ככל ישראל הקדושים, ושלי"ב
ושמ"ר כה דברי בית דין הצדק דק"ק המערבים
בירושלם ת"ו בש"א שבט תרע"ד לפ"ק.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קטז

129. הצעיר נחמן בטיטו ס"ט רב לעדת המערבים יצ"ו

130. הצב"י אליהו י' לעג'ימי ס"ט

131. הצעיר אברהם מרסיאנו ס"ט

* מקום חותם בית דין צדק דקהל עדת המערבים בעיה"ק ירושלם ת"ו

דברי הזעזוע של משה פרנקו חכם באשי בירושלים נגד עדת הפריצים מבני תימן

ספרי תורה והלילי שאי על שפיים קינה, הורידו כנחל דמעה, על הפרץ הגדול, כי קמו פריצים במני עמנו במדינות תימן אשר פרקו עול שמים ועול תורה, השליכו שקוצים ויחללו שמך ודיברו סרה כפרה סוררה, על חלק גדול וקדוש מתורה הקדושה, על ספר הזוהר הקדוש המקובל אצל כל ישראל, להתנא רבי שמעון בן יוחאי, זכותו יגן עלינו אמן, וגם על יתר ספרי הקבלה הקדושים ורבנו האר"י זצוק"ל וחבריו, ויחפאו עליהם דברים, אשר כל שמעם תצלנה שתי אזניו והפכו דבר אלהים חיים למינות ואפיקורסות, אוי להם על שברם, נוח להם שנהפכה שליתם על פניהם, והאנשים החטאים האלה עודם במרדם ובמעלם וע"כ החובה מוטלת על כל איש מישראל אשר יראת ה' נגע בלבו להבדילם מקהל הגולה, כי האנשים האלה יצאו מכלל ישראל ואין להם חלק ונחלה באלקי ישראל יאכלו בדי עורם ושמם יהיה לאלה ולקללה בקרב הארץ,

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קיז

וכבר כל רבני עיה"ק ירושלם, ובראשם מע"כ הרה"ג בדה"צ ספרדים ואשכנזים לבשו קנאת ד' צבאות ותוה"ק, והחרימו, ונדו, והפרישו, והבדילו את הרשעים הללו מכלל עדת ישראל. וגם ידי תכון עם כל הרבנים הי"ו ובכן בשם ה', ובשם תורתנו הקדושה, הנני מבטא בפירוש כי בני בלייעל אלה אשר עשו המזימתה, הרי הם מוחרמים ומנוודים ומופרשים מקהל עדת ה', ארורים המה, וארורים יהיו כל ימיהם, מרעה אל רעה יצאו, המק בשרם, ועיניהם תמקנה בחוריהן, המה יכרעו ויפולו, עד אשר ישוּבו אל ה' ויאמינו בתורה בכל חלקיה ויתקנו מה שקלקלו, ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב את לשונו, ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ ומלאה הארץ דעה את ה', ואנחנו בשם ה' נעשה ונצליח, נגילה ונשמחה בו ובתורתו הקדושה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, הנגלה והנסתר לנו ולזרעינו וזרע זרעינו עד עולם, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וגומר ויחד כולנו נזכה לאור באור ה' בבנין ציון ונוה אפריון כעתירת החותם ברתת וזיע לכבוד ה' ותורתו הקדושה פה עיר הקודש ירושלים תבנה ותכונן בש"א לח' שבט התרע"ד ליצירה בא ס"ט פתחתי שקי ותאזרני שמחה לפ"ק.

132. ע"ח משה פרנקו חכם באשי בירושלים ואגפיה

מקום החותם

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קיח

**דברי חו"ר התימנים בארץ הקודש ירושלם ת"ז יפו ותל אביב
ומושבות יהודה והגליל יע"א**

ראה ראינו שערוריה נוראה קול ענות החוברת
שנדפסה מתשובות דברי כזב ומרמה שחיברה
רב החובל מעי"ת "צנעה" אשר בתימן רבתי, ושמו
יחיא ב"ן שילמה קפא"ה יב"ש, ויבשה משנתו, לדבר
בלעגי שפה על דברי הזוה"ק והמקובלים באופן נורא
מאד ר"ל, ובה הוציא כל רוחו והראה זחיחות דעתו
עליו נגד גאוני ואדירי עולם אשר עמוד בית ישראל
נשען עליהם, מדור דור ועד היום, והולכים כל בית
ישראל לאורם בביאורי התורה והמצוה וקבלו כל
ישראל דבריהם כתורה מסיני באין פוצה פה, והם אשר
גילו ברוה"ק שעליהם ליחידי סגולה את הנסתר
בתוה"ק, והפיצו אור הגנוז אשר מכוסה בתוה"ק, שאין
להם ביאור כ"א ע"ד הנסתר והגדילו את כבוד התוה"ק
וברכו כל ישראל ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, ומעת
התפרסמו סודות התורה ע"י גילוי הזוה"ק הוסיפו בני
ישראל קדושה על קדושתם וקבלו עליהם כמה חומרות
ופרישות וטהרה ולא באו לידי זלזול ח"ו אפילו על
סייג קטן של תורה ושל דבריהם, כידוע. ואם אמנם
שקודם לרב החובל הזה נמצאו אחדים חכמים גדולים
בתורה ויראה שכתבו איזה דברים שנראה שהם פקפקו
על דברי זוה"ק, בכל זאת לא יצאו נגדו בזלזול גם
כהיב"ש הזה.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קט

ולדוגמא נזכיר פה מה שכתב הגאון החר"ף מוהר"ר משה קוניץ ז"ל בספרו הנחמד הנק' בן יוחאי, שכתב על דברי הגאון האדיר מהרש"ל ז"ל וז"ל: אפס החר"ף הגדול מהרש"ל ז"ל בתשובתו (סי' צ"ח) סר מדברי המקובלים את ספר הזוה"ק לא בעבור שלא האמין ח"ו שספר הזוה"ק איננו מרשב"י וסיעתו הרי בעצמו כתב שם שחברו רשב"י ובזה אינו מסופק, אמנם בתומו כתב לדעתו לפי שלא פסקין בכל הש"ס כר"ש, ה"נ לית הלכתא כוותיה, בברכת תפלין של יד בישיבה, ובמה שאוסר להניחם בחוה"מ ע"ש, אך גם הוא לא עמד על דעתו ולא קיים מאמרו, אכן הנהו בגבהו עומד שחוח בקידה ורתת בהעתיקו דברי הזוה"ק האלה בספרו יש"ש (ביצה פ"א סי' נ"א) וז"ל: בודאי יש עון גדול להניח תפלין בשבת וי"ט, ובזוהר כתב שחייב מיתה, וגדולה מזו כ' דהמניח תפלין בחוה"מ חייב מיתה ואף שהפוסקים לא הביאו דין זה מ"מ מה לנו להכניס עצמנו בספק עונש וכו' ע"ש, בא לשונו ממש כלשון שכתב הב"י (א"ח סי' ל"א) דעליה קפליג בתשובתו הנ"ל, ע"כ לשונו של הרב הנ"ל ובאריכות קצת עי"ש בספרו "בן יוחאי" צד קכ"ח, גם מה שיצא הגאון הגדול הרב יעב"ץ ז"ל נגד הזוה"ק בספרו מטפחת ספרים, כבר השיבו במענות ומטפחות הגאון הנ"ל בספר בן יוחאי אשר בו הראה עוצם כחו.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קכ

ואם באנו להביא ראיות על אמיתתה של חכמת הנסתר מדברי התלמוד והמדרשים אשר ברוחב בינתם נסתפקו במקומות ידועים בש"ס באופן נסתר מאד, לרגל השעה שעת חירום, אשר באותו הזמן היתה האומה כספינה המטורפת בים הצרות, תקצר היריעה מהכיל, והנם כבר כתובים אחת לאחת בספר "בן יוחאי" הנז"ל וספרים רבים שקדמו לתקופת רב החובל שלנו, אלא בידעו כי אין ספרים כאלה בתימן בזה יכל להרעיש את לבבות תלמידיו הריקים לרבות התמימים, בחשבם כי הוא המחדש חדשים והגיש לפניהם דברים נכונים, ומה גם בענין האמונה, ומי הוא זה אשר בשם ישראל יכנה לא ירתע מדבריו האיומים כביכול, אוי לו אוי לנפשו, כי בנפשו דבר שקר ענה בחכמים צדיקים, ורק גרם לתעות בני ישראל מהתורה הקדושה והתמימה ונסתריה, והוציא דיבה על חכמת הנסתר ומוציא דיבה הוא כסיל, ואפריון נמטי לאנשי שם מחו"ר צנעא ברית התימן אשר קנאו קנאת ה' צבאות, ועברו בין בתרי מחברתו, וכתבו תשובות על כל פרקיו, ופקקו כל חוליותיו, והוקיעו נגד כל קורא ישר את ערמתו, וכחשו דבר דבור על אפניו, ושלחוהו מהתם להכא להוציאו בדפוס (אם אמנם לא היה הצורך להאריך בו כ"כ כ"א היה ראוי להביא את הראיות על אמיתת חכמת הנסתר, ולא להשיב על דבריו כי למי תשיב כנודע).

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קכא

וְאֵין עוֹד מִן הַצּוֹרֵךְ לִפְרֹט כָּל הַסְתִּירוֹת כִּי יוֹכַפְלוּ הַדְּבָרִים וִילֹאָה הַקּוֹרָא בָּהֶם, וְעַפְ"י שֶׁהֵם הִבִּיאוּ כָּל פְּרָקִיו בְּשִׁלְמוֹת, וְחוּ"ר גְּאוּנִי קֶרְתָּא קִדִּישָׁא יְרוּשָׁלַם הָאֲסִירוּ לְקִירוֹת סִפְרוֹ, רָאוּי הִיָּה שְׁלֹא לְהַעֲתִיק כָּל דְּבָרָיו כְּדֵי שְׁלֹא לַעֲבוֹר עַ"ד חֲכָמִים וְאִיסוּרִים. אֲךָ כִּיּוֹן שֶׁהֵם שָׁמוּ אֶת הַתְּשׁוּבָה, בְּצַד כָּל פֶּרֶק וּפֶרֶק, וּמָה גַם כִּי עֲשִׂינוּ שִׁינוּי בְּאוֹתוֹת, דְּבָרָיו כְּתֹב רַש"י וְהַתְּשׁוּבָה בְּאוֹתוֹת אֲשׁוּרֵי עַל כֵּן הִסְכַּמְנוּ לְדַעֲתָם בְּזֶה, וּמִצָּאֵנוּ סֵעַד לְהַתִּיר בְּמָה שֶׁכְּתֹב בְּזֶה הָרַב מַחְבֵּר סֵפֶר הַבְּרִית ז"ל בְּסוֹף הַקְּדָמָה שְׁנִיָּה ד"ה וְאֵלֵי דְּבַר יְגוֹנֵב וְכו' עִי"ש. [הַעֲרַת הַמּו"ל: וְעֵיין בְּשׁו"ת רַב פְּעָלִים לְרִי"ח הַט"ב מָה שֶׁהֵשִׁיב בַּחֲרִיפּוֹת עַל זֶה].

וְנִסְיִים בְּשֵׁם שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וַיִּשִּׁיב ה' נִדְחֵינוּ וַיְקִיֵּם בְּנוֹ מִקְרָא שֶׁכְּתוּב וּמִלֵּאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת ה', כִּי כּוֹלָם יָדְעוּ אוֹתִי לְמַקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם, וְאִם פֶּרְצָנוּ ח"ו חוֹק הַמוֹסֵר וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר, כִּי קִנְאָתָהּ צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה זֹאת וְדִי בְּזֶה.

כ"ד צַעֲרֵי הַצָּאן:

133. נָאִם חַיִּים שְׁלֵמָה עֲרָאקִי כ"צ יצ"ו

134. נָאִם אֲבֵרָהֶם חַיִּים נְדָאָף יצ"ו

135. נָאִם שְׁלוֹם בְּהֵרָה"ג יַחִיא יִצְחָק יצ"ו

136. נָאִם יַחִיא נַחוּם יצ"ו

137. נָאִם שְׁלוֹם שְׁלֵמָה נְגָאָר יצ"ו

138. נָאִם יֶאוּדָא אֲבֵרָהֶם חֲבִשׁוּשׁ יצ"ו

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קכב

הסכמת*) הרה"ג המקובל מרן שלום יוסף אלשיך שליט"א הרב הראשי וראב"ד לעדת התימנים בעיה"ק ירושת"ו בבי"א ב"ה ירושלם עיה"ק עשרים לחדש חשון תרצ"ח.

מי אני אשר אבוא להעיד על זוהר השמש, אחרי שדבר זה ידוע ומפורסם בכל תפוצות ישראל ממזרח שמש עד מבואו, וכולם מאמינים בני מאמינים בזוהר מדור דור, וקראו לו זוהר הקדוש, על כי הזהיר והאיר עיני ישראל בסודות התורה, אבל לפי שבדורנו נמצאו אנשים המפרשים סודות הזוהר כפשוטם ולפי שסודות הזוהר נאמרו רק בדרך משל ומליצה, והם למעלה מבינת אנוש, ולא כל מוחא סביל דא, ועי"ז באו האנשים הנ"ל להכחיש בזוהר הקדוש. לכן באו ונחזיק טובה לחור"ר התימן שחיבור ספר "אמונת ה'", והשיבו על טענותיהם תשובות נכוחות בטוב טעם ודעת. והשי"ת ישיב את הצאן האובדות ואת הנדחה יקבץ והוא רחום יכפר וישיב השלום במחנה, ויקוים כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם אמן.

139. צעיר הצאן שלום יוסף אלשיך

(מקום החותם)

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קכג

הסכמת רבני וגאוני תימן צנעא יע"א

הן מרוב עונים, לפני שלש שבועות שנים, צמח החוח בין השושנים ורוח עושים נכנסה בלב היהירים, קראו בשמותם כי המה מורים, וירב לבם כמנשה וכיהוירים, כל קודש בישראל חללו, ותועבת לבם קלטו והללו, ובחוצפא ואפקירותא הוציאו דיבה ודברו סרה, על אמונת ישראל הטהורה, ובלעגי שפה ולשון תרמית, פגעו ונגעו בכבוד שלומי אמוני ישראל חוזיהם ונביאיהם, וגדולי חכמיהם וגאוניהם, למן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיהם. ובמשך מעט השנים האלה, נספחו אליהם נערים בוערים, ריקים ופוחזים אשר נגואלו ברדפם כל תאוה, ונואלו בעזבם את התורה ואת המצוה, וכאשר נבדלו והיו לשמצה ולזעוה, ריחקום הקהל וכמו זר נחשבו בעיניהם, ולוקח מהם קללה לכל הקרב הקרב אל משכנותיהם, גם המה בחרו במעלוליהם, ויבנו את תפת הבמות, וקראוהו ספר מלחמות, דברי נרגן כמתלהמים כאלו נגד ספר הזה"ק וחכמי הקבלה הנסתר, הוא מפטפט למען תפוש הנמהרים בלבם, כי לא גזר אלא על הזכרים לבדם...

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קכד

אמנם הולכי דרך נכוחה, הביטו בעין פקוחה, כי רק תואנה הוא מבקש, צנים פחים בדרך עיקש, ובלבו מחשבות און חורש, לכרות הענף תחלה, כדי לשרש העיקר על נקלה, ויהי ספר זה לפסל ומפלצה פגול הוא לא ירצה, והאוילים המשתחווים לעצביהם, הדפיסוהו בלטיהם. והן עתה העיר [האיר] ה' את רוחו בלב אוהבי שמו, את ה' הם יראים, ולשם כבודו מתקנאים, והוציאו לאור זה הספר הבהיר, המאיר לכל הדרים ומזהיר, אשר בשם נקרא: אמונת ה' הולך בדרך תמים, להראות העמים והשרים כי שקר טפלו זרים, ולטפח על פני מחבר ספר המלחמות בגחלים בוערות ולהכות על לחייו באבני בליסטראות לגדע נטיעותיו, ולגלות קלונו וזיופיו, באותות ובמופתים מזוקקים, כראי מוצק חזקים, דברי חכמים בנחת נשמעים, להוציא הספק מלב התועים ולהלביש בושת את כל המתעים. לזאת אמרינן לחילייהו יישר, הירא את דבר ה' וחזיון נביאיו, ואוהב את ה' בכל מאוייו, יתן לכסף מוצא, ובעיני ה' חן ימצא, והיה ספר זה למול עיניו לתפארת לזכר עולם, למשמרת צדיקים ילכו בו, בעוז וצהלה, ופושעים יכלמו ולא ישובו עוד לכסלה.

140. הצ' סאלם בן אב' אלואדעי יצ"ו

141. ה' סעיד נ' יוסף אלעזרי יצ"ו

142. הצ' יחיא בן י' שלום ערוסי יצ"ו

143. הצ' שלום נ' יוסף קלזאן יצ"ו

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קַכָּה

144. הַצ' אֲב' יַעֲקֹב עֲמֵרָאנִי יצ"ו
145. הַצ' אֲבֵרָהֶם בְּמוֹה"ר אֶהְרֵן הַכֹּהֵן יצ"ו
146. הַצ' סָאֵלֶם ן' מוֹסִי יִצְחָאֵק יצ"ו
147. הַצ' יוֹסֵף בֶּן מ'ו' שְׁלוֹם שִׁמְעוֹן יצ"ו
148. הַצ' חַיִּים ן' יוֹדָא חֲבָאֵרָה יצ"ו
149. הַצ' יוֹסֵף בֶּן לֹא"א יַעֲקֹב יוֹדָא צְבִירִי יצ"ו
150. הַצ' חַיִּים ן' סָלִים צֹאֵלָה
151. הַצ' יַחִיא נַחֻם יצ"ו

עֵינִי לִנְכַח יְבִיטוּ אֲמַרִי שְׁפָר הַסַּכַּמַּת גֵּאוּנִי הַזֶּמֶן בְּתִימָן
הַחַת"ל וְתוֹעֵלַת הַסֵּפֶר הַזֶּה הַנִּקְרָא בְּשֵׁם "אֲמוֹנַת
ה'", גְּדוּלָּה הִיא לִפְנֵי ה', לְתַמּוּךְ הַיִּשְׂרָאֵל בְּלִבּוֹתָם,
לְהַחֲזִיק בְּקִבְלָתָם וְאֲמוֹנָתָם, וּלְהַשִּׁיב לֵב פְּתָאִים לְדֶרֶךְ
הַצֶּדֶק וְהָאֲמוּנָה וַיִּדְעוּ תַעֲזִי רוּחַ בִּינָה, וְכָל הַזּוֹכֶה נוֹטֵל
חֶלֶק לְתֵרוֹם מִמֶּמוֹנֵנוּ לְהַשְׁתַּתֵּף בְּעִזְרָתוֹ עִם הַמִּשְׁתַּדְּלִים,
לְהוֹצִיא לְאוֹר הַסֵּפֶר הַיֶּקֶר הַזֶּה, יֵשׁא בְּרַכָּה מֵאֵת ה', וְזִכּוֹת
הַרְבֵּים תִּגָּן עֲלֵיו וְעֲלֵיהֶם, יוֹם ו' כ"ג תַּמּוּז תַּרְצ"ד

152. הַצ' עֲמֵרָם בֶּן מ'ו' יַחִיא קֶרַח יצ"ו

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קכו

פְּשֵׁהֲנָךְ מְקַדִּישׁ דָּקָה בְּלִבְךָ לְלִמּוּד דָּף זֶהָר וּמִצְטָרְךָ ל־250.000 לומדי הזהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסים 250.000 פְּעָמִים כָּל סֵפֶר הַזֶּהָר!!! - וְיִתְקַבְּלוּ תַּפְלוּתֶיךָ וּמִשְׁאָלוֹת לִבְךָ, כִּי הַתִּנְאִי לְקַבֵּלֶת הַתַּפְלוֹת וְקָרִיאַת שְׁמַע הוּא לְלִמּוּד בְּזֶהָר כָּל יוֹם (תיקו"ז תיקון מ"ג).

כָּל אֲדָמוּ"ר, רֹאשׁ יְשִׁיבָה, רַב עִיר, רַב שְׁכוּנָה, רַב בֵּית מְדֻרָּשׁ, מַגִּיד שְׁעוֹר שֶׁל דָּף הַיּוֹמִי, מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן טְהוּרִים, יָקֹחַ בְּחֻשְׁבוֹן אֵיזָה נֶחֱת רוּחַ הוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְהַקְבִּ"ה, וּלְהַצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַצָּרוֹת בְּלִמּוּדוֹ זֶהָר הַקְדוּשׁ - דָּקָה אַחַת עִם הַצְּבוּר, וְכָךְ, כָּל עַם יִשְׂרָאֵל יִכְנָסוּ בְּתַבַּת נֹחַ, וְיִנָּצְלוּ מִמִּלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוֹג, כָּמוֹ שֶׁכָּתַב הַזֶּהָר"ק, רַבֵּי חַיִּים ווִיטָאֵל, וְהַרְמַח"ל זי"ע, וְעַיִן עוֹד אֹרֶז הַזֶּהָר.

דרשה לכנס סליחות

איצטדיון ח' תשרי תשע"ד עם הגאון הצדיק הרב בצרי שליט"א
ב"ה שזכינו וקול הזוהר נשמע בארצינו, התלמידים והקהל הקדוש הזה בזכות הגה"צ מזכה הרבים הגדול הרב בנימין בצרי שליט"א התחילו ללמוד את הדף היומי של הזוהר הקדוש, וממנו יראו וכן יעשו כל ראשי הישיבות והאדמו"רים החפצים לעשות למען כבוד השכינה הקדושה, שיורו על הלימוד של דפי הזוהר הקדוש, שיהיו כל ישראל ראויים לקבלת פני משיח צדקינו, כי הכל תלוי בראשי העם כדאיתא בזוהר חדש (פרשת נח דף ל').

פְּנִינִי הַזֶּהר מַסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קכז

הַשְּׁנָה הִיא שְׁנַת הַגְּאוּלָּה, וּבֵת קוֹל יוֹצֵאת וּמַכְרֹזַת -
עוֹלוֹ וְהַתְּכַנְשׁוֹ וְהַתְּחַבְּרוֹ לַחֲבוּרָא הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
תַּלְמִידֵי הַרֶשֶׁב"י, וְאֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְשִׁמוּעַ בְּלִבּוֹ הַכְּרֹזַת הַבֵּת
קוֹל, וּבּוֹאוֹ לְהַתְּחַבֵּר אֶל הַרֶשֶׁב"י זִיע"א, לְלַמּוֹד תּוֹרָתוֹ
וּלְיִנּוּק שְׁפַע קְדוּשָׁה, לְזִכּוֹת לִירֵאת שָׁמַיִם, וּלְתִשׁוּבָה
שְׁלִימָה מֵאֲהָבָה, וְאָמְרוּ צְדִיקֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁבְּלִי לִימּוֹד
הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ אִי אִפְשָׁר לְזִכּוֹת לְתִשׁוּבָה, כַּמְּבֹאֵר
בְּזוּה"ק וּבְמַהֲרַח"ו.

כְּדִי לְהַבִּין אֶת הַמַּתְנָה הַגְּדוּלָּה שֶׁהֵרֵב הַגֵּה"צ מִזְכָּה
הָרַבִּים הַגְּדוֹל נוֹתֵן לָכֶם עֲכָשִׁיו, נִסְבִּיר לָכֶם עַל
קִצָּה הַמִּזְלָג!

בְּשָׁנָתֵי הָאֵלּוּ הִדְפַּסְנוּ 550.000 תִּיקוֹן מ"ח, - תִּיקוֹן
מ"ג 700.000 - דְּפִי הַזֶּהר הַיּוֹמִי 500.000 -
זוֹהַר בַּחֲבוּרֹת מִלִּיּוֹן 95 אֶלֶף קוֹנְטֵרְסִים זוֹהַר הַיּוֹמִי
הַמַּחְוֶלֶק, - לְמַעַלָּה מִמָּאָה אֶלֶף שֶׁל זוֹהַר הַיּוֹמִי שִׁיצְאוּ
לְאוֹר. - תִּיקוֹנֵי זוֹהַר לְמַעַלָּה מִשְׁמוֹנִים אֶלֶף. - אֲדָרוֹת
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה מֵאָה אֶלֶף דְּפִי הָאִידָרוֹת, - אֲדָרָא זֹוטָא
180.000 עֲלוֹנֵי הַזֶּהר 2. מִלִּיּוֹן - וְעוֹד וְעוֹד, שְׁאִין יִכּוֹלֵת
לְפָרְטֵם, - הַחֲשָׁבוֹן בְּקִיצוֹר הוּא כֵךְ:

פְּשֵׁהֲנָךְ מְקַדִּישׁ דָּקָה בְּלִבְךָ לְלַמּוֹד דָּף זֶהר וּמַצְטָרֶךְ
לְ-250.000 לְוִמְדֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ נִחְשָׁב כְּאֵלּוּ
אַתָּה מְסִיִּים 250.000 פְּעָמִים כָּל סִפֵּר הַזֶּהר!!!

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קכח

ועבשיו שיש לנו יותר ממיליון לומדי זוהר הקדוש, זאת אומרת שנחשב לכל אחד ואחד כאילו סיים למעלה ממיליון פעם את הזוהר הקדוש, - וַיִּתְקַבְּלוּ תְּפִלּוֹתֶיךָ וּמִשְׁאָלוֹת לְבָבְךָ, כִּי הִתְנַאי לְקַבֵּל תְּפִלּוֹת וְקִרְיָאת שְׁמַע הוּא לְמוֹד בְּזִכָּר כָּל יוֹם (תיקו"ז תיקון מ"ג), וְזוֹכָה לְקָרֵב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

זאת המתנה הגדולה שזכיתם לקבל מהרב הצדיק שליט"א, וזוהי זכות מיוחדת שהרב שליט"א קיבל מהרשב"י הקדוש זי"ע, כי לא כל אחד זוכה למתנה כזאת גדולה. ובפרט כעת בעשרת ימי תשובה שכתוב בכף החיים (סימן תר"ד ס"ק כ"ה) שצריך בכל יום ללמוד תורת הרשב"י, ובפרט בעשרת ימי תשובה, עכ"ד.

ובימים הקדושים האלו לפני החתימה, אנו צריכים לסנגור גדול ומליץ יושר אמיתי, ואין לנו עצה אלא להידבק ברשב"י שהבטיח יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ומי שזוכה להשתתף בלימוד של הזוהר הקדוש יחד שבטי ישראל כל אחד במקומו, ידע שהרשב"י זי"ע יושב אִתָּנוּ בְּלוֹמְדֵינוּ תוֹרָתוֹ.

פְּנִינִי הַזֶּהר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קכט

וּבְמֹו שְׁכַתְּב הַמְּקַבֵּל הַקְדוּשׁ רַבִּי אֲבִרְהָם אֲזוּלָאִי זִיע"א
 זָקְנוּ שֶׁל הַחֵיד"א, בְּשֵׁם הַמְּקוּבָּל הָרַב אֲבִרְהָם
 גְּלֶאֱנָטִי זי"ע, בְּסִפְרוֹ "אוֹר הַחֶמֶה" עַל הַ"אֲדָרָא דְּמִשְׁכָּנָא"
 (דף קכ"ג ע"ב), וְזֶה לְשׁוֹן קְדָשׁוֹ: אֲפִילוּ עוֹד הַיּוֹם, אַחֵר
 שְׁנִפְטֵר רֶשֶׁב"י מִבֵּינֵינוּ, כָּל זְמַן שְׁאֲנוּ עוֹסְקִים בְּדִבְרֵי
 הָאֲדָרָא, "אֲתַעֲטֵר" - בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן מְעֵטֵר כְּמִלְךָ
 בַּעֲטֻרֹתָיו בְּרֹאשׁ, וְיֵשֵׁב בְּגוֹוֶן, עַכְל"ק. וּבִוְדָאִי כְּאֶשֶׁר יִבְקֹשׁ
 וְיִתְפַּלֵּל בְּזִכּוֹת הַרֶשֶׁב"י תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ וְתַעֲשֶׂה בְּקִשָּׁתוֹ.
 עַל כֵּן עוֹרֵר וְהַתְּעוֹרְרוּ לְהַעֲרִיר אֶת הָעוֹלָם בְּאוֹר הָעֲלִיּוֹן, כִּי
 בְּאוֹרָךְ נִרְאָה אוֹר לְמִשְׁךְ חֶסֶד עַל הַכָּלָל וְעַל הַפָּרֵט, "אוֹר
 חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תֹּאִיר וְנִנְזָכָה בְּמַהֲרָה לְאוּרוֹ" אָמֵן. עֲנֵנוּ
 בְּזִכּוֹתֶיהָ דְּכָר יוֹחֲאִי עֲנֵנוּ!

הַרֶשֶׁב"י קוֹבַע: "בְּסִפְרֵי הַזֶּהר יֵצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַגְלוֹת
 בְּרַחֲמִים". מַחֲפָשִׁים מַפְיָצִים לְמִלְיוֹנֵי דְּפִי
 הַזֶּהר בְּכָל הָעוֹלָם מַחֲפָשִׁים תּוֹרְמִים לְהַדְפִּים מִלְיוֹנֵי
 דְּפִי הַזֶּהר לְחִלְקָם ל-15 מִלִּיּוֹן יְהוּדִים בַּחֲנָם. הָאֵם יֵשׁ
 מַחֲשָׁב שִׁיּוּכָל לַחֲשֹׁבֵן אֶת הַזִּכּוֹת הַגְּדוֹלָה שִׁיּוּכִילִים לַזִּכּוֹת
 בְּכִסֵּף קֶטֶן?

גְּדוּלַי הַדּוֹר פִּסְקוּ! תִּרְמוּ אֶל מַפְעַל הַזֶּהר הָעוֹלָמִי,
 (יִשְׁרִירוֹת לְדַפּוֹס) וְהִיוּ שׁוֹתֵפִים לְהַצֵּלָת עַם
 יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חִלּוּקַת דְּפִי זֶהר הַיּוֹמִי, סְפָרִים וְעִלּוֹנִים
 בַּחֲנָם: 0527-651911

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קל

סוד הגאולה

"בראשית תמן" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר
זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בראשית, שם את"ר יב"ש, וזהו נהר יחריב ויבש, (שם ה),
באותו זמן שהוא יבש והיא יבשה, צוחים
הבנים למטה ביחוד ואומרים שמע ישראל, ואין קול ואין
עונה. זהו שכתוב (משלי א כח) אז יקראנני ולא אענה.

ב. הלומד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וכך מי שגורם שתסתלק קבלה וחקמה מתורה שבעל פה
ומתורה שבכתב, וגורם שלא ישתדלו בהן, ואומרים
שאין אלא פשט בתורה ובתלמוד, בודאי כאלו הוא יסלק
את המעין מאותו נהר ומאותו גן. אוי לו, טוב שלא נברא
בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה,
שנחשב לו כאלו החזיר העולם לזהו ובהו, וגורם עני
בעולם וארך הגלות.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קלא

ג. אם מתחיל ללמוד היום זוה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דָּשָׂא וְכוּ' (בראשית א יא),
אמר רבי אלעזר: אבא, ויהרי קרא לו יבשה,
מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל
בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין
שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה
חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים, זהו שכתוב (שם י)
וַיִּקְרָא אֱלֹהִי"ם לַיַּבֶּשֶׁת אֶרֶץ וּלַמִּקְנֶה הַמַּיִם קָרָא יָמִים.
באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם
תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב
ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו,
ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו
מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד כראוי. עץ
פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד
כראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנשמתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק,
אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים
נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות
וזרעים, זהו שכתוב לא תהו בראיה לשבת יצרה, ומי
שמתבטל מפריה ורביה, כאלו החזיר את אותה ארץ
יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם
למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קלב

"אשרי העומדים על סודך"

בידוע שגרסת ולמוד הזהר הקדוש אין כמוהו, שמבטל כל גזרות קשות ורעות, מחלות, אסונות, מיתות משנות, וכל מרעין בישין. על כן נקרא כלנו "תקון מ"ח", שמקרב הגאולה "ובדא יפקון מגלותא ברחמי".

קריאה נרגשת

כָּל יחיד ויחיד, אנא הצטרף לזכוי הרבים, והקם בעירך סניף לפעילות "מפעל הזהר העולמי".

כָּל שעליכם לעשות הוא:

1) לארגן ולחשב כמה יהודים יש בעיר מגוריהם, כמה בתי מדרשות יש בעיר וכדומה. 2) לבקש ממפעל הזהר העולמי לשלח לדפוס את הקובץ של "תקון מ"ח" [ועוד] - בעלות מינימלית ובסבסוד לכמיות. 3) לחלק זאת במשך השנה.

בכך תהיה שתף בהצלחת עם ישראל, ולקרוב הגאולה.

שרשרת הזהר

כָּל אחד מודיע לעוד 3 אנשים לפחות, ואלו מודיעים לכל אחד ל 3 אנשים נוספים וכן הלאה. על אמירת תקון מ"ח ביום ל"ג בעומר. וכך בתוך 27 שעות נגיע לכל יהודי בכל העולם כלו.

פניני הדין מסכת בבא בתרא - דף קלג

האספו ואגידה לכם - יחד שבטי ישראל

שְׁלֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים מֵעֶרֶב ל"ג בְּעוֹמֶר [י"ח אֵיר - כ' אֵיר] כ-500.000 אִישׁ עוֹלִים לְצִיּוֹן הַרְשָׁב"י בְּמִירוֹן לְאַמִּירַת תְּקוּן מ"ח שָׁל הַרשָׁב"י, לְאַמֶּרס 51 פְּעָמִים [לְכָל 15 מְלִיּוֹן יְהוּדִים הַפְּזוּרִים בְּרַחֲבֵי הָעוֹלָם], וַיֹּאמְרוּ כָאִישׁ אֶחָד בָּלָב אֶחָד כְּדִי "שְׁלֹא יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדְחַ", שְׁכָל יְהוּדֵי בְּאֶשֶׁר הוּא יִזְכֶּה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְקַבֵּל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאַהֲבָה, וְכֵן נָבִיא אֶת מֹשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּמַהֲרָה, וְתִהְיֶה הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלֵמָה לְלֹא צַעַר וּמַכְאוֹב, לְלֹא יִסּוּרִים, כְּלִי פָחַד מְאֻמוֹת הָעוֹלָם, כְּפִי שְׁהַרְשָׁב"י הִבְטִיחַ "בְּדֹא יִפְקֹן מַגְלוֹתָא בְּרַחֲמֵי".

בְּכָל יוֹם אַחֲכָה לוֹ, וְעַדִּין הַמְּשִׁיחַ לֹא הִגִּיעַ, מִדּוּעַ?

"כִּי יָד עַל כֶּסֶף יִהְיֶה" - אֵין הַשֵּׁם שָׁלֵם וְאֵין הַכֶּסֶף שָׁלֵם, הַקִּב"ה מְחַכֶּה לְשִׁלְמוֹת הָעוֹלָם, כְּשֶׁכָּל עַם יִשְׂרָאֵל יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, תָּבוֹא הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלֵמָה, "לְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדְחַ" (שְׁמוּאֵל ב' יד, יד), אֵין הַקִּב"ה רוֹצֵה לְהַדִּיחַ אֶפִּילוֹ לֹא יְהוּדֵי אֶחָד מְכַלֵּל יִשְׂרָאֵל.

כְּשֶׁהַמְּשִׁיחַ יִגִּיעַ, יִגִּיעַ הַרְגָע, בּוֹ כָּלֶם יִכִּירוּ וְיִדְעוּ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, "כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה'", (ישעיהו יא, ט) הָאֲמַת תִּתְגַּלֶּה לְעֵין כָּל, הַהִסְתָּרָה וְהַחֲשׁוֹן יִעֲלָמוּ, "וְנִגְהָ כְּאוֹר תִּהְיֶה", (חֲבִקוּק ג, ד) הָאֲמַת תֹּאִיר, אֲבָל הַבְּחִירָה הַחֲפְשִׁית תִּגְמַר, לֹא יִהְיֶה נִתֵּן לְבַחֵר בְּטוֹב, יִהְיֶה מְדִי מְאֹחֵר לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה. אִם יְהוּדֵי אֶחָד יִדְחָה, צַעַר הַשְׂכִּינָה יִהְיֶה לְאֵין עֲרוּךְ, מִפְּנֵי שְׁלֹא הִסְפִּיק לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קלד

הקדמה לספר זוהר חב"ד

ישמחו החסידים ויגילו הלומדים, בעזרת השם יתברך, ובזכות רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, הרינו נותנים לפניכם היום ברכה הספר הקדוש "זוהר חב"ד - החדש והשלם - המנקד", (הוצאה שנייה עם הוספות ותיקונים) קבץ גדול מכל ספרי נשיאנו זי"ע ותלמידיהם שליט"א, ונוסף עליו לקוט מספרי בעל שם טוב הקדוש ותלמידיו, עם מאמרים נבחרים מהזוהר הקדוש, בענין חיוב למוד הזהר הקדוש והתקונים, לכל איש יהודי.

עוד הוספנו במהדורה המפארת הנוכחית, דברים חדשים נוראים ונפלאים, כגון שאלות ותשובות על אמירת הזהר הקדוש ולמודו, "כללים יסודיים ועקרניים בענין אמירת ולמוד הזהר והתקונים לכל אחד ואחד מישראל, אפלו כשאין מבינים כלום, ובפרט לילדים קטנים". "זהר לזקנים עם נערים" - מאדמו"ר חב"ד עם קבץ נדיר המלקט מדברי גדולי ישראל, עבודות מרתקות ועוד.

יתן השם שימצא ספר זה חן ושכל טוב בעיני צבור היראים את דבר השם, ויאירו דברי הספר את עיניהם של ישראל בכל מקום שהם, לדבק ולילף בדרך הצידיקים הקדושים, לזכות ולהחזיק בעץ החיים, וזכותם של הצידיקים הנזכרים בספר, יגנו על כל ישראל, להצילם ולהחיותם, עדי יבוא לציון גואל, וישראלים משאלין דלבאי ולבא דכל עם ישראל לטב ולחיים ולשלום, אמן כן יהי רצון.

וזאת למודעי, שספרים האלו מתר ומצוה לכל אחד להדפיס כמה שרוצה באילו שפה ולשון שרוצה, וכל המזכה את הרבים זכותו עומדת לעד וזכה לבנים צדיקים. ובגדל כח זכות הרבים של העוזרים והמסייעים למפעל הקדוש הזה, יזכו לראות מיוצאי חלציהם רב תענוג ונחת דקדושה, עד אשר נזכה בקרוב שיערה השם עלינו רוח טהרה, ונזכה לטהר לבבנו לעבד ליוצרנו בכל כחנו ובכל נפשנו ובכל מאדנו, ותקנים הבטחת הרע"א מהמנא "בהאי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי" בביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

מפעל הזהר העולמי

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קלה

זוהר חב"ד

בו יבוא לקוט נפלא ונורא מכל ספרי אדמורי חב"ד זי"ע, ונוסף עליו תשובות מרבני חב"ד בגודל חיוב לימוד הזוהר הקדוש תמידים בסדרן לכל איש ישראל

האדמור הזקן זכותו יגן עלינו אמן פוסק: בעל עסק גדול, יהיה רב למודו בזוהר

מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רב למודו בזוהר אף שאינו מבין, כי מה אכפת ליה שאינו מבין אפלו הכי הוא סגלה. (רבי שניאור זלמן מלאדי, אדמור הזקן (בעל התניא), מאמרי האדמור הזקן הקצרים 1 דף תקעא)

קריאת דברי הזוהר הקדוש מועיל - אף דלא ידע מאי קאמר ויכוזו ששמענו בפרוש מפי אדמור הזקן (בעל התניא) בליאזני, שיש בחינת טמטום המוח וכו', ולזה מועיל קריאת דברי הזוהר הקדוש אף דלא ידע מאי קאמר. (חנה אריאל, להרי"א מהומיל, שמות צמוד סד)

אך אם מוציא בשפתיו אף על פי שאינו מבין אפלו פרוש המלות מפני שהוא עם הארץ הרי זה מקים מצות ולמדתם, ולפיכך כל עם הארץ מברך ברכת התורה בשחר לפני הפסוקים וכן כשעולה לספר תורה.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קלו

בַּמָּה דְּבָרִים אָמֹרִים בְּתוֹרָה שֶׁבְּכָתָב אָבֵל בְּתוֹרָה שֶׁבַעַל
פָּה אִם אֵינוֹ מִבֵּין הַפְּרוּשׁ אֵינוֹ נֶחֱשֵׁב לְמוֹד כָּלֵל וְאֵף
עַל פִּי כֵן יֵשׁ לְאָדָם לַעֲסֹק בְּכָל הַתּוֹרָה גַּם בְּדְבָרִים שֶׁלֹּא
יֻכַּל לְהִבִּין וְלַעֲתִיד לָבוֹא (זֹהַר וַיֵּשֶׁב דָּף קפ"ה) יִזְכֶּה לְהִבִּין
וְלַהֲשִׁיג כָּל הַתּוֹרָה שֶׁעָסַק בָּהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הַשִּׁיגָה
מִקְצֵר דַּעְתּוֹ.

(שְׁלַחַן עָרוֹךְ הָרַב הַלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה פָּרָק ב' הַלָּכָה י"ב, י"ג)

כָּל נֶפֶשׁ צְרִיכָה לְתַקּוּנָה לַעֲסֹק בְּפִרְדָּס כְּפִי מַה שֶּׁהִיא יֻכַּלָּה
לְהִשָּׁיג וְלִידַע - וְכָל מִי שֶׁיֻּכַּל לְהִשָּׁיג וְלִידַע הָרַבָּה וְנִתְעַצֵּל
וְלֹא הִשָּׁיג וְיָדַע אֲלֵא מַעֲט, צְרִיךְ לָבוֹא בְּגִלְגּוּל עַד שֶׁיִּשָּׁיג
וְיָדַע כָּל מַה שֶּׁאִפְשָׁר לְנִשְׁמָתוֹ לְהִשָּׁיג

וְעוֹד אָמְרוּ חֲכָמֵי הָאֱמֶת שֶׁכָּל נֶפֶשׁ צְרִיכָה לְתַקּוּנָה לַעֲסֹק
בְּפִרְדָּס כְּפִי מַה שֶּׁהִיא יֻכַּלָּה לְהִשָּׁיג וְלִידַע וְכָל מִי
שֶׁיֻּכַּל לְהִשָּׁיג וְלִידַע הָרַבָּה וְנִתְעַצֵּל וְלֹא הִשָּׁיג וְיָדַע אֲלֵא
מַעֲט צְרִיךְ לָבוֹא בְּגִלְגּוּל עַד שֶׁיִּשָּׁיג וְיָדַע כָּל מַה שֶּׁאִפְשָׁר
לְנִשְׁמָתוֹ לְהִשָּׁיג מִיִּדְעֵת הַתּוֹרָה וְהֵן בְּפִשְׁטֵי הַהֲלָכוֹת הֵן
בְּרָמְזִים וּבְדִרְשׁוֹת וְסוּדוֹת כִּי כָּל מַה שֶּׁנִּשְׁמָתוֹ יֻכַּלָּה לְהִשָּׁיג
וְלִידַע מִיִּדְעֵת הַתּוֹרָה זֶהוּ תַקּוּן שְׁלֵמוֹתָהּ וְאִי אִפְשָׁר לָהּ
לְהִתְתַּקֵּן וּלְהִשְׁתַּלֵּם בְּצִרּוֹר הַחַיִּים אֶת הַשֵּׁם בְּמִקּוּרָה אֲשֶׁר
חֻבָּה מִשֵּׁם בְּלִתִּי יִדְעָה זֶה וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמִים אֲשֶׁרִי מִי
שֶׁבָּא לְכָאן וְתַלְמוּדוֹ בִּידּוֹ כִּדִּי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לָבוֹא בְּגִלְגּוּל
לְעוֹלָם הַזֶּה.

(שְׁלַחַן עָרוֹךְ הָרַב הַלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה פָּרָק א' סִימָן ד')

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קלו

מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רב למודו בזהר הקדוש אף שאינו מבין

ובגדוין שאר הלמוד יהיה בזה האפן: מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רב למודו בזהר הקדוש אף שאינו מבין, כי מה אכפת ליה שאינו מבין אפלו הכי היא סגלה. וגם ילמד עין יעקב וספר מנורת המאור וספרי יראים. מלבד שעורין הקצובין ללמוד תנ"ך ומדרשי רבותינו זכרונם לברכה כמו עין יעקב ובספר הזהר בתוכחת מוסר השכל שבו, ובספרי המוסר המיוחדים על פי חכמת האמת כספר הראשית חכמה והשל"ה וכהאי גוונא. ובשבת זמן למוד ספר הזהר עם פרושים ובאורים בעיון מעט בספרי הקבלה בהרמ"ז וספר מקדש מלך... עד כאן לשונו.

(תשובת אדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל, שנת תשס"ה)

למוד ספר הזהר כשאינו מבין מאי קאמר

אבל בתורה שבעל פה אם אינו מבין הפרוש: לענין למוד ספר הזהר כשאינו מבין מאי קאמר. עין צפון שמיר סימן ב' או מ"ד: למוד ספר הזהר מרום על כל למוד בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו. והאריך בזה במגדל עז (כפר חב"ד תשמ) עמוד תלח מכמה וכמה מקורות שאפילו לא ידע מאי קאמר מכל מקום נחשב למוד. ועין להלן הערה 9 ממעבר יבק.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קלח

וְאוֹלָי לְפִי מָה שֶׁכָּתְבֵנוּ לְעִיל (סימן א' הערה 52/א מלקוטי תורה),
שֶׁלְמוֹד הַזֵּהָר בְּכֻלָּל שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא. מוֹבֵן שְׁדִינוֹ
כְּמִקְרָא לְגַמְרִי, וְיוֹצֵא אֶפִילוֹ אֵינוֹ מִבֵּין פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת.
וְכַדְלֵעִיל (הערה 2/7) לְעֵנִין אֲגָדוֹת. (הערות על שו"ע הרב הגאון
רבי זלמן, להרב מרדכי שמואל אשכנזי ראב"ד כפר חב"ד, 2/ה)

בְּדַבְּקוֹת נֶפֶשׁ הָאָדָם בְּצִרּוּפֵי אוֹתִיּוֹת אֵף שְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ
וּמִבֵּין הָעֵנִין בְּעֵין הַשֶּׁכֶל רַק שֶׁהוּגָה וּמְדַבֵּר בָּהֶם, הָרִי
הֵם מַעֲלִים אֶת הַנֶּפֶשׁ

כִּי צִרּוּפֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה יֵשׁ בָּהֶם יִתְרוֹן וּמַעֲלָה יִתְּרָה זו,
שֶׁבְּדַבְּקוֹת נֶפֶשׁ הָאָדָם בְּצִרּוּפֵי אוֹתִיּוֹת אֵף שְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ
וּמִבֵּין הָעֵנִין בְּעֵין הַשֶּׁכֶל רַק שֶׁהוּגָה וּמְדַבֵּר בָּהֶם (לֵאפּוֹקִי
הַרְהוּר דְּלֹאוּ כְּדַבּוּר דְּמִי) הָרִי הֵם מַעֲלִים אֶת הַנֶּפֶשׁ לְמָקוֹם שֶׁלֹּא
הִיָּתָה הַנֶּפֶשׁ מַגַּעַת שָׁם מִצַּד שְׂרָשָׁה, כִּי שְׂרֵשׁ אוֹתִיּוֹת
הַתּוֹרָה הִיא הַגָּבָה לְמַעֲלָה מִשְׂרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ.

(תורה אור לבעל התניא, פ' בשלח ד"ה אשירה לה')

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף קלט

למוד בחינת פנימיות התורה מקשר בחינת פנימיות הנשמה
לבחינת פנימיות אלוקותו יתברך

א. להבין... תכן ענין למוד פנימיות התורה, שהאריכו
בזהר ותקונים ובעץ חיים בחיוב למוד זה, וכמו
שכתב גם כן בספר ראשית חכמה בהקדמה, ובשל"ה
במסכת שבועות שלו בפרק גר מצוה הפליג במעלת
למוד זה.

ב. ויובן ענין זה בהקדים תחלה ענין שלישי במקרא.
פי הנה ענין הלמוד במקרא אינו על דרך למוד
משנה ותלמוד, שהעקר הוא להשיג החכמה שבהן שעל
ידי זה יתקשר שכל האדם בחכמה זו שבתורה כו',
אלא דצריך גם כן להוציא הדברים בדבור פה דוקא,
אבל מכל מקום אם אומר ההלכה ואינו מבין אינו
נחשב לו ללמוד כלל כמו שכתב במקום אחר סימן נ',
מה שאין כן בעסק המקרא ותורה שכתב אם מוציא
בשפתיו אף על פי שאינו מבין אפילו פרוש המלות
מפני שהוא עם הארץ הרי זה מקים מצות ולמדתם,
שליפיקך כל עם הארץ מברך ברפת התורה בשחר לפני
הפסוקים וכן כשעולה לספר תורה, וכן כתוב בפרדס
(שער כ"ז פרק א') גבי למוד המקרא שגם מי שלא יבין
לחבר התבות גם הוא, אם יעסק בו יומם ולילה שכרו
אתו ופעלתו לפניו כו', ואדרבה כתב: והלומד בתורה
לדעת כמי שלומד בספר זכרונות כו' הלואי שלא יפסיד
כו', עין שם.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קמ

ג. וְהַעֲנִין, כִּי הֵנָּה מֵהַשָּׂבָא מִהַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתֹב בְּהַתְּגַלּוֹת
 בַּתּוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה, דְּהֵינּוּ יָדִיעַת אֵיךְ וּמָה לַעֲשׂוֹת
 הַצִּיצִית וְהַתְּפִלִּין כו' עַל דֶּרֶךְ מִשָּׁל, זֶהוּ הַתְּלַבְּשׁוֹת אֹר
 אֵין סוֹף בְּבַחֲיִנַת חֲכָמָה וְחֲכָמָה עֲלָאָה נִתְּלַבְּשָׁה בְּחֲכָמָה
 תַּתָּאָה עַד שֶׁנִּתְּלַבְּשָׁה בְּחֲכָמָה דְּבִרְיָאָה יִצִּירָה וּמִשָּׁם
 נִתְּלַבְּשָׁה בְּהִלְכוֹת דְּתוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה עַד שֶׁנִּתְּלַבְּשָׁה
 הַחֲכָמָה לְהִיּוֹת מְשֻׁג וְנִתְּפָס בְּשֶׁכַל אֲנוּשִׁי. אֲמָנָם יֵשׁ
 בַּתּוֹרָה דְּבָרִים שֶׁלֹּא נִתְּנוּ לְהַתְּלַבֵּשׁ לְמִטָּה בְּחֲכָמָה וּשְׁכַל
 כָּלֵל, וְכִמּוֹ (וַיֵּשֶׁב לֹט, א) וַיּוֹסֶף הוֹרֵד מִצְרֵימָה וַיִּקְנֶהוּ
 פּוֹטִיפָר (וַעֲיִן בְּפִירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת לְהַרְמְב"ם פֶּרֶק חֶלֶק (ב"הִיִּסוּד
 הַשְּׁמִינִי"), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְאֵין הַפֶּרֶשׁ בֵּין וּבְגִי חָם כּוֹשׁ
 וּמִצְרִים (נח י, ו), וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל (וַיִּשְׁלַח לוֹ, לט),
 וְתַמְנֵעַ הָיְתָה פִּילְגֶשׁ (וַיִּשְׁלַח לוֹ, יב), וּבֵין אֲנָכִי ה' אֱלֹקֶיךָ
 (יִתְרוֹ כ, ב), וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל (וְאַתְחַנֵּן ו, ד), כִּי הַכֹּל מִפִּי
 הַגְּבוּרָה), שֶׁבַחֲיִנַת הַהִמְשָׁכָה מֵאֹר אֵין סוֹף הַמֶּרְמֵז
 בְּאוֹתִיּוֹת אֵלוֹ וְסִפּוֹר זֶה לֹא יוּכַל לְהַתְּלַבֵּשׁ כָּלֵל בְּחֲכָמָה
 וּשְׁכַל, וְלִכֵּן הַהִמְשָׁכָה הִיא רַק עַל יְדֵי הָאוֹתִיּוֹת וְהַפְּסוּקִים
 בְּלִבָּד, כִּי נַעֲוֶץ סוֹפֵן בְּתַחֲלָתָן כו'.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קמא

ד. ולכן גם מה שלא נתלבש בחכמה, דהינו שהוא מבחינת כתר שלמעלה מהחכמה... אף על פי כן נמשך הוא גם כן על ידי האותיות שבתורה שבכתב. ולכן נקרא מקרא, שקורא וממשיך התגלות אור אין סוף על ידי האותיות אף שאינו משיג כלל. ועין מה שכתבתי מענין אותיות התורה איך ששרשן למעלה מהחכמה... בעטרה שעטרה, שהעטרה נעשה מאבנים טובות הוא בחינת אותיות התורה (וכמאמר רבותינו ז"ל כל התורה שמותיו של הקדוש ברוך הוא... ולכן אף עם הארץ שאינו מבין פרוש המלות ממשיך, מה שאין כן בתורה שבעל פה שנתלבשה בחכמה, לכך כשאנו מבין אינו ממשיך, אבל בתורה שבכתב ממשיך אף שאינו מבין ואינו תלוי כל כך בהבנת הפרוש יען מקור המשכה זו הוא מלמעלה מהחכמה כו', והינו על ידי האותיות. ולכן נקרא תורה שבכתב מקרא, שקוראים וממשיכים על ידי האותיות...).

ה. והנה בכלל למוד המקרא הוא גם כן למוד האגדות, שהרי רב האגדות הם על הפסוקים ומעט מוסר וגם הם אין משגים ובכלל מקרא יחשב.

פְּנִינֵי הַזֵּהָר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קַמַּב

ו. וְהִנֵּה בְּכָלֵל מִקְרָא הוּא גַם כֵּן לַמּוֹד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵרִי מִדְּרַשׁ הַזֵּהָר הוּא עַל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, וְעוֹד שְׁגַם בְּלִמּוֹד רִזִּין דְּאוֹרִיתָא אֵינוֹ מְשִׁיג רַק הַמְצִיאוֹת מִהֶשְׁתַּלְשְׁלוֹת וְלֹא הַמַּהוּת, אִם כֵּן אֵינוֹ דוֹמֶה לְמַשְׁנֶה וְתַלְמוּד שֶׁמְשִׁיג מַהוּת חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּבְלִמּוֹד הֶהְשַׁתְלְשְׁלוֹת אֵינוֹ מְשִׁיג כָּלֵל מַהוּת חֲכָמָה זוֹ... אֲלֹא רַק יִדְיַעַת הַמְצִיאוֹת. וְאֵף עַל פִּי כֵן דְּבַר גְּדוֹל הוּא מְאֹד כִּיּוֹן דְּאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּזֶה הַשְׁגַּת הַמַּהוּת, וְהֵרִי זֶה כְּמוֹ שֶׁבְּמִקְרָא אֵף עַל פִּי שְׂאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת הֶהְשָׁגָה בְּבַחֲיִנַת חֲכָמָה כִּיּוֹן שֶׁשְׂרָשָׁה לְמַעַלָּה מִהַחֲכָמָה לָכֵן גַּם מֶה שְׂאוּמֵר הָאוֹתִיּוֹת דְּבַר גְּדוֹל וְעֶצוֹם הוּא... כְּמוֹ כֵּן יִדְיַעַת הַמְצִיאוֹת מִהַפְּנִימִיּוֹת אֵף עַל פִּי שְׂאֵינוֹ מְשִׁיג כָּלֵל הַמַּהוּת דְּבַר גְּדוֹל הוּא עַד לְהַפְּלִיא...

ז. וְהִנֵּה כִּיּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה הִיא הַמְּמַצֵּעַ הַמְּקַשֵּׁר וּמַחְבֵּר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַמְּמַצֵּעַ יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי בַּחֲיִנּוֹת, סֵתִים וּגְלִיָּא, אִם כֵּן בַּחֲיִנַת הַפְּנִימִיּוֹת הַנִּקְרָא סֵתִים הוּא הַמְּקַשֵּׁר וּמַחְבֵּר בַּחֲיִנַת פְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַנִּשְׁמָה לְבַחֲיִנַת פְּנִימִיּוֹת אֱלֹהוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

(לְקוּטֵי תוֹרָה לְבַעַל הַתַּנְיָא, פ' וִיקְרָא דף ה' טור ב' וְאֵילָף)

פְּנִינִי הִזְהָר מִסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קִמָּג

**יְדִיעַת מְצִיאוֹת הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת הִיא מְצוּה רַמָּה וְנִשְׁאָה וּמְקִיָּם
עַל יְדֵי זֶה מְצוֹת וְיִדְעַת הַיּוֹם גּו'**

עוֹד יֵשׁ לוֹמַר בְּעֵינֵי מַעֲלַת הָעֶסֶק בְּפִנְיָמִיּוֹת, עַל פִּי מֵה
שְׁכָּתוֹב בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ לְהַבִּין מֵה שְׁכָּתוֹב בְּפָרִי עֵץ
חַיִּים, דְּלִמּוּד פְּנִימִיּוֹת כּוֹנֵנַת הַמְצוֹת לֹא גָרַע מִלְּמוּד
הַלְכוּתִיָּה, וְאַדְרָבָּה כּו', אִף שְׁאִינוּ מְשִׁיג הַמַּהוּת, עַד כָּאֵן
לְשׁוֹנוֹ. וְרָצָה לוֹמַר, מִפְּנֵי שֶׁהַמְצוּה מְשִׁיג מַהוּתָהּ לְכֵן יְדִיעַת
סוּדוֹת הַמְצוּה אִף שְׁאִינוּ מְשִׁיג הַמַּהוּת לֹא גָרַע כּו'. וְאִף
שְׁכָּתוֹב שֵׁם: מֵה שְׁאִין כֵּן בְּסִדֵּר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת אִף אִם הִשִּׁיג
הַמְצִיאוֹת לֹא עָדִיף מִצֵּד עֲצָמוֹ כְּלִמּוּד הַמְצוֹת שֶׁמְשִׁיג
וְתוֹפֵס הַמַּהוּת כּו', הֵרִי מְסִיק אַחֵר כֶּךָ: אֵלֹא שִׁידִיעַת
הַמְצִיאוֹת מִהַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת הִיא גַּם כֵּן מְצוּה רַמָּה וְנִשְׁאָה
וְאַדְרָבָּה עוֹלָה עַל כָּלָנָה, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְיִדְעַת הַיּוֹם (וְאַתְחֲנֵן ד,
לֹט), דַּע אֶת אֱלֹקֵי אֲבִיךָ כּו' (דְּבָרֵי הַיָּמִים א' כח, ט), וּמְבִיאָה לְלֵב
שָׁלֵם כּו', שֶׁהוּא הָעֵקֶר... אִם כֵּן הֵרִי בִּידִיעַת הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת
אִף שְׁאִינוּ מְשִׁיג כָּלֵל הַמַּהוּת מְקִיָּם מְצוֹת וְיִדְעַת כּו', וְלֹא
גָרַע מִלְּמוּד הַהִלְכוּת. (לְקוּטֵי תוֹרָה לְבַעַל הַתְּנִיָּא שֵׁם טוֹר ג')

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קמ"ט**למוד פנימיות התורה הוא בכלל "שליש במקרא"**

וַעֲלֵ פִי זֶה יִתְרַץ מֶה שֶׁנִּדְחָקוּ גְדוּלֵי הַמְּפָרָשִׁים בְּפִירוּשׁ מִימְרָא זו דְּלַעוּלָם יִשְׁלַשׁ אָדָם שְׁנוֹתָיו שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה שְׁלִישׁ בְּתַלְמוּד ... (עבודה זרה י"ט, ב), אֲמַנָּם לִפִּי מֶה שֶׁכָּתַב אֲתִי שְׁפִיר, דְּבִתְחִלַּת לְמוּדוֹ שֶׁל אָדָם יִשְׁלַשׁ הַשְׁלִישׁ בְּמִקְרָא מִמַּשׁ לְבָדוֹ, דְּאֵף עַל גַּב שְׁלֹתַלְמוּד צָרִיךְ זְמַן יוֹתֵר, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹ לְמַהֵר לְלַמֵּד הַמִּקְרָא בִּתְחִלָּה, וְאַחֵר שֶׁהִגְדִּיל בְּחִכְמָה יֵשׁ לוֹ לְקַיֵּם הַשְׁלִישׁ בְּמִקְרָא בַּתּוֹרָה שֶׁבְּכָתַב עִם מֶה שֶׁיִּלְמַד אַחֵר כֵּךְ מִפְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה וְהָאֲגָדוֹת, שֶׁזֶה נִכְלָל הַכֹּל בְּשְׁלִישׁ בְּמִקְרָא כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְאַפְשָׁר דְּגַם לְמוּד מִדְּרָשׁ רַבָּה וּשְׂאֵר הַמְּדֻרָשִׁים הוּא בְּכָלִל הַשְׁלִישׁ בְּמִקְרָא...

וְאֵף שֶׁבְּהִלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה מִבְּאֵר דְּמִדְּרָשׁ תּוֹרָה שֶׁהוּא סִפְרָא וְסִפְרֵי וְכֵהֲאִי גִּוּוֹנָא הֵן בְּכָלִל שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה, הֵינּוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵן הִלְכוֹת וְגוֹפֵי הַתּוֹרָה כְּמוֹ הַמִּשְׁנָה, מֶה שֶׁאֵין כֵּן לְמוּד הָרַבּוֹת שֶׁהֵן אֲגָדוֹת שֶׁעַל הַמִּקְרָא וּמוֹסָר הַשֵּׁם אֲפָשָׁר שֶׁזֶה נִכְלָל בְּשְׁלִישׁ בְּמִקְרָא...

(לקוטי תורה לבעל התניא שם טור ג' ואילך)

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קמה

ב. עוד יש לומר בפרוש לריח שמניך כו' שמן תורק כו' על דרך המדרש הנ"ל שזהו ענין לעולם ישלש אדם תלמודו שליש במקרא שליש במשנה ושלש בתלמוד (המשך נעתק להלן אות ט"ז) ... הנה למוד הזהר וכתבי האריז"ל הוא בכלל שליש במקרא... שהרי מדרש הזהר וכן מדרש רבה ושאר המדרשות הן פרוש המקרא, ופרש רש"י בפרק קמא דברכות (דף י"א ע"ב) שמדרש הוא קרוב למקרא כו', עין שם. ואף שבהלכות תלמוד תורה מבאר דמדרש תורה שהוא ספרא וספרי וכהאי גוונא הן בכלל שליש במשנה, הינו על כל פנים מפני שהן פרוש דיני וגופי התורה כמו המשנה ממש, אבל בלמוד סודות הזהר אין השגה אפלו לגדולי החכמים רק ידיעת המציאות מההשתלשלות ולא השגת המהות כלל, והרי זה כעין למוד המקרא שהוא קורא בשמותיו של הקדוש ברוך הוא אף על פי שאינו משיג כלל עצמיות הגנוז בהן כנ"ל. וכעין זה הוא בלמוד הזהר ועץ חיים. ולכן הוא בכלל שליש במקרא... ולכן גם זה נקרא לריח שמניך, שידיעת המציאות היא כמו ריח בעלמא לגבי השגת מהות חכמתו יתברך שבמשנה ותלמוד.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קמו

ג. ועל דרך שנתבאר באגרת הקדש קרוב לסופו שבלמוד סדר ההשתלשלות אף אם השיג המציאות לא עדיף מצד עצמו כלמוד המצוות שמשגיג ותופס המהות כו', אלא מצד שידיעת המציאות הוא גם כן מצוה רבה ונשאה ואדרבה עולה על כלנה כמו שנאמר וידעת היום דע את אלקי אביך כו' ומביאה ללב שלם. ועוד שגם הריח וידיעת המציאות הוא הארה מבחינת פנימיות התורה כו'... ולכן צריך להיות ב' הבחינות לריח שמניף כו' ושמן תורק כו'. (לקוטי תורה לבעל התניא, שיר השירים דף ג' סוף טור ג' ואילף)

הנה למוד הזהר ופתבי האר"י זכרנו לברכה הוא בכלל שליש במקרא הנה למוד הזהר ופתבי האר"י זכרנו לברכה הוא בכלל שליש במקרא... אבל בלמוד סודות הזהר אין השגה אפלו לגדולי החכמים רק ידיעת המציאות מההשתלשלות ולא השגת המהות כלל, והרי זה כעין למוד המקרא שהוא קורא בשמותיו של הקדוש ברוך הוא אף על פי שאינו משיג כלל עצמיות הגנוז בהן כנזכר לעיל. וכעין זה הוא בלמוד הזהר ועץ חיים. ולכן הוא בכלל שליש במקרא... ולכן גם זה נקרא לריח שמניף, שידיעת המציאות היא כמו ריח בעלמא לגבי השגת מהות חכמתו יתברך שבמשנה ותלמוד.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף קמז

וַעֲלֵה דֶרֶךְ שְׁנֵת־בָּאָר בְּאַגֶּרֶת הַקֶּדֶשׁ קְרוֹב לְסוּפוֹ, שֶׁבְּלִמּוּד סֵדֶר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת אֵף אִם הִשִּׁיג הַמְצִיאֹת, לֹא עֲדִיף מִצֵּד עֲצָמוֹ כְּלִמּוּד הַמְצֻוֹת שֶׁמִּשִּׁיג וְתוֹפֵס הַמַּהוֹת כּו', אֲלֹא מִצֵּד שְׂיָדִיעֵת הַמְצִיאֹת הוּא גַם כֵּן מְצִוָּה רַבָּה וְנִשְׁאַה, וְאִדְרָבָה עוֹלָה עַל כְּלָנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם, דַּע אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ כּו' וּמְבִיאָה לְלֵב שָׁלֵם. וְעוֹד, שֶׁגַּם הָרִיחַ וַיִּדְעֵת הַמְצִיאֹת הוּא הָאָרֶה מְבַחֲיָנוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה כּו'... וְלִכְן צָרִיךְ לוֹמַר ב' הַבְּחִינּוֹת לְרִיחַ שְׁמַנִּיךָ כּו' וְשִׁמֶן תוֹרֶךְ כּו'.

(לקוטי תורה לבעל התניא, שיר השירים דף ג' סוף טור ג' ואילך)

כְּמוֹ שֶׁהַמֶּלֶךְ נוֹתֵן טַעַם בַּבָּשָׂר כֵּן לִמּוּד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה נוֹתֵן טַעַם בְּנִגְלָה דְּתוֹרָה (הַנִּקְרָא לֶחֶם וּבָשָׂר)

וְהִנֵּה מְכַל זֶה יוֹבֵן בְּתוֹסֶפֶת בְּאוֹר עֲנִיָּן וְלֹא תִשְׁבִּית מֶלֶךְ כּו', שֶׁלִּמּוּד הַפְּנִימִיּוֹת נִקְרָא בָּשָׂם מֶלֶךְ, שֶׁהַמֶּלֶךְ מִמִּתְקַת הַבָּשָׂר אֵף שְׁאִין בּוֹ טַעַם בְּעֲצָמוֹ כְּמוֹ הַבָּשָׂר, וְכֵן הַנִּגְלָה שֶׁבְּתוֹרָה נִמְשָׁל לֶחֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשַׁלִּי ט, ה) לִכּוֹ לֶחֶם בְּלֶחֶם מִי, וְגַם לְבָשָׂר, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמָקוֹם אַחֵר עַל פֶּסוּק "זֹאת הַפֶּעַם עָצָם מַעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי", דִּקְאִי עַל תּוֹרָה שֶׁבַעֲלָפָה.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קמח

וְכֵן בְּגִמְרָא בָּבָא בְּתֵרָא (דף כ"ב) אָמְרוּ, אֲכָלוּ בִּישְׁרָא שְׁמִינָא בִּי רַבָּא. וְהִינוּ כְּמוֹ הַלֶּחֶם וְהַבָּשָׂר יֵשׁ בָּהֶן טַעַם, וּמִמֶּשׁ כֶּךָ בְּלִמּוּד הַנִּגְלָה שְׁבִתוּרָה יֵשׁ בָּהּ הַשְּׂגָת הַמַּהוּת מִמֶּשׁ, מֵה שְׁאִין כֵּן בְּלִמּוּד הַפְּנִימִיּוֹת שְׁאִין בְּזֶה רַק יִדְעֵת הַמְּצִיאוֹת וְלֹא הַשְּׂגָת הַמַּהוּת, וְהַמַּהוּת נִסְתָּר וְנִעְלָם וְאִינוּ מִשְׁג כָּלֵל לַהֲיוֹת בְּבַחֲנֵת טַעַם מִמֶּשׁ כְּמוֹ הַנִּגְלָה, עַד לַעֲתִיד לָבוֹא שְׁיִתְגַּלֶּה פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.

וְלָכֵן נִמְשַׁל לְמַלַּח, לוֹמַר שְׁעַם הַיּוֹת שְׁאִין בּוֹ טַעַם, עִם כָּל זֶה הוּא דִּיקָא הַנּוֹתֵן טַעַם בַּהֲבָשָׁר.

(לקוטי תורה לבעל התניא שם טור ד')

מִי שֵׁישׁ בִּידּוֹ הַלְכוֹת וְאִין בִּידּוֹ מִדְּרַשׁ [סודות התורה],
לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל יִרְאֵת חֲטָא

וְזֶה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּהּ בְּאֲבוֹת דְּרַבִּי נִתֵּן (סוף פֶּרֶק כ"ט) וְכֵן הוּא גַם כֵּן בְּבִרְכוֹת כָּל מִי שֵׁישׁ בִּידּוֹ מִדְּרַשׁ וְאִין בִּידּוֹ הַלְכוֹת לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל חֲכָמָה, כָּל מִי שֵׁישׁ בִּידּוֹ הַלְכוֹת וְאִין בִּידּוֹ מִדְּרַשׁ לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל יִרְאֵת חֲטָא, פִּירוּשׁ: שֶׁהַלְכוֹת נִקְרָא טַעַם שֶׁל חֲכָמָה לְפִי שְׂבָהֶן וְעַל יָדֵן מִשְׁג הַמַּהוּת חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁנִתְּלַבְּשָׁה בַּהֲלָכָה זֶה, מֵה שְׁאִין כֵּן בְּלִמּוּד הַפְּנִימִיּוֹת הַנִּקְרָא מִדְּרַשׁ אִין מִשְׁג הַמַּהוּת מִמֶּשׁ, וְלָכֵן נִקְרָא שְׁלֹא טַעַם טַעַם שֶׁל חֲכָמָה, פִּירוּשׁ: הַמַּהוּת מִמֶּשׁ. וְעִם כָּל זֶה מִי שֵׁישׁ בִּידּוֹ הַלְכוֹת וְאִין בִּידּוֹ מִדְּרַשׁ לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל יִרְאֵת חֲטָא, כִּי אִף שְׁבִלִּמּוּד הַמִּדְּרַשׁ אִין מִשְׁג רַק הָאֲרָה, מִכָּל מְקוֹם זֶה הָאֲרָה מְבִיאָה לִידֵי יִרְאֵת חֲטָא... וְעוֹד, כִּי אִף שְׁזָהוּ רַק הָאֲרָה, הִנֵּה הִיא הָאֲרָה מִבְּחִינּוֹת הַפְּנִימִיּוֹת, כִּי אֲוִרִיתָא סְתִים וְגִלְיָא. (לקוטי תורה לבעל התניא שם טור ד')

פְּנִינִי הִזְהֵר מִסִּכַּת בְּבֵא בִּתְרָא - דָּף קִמֵּט

עַל יְדֵי שְׂיִרְאָתָהּ הַשֵּׁם הִיא אוֹצְרוֹ, עַל יְדֵי זֶה הַתּוֹרָה נִקְרָא
תּוֹרַת הַשֵּׁם

וְזֶהוּ גַם כֵּן עֲנִין מֵאִמֵּר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה פֶּרֶק ב' דְּשִׁבְתָּ (דף ל"א סוף עמוד א'), קִבְעָתָ עֵתִים לַתּוֹרָה כּו'. פִּלְפִּלְתָּ בְּחִכְמָהּ כּו', וְאָפְלוּ הָכִי אִי יִרְאֵת הַשֵּׁם הִיא אוֹצְרוֹ אֵין, אִי לֹא לֹא, מָשַׁל לְאָדָם שֶׁאָמַר לְשִׁלּוּחוֹ: הַעֲלֵה לִי כּוֹר חֲטִין לְעִלְיָה, הֵלֶךְ וְהַעֲלֵה לוֹ, אָמַר לִיָּה, עֲרִבְתָּ לִי בֶהֱן קֵב חֲמִטִין, אָמַר לִיָּה לָאוּ, אָמַר לִיָּה מוֹטָב שְׁלֹא הַעֲלִיתָהּ. וְהַעֲנִין, כִּי חֲטָה הוּא כ"ב אֶתְנוּן דְּאוֹרִיתָא. וְקֵב חֲטִמִין פֶּרֶשׁ רִש"י אֶרֶץ מְלַחָה, וְהוּא עֲנִין וְלֹא תִשְׁבִּית מְלַח כּו'. וְזֶהוּ שְׁנִזְכֹּר עֲרִבְתָּ לִי בֶהֱן קֵב חֲמִטִין, דְּתַבַּת לִי מִיָּתֵר, אֶלֹא דְרִצָּה לֹמַר שְׁעַל יְדֵי שְׂיִרְאָתָהּ הַשֵּׁם הִיא אוֹצְרוֹ אֵזִי הַתּוֹרָה וְהַחֲטִים הֵם לִי, וְנִקְרָא תּוֹרַת הַשֵּׁם... מֵה שְׁאִין כֵּן תּוֹרָה בְּלֹא יִרְאָה כּו'. (לְקוּטֵי תּוֹרָה לְבַעַל הַתְּנִיָּא שֵׁם דָּף ו' טוֹר א')

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קנ

מעלת ענין "לריח שמניך" [למוד פנימיות התורה] על "שמן תורק" [למוד נגלה דתורה]

א. עוד יש לומר בפרוש לריח שמניך כו' ושמן תורק כו'... הנה בלמוד המצוות משנה ותלמוד משיג ותופס המהות חכמתו יתברך מאחר שנתלבשה בדברים גשמיים שהן רצונו וחכמתו יתברך ממש, וזהו ענין שמן תורק כו', מה שאין כן בספרי מעשיות שבתנ"ך שאינו משג כלל חכמתו יתברך המלבשת בתבות וצורפי אותיות, וכמו שכתב בזהר בהעלתך (דף קנ"ב ע"א) שפשטיות המוכן מן הספור מעשיות שבתורה נקרא לבושא דאורייתא, ובאר הרמ"ז שם, כמו על דרך משל פסוק ואלה כו' בארץ אדום כו', שודאי מעשה שהיה כך היה ואין יוצא מדי פשוטו, אבל אין כונת ה' בו בעצם אבל בה נגנזו סודות עולם התהו כו', עין שם ובזהר שם (דף קמ"ט ע"ב) שהאריך בזה.

ב. ובפרדס (שער כ"ז פרק א') האריך בבאור מאמר הזהר הנ"ל, וכתב וזה לשונו: אבל כאשר יבוא האדם ללמד בתורה, צריך שיהיה כונתו שהוא לומד הענין שהוא במה שהם דברים אלקיים שנעלה ממנו עצם פנימיותם וכו', ועם היות שהוא לא ישכיל בה כי אם פשטיות הספור, ואין צריך לומר זה אלא אפילו מי שלא יבין כלל כו', גם לו יש שכר טוב, עכ"ל.

פניני הז'ה'ר מסכת בבא בתרא - דף קנא

ג. וְלִכֵּן הָאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה וּפְשָׁטִיּוֹת הַסִּפּוּר נִקְרָא רֵיחַ שְׁמָנִיךָ, כִּי עִם הַיּוֹת שְׁאִינוֹ מוֹכֵן וּמִשָּׁג כָּלֵל פְּנִימִיּוֹת חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ הַגְּנוּזָה וּמִלְבָּשֶׁת בְּסִפּוּר מַעֲשֵׂה וְאוֹתִיּוֹת הֵהֱם... עִם כָּל זֶה הָאוֹתִיּוֹת וּפְשָׁטִיּוֹת הַסִּפּוּר הֵן הֵן רֵיחַ שְׁמָנִיךָ, שֶׁבָּהֶם וְעַל יָדָם מִמְּשִׁיךְ הַקּוּרָא בַּמִּקְרָא רֵיחַ וְהָאֵרָה מִבְּחִינַת שְׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, וְכִמוֹ עַל דֶּרֶךְ מִשָּׁל שְׁמֵרִיחִים רֵיחַ הַטּוֹב אֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ טוֹעִים אוֹתוֹ בְּפִיו כָּלֵל וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא רְחוּק מִמֶּנּוּ כו'. וְאִדְרָבָה הָרֵיחַ הַזֶּה נִמְשָׁךְ מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן בְּיוֹתֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֵן הַמִּרְיחַ שְׁלֹמֶעֱלָה מִבְּחִינַת שְׁמֵן סֶתֶם, חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה כו', וְלִפִּי שֶׁהוּא גְבוּהָ יוֹתֵר בְּמַעֲלָה לֹא יָכוֹל לָבוֹא בְּהַתְגַּלּוֹת בְּבְחִינַת קְרוֹב בְּבְחִינַת טַעַם כְּעֵנִין שְׁמֵן תּוֹרָה כו', אֲלֹא בְּבְחִינַת רֵיחַ לְבַד כו'... וְאֵף עַל פִּי כֵן יֵשׁ גַּם כֵּן מַעֲלָה יִתְרָה וְעֲצוּמָה בְּבְחִינַת שְׁמֵן תּוֹרָה שֶׁהוּא הַמִּשְׁכָּת עֲצֻמִּיּוֹת חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה וְלֹא רֵיחַ וְהָאֵרָה לְבַד כו', וְשִׁנְיָהֶם כְּאַחַד טוֹבִים.

(לקוטי תורה לבעל התניא, שיר השירים דף ג' טור ג')

ה'ה'ר סג'לה אף ש'אינו מבין

וּבְנִדּוֹן שְׁאֵר הַלְמוּד יִהְיֶה בְּזֶה הָאֵפֶן: מִי שֶׁהוּא בֹּעֵל עֶסֶק גָּדוֹל יִהְיֶה רַב לְמוּדוֹ בְּזֶהר הַקְדוּשָׁה אֵף שְׁאִינוֹ מִבִּין, פִּי מָה אֲכַפֶּת לִיָּה שְׁאִינוֹ מִבִּין אֲפִלּוּ הַכִּי הוּא סִגְלָה. (מֵאֲמָרֵי אֲדָמוֹ"ר הַזָּקֵן הַקָּצֵרִים דף תקע"א)

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קנב

בשבת ילמד כל היום זהר

יִלְמַד בְּכָל יוֹם זֶהָר מֵעַט, וּבִשְׁבֻּת כָּל הַיּוֹם זֶהָר.

(מאמרי אדמו"ר הזקן פְּרֻשַׁת תַּצֵּא דף תתל"א)

מִי שֶׁהוּא בֹעֵל עֵסֶק גָּדוֹל, יִהְיֶה רֹב לְמוֹדוֹ בְּזֶהָר הַקָּדוֹשׁ,
עַת קְבוּעַ בְּכָל יוֹם לְלַמֵּד סְפָרֵי מוֹסֵר, וּבִפְרָט בְּסֵפֶר
הַזֶּהָר בְּמֵאמָר קֵן צִפּוֹר.

(אדמו"ר הזקן - בעל התניא)

עַל יְדֵי טְעִימַת יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה, פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, מִתְעוֹרֵר הָאָדָם
בְּאַהֲבָה נִפְלְאָה שְׁלִמְעֵלָה מִן הַדַּעַת וְהַשְׁגָּה

פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת מִשְׁקָה הַמְשַׁכֶּרֶת, כְּמוֹ יַיִן
לְאַחַר שְׁנֵכָנֶס בְּמַעְיָו יֵצֵא מֵהַעֲלָמוֹ וּמִתְגַּלֶּה וְאֵז
מִשְׁכָּר וּמִבְלָבֵל הַדַּעַת וְהַשְׁגָּה מִפְּנֵי שֶׁהִיא בּוֹ כַּח
שְׁלִמְעֵלָה מִן הַשָּׂכָל בְּהַעֲלֵם, וְעַתָּה יֵצֵא וְנִתְגַּלֶּה, כְּמוֹ כֵּן
בְּרוּזִין דְּאוֹרִיתָא שֶׁהוּא מֵה שְׁלֵא נִתְלַבֶּשֶׂה בְּמַצּוּה אֲלֵא הֵן
סְפוּר גְּדֻלַּת אוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה עַד אֵין קֵץ
וּלְמַטָּה עַד אֵין תְּכֵלִית וְכוּ' לְהַשְׁכִּיל וּלְהַשִּׁיג סֵדֶר כָּל
הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת וּלְסַפֵּר בְּשַׁעוֹר קוֹמַת עֲצָמוֹת הַמֵּאֲצִיל
וְהַנֵּאֲצִלִּים, כְּמוֹ כָּל מֵאמָרֵי הָאֲדָרָא רַבָּה וְאֲדָרָא זוּטָא
שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶהְבָּה רַבָּה שְׁלִמְעֵלָה מִן הַדַּעַת וְכוּ' וְרוּזִין
דְּאוֹרִיתָא שְׁלִמְעֵלָה מִן הַהִשְׁגָּה בְּהַעֲלֵם גָּדוֹל, וּכְשִׁטּוּעִימִים
וּמִשְׁיָגִים יִתְבַּלְבֵּל דַּעְתּוֹ, כְּלוּמַר שֶׁנוֹלַד לוֹ מִחֲמַת
הַהִתְבּוֹנְנוֹת בָּהֶם אֶהְבָּה נִפְלְאָה שְׁלִמְעֵלָה מִן הַדַּעַת
וְהַשְׁגָּה וְכוּ'.

(סֵפֶר מֵאמָרֵי אֲדָמוֹ"ר הַזֶּקֶן (בְּעַל הַתְּנִיָּא) תַּקְס"ג חֶלֶק ב', ד"ה וְהַשְׁתִּיָּה כְּדַת)

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קנג

וּבְמוֹ שְׁמַעְנוּ בְּפֶרוֹשׁ מִפִּי אֲדֹמוֹר הִזְקֵן (בעל התניא)
בְּלִיאָזְנִי, שֵׁשׁ בְּחִינַת טַמְטוֹם הַמַּח וְכוּ', וְלִזְה
מוֹעִיל קְרִיאַת דְּבָרֵי הַזֵּהר הַקְדוֹשׁ אִף דִּלָּא יָדַע מֵאִי
קָאָמַר. (חנה אריאל, להרי"א מהומיל, שמות עמוד ס"ד)

להנצל ממחשבות זרות בעת התפלה

שְׁמַעְתִּי מִמֶּהָר"ם הַלּוֹי יִפָּה שְׁאָמַר בְּשֵׁם אֲדֹמוֹר הִזְקֵן
(בעל התניא) נִשְׁמַתּוּ בְּגִנְזֵי מְרוֹמִים: סְגֻלָּה
לְמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בְּעֵת הַתַּפִּלָּה הוּא ג' דְּרָכִים וְכוּ', וְכֵן סִפֵּר
הַזֵּהר הַלְשׁוֹן מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה אִף עַל פִּי דִּלָּא יָדַע מֵאִי קָאָמַר,
וְלָכֵן כִּיּוֹן שֶׁג' דְּבָרִים אֵלּוּ אֵינָם צְרִיכִים כְּוָנָה, לָכֵן מוֹעִילִים
לְטֹהַר הַמַּחֲשָׁבָה מִמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת.
(ספר מגדל עז, מאמרי דברי אלקים חיים מאדמו"ר חב"ד, עמ' תכ"ו)

סגולה לבעל עסק שיהיה רב למודו בזהר הקדוש

בְּנִדּוֹן שְׁאָר הַלְמוּד יִהְיֶה בְּזֶה הָאִפֶּן, מִי שֶׁהוּא בֹּעֵל עֵסֶק
גָּדוֹל יִהְיֶה רַב לְמוּדוֹ בַּזֵּהר הַקְדוֹשׁ, אִף כְּשֶׁאֵינּוּ
מִבֵּין, כִּי מָה אֲכַפֶּת לִיה שֶׁאֵינּוּ מִבֵּין, אֲפִלּוּ הֵכִי הוּא
סְגֻלָּה. (מאמרי אדמו"ר הִזְקֵן הַקְצָרִים דף תקע"א)

פְּנִינֵי הַזֵּהָר מִסֵּכַת בְּבֵא בְּתֵרָא - דף קנד

עֲנִין לַמּוֹד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁאֵאָרִיכוּ בְּזֵהָר וְתִקּוּנִים וּבְעֵץ חַיִּים בְּחִיּוֹב לַמּוֹד זֶה, וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר רֵאשִׁית חֻכְמָה בְּהַקְדָּמָה וּבִשְׁל"ה בְּמִסְכַּת שְׁבוּעוֹת שְׁלוֹ בַּפָּרָק נֵר מְצוּה הַפְּלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת לַמּוֹד זֶה... וְהֵנָּה בְּכָלֵל מִקְרָא הוּא גַם כֵּן לַמּוֹד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהִרִי מְדַרְשׁ הַזֵּהָר הוּא עַל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה. (לְקוּטֵי תוֹרָה פְּרִשְׁת וִיקְרָא דף ה:)

שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה דְּבָרִים הֵם לְהִסִּיר כָּל הַמוֹנְעִים בְּתַפְלָה וְכו', וְהֵג' הוּא עֶסֶק וְלַמּוֹד דְּבָרֵי מוֹסֵר הַנִּמְצָאִים בְּזֵהָר מִלְּשׁוֹן הָאֲרָה, שֶׁמֵּאִיר בְּמָקוֹם הַחֲשֹׁךְ שֶׁהוּא חֻכְמַת אֱמֶת. (לְקוּטֵי תוֹרָה פְּרִשְׁת תְּבוּא)

לַמּוֹד בְּזֵהָר הַקָּדוֹשׁ מִסִּיר טַמְטוֹם הַלֵּב.

(מֵאָה שְׁעָרִים לְבַעַל הַתְּנִיָּא)

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קנה

לקט משיחות הרבי מליונאויטש זצ"ל

למוד הזהר מרומם את הנפש - למוד המדרש מעורר את הלב - ואמירת תהלים בבכי ודמעות "שוטפת את הכלי"

מ"ו טבת - הסכת ושמע ישראל! העת הזאת היא מועד הגאולה על ידי משיח צדקנו והיסורים הבאים עלינו הם חבלי משיח. אין ישראל נגאלין אלא בתשובה. אל תאמינו לנביאי השקר המבטיחים לכם ישועות ונחמות... זכרו דבר השם (ירמיהו יז, ה) "אמר השם ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשור זרעו ומן השם יסור לבו". שובה ישראל עד השם אלקיך והכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו. הבא בקרוב ממש.

מ"ז טבת - הרבי "צמח צדק" אמר פעם ביחידות: למוד הזהר מרומם את הנפש, למוד המדרש מעורר את הלב, ואמירת תהלים בבכי ודמעות "שוטפת את הכלי". (ספר חגי ומועדי ישראל שע"י ר. זמיר, וכן נדפס בספר שיחות לנער כרך

ד' תשכ"ו - תשכ"ח)

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קנו

בקשר לכנוסי הילדים, למוד הזהר

הוראותיו האחרונות של כבוד קדשת אדמו"ר (שליט"א) (זכר צדיק לברכה) בקשר לכנוסי הילדים, למוד הזהר וכו', מוכיחים למעלה מכל צל של ספק, על גדל השפעה בה אנו נמצאים, ולכן דוקא ברגעים גדולים אלו מטלת החובה של כלנו, ללא יוצא מהכלל, להתגייס במרץ למבצעי הקדושים של כבוד קדשת אדמו"ר (שליט"א) (זכר צדיק לברכה), ובמיוחד בכל הקשור למבצע "והשיב לב אבות על בנים". מבצע זה חייב להיות חקוק במחננו ובלבבותינו, עשרים וארבע שעות ביממה, ועל כל אחד ואחת מאתנו, לתת לעצמו דין וחשבון, יום יום, שעה שעה, מה נעשה ומה יכול להעשות בענין זה.

(עלון כפר חב"ד תש"מ - תשמ"א, דבר המערכת)

הגאון רבי מנחם זעמבא זכר צדיק לברכה: גם בלי הבנה מקימים מצות למוד

וראיתי בהסכמת הגאון רבי מנחם זעמבא זכר צדיק לברכה על הספר ילקוט נחמני, וזה לשונו: "ראיתי חדוש בדברי רבינו הרב מלאדי זכר צדיק לברכה בלקוטי תורה ויקרא, שכתב דגם לדעת המגן אברהם בארח חיים, דאם אינו מבין למודו אינו מקיים בזה מצות תלמוד תורה, באגדה אינו פן, דשם גם בלי הבנה מקיים מצות למוד", יעין שם.

פְּנִינִי הַזֶּהר מַסַּכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא - דָּף קנו

מִרְנָא וּרְבִנָא הוּד כִּ"ק אֲדָמוֹ"ר הִזְקוּ הָרַב בַּעַל הַתְּנִיָּא

סֵפֶר תוֹרָה אֹר פֶּרֶשֶׁת חֵי שָׂרָה דָּף ט"ז עמוד ב'

עֵקֶר הַדְּבָר הֵם תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים

וְעַתָּה צְרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין אֶהְבָּה וְיִרְאָה שֶׁהֵם רַק גִּדְּפִין
לְבַד לְהִגְבִּיָּה עֵקֶר הַדְּבָר שֶׁהֵם תוֹרָה וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים. וְלְהִבִּין מֵהוּת הָאֶהְבָּה מָה הִיא. הִנֵּה בְּקִרְיַת
שֹׁמֶע צְרִיךְ שִׁמְלִיכוּהוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע רוּחוֹת
הָעוֹלָם. פְּרוּשׁ דְּכָתִיב "מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" וְתִרְגּוּמוֹ
זִיו יִקְרִיָּה שֶׁהוּא רַק זִיו וְהִתְפַּשְׁטוֹת וְהָאָרֶה בְּלָבָד
הַמְתַּלַּבֶּשֶׁת תוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְכָתִיב אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת
הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא בְּבַחֲיִנַת עֲצָמוֹת אֱלֹקוֹת שְׁאִינוֹ נִתְּפָס
תוֹךְ מִדָּה וּגְבוּל. וְהַעֲנִין שְׁשֻׁנֵיהֶם אֶמֶת כּו'. כִּמְשָׁל
בְּטוֹל זִיו הַשָּׁמֶשׁ בְּמִקּוֹר הַשָּׁמֶשׁ עֲצָמָה כִּידוּעַ שְׂבָאָמֶת
עֲצָמוֹת אֱלֹקוֹת מָלֵא כָּל הָאָרֶץ. אֵךְ מָה שֶׁהוּא מִתְּפַשֵּׁט
תוֹךְ כָּלִי וּגְבוּל הוּא בָּטֵל וְנִכְלָל בְּמַהוּתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ
אֱלֹקוֹת כּו'.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קנח**יתעורר בלב תשוקה ולא יפרד כלל**

וְהִנֵּה כְּשִׁיתְבוֹנֵן אָדָם הֵיטֵב בָּזָה בַּפִּסּוּקִי דְזִמְרָה וּבִקְרִיאַת שְׁמַע, אֵיךְ שְׂבָאֲמַת הוּא כֵּן שֶׁהָעוֹלָמוֹת בְּטָלִים בַּמִּקּוֹר חֵיוֹתָם רַק מִפְּנֵי שֶׁהָאָדָם הוּא בְּכָלִי גִשְׁמִי הַגּוֹף שֶׁהוּא מְשָׁכָא דְחוּיָא שְׂמַתְגַּדֵּל וּמִתְרַבֶּה מִגִּשְׁמִיּוֹת הַמַּסְתִּיר וּמַעֲלִים שְׁלֹא יוּכַל לִרְאוֹת בְּעֵינָי רְאִיָּה חוּשִׁית אֲזִי יִתְעוֹרֵר בְּלֵב תְּשׁוּקָה שִׁיְהִיָּה קָשׁוּר בְּהִתְבוֹנְנוֹת זֶה כָּל הַיּוֹם וְלֹא יִפְרֹד מִמֶּשׁ כָּלֵל. וְזֶהוּ קִבְּלַת מַלְכוּת שָׁמַיִם בַּפִּסּוּק רֹאשׁוֹן וְאַהֲבַת שִׁיְהִיָּה הַיּוֹי"ה אֱלֹקֶיךָ שִׁיְהִיָּה תָמִיד קָשׁוּר בְּהִתְבוֹנְנוֹת זֶה בְּטוֹל הָעוֹלָמוֹת לְהַמְחִיָּה וּמִהֵנָּה אוֹתָם.

בְּעֶסְקוּ בַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה יַחֲדָא אֲמַתִּי עִם הַתּוֹרָה וְאוֹרֵיָתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֹּלָא חַד מִמֶּשׁ

רַק מִפְּנֵי הֵיוֹת כִּי גּוּפוֹ הַגִּשְׁמִי לֹא יוּכַל לְקַבֵּל בְּטוֹל אֲמַתִּי הַנִּזְכָּר לְעֵיל יִגְמַר בְּדַעְתּוֹ בִּקְרִיאַת שְׁמַע עֲנִין לַמּוֹד הַתּוֹרָה בְּאִמְרוֹ וּדְבַרְתָּ בָּם. דִּהְיִינוּ שֶׁנִּפְשׁוּ הָאֱלֹקִית בְּעֶסְקוֹ בַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה יַחֲדָא אֲמַתִּי עִם הַתּוֹרָה וְאוֹרֵיָתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֹּלָא חַד מִמֶּשׁ כִּי אוֹרֵיָתָא מִחֻכְמָה עֲלָאָה נִפְקַת וְנִתְלַבֶּשֶׂה בְּעֵינָי זֶה הָעוֹלָם וְכִשְׁאָדָם מְלָבִישׁ נִפְשׁוֹ הָאֱלֹקִית בְּעֵינָי לַמּוֹד הַתּוֹרָה שֶׁבָּזָה הָעוֹלָם אֲזִי גַם שָׂרֵשׁ נִפְשׁוֹ לְמַעְלָה מִתְלַבֶּשׁ גַּם כֵּן בַתּוֹרָה שֶׁלְמַעְלָה עַד רוּם הַמַּעֲלוֹת וְנַעֲשֶׂה שָׁם יַחֲדָא גָּמוּר.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף קנט

יָשִׁיב אֶל לְבוֹ שֶׁהֵשֵׁם הוּא הַמוֹצִיא אוֹתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

וְזֶהוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה כְּנֶגְדּוֹ כַּנִּל. וְזֶהוּ ה' צִלָּה פְרוּשׁ כְּמוֹ צֶל. וְהִנֵּה כְּתִיב אֲנִי הוֹי"ה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. פְּרוּשׁ שְׁלֹא יֹאמֶר הָאָדָם בְּדֶרֶךְ שְׁפָלוֹת הָאֵיךְ יִגִּיעַ לְמִדְרַגַּת הַיַּחֲדוּד בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה מֵאַחַר שֶׁהוּא עֲדִין אֵינוֹ סוֹר מֵרַע גָּמוּר כּו'. וְהוּא עֲדִין בְּשִׁלְמוֹת אֶצְלוֹ. זֹאת יָשִׁיב אֶל לְבוֹ שֶׁהֵשֵׁם הוּא הַמוֹצִיא אוֹתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. פְּרוּשׁ שֶׁהוּא מְבַדִּיל וּמְפָרֵשׁ בְּנַפְשׁוֹ הַטּוֹב מִן הָרַע הַנֶּפֶשׁ אֱלֵקִית מְנַפֵּשׁ הַבְּהֵמִית כְּשֶׁהוּא עֲדִין לֹא עָשָׂה רַע בַּפֶּעַל מִמֶּשׁ. וְאֶפִּילוֹ רָשָׁע גָּמוּר הוּא מְמַשִּׁיךְ בְּנַפְשׁוֹ הָאֱלֵקִית בְּעֶסְקוֹ בַּתּוֹרָה רַק שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר וְלִרְשָׁע אָמַר אֱלֹקִים מַה לָּךְ לְסַפֵּר חֻקִּי. פְּרוּשׁ שֶׁאֵין תּוֹעֵלֶת לְנַפְשׁוֹ הָאֱלֵקִית מִפְּנֵי שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר וּתְשַׁלַּךְ דְּבָרֵי אַחֲרֶיךָ שְׁלֹא יוּכַל לְהַמְשִׁיךְ בַּתּוֹךְ פְּנִימִיּוֹתוֹ וְדִי לְמַכִּין.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קס

מרנא ורבנא

הוד ב"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע מליופאוויטש
בהקדמתו לספרו הקדוש אמרי בינה

נודע לכל באי שיערי אור תורת אמת

היות נודע לכל באי שיערי אור תורת אמת שהיה יוצא
מפרש מפי קדוש עליון כבוד אדוני אבי מורי ורבי
זכרנו לברכה בכל דרשותיו מדי שבת בשבתו בכל ימי
חיים חיותו ברבים וביחידות ליחידי סגלה הכל היה לקבץ
אחדות השם הפשוטה שהוא בחינת עצמות אור אין סוף
ברוך הוא במח ולב כל אחד כפי אשר יוכל שאת בכל חד
לפום שעורא דיליה בפנים מסבירות ומאירות בנפש
השומע ומקבל. ויסודות דברי קדשו המה כתובים נמצאו
ברב דבריו הכל על ענין יחוד אלקות האמתי בבחינת
יחודא עלאה ויחודא תתאה שהוא ב' שמות דהוי"ה
ואלקים כמו שכתוב וידעת היום והשבת אל לבבך כי
הוי"ה הוא האלקים וכן אתה הראת לדעת כי השם הוא
האלקים וכהאי גוונא רבים בכתובים.

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קסא

כָּלֵּל דְּכָל אוֹרֵיתָא שֶׁבְּכֵתָב וְשֶׁבְּעַל פֶּה יִסּוּד כָּל הַמַּצּוֹת

וְאָמְרוּ בְּזֵהר תְּרוּמָה דָּדָא כָּלֵּל דְּכָל אוֹרֵיתָא שֶׁבְּכֵתָב
וְשֶׁבְּעַל פֶּה יִסּוּד כָּל הַמַּצּוֹת שֶׁהֵן רַק יְחִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיהָ שֶׁהוּא ב' שְׁמוֹת דִּהְיוּ"ה
וְאַלְקִים כִּידוּעַ וְהוּא הִנֵּקְרָא בְּזֵהר סוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּמִמֶּלֶא
כָּל עֲלָמִין וְהֵינּוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד שֶׁנִּקְרָא יְחִידָא עֲלָאָה וְיְחִידָא תַּתָּאָה.

לְדַרְשׁ הַשֵּׁם בְּאַמֶּת וּבִתְמִים

כִּידוּעַ לְכָל יוֹדְעִים וּמִבְינִים יִשְׁנִים גַּם חֲדָשִׁים אֲשֶׁר טַעְמוֹ
בְּנִפְשָׁם מַעֲט מְזַעִיר לְקַבֵּעַ בְּמַחֲם וּלְבָס אַחֲדוּת
הַשֵּׁם הַפְּשוּטָה וְיְחִידוֹ יִתְבָּרֵךְ לְקָרֵב אֶל הַשֶּׁכֶל וְהֵלֵב בְּכַמָּה
מִינֵי אַפָּנִים שׁוֹנִים אִישׁ אִישׁ לְפִי הִכָּנַת לְבָבוֹ וּמַחוֹ לְדַרְשׁ
הַשֵּׁם בְּאַמֶּת וּבִתְמִים וּבְרָגִילוֹת הִגִּיעָה וְהַעֲבוּדָה בְּמַחֲ וּלְב
שְׁלֵם כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבָּלוּ כו'.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קסב

העקר ויסוד כל התורה ומצוות

וְלִזְזֹאת אֲמַרְתִּי לִנְפְשִׁי זֶה כִּמָּה שְׁמִצּוֹה וְחוּבָה עָלִי לְלַקֵּט
בְּאֲמָרִים מִתּוֹךְ וְתַמְצִית דְּבָרֵי קֹדֶשׁ וְזִכְרוֹנוֹ לְבִרְכָּה
נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן הַנְּאֻמָּרִים וְנִמְצָאִים בְּכַתְּבִים עַל פְּסוּק שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל כּו' וְהוֹסַפְתִּי בְּאוֹר דְּבָרִים מֵאֲשֶׁר נִקְבַּע בְּמַחֲזִי וּלְבָבִי
לְפִי עֶרְכִּי הִדֵּל וּמֵאֲשֶׁר יִדְעָתִי תִשׁוּקֶת לֵב אֲנָשִׁים כְּעֶרְכִּי
בְּהִשָּׁגַת הַדְּבָרִים עַל בּוֹרֵינִ לְמַצָּא מְרֻגָּז לִנְפֶשְׁךָ כָּל הַיָּמִים
וּבִפְרָט בַּעֲת הַכָּשֶׁר וְעַת לְכָל חֶפֶץ וְכו' כְּדֵי שֶׁיְהִיָּה מִן הַמוֹכֵן
בְּמַח וְלֵב לְהַעֲמִיק דַּעַת בִּיחּוּדָא עֲלָאָה וְיִחּוּדָא תַתָּאָה
דְּשִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד אִישׁ כָּפִי
יִכְלֹתוֹ, שְׁזֵהוּ הָעֵקֶר וְיִסּוּד כָּל הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת וְיִסּוּד הָעֲבוּדָה
שֶׁכָּלֵב וְגַם יִסּוּד הָאֱמוּנָה שְׁלִמְעָלָה מִן הַדַּעַת וְכֵאֲשֶׁר יָדוּעַ
לְכָל טוֹעֵם טֹעֵם בְּדְבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים בְּכָל לֵב וְנֶפֶשׁ וְכו'.

מִי שֶׁלֹּא לֹמֵד לְדַעַת אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּהִינוּ בְּלִמּוּד
פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, יוֹתֵר טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.

וְלִזְזֹאת צְוִיתִי לְהַדְפִּיס בְּפִתְיַחַת הַכְּתָבִי תּוֹרָה שֶׁל אֲדוֹנִי
אָבִי מוֹרֵי וְרַבֵּי הַגָּאוֹן זִכְרוֹנוֹ לְבִרְכָּה שְׁמִצָּאתִי
בְּכַתּוּבִים אֲצִלִּי דְבָרִים כְּהוֹיָתֵן מִמֶּשׁ עַל פְּסוּק וַיִּדְעַת הַיּוֹם
וְהַשַּׁבָּת כּו' בְּעֵנֶיךָ הַדַּעַת וְהָאֱמוּנָה לְמַעַן דַּעַת כָּל אִישׁ
פְּשׁוּטֵי הַדְּבָרִים בְּכָלֵלוֹת עֵנֶיךָ יִחּוּדָא עֲלָאָה וְיִחּוּדָא תַתָּאָה
שֶׁהוּא בְּחִינַת סוֹבֵב וּמִמְלָא כּו' שְׁעַל זֶה אֵיתָא בְּזֵהר דְּכָל
בַּר נֶשׁ דְּלֹא אֶשְׁתַּדֵּל לְמַנְדַּע לִיָּה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא טַב
לִיָּה דְּלֹא אֶתְבָּרִי כּו' (בְּאוֹר: מִי שֶׁלֹּא לֹמֵד לְדַעַת אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, דְּהִינוּ בְּלִמּוּד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, יוֹתֵר טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא).

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף קסג

וידיעה זו באה בשתי פנים אחד בהפרת וידיעת שם אלקים שהוא כח פעלותיו יתברך שנקרא ממלא כל עלמין והשני בבחינת עצמות אור אין סוף ברוך הוא שנקרא סובב כל עלמין שהוא שם הוי"ה שם העצם ועל זה איתא בפרשת ואתחנן וזאת המצוה שהיא מצות קריאת שמע ששקולה כנגד כל המצוות לפי שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל מפי משה עצמו אחר חזרת עשרת הדברות שקבלו בהר סיני ששמעו מפי הגבורה כו' וכתיב לכבודי בראתיו כו'.

עקר המצוה דקריאת שמע הוא שיבוא כח האמונה ואיתא בזהר בגין דישתמודעין ליה וידיעה זו היא באמתת עצמותו יתברך אף על פי דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, לעתיד לבוא יתגלה וכמו שכתוב ומלאה הארץ דעה את השם ממש, ועכשו הרי זה בבחינת בבחינת האמונה שלמעלה מן הדעת ומן האמונה נמשך גם עד השגת השכל ומדות שהרי אמר בפרוש ואהבת את הוי"ה הרי יוכל להתפס שם הוי"ה בלב בשר כו' והינו על ידי כח מ"ה שבנפש בבחינת הבטול לאין האלקי שמשגי איך שהוא יתברך סובב כל עלמין ומבדל ומרום כו' ומה שכתוב וזאת המצוה שהיא מצות קריאת שמע שהיא בבחינת הדעת שהרי איתא שמע ישראל שמע לשון הבנה כו' ובאמת אי אפשר להשיג בסובב כל עלמין כי אם על ידי האמונה שלמעלה אף הדעת, הענין הוא דעקר המצוה דקריאת שמע הוא שיבוא כח האמונה זו שלמעלה מן הדעת לידי גלוי בדעת והבנה והוא מה שכתוב וצדיק באמונתו יחיה שתבוא האמונה שלמעלה מן הדעת לכלל חיות בנפש להתענג על השם בהשגה ודעת כו'.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קסד**שהיא מצוה הראשונה הכוללת כל המצוות**

וְלִפִּי שְׁמִצּוֹה זֶה דְּקִרְיַאת שְׁמַע הִיא בְּבַחֲיִנַת סוּבֵב כָּל עֲלָמִין
 שָׁאִין בִּיכְלֵת כְּנֻסַּת יִשְׂרָאֵל לְקַבְּלָהּ כִּי אִם עַל יְדֵי מֹשֶׁה
 שָׁאֵמַר לָהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאַף עַל פִּי שֶׁשָּׂאֵר הַמִּצְוֹת נֶאֱמָרוּ
 עַל יְדֵי מֹשֶׁה כְּמוֹ וַיֹּאמֶר הָשֵׁם אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר לְכַנֹּסֶת
 יִשְׂרָאֵל אֲבָל מִצְוָה זֶה הָרִי מֹשֶׁה עֲצֻמוֹ אֲמָרָה וּמֹשֶׁה הוּא
 בְּחִינַת הַמִּמְצָע לְהַמְשִׁיךְ אֹרֹךְ אַחֲדוּת הָשֵׁם הַפְּשׁוּטָה
 שְׁלֹמֶעֱלָה מִן הַדַּעַת בְּדַעַת דְּכַנֹּסֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד
 לְפָנֶיךָ שְׁעוֹרָא דִּילִיָּה וְעַל כֵּן מִצְוֹת קִרְיַאת שְׁמַע לְמַעְלָה מִכָּל
 הַמִּצְוֹת שֶׁהָרִי אֵיתָא וְאַתָּה פֶּה עֶמֶד עֶמְדִּי וְאַדְבָּרָה אֵלֶיךָ אֶת
 כָּל הַחֲקִים כּו' וְשָׂאת הַמִּצְוָה כּו' שֶׁהִיא מִצְוָה הָרִאשׁוֹנָה
 הַכּוֹלֵלֶת כָּל הַמִּצְוֹת וּמָה שָׁאֵמַר זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּהּ בָּא חֲבִקוּק
 וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה גַּם זֶה אֱמֶת אֲבָל אֵין
 הָאֱמוּנָה בְּכָלֵל צוּרִי כִּי עֲצָמִית וְטִבְעִית הִיא יִרְשָׁה
 מֵאֲבוֹתֵינוּ, רַק שֶׁהִיא יְסוֹד הַמַּעֲמִיד וּמִקְיָם כָּל הַמִּצְוֹת וְכְמוֹ
 שֶׁכָּתוּב בְּשַׁעַר הָאֱמוּנָה אֲבָל אַחֲרֵי הָאֱמוּנָה הִיא מִצְוַת
 קִרְיַאת שְׁמַע בִּיחוד אֱלֻקוֹת בִּיחודָא עֲלָאָה וְיִחודָא תַתָּאָה
 בְּחִינַת גְּלוּי הָאֱמוּנָה כְּמוֹ שִׁיְהִיָּה לַעֲתִיד לָבוֹא דְכָתִיב
 וּמִלָּאָה הָאָרֶץ דַּעַה בְּמִרְגָּשׁ הַחַיּוֹת מִשֵּׁם הַיְי"ה שֶׁהוּא סוּבֵב
 כָּל עֲלָמִין (וְזֶהוּ תִכּוֹן הַכּוֹנֵה בְּמָה שֶׁכָּתוּב) כִּי הַיְי"ה הוּא הָאֱלֻקִּים
 שִׁגְם הַיְי"ה דְּבַחֲיִנַת סוּבֵב יִהְיֶה בְּבַחֲיִנַת הַדַּעַת כְּמוֹ שֵׁם
 אֱלֻקִּים שֶׁבָּא בְּדַעַת וְהִכָּרָה כּו' וְכֵן הוּא הַמְּכֻוֵּן בְּכָל דְּבָרֵי
 כְּתוּבֵי הַתּוֹרָה וּבִפְרָט בְּדִרוֹשׁ דְּעַל פֶּסוּק וַיִּדְעַת הַיּוֹם כּו' וְלֹא
 יִטְעוּ בּוֹ לֹאמֹר שֶׁהָאֱמוּנָה בְּבַחֲיִנַת סוּבֵב לְמַעְלָה מִן הַדַּעַת
 לְבַד שֶׁזֶה שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמִינוּ בֵּה' וְכו', דָּאִם כֵּן מִצְוַת יִחוד
 אֱלֻקִּים בְּקִרְיַאת שְׁמַע הִיא בְּאֱמוּנָה לְבַד וְהִיא הַפּוֹךְ גְּמוּר מִן
 הָאֱמֶת אֲלֹא תִכּוֹנָה כְּנֻזְכָּר לַעֲלִיל וְדִי לְמַבִּין.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף קסה

ידע נאמנה שמתחייב בנפשו ממש

וּמַעֲתָהּ כָּל אִישׁ יָשִׁים אֶל לְבוּ בְּמַעַט זְמַן שְׂיִפְנָה
מַעֲסָקָיו לֹא יִקְטֵן בְּנַפְשׁוֹ בְּאִמְרוֹ מַצַּד שְׁפָלוּתוֹ
וְהִכָּרְתּוֹ בְּפִחִיתוֹת עֲרָכּוֹ וְרַב טְרָדְתּוֹ כּו', מִי אֲנֹכִי שְׂאֵבּוֹא
לְמַעֲלוֹת וּמִדְּרָגוֹת הַהִתְבּוֹנְנוֹת הָעִמָּקוֹת מְכַלִּי מַחוּ וְלְבוּ
וְלָמָּה אֵלֶיךָ בְּגִדּוּלוֹת וְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי כּו', יָדַע נְאֻמָּנָה
שְׂמַת־חַיִּב בְּנַפְשׁוֹ מִמֶּשׁ וְכַמַּעַט קָשָׁה פְּרִיקוֹת עַל מַצָּוָה זֹו
כְּעוֹבֵר עַל מַצְוֹת עֲשֵׂה דִתְּפִלִּין וְצִיצִית וְכֹהֲאִי גִּוּוֹנָא (כִּי
קִרְקַתָּא דְּלֹא מִנַּח תְּפִלִּין נִקְרָא פּוֹשַׁע יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפּוֹ וְזֶה נִקְרָא פּוֹשַׁע
בְּנִשְׁמָתּוֹ כּו') כִּי צוּרִי זֶה דּוֹיְדַעְתָּ וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל כּו' הֲרִי כָּל
חַיִּי נִפְשׁוֹ הָאֱלֹקִית בְּאוֹר תּוֹרָה וּמַצְוֹת וְעִבּוּדָה שְׁבֻלָּב
תְּלוּיִין בְּזֶה.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קסו

אין זה רק עצת היצר להדיחו ולהרחיקו מאור פני אלקים

וְכָל אִישׁ כָּפִי עָרְכוּ גַם אִם אֵינוֹ רַק יוֹדֵעַ סֵפֶר צָרִיךְ לִיגַע
עֲצָמוֹ בְּכָל יְכָלָתוֹ בִּיחוד אֱלֻקוֹת דְּסוּבָב וּמִמֶּלֶא
הַיּוֹי"ה וְאַלְקִי"ם וְזֶה כָּל הָאָדָם בְּכָל יְמֵי חַיָּיו לִהְיוֹת אוֹר
אֲחָדוֹת הַשֵּׁם מִמָּשׁ נִקְבַּע בְּמַחֲו וּלְבָבוֹ וְכָל אֲשֶׁר פּוֹרֵק עַל
בְּזָה וּמִטְעָה עֲצָמוֹ בְּדַמְיוֹנוֹת שְׂוָא וּמִדּוּחִים כְּמוֹ בְּשִׁפְלוֹת
שֶׁל שָׁקֶר הַנִּזְכָּר לְעֵיל אֵין זֶה רַק עֲצַת הַיֵּצֶר לְהַדִּיחוֹ
וּלְהַרְחִיקוֹ מֵאוֹר פְּנֵי אֱלֻקִּים שֶׁלֹּא יֵרָאֶה אוֹר הַשֵּׁם בְּמַחֲו
וּלְבָבוֹ וְזֶהוּ סִבָּה וְשִׁרְשׁ לְכָל דִּינִין קָשִׁין הַנִּמְשָׁכִין עַל כָּל
אִישׁ לְפִי דְרָכּוֹ וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי לֹא עִם בִּינּוֹת הוּא כּוֹ' וְכִמוֹ
שֶׁהוֹכִיחַ הַנָּבִיא יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עֲמִי לֹא הִתְבּוֹנֵן הוּא גּוֹי
חוֹטֵא וְכו'.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קסז

זהו גדל עצם הלחץ והדחק של הפרנסה

ובתיב (בפרשת וילך) והסתרת פני מהם והיה לאכל ומצאנו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא על כי אין אלי בקרבי מצאוני הרעות האלה כו' שזהו גדל עצם הלחץ והדחק של הפרנסה שבנפשם יביאו לחמם לחם עני ואין עני יותר מעני בדעת וזהו והיה לאכל ברוחניות כמו נבלע ישראל כו' ויאכלו בכל פה ומצאנו רעות רבות וצרות בגשמיות מצד תקף הדינין הקשין ומקטרגים רבים למעלה ולמטה לעורר השנאה בלב לרדף עד לחרמה ברוחניות כו' כמו שכתוב למה רגשו גוים כו' על עמך יערימו סוד לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל וכו'. וכל זה על כי אין אלי בקרבי אלהי ממש שהוא אחדות השם הפשוטה שיקבע ויקלט בתוך לב כל אחד ואחד מישראל במצות יחוד עליון דקריאת שמע איש איש כפי יכולתו לדבקה בהשם אחד במחז ולבו בכונה ורעותא דלבא דוקא, אליו דוקא ולא למדותיו.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קסח

יִשְׁמַע חֲכָם וְיוֹסִיף דַּעַת וְתִבְנוּנָה לְמַצָּא בִּיגִיעֶתוֹ בְּזֹהַר

וּבְאֶשֶׁר יָשִׁים אֵלָיו לְבוֹ וְרוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסֹף
 בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּאַחַד, אָזִי רוּחַ אֵייתִי רוּחַ
 וְאִמְשִׁיךְ רוּחַ כּוֹ' יִמְשִׁיךְ גְּלוּי אֹר עֲצָמוֹת אֵין סוֹף בְּרוּךְ
 הוּא מִמֶּשׁ לְהָאִיר בְּתוֹסַפֵּת אֹר חֲדָשׁ בְּח"י בְּרָכוֹת דְּשִׁמוּנָה
 עֲשֶׂרָה לְכָל אִישׁ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל וַיִּבְקֶשׁ עַל נַפְשׁוֹ
 בְּהִכְנָעָה וּמְרִירוֹת בְּבִקְשַׁת רַחֲמִים רַבִּים גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּבִנְי
 חַיִּי וּמְזוּנֵי וְכָל דָּבָר הַנוֹגֵעַ עַד הַנֶּפֶשׁ וְכוּ'. אָבֵל אִם לֹא
 יָשִׁים אֵלָיו לְבוֹ בְּקִרְיַאת שְׁמֵעַ לֹא יַפְעֵל רָצוֹן הַשֵּׁם בְּתַפְלָה
 בְּח"י בְּרָכוֹת כָּלֵל וְכָלֵל וְכוּ' וְכִמוֹ שְׁיֻבֵּן מִכָּל אֲשֶׁר יִבְאֵר
 בְּפִתִּיחָה הַכּוֹלֵלֶת תְּמַצִּית כָּל הָעֲנִינִים שֶׁבְּחִבּוּר זֶה דְּשִׁמֵּעַ
 יִשְׂרָאֵל שֶׁכְּתִבְתִּי לְכָל אֲשֶׁר יַחֲפֹץ וַיִּשְׁתַּוְקֶק לְקָרֵב וּלְדַבֵּק
 נַפְשׁוֹ בְּפִרְטִיּוֹת הַדְּבָרִים שֶׁמְדַבְּרִים בִּיחּוּד אֱלֻקוֹת בִּיחּוּדָא
 עֲלָאָה וְיִחּוּדָא תַתָּאָה וַיִּשְׁמַע חֲכָם וְיוֹסִיף דַּעַת וְתִבְנוּנָה
 לְמַצָּא בִּיגִיעֶתוֹ בְּזֹהַר וְכִתְבֵי הָאֲרִיז"ל כָּל פְּרִטֵי הַכּוֹנוֹת וְאִם
 בְּאַמֶּת הַכֹּל עוֹלָה אֶל מָקוֹם אֶחָד וְהוּא אַחַדוֹת הַפְּשׁוּטָה
 דְּוָקָא וְלֹא לַעֲלוֹת בְּמַעֲלוֹת וּמַדְרָגוֹת כְּוֵנוֹת וְשִׁמוֹת וְיִחּוּדִים
 הַנְּהוּג בֵּין הַמַּקְבָּלִים כִּי לֹא חָפֵץ הַשֵּׁם בְּאַלָּה כִּי אִם בְּכוּנָה
 אַחַת לְבַד לְקַשֵּׁר נַפְשׁוֹ אֶל אֲמִתַּת עֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ דְּוָקָא וְעַל
 זֶה אָמַר כִּי הָאֱלֻקִּים עָשָׂה אֶת הָאָדָם יֶשֶׁר וְהֵמָּה בִּקְשׁוֹ
 חֲשִׁבוֹנוֹת רַבִּים וְכָל לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ הַשֵּׁם יֵשׁ שְׁמִגְמָתוֹ רַק
 לְבוֹא אֶל עִמָּק הַכּוֹנָה וְהִיחּוּד שֶׁעַל פִּי הַקְּבֵלָה לְבַד לֹאמַר
 רְזִי לִי רְזִי לִי כּוֹ' וְאֵין לְבָבוֹ נִכּוֹן בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים לְעֲצָמוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ לְבַד וְנִמְצָא זֶהוּ הַפֶּן עֶקֶר הַמִּצְוָה הַזֹּאת שֶׁבְּקִרְיַאת
 שְׁמֵעַ שֶׁהוּא אֵלָיו דְּוָקָא וְאִם יִמְצָא אִישׁ שְׁמִטָּעָה אֶת עֲצָמוֹ
 בְּכָל כִּיּוּצָא בְּזֶה הֵלֵא הַשֵּׁם בּוֹחֵן לְבָבוֹת יוֹדֵעַ וְחוֹקֵר כָּלִיּוֹת
 וְלֵב וְאֵין כָּל דָּבָר נִסְתָּר וְנִעְלָם מֵאֲתוֹ כּוֹ'.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף קסט

כל אשר חפץ בקרבת אלקים

על כן אמרתי הגם שמי אנכי כי באתי עד הלם להוכיח רבים ושלמים אשר ידעתי ערכי הדל באמת לאמתו אך לאנשים כערכי מחיב אני להודיע האמת שלא ילכו בגדולות ונפלאות להטעות עצמם בכוננות פרטיות שלא להשם אחד המה רק לחשב חשבונות רבים להשביע נפשם לבד ולא זו הדרך ישכן בה אחדות השם שהוא דוקא בבחינת הבטול והעדר הרגשת עצמו מכל וכל כידוע וכאשר ידוע לכל אשר חפץ בקרבת אלקים שכל שהנפש שפלה ונמוכה ביותר שם ישכן אור אין סוף ברוך הוא כמו שכתוב מרום וקדוש אשכן ואת דכא ושפל רוח כו' אל מי אבינו אל עני כו' וכידוע דעמ"ר אינו שורה אלא בעמ"ת וכמו שכתוב כי רם ה' ושפל יראה וכך איתא בלומדי תורה "לא תמצאנה בגסי הרוח" כו' וגם בענין גלוי אחדות פשוט ביחוד דקריאת שמע ודאי לא תמצא רק בתכלית הענוה והשפלות וכמו שכתוב "יהב חכמתא לחכימין" חכמה עלאה בטול העצמי לאין האלקי מצד עצם הנשמה אינו נותן מדה זו רק לחכימין] שהוא חכמה תתאה בטול הישנות והגסות וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל מי שיש בו חכמה וכו' ולהפך מי שמגביה עצמו לומר רזי לי כו' אי אפשר בשום אופן שיטעם טעם מאור חיי החיים אין סוף ברוך הוא כי ודאי תועבת השם כל גבה לב ודי בזה.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קע

ויהגו בכל לבם בעיון טוב

וּמוֹבֵן מִמִּילָא לְכָל אִישׁ כְּעֶרְכִּי כּוֹנְנִי הָרְצוּיָה בְּזֶה כִּי אֵין
 כָּאֵן בְּמָה לְהִתְגַּדֵּל כִּידוּעַ לְרִגְלִים בְּדַבְרֵי אֱלֹקִים
 חַיִּים כְּאֵלָה מְנַעֲרִיהֶם בְּיוֹתֵר וְאֵין עֵת הַכֶּשֶׁר לְכָל אָדָם
 לְהִבִּין חַיִּי נִפְשׁוֹ שְׂיַחְיָה בָּהֶם עַל כֵּן אִמְרָתִי לְנִפְשִׁי
 [לַעֲשׂוֹת חֶסֶד אֱלֹקִים אֲמַת עִם אֲנָשִׁים כְּעֶרְכִּי וַיִּדְעַתִּי
 שְׂיִדְוֶנּוּ אוֹתִי לְזִכּוֹת וַיִּהְיוּ בְּכָל לֵבָם בְּעִיּוֹן טוֹב וְלֹא כְּקוּרָא
 בְּסִפּוּר לְצֵאת יָדֵי חוֹבְתוֹ אוֹ לְהִתְגַּדֵּל וְכוּ' וְהֵשֶׁם יְרִים קֶרֶן
 יִשְׂרָאֵל וִיקָים וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רַעְהוּ כִּי כָּלָם יֵדְעוּ
 אוֹתִי כו'.

דְּבִרֵּי הַמְדַּבֵּר בְּאַמַּת אֱהָב דְּבִק מֵאָח, אַחוּז וְקָשׁוּר
 בְּחֻבְלֵי עֲבוֹתוֹת אֱהָבָה לְכָל מְבַקְשֵׁי וְדוֹרְשֵׁי
 אֱלֹקִים בְּדַרְכֵי הָאֲמַת בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת וּתְפִלָּה וּתְשׁוּבָה
 מְקָרֵב וְלֵב עֵמֶק נְאוֹם דֵּב בְּעַר בֶּן אֲדוֹנֵי אָבִי מוֹרֵי וּרְבֵי
 הַגָּאוֹן הָאֱלֹקִי קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מְרַנָּא וּרְבִנָּא שְׁנִיאֹר זְלָמָן
 זָכַר צְדִיק לְבִרְכָּה נִשְׁמָתוֹ עֲדָן.

פניני הוזהר מסכת בבא בתרא - דף קעא

גם כי סתומים וחתומים הדברים, אל נא תמנע מקריאתם

גם כי סתומים וחתומים הדברים, אל נא תמנע מקריאתם, כי ברית כרותה לשפתיים הנוטפות מר באימה ורעותא דלבא בהני כבשי דרחמנא שאינם חוזרות ריקם, מעורר את האהבה עד שתחפץ בלגלוג וגמגום, איש הוגה ושוגה באהבתה וכו'.

למוד תהלים וזהר הקדוש אפלו באין מבין כלל, חשוב ומקבל ומרצה לפני השם

למוד ספר הזהר נשגב מאד לטהר ולקדש הנפש, ואפלו אי לא ידע מאי קאמר ושוגה בו שגיאות הרבה הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא. ונהי שבלמוד המשניות וכדומה יש דעות שצריך להבין לפחות מהו הענין שלומד, אבל בלמוד תהלים וזהר הקדוש אפלו באין מבין כלל, חשוב ומקבל ומרצה לפני השם וכו'.

(פלא יועץ אות ז', זהר)

אף אם אינו מבין בהם יאמר דברי הזהר ותקונים

ילמוד בספרי קבלה, ואף אם אינו מבין בהם יאמר דברי הזהר ותקונים, כי הם מסגלים לטהר הנשמה. (סדור

פונות האר"י וזכרנו לברכה מהמקבל האלקי מורנו הרב רבי יעקב קאפיל של רבי יעקב קאפיל איש ליפשיץ זכר צדיק וקדוש לברכה אשר היה מגיד מישרים בבית המדרש של מעזריטש גדול לפני תקופת הפעל שם טוב - לפני 300 שנה. כולל באורים על כל חלקי התפלה. בסדר פונת הלמוד)

פניני הזוהר מסכת בבא בתרא - דף קעב**לשון של הזהר מוזכר הנשמה**

מי שלא זכה להבין הזהר, אף על פי כן ילמד, כי הלשון של הזהר מוזכר הנשמה.

(אור צדיקים להרב מאיר פאפריש, סימן א' סעיף קטן טז)

למוד ספר הזהר מרומם על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה

למוד ספר הזהר מרומם על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה. לפי שהגם דכל התורה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, מכל מקום נתלבשה בכמה ספורים, ואדם הקורא ומבין הספורים נותן דעתו על פשט הפשוט, אבל ספר הזהר, הסודות עצמן בגלוי, והקורא יודע שהם סודות וסתרי תורה, אלא שאינו מוכן מקצר המשיג ועמק המשיג. (עבודת הקדש להחיד"א, מורה באצבע סימן מד)

למוד הזהר הקדוש נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר

הטעם שכתבו זכרונם לברכה כי למוד הזהר הקדוש נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר, משום דבכל התורה יש פרדס (פשט רמז דרוש סוד), ובכל למוד אינו נפר הסוד כלל, ואדרבה הקורא ושונה דעתו על הפשט לבד באין מבין אם יש סוד בתורה כלל, מה שאין כן ספר הזהר הקדוש דהסודות הם בגלוי והלומד יודע כי ידבר נפלאות ורזי תורה והוא לא ידע, ולזה מועיל מאד לתקן הנפש.

(נפש חיים מערכת הז' אות ד', משם הגדולים להחיד"א)

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קעג

האיך לא יתלהב לב האדם לקבוע שעור קבוע בכל יום בזהר הקדוש

אחי ורעי, אם כל כך גדולה לשמים שיאו ומעלתו וכמה תקיף חילא דהאי אילנא רבירבי של למוד ספר הזהר הקדוש, ושרש בארץ גזעו לשלח רצוצים חפשי מן הגלות המר, האיך לא יתלהב לב האדם להאיר אע"פ לשמע בלמודים לקבוע שעור קבוע בכל יום בזהר הקדוש ובתקונים ושאר ספרי המקבלים כו'.

(יסוד ושרש העבודה, שצרי הששי, שער הניצוץ)

לשון הזהר הקדוש הוא מסגל לנשמה, אף שאינו מבין כלל מה שאמר

על דרך דאיתא שלשון הזהר הקדוש הוא מסגל לנשמה, אף שאינו מבין כלל מה שאמר, כמשל הנכנס לחנות של בשם, אף על פי שלא לקח כלום, מכל מקום ריח טוב קלט עמו. (הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדילקוב בעל דגל מחנה אפרים בלקוטים ד"ה ישקני)

בשם אדמור הזקן [בעל התניא] נשמתו בגנזי מרומים: ספר הזהר הלשון מסגל לנשמה אף על פי דלא ידע מאי קאמר

שמעתי ממנהר"ם הלוי יפה שאמר בשם אדמור הזקן (בעל התניא) נשמתו בגנזי מרומים סגלה

למחשבות זרות בעת התפלה הוא ג' דרכים וכו', וכן ספר הזהר הלשון מסגל לנשמה אף על פי דלא ידע מאי קאמר, ולכן פיון שג' דברים אלו אינם צריכים פונה, לכן מועילים לטהר המחשבה ממחשבות זרות.

(ספר מגדל עז, מאמרי דברי אלקים חיים מאדמורי חב"ד, עמ' תכו)

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קעד

אמר הבעל שם טוב זכרוננו לברכה: אמירת הזהר מסגל לנשמה

אמר הבעל שם טוב זכרוננו לברכה: בג' דברים הכלל הפך ממה שאמרו אחד המרבה ואחד כו' ובלבד שיכוון, אלא אחד המכוון כו' ובלבד שיירבה, אמירת הזהר מסגל לנשמה.

(ספר נתיב רשי, בשם מורי, הלא הוא הרב הצדיק רבי הלל מפאריטש)

בזכות למוד ספר הזהר יצאו מן הגלות ברחמים

קמט. בגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי.

[תרגום ללשון הקדש]: משום שעתידים ישראל לטעם מאילן החיים שהוא ספר הזהר הזה, על ידו יצאו מן הגלות ברחמים. (רעיא מהימנא פרשת נשא דף קכד:)

מה שגורמים אלו שלא רוצים לעסוק בחכמת הקבלה

קו"ל אומר קרא, "מה אקרא כל הבשר חציר", הכל הם כבהמות שאוכלות חציר. "וכל חסדו כציץ השדה", כל חסד שעושים לעצמם עושים. ואפלו כל אלו שעוסקים בתורה, כל חסד שעושים לעצמם עושים. באותו זמן ויזכר כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב לעולם, וזה הוא רוח המשיח.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קעה

אזי להם מי שגורמים שילך לו מן העולם ולא ישוב לעולם, שאלו הם שעושים את התורה יבשה, ולא רוצים לעסוק בחכמת הקבלה, שגורמים שמסתלקת נביעת החכמה שהיא י' ממנה, ונשארת ב' יבשה.

אזי להם שגורמים עניות וחרב ובזה וזהג ואבדן בעולם.

וזה הרוח שמסתלק, הוא רוח המשיח, כמו שנאמר. והוא רוח הקדש. והוא רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת השם. (תקוני זהר תקון ל')

אפלו מאמר אחד יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת - ומבטח שהוא בן עולם הבא

ובספר כסא מלך על תקוני זהר (תקון מ"ב) כתב וזה לשונו: "פי למוד הזהר הקדוש בגירסא בעלמא בונה עולמות, וכל שכן אם יזכה להבין אפלו מאמר אחד, יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת (עין שם דבר מבהיל) ומבטח שהוא בן עולם הבא", עד כאן.

קרוב לימות המשיח אפלו נערים ידעו נסתרות

קנ. אמר לון רבי שמעון לית רעותא דקודשא בריך הוא בדא דיתגלי כל כך לעלמא, וכד יהא קריב ליומי משיחא, אפלו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא ולמנדע ביה קצין וחושבנין, ובההוא זמנא אתגליא לכלא.

פניני הזהר מסכת בבא בתרא - דף קעו

[תרגום ללשון הקדש]: אמר להם רבי שמעון: אין רצונו של הקדוש ברוך הוא בזה שיתגלה לעולם כל כך. וכשיהיה קרוב לימות המשיח, אפלו נערים שבעולם עתידים למצא נסתרות של החכמה ולדעת על ידו קצים וחשבונות, ובאותו הזמן יתגלה לכל.

(זהר הקדוש פ' וירא דף קיח.)

קימו וקבלו היהודים קהל עדת ישראל להחזיק בלמוד הקדוש של התקונים וזהר יחיד ורבים מנער ועד זקן

מזמן אשר הציץ וזרח אור יקרות של שני מאורות הגדולים ספר התקונים וספר הזהר קימו וקבלו היהודים קהל עדת ישראל להחזיק בלמוד הקדוש של התקונים וזהר יחיד ורבים מנער ועד זקן, והגם דאין לאל ידם להשיג ולהבין סוד אמרות טהורות שבספרים הקדושים האלה אף על פי כן שותים בצמא את דבריהם ומתלהבין בקריאתן מאד מאד.

(רבנו יוסף חיים, הבן איש חי, בהקדמת התקונים בניהו)

נערים קטנים ילמדו מסוד השם

רבי שמעון בן יוחאי בעצמו אמר, שנערים קטנים ילמדו מסוד השם.

(אור החמה)

כל אחינו בית ישראל יקבעו למוד בספר הזהר הקדוש יחד עשיר ואביון קטן וגדול שם הוא

הבה נקנה כי באפן כזה כל אחינו בית ישראל יקבעו למוד בספר הזהר הקדוש יחד עשיר ואביון קטן וגדול שם הוא.

(הקדמת הרבנים לזהר דפוס ג'רבה)

לוח זיהור ש"ס דף היזמי מסכת בבא בתרא

דף הש"ס	זיהור עמודים:
בבא בתרא דף לה	ח"ו קמג-קמד
בבא בתרא דף לו	ח"ו קמה-קמו
בבא בתרא דף לז	ח"ו קמז-קמח
בבא בתרא דף לח	ח"ו קמט-קנ
בבא בתרא דף לט	ח"ו קנא-קנב
בבא בתרא דף מ	ח"ו קנג-קנד
בבא בתרא דף מא	ח"ו קנה-קנו
בבא בתרא דף מב	ח"ו קנז-קנח
בבא בתרא דף מג	ח"ו קנט-קס
בבא בתרא דף מד	ח"ו קסא-קסב
בבא בתרא דף מה	ח"ו קסג-קסד
בבא בתרא דף מו	ח"ו קסה-קסו
בבא בתרא דף מז	ח"ו קסז-קסח
בבא בתרא דף מח	ח"ו קסט-קע
בבא בתרא דף מט	ח"ו קעא-קעב
בבא בתרא דף נ	ח"ו קעג-קעד
בבא בתרא דף נא	ח"ו קעה-קעו
בבא בתרא דף נב	ח"ו קעז-קעח
בבא בתרא דף נג	ח"ו קעט-קפ
בבא בתרא דף נד	ח"ו קפא-קפב
בבא בתרא דף נה	ח"ו קפג-קפד
בבא בתרא דף נו	ח"ו קפה-קפו
בבא בתרא דף נז	ח"ו קפז-קפח
בבא בתרא דף נח	ח"ו קפט-קצ
בבא בתרא דף נט	ח"ו קצא-קצב
בבא בתרא דף ס	ח"ו קצג-קצד
בבא בתרא דף סא	ח"ו קצה-קצו
בבא בתרא דף סב	ח"ו קצז-קצח
בבא בתרא דף סג	ח"ו קצט-ר
בבא בתרא דף סד	ח"ו רא-רב
בבא בתרא דף סה	ח"ו רג-רד
בבא בתרא דף סו	ח"ו רה-רו
בבא בתרא דף סז	ח"ו רז-רח

דף הש"ס	זיהור עמודים:
בבא בתרא דף ב	ח"ו עז-עח
בבא בתרא דף ג	ח"ו עט-פ
בבא בתרא דף ד	ח"ו פא-פב
בבא בתרא דף ה	ח"ו פג-פד
בבא בתרא דף ו	ח"ו פה-פו
בבא בתרא דף ז	ח"ו פז-פח
בבא בתרא דף ח	ח"ו פט-צ
בבא בתרא דף ט	ח"ו צא-צב
בבא בתרא דף י	ח"ו צג-צד
בבא בתרא דף יא	ח"ו צה-צו
בבא בתרא דף יב	ח"ו צז-צח
בבא בתרא דף יג	ח"ו צט-ק
בבא בתרא דף יד	ח"ו קא-קב
בבא בתרא דף טו	ח"ו קג-קד
בבא בתרא דף טז	ח"ו קה-קו
בבא בתרא דף יז	ח"ו קז-קח
בבא בתרא דף יח	ח"ו קט-קי
בבא בתרא דף יט	ח"ו קיא-קיב
בבא בתרא דף כ	ח"ו קיג-קיד
בבא בתרא דף כא	ח"ו קטו-קטז
בבא בתרא דף כב	ח"ו קיז-קיח
בבא בתרא דף כג	ח"ו קיט-קכ
בבא בתרא דף כד	ח"ו קכא-קכב
בבא בתרא דף כה	ח"ו קכג-קכד
בבא בתרא דף כו	ח"ו קכה-קכו
בבא בתרא דף כז	ח"ו קכז-קכח
בבא בתרא דף כח	ח"ו קכט-קל
בבא בתרא דף כט	ח"ו קלא-קלב
בבא בתרא דף ל	ח"ו קלג-קלד
בבא בתרא דף לא	ח"ו קלה-קלו
בבא בתרא דף לב	ח"ו קלז-קלח
בבא בתרא דף לג	ח"ו קלט-קמ
בבא בתרא דף לד	ח"ו קמא-קמב

לנית זוהר ש"ס דף היומי מסכת בבא בתרא

דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:
בבא בתרא דף סח	ח"ו רט-רי	בבא בתרא דף קב	ח"ו רעז-רעח
בבא בתרא דף סט	ח"ו ריא-ריב	בבא בתרא דף קג	ח"ו רעט-רפ
בבא בתרא דף ע	ח"ו ריג-ריד	בבא בתרא דף קד	ח"ו רפא-רפב
בבא בתרא דף עא	ח"ו רטו-רטז	בבא בתרא דף קה	ח"ו רפג-רפד
בבא בתרא דף עב	ח"ו ריז-ריח	בבא בתרא דף קו	ח"ו רפה-רפו
בבא בתרא דף עג	ח"ו ריט-רכ	בבא בתרא דף קז	ח"ו רפז-רפח
בבא בתרא דף עד	ח"ו רכא-רכב	בבא בתרא דף קח	ח"ו רפט-רצ
בבא בתרא דף עה	ח"ו רכג-רכד	בבא בתרא דף קט	ח"ו רצא-רצב
בבא בתרא דף עו	ח"ו רכה-רכו	בבא בתרא דף קי	ח"ו רצג-רצד
בבא בתרא דף עז	ח"ו רכז-רכח	בבא בתרא דף קיא	ח"ו רצה-רצו
בבא בתרא דף עח	ח"ו רכט-רל	בבא בתרא דף קיב	ח"ו רצז-רצח
בבא בתרא דף עט	ח"ו רלא-רלב	בבא בתרא דף קיג	ח"ו רצט-ש
בבא בתרא דף פ	ח"ו רלג-רלד	בבא בתרא דף קיד	ח"ו שא-שב
בבא בתרא דף פא	ח"ו רלה-רלו	בבא בתרא דף קטו	ח"ו שג-שד
בבא בתרא דף פב	ח"ו רלז-רלח	בבא בתרא דף קטז	ח"ו שה-שו
בבא בתרא דף פג	ח"ו רלט-רמ	בבא בתרא דף קיז	ח"ו שז-שח
בבא בתרא דף פד	ח"ו רמא-רמב	בבא בתרא דף קיח	ח"ו שט-שי
בבא בתרא דף פה	ח"ו רמג-רמד	בבא בתרא דף קיט	ח"ו שיא-שיב
בבא בתרא דף פו	ח"ו רמה-רמו	בבא בתרא דף קכ	ח"ו שיג-שיד
בבא בתרא דף פז	ח"ו רמז-רמח	בבא בתרא דף קכא	ח"ו שטו-שטז
בבא בתרא דף פח	ח"ו רמט-רנ	בבא בתרא דף קכב	ח"ו שיז-שיח
בבא בתרא דף פט	ח"ו רנא-רנב	בבא בתרא דף קכג	ח"ו שיט-שכ
בבא בתרא דף צ	ח"ו רנג-רנד	בבא בתרא דף קכד	ח"ו שכא-שכב
בבא בתרא דף צא	ח"ו רנה-רנו	בבא בתרא דף קכה	ח"ו שכג-שכד
בבא בתרא דף צב	ח"ו רנז-רנח	בבא בתרא דף קכו	ח"ו שכה-שכו
בבא בתרא דף צג	ח"ו רנט-רס	בבא בתרא דף קכז	ח"ו שכז-שכח
בבא בתרא דף צד	ח"ו רסא-רסב	בבא בתרא דף קכח	ח"ו שכט-של
בבא בתרא דף צה	ח"ו רסג-רסד	בבא בתרא דף קכט	ח"ו שלא-שלב
בבא בתרא דף צו	ח"ו רסה-רסו	בבא בתרא דף קל	ח"ו שלג-שלד
בבא בתרא דף צז	ח"ו רסז-רסח	בבא בתרא דף קלא	ח"ו שלה-שלו
בבא בתרא דף צח	ח"ו רסט-רע	בבא בתרא דף קלב	ח"ו שלז-שלח
בבא בתרא דף צט	ח"ו רעא-רעב	בבא בתרא דף קלג	ח"ו שלט-שמ
בבא בתרא דף ק	ח"ו רעג-רעד	בבא בתרא דף קלד	ח"ו שמא-שמב
בבא בתרא דף קא	ח"ו רעה-רעו	בבא בתרא דף קלה	ח"ו שמג-שמד

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת בבא בתרא

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו שפז- שפח	בבא בתרא דף קנז
ח"ו שפט- שצ	בבא בתרא דף קנח
ח"ו שצא- שצב	בבא בתרא דף קנט
ח"ו שצג- שצד	בבא בתרא דף קס
ח"ו שצה- שצו	בבא בתרא דף קסא
ח"ו שצז- שצח	בבא בתרא דף קסב
ח"ו שצט- ת	בבא בתרא דף קסג
ח"ו תא- תב	בבא בתרא דף קסד
ח"ו תג- תד	בבא בתרא דף קסה
ח"ו תה- תו	בבא בתרא דף קסו
ח"ו תז- תח	בבא בתרא דף קסז
ח"ו תט- תי	בבא בתרא דף קסח
ח"ו תיא- תיב	בבא בתרא דף קסט
ח"ו תיג- תיד	בבא בתרא דף קע
ח"ו תטו- תטז	בבא בתרא דף קעא
ח"ו תיז- תיח	בבא בתרא דף קעב
ח"ו תיט- תכ	בבא בתרא דף קעג
ח"ו תכא- תכב	בבא בתרא דף קעד
ח"ו תכג- תכד	בבא בתרא דף קעה
ח"ו תכה- תכו	בבא בתרא דף קעו

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו שמה- שמו	בבא בתרא דף קלו
ח"ו שמז- שמח	בבא בתרא דף קלז
ח"ו שטמ- שנ	בבא בתרא דף קלח
ח"ו שנא- שנב	בבא בתרא דף קלט
ח"ו שנג- שנד	בבא בתרא דף קמ
ח"ו שנה- שנו	בבא בתרא דף קמא
ח"ו שנו- שנח	בבא בתרא דף קמב
ח"ו שנט- שס	בבא בתרא דף קמג
ח"ו שסא- שסב	בבא בתרא דף קמד
ח"ו שסג- שסד	בבא בתרא דף קמה
ח"ו שסה- שסו	בבא בתרא דף קמו
ח"ו שסז- שסח	בבא בתרא דף קמז
ח"ו שסט- שע	בבא בתרא דף קמח
ח"ו שעא- שעב	בבא בתרא דף קמט
ח"ו שעג- שעד	בבא בתרא דף קנ
ח"ו שעה- שעו	בבא בתרא דף קנא
ח"ו שעז- שעח	בבא בתרא דף קנב
ח"ו שעט- שפ	בבא בתרא דף קנג
ח"ו שפא- שפב	בבא בתרא דף קנד
ח"ו שפג- שפד	בבא בתרא דף קנה
ח"ו שפה- שפו	בבא בתרא דף קנו

